

ספר הישר

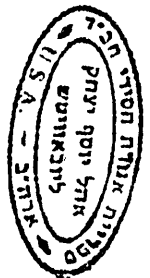
על סוגיות השם ושאלות ותשובות

לרבינו הגדול עמוד התורה והיראה רבן שמעון בן יצחק
רבנא יעקב בן רבנא מאיר זצוקל

ראש וראשון לרבנותינו בעלי התוס'
ולקדושת תורתו נקרא בשם

הוצאת והכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תשס"ט

רבינו תם

עם ביאור

אור לישרים

ממני

יחיאל מיכל בא"א מודר"ר אהרן הלוי עפשטיין מבאברויסק
החנה בקק זיבקאי והגליל יע"א

זיטאמיר

בדפוס הרבני מהוד"ר אברהם שלום נ"י שאראו

בשנת ויעקב אי"ש תם לפ"ק

СЕФЕРЪ ГАЮШЕРЪ ЛЕРАВЕЙНУ ТАМЪ

т. е. руководство къ еврейскимъ обрядамъ.

ЖИТОМИРЪ

въ Типографіи А. Ш. Шадова 1869

Handwritten notes in the left margin, including the number 112 and other illegible text.

בעזרה

כבוד אנשי שלומי בכל מקומות מושבותיהם יקבלו כולם ברכות השלום ד' עליהם יחי' להטיבם ברו'ג
בגוף ונפש ומאודם כשנים הטובות לברכה אבי"ד

הן ד' חפץ למען זקנו יגדיל תורה וכו' על כן נתן בלב הרב וכו' ר' **יחיאל מיכל הלוי** ש"י ילהעלות על מנבש הדפוס את
ספר הישר המיוחס לרבינו חסד הק' ז"ע, לבעבור כי אינו בנתחא כלל ועוד כי בדפוס הקודם העלו בו תרולי הטעות עדי שהוא כספר
האחרים עתה נתעורר הרב הג"ל לעשות מסגרת סביב להסיר ממנו קמטוני הטעות ולבאר כל חמירא בביאורו אוד לישירים ושבוהו רבנן את
ביאורו הג"ל וכאשר אתו בכתיבם מהם וכאשר יראה פרואה במקת העלין אשר החל להדפיסן **ובכן יתמבונא אותו** בכדי שיהי'
עליו לתרופה למעור הדפסת ספר הק' הג"ל בשלימות כן **מצוה גרודה** לקנות ספר הקדוש הג"ל במחיר אשר יעני הרב
ש"י דברי המבקש לכבוד החורה, **וזכות רבינו תם הקדוש יגן עליהם להטיבם ברו'ג כאשר עם לבבם**
למובה אבי"ד
נאום **ארתן** ברב המפורסם מוה' **מרדכי מטשארנאבי**

הרב הג"ל הביא בביאורו אשר עשה לפני כ"ק אבי אדמו"ר שליט"א והאטב בעיניו וחחס בח"י קדשו לחבבי לחמכו ולחוקו בהדפסת ספר
הקדוש הג"ל כאשר עיניהם רואות במכתב אבי איש חלקים קדוש ש"י ודברי קדוש מאבי ש"י אינם לריכים ספר לחמכו עכ"ל בחתי גם אכני
כיהודא ועוד לקרא לבקש את לחבבי לחק את ידי הרב בדבר ההדפסה את הספר הק' הג"ל וכן לקנות את הספר הק' הג"ל כמבואר
דברי המבקש לכבוד החורה

נאום **מנתם נחום בן לאא** הרב המפורסם מוה' **ארתן** שליט"א

הסכמת מר גיסי הגאון הגדול המפורסם ריש מתיבתא רבתא דק"ק ווארזין

הן מכבר נודע כמה גדלו ורמו דברי ר"ה גאון יעקב זוקל בכל מקום הוא ראש המדברים, ודבריו המפורסמים ככוכבים מאירים, ליושבי שטרים, והנס מסודרים, מדור דורים, ספר הישר רשום בכתב אמת מלחמותיו כראש הגבורים, אכן לבד אשר דבריו בקילור כדרך הראשונים שהגיון לחלוצים. עמל חורה למלא דעה ישיק, עוד זאת ילא מראש מהדפוס מחוסר על בני בגו כפרול, שיבוסים, מקליס רגלי צלי שערין לבבין דברי קודם הצבוסים, וכאשר באו כן הלכו בפנים בוסים, כי נסגר הדלם מנא. בו אכסים ער שקם כבוד גיסי הרב הג' מריף ובקי חכם תרשים, רב פעלים ביהרון דעה ודאחד. כפי מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין ולקח זה הספר הישר למנה, להגיון ולפרשו ולהעיר בו כיד ד' העובד עליו וכדעתו השונה, ומסקל האמילה והקלה המרולים וגלה לנו השוטה, עד שארית לב. אור לישירים שמה לאיש חבונה, ועתה יבואו שעריו עמלי חורה ויולאו איש איש פרי יסוד לו כמו מנטע נעמנה, חיותי לי גיסי הה"צ ש' דדלה חספא ומשכה מרגינתא נפיש טובא בראשונה וכותב רבינו הקדוש ר"ה ז"ל יעמוד לנושא כליו מע"כ גיסי ש' להיות לו לחגן ולינה, ולהרים קרע בכבוד ולשא אלמותח עמל חורה ברנה, וישמח הוא בחלקו אשר נפל לו אבן פנה, וישמח לבי גם אני העומם בעבודה הבא עה"כ ביום ג' לסדר מטהו

הסכמת הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק קאוונא

בעוה"י יום ג' פזו סיון תרכ"ט קאוונא
רוב שלום וישע רב אל כבוד יד"ג הרב הג' מריף ובקי במדרי חורה ומפורסם לחהלה קב"ש מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין נ"י אב"ד דק"ק וזבנאי ויחברך בבע"ס אהדה"ט יקרה מתכננו עם ספי הישר לר"ה וביאורו הקרא אור לישירים. לנכון הגיעני ורוב השואות הן לרומע"ת על זה בי יזוע שספר הקדוש יחל לבד יוכר מלימותו עוד כמו פניו מרגלי האעות עד למרבה וח"ל וכה כבוד תורתו הרמה לחבר ביאור יקר לבאר דברי רבינו הגדול והקדוש ר"ה ז"ל ובאורה מקומות שעינתו כעת העובד בעיני ע"כ אחרתי לפעלא טבא דעלי ישר כמו וחילו לאורייתא, וד' יהי בעורו, ואקוה לר' כי כולם יקבלו הספר היקר הזה בגדול אהבה ובכבוד כראוי ובעוה"י יקבלו רוב מה מן ספר הקדוש וביקר שלום עם ביאורו הנעים הבטי ע"פ יסודי הש"ס והראשונים כנכון, וחפץ די בידו ילית כחפלו וחפן ידירו דו"ש

הסכמת דורי הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק מאהילעוו

כמה הילכתא גבירתא איכא למישמע מיני דספר הישר לרבינו הגדול והקדוש ר"ה וי"ע כאשר שאבו רבותינו הקדמונים ל"ע מהספר הק' הגוה כאשר ראינו בספר חמים דעיס להראב"ד ובשו"ת מהר"מ מר"ב ובספר התאור שהביאו הרבה מדבריו הקדושים שנספרו זה, ועד כה לא שארנו עיני כי היו עמון בכ"י בתה מחות מהשנים ואף כי זה קרוב לשנים שנה שהביאו אותו בדפוס אין אמנם תרוב השיבושים ותרולי הטעות שנפלו בו הוא כספר החתום ובר מן דין כי דבריו הקדושים לרבינו ז"ל על כן שמח לבי בראות את יד"ג חתן אחי הרב הג' דר"ף ובקי מוהר"ר בנימין זאב"ד מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין חתן אל לב לקבר עליו פירוש וקראו בשם אור לישירים להאיר אור הספר הקדוש הזה והגיה לפי דעתו בביאורו כפי שכלו הישר שידעתיו מכבר מימים יומתה גם ביאור דבריו החדים והסתומים, להוציא לאור העלמות, ולבד זה לא הגיעה זווית ופינה שלא השתטח בהן לבאר ולחרץ בכל הדברים הנוגעים לדברי רבינו הקדוש ואשרי חלקו שזכה לכך והעברתי עיוני על הרבה מדברי ח"א הרה"ג הג"ל וישר ישר מאד ואקום בדרבם והגו לאורו ויורח אור לישירים ויכוחו דרבינו הקדוש יגן עליו שזכה להוציא לאור עולם ובמטותא מכל עמב"י הנאהבים והכי עמים לחוק את די ח"א הרה"ג הג"ל כי מלוח רבה היא דלאו כל שעתא מיתרשת"י דברי המדבר לכבוד קדושת הספר הקדוש הגוה נאום

הסכמת הגאון הגדול המפורסם אב"ד דק"ק שקלאב

אחינו בני ישראל נוא ומחוק טובה להרב הג' המפורסם מוהר"ר יחזאל מיכל הלוי עפשטיין האב"ד דק"ק וזבנאי והגליל שהעוורר לעשות ביאור והגהות על ספ"י הישר לרבינו הגדול והק"ר ר"ת ז"ל ביוג לכל חופסי חורה שלבד שאינו כנמלא כלל חף גם זאת שחשב בהרבה שיבושים ועלי בו מדלי הטעות עד למרבה והוא בספר החתום וסיה"ג הג"ל פשה ע"כ ביאור והאיר אור לישירים בנהגיה ובבואור גבון כמלפול וקראו ישרה כאשר עיינתו בכמה מקומות חתום בפנים הספר לא שנה בו מאומה רק בביאורו הא"ג הטומא הגבוה וזכוחי דרבינו הקדוש ר"ה יגן על כל התומכים זה הרה"ג הג"ל להוציא הדבר הגדול הזה לאור דברי המדבר לכבוד החורה ולמען קדושת רבינו הגדול והקדוש ולמען קדושת ספרו שלא לאור עולם ויהנו רבים לאור נאום יהושע יהודה ריב בהגאון מהר"ר בנימין וללה"ה

באחי להאיר לכל המדפיסים הן במדינתנו הן חו"ל שלא ידפסו את הספר הישר עם ביאורו אור לישירים אפילו עם ההגהות. לבד זה מקום מן כלל הגאון או ב"ד על עולם ואורו חמיג גבול רעה כפי דח ומה"ק מלבד שגם מחוקי האומה ר"ה ג"כ ביכולת המוצר לאסור איסר כידוע. דברי האמ"ק פשה"ה אור לישירים

הקדמת רבינו הגדול ר' זצוק"ל

הקדמת רבינו הגדול ר' זצוק"ל
הקדמת רבינו הגדול ר' זצוק"ל

דעתם בשמועתן כאשר אפרש לך בזה הספר כאונא כאומא וכל חכם
 שמורה ויאת סברה לשנות סברת רבותינו אם קודם לפירושו
 יביא ראיות שומעין לו ואם לאו אין שומעין לו גם הספר
 אשר התחלת לא לכבודי ולא לכבוד בית אבא כי אם חכרו עלי
 חכריי כתרנגולא בית בקיאי ולא הניחוני אם לא זאת אעשה להם
 וצור ישראל יוכני להעמיד דבר על בוריו ולומר דבר בשם אנכרו ולא
 על סדר המסכת אכתוב כי אם כאשר יעלה דבר בידי והפץ ה' בירי
 ועוד אני מודיע לרבים ומשמיע שלא להגיה ספרים מתוך תוספתא
 ומתוך הברייתות כי אפי' מאותן הגורמים בתלמוד אנו צריבים לתרץ
 ברייתא לא שמיע לי וגם ברכה בר אבון דאמר בארבעה לא מצינא
 בשיתא מצינא וגם ר' יוחנן שאמר היכא תניא לה בתורת כהנים תניא בתלתי
 יומא וסברא נג' ירחי וגם תמצא ברייתות קטועות בתלמוד ומפרשי לה
 וראשי הברייתות לא ידעו ותמצאנה שם שלימה עוד תמצא במשניות
 דמהרות וורעים כשמביאין אותם בתלמוד מחסרים ומקצרים אותה כי
 האי התחילת שבת מים הניתזין והניצפין אינן בני יותן וכי הא'
 דשילת ע"ז דר"א אומר ספק ביאה טהור ספק מגע טומאה טמא וכי
 ההיא דקשרו בדבר המעמידו ובספר הזה אפרשם בעזרת המאיר ל
 עין הנה בתבתי מגירות המחוקות ועתה אכתוב לך מן המותרות
 למען סבב את פני הדבר לפרש הלכה וכולן הוגהו לפי שלא ידעו
 פירושו של שמועה ולא אקרא עליהם תגר אחרי שלא מחקום מתוך
 התלמוד אף על כל המגיה מתוך שלא נראות לו סברת התלמוד קורא
 אני עליו רועה זו נאה וזו אינו נאה יאכר הוגו של תורה וחיו
 מן יהי נחון ביגיעת כשר בעון להג הדבה כג' בבמה מקומות תהי'
 לחכם סברת התלמוד תמוה וסנפו תהיו ישרה בעיניו בע"כ מתוך-ראיות
 אחרות כאשר אפרש לך בחוט הציצית שזרין שמתוך סברתו עשאו
 בלא משור וכן ברנב מקומות :

קראתי בשם את הספר הזה יען כל פקודי כל ישרתי בין שמועות
 הראשונות והגרסות אשר מעולם כי ראיתי אשר שותים
 מים רעים הבאים לקראת מגידי ספרים בלא שכר תרומת הלשכה כי
 אם לרוע היו והוריו הרי זה משוכח ואע"ג דלט רבינו גרשון מאור
 הגולה כל מאן דמשבש תלמודא הכי והכי תיהוי לא נמנעו מלשבש
 ולא ה' להם בגרסות הגראין פיהוש לשבש כי אם בדברי התנאים
 והאמוראים עצמן ולא יתכן כן לכל יראי שמים כל גם ר' שלמה זקני
 וצ"ל אם הגיה הגירסא בפירושו הגיה אך בספרו לא הגיה כי אם שותי
 מיטו הגיה על פי פיהוש אשר לא מלאו לבו לעשות כן בחייו וזולת
 במסכת זכחים לכה ובדקתי ומצאתי בספרים שלו כי לא הוגהו
 מבתיבת ידו שאם ידע אדם הלכה יכתוב פתרונו לפי האות עיניו אם
 ירצה אך הספרים לא יתקן שהברייתות הנה ענים במקומם ועשירים במקום
 אחר ואם דבר רק הוא מסנו הוא רק כדאמר רבא לתלמידיו כי אתא
 פסק דינא דידי קמייכו לא מיקרע תקרעיהו וכי ועתה אודיע
 בשנים ושלישה מקומות שהגיה רבינו שלמה בפירושו שאי אפשר
 לעמוד בו כי אם בגרסות הראשונות ואם ח"ו נשבש הספרים
 ונגידם לא ידענו עוד אמיתת הדברים לשרא ליה מרי' לרבינו
 שמואל אחי כי על אחת שהגיה רבינו שלמה הגיה הוא עשירים ולא
 עוד אלא שמחק הספרים וידעתי גם אני כי מגודל לבבו ועומק
 מלפולו עשה זאת וראיתו במקומות בספרים ישנים ואינה ראייה כי
 גם בספרים ישנים אכתוב לך בזה הספר אשר חסו מאשר לפגינא
 וקדמי קדמים ישנים מיושנים לא יעידום ולא כריח שהם גורסים
 אשר יעידום נאמנים ויהו דברי אלה קרובים לכל יראי שמים לבלתי
 ישבשו הספרים למהוקם ולא לעשות לא הן לאו ולא הן
 וכשיכ שמתוך סברת האדם שמועתו ומכרת התלמוד כי מתוך שלא
 מדע מעשים של ראשונים והדליפו מעמים ולא עמדו אחרונים על

הקדמת רבינו הגדול ר' זצוק"ל

הקדמת המפרש אור רישרים

ממלכת ספרד • המוראח והאכזר • זכס הימס לבס יעקב מארי וארי •
ובחולת נח יודכ סדלס וכעניי • מן סמך אז קראס יס • סאומס חל
ברוך גדול דעס • רזי שולס חכס יודע • ומי יאמר למעשיך אי סענע •
וכמו סקור ברניס אכר בדמעס זרע • כן אכמו אחרי כל סהללוס סעטמוס
סאס חמט לגוע • שדי • נפלאים מעשיך • סודות לב' עהס אכמו סלויס
וסקיסיס בלי טוחס וכלי פרץ • יחברכו כל מלכי ארץ • ויזכו לביאת כן
פרץ • ויהי' ס' למלך על כל סארץ' אמן • וסמבין יבין חס אכר סררו
לויך • וחס קול סכסי אכר סר בן ישי משיך • אך כבוד חלקיס ססטר
דבר • וסזמן סכס מטוסכ מכל ברי' ומי ירוס ראש' להגיד מראש חפס
בלתך • ועהס חס סכס' עין עד אכתיס רבותי • חכסס כלימס
פמי • סס סרימו צעמלס קרן חורמט • וסאכמו סזיס סוכביס צעללתי •
ואף כי חודות' לדי סוקמיס אכמו על סמרינו • בכל זחס לא סקוט מעמל
פרנסתי • ויגענו ולא סונח לט • ועל סמאמר סמקודס כל סמקבל עליו
של חורס סכתי צעוטי • ואף כי לא חלמן ישראל בכל דור ודור מעדולי
סחורס וסירחס ספארס אומתינו • אך חל אכסיס כערכיט סחי' מצטי •
ע"כ אי סנבר סמתי פני כמלמיס להבין דברי סקדמויס רבותי • ועהס
כזאתי סחורס יקרה לעמי • צעזר חלקיס חלקיט • בסגלות עלות אור
יקרוס וקפאון • אור מופלא • אור מולע ס"י סספר סקדוס וסעסור מרביט
כגדול וסקדוס רבן של ישראל עמוד סחורס וסירחס ר"ת אכר להבין לב
כל חופסי חורס לבד יוקר מליאות • אופל ססיצוסיס כיסו • סרולי סענות
חיפסו • עד כי סתן אורו אל יודע ספר לאמר קרס בו וסמר לא חוכל כי
ספר סחוס סו • לכן אי סלעיר לבית לוי אף סידעתי צעלמי סחי כדאי
אכס מלכס סמיס סיו ולא ארפינס • וקרב ס' לכל אכר יקראו כזאתי •
וספלתי עלהס לפני סוכן מעוס • וסחן לי סכלכיס בן גמלי חס סכלס
ולסעמיד • דבר דבר על מטנס • וסברתי עליו פירוס וקראתי בסי
אור לישרים ומעשיכו על סלסס פניס • סכן סאחד סנכתי מתוך אופל
ססיצוסיס אכס כפיס סספר לא סתי אפילו כק"י כי ירחתי לגסח אל
סקודס פנימס • ככר כן סזכירט רבי • כסקדמתו ספני' • וסכן סחי
סברוס סמקומוס דברי רבינו חדיס וסחומיס ולריך • ביאור ביארתי כיד
ס' סעובס עלי • וספן סשליסי כמקומח אכר סובא סיטתו של רבינו
כסקדמויס או כזחרוניס וססיגן עליו מלאתי חובס לעלמי להרץ סיטתו
כנקות וסחילתיו כעלות על מככס סדפוס קמח קמח דמטי לידי כפי
מכסס כספי אכר כזאתי • וכבר ראו עיני כמס עליס סכדפסיס וכנס
סו כליל כדלדו לבד איזס סעמנות ססככות ואיזס ט"ס כפירוש' אכר מעסס
סדפוס לא ימלע מכנס • וגס זס כרלות ס' דרכי חקן כדף כפ"ע כסוף
סחיבור וואזכיר לטובס כמיוחדיס ססגליל ומלכתי עירי אכר סובלי לסיוע
לסולחס סספר סקדוס סלזס זכות' דרבינו סקדוס יעמוד לסס • סימלא
ס' כל מלחוס לטובס ויחברכו ככתי לתח' דברי • כחי אריכי • ומזונח
רויחי • וכני סמיכי • וכל סמסייעיס לדבר מלס רכס כזן יחברכו מלקי אמן •

א"ה רברי צעיר הלויס כבורע ברך לעומת רבנן וחמירידיהון
יחיאל מיכל הלוי עפשטיין מילידי באברויסק עיר הבצורה •
בפלך מינסק סמאוסרה • במדינת רוסלאנד סמעטירה • ולע"ע
חינה פ"ק זיבקאי בפלך טשערניגאוו במדינת רוסיא הקמנת •

ארץ • וסאלף הרביעי זרחו טי סמאורות סמאור סגדול סו סבית כראשן
וכמאור סקטן סו סבית סחי • כי כן נקטן אורו מסינת כבודך • ומארוסן
סחיך • ועד סלסס עוד לא כזו כי כן גזרס סכמתך • ולקץ סאלף סלזס
כסכו למחירי ועל כן מחרס סכר כחכס ביוס הרביעי ליזרת עולתך •
יען שטחיט עכרו רחסי • וסכלס ומקס בית ספארתי • ועל כי מעימות
בימך נצח סכס סביעיט למיחותך • לכן כלל ישראל לא יחס על ברינו
סכרת עם אבותינו • לבלי לכלחתי • וסכס סמתך • על בית מאווייך •
מקוס מוכן קדוסך • סמתסך צעוטי סאומס די חלקיס • מקס צעמך •
סכר סלחס ביד רבי עמך • לא למען קנחך • צוססו מקדשך • כי סמיס
רעות עשו • סימחו חס סיכל קדשך • ובעברת זדון סחרימוסו • וגס כשר
סחיך כחייתי ארץ קרפו ולשוף סמיס נהט חס נבלת עבדיך • עד כי
מלאכי סלוס מר יבכיון כממעס כי קול ד' שובר ארזיס סס ארזי סלכנון
כאכר בקול רביעי כריס בקול קול עוז משיך • אכס חל נקמות חכס •
וסביב גמול על גחיס חכס לא ידעו סמך ולא אבו לעשות רלך ככרס ביוס
כרביעי סררו ססכס כנכר בביט מקדשך וסאלף סחמיטי סיני לעוס • כל
סיוס דוס ודורי נספך עלי למסחי • סגויס סמויס אכמו אומנו לססחי
למכס ולכרג מסרו בני עמי • וסלסיס ורבוט מסרו עינמס על קדוס סמך •
וכלס כאחד • קידסו סס סזיחד • ואז עט מלאכי מעלס ד' אדויונו מס
חרי סמך בכל סארץ' ולחניס אכר • חכס כודך על סמיס • כי על ידי
עמך ישראל כגדלת וסחקדס בשולמך • ואף נס זחס ממנו כפלח •
כבגדל סמלוח • וכלרות טרלות • זכס חס דה סחורס ביהר סח •
יען אז סופיע אור סירושלמי וסבבלי • ורבך סברתי וסגאויס וכזכר
כריע זכרס אור חורך • ולקץ סאלף סלזס זרחו מאורי אור צעלי
אסופת • רבותי ככרפחיס ועל לבחס רביט סקדוס סמחבר ועשו סביל
חדס ביו סתלמוד • כי • מס עמקן מסככותי • סו סדבר אכר בקול חמיטי
כריס בקול קול עוז משיח לך • קול ד' חולב להבות אש כי אז חוברס
לכ יסדיו חס דת סחורס ולככות חס כגזורה כמידס סחמיטי למיחותך
סחי חור סחורס וסיו מידת סדן כפי סנילו קדושך • סו סדבר אכר
סרו סלויס סריע חלקיס עזיט כי עוז סיו סחורס וסלקיס סו מידת
דיך • סו סדבר אכר גילי לו קדושך אין סחורס נקמת חלל כיסורים
ואכרי סנבר אכר יסכר • ואז מתורך הלמדנו • סו סדבר אכר כרחת
ביוס סחמיטי ססניס סגדוליס וספי סחי' סרומס ועוף כק יעופף על
פני רקיע סמיס • יען קמו כחנייס עליו לבלען • וכחיטי יכר כרפו
אורנו • אכס נס פזורי חקך עט מוטף ביטף עד לב סמיס וסרודו •
לרץ קדוס סחורס ועטו מוטף ביטף כמסורת נפס על קדוס סמך •
וכיוס סמי • סדוקס אף למינס • פסנו לווארס למעך • ד' מס רב •
מעשיך • וביוס סחי סגדלת אכרתי • מרסיתו • כרסוכס כרחת ככס
ורמס ומייתי ארץ וסחי • כן כרחת סלדס יען כי סו יסוד מלכותך •
סו יסוד מוסד • לרומס כבודך • סו כרית סיטון סמברית מן סקלס
אל סקלס • מקלות סארץ' עד קלס סמיס • סו אכר כמעטו כמחשבותיו •
מלכך לכל סמחט • כעומק רוס ועומק חח • חס לבובס וסח • חס לסח •
ופח • כן כאלף סחי רחי • מחזס מול מחזס • כרסית סמלות סמלך
סלזס על ליארי • נדפס • יעטו ולא סונח לנו • ועלילות סו גללו עליו •
ומדחי אל דחי חס עמינו • וסללן כבודינו • וכל מי לא סרעד • על

בפע' וחמ"כ חכמים ולפי' מיושנים כל הקוסיות על רש"י זל וכלאים בליהיה כו
 כלאים גמור דל"ח בפ"ע יש בו שוע מיושנים כל דברי הרמב"ם מיושנים כן גם
 צפירושו גם בחיבורו ופי' דבריו מתוקנים לחד עיין ט היסוד ומלי דכתיב במשנה
 ח' אין חכור משום כלאים אלא מיו וחורגו גמולת לא מלבש שטעמו דבר שחול שוע

ביחד יח' כלאים כמו לבדן וכן מיו ביחד יח' כלאים וחכור להכסוח בו אלא וודאי
 דמפרש בפירש"י שוע מיו אכל אחד בפ"ע וזה יורה חמור דרש"י פירש להדיא לסיפך
 וגם מדברי הרמב"ם כה' כללי בגדים משמע יורה משפס כן כרש"י דשוע מיו
 קאי אכל אחד בפ"ע עיי"ש ועי"ש בפ"ט סי' ט' פ"ק א' ודבריו המוקיין דלמכת משפס
 דברי הרמב"ם והאמת דרבינו שמשון במשניות

מיו ונו שוע (ב) שיהא צמר שוע לברו מגופן וחלק כרת
 בדמתרגמינן על שעיעות צואריה והפשתן לברו ונו
 צמר משוור לברו והפשתן לברו ועל שעטנו של
 צמר ושעטנו של פשתן הזהיר הכתוב שלא יעשה משניהם
 בגד או ב' תביפות רהוי חיבור וראי' לדבר דאמר בנדה האי
 מאן דאתביד ליה חוטא דכיחנא בגלימא דעמרא ונתקה וכו'
 ולא ידע אי נתקא (ג) ובל האי חוטא דכיחנא שוע טווי ונו לא
 משום הכי הוי כלאים דרבנן לקולא (ד) וקפריך אימא או
 שוע או טווי מתברים כמו בגדים גרועים דלא שייעי' או נזו כמו
 משוור. ופתילה שוורה מן הפשתן בלא שוע בלא נזו והלכתא
 כמר זוטרא מדאפקינהו קרא בחד קרא סחום לישנא דשעטנו
 (ה) בעינן בשעטנו בפשתן ופירוש נזו משוור וכך שמעתי מפי
 השמועה משוור וכן מוכיח בספרי דאמר נזו גלזו מלוי את
 אביו שבשמי' אנטורש בלע"ז כמין חוט משוור ומעוקם וכפתילה
 דלפי פירש רבותינו דמפרשי' נזו זהו מחובר קשיא לי טובא
 חדא (ו) דא"כ חוטא דכיחנא יש לנו לפירש שאין שוע ואין
 נראה כן ועוד מאי האי דקאמר או שוע או טווי או נזו כלומ'
 נזוים ומחוברי' לפי פירושם וגם מדאפקי רחמנא בחד לישנא
 לא אתי שפיר מאי שנא שוע טווי דקאמר אכל חד וחד ונו
 קאי פשתן וצמר בהדי הדדי: וא"ת כל כלאים בציצית אמאי
 אצטרך למישרי דהא לא משכחנא בהאי משוור י"ל אשכחנ'
 דאמרין בעירובין בפ' המוצ' המוצא חכל' בשוק לשונות
 פסול' חומין בשירה ומוקמינן בשיוורן מכלל דלציצית בעינן
 שוורין (ז) גם למדתי דחומין נקראין כשהן שוע טווי ונו בלא
 שוורין כדמפרש גבי חומין במסכת נדה וגם כשהן שוורין כמו
 כן כדאשכחן גבי ציצית' וגם בספרי מפי' לה מקרא שוורין בעינן
 דתנן התם פתיל חבלת טווי ושזור אין לי אלא חבלת לבן מניין
 אמרה תורה תן חבלת ותן לבן מה חבלת טווי ושזור אף לבן טווי
 ושזור ומכאן תשוב' לאומרי' אין משוור בחומי צמר וזימנין דמפרקי
 מהדרי וזהו שש עשרי חומין ואין לחוש אי מיפרקי כיון דתחלתו
 בכשרות תו לא מיפסל (ח) דהוי לי' כגדרומי ציצית ובשרין:
 ד' י"א ע"א ג' הג"כ רפ"ח הבא על יבמתו וחוד ובא
 ענין יבמ' ולרות

וטווי ונו שוע (ב) שיהא צמר שוע לברו מגופן וחלק כרת
 בדמתרגמינן על שעיעות צואריה והפשתן לברו ונו
 צמר משוור לברו והפשתן לברו ועל שעטנו של
 צמר ושעטנו של פשתן הזהיר הכתוב שלא יעשה משניהם
 בגד או ב' תביפות רהוי חיבור וראי' לדבר דאמר בנדה האי
 מאן דאתביד ליה חוטא דכיחנא בגלימא דעמרא ונתקה וכו'
 ולא ידע אי נתקא (ג) ובל האי חוטא דכיחנא שוע טווי ונו לא
 משום הכי הוי כלאים דרבנן לקולא (ד) וקפריך אימא או
 שוע או טווי מתברים כמו בגדים גרועים דלא שייעי' או נזו כמו
 משוור. ופתילה שוורה מן הפשתן בלא שוע בלא נזו והלכתא
 כמר זוטרא מדאפקינהו קרא בחד קרא סחום לישנא דשעטנו
 (ה) בעינן בשעטנו בפשתן ופירוש נזו משוור וכך שמעתי מפי
 השמועה משוור וכן מוכיח בספרי דאמר נזו גלזו מלוי את
 אביו שבשמי' אנטורש בלע"ז כמין חוט משוור ומעוקם וכפתילה
 דלפי פירש רבותינו דמפרשי' נזו זהו מחובר קשיא לי טובא
 חדא (ו) דא"כ חוטא דכיחנא יש לנו לפירש שאין שוע ואין
 נראה כן ועוד מאי האי דקאמר או שוע או טווי או נזו כלומ'
 נזוים ומחוברי' לפי פירושם וגם מדאפקי רחמנא בחד לישנא
 לא אתי שפיר מאי שנא שוע טווי דקאמר אכל חד וחד ונו
 קאי פשתן וצמר בהדי הדדי: וא"ת כל כלאים בציצית אמאי
 אצטרך למישרי דהא לא משכחנא בהאי משוור י"ל אשכחנ'
 דאמרין בעירובין בפ' המוצ' המוצא חכל' בשוק לשונות
 פסול' חומין בשירה ומוקמינן בשיוורן מכלל דלציצית בעינן
 שוורין (ז) גם למדתי דחומין נקראין כשהן שוע טווי ונו בלא
 שוורין כדמפרש גבי חומין במסכת נדה וגם כשהן שוורין כמו
 כן כדאשכחן גבי ציצית' וגם בספרי מפי' לה מקרא שוורין בעינן
 דתנן התם פתיל חבלת טווי ושזור אין לי אלא חבלת לבן מניין
 אמרה תורה תן חבלת ותן לבן מה חבלת טווי ושזור אף לבן טווי
 ושזור ומכאן תשוב' לאומרי' אין משוור בחומי צמר וזימנין דמפרקי
 מהדרי וזהו שש עשרי חומין ואין לחוש אי מיפרקי כיון דתחלתו
 בכשרות תו לא מיפסל (ח) דהוי לי' כגדרומי ציצית ובשרין:
 ד' י"א ע"א ג' הג"כ רפ"ח הבא על יבמתו וחוד ובא
 ענין יבמ' ולרות

פליגי בה רב אחא ורבינא חד אמר בלא תעשה וחד אמר
 בכרת אפילו הוא דצר' כדקיימא קיימא כדאמר גבי חולץ
 ליבמתו לעיל ומאן דאמר בלא תעשה כר' יוחנן וכן עיקר והאי
 גירסא בספרים שלנו בעשה קשיא הא דאמר בפרק ר'
 גמליאל אין אתר בעילה כלום (א) ולא אשכחן תנא דסתם לן
 כרבי' ישבב דאמר כל שאין ביאה וכו' ועוד הא דאמרין
 הניחא

שפסקן לגמרי בעינן שפיר שיחיייר כדי ענינה משל"כ בשזורין דלחניהו בעולם
 אלא שנהפדו שפיר נוכל לומר אע"ג דנהפדו עד הסוף כר' וח"כ גם בדברי
 רבינו נוכל לומר כן דלוינו מדמה לה לגדרומי לגמרי וה"ק כמו דגדרומי בחומין שנים
 כבר מפני שהי' כבר מהחילתו כמו כן דנהפדו משזורתן כבר לגמרי ומנעם
 שאמרנו ועוד אפטר לומר דלעולם מדמי לה רבינו לגמרי לגדרומין ואינו משכיר גם
 כהאן רק בחומין שנים ושיחיייר בהם, כדי ענינה והא דלא חיישינן שיהפדו כולם או
 עד סוף משום דלא שפיר כל כך שיהפדו משזורתן כמו שכתב הרמב"ם כבי' י"א ס"ק
 כ"ג אלא זה דוחק דל"כ לא הוא ליה לכתוב אלא לפרש לכן מחוורתה כתיבון הקודם
 (א) לא אשכחן תנא דסתם לן כר' ישבב וכו' ר"ל דלגירסת רש"י דעשה
 לאח' מ"ד א"כ הא דתנן אין אחר ענינה לומר אחי כר' ישבב אליבא דרש"י
 דאמר בכהובות דף ל' דף מחייבי עשה הולך ממזר ולא אשכחן שום משנה דע"כ
 מקום דליסחם לן כר' ישבב אכל לעג"ד ל"ק לרש"י דהא בפ' ר"ג דף כב': מוקמינן
 מהניחין אליבא דרש"י וזה ג"כ לא אשכחן שום משנה אליבא דרש"י דבקיודשין כ"ד
 מחחילה לה לאוקמי המשנה דשם אליבא דרש"י אכל לפי המסקנא דהירושל' דרב אשי
 פעמא אחריני הוא עיי"ש הן אחת דבבבס' י"ח: אמרין חבד רב המנונא שומרת יבם
 שזינהא אכורה ליבמה ממאי מדקתי שומרתה יבם וכנסה וכו' אמרי במעברא ליה הילכתא
 כרב המנונא אלא הא דקתי שומרתה יבם וכנסה הא מני רש"י היא דאמר אין קידושין
 הופסין בחיל' עיי"ש אכל כשנטיין אין זה קשיא דהא מתן דאמר דעשה ס"ל כר'
 יוחנן כמבואר בסוגיא ור' יוחנן ס"ל כרב המנונא בהלכה רבס דף צ"ב: דאין
 קידושין חופסין ביבמה ועיי"ש בבבבס' בהוס' ד"ה אמרי במעברא ועיין ביבמות שם דלא
 רצה ר' יוחנן לאוקמי המשנה אליבא דרש"י ויהוה מאלו המקומות למיעוט זכרוננו לא
 ידעתי שום משנה בש"ס אליבא דרש"י ועיי"ש משנהיו דר"ג אחי אליבא דרש"י א"כ אין

מן סתמא דהאי אליה דר' יבבנ ג' כ"ז וכו' דכ"ז
 כמסוגם גס ח"ד ודברי ר"ע דף לפי ש"ס ח"ט דפ"ד
 מ"ט : דלכזו קול מומר חס"י אליה דרכן כמסוגם גס ואכ"ז
 ספקא ליה ח' כ"ז חי כשמואל ע"פ היסוד וההו"ס
 ס"ז ד"ה סל עדים פליגי עלי' ור' יוחנן כ"ל

כ"ז ד"ה דין קדושין הוספין ביבמה
 גנדיסוהו כוי הולד ממזר ור"כ לחיה אף
 כ"ז ד"ע ואף אם לא נאמר נן כוף כוף
 התיא כך משנה גריס ור"כ לחיה דר' יבבנ ג' כ
 כמו סכתו רבני עמון כזה הדיבור לקמן ח"כ
 מליק עוד משנה דלחי כר' יבבנ ולא נפשוט
 מכלן דר' יבבנ כעמא דנפשי' קאחר כמו
 שפסקה רבני לקמן יתורן בדברינו לר"ל
 דכויא דכחכותו חזיל חל"ב' ס"ל גמי כדף
 ג' כ' כ"כ וכו' דין קדושין חוספין
 ביבמה וממילא לביבמה רש"י הולד ממזר ח"כ
 לא נדיכין לאוקמי כר"ע ועיי' דגיטין ס' :
 דתוס' ד"ה ניפשוט משמע להדיח דלא ניחא
 ל"י לס"ס דין לאוקמי כחמא דמשנה כר"ע
 ע"ש כ"כ דברייהם ומתבאר גופה מוכח
 כן מדלא מפני דמחשבי בטוסס ודוק לן
 ג"ל דברינו כמד לקושיא שני' מהא דלמירין
 בריס חלו נערוה היתא לר"י חי לאפוקי
 מד' סימחי קאהי כפי' חלל חי טעמא
 דנפשי' קאחר וכו' היפוך ל"י מפדק ר"ג
 דנפשי' קאחר וכו' וקאחר נ"ל וקושיא זו חוספין
 הכה' חלו נערוה כדף ג' י' ד"ה חי
 לאפוקי וזו היא קושיא חלומה ועיי' ג' ל
 ליישב דברי רש"י ז"ל סוסס דכויא דכחכותו
 חזיל חל"ב דר"ל ור"ל הא לא חתי כר'
 ישבב דלויס ס"ל כמ"ד ככרה דלמירין מ"ד
 ככרה כר"ל ונע"ג דדקדושין ס"ד ס"ה .
 חיהא ג"כ כויא זו וסל לא חייבי חל"ב
 דר"ל עכ"ל משוס דכחכותו הולך ג' ס'
 למלא הירוף אחר חל"ב דר"ל משוס הכי
 חזיל ריהסא כדמ"ד ג' קדושין ג"כ כמו
 ככחכותו ועוד כ"ל מ"ד מ"ד ח"ד ח"ד
 חלו כדחולוקא חמורליס ר"י ור"ל וכו' ח"ה
 וביבמה חין מדק' ס"ס לפשוט מפלוגתא
 דלמורחוס ויורד מזה כחכו החוס' כדקושין
 כ"ג : ד"ס דלמיר דלא רנה ה"ס לפשוט
 דכבי סלוחא דרממא ממירא דלמורח וכן
 כחכו כ"כ מ"ד ענין חרכה רכ' י' ס' לה
 כחכותו ו"ש הכל דפלוהא דלמורח' הוא
 ומתיהי למה לא נוקשה רבנו לפירש"י
 קושיא החוס' דר"ה חד אמר נעשה וז"ל
 וס' הקונטרס משוס דרדקשין בית אחד הוא
 בונה וכו' וקשה כיון דלמירין קרא לנטיה
 סל' יבבנ ח' ס' כהיין מנין דלחי קרא לנהקו
 סכרת וס' עכ"ל ו"ל דרבינו שדק לה להך
 קושיא משוס דלחי' לפדס דהעשה הוא
 מקרא דלחי' מקרא דיבמה יב' עלי' ולא
 עלי' ועל דרנה ולאו הכה' מכלל עשה עשה
 וכך הוא דעה הרמב"ם גפ"ח מה' יבוס
 ב"י י"ב ע"ש ובדברי הרמב"ם מהורן ל'
 קושיא החוס' על רש"י דלמיר יבבנ ח'
 שתיסן ידעיין מקרא דעני' ח'ע"ג דעל'
 ח'מסריך ל"ס כחכובר כריס חליתין עכ"ל
 מפשטא דקרא שבעיין דעל'י' משמע ח'ה
 ולא חסיס ח' הרמב"ם מיכא קרא דעל'
 משוס דמרגלל ג' ס"ס ח'י קרא דיב' אחד
 הוא בונה ולא שני צדיס מזה משמע דעיקרא
 דכאי קרא ח'י לנטיה כדריס ח'סוס' הוא
 ח'י קרא דעל'י' ח'ל רש"י ס"ל דלמיר' הוא
 להיפך מקרא דעל'י' לא נוכל לחייבי פסח
 דלמירין קרא ג' חל' גופא דקרא חמטנו
 סל' יבבנ ח' שחיין וממילא ח'ייתר קרא
 דבית אחד וכו' לחיזי פסח ופ"ל דברי
 רש"י והרמב"ם בקה' ח'ה עולין ולק' ח'ש
 מה שהמייט רבניו לכך קושיא : (ב) ואבנ
 סך תפרישנא הא דגרסינן ככח' ע"ד דף
 ל"ה : גבי הערלה יבמה לשוק ופרך
 תלמודא חי לח"ד וכו' ג"ל דלא גרסינן דלא
 כריך כסא לעיל מפרש חייבי לאוין וכן חייבי

הניתא לר' ישבב ואי לאפוקי מדר' סימאי קאתי דקתיני
 בתחלת אלו נערות ובשילהי קידושין תיפוק ליה מפירוקא דרבן
 גמליאל דמעמי' דנפשי' קאמר דכל שאין לו ביאה בישראל
 הולד ממזר אפילו חייבי עשה אי אמרת דבא על יבמתו
 בעשה אלא הכי עיקר הגירס' דלא תעשה אליבא דר' יוחנן
 (ואפי') (ב) ואבנ הך מפרישנא דהא גרסינן בהבא על יבמתו
 גבי הערלה יבמה לשוק (ג"ה ע"ב) פרו' תלמוד' אי למ"ד
 בלאו אי למ"ד בעש' ג"ל דר"ג דלא צריך דהא לעיל פריך חייבי
 לאוין וחסס חייבי עשה ובכולהו יבמה לשוק מיהדר ומיתני
 ל"ל (ג) ועוד דהא חנן בהאשה שהלכה בנה ובעלה למדינת
 הים ואמרה לה מת בעלך ואח"כ מת בנה וניסת וכו' הולד
 ממזר ר' עקיבא דאמר יש ממזר שחייבי לאוין ואי גרס הכי
 למ"ד בעשה עשה הא דאמר סחמא חייבי לאוין הן אפילו
 לשמואל דמיסתפקא ליה הפשוט ליה מברייתא דחייבי לאוין
 הן ותירווי נמי תיובתא דרב (ד) ועוד נמי דלרב נמי אמרינן
 בשילהי קידושין מה יבמה דחייבי לאוין לא תפסי בה קידושין
 דמאן שמעית ליה דאמר אין קידושין חוספין ביבמה וקא קרי
 ליה חייבי לאוין ועוד לרב נמי כשנה זו כרבי ישבב דאמר
 כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר ותיפשוט מיניה דר'
 ישבב לאו לאפוקי מדר' סימאי קאתי אלא טעמא דנפשי' קאמר
 אלא ודאי ל"ג לכל הך מילוחא דיבמא לשוק דב"ע יבמה
 לשוק בלאו ופלוגתא דרב בהאשה רבה רבי איתא אמר רב
 מניין שאין קידושין חוספין ביבמה שנאמר לא יהי' אשת המת
 החוצה לאיש זר לא יהא בה הויה לזר ולאו נמי דאית ב'
 כדקאי קאי ומדאפקי' בלשון הוי' קדייק שמואל אמר בעניותינו
 צריבא גט מספקא ל' אי ללאו גרידא הוא דאתי (ה) והא דכתיב
 הוא אורחא דקרא אי דלאו יהא ב' הוי' לזר נמי קאמר ולא
 דידיה כדקאי והיינו דקרי ליבמה לשוק לעיל חייבי לאוין
 בברייתא דר' עקיבא (ו) כללא דמילתא הבא על אתות חלוצתו
 בלאו דכתיב אשר לא יבנה בית אחיו כיון שלא בנה שוב לא
 יבנה ועל צרת כנוסתו נמי בלאו כיון שלא בנה נמי אוחו בית
 שנפטרו' שוב לא יבנה דמה לי אם פטור צרות ע"י חליצה מה
 ל' ע"י בניסה ותלמודא דנקט בית אחד הוא בונה ולא ב'
 בתים בית אחד הוא חולץ ואין חולץ ב' בתים ריהמא נקט
 ואיזיל (ז) ויבמה לשוק בלאו מלא תהי' אשת המת החוצה בין
 לרב בין לשמואל לאו דידיה לא פקע :

ד' ר' ע"א ד איבעא משום דמופנה דא"כ ליכתי'
 ענין כמובין
 כומרה יבס
 רחמנ' לא יקח איש את אשת
 אביו ולא יגלה כנף אביו למה לי ש"מ לאפנויי'
 מאביו קאמר דמופנה דאי מלא יגלה כנף איבא לאוקמי
 בשומרת יבס כדאמרינן בפרק נושאין על האנוסה (א) ולעבור
 עליה ג' לאוין מ"ט דר' יהודא משום דכל היבא דאיכא
 למיירש לא מוקמינן בלאו יתירה ובשומרת יבס ליתא אלא
 שתי לאוין חד משום יבס וחד משום יבמה לשוק א"ב לאו
 משום סמוכין קא דריש לה אלא משום דאיכא לאוקמי ב"מ
 אלא וודאי בשומרת יבס סבירה ליה חייב עליה ג' לאוין
 כרבנן ומא דסמוכין מפיק אנוסת אביו וה"פ ליכתוב קרא לא
 יגלה כנף דבשומרת יבס מיירי אביו דמיותר למה לי ש"מ
 לאפנויי רח"ם ופר"ה לא מצאתי יותר מפ' א' :

ארבעה אחין פרק ג

ה ב' אחים שקידשו ב' נשים ובשעת כניסתן
 לחופה התלופו וכו' ומקו בנמ'
 דאיכא שש עשרה חמאת משום אשת איש
 ומשום אשת אח ומשום אחות אשה ומשום
 גדה

ד' ל"ד ע"ב
 ענין ב' אחים
 שקידשו ב' נשים
 והתלופו

כגמר ביאה ח"כ למח' ל' למיפקר יבמה לשוק ח"ל וכו' ודנהג' כריך לה כדמח'
 עכ"ל מאי כליק דלמח' דמקסין חל"ב ודחלי דל"ג לה ללל ונריך למחוק כל זה חמוגיא
 דנמ' : (ג) ועוד דהא חנן דף ג' ב' : האשה שכלנה וכו' סולד ממזר ואמרינן טלה דברייתא'
 זו דברי ר' ע"ס' וחי גרס הכי למ"ד בעשה עשה הא דאמר כהמא חייבי לאוין סכ
 ולשמואל דמסתפקא ל' וכו' כ"ל וכו' דאף
 אפבר לומר דלרב יבמה לשוק חיה בלאו חל"ב
 בעשה הא ע"י המשנה חניא כדרייתא זו דברי
 ר"ע כדאמר חין קידושין חוספין כח"ל ממילא
 משמע דהיה דמבגתיס חוי ח"ל ח"כ מאי
 מספקא ליה לבחול היפשוט ל' חדרייתא
 דלא כרב ודגרנא מוז הכרייהא חוי הובח'ה
 לרב אבנ לעג'ד ל"ק כלל לפירש"י דכא דלמיר
 זו דברי ר"ע' דלמיר חין קידושין חוספין
 בח"ל היינו משוס דר"ע אמר נן בעלמא ח"ל
 חין זה רחי' דגס דהשנה דיבמ' לשוק חוי ח"ל
 ונטל לומר דהוי חייבי עשה דזה ג"כ לר"ע
 חליבא דר' יבבנ חין קידושין חוספין ודוק :
 (ד) ועוד דלמירין כפ"ג דקידושין דף ס"ה .
 ומה יבמה כהי' בלאו לא חוספי כה קידושין
 ומאן שמענ' ל' דלמיר חין קידושין חוספין
 ביבמה כד וקא קרי לה חייבי לאוין וכו'
 כ"ל ועיי' ס"ס החולין ד"ה ח' כ"כ :
 (ה) והא דכתיב הוי' אוניחא דקרא הוא
 ח' דלא הוי' כה' חוי' לזר נמי קאמר ולא
 דידי' כדקאי קאי והיינו דקרי ליבמה לשוק
 וכו' כ"ל : (ו) כללא דמילתא הנה על צרת
 חלוצתו בלאו וכו' : ועל צרת כנוסתו נמי
 בלאו כיון שלא בנה ח'הו' בית שנספדה
 וכו' כ"ל ודכיון מפרס דמדל ככחכותו לא
 ח"ש פירש"י דמה לי צרת חלוצתו ח' צרת
 כנוסתו וסא דנקט המודח בעלמא בית אחד
 הוא בונס וכו' . משמע למאורח דהוי לזר
 הנה מכלל עשה ריהבס דליבמא נקיס חלל
 עיקר דכחא מכיון דלא בנה בול לא יבמה :
 (ז) ויבמה לשוק בלאו דידה מלא הויה
 וכו' . כ"ל

ד (א) ולעבור עליה ב' לאוין ואיטעמא דר'
 יבמה משוס דכל הכי דליבא למידרס'
 לא מוקמינן בלאוי יהיכא ובשומרת יבס ח'כא
 שני לאוין חד משוס דודחו וחד משוס יבמה
 לשוק ח"כ לאו משוס כמוכיס קא דריש לה
 חלל משוס דליבא לחוקמי נעייין דהר חלל
 ודחלי וכו' כ"ל ביאור דכרי' להכילא מדברי
 הריב"ן ג' ס' : ד"ה ח"כ סמקייס הגירכא
 דלא יגלה ומפרס משוס דר"י לא בעי לחוקמי
 בלאוי יהיכא לזה מוקשה רבנו דח"כ לז
 משוס כמובין דריש לה לחוטס ח'כו' חלל
 משוס דבלוס' אחר ח"א ליישב הקרא חלל
 ודחלי דר' ח"ס ל' ג' כ"כ כרבנן וממילא דלזנו
 מיורר רק ח'כו' וחיין לו שוס מבטעות רק
 משוס כמובין דריש לה לקרא לחוטס ח'כו'
 ויש לעיין אחי מל"ל לר"י דבשומרת יבס
 של ח'כו' שוכר כג' לאוין דילמח לא חתי
 קרא רק לחוטס ח'כו' ואס היקשה נך ח"כ
 כמובין למה לי נימח כמחא דלא ידרוש
 כמובין כמו ככל הבורה טולה דלא דריש
 כמובין ויש לומר דח"כ לייבבנ להיפך לא
 יגלה כנף ח'כו' ולא יקח ח"ס ח'ס ח'כו' ח'כו'
 וליבמתי' להדיח לחוטס כדקמקשי רבנן חלל
 ודחלי מדכהורס לא חסמכה לגמרי ש"מ
 דעיקר קרא לזר לכהי הוא דחתי חלל
 לשומרת יבס ולעבור עלי' כג' לאוין חלל
 יתח' לי מחי דלא פריך בגמ' לר"י שפיר
 קאמרי רבנן חלל ודחלי דחי הוא חסמתי'
 לגמרי ור"ה דל"י קרא לכהי הוא דחתי חלל
 השהח ח"ס ובזה ניחא ל' ג"כ מחי דנהקשהי
 חליבא דרבנן סא ח'כו' בלחמא מיורר ודכרינו
 ח"ש דח' ס"ד דטוונה האורס כר"י אחי
 קשה ליבמתי' לגמרי כקושייתו לרבנן דרדשי
 כמובין בעלמא הוא מוקמינן קרא דלא יגלה
 כנף לשומרת יבס וח'כו' למכוכין לחוטס
 ח'כו' חלל ודלג' דכטוונס הפירוס האורס
 דדי שכל לידרוס כמובין חלל ר"י לשיטתי'

הוא להיפך דחי חסמתי' לגמרי הוא מוקמינן כולי קרא לחוטס ח'כו' וליכא' (לאקשי' דר'
 דח'כו' למח' לי הא ידעינן כמובין כיון דר' לא דריש כמובין ולכן הפירוס האורס דדי
 לחוקמי טלי קרא לשומרת יבס וח'כו' מיורר למסיסח דוק ונ"ל דרבינו ח"יכול לכקשות
 לפ' ריב"ן חתי מל"ל לחוקמי קרא לחוטס ח'כו' וקמא לשומרת יבס של ח'כו' לחתי

עשה ובטלהו נכלל יבמה לשוק ח"כ מהייר. ומתני וכו' כ"ל וביאור דכרי' דרבינו ס"ל
 דיבמה לשוק לכ"ע בלאו כמו שכתב לקמן וקשיא ל' זו גביבא לזה אמר דלכזו זה
 כולי מילחא יתינהא וחק לפירש"י לא ח"ש דכא יבמה לשוק אף לדעה רש"י לא מילנ
 ח' מחייבי לאוין ח' מחייבי עשה וטלהו מפרס לה כנמ' מלל דכסס חוי סכרלה

מיפס דקאמר לקמן דף ק"ז א אך גם זה אי לאו יחרי לומר דודמו איכא חף לאתר מיסה והתם לא קאמר רק דלאו דמוהת יבם ליבא ע"ש היפ"ב ; ה (א) וכו' אינטי שליח וכו' כ"ל : (ב) אמרי בני רב ה"ז בכל הספרים הקדמונים וגם בתשובות וכו' ; אלא פשוט בפירוש השמועה וכו' כ"ל מה שהב"ר רבינו ה"ז בכל הספרים כ"ל דלא קאי לעיקר דבריו שכתב לקמן בשופטות מתוך ג' וכו' דלהדרכא בכל הספרים הניכוסא כדירכח רש"י וכן כהוב בתוס' רק בספר דבר ע"ז גמלים הניכוסא דכדרי רבינו רק דקאי אמה שהב"ר בספרים שלנו אמר רב עמרם אמר רב ע"ז אמר רבינו דבכל הספרים הניכוסא אמר רב עמרם אמרי כי רב כנול"ד וכן הוא בפירוש"י : (ג) לאחייובי אינטי שפסדו הכפ"ס פתומה מבטת ג' שנים כהמתקדשו לאנשים הללו ע"י קדושי אביהם שהם גדולי' האנשים מיד קה"ו כגון ג' שנים וכו' אחד כבר היו נידוה וכו' כ"ל : (ד) דלאחייובי נבט' נידה וכו' ; ר"ל בידה מ"ד : הן בת ג' שנים ויוב אחד מהל העריות בביאה וכו' כל ע"י אחד מכל העריות מומחין על ידה וכו' פחות מכלן כגון אצבע בעין ע"ש : (ה) ובשופטות מתוך י"ב שנה וכבר היו שופטות וכו' לאמר קן לאחייובי אינטי הניכוס וכו' ומחייבות משום נידה וכו' חט"ג דבנה אחת אינן לגביה ולאחייובי יחד וכו' כ"ל : (ו) ופשוט גדול הוא יבם דמלא מקום איסור כרת וכו' ומה ענין בליחה לבאת עכ"ל בלאור דבריו דע"ז איסור נידה קודם על הנשים דבשן ג' שנים חל עליהן איסור נידה אם יצאו עליהן ואח"כ דלהנשים האלו כל האיסור בנה אחת דכפירש"י עכ"ז על הנשים איסור נידוה חלה מקודם אם יצאו עליהן בני שנים וזהו שפסיק רבינו ומה ענין בליחו לבאן ר"ל חף אם ינאח דכפירש"י שהם עמם או שלוח קידשו ביום בקדשה גדולה וכן עליהם האיסור בבי"א אבל על הנשים הא איסור נידוה קדים ובכל מקום שהדובר ב"ש"ס כדעין זה על החיבה האיסור נאמר והנה רש"י ז"ל שטר עלמו מזה שהב"ר ואח"כ שהנידוה קדים כל היו האסורות לאלו לפי שאינן כולל מלא עכ"ל וכו' לומר דרש"י חז"ל לבימתי' שפירש בקידושין ע"ז ובשופטות כ"ד : אלא דהי"א ר"ש אמר האוכל נבילה ביה"כ פטור אח"כ במתנה ביה"כ והחוס' בשופטות שם הקשו עליו ועיקר קובייתם היא שפירש יו"ט ח"ל ח"ל נבילה ויו"ט ח"כ בבי"א ולי נראה דרש"י בקידושין דקקן זאת שכתב ואם נהבילה ביה"כ אפ"ה אסורה הייתה עליו משום אבר מן החי ע"ל וטובתו דקן אחת דעל ההבאה בעממה פקע בתיבתה איסור אבר מן החי וכן ע"י איסור נבילה ואיסור יו"ט ח"כ בבי"א ולא מיבעי לומר בהמה דחיי' לאו לאיברים שומדה בחולין ק"י ; אלא אפילו למ"ד לאיברים שומדה עכ"ז זה איסור' פקע ואחי נבילה ויו"ט ח"כ בבי"א אבל ע"י אצב"ה מתוך האיסור מן קודם יו"ט ח"כ ואם היו ב"ה לאכל מההמה לא ח"י לו שעה יחיד ולכן לא אחי איסור יו"ט ח"כ וח"ל עליו וזהו שד"ק רש"י בלבוש המסור אפ"ה אסורה הייתה עליו ר"ל אפ"ה נבילה וחייב מזה דעת רש"י בענין איסור חל ע"ה ח"ל נבירה ומי ואח"כ מניח לעיקר מזה בידון דידן דנבירה לאו בר חיובא הו' לעיקר חט"ג דלחתיבה חל האיסור מקודם עכ"ז כיון דנבירה לאו בר חיובא ובעממה בר חיובא בלו עליו כל האיברים בנה אחת לא ימקרי איסור חל ע"ה אבל רבינו ס"ל כדכ"ה בתוס' שפוטת שם דדוקא בהבילה מעוה"כ אבל ביה"כ ימקרי איסור בנה אחת חייב מזה דדעתם כיון דלחתיבה בנה אחת ימקרי בנה אחת חט"ג דנבירה חל חיובא מקודם ח"כ בידו דידן מי כיון דלחתיבה חל איסור נידה מקודם חט"ג דנבירה עדיין לא חל האיסור עכ"ז לא ימקרי איסור בנה אחת ומתדומני בזה ברור בשופטות ז"ל ודע שבתו' בלפנינו

נדה ובאיסור בת אחת וקבעי תלמודא בשלמא כולן משבתת ליה בבת אחת כגון דשוו אינהו האנשים שליח (א) ושוו אינהו שליח ופגע שליח בשליח אלא נדות היכי משבתת לה מי יצמצם פחת נידותן בגדולתן וקידושיהן בבת אחת אמר רב עמרם (ב) אמרי בני רב ה"ז בכל הספרים הקדמונים וגם בתשובות כשר על גבי גמלים אלא שמעו התשובה בפירוש השמועה בשופטות מתוך ג' לאחד ג' (ג) לאחייובי אינהו האנשים דלאו אפירושא דשוו אינהו שליח וכו' קאי אלא ה"פ בשלמא כולוה משבתת לה וכו' אלא נדה היכי משבתת לה ומשני רב עמרם כולוה משבתת לה בשופטות מתוך ג' לאחד ג' לאחייובי אינהו שכשהיו הנשים (בנות ג' שנים ויום אחד והם היה) פחותות מבת ג' שנים כשנתקדשו לאנשים הללו ע"י קדושי אביהם שהם גדולים האנשים מיד כשהיו בנות ג' שנים ויום אחד כבר היו נידוה ואל על האנשים איסור נידוה ואיסור אשת אח ואיסור אחות אשה ואיסור אשת איש בבת אחת דהיי' שעתא איתחוו לביאה וחייבים על ביאתן (ד) כדאמרין במסכת נדה אבל פות מכתן כגון אצבע בעין (ה) ושופטות מתוך י"ב שנה וכבר היה שופטות ובאת לאחד כן לחייובי אינהו הנשים כשהיו נדה ומשום אשה אל אחותה וכו' אע"ג דבת אחת אינן לנשים ולאנשים יחד ואם באת לדון ולעשות כולן בבת אחת כגון שהיו שופטות מתוך ג' לאחד ג' ולא טבלת לא פסק שם נדה מנייהו עד לאחד י"ב והמועים שלא ידעו ההלכה הנייה מתוך י"ג לאחייובי אינהו ומפרשי דאעשאן אינהו שליח קאי (ו) ושעות גדול הוא בידם דמכל מקום איסור כרת לבת ג' שנים ויום אחד ומה ענין שליחות לכאן : לא מצאתי יותר מפרק ד' אחין :

החולץ פרק ד

ד' ל"ח ע"א ו שומרת יבם שנפלו לה נכסים וכו' מתה ענין שומרת יבם מה מנה ומאתיים ונכסי מלוג צאן ברזל הנישומים בכתובתה ובנכסי היוצאין עמה דהיינו נכסי מלוג בש"א אנכסים הנכנסין ויוצאין עמה קיימי דהיינו נכסי מלוג כדרייק רב אשי בגמרא מדלא קתני יורשי האב עם יורשי הבעל וב"ה אומרים נכסים בחוקתן דהיינו נכסי צאן ברזל הנישומים בכתובתה ואפילו לב"ש נכסים בחוקתן דקאמרי היינו בחוקת יורשי הבעל והאי כ"ל להו בהדי כתובה משום דהיינו נכסי צאן ברזל (ב) ומיבעי ליה לפרושי טענת חוקה מי שהוא בירו דהוי כמו פיקדון בעל אלא שלא ניתן לגבות מחיים מנכסים הנכנסין ויוצאין בחוקת יורשי האב בהא דאי פליגא ב"ש וב"ה ב"ש אומר יחלוקו דיורשי הבעל באין לירש ויורשי האב באין לירש (ג) שהרי הן מוחזקין בהן אבל כתובה ונכסי צאן ברזל מדה ב"ש וב"ה דבחוקת הבעל בלא ניתן לגבות מחיים והא דאמר בב"ב ביש נוהלין נפל הבית עליו ועל אשתו וכו' בש"א יחלוקו וב"ה אומר נכסים בחוקתן וכתובה בחוקת יורשי הבעל וכו' התם בבבלי תדע דלא קתני התם יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב אלא יחלוקו סתמא ועוד דבבא דלעיל דנפלה בית עליו ועל מורישיו מוכיח בן והיינו טעמא דהתם ניתן כתובה לגבות מחיים דלאחר מיתת הבעל קמיירי דאית להו לב"ש שטר העומד לגבות כגבוי דמי דחשיב להו כהללו באין לירש כדמפרש בפרק התולץ (ד) וכו' היכא דלא בעי תלמודא התם בחוקתן נפל הבית עליו ועל מורישיו בחוקת מי משום דפשט ל' והכא נמי לא בעי ל' דהא גבי שומרת יבם דפשט ל' כדפירש"י אבל גבי נפל הבית עליו ועל אשתו וגבי עליו ועל אמו קבעי ל' : (ה) ואפילו למאן דמפרש

דלא טי בכ"ז נידוה חל עליו תחילה שאינן יכול לקדם ולא לפטות שליח עד שיגדיל עכ"ל בזה משמע דפליגי חפיק דניא דרש"י דאי קאן יכול לקדם בקצנתו שיחלו הקדושין בגדלותו וכן כתב התל"ח בפ"ד מה' אישות כ"ל ז' שדין זה חלו במחלוקת רש"י וחס"י ככתב וז"ל דחילו במסורו הקדושין בקצנתו לא עשו ולא כלום ואין הקדושין חלים אפ"ה לאחר גדלות ע"ש והגאון בעל נוב"י במה"ס חלק אה"ע סי' י"ב ר"ז לומר דהחוס' אינם חולקי' בגוף הקדושה רש"י רק דטווחס כיון דאין מעשה קאן כלום ואינו יכול לקדם עכשיו חף שיכול לקדם שיחולו לאחר שיגדיל לא מלי עשה משוי שליח וכה"ל דמיר י"ב י"ב ע"ש ומחייבי עליו דלי ס"ד דהחוס' מודים בגוף הקדושה לרש"י אין קובייתם כלום דמי מכריחין לומר דמיייר ע"י שליח ואזכרנא דרש"י מבואר דהם עמם קידשו קן אחת דהטוב"י מקשה זאת וגם התל"ח מהה על דכרייה מל"ל דמיייר ע"י שליח חף לדכרייה וכדאור התל"ח ל"ק כלל דהחוס' להעדרה בעלמא קמי' דלפילו כלל האחר להיפך דחט"ג דע"ז עמם אין מעשים כלום דעדיין קניס סס אבל ע"י שלוחם עדיפא משום דהשליח הוא בר דעת עכ"ז הוא אין יכולים לעשות שליח ב"כ וחמייבי על קושיות התל"ח אבל לדברי הטוב"י שיקר קושיות השליח ודלוי דכרייה תמוהים ועכ"ז אי תהא דאין מדרך החוס' להקשות בפשיטות במה שרש"י מבאר להדיא להיפך ואם ה"י קן טווחס ה"י להם לביא פירש"י ולהקשות על פדורו כמו הרשב"א ז"ל ע"כ הנל"ח לכוין דברי החוס' עם דברי רבינו ר"ד במקום חל עליו תחילה לר"ך להינה עליה ולפ"י בעיקר דאין מודים לרש"י רק שמתקיים קדושה רבינו ורש"י דלא הוי בכ"ז נידוה חל עליו תחילה [כ"ל כשהיא בת ג' שנים ויום אחד] שאין יכול לקדם ולא לפטות שליח עד שיגדיל וכו' [כ"ל בגלות הקדושין דהקדושין לא יחולו עד הגדלות וא"כ איסור נידה קדים] אבל אין טווחס שאין יכול לקדם לכשיגדיל ועיקר קושיות דלכחי איסור נידה קדים משום דאיסור ע"י קדושין לא חל רק לזמן גדלותה ואיסור נדה חל עדיין כשהיא קטנה ואף שחוק קמה בלאונם עכ"ז ל"ל להבוא דכרייה עם דברי רבינו ונמצא לפ"י דבעיקר דאין לא פליגא חכ"י ויכול הקאן לקדם בקצנתו שיחולו הקדושין בגדלות כנל"ד :

א) מנה ומאתיים ונכסי צאן ברזל וכו' ; כ"ל : (ב) ומיבעי ל' לפרושי טענת חוקה מי שהוא בירו דהוי כמו פיקדון דבעל שלא ניתן לגבות מחיים ונכסים הנכנסים וכו' דהא ודלוי פליגא וכו' כ"ל ור"ל דהאי חוקה אינה חוקה ירושה כמו שאין רק חוקה מפיהם שעתה בירו דכיון דלא ניתן לגבות מחיים ויבם בחוקתו קאי לכן לא יראה מחזקת משא"כ גבי נפל הבית עליו ועל אשתו דמיייר רבינו לקמן : (ג) שהרי הן מוחזקין בהם וכו' אין כוונתו דירשי האב יותר ומוחזקין דל"כ להם יחלוקו אלא ר"ל דהן מוחזקין יותר מכללן ברזל דכולי ברכות הבעל אבל נכסי מלוג הם ב"כ מוחזקין : (ד) וכו' היכא דלא בעי שפי' תלמודא דהם גבי נפל הבית עליו ועל מורישיו בחוקת מי משום דפשט ל' והכא נמי לא בעי ל' גבי שומרת יבם משום דפשט ל' וכו' כ"ל : (ה) ואפ"י למאן דמפרש וכו' בחוקה יורשי האשה משום דאין אחד וכו' כ"ל קן ל"ל להינה לפי גירסתהו קשה מאי אפי' דקאמר הא ק"ז הוא אבל כפי הגההו ינאח דכיון דאחריין כגון מיקרי היבם מכה הבעל מוחזק אי"כ קשה למה בעי יורשי האשה מוחזקין וכו' דאין הבעל מוחזק יותר יורש בתמי מחזקת היא ויורש ממנו כיון דספיקא הוא מי מת מחילה לוח מתוך רבינו ועיקר הדברי' ל"ל דק הוא זה ודלוי דחוקת מהה קאח יש לה דהיא האעלה ל' מבי' אבה ולכן כב"כ דעתה אין זה מוחזק יותר מוחזקין ככ"ל בחוקה ה' ולאחר מזה היבם בחוקתו לך

לכו בחוקתה אבל כשמתין דע"כ כחיי

לפי הכ ודאי בחזקת הבעל יורש יתקן ויחזקת בן
 מדה פירש"י בקושיה הוסיף דלמ"ד כ"ב בחזקת יורשי האשה וכו' כשמתין נמי
 בחזקת יורשי האשה ל"ג דלא פליגי בהא ומנאל דל"ו נכסי ל"ב יורש בחזקת האשה
 מנכסי מלוג האמה אבל האמה כ"ל דל"ק כלל דהא כל עיקר דיוקא דרב אשי דלא פליגי
 אכרובא מדקתני יתלוקו יורשי הבעל עם
 יורשי האב ולא קתני להיפך ש"מ דקאי אנכסי
 מלוג ולא אכרובא ח"כ ל"ג למ"ד שם דנכסי
 ל"ב בחזקת יורשי האשה המילא דסם קיימי
 ב"ב בחזקת יורשי האב וממילא לדידי' הא
 דקאתרי יתלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב
 ממילא דקאי אנכסי נאן כזול כמו אנכסי
 מלוג : (ו) וג"כ נפל הכוונה וכו' ביהור דבריו
 להלך עם כ"ב למה גבי נפל עליו ועל
 אמו מודו כ"ה דיתלוקו משום דאידי ואידי
 ספק הוא וכו' גבי נפל עליו ועל אשתו
 למה נכסי מלוג יורש בחזקת האשה ל"ה
 הא כ"ס ג"כ ספק יורשה ועי"ל כ"ב ק"ח
 בערו"ה וכו' :

לפי הכ ודאי בחזקת הבעל יורש יתקן ויחזקת בן
 מדה פירש"י בקושיה הוסיף דלמ"ד כ"ב בחזקת יורשי האשה וכו' כשמתין נמי
 בחזקת יורשי האשה ל"ג דלא פליגי בהא ומנאל דל"ו נכסי ל"ב יורש בחזקת האשה
 מנכסי מלוג האמה אבל האמה כ"ל דל"ק כלל דהא כל עיקר דיוקא דרב אשי דלא פליגי
 אכרובא מדקתני יתלוקו יורשי הבעל עם
 יורשי האב ולא קתני להיפך ש"מ דקאי אנכסי
 מלוג ולא אכרובא ח"כ ל"ג למ"ד שם דנכסי
 ל"ב בחזקת יורשי האשה המילא דסם קיימי
 ב"ב בחזקת יורשי האב וממילא לדידי' הא
 דקאתרי יתלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב
 ממילא דקאי אנכסי נאן כזול כמו אנכסי
 מלוג : (ו) וג"כ נפל הכוונה וכו' ביהור דבריו
 להלך עם כ"ב למה גבי נפל עליו ועל
 אמו מודו כ"ה דיתלוקו משום דאידי ואידי
 ספק הוא וכו' גבי נפל עליו ועל אשתו
 למה נכסי מלוג יורש בחזקת האשה ל"ה
 הא כ"ס ג"כ ספק יורשה ועי"ל כ"ב ק"ח
 בערו"ה וכו' :

רמפרש גבי נפל הבית עליו ועל אשתו בחזקת יורשי הבעל
 ואין אחר מהן מוחזק בנכסים אבל ביבמות ובכתוב' גבי
 שומרת יבם שמתה והיבם חי וכבר באו לירו נכסי אשתו וזכה
 בהם קודם שמתה יבמתו אפילו לכשתמות יבמתו ובחזקתן הן
 עומדין (ו) וגבי נפל הבית עליו ועל אמו מודו ב"ה דיתלוקו
 והיינו טעמיהו משום דיורשי הבן באים לירש ויורשי האם באים
 לירש מכת ירושת קורבה אבל גבי נכסי מלוג יורשי הבעל
 באים לירש מכת ירושת קידושין ולא מכת קורב' סברי ב"ה
 דנכסי מלוג בחזקת יורשי האב ואי נמי קסברי ירושת הבעל
 לאו דאורייתא אפילו קסברי דאורייתא לאו אלימא
 כירושה גמורה :

ר' מ' ע"א ז אלא חלוט מצה למאי הלכתא אמר
 ענין חלוט מנה
 רבינא לומר שארם יוצא בה ידי
 מענין דיני פסח
 חובתו בפסח ובפסחים א' פרט לחלוט ואשישא
 אלמא אין יוצאין בה בפסח (א) ו"ל דחלוט דפסחים כגון
 שעשאו דרך גדולה שאינו רומה ללתם עוני אי"נ הא דאמרין
 בפסחים כגון (ב) דחלוט ולא הדר אפייה לפיכך לא קרינן ב' לחם
 עוני אבל הך דהחולץ מיירי כגון דחלוט והדר אפייה דהשתא
 נעשית לחם עוני אבל קודם אפי' לא :

ר' מ' ע"א ח אמר חבל מודים בבא על הנדה
 הכל מודים בה
 על נדה
 קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת :
 בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב'
 דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן
 בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני
 בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אבוי
 בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר
 אבוי א"כ לישני ל' ואבוי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל'
 דמשו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי
 חבל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אבוי
 שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב
 דאמר לא תפסי קידושין ביבמות ומשני ליה אבוי בשאר
 חייבי לאוין אבוי מטעמי דנפשי קמעו שלא ידעו דברייתא
 זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא
 דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים
 אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל
 לה יבמה בהדי נדה וטובה ולא שמעינן למ"ד אין קידושין
 דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר
 הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין
 תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל
 בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשט ל' דמרב' כל חייבי
 לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי
 ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט
 או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא
 ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"נ לר' עקיבא דבעי חייבי
 לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת
 ואין קידושין תופסין לר' ע"ת תרתי שאר ואין קידושין תופסין
 והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן חבל מודים כר' דאמר
 בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין
 בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה
 הוא הכי חבל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר'
 עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג
 דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין
 לא עליה ולא על אתרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

ר' מ' ע"א ח אמר חבל מודים בבא על הנדה
 הכל מודים בה
 על נדה
 קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת :
 בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב'
 דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן
 בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני
 בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אבוי
 בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר
 אבוי א"כ לישני ל' ואבוי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל'
 דמשו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי
 חבל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אבוי
 שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב
 דאמר לא תפסי קידושין ביבמות ומשני ליה אבוי בשאר
 חייבי לאוין אבוי מטעמי דנפשי קמעו שלא ידעו דברייתא
 זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא
 דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים
 אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל
 לה יבמה בהדי נדה וטובה ולא שמעינן למ"ד אין קידושין
 דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר
 הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין
 תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל
 בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשט ל' דמרב' כל חייבי
 לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי
 ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט
 או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא
 ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"נ לר' עקיבא דבעי חייבי
 לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת
 ואין קידושין תופסין לר' ע"ת תרתי שאר ואין קידושין תופסין
 והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן חבל מודים כר' דאמר
 בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין
 בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה
 הוא הכי חבל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר'
 עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג
 דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין
 לא עליה ולא על אתרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

ר' מ' ע"א ח אמר חבל מודים בבא על הנדה
 הכל מודים בה
 על נדה
 קאמר אפילו לרבנן דבעי כרת ונדה בכרת :
 בנדה לא הוי ממזר כדמפרש טעמא (א) אבל לר' עקיב'
 דברייתא דמיירי בשאר חייבי לאוין לא קאי דהא תנן
 בהרי"א באשה רבה דממזר הוי ובהזורק ב' משנות דקתני
 בהרי"א ממזר (ב) והכי מסיק בשילהי שמעתא (ג) אבוי
 בשומרת יבם מספקא ל' אי כרב וכו' ואי אייבם קא מהדר
 אבוי א"כ לישני ל' ואבוי כר' עקיבא דברייתא סבירא ל'
 דמשו ל' ממזר בהאשה רבה ובהזורק ובהאי תניא נמי הכי
 חבל מודים בבא על הנדה וכו' אמתניתן קאי כמו כן אבוי
 שומרת יבם מספקא ל' אי כרב אי כשמואל (ד) אי כרב
 דאמר לא תפסי קידושין ביבמות ומשני ליה אבוי בשאר
 חייבי לאוין אבוי מטעמי דנפשי קמעו שלא ידעו דברייתא
 זו מסייע ליה ולא הוי בריית' דתניא בהאשה רבה דתניא
 דברי ר' עקיבא דאמר יש ממזר מחייבי לאוין אבל חכמים
 אומרים אין ממזר מיבמה דאי הוה שמיע ל' הוה בייל
 לה יבמה בהדי נדה וטובה ולא שמעינן למ"ד אין קידושין
 דלא הוי ממזר אע"ג דאין קידושין תופסין הואיל ולא השאר
 הוא ולמ"ד קידושין תופסין ולו תהי' לא תדרשו לאין קידושין
 תופסין ולא כן הוה בלאוין דשאר נהכי פלוגתא דרב ושמואל
 בהאשה רבה אינהו לא קמעו דפשט ל' דמרב' כל חייבי
 לאוין מיבמה לא הוי ממזר כדתנן התם ולרבנן לא הוי
 ממזר כדקתני בברייתא התם אלא לגבי נט איירי וצריכא נט
 או אין צריכא נט אפילו רבנן דאמרי אין צריכא נט פשיטא
 ל' דלרבנן דבעי חייבי ברייתא א"נ לר' עקיבא דבעי חייבי
 לאוין דשאר ולא הוי ממזר כדקתני בברייתא ב' בעי כרת
 ואין קידושין תופסין לר' ע"ת תרתי שאר ואין קידושין תופסין
 והא דאמר בהחולץ אמר ר' יוחנן חבל מודים כר' דאמר
 בגוי ובעבר וכו' ומפרש תלמודא משום דאין קידושין תופסין
 בחייבי לאוין ור' שמעון התימני הא דחינן התם ומוקי לה
 הוא הכי חבל מודים כר' דאמר אין הדברים הללו אלא כר'
 עקיבא ול' לא סבירא ל' וגוי ועבר מודה דממזר הוי ואע"ג
 דלא הוי אלא חייבי לאוין נרידא וכו' טעמא דאין להם קידושין
 לא עליה ולא על אתרים : לא מצאתי יותר מהחולץ :

הבא על יבמתו פרק ו
 ר' מ' ע"ב ז אמר ר' יהושע חייב אדם לפקוד את אשתו ג"ל דפקיד' לאו דווק' תשמיש אלא כשרוצה לצאת לדרך
 (א) אם רחוק ממנו לא יצא לדרך אלא א"כ ישוב אלי' ויפקדנה או בתשמיש או בשאר צרכי' ולא
 ילך למרתקין בלא דעתה ופריך הא מהכא נפקא הא מהתם נפקא ואל אישך תשוקתך מלמד שהאשה משתוקקת
 (ספר הישר) גימל
 על

ר' מ' ע"ב ז אמר ר' יהושע חייב אדם לפקוד את אשתו ג"ל דפקיד' לאו דווק' תשמיש אלא כשרוצה לצאת לדרך
 (א) אם רחוק ממנו לא יצא לדרך אלא א"כ ישוב אלי' ויפקדנה או בתשמיש או בשאר צרכי' ולא
 ילך למרתקין בלא דעתה ופריך הא מהכא נפקא הא מהתם נפקא ואל אישך תשוקתך מלמד שהאשה משתוקקת
 (ספר הישר) גימל
 על

שנתנו חכמים לו רשות לא יאל אלא כדכוחו: (ב) חד קרא וכו' אם אינה נידה וידינו על לבנו וכו' יש לעיין דלמא אינה נידה למה לא יפקדה בשמיים וז"ל דס"ל לרבינו דמשמע מלישנא דגמי דלין חילוק דפרטי לא ניירצא אלא לאשמו נידה משמע דהא בעינן ק' : תלמד שהאשה משתוקקת על בעלה כעטס זהו ז'א לדרך הך שיקרה למו שמיים כדפרטי"א אלא שיקרה כדנדרים אע"ג דלפירושינו הוה ל' לומר אפי' אשמו נידה אמנם אין זה ראי' דהא לגימרא רש"י ופירושו למה לא אמר אפי' כמור לוסמיה אלא ודלית דכן הוה סגנון הלשון: (ג) דלמרינן מניחין החת פליגור כע"ז ס"ה וטובה עונה איכה כחלמוד שאין לחששים וכו' כע"ז לא ידעתי הא גם לפירש"י עונה לא קאי לחששים רק על הזמן שממך לוסמיה אף משום דלפירש"י קאי ע"פ"ע על ענין שמיים מש"כ לפירשו לכן הולך לזה: (ד) וכו' בשביל דבר הכסוה לא חקרינן ל' והחיה זה וכו' כע"ז: (ה) אדרבה ידחה דבר הכסוה וכו' הוא קושיא אחרת וכו' אף דנימא דע"פ הוא משוטבד לה כשיאל לדרך לבש עמה והו' חיובא דלורייתא ככל זמן עונה דמוחקר על ונראה לא יגרע וממילא דידיחיה חסמכח דהורחה אפתי קשה לא יאל לדרך ולא ידחה ז'א כיון דרשות היא: (ו) אכל לפי מה שפירשתי א"ש שאם רצונו לנאה לדרך הכסוה ישוב לביתו ויעקוד אשהו אכל לא לדרך מלוה דילמא אינירין ומימע. ולא עבדי מלוה ע"כ ממקום שהוא שם לא ינרע וכו' כע"ז ומ"ש משום הכי מייתי לקמן כסמך המכבד אשהו וכו' ר"ל דלפירש"י דקאי על השמים לא שייך זה לענין כיצד אכל לפירשו שפיר קא סמני' משום דם זה היא רק כבוד בעלמא לרעהו ולפייסה ולדבר על לבו וליטול ממנה רשות ומש"ה מייתי הך כרייתא דמלוה לכבדה:

ביעורה תיכתי ממנה וילפינן לה מדכתיב ואני כגני נהתי לך אה משתרה הרומותי כשתי הרומות הכתוב מדבר אחת הרומה סכורה ואחת הרומה במאה ואמר דרמא לך שלך האה לסביקה חתה כבשילך עיי"ש ומסתמא כשם שהרומה כסורה עיקר הנאהה דהייט אכילס איטו רק לכהן כמו כן עמלה בעיקר הנאהה דהייט כריסה הוא דווקא דלכהן ומהו נשמע דה"ה לכל הנאה של כילוי דאסור לישראל והמיהי על החום ככונין ככמה מקומות שמכאיוס ראי' לדין זה מופלג עמא ומהו ילפינן להרומה למה לא הביאו ראי' רבינו מהרומה נופס ואלו משום דרש"י פ"י שם קך אחת מהרומה נופס ואלו אה הרומה ואלו ליחי כה ליתו מקלה ולפי טעם זה לאו דווקא שריפה אכל החום שם פליגי על רש"י ז"ל ופירשו דווקא שריפה א"כ אין מזה ראי' על כל הנאה של כילוי אכל מהא דפבל ספיר משמע דאמר כה אין לך כה אלא משעת הרמה ויליך משמע דכל מילי אסור כן כ"ל ודע דהקסתי כמה שכתב רבינו הטעם בעירוב משום דחי בעי מיהשיל וקשה הא ברין בכל מערבין מוכח דטעמא דרבנן משום דחי לכהן דלא בעינן מידי דחי ל' ואלדברא לריב' דכומסו דפליגי שם דלין מערבין לישראל כהחמה משום דבעינן מידי דחי ל' פריך שם בגמ' לישהרי עכ"פ משום דחי בעי מיהשיל עיי"ש בכל הסוגיא וע"כ אי עממא משום דחי בעי מיהשיל א"כ אין ראי' מזה דמוחקר ליהנות מהרומה אף כזה אפשר לומר משום דע"כ עמה היא הרומה ואף אם בחמה לא מיהשיל עכ"פ עירובו עירוב וממלא דנהנה מהרומה ויש ליישב:

על בעל בשעה שהוא יוצא לדרך ומסתמא כיון שמתאוה עליו יש לו לפוקדה דהמכבד אשתו כגופו אמר: בסמך עליו הכתוב אומר או תקרא וה' יענה ומשני אמר רבי יוסף לא נצרכי אלא לאשתו נדה ה"ג בכל הספרים הישנים וה"פ (ב) חד קרא משמע לן דחייב לפוקדה אם אינה נדה וידבר על לבה טענה שלימה וקרא אתרינא משמע לן שאפילו אשתו נדה יש לו לפוקדה וכמה אמר רבא עונה ואע"פ שאסורה בתשמיש שמתה הוי לה הואיל ורוצה לצאת לדרך כדאמרינן בעירובין הישן בקליעה שאיש ואשתו ישנים בה עליו הכתוב אומר נשי עמי תגרשון מבית הענוניה ואמר רבי יוסף התם אפילו אשתו נדה אלמא שמתה היא לה ה"ג צריך לפוקדה אפילו היא נדה (ג) כדאמרינן מניחין תחת הצניור שמימיו מקליחין וכמה אמר רבא עונה וטובא עונה איכא דאמר בתלמוד שאין להשמיש ומה שהני' בספרים לא נצרכה אלא סמך לוסתה שיבוש גדול הניה לפי שסברה דפקיד' היינו תשמיש חדא דבשבועות מוכיח דסמך לוסתה דאורייתא ועוד קאמר הני מילי לדבר הרשות (ד) וכו' בשביל דבר הרשות אקרי' ל' והוהרתם את בני ישראל דמוקמינן סמך לוסתה (ה) אדרבה ידחה הבר הרשות ולא יצא לדבר הרשות בסמך לוסתה ויתקיימו ב' מקראי' הללו (ו) אבל לפי מה שפרשתי אתי שפיר שאם אינו לצאת לדבר הרשות ישוב לביתו ויעקוד אשתו דלמא אצטרך וממנע ולא עבדי מצוה אלא ממקום שהוא שם לא ימרה לשוב לביתו: לפקוד אשתו משום הכי מייתי לקמן בסמך המכבד אשתו וכו' :

ד' ס"ג ע"א י המלוה לעני סלע בשעת דוחקו עליו ענין המלוה לעני בשעת דוחקו הכתוב אומר או תקרא וה' יענה (א) קשיא לי האמר בחגיגה פרק א' מאי רעות רבות וצרות רעות שנעשה צרות זו לזו כגון זיבורא ועקרבא שמואל אמר זה הממציא מעות לעני בשעת דוחקו משמע כשהוא חייב לפרנסה ומוליכין אותו לבית האסורין והוא מתנן ואומר מי ילוני מעות וחבירו אומר לו אני אלוה אותה על ביתך או על משכון אחר ונתן לו בעל כרתו כוול וזה הוא רעות שנעשה לו צרות זו לזו כגון זיבורא ועקרבא פירש הרב כגון חמימי לזיבורא וקריר' לעקרבא וחילופא סכנת' וזהו צרת זו לזו שאין לו תקנה: לא נמצא יותר מהבא על יבמתו:

אלמנה לכהן פרק ז

ד' ס"ו ע"ב יא כהן ששכר פרה מישראל אע"פ כהן ששכר פרה מישראל לא יאכילנה כרשיני תרומה קשיא לרבינו והלא תרומה מותרת בהנאה (א) בפרק כל שעה ועוד האמר התם אבא שאול גבל של ר' יהודא ה' והי' מהם לו חמין בתרומה שנממאת ונראה לי שהנאת תרומה (ב) כגון לערב לו בה מינו דאי בעי מתשל לסמך ולישב על גבי קופת שאור ולמוכרה אם נפלה מבית אבי אביו אבל לאוכלה לישראל או לכלבו או להסיקה תחת הבשילו אסור דהויא דומי' דאכילה היחר הסקה בעינן בבמה מדליקין ופשוט התם אמרה תורה בשעת כיעור' תהני' מינה ולכהן קאמר וכן מוכיח בטעמא טובא דאיכא התם (ג) ועוד שנינו מדליקין במבואת האפלים ועל גבי תולין וברשות כהן ובחוספת' תרומות מוכח ששמן שריפה ברשות כהן אבל ישראל ברשות עצמו אסור (ד) והא איכא דאבא שאול לנכחים של ר' יהודא הוה עביד וברשות כהן דמי והכי נמי אמרינן גבי תרומה טמאה הוה לה להסיקה תחת תבשילך דמשמרת תרומתי כתיב ונח אסור לפני כלבו שאפילו לעשות מפירות תרומה יין תפוחים ויין תותים אסור מפני שמפסידה אבל לישב עליה ולמוכרה מותר שכל הנאה שהוא דרך אכילה אסורים לורים שמבלה אותו וגם גבי משמרת תרומה אבל דבר שאין מכלה אותו ואין מפסידה מותר לורים וגם לגבי תרומה ביד כהן: לא נמצא יותר:

הערל פרק ח

ד' ע"א ע"א יב אמר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים ביבנה כל מי שאין לו אלא עיני כרים תמה

(א) קשיא לי וכו' בשעת דוחקו משמע דעבידי קעבדי ויש לומר דהסתייירי נהוה חייב להגוש ומוליכין אותו וכו' כע"ז ומ"ש ונתן לו כע"כ כול ר"ל א"כ כשדוחקו המלוה לפדות המשכון ומכוננוס דכינו עס דברי החום כסנהדרין ע"ו: ד"ה והמלוה עיי"ש ומה שכתב וזה הוא קשות שנעשו לו צרות זו לזו כגון זיבורא וכו' דפי' הרב [הוא רש"י] כגון חמימי וכו' כע"ז כ"ה וכו' ור"ל כמו בשם שלדבר אחד יש תרופה אכל השני דניח מעגדים זה לזה כמו כן כלאן ההלוואה עמה הוא טוב לנאה מיכורי הגושה אכל הוא רע אחרי כן כשהחוק אותו המלוה וכן להיפק כ"ל דיש קלה סיורי בין דברי רבינו לבין דברי החום שנכחן ובחגיגה ה' : ובסנהדרין ע"ו: דו"ק ושקחה:

יא (א) בפרק כל שעה דף ל"ד דאמר ההם אבא שאול גבל של בית רבי ס' והי' מחמת לו וכו' כע"ז: (ב) כגון לערב לו כה בעירובין כ"ו ממש עינו דאי בעי מיהשיג עלי' או לסמך ולישב על קופת שאור או למוכרה אם נפלה לו מביה אפי' אמו מותר אכל הנאה של כילוי לישראל ליתן לכלבו או להסיקה תחת הבשילו אסור דדומיא דאכילה [ר"ל בתרומה סכורה היתה סכקה] [ר"ל במתלה] בעינן כמה מדליקין דף כ"ה י ואמרינן ההם תורה תורה כעטס

דלכהן ומהו נשמע דה"ה לכל הנאה של כילוי דאסור לישראל והמיהי על החום ככונין ככמה מקומות שמכאיוס ראי' לדין זה מופלג עמא ומהו ילפינן להרומה למה לא הביאו ראי' רבינו מהרומה נופס ואלו משום דרש"י פ"י שם קך אחת מהרומה נופס ואלו אה הרומה ואלו ליחי כה ליתו מקלה ולפי טעם זה לאו דווקא שריפה אכל החום שם פליגי על רש"י ז"ל ופירשו דווקא שריפה א"כ אין מזה ראי' על כל הנאה של כילוי אכל מהא דפבל ספיר משמע דאמר כה אין לך כה אלא משעת הרמה ויליך משמע דכל מילי אסור כן כ"ל ודע דהקסתי כמה שכתב רבינו הטעם בעירוב משום דחי בעי מיהשיל וקשה הא ברין בכל מערבין מוכח דטעמא דרבנן משום דחי לכהן דלא בעינן מידי דחי ל' ואלדברא לריב' דכומסו דפליגי שם דלין מערבין לישראל כהחמה משום דבעינן מידי דחי ל' פריך שם בגמ' לישהרי עכ"פ משום דחי בעי מיהשיל עיי"ש בכל הסוגיא וע"כ אי עממא משום דחי בעי מיהשיל א"כ אין ראי' מזה דמוחקר ליהנות מהרומה אף כזה אפשר לומר משום דע"כ עמה היא הרומה ואף אם בחמה לא מיהשיל עכ"פ עירובו עירוב וממלא דנהנה מהרומה ויש ליישב: (ג) ועוד שנינו בהרומות פ"א משנה י' מדליקין במבואת האפלים ועל גבי תולין וברשות כהן וכו' מדברי רבינו משמע דברשות כהן אכיל קאי אכל הר' והרא"ש בפירושו הביאו מירושלמי דלא קאי רק אהולין אכל האי דמבואת האפלים מותר אפי' שלא ברשות כהן ובאמה סבב הרא"ש וז"ל דמלאורייתא אפי' הנאה של כילוי כרי ומדברנן הוא דלכסוה ולווקך דכיס לא נזיר עכ"ל וזהו אלוה לן כל הכי פוגעות דלרבי רביס או במקום מזה לא נזיר וז"ל דגם דעת הרמב"ם הוא כן עיי' בה' הרומות פ"א הל' י"ח וקשה בעיני שרבינו והרמב"ם פליגי על ירושלמי לכן כ"ל דגם הם כובדים דזרו רק מדברין ומה שכתב ברשות כהן לא קאי רק אהולין והחום' אע"ג דלא הביאו הך דהוליס עכ"ז אהא סמכי ומ"מ הולרנו להילוק זה משום ההיא דפסחים דהסח ליכא דבר מלוה ולא ס"ל מ"ש הרא"ש משום דאלל רבי אכלו הרבה ח"ח ומיהשב זה לדבר מלוה אך זה דוחק לכן יורה טוב לומר דס"ל דגמ' דידן פליגי על ירושלמי מכוניא דשכח היל' דמשמע עמלה דומיא דטהורה: (ד) והא דאבא שאול לכהניס של רבי עבדי וברשות כהן דמי וכו' בחום לא נהכו זה דכרשוה כהן דמי ודברי רבינו עיקר מלבד דוחק לומר דלא עשה זה רק לכהניס ורש"י ז"ל כתב שם משום דרבי אכל תולין כמנהגי הרי מסורס דלעגמו עשה אדיב מן דיומי גרע זה מנר כיון דאיכא כהן כרי לטולס לזה כ"ל הא דנהכו החום' לכהניס של בית ר' סה עבדי ר"ל דעיקר טוניה לכהניס וממילא דהאר לכולם:

קאמר וכן מוכיח בטעמא טובא דאיכא התם (ג) ועוד שנינו מדליקין במבואת האפלים ועל גבי תולין וברשות כהן ובחוספת' תרומות מוכח ששמן שריפה ברשות כהן אבל ישראל ברשות עצמו אסור (ד) והא איכא דאבא שאול לנכחים של ר' יהודא הוה עביד וברשות כהן דמי והכי נמי אמרינן גבי תרומה טמאה הוה לה להסיקה תחת תבשילך דמשמרת תרומתי כתיב ונח אסור לפני כלבו שאפילו לעשות מפירות תרומה יין תפוחים ויין תותים אסור מפני שמפסידה אבל לישב עליה ולמוכרה מותר שכל הנאה שהוא דרך אכילה אסורים לורים שמבלה אותו וגם גבי משמרת תרומה אבל דבר שאין מכלה אותו ואין מפסידה מותר לורים וגם לגבי תרומה ביד כהן: לא נמצא יותר:

ד' ע"א ע"א יב אמר רבי ישמעאל בנו של ר' יוחנן בן ברוקה שמעתי מפי חכמים ביבנה כל מי שאין לו אלא עיני כרים תמה

יב (א) דאמר כפ' הולכן ד' מ"ב : ממתינותי דכתיב חדר ב' - דאמר ר' ישמעאל וכו' ח"כ וכו' כ"ל : (ב) ועוד ממתינות לא פליגא והא דאמר בין שנכרו בניו בהרווייהו פסלה אבל דכחלא לא וכו' דקמני אפי' אחד מהם וכו' (ג) וא"ת לא וחזר על בניו ח"ו לומר כן

ביצה אחת הרי הוא כסרים חמה וכשר ונראה לי דרבי הלכת' (א) דאמר בפירוקן אמתינותן דכרמא הדר ב' דאמר ר' ישמעאל א"כ סבירא לי' לתלמודי דהלכתא כהאי מתניתין דאמר בכרם ביבנה (ב) עוד מתניתין לא פליגא דקמני כל שנפצעו ביצה בהרווייהו פסלא אבל כהרא לא ואפילו אחד מהם הני מילי לגבי פציעי או לגבי זיבה או לגבי נקיבה אבל לגבי נטילה לא פסלינן דרבי אשבחן לגבי כוליא לקתה בכוליא טריפה נטלה כשירה ר' ישמעאל לגבי נטילה איירי ואם בשביל שנכרתו חוטי ביצה אחת לא אשבחן דכחשו ביצה פסול תלמודא וליכא מאן דפליג ארי' ישמעאל עוד הא מעשים בכל יום דמולידו (ג) וא"ת צא וראי על בניו מאי דהא רבו ממזירי' בישראל דהא קידושין תופסין בחיבוי לאוין :

וקלס' טובא וסינו דלעולס ק"ל כמקנא דנכח דביבוקן חיה לכו הנוגסין אף מלולא מנה הכחוב דזרות וגם לא כחיב עד עלנס ש"מ דמן האורס לא נאכרס רב סגר בעלמו אבל כולגיס מתט מותריס לנא כקלס ואני מוסף צוס דנריס על כעסס כיון דהאורס כחנה לנו הבעס דני יסיר לא כקל' ואפי' לר' שמתוך דאמר בע"ז דף לו ובסוף האומר דני יסיר לרבות כל האומות והרמזים פסק סוחי' מ"מ אין מקרא יולא מידי פשוטו וממילא דזה כעסס לא שייך רק אזה הגר גופה שכתרס בניויו ככל חוטבה משה"כ הגולג'ס ממנו לזה בא דוד וסבן לדורות היוולג'ס ממנו ולפ"ז אא דהן אכוריס היינו מדלורייחא וליכורס איכור שליס איי מתורס יהושע ודוד וע"י אמרינן בגמ' מתיניס קוד גזר עליהם ר"ל אדורות היוולג'ס ממנו וזבי סלי כניווס אחינן קלן חומר אא דהן כאלו סן הלוקס קאי חנן ראשונו והא דהנן כלי"ג קאי חילולא מתט וחלו דנכ דעה רש"י קן ולק"ה"ש פירוטו ככל המקומות וחלו לפי האמה גס רבינו יסבור קן : (ג) אבל מתינה ללו מדדשא ואי לפו מדלורייחא וכו' כ"ל ואע"ג דלס"ד דרכא בעי"ג ס"ל קן דנקט חידי מתורס וקן כתבו סוחי' ר"פ א"י מ"מ זק איון חיודס כיון דכתיבס סדר ב'י רבא אבל לפירש"י ג"ל לפי האמה קן זה א"ל לומר ועיין במלחמות : (ד) וכדפירשית מיכהנר ונשוס הכי עדיפא משפחה דשפחה און קן קנס וכו' פ"ל ולפירש"י א"ל לומר לא לפירוש משוס עבדות אכוריס לנא כקלס ש"מ דעכוס נגוריס חלל לרבינו דמן האורס אכוריס אפכר לומר דלא נזרו עליהם שיעבדו מתס כעבדס ומ"ש רבינו ומיינו דקפריך וכו' ר"ל דלפון מחוטב ענין לא ממתע עבדה גמורה :

ד' ע"ח ע"ב יג דוד גזר על הנתינים ג"ל דרוד לא גזר עיין זוד גזר על הנהיגי' אלא (א) שלא יפקיעו' שיעבוד אלא לא שהיו כגרים המשועבדים דהא נתינים בלאו דלא תחתון קיימי כדאמר רבא לעיל נתינוירי אית לי' תחנות (ב) נתינה במלקות כדאמר באלו הן הלוקין ואם בדברי רבותינו שאומרים גזר דוד על הנתינים שלא יתחתן ליתא דהא מדאורייתא אסור כדפרישית ואם הוא לאו דוקא בנתינה מלקות אלא אנג גררא נקמי כדנקט הלוצה אבל גרושה לאו מילתא היא דהלוצה אצל גרושה סמכינן לה הלכך לפוס דהיטא קתני לה (ג) אבל נתינה לאו למדרשיות דאי לאו מדאורייתא לא הוי תני לה נבי מלקיות וחיבי לאיין כדפרישית (ד) וכדפירש מסתבר ואפי' עדיפא משפחה ושפחה אין לה קנס דגופה קנוי לישראל לכולה שיעבוד אבל נתינה יש לה קנס דגירות מעליותא היא ואין גופה קנוי' אלא משה ויהושע ורוד גזר עליהם שיעבוד עבודה מהכא והיינו דקפרך משה גזר עליהם דכתיב מתטב עיצין וגומ' לא משתמיט דלא ליפרוך מלא תחתון ועוד לאו דשבעה עממין להיכא אויל היינו דקאמר ראו לרובק באומה זו :

ד' ע"ח ע"ב יג דוד גזר על הנתינים ג"ל דרוד לא גזר עיין זוד גזר על הנהיגי' אלא (א) שלא יפקיעו' שיעבוד אלא לא שהיו כגרים המשועבדים דהא נתינים בלאו דלא תחתון קיימי כדאמר רבא לעיל נתינוירי אית לי' תחנות (ב) נתינה במלקות כדאמר באלו הן הלוקין ואם בדברי רבותינו שאומרים גזר דוד על הנתינים שלא יתחתן ליתא דהא מדאורייתא אסור כדפרישית ואם הוא לאו דוקא בנתינה מלקות אלא אנג גררא נקמי כדנקט הלוצה אבל גרושה לאו מילתא היא דהלוצה אצל גרושה סמכינן לה הלכך לפוס דהיטא קתני לה (ג) אבל נתינה לאו למדרשיות דאי לאו מדאורייתא לא הוי תני לה נבי מלקיות וחיבי לאיין כדפרישית (ד) וכדפירש מסתבר ואפי' עדיפא משפחה ושפחה אין לה קנס דגופה קנוי לישראל לכולה שיעבוד אבל נתינה יש לה קנס דגירות מעליותא היא ואין גופה קנוי' אלא משה ויהושע ורוד גזר עליהם שיעבוד עבודה מהכא והיינו דקפרך משה גזר עליהם דכתיב מתטב עיצין וגומ' לא משתמיט דלא ליפרוך מלא תחתון ועוד לאו דשבעה עממין להיכא אויל היינו דקאמר ראו לרובק באומה זו :

ד' ק"ד ע"ב יד רובל יוצא ואשה חוגר' בסני' הואיל ומכוער עיין רובל יולא דרבר תצא א"נ רוק למעלה או מקום מנעלי' תחת המטה. ורובל יצא תצא ורבינו שלמה מפרש תצא מן הבעל ולא נהירא ובהלכות גדולות מפרש דהאי תצא מן הרובל אם מת או גירשה חבעל דהוה לי' רובל נטען אבל מן הבעל לא תצא אלא בעדים והכי פסק בה"ג והלכת' אין דבר שבערוה פחות משנים עד שיראה כמכתול בשפופרת לענין אשת איש לא מפקה מינה מגברא עד שירא' כמכתול בשפופרת והא דאמר רבנן הנטען על אשת איש ונפיש לעז דידה דקלא דלא פסק (א) ואיכ' עד אחד ובדבר מכוער אבל לאפקוי מגברא לא מפקה לה בי דיני עד דהוי עדים רואים כמכתול בשפופרת והיכי דמי קלא דלא פסק אמר אבוי אמר לי אם וכו' היכי דמי דבר מכוער' דתניא רובל יוצא ואשה חוגרת בסני' אמר ר' הואיל ומכוער הדבר תצא וכו' וכן נראה לר' ועיקר וכן פרי"ח בה"ג

יד (א) ואיכא עדים ובדבר מטעם הלזא היינו מנטען אבל לאפקוי מנבדא וכו' כ"ל כל זה הוא לפון כה"ג ועיין ברא"ש בהקדמה על כה"ג שמלך שיראו העדים כמכתול בשפופרת דהא אפי' לענין חיוב מיתה סני כשחמו דלא כדק' המלפין כדלמרינן בב"מ ז"א וכתבתי ז' : ובתמא הוא תמי' קיימת על כה"ג וידוע של דבריו דברי קבלה וגם קשה על רבינו שהביא דכ"י ולא הרגיש בזה לכן לל"ז' לחדש דבר בזה בציה דקשה לי עוד בענין הסו שהרא"ש והב"ב מההכחונים הביאו שבינו חזר ט ופירש שבוניא דעת השאליותה ובדברייהם האריכו הרא"ש והב"ב סי' י"ל והג"ח ס"ק י"ג עיי"ש ובספר זה לא הזכיר רבינו שום חזרה מדבריו וגם זה ידוע שפ"פ רוב שה"ג הולך בשמות השאליותה לזה אני אומר שדברי כה"ג קד הם דהיכא שראה בעל חלו אינה אכורה עליו עד שיראה כמכתול בשפופרת והיכא דעדים ראו סני כדבר מטעמך ובקלא דלא פסיק וזה שכתב עד שיראה קאי אבעל ולפון שיראה משמע נמי דלא קאי אעדים ואח"כ כתב והא דאמר רבנן וקלא דלא פסיק ואיכא עד אחד' [ולפ"ז לא ניטעך להגיה ואיכא עדים] ובדבר מכוער היינו מנטען [ומה שכתב

עד אחד ר"ל בעל דייני' כעד אחד אי מהימן לי' כמבואר בקידושין ס"ז ע"י"ג] אבל לאפקוס מנבדא לא מפקי לה בי דיני עד שיראו עדים [ר"ל דבר מטעמך] או כמכתול בשפופרת כ"ל ור"ל בעל ע"מון לא כה"ג מ"ש איכורי ביאה עי' תרומה דליכורס וייפיי לי' ב"ד להוליה זה סתב לא מפקי לי' בי דינא ואח"כ כתב וה"ד קלא דלא פסיק וכו' דלפדיס לרבינא נתי קלא דלא פסיק וזה הוא מתס כשיפת השאליותה וכדברי הרמב"ן והרא"ש דעדה השאליותה ורבינו ג"כ מודה לזה ואף דלפון כה"ג אינו מורה קן אכמסנגס כ"ל לפון כה"ג שהביא רבינו אינו כמו כה"ג שלפנינו לכן אני אומר שיש להגיה קן גס כה"ג ע"מון ומס הלוק רבינו אפירש"י היינו ארחית בעל ע"מון והסכר פשוטה לחלק בין רחיה העדים לרחיה בעל העדים לא האריכס האורה שיראו כמכתול בשפופרת כמכתול במכתול פ"ח מה' א"כ ובארנו דבריו במק"א דר"ל אפי' דבערות צעיק ידפיח ור"ל והכא ליכא דילמא לא היכא העתמס מ"מ זס מיקרי ידעיח ור"ל שחוקא נורה זו סהיהא בערותה וספטס מוסס אפ' כנעורת וכו' ולכן אמרינן קן קן עדיי יחד קן קן עדיי ביאה כמבואר בשו"י מיימוני להלכות אישות סי' א' ע"י"ג וביאר שס עוד אפי'

ע"מון ונחנה מן הגבועים ומלקות משוס לזו דלא תחתון כס ע"ל וכותר פירושו ככל המקומות והרמזים סגס הוא סולך כשיפת רש"י כפי"ב מה' איכורי ביאה גדלה בלמת מדבריו כנתינתן איין איכורן מן האורה והא דקמני לענין מלקות היינו בניוין וח"ע"ג דאי' כל האומות נמי דכדך חתונה אפר מן האורה ונתינה נמי הכי הוא וכדקס"ד דרכא בדף ע"ו : אפשר לומר דאין הכי נמי והא דקמני נתינה לזו דווקא ומסס מתורס נקוט כדכל דוכתי קתני להו כהדי אבל בלמת מיירי נדך חתונה ובניוין וה' אפשר לומר דכס כונח רש"י קן הוא אבל זהו דוחק מיותר והא דשדקדק בזה גס שיפת רבינו המודה דהא משנתינו פיירי באיכור חתונה ועלה קאמר נתינים דוד גזר עליהם ואין אפשר לומר דא מיירי באיכור חתונה ואם הדבריו כוה לי' לומר נתינים דוד גזר עליהם שיעבר ויחר מה מזה חתונה דביבולמני סבאיחא האוס' ר"פ אלו נערות = פפורס שס דכרי רש"י ושיפת רש"י ג"כ חתונה מלכד מס שפקשו האוס' דניטריך לומר דכל הסוגיות האלו סוכריס דס"ד דרכא ולא לפי מסקנהו לכן נל"ז' ע"פ הכרעה שלישיה ודיעה זו הוכח פנתחמות להרמב"ן

שחומרים וכו' ליתא וכו' כ"ל והנה זה פלג ע"מון על רש"י ז"ל דכס כמכות פי' בע"מון נחנה מן הגבועים ומלקות משוס לזו דלא תחתון כס ע"ל וכותר פירושו ככל המקומות והרמזים סגס הוא סולך כשיפת רש"י כפי"ב מה' איכורי ביאה גדלה בלמת מדבריו כנתינתן איין איכורן מן האורה והא דקמני לענין מלקות היינו בניוין וח"ע"ג דאי' כל האומות נמי דכדך חתונה אפר מן האורה ונתינה נמי הכי הוא וכדקס"ד דרכא בדף ע"ו : אפשר לומר דאין הכי נמי והא דקמני נתינה לזו דווקא ומסס מתורס נקוט כדכל דוכתי קתני להו כהדי אבל בלמת מיירי נדך חתונה ובניוין וה' אפשר לומר דכס כונח רש"י קן הוא אבל זהו דוחק מיותר והא דשדקדק בזה גס שיפת רבינו המודה דהא משנתינו פיירי באיכור חתונה ועלה קאמר נתינים דוד גזר עליהם ואין אפשר לומר דא מיירי באיכור חתונה ואם הדבריו כוה לי' לומר נתינים דוד גזר עליהם שיעבר ויחר מה מזה חתונה דביבולמני סבאיחא האוס' ר"פ אלו נערות = פפורס שס דכרי רש"י ושיפת רש"י ג"כ חתונה מלכד מס שפקשו האוס' דניטריך לומר דכל הסוגיות האלו סוכריס דס"ד דרכא ולא לפי מסקנהו לכן נל"ז' ע"פ הכרעה שלישיה ודיעה זו הוכח פנתחמות להרמב"ן

א"כ ד"ל דלא בל עלי רק דק איכריס מ"מ מכוס דדבר זה נגזל נזול לא האמיכס
הזרה כל קד ופ"ו האזהר קבילין להו וכ"ו לא שייך רק בעדים אבל בגבל עלמו דליוסר
דלי' ח"ט רק משום דבוי' . אנפסי' מה"ל לא שייך רק אם האיסור כבוד אבל כאן
דליוסר האיסור כבוד דלילתא לא היתה הפירוש כלל או שבה דק איכריס רק בעדים הוא
בז"כ אבל בגבל לא ייקרי דבוי' אנפסי'
חד"ל ק ג"ל לייכב דברי הרמב"ם והם
פגיטי ד' הסוד יכפר בעדי : (ב) כה"כ
הלכה ערוסות ומתלמד ח"י אשת תמיו מוכרת
לו חבל וכו' כ"ל והוא ענין בפ"ע ועיי'
מחוספ' דף כ"ח :

(ב) בה"ג פ' ערויות ובתלמוד ארץ ישראל אשת תמיו ואשת תותת מותרת לו אבל אמרו חכמים אסורה לו מפני מראית עין :

בש"א פרק יג

ד' ק"ט ע"ב מו איבעי להו מ"ש דר"ג דאמר אם מיאנ' מיאון משום דקסבר קידושי

קטנה מיתלי תלי כלומר בשפך היא עומדת . עד שתגדיל ואי גדלי גדלי קידושי בהרה (ב) ואע"ג דלא בעיל וכו' אלא אפילו לא בעלה בי גדלה אנלא למלתא למפרע דויקא דהך לאו מילתא היא (ג) או דילמא מעמא דרשב"ג משום דהמקדש אשה אהותה נפטרה יבמה והלכה לה (ד) ואי לא בעיל לא שיהי בי בעיל אע"ג דויק קדמה לקידושין מבל מקי' מפקע הקידושין הויקה שקדמה לו וקמשני קידושי קטנה מיתלי תלוי דאיהו עדיף מינאי ואנא עדיפנא מינהו אי בעל אין או הוי קידושיה קידושין ואי לא בעל לא אפילו הוה לה שערות בשערות דראש לא הוה קידושין ומיפקע ויקה ופריך עלה רב ששת ושקיל וטרי' לה וקמתרין רבין בר רב נחמן הא מילתא דקטנה מיתלי תלי וקיימו ואי בעיל אין ואי לא בעיל לא אמר איהו עדיף מינאי שיכול לנרשני בע"כ ואנא עדיפנא מינאי שאני יכולה למאן בע"כ (ה) ועוד מקשה תלמודי' וסבר קידושין בר קטנה מיתלי תלי וקמקש מהאי קטנה שלא מיאנה ונדרה ושקל' וטרי' לה דהא קאמר אין צריכא גט משני בשבעל דאו הוי קידושין ועוד מקשה תלמודא מההוא דעוברא דנרש דאי קדשה כשהיא קטנה והגדיל (ו) ואותביה אבי כורסייה פירוש באפיריותא ואת' גברא אחרנא ותתפה מיניה דהוה רב ברונא ורב הננאל התם תלמודי דרב ולא אצרכוהו גיטא (ז) וקאי סלק' דעתה דבלא בעיל מיירי כשאר חופת שערדיין לא בעל אפילו הכי לא אצרכוהו גיטא שמע מיניה אף על גב דלא בעיל קידושי ראשון ומשני רב פפא אמר כשלא בעיל וברין הוא דלא אצרכוהו גיטא מבתרא אלא משום שעשו שלא כהוגן עשו לו שלא כהוגן ולעול' בעלמא אי בעיל אין אי לא בעיל לא (ח) ומכאן מוכיח רבינו יעקב שקידושי קטנה שנתקדשה כשהיא קטנה ונדרה מיתלי תלי וקיימי' אי בעיל אין ואי לא בעיל לא ואפי' הוה שערות בשערות ראשה ממאנה ג"ל דמן התורה קאמר דממאנה דמדברין וודאי אסורה למאן לרבנן משהביא שתי שערות ולר"י משירבה השחור על הלבן אע"ג דלא בעיל דהא רב ושמואל פליגי' בהאי מלתא והלכתא כרב באיסורא עוד רב אשי שהוא בתרא מהדר לתרוצי למילתא דרב אלמא דהלכת' בוותי' וסוגי' השמעת' בולו כרב אתא פסק ד' בפסק הלכותיו יחד תקוע לא תמוט :

חרש פרק יד

מו יונקים היינו מבהמה טהורה ביום טוב (א) משום צערא שהוא יתאב כדאמרינן בשבועי' דנדר מבכר ומצמער עליו דסתם קטנים האבים הם שאם בצער חולה אפי' בשב' כדאמרינן

לח"ק דקטנים דהוי כעמלה מוסד דסתם קטנים האבים הם כמו כן אפ"ה שאלו דמוסיף עליהם דאף כנדולים שרי ביי"ט מעהרה מסתמא מיירי נמי כגוונא דלעיל דחאב לזה ועד דתוס' מבואר בשם רבינו דמיירי מלצר רעבון מזה מוכח הא דכחב רבינו פה לשון חלום היינו חלונות רעבון והנה הענין המאור בתם' שבת פ' חיות חירק ג"כ כלשון רבינו עיי"ש ונראה עין בעין שהוא רק העתקה מספר הזה כיוצא בזה פעמים שהבע"ט מעזיק דבריו והמכ"ץ ז"ל בלמחמתו נעק ע"ו ככוכבי"ח ו"ל לא מחזור ולא נטן ולא הדעת סובלתו שלא היו רשומיו מחירים איסור שבח מוסד חלום בעלי הכחות וכו' כל שק שלא יתירו בשביל חלום המפוקים וכו' עכ"ל וזה הי' רואה כמכ"ץ שדברי סבבה"ע לקומים מדברי רבינו לא היו טעם זקף וי"ל דהא דכחב רבינו לשון חלום ולא כחב שהוא רעב מוסד דק"ל אה רעב ממש אפי' איסורא דלורייחא שרי ובשבת והדרה קושיל לזכותי' לך כחב רבינו לשון חלום דלא רעב ממש אלא האות רעבון

כלל כדנדרה אי בעל אי לא בעל לכן הגלג"ד בשדקוק בתמי' פליגי ר"י ורענן שם דס"ל לר"י דער שירבה השחור יטולה למאן דזה חין סבדל כלל לומר דר"י ס"ל בכל המוסד טלה חזון גדלות הוא משירבה השחור ולא מהבאח שתי שערות ואף דהאית' צמח' ב"ב קי"ו . דל"ה לאפוקי ססוקי מספקא ליה שכהבו ו"ע אי קאמר ר"י למילתיה גבי מילון דווקא או לא עיי"ש אבל האמת נראה לעיני' דבכל החורה מודי ר"י דל"כ יפלוג בכל הש"ס בעינין הזה וזהו דבר שא"ל לאומרו והחוס' גופא משמע שדעה טעה דדווקא במילון חמר ר' יהודה אלא שקלאו בזה ורמ"י כדורה דאמר' אלעזר ור' חבה פסקי' כעדה כר' יהודה וכי גם הם פליגי אכמה משניות וברייתות דזמן גדלות הוא מהבאח שתי שערות ואע"ג דאפ"ה לומר כיון דנעידה שם חמר ר"ח חמר מר עוקבא לא שירבה השחור ממש אלא כדי שיראה שתי שערות שזכות וכו' איכ גב ר"י חיה ל"י שתי שערות אבל עכ"ל דוחק לומר קן לזה כ"ל דעמיה דרבין הוא מוסד דספיקא הוי אי קידושי קטנה מיתלי תלי עד גדלותה וזו אם לא חזרה בה חף שעה אחת נגמרו קידושי' מן החורה אי לא לכן אסורה מלמחן וכו' ס"ל דבלא בעיל פשיעא דליוסר קידושי' קידושין ולכן פסק שם ר' אלעזר דהלכה כר"י דליוסר לפיכך' שבשעתיו דבני מיניה דרב ופסיק' ל"י דדווקא אי בעל חין אי לא בעל לא ובשירבה השחור ס"ל לר"י דל"ה יכולה למחן מפני שיראות בפני הכל כנדולה וישנו העולם שגדולה יטולה למחן תמיד דזה יוכל להיות קקוליס הכנה כמובן ולמחן דס"ל דר"י חייבי חף כבעל עמיה חריגא חיה ב' מוסד דבועל על דעה קידושין הראשונים כדמוכח שם מסוגיא דשמעיה דמדמה שם לקידושין על תנאי ובשם פשיעא דהוי זה הענין דפירש"י שם וכמבואר בפ' המדיר דף ע"ג : ולפ"ו וודאי ג"ל הא דאסורה בשירבה השחור חין שום תש איסור כדבר רק כיון דהכל מכירים שהיא גדולה יש לחוש לקולקולא כמו קן למחן דס"ל דבעל מודי ר"י והענין דפירש"י איש ג"כ מתי דלחב בשירבה השחור דמזה ל"ק ח"כ בשמעתין למה לא חלי מילתא דרב כהני' דכיון דליוסר מפורש כדנדרה לא חס לדקדק בזה והנה ח"ע"ג דפשיעא לן דהלכה כר"י מסוגיא דין עכ"ל מוסד חומר אשת איש פסק הש"ס כעדה דמהבאח שתי שערות צריכה נט מדרבנן מוסד דחיישינן לסברה חכמים נמלא דעיקר הדבר הוי מדרבנן ועכ"ל הוי כעין ספק משום דברי חכמים דר"י ולא שייך לקרות זה ספק חירה אלא חששא דרבנן ולפ"ו מדויק לשון הסוד שכתב דהוי ספק ולריכא גט מדרבנן דכיון כדבריו ולפי דבריו כל האשכנזים כדך אחד הולכים גם הר"י ורש"י ס"ל כרבינו והרמב"ם והרא"ב' ולזה כחב הר"י דהוי ספיקא דדינא ענין מה שכתב הסוד וזכה סלחו מודי דל"כ למה מנרכינן גט מדרבנן כולל"ע ועיין מה שכתבנו לקמן סי' קי"ב

מו (א) מוסד לענין שהוא חלב כדאמרינן בשבועות כ"ו : וכו' דסתם קטנים האבים הם וכו' לא ידעיה מה ענין קטנים לכלן דזה מיירי אפילו כנדולים דקטנים אפילו מבהמה עמלה שרי צריכא דברייתא ודוחק לומר דרבינו מפרש דחאב' שאלו פליגי חת"ק וס"ל דדווקא מעהרה שרי וחקקנים קאי דמי דבריו לומר קן וי"ל דרבינו חיה מביח דק לרמ"י דמיירי שהוא חלב לזה כמו לח"ק דקטנים דהוי כעמלה מוסד דסתם קטנים האבים הם כמו כן אפ"ה שאלו דמוסיף עליהם דאף כנדולים שרי ביי"ט מעהרה מסתמא מיירי נמי כגוונא דלעיל דחאב לזה ועד דתוס' מבואר בשם רבינו דמיירי מלצר רעבון מזה מוכח הא דכחב רבינו פה לשון חלום היינו חלונות רעבון והנה הענין המאור בתם' שבת פ' חיות חירק ג"כ כלשון רבינו עיי"ש ונראה עין בעין שהוא רק העתקה מספר הזה כיוצא בזה פעמים שהבע"ט מעזיק דבריו והמכ"ץ ז"ל בלמחמתו נעק ע"ו ככוכבי"ח ו"ל לא מחזור ולא נטן ולא הדעת סובלתו שלא היו רשומיו מחירים איסור שבח מוסד חלום בעלי הכחות וכו' כל שק שלא יתירו בשביל חלום המפוקים וכו' עכ"ל וזה הי' רואה כמכ"ץ שדברי סבבה"ע לקומים מדברי רבינו לא היו טעם זקף וי"ל דהא דכחב רבינו לשון חלום ולא כחב שהוא רעב מוסד דק"ל אה רעב ממש אפי' איסורא דלורייחא שרי ובשבת והדרה קושיל לזכותי' לך כחב רבינו לשון חלום דלא רעב ממש אלא האות רעבון

רעבון וזכו אלהי הוסיף דינתן בן שאול באמר ראו לא כי אורו עיני כי פעמתי ונוי וזכתי לוי בלמוס הוא כדאמרין ביומא פ"ג : אלא דה"ל עם תלמי רעבין דלח לא סיו עם תלמוס כלל מ"ז מייח הגמ' זכר לדבר לבלמוס עם ועיין בהר"ם פ' תפילין ס"ד ד' וזה הוי ג"כ כי הוי דכחכות ס"א חו"י רבאמי דהוור הפי' ופירש"י פניו זועפים כהאור למחל עיי"ש ועיקר כוונת רבנו לאורח מדברי רבי"ף ז"ל נכנס עם סכנה דסוגיא דהכא פליג אחאי דכחכות וכן הוי דברי ר"י בהוס' כמלחמן וכחכות ס' ורבינו מנחם ל"ח פליגי אהדדי :

כדמייא קאמר השעם למה אמר קנדי להשביח מקחו חבל הדין חן חו"י בזה אמר לפי מסקנת הש"ך ז"ל כפשוטו עיי"ש :

יח (א) כמתניתא דמסכת דהזולת דף מ"ב : ואע"ג דלמך ר"י הדר ב' מ"מ דמסכת ה"א וכו' כו"ל וכו' אע"ג דר"י אמר חן הדר ב' משמע דמספקא ל"י חן הדר ב' יומין מ"מ דמסכת הוא ר"ל כיון דר"י חייב בר אבא מעיד דהדר ב' ר' יוחנן בודלוי ק הוא דהוא בר סמאל כדאמרין בברכות ל"ח : ר' חייא בר אבא דייק וגמר במתניתא מר"י רבי' וכו' ועוד ר"ה בר אבא כל תלמי' יומין מהדר הלמודא קמי' דר"י רבי' וכו' עיי"ש וה"ל דקאמר ר"י בלבן ספק לאו דספיקא הוא חללו רק קן הוא דקך הלבן ובלמה בר"ף ור"ה"ש ליהא גירסא זו וכך הוא גירסא דמר רב יוסף ומתניתא דכרמא הדר ב' עיי"ש :

(ב) וכל אבה באחוקה בשכינותי' שהגיעה לכלל שבת' והחוקה לסימני' בשכינותי' אינה נריב' דיקא דמתריץ בקדושת' פ' . מלקין על החוקה סולקין ורופין על החוקה ואע"פ וכו' והחוקה הוינ' שילא קול שפגה שהים מבעלי בתים ואמר פירות הללו של ערלה הם כלומר אין יותר משלש שנים שניטעו האילן (ב) של עייקה ילדה הגן הגדילה בשימור כדכתיב ויעוקרו ויסקלרו ולישנא דתלמוד בית יעוק כדאמרין בית יעוק היתה נקראת דכתיב ויעוקו וגומר ובשביעית דבר השמור אסור אפילו לפני הביעור כדאמרין בתורת כהנים את ענבי נזירך לא תבצר מן המופקר אתה בוצר ואי אתה בוצר מן המשומר וגבי לוקח מחבירו לול' בשביעי אמרי' בסוכ' דאין לוקחין מן המשום אפילו בכחצי אסור ורב ש"ן פירוש הטעם לפי שעם הארץ ביון ששומרו מערים למוכרו ואינו כן דאישתמיטתיה הווא דתורת כהנים מבל הגי שמעינן דפירות שביעית שהן משימין אסורין הלכך הך דקאמר של עייקה הן בשביעית קאמר והוה לן למיסר (ג) קמ"ל ברייתא דלא מהימן דלהשביח מקחו קאי מבזוין כי פירות של ילדה גסין ורבין מפירות של זקונה וכן פירות מגן נשמר טובים מפירות גן הפקר קשי להוירא ואינה מתוקנין ואינן מבושלין כל צרכן ומה שהקשה רבינו ש"ן על לשון רבותיו שפירשו הועקה כמו משומר מותר איני קשיא דהא לפני הביעור ובין שאינו משומר מותר איני קשיא דהא לפני הביעור משומר אסור כדפרישית :

כדאמרין בכחכות וכן עיקר וזה אפילו משק' שיונק לצורך שתיה (ב) שהרי לצורך אכילה אמרין תלב ארם עז לתוך הקדירה והווא ב"ט הוא ובשבת אסור דמפרק הוא וברמה אינה מותרת אלא ב"ט הוי איכלא דאפרת (ג) וקשיא לן בביצה ג"מ אבל מבל מקום בן הלכה דלא פליג אינש :

פרק אחרון

ד' קב"ב ע"א ר' ה"ג גוי שהי' מוכר פירות בשוק ואמר ענין גוי שמוכר פירות ואמר כל עולה קן רבעי הן או של עייקה הן הכי פירושו (א) גוי חגר שלקח פירות מישראל רהינ' דקאמר בשוק בדרך חמרים שלוקחים מבעלי בתים ואמר פירות הללו של ערלה הם כלומר אין יותר משלש שנים שניטעו האילן (ב) של עייקה ילדה הגן הגדילה בשימור כדכתיב ויעוקרו ויסקלרו ולישנא דתלמוד בית יעוק כדאמרין בית יעוק היתה נקראת דכתיב ויעוקו וגומר ובשביעית דבר השמור אסור אפילו לפני הביעור כדאמרין בתורת כהנים את ענבי נזירך לא תבצר מן המופקר אתה בוצר ואי אתה בוצר מן המשומר וגבי לוקח מחבירו לול' בשביעי אמרי' בסוכ' דאין לוקחין מן המשום אפילו בכחצי אסור ורב ש"ן פירוש הטעם לפי שעם הארץ ביון ששומרו מערים למוכרו ואינו כן דאישתמיטתיה הווא דתורת כהנים מבל הגי שמעינן דפירות שביעית שהן משימין אסורין הלכך הך דקאמר של עייקה הן בשביעית קאמר והוה לן למיסר (ג) קמ"ל ברייתא דלא מהימן דלהשביח מקחו קאי מבזוין כי פירות של ילדה גסין ורבין מפירות של זקונה וכן פירות מגן נשמר טובים מפירות גן הפקר קשי להוירא ואינה מתוקנין ואינן מבושלין כל צרכן ומה שהקשה רבינו ש"ן על לשון רבותיו שפירשו הועקה כמו משומר מותר איני קשיא דהא לפני הביעור ובין שאינו משומר מותר איני קשיא דהא לפני הביעור משומר אסור כדפרישית :

ענין סימן תלמי' ית תקון חליצה היבמה לא חתוליץ עד שיהי' ג' חדשים ממות הבעל אחת ארוסה ואחת נשואה אחת קטנה ואחת גדולה (א) כמתניתן ברמ' דהתולץ ואע"ג דאמר רבי יוסף אי הדרי ב'י מבל מקום דמכבי הוא (ב) ובל אשה שהוחזקו שהגיע לכלל סימנין שנותיה בשכונתיה והוחזקה והגיע לסימנין בשכונתיה אינ' צריכא בדיקה כדאמרין מלקין וחונקים וסוקלין על החוקות ואע"פ שאין שורפין תרומה החם חומרא בעלמא הוא והוחזקו היינו שיוצא קול שעברה שנים ועשרה שנה ויום אחד וגם יצא עליה קול שראה עליה סימנין אבל לא ע"י החוקה דהגיע לכלל שנותיה לא אמרין חוקה שהביאה סימנין (ג) ואע"ג דאמר

ענין סימן תלמי' ית תקון חליצה היבמה לא חתוליץ עד שיהי' ג' חדשים ממות הבעל אחת ארוסה ואחת נשואה אחת קטנה ואחת גדולה (א) כמתניתן ברמ' דהתולץ ואע"ג דאמר רבי יוסף אי הדרי ב'י מבל מקום דמכבי הוא (ב) ובל אשה שהוחזקו שהגיע לכלל סימנין שנותיה בשכונתיה והוחזקה והגיע לסימנין בשכונתיה אינ' צריכא בדיקה כדאמרין מלקין וחונקים וסוקלין על החוקות ואע"פ שאין שורפין תרומה החם חומרא בעלמא הוא והוחזקו היינו שיוצא קול שעברה שנים ועשרה שנה ויום אחד וגם יצא עליה קול שראה עליה סימנין אבל לא ע"י החוקה דהגיע לכלל שנותיה לא אמרין חוקה שהביאה סימנין (ג) ואע"ג דאמר

קשה מיל' דכחון הוי חוקה כיון שאין כאן מעשה כלל חן לרבינו ל"ק דליוסו בלמה מפרס' החוקה יתה היינו ע"י קול וכן כתב הגר"א בצירוריו ס"ק ל"ז בסיון קס"ב עיי' ש' חבל על הטעם קשה דכחילה יתה סהם כדברי רש"י ואיך הביאו כחון דעת י' חומרים והגה"ה לי כיון דלדבריו דמתעשר מדבריהם לא סמני' אחוקה רק בשנים חבל דיקא סימנים בעינן ומפורש משמע קן מלבן סה"ה שהובא בב"י ח"ו חבל חס החוקה שהגיעה לכלל שנים סמנין אשפיעה וכו' ע"ל מהו מבוחר להדיח דבעינן דיקא שערות וכיון דדקדקה בעערות כוב מיהבא חוקה שנים מחוקה ע"י מעשה שהשערות מוכיחים ולפי' ספיר פסקו דלא סמנין רק אכתיב ורבינו לשיטתו ספיר פסק דסמנין אחרוני' נמי ולפי' לא לריבנה למה סהבנו מקודם עוד יש לי לדקדק מדברי רבינו שהנה החוקה על האשה ולא על האיש וזה סיעתא למ"ש המרדכי והובא בב"י ח"ו חבל חס סהב ר"ה וכו' י"ל דחוקא גבי אשה חבל גבי איש למה ממוס שיש בני אדם שדרכן לקרוא נשים סה"ה וכו' חן מומים זו וכו' הילכך כל הני לא הוי חוקה ונריך עדות כדכתיב ע"ל ומתנו דין זה סב ברמ"ה כספ"ק י"א עיי"ש :

קשה מיל' דכחון הוי חוקה כיון שאין כאן מעשה כלל חן לרבינו ל"ק דליוסו בלמה מפרס' החוקה יתה היינו ע"י קול וכן כתב הגר"א בצירוריו ס"ק ל"ז בסיון קס"ב עיי' ש' חבל על הטעם קשה דכחילה יתה סהם כדברי רש"י ואיך הביאו כחון דעת י' חומרים והגה"ה לי כיון דלדבריו דמתעשר מדבריהם לא סמני' אחוקה רק בשנים חבל דיקא סימנים בעינן ומפורש משמע קן מלבן סה"ה שהובא בב"י ח"ו חבל חס החוקה שהגיעה לכלל שנים סמנין אשפיעה וכו' ע"ל מהו מבוחר להדיח דבעינן דיקא שערות וכיון דדקדקה בעערות כוב מיהבא חוקה שנים מחוקה ע"י מעשה שהשערות מוכיחים ולפי' ספיר פסקו דלא סמנין רק אכתיב ורבינו לשיטתו ספיר פסק דסמנין אחרוני' נמי ולפי' לא לריבנה למה סהבנו מקודם עוד יש לי לדקדק מדברי רבינו שהנה החוקה על האשה ולא על האיש וזה סיעתא למ"ש המרדכי והובא בב"י ח"ו חבל חס סהב ר"ה וכו' י"ל דחוקא גבי אשה חבל גבי איש למה ממוס שיש בני אדם שדרכן לקרוא נשים סה"ה וכו' חן מומים זו וכו' הילכך כל הני לא הוי חוקה ונריך עדות כדכתיב ע"ל ומתנו דין זה סב ברמ"ה כספ"ק י"א עיי"ש :

בעל טוב כי ס"א עיי"ש א' חסם ח"א לומר כן דח"כ דייעבד היכא דחלל המני כחו
בשמיעה לענין לבדוק מי שזב לבחוש כמבואר בסוכים ולענין הלילה משמע מכל
הפוסקים דאפילו דייעבד לא מהני לזה פירש רבינו זכ"ח חוקה לא ליראה לעינים
וכו' וביאור הדברים נלמד דלפי דברי ז"ל מייק בכל חוקה שש"ס לא ימלט אדם מחיי חלה

לכל החמשה ודי בשלשה לזה קאמר לאיתרופי בחמשה ר"ל דעתה קובעים
השלשה מקום לתמך ויתרפו עוד שנים וכדעת בעל תרומה דש"ס רכ"ו וכן
משמע מסדר הלילה להר"ס ומ"ט ח"כ רח"י מהסוד לרביעית כל החמשה כבר כתב
הרמ"א בד"מ דאין רח"י כלל נמוכן לכל משיח אף לכתוב מרבי משמע דלא כבעל
מטה"ר שכתב כדכתיב פ"ק ח"א :

ר' יוחנן בר חבילאי הוה ליה שתי נשותיה ור' יוחנן הוה ליה שתי נשותיה
דאמר רבא שהגיע לכלל שנותיה חוקה שהביאה
סימנין למיאון ולא להליצה דהאי חוקה לא ניראת
לעינים ואין בו יציאת קול והיבא דהגיע לכלל שנותיה ולא
הוחזקו בסימנין לא כמבינין אחיקה דרבא ונבדקת ע"פ נשים
ואפילו ע"פ חמש נשים (ד) דאין לך כתוב גדול מוכיח בזה
דסימנין מוכיחין ועידי לגלוי דאמרינן אף כל הגשמי שאין
נאמנו לומר בכל והלכתא אין האשה חולצת עד שחביא שתי
שערות (ה) ולית הלכתא כהאי דרבא דשלש מדות בנימין
אלא כדפסקין עד שחביא שתי שערות דהאי שלש מדות
אליבא דרבי אמרה ברמיכה במצות חליצה צריך להכיר ע"פ
קרובים או נשים בפני ב"ד (ו) שהוא אחי בעלה מן האב
על ידי שהחזיק כדפירש לעיל ואין צריך ראיות הילדות וצריך
הב"ד של ג' (ז) לקבוע מקום שם לאיצטרופי בחמשה (ח) ולא
יהי גרים ובני אדם גרים אלא א"כ אביה מישראל ויש
שמצריבין אב ואם מישראל וסומא אפילו באחד מעיניו כשר
(ט) דלא גרם ביוון דאמר מר לעיני פרת לסומא בשום ספר
הישן ועיד דלר' יהוד' הא סוגיא ולא סלקא א"נ למאן דמקיש
ריבים

וראיהו צ"י שהביא בשם גדול אחד דלא מוזכר תיבב שם כלל משמע מדבריו שהעיקר
הוא האמורה ומפרש הוה דלמך רבא לרבי דיני למיקבע דוכחה היינו רק שיחמו לומר
נה"ן במקום המיוחד לזה והעיקר לדינא למעשה דתרווייהו צריך אכל העיקר להלכה
בראש דברי רבינו והרמב"ם ז"ל ואלו אפשר לפרש דברי רבינו דה"ק וצריך
הב"ד של ג' לקבוע מקום שם [כ"ל שיבצו שם] לאיצטרופי בחמשה [כ"ל
שיחמו לעד שנים שיבצו למקום הזה למיקבע דוכחה ולפ"ז : או דעת
הגהה מדברי המוצא צ"י עיי"ש וכן הוא בש"ע בחדר הלילה והמיהני על ה"י
בש"ע דריש הסיון העתיק דברי הרמב"ם בזה ואלו דהעיקר ס"ל דברי
הרמב"ם אך שברדיווין של הלילה חשב גם לזהו (א) ולא יהיו גרים ובני גרים אלא
א"כ חבינן מישראל ויש שמצריך וכו' כ"ל דעת רבינו דעת החוקה דף ק"ב ד"ה
לענין הלילה והרמב"ם דהא דלמיתן שם לענין הלילה עד שיהא אבי
ואמו יוסכרין ר"ל דלמך כלל אביו כלל אמו כלל אביו לחד שפישא דכשר דהא אפי'
לענין יוסכרין בני דבתי מישראל כדלמיתן בקידושין ע"ז : ורבינו הגר"א בס"ק ח'
הקשה מה"י רח"י מיהיוכין שאני כאן ששהורה מעשתי וכו' הא לראש"י ביוסכרין חפ"י
אמו מישראל כשר ולר"י ח"כ כלל אפי' אמו וכו' ע"כ ול' נראה דראיהו החוק'
דלמיתן בקידושין דף ע"ח : וכו' מקרא אחד דכדו חלמנה וגרופה לא יקחו להם
לנשים כ"א בחלות מורע צ"י ר"י כשר עד דיראה כל זרע מישראל ועיי"ש פירוש
אמנה דבבבוי מישראל מקרי כל זרע ולא חייטין כלל לזרע האם וכו' א"כ עיקר וי'
יוסי לא דרשי כלל כל זרע ואיכנה דרשי חפ"י מקרא זרע או שזרעו בחולה'
מישראל אכל בזה כולהו מודי דבבוי מישראל מקרי כל זרע ישראלי ולא צנין
אחר ומה שכתבו החוק' חפ"י לענין יוסכרין ח"ן טונהא ממוס דיוסכרין עדין
הלילה אלא ר"ל דפ"י לענין יוסכרין למאן דכ"ל דרבא דקרא דצנין כל זרע ישראל
עכ"ל כב"י ר"ל לענין הלילה דלא כתיב שפורס דצנין כל זרע מישראל דבני
בבבוי מישראל קן גלע"ד : (ט) דלא גרסינן כיון דלמך מרו"י ועוד דלר"י הא סוגיא
לא סלקא וגם למאן דמקיש ריבים לנעשים דלא כוה"י וכו' כ"ל ביבור דברי
דאמרינן ריש פרק מצוה הלילה ור"י הדיוטות מני"צ נפקח ל"י מלעיני דלמך מר
לעיני פרת לסומים וכו' ולגירסה זו משמע דרבא ז' מוכנס חליצה דכ"ע ולפ"ז חפ"י
באחה משינו פסול דלעיני משמע שנים ועוד דלסומא כבתי עיניו לא נלריך כלל
האי דרבא דחפ"י דצנין צעלמא פסול לרוב הפוסקים כמזכיר בשו"ע ח"ת סי' ז'
עיי"ש חפ"י דברי צעלמו פוסק דכשר כמבואר בחוס' נידה מ"ח : עיי"ש מ"מ
מדרשא זו משמע דחפ"י באחה מעיניו פסול וכן משמע כוונה הגמ' דהא כוונתו
פסוקים ממוס מוס וזה הו' דומיא דסנהדרין רפי ריהבא דסוגיא אכל רבינו גורם נפקח
ל"י מלעיני פרת לסומים ור"י צעלמו דרש'ן ולית הלכתא כוונה ואל"כ קאמר
דח"פ לר"י גופה לא סלקא כוונה כדן דהא אמרינן חזר בו ר"י ועיין בחוס' שם
דח"פ מקמי הכי חזר בו דהא דלמך דלמך דרבא ול"כ קאמר דלר"י מני להכי הוא
דלמך עוד מייחי רח"י מהא דאמרינן לקמן דף ק"ד : במשנה הלילה בלילה הלילה
בשורה ור"ל פוסל דאמרינן בגמ' דמיקס ריביס דמר מקיס ריביס לנעשים והיא למחן
דמקיס ריביס לנעשים גמ' דמיקס ריביס לנעשים דמר מקיס ריביס לנעשים והיא למחן
לן כמבואר במשנה דנעשים מדכתיב כלל מנחה עיני הכהן וח"כ חפ"י דלמך חביק
דכ"ע לא מקיס ריביס לנעשים מ"מ סנהדרין לעיל לא מנינו שחזר בו וגם חמשים לא
מנינו דפליגי בזה זה הא חוק' כוונה רבינו דע' דכדושלמי קאמר על גב משנה
הלילה בלילה מ"ט דר"א לעיני חוקינן ומי' דרבנן דלעיני פרת לסומא הוא דלמך
ומזה הירושלמי פסקי הרשב"י דכד שייגו הגר"א בס"ח ס"ק ה' עיי"ש אך רבינו לא תש
לזה הירושלמי דלא דרוב פוסקים פוסקים כ"ה זה הא דעת הרי"ף והרמב"ם
והראש"ש והטוב"ע ולכן לא הזכירו פסול זה ואף דהרמ"א בזהאוס לסדר הלילה כב
זה אין זה רק חומרה צעלמא אכל דייעבד ודל"י דלמך מעכב ואף דהמאגיסל
בכפרו כ"י א' כהז דח"פ דייעבד מעכב משום דחפ"י לפי המסקנה אין
מקרא יוצא מדי פסולו כד היינו הק"ל ס"י א' א' ח"ה א' דבזה לא שייך
לומר אין מקרא יוצא מ"פ עיי"ש דצ"י כוונה וכן הסכים להלכה והכי קיי"ל :

נהגהוון כמ"ל של עיך יסודו דחוקה דרבא אלימחא היא ונדני החוק' ב"ב דף
ק"ד ד"ה ושר סימנים וכו' שהקשו להם יש לנו לומר שהי' קטן כיון שהגיע לכלל
שנותיה והא' הצריך צידה קנהה שהגיעה וכו' חוקה הביאה סימנים ע"ל והיא
דבריהם תמוהים דהא בלמח מקיין דהאי חוקה אינה רק למיחון ועל דבריהם בזה
יסודו ולדבריו ח"כ שבוטע טעם דודלתי ב"כ חוקה אלימחא היא דהא הלכותה טועין
שהי' גדול לזה תקש החוק' דינא דמענהא אהם משום חוקה דרבא ועוד הביא קושית
אחד בשם הרמב"ם ז"ל דלמיתון מה צריך לומר משום חוקה למיח' משום דחלונין
לחומרה ומה צריך חוקה לזה ולדבריו ג"כ ח"כ דלא חיה היא חוקה טובה לענין
חיה טענה או בלבן טענה כשילא עלי' קול דהביאה שערות לכן אמרינן לכוון חוקה ח"כ
דלמיתון גופה לא צריכא לה אכן באחה חיינו מנין קושית זו כלל דהא בבכחה אף
למיתון צריך למיח' חוקה זו דהי' לא חוקה שהביאה שני שערות אלא משום חומרה
צעלמא טקמח לחוקה בלא הי' לה עד כה שערות וימח' דגם עתה אין לה ולכן צ"כ
ברך לומר משום חוקה להיפוך (ד) דאין לך כהז גדול מוכיח כזה דשים מוכיחו
וכו' ג"כ ר"ל דהמ' בטימין כ"ב : אף הגשים שאין נאמנה לומר מה צעלה נאמנה להביא
אח גישה מן גמ' למיהא דעבידי לגלויי אך קשה ל' דלפי מהי דאמר שם שב יוסף
שהגיעה לכלל שנים ומיחלה דעבידי לגלויי אך קשה ל' דלפי מהי דאמר שם שב יוסף
דלא כמתינן אהבה גיטה רק בצריך אכל לא בח"ל משום דבחו"ל צריכה ל' מר בפ"י
ובפ"י ואדיורה לא כמתינן וכהא ח"ך נסמך אדיורה ואפילו לאשי דפליג על ר"י ג"כ
קשה דלמך שם א'פסא מיסתברא בצריך דהי' אפי' בען מעדער שבגרינן צ"י דלירא למיח'
לקיילקלה קח מיוכנה לא מהימנה וכו' א"כ כהז נמי פשיטא דזה לא המלא שערות
אח"כ תקליל אוחה וחמחי מהימנה ואפשר לומר דלאשי ח"ש דהן חמה דחייטין
בחוון לקלילה אך עכ"ז בזה שכוכל להרן דברי' כהן ב"כ אף הי' בעל ומערער
חיי' החמה דלירא מבקר וכן גבי מיתה ח"ף חס' יבא העבל אח"כ ההרן דברי' שמשנה
מאחרים או שאמרה דלמך אכל הכה המלא שברגיה ולמה לא חייטין ויותר ל"ל לומר
דברי' דעבידי לגלויי עיין בבי' ס' ק"ה ועכ"ז לא מלאהי חזר רבינו דצנין זה וגם
בעלי הש"ע בבי' ק"ה השמיטה ולמעשה יש לעיין : (ה) ולית הלכתא כהאי דרבא
דעלם מדוח בנימין [דף ס"ה : דלמך שהגיע לעונה דריש צעלמא חולתא] אלא
דכפסקין [בפרק מצוה הלילה דף ק"ה] עד שהביא שני שערות דהאי שלם מדוח
חליצה דר' יוכי חמרה כדמוכה במצוה הלילה וכו' כ"ל ור"ל דלמך שם מדברי ר' יוכי
למך דקפנה חולתה פשטות ורבא אהר עד שתגיע לעונה מדיה עיי"ש ועיי'
בצ"יטות בחות' גיטין ס"ה : ד"ה ונגדן צקנה וצ"צ ק"ה : ד"ה איהמך וצ"ה
מ"א : ד"ה אכל ובמיתלתי דף ק"ה : ד"ה רבא' (ו) שהוא אחי בעלה מן האב
וכו' משמע דלירא להכיר גם אוחה שהיא חמה אמת וכדעת רוב הפוסקים ועיין בבי'
ס' הל"ל חפ"י דבגמ' חינו מבואר רק ואישחמודעינהו דלמח דמיהנא וכו' בפ'
החולן דף מ' : וחולי זהו עממא של רבינו אברהם בן אשמעל המוצא חפ"י דח"כ
להכיר גם אוחה אף אפשר לומר כיון דמקודם אמר ח"ך פלוני בה פלוני צריכה יה'
פלוני יבמה דקמנה וכו' א"כ וכו' ידוע לנו שהיא יבמה של זה כיון דהוא אחי אמה
שפיר ידעין שזו היא אמה האמת ומה שבני רבינו ואין צריך לראיה הילדות לא ידעתי
טונגו וחולי דה"ק דדי שחוקמ"ע א"כ השכחה שהי' אחי וח"ש שרלו אוחה שנהגדלו
בילדותה בידה או אפשר לומר בשהתקייי' למח לא הזכיר רבינו שיכירו שהיה להם
ישיבה אחת בעולם ובסדר הלילה להראש"ש ובטוב"ע הזכירו זה והרמב"ם בס"ח בפ"י
מה' יבום לא הזכיר זה וגם בגמ' לא נזכר דבר מזה וחולי זהו בוונה רבינו שא"כ
ראייה הילדות ר"ל בעלמא היבם צעה שהי' אחיו חי והגם א"כ זהו טונגו א"כ לא
צריך טעם למח לא הזכירו זה בגמ' ואפשר לומר דזה ממילא ידוע כיון דטודע הזמן
של מיתה אחיו וטוטה' של היבם ממילא ידוע שהיה להם ישיבה אחת בעולם ודוחק
ויורה ל"ל לומר דבזה לא חשדין לה שהעזר לבניא עדין דבעלמא לידע א"כ זהו אחי
חשדינן לה שהטעה קונויה עם אחר ובשטר חליצה יהו כחוב שם היבם ולא יודע זה
לעולם אכל בזה בהכרח שיתגלה הדבר והוא מבטלה השני ולכן יראה בזה לבקר וכהא
דאמרינן חיה דייקא ומייסיבא ומחוך חומר שהחמדה וכו' וה"ל דטוטה' כעל"ד
(ז) לקבוע מקום שם לאיצטרופי בחמשה וכו' : ל"ל דה"פ דבבבוי מקום לא צריכים

(י) ואע"ג דהמרינן בעי' ר"א חליצה בעשה לא כמרינן עלי' וכו' אין זה צדוק מקום בע"ש והלמנה שהוא פירוקי דר"א פירק י"ט והר"כ רחמי צפירוט סדר חליצה ס"ק כ"ג מביא זה ב"כ בשם פירוקי דר"א ורבינו לא חש לה משום דבגמ' משמע להדיא דבגמ' דה' לפרסומי מילתא ואע"ג דכפ"ק דכחובות וביבמות וכו"צ אמרינן אייתי לי צי עשה וכו' מ"מ הכא כיון דחליצה אכמחה מן האורה לתנובה לא מלריכין יורה ומ"מ בע"ש הש לה למעשה : (יא) שיהי' הפור צעור וכו' כ"ל דלון לומר עניכחיו שיהיו דווקא פסור ולא שיהיו מתייכה אחת ח"ל לומר כן דודאי עדיף שיהיו מתייכה אחרת כמזכיר דב"י בשם הרשב"א והגמון" ורבינו יוחס עי"ג וכהי' דלא קיי"ל כן שצריך דווקא מתייכה אחת אבל להיפק מזה פשיטא דח"ל לומר לכן ההכרח להגיה כדברינו ומשמע מדברי רבינו דכחובות אין קפידא שיהי' דווקא מעור וכדעת הטור והב"י ומיהו למעשה נהיגן גבס הרלוועות צריך שיהי' מעור וכדעת הגמון" וכן כהב הרמ"א בכע"י ט"ו אך גס פור לאו דווקא וה"ה שער כמו שכתב הגר"א ס"ק כ"ה עי"ג עי"ג : (יב) אבל השנה דלא שתייכה נהו העס במעט וכו' כדעת רוב הפוסקים כפסקו גליבנא קמא דף ק"ב . ואם כהנל ח"ט מ"ו רש"ס ח"ף במעט לכתחילה ואל"ג דרבינו פוסק ככל מקום דח"כא הרי לישנא בשל סופרים הלך אחר המיקל כמזכיר בהוס' שנת מ"ב : ד"ה דהיינו והכא תשכח דרובין הוא משום מנעל מרופט אפסר לומר משום דעיקר חליצה דאורייתא ועוד י"ל כמ"ס הכ"י דבגמ' מביא ע"י פלוגתא דתנאי וכעס הראשון שכתב הב"י הוא המנה דמה שמדחה בגמ' ה"ה דפ"י לכתחילה אין זה דמיון חלל דווקא הוא כדמוכח מסיפא דתשנה וכמו שכתבו ההוס' ד"ה ה"ה עי"ג הי"ב ועוד אפסר לומר כמ"ס הגר"א ס"ק כ"ו דליבנא קמא הוא לרבה והיכחא כדכח לבדי רב יוסף עי"ג ולכן טועין לומר בהכרח דברים דומה לכבוד כמטאר בע"ש כע"י ט"ז : (יג) וצריך להלון גלו ושל ימין וכו' לכתחילה חלל דיעבד כשר ח"ף שח"ו גלו ושל שמאל בימין כמטאר במשנה וגמ' דף ק"ג . מדרכא דקרא ועי' בש"ע כע"י י"ד וכע"י כ"ב : (יד) ולמקטירה ברלוועה אזני המעטל ולמיהדקה כו' משמע מדבריו דקורים ולולות לא נריכס כלל כיון דח"ט ע"י נעוועת כדע' הרמ"ם והסמ"ג והרשב"א ואינהו מפרשי הא דהמרינן והאי דין חל"ג דח"ט ב"י חומרנא : קטרינן ב"י מיהנא היינו חומרנא בלא מיהנא לא

משמע דחוקה ע"י קול לא מהני כדמהני ב' עי"ג : (יז) והולכין שם חמשה והיבמה ומהחמשה יקו שלשה שאינם קרובים והיבם וכו' כ"ל משמע דהשנים הטופסים מותרים להיות אפי' קרובים וכו' דווקא דיעבד קאמר רבינו חלל לכתחילה ודאי

ריבים לנגעי' ולא כוונתי' (י) ואע"ג דאמרינן בפרק ר' אליעזר ערות חליצה בעשר' לא סמכינן עליה : וצריך הפנדל או המנעול (יא) שיהי' חפור ובעור ואע"ג דסנדל בעינן לכתחילה הני מילי היב' רשכות (יב) אבל השת' דלא שתייכה נהו העם במנעול (יג) וצריך לחלוין שלו ושל ימין ומיבעי ליה למנעלי' (יד) ולמקטירה ברצוע אזני המנעול ולמיהדק' (טו) ואם הרצועות לבינות ומנעול שחור שפיר דאמרינן בביצה מפני שצריך ביצת הגיר להשחירה והא דאמרינן בב"ק מאי טעמא מסיימת מסאנא אוכמא דקובלנא אירושלי' וכו' הי' לבוש שחורים כדאמרינן אבל בין החתנים והא דאמרינן בהענית מאי טעמא מסיימת מסאנא אוכמא ברצועות המנעול קאמר הכל שחור מנעול ורצועות שהורות והיינו דאמרינן אפילו לשנויי ערקתא דמקאנא ורצועות צריך לתפורן במנעול והיבם צריך שיהי' י"ג שנים ויום אחד (טז) וכודקין אוחו ע"פ קרוביו קצרה של דבר קובעין מקום (יז) והולכין שם חמשה והיבם והיבמה חמשה שלשה שאין קרוביו והיבם שהוא י"ג שנים ויום אחד והביא שתי שערות נועל ברגל הימנית יחף מנעול ימינו (יח) שכולו עור בהמה שהורה כתחש קישרו ברגלו ברצועה יפה ומהלך בה קימעא ועומדין מעומד מבשאר בעלי דינין (יט) והיבמה שהיא בעד שתיים עשרה שנה ויום אחד הביאה שתי שערות קרא בלשון הקודש מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ולא תפסוק בלא אבה יבמי והיבם קורא בלשון הקודש לא הפצתי לקחתה דוחק את רגלו בארץ יפה והיבמה מתרת את המנעול ותולצת את המנעול ושולפתן ביד ימין (כ) ושמאל מסייעו ורוקקת רוק הנראה לדיינים בצאתו מפיה עד נפלה בארץ וקראה בלשון הקודש ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל ג'פ (כא) ועומדים שם אומרים חלוץ הנעל ג' פעמים וכן בהרבה מקומות ונראה לי שאין צריך גמ חליצה אלא לעדות מדאתקין' בנישא דחליצה ובעת מיננא גיטא דחליצה דליהווי בידה ליכות ש"מ דהכי הוא ויש מחמירין להזקיקו בכל מקום מדנאסרה בקרובי' ואי כתיבי לה מתחלו לי במותיב תלהא הוינא ואיצטרפנו לבי חמשא (כב) רב ירוד' פירוש דלא צריך אלא במותיב תלתא הוינא ואין נראה לי דלא היישינן אלא לב"ד טועין ויש דברים ררבה שאין מעכבין בדיעבד :

לא פליגי עליו רק מטעם הרא"ש חלל הכל עושים והאי הנה פסור הוא לכן נראה כחירונו הפני דאז דכתב רש"י לטעם כל אוחס מ' טעה שהיו יבמ"ל כמדבר קורנו לטע' והאי הנה הוי כמשמש אמנס המזרחי הניח ממדרש הגהותא שאמר מעשה גיטס ה' ולטעה נכדחה ולטעה נגמה וע"פ מדרש זה הסכים להירוק דהאשון זה ח"א לומר כדכתיבנא לכן כ"ל דהדרכא מזה נוטה דייק רבינו דכיון דהתנה לא ה' רק לפי טעה ח"כ ח"ף קאמר קרא ואלהנעל תהש זה ח"ן לומר דמין אחר ה' כדברי המזרחי דמתנתה ה' דומיא דהתב דכתיבנא בהורה חלל ודאי לרש"א ח"י לומר תהש ור"ל ואחנעלך מדברים עכורים וכיון דעיקר קרא להכי הוא דח"י כפיר קס דינו של רבינו ע"כ צריך לזהר צוה למעשה וכן כהנו בעני' הש"ע בכע"י י"ז אך מה שכתב הב"י דלכתחילה יש לזהר לדבריו חלל צריך ח"ף דיעבד : וי"ע . (יט) והיבמה שהיא שתיים עשרה שנה וכו' קוראה צל"ק וכו' כ"ל : (כ) ושמאל מסייעו וכו' רבינו מפרש הא דהמרינן ציורשמי' והביאו ההוס' דהר"ב דף ק"ב ד"ה ומה שכתב עקב בימין ונורדכו בשמאל ר"ל בשמאל מסייעו חלל הרבה מראשונים פליגי ע"ן ולדבריהם הניכרח שאוחות רגלי בשמאלה והב"ה ז"ל רצה לומר דגם כוונה רבינו כן הוא ואין נראה ואדכרנא לשון הירושלמי לגיבנא זו שיעקב שגליפה בימין חלל הגנדיה מהרגל רצאה לטעם בשמאל מיהו הש"ע השמיט דעת רבינו מכל וכל וכן טעמין : (כא) והעומדים שם אומרים וכו' כ"ל : (כב) ורז יאדולי פירש וכו' דלא היישינן חלל לב"ד טועין כ"ל בטובה הרי"ף והרמ"ם והר"ם והטור הוא כנוכחה רז יאדולי וכו' דאינה גרסי בגמ' דברא דהילכתא טוה' דלא היישינן לב"ד פועין וכינו גורס בגיבנא החוס' דהיישינן לב"ד טועין ולכן הל"ך לכתוב כל החמשה דינין דהיישינן לב"ד טועין חיישינן שיכטו מני גס צוה ד"ד בשלשה ח"ף לכתחילה לכן ודאי ראו' לחפוקי מעשחא ודע דמה שכתב רבינו דיש מהמרינן להצריך גמ חליצה בכל מקום מדנאסרה בקרוביו לא ידעתי להולמו ומה שצ"ד זה ח"ה וחולי דינין דנאכרה בקרוביו צריך דלכו' דומיא דע' וחי לא כתיב לה גמ חליצה לא הדע מזה שנאכרה בקרוביו וכו' כתיב לה יכו' כמו גם דיחע לכל דנאכרה :

מהני חלל מיהנא בלא חומרנא מהני ועיין בב"י שמכהפק דחולי גס החולקים בזה מודים דיעבד לרבינו חלו הגדולים עי"ג הי"ב : (טז) ואם הרלוועות לטעם ומנעל שחור שפיר דתי דהמרינן צבינה דף ט"ו . מפני שצריך וכו' [כ"ל מזה מוכח דהולכים במנעלים בחורים] והא דהמרינן [צ"ק י"ט] : מ"ע מסיימת ומכתיב אוכמא דקמחליבנא על ירושלים . וכו' והי' לטעם שחורים כדאמרינן [שבת קי"ד] . כאלל בין ההתנים [ור"ל דמהו משמע דכל העולם לא הלכו במנעלים שחורים] והא דהמרינן בכענית כ"ב . מאי עמחא וכו' [ור"ל דמשם משמע ג"כ דהעולם הולכים במנעלים לצנים] ברלוועות וכו' [ור"ל דהס הלכו גם ברלוועות שחורות וכל העולם הלכו ברלוועות לטעם חלל המעטל ה' שחור] והיינו דהמרינן [בסנהדרין ע"ד] : חפ"י וכו' כ"ל עיין בחוס' צ"ק שם ובהענית שם וראיתי להגר"א ס"ק כ"ז שכתב וי"ל ח"ף לפירש חוכפס חומרנא זו ח"ן לה פנים ובהענית שם וראיתי להגר"א ס"ק כ"ז שכתב וי"ל דמנעל לכתחילה גזירה משום מנעל מרופט חלל במנעל ענמו כיון דהאי דנאל הכל הולכים ברלוועות שחורות מאי קפידא ח"כא וי"ל שכלן כבי' זה כהב כמה חומרנא חומרנא זו ח"ן לה פנים וקולא ח"ה עכ"ל ה"ט משמע מדבריו דלא נכון לטעם כן וי"ל דעורה ז"ל כיון דאין דרך כן חללינו לא מיהי כמנעל כלל חלל לא זכיה להבין דבריו הקדושים דא"כ האידנא שאין דרכינו שיהי' רלוועות כלל במנעלים האם נאמר דפחה לא נריכין רלוועות כלל וחי משום הדוק הא דין הוא מהדוק בל"ה ובלמנה הר"ש טוהב כן ועכ"ז הגר"א ענמו כס"ק ע"ב כתב ש"מ יש לעשות כהי רבוותא ונראה דעת הגר"א ז"ל דדבר זה שיהי' המנעל שחור והרלוועות לצנים מטוער היא לפי מנהג זמננו וחולי בימי הגר"א ז"ל הלכו עדיין ברלוועות ושחורים לזה כתב שלטנת מהמנהג לא מיהי כמנעל חלל בימיו חלל שאין הולכים כלל ברלוועות חפשים גדולים וזוה קשיט וי"ל דקשיט כמעט נחבטל מנהג זה כיחע לכל ח"ף רבינו הגר"א יודה דאין קפידא בזה וכתבי כ"ז גדי לקיים האוננה כי קשה לנו לטעם המנהג הקצוע בע"ש וכן נהגינן כל צהי דיניס עד היום ודעה רבינו הגר"א לאו מילתא זופרתה היא לזה נכבתי צפידה דחוקה לומר שגס הגר"א ז"ל יודה עמה בזה : (טז) וכודקין אוחו ע"פ קרוביו וכו'

לא פליגי עליו רק מטעם הרא"ש חלל הכל עושים והאי הנה פסור הוא לכן נראה כחירונו הפני דאז דכתב רש"י לטעם כל אוחס מ' טעה שהיו יבמ"ל כמדבר קורנו לטע' והאי הנה הוי כמשמש אמנס המזרחי הניח ממדרש הגהותא שאמר מעשה גיטס ה' ולטעה נכדחה ולטעה נגמה וע"פ מדרש זה הסכים להירוק דהאשון זה ח"א לומר כדכתיבנא לכן כ"ל דהדרכא מזה נוטה דייק רבינו דכיון דהתנה לא ה' רק לפי טעה ח"כ ח"ף קאמר קרא ואלהנעל תהש זה ח"ן לומר דמין אחר ה' כדברי המזרחי דמתנתה ה' דומיא דהתב דכתיבנא בהורה חלל ודאי לרש"א ח"י לומר תהש ור"ל ואחנעלך מדברים עכורים וכיון דעיקר קרא להכי הוא דח"י כפיר קס דינו של רבינו ע"כ צריך לזהר צוה למעשה וכן כהנו בעני' הש"ע בכע"י י"ז אך מה שכתב הב"י דלכתחילה יש לזהר לדבריו חלל צריך ח"ף דיעבד : וי"ע . (יט) והיבמה שהיא שתיים עשרה שנה וכו' קוראה צל"ק וכו' כ"ל : (כ) ושמאל מסייעו וכו' רבינו מפרש הא דהמרינן ציורשמי' והביאו ההוס' דהר"ב דף ק"ב ד"ה ומה שכתב עקב בימין ונורדכו בשמאל ר"ל בשמאל מסייעו חלל הרבה מראשונים פליגי ע"ן ולדבריהם הניכרח שאוחות רגלי בשמאלה והב"ה ז"ל רצה לומר דגם כוונה רבינו כן הוא ואין נראה ואדכרנא לשון הירושלמי לגיבנא זו שיעקב שגליפה בימין חלל הגנדיה מהרגל רצאה לטעם בשמאל מיהו הש"ע השמיט דעת רבינו מכל וכל וכן טעמין : (כא) והעומדים שם אומרים וכו' כ"ל : (כב) ורז יאדולי פירש וכו' דלא היישינן חלל לב"ד טועין כ"ל בטובה הרי"ף והרמ"ם והר"ם והטור הוא כנוכחה רז יאדולי וכו' דאינה גרסי בגמ' דברא דהילכתא טוה' דלא היישינן לב"ד פועין וכינו גורס בגיבנא החוס' דהיישינן לב"ד טועין ולכן הל"ך לכתוב כל החמשה דינין דהיישינן לב"ד טועין חיישינן שיכטו מני גס צוה ד"ד בשלשה ח"ף לכתחילה לכן ודאי ראו' לחפוקי מעשחא ודע דמה שכתב רבינו דיש מהמרינן להצריך גמ חליצה בכל מקום מדנאסרה בקרוביו לא ידעתי להולמו ומה שצ"ד זה ח"ה וחולי דינין דנאכרה בקרוביו צריך דלכו' דומיא דע' וחי לא כתיב לה גמ חליצה לא הדע מזה שנאכרה בקרוביו וכו' כתיב לה יכו' כמו גם דיחע לכל דנאכרה :

י"א (א) לא מני נ"י לחומה דהא חליה נמי בתרומה והוא לחכיב לחומה במחפ"ז גבי תרומה ההוא חומה ליהא בקדשים כפי האי גוונא דתרומה בשעת היתר חליה תרומה דקיי"ל אפי' בשר ק"ק וכו' כ"ל וביאור דבריו דבתרומה חליה חומה חף בשעת היתר חליה ובק"ק חלו רק עד זריקה דמיס אכל לאחר זריקה לא שייך חומה כההן במעילה ובסורה כהייס וכו' בשעת היתר חליה דלא שייך חומה והא דחכיב פיגול וזוהר ומעילה ח"י"ג דבש זת לא שייך רק לפני זריקה מ"ח בתרומה ליהניסו כלל אכל חומה אדכרש בהרומה וזוהר המיד: (ב) דפניק ע"ס מה לקודש וכו' רבינו מבאר פירושה דפניק ע"ס: (ג) מבח"כ בתרומה לא מני דלחכי לא קיי"ל וכו' דאי לא הכי הוה מפיגול וקד חומה נמי לחומה וכו' לא מני דקיי"ל דמייסו נמי ילפינן כ"ל ונין דזוהר ודברי רבינו תמוסים דהא חליה חומה לחיה וזוק ל"ז מייסו ילפינן אלא מקדמי מדכחיב היא בתרומה הקדשים לא האכל במוסר מן הקדשים לא האכל ומדכחיב מלח ולא כל לחם נמחור כפרק י"ב מוהרש דף פ"ז: וי"ג: (ד) דלא כרבי דחיה ל"י מיהא כהקדש דהניסו בשכוס ל"ז הויד במעילה וכו' כ"ל ונין דזוהר:

פרק הערל

ד' ע"ג ע"ב ע"ג ע"ב שכן פניק עכ"ס פיגול דגבי ואע"ג דאיכא חומש היכא דאיכא מעילה דגבי הדרי כתיבי מעילה וחומש (א) ולא מני ליה לחומש דהא איתא נמי בתרומה בחומש נמי במחפ"ז גבי תרומה ההוא חומש ליתו כפי האי גוונא בקדשים חומש דשעת היתר אכילת תרומה כדקיימא לן דאפילו בבשר קדשי הקדשים לאחר זריקה דמיס ליכא מעילה וחומש כדתנן בשילהי פרק קמא דמעילה בהדיא בפרשת אמור בתורת כהנים תניא אמר ר' יוסי שמעתי באוכל מבשר קדשי קדשים לאחר זריקה דמיס שמשלם קרן לכהנים והכהנים מביאין בהן שלמים אבל חומש ליכא (ב) דפניק עכ"ס מה לקדש שבן יש בו פיגול ונותר וקרנן בצד מעילה כגון לפני זריקה דמיס ואע"ג דחומש איכא בהאי שעתא דאיכא מעילה לא מהני ליה דהא איתא בכל שעתא בתרומה (ג) משא"כ בקדשים וצד כרת כגון בקדשים האוכלים בטומאה ואמר לאונן אבל אסור למתוסר כפורים דאסור בקדשים משא"כ בתרומה לא נמי ואכתי לא קיימ' קן דמהאי יתרון פניק עכ"ס על מחפ"ז ילפינן דמתוסר כפורים אסור בקדשים ושדיבתרומה דאי לא הכי הוה מפיגול מהך חומרא נמי דתורת לתרומה ולא לתוה ושוק לא מני בהדי דא מייסו נמי ילפינן ופירוש דמחפ"ז הכי איתא שבן בוד האוכלו יש מיתה אבל בקודש ליכא מיתה (ד) דלא כר' אית ליה מיתה בהקדוש כדתניא הויד במעילה ר' אומר במיתה וחכ"א באוהרה וחומש בכל שעתא בין בטומאה בין במיתה ואפילו בשעת היתר אבל בקדש בשעת היתר ליכא חומש כדפרישית לעיל אין לה פדיון אבל בקדשים יש פדיון כגון בקדשים שרוממו זר אסור בתרומה משא"כ בקדשים שיש בהן צד היתר זוהר כגון בקדשים קלים:

פרק ארבעה אחין

כ קשיא לי בגל רבותי שווין בדבר ענין זר שבי' זר ששים בשב' במאי וכו' אי בהבער' הא אמר ר' יוסי הבערה ללא יצאה (א) מאי קפרי' תלמוד' ותיהו נמי לחייב ללאו שתיס דקאמר עליה דמלקיות קאמר ולא בחטאת דאמרת חייב שתיס בחטאת קאמר הוה ליה למיפוך וזר ששימש לדברי הכל לית ב' חטאת וקורא אני על רבותי שרים עצרו במילין דלא קשיא ולא מידי דהכי פירש דשמעתא אי בהבערה האמר ר' יוסי דמחייב בור ששימש שתי מלקיות הבערה ללאו יצאת (ב) וא"נ לא חיילי הבערה דשבת על הבערה דעבודה זרות דהא הוה איסור קל לא חל איסור חמור זרית דבמיתה וקל

היעיב וההא דהבערה הוה רק איסור טולל דלאכר כבארי התלכות וטולל קולא דמוסיף דלאמר כריס האי כוונת ומייסו רבינו ראי' דאף באיסור מוסף לא חייב קל על חמור וכו' כולל וכו' ולי לא קדשים נינהו לא חייב וכו' על איסור חלב דכרתה ח"י"ג דמוסיף כ"ס כולל וכו' כ"ל ואגב מבאר רבינו דכי מדכה רבי לאכילת דבאגדה דסיכה ח'י אפכר לומדלדאן איסור חל על איסור חלב לא איסור כסיכה מדאור' כמו שכתב ר"ע בשבת מקומות ומה פכה רבינו דלי הגלח סיכה חין איסור חל על איסור ח"ל דלא מיקרי זה איסור חל על ח"ל איסור ח"ל דק ח"ל חין זה איסור חל על איסור וכדפרישית וד"ק כגל זה ויחר דבריו מוזכרים וחין להאריך בניחונו:

כא (א) ולא קיי"ל כדכתיב וכו' משמע מדברי רבינו כיון דלא קיי"ל כדכתיב מילולא הילכתא ככ"י דדברי רבנן חזין דלא כהלכתא זה הוא דעה הראשון ובעל החמור וכן הרמב"ן נראה שמסכים לדברייהם במלתות ע"י"ג ומייסו שיהוה' כתב בשם ר"י וי"ל דפנין היתה זבוק לביע' אי חליה כדקיי"ל דחין חלוי בתלפ"ה אלא לענין וכו' דלא מפקק זה זיקה לגמרי בלא יועיל אחרים מחמור וכו' קאמר דמיס חלוי וזבוק מלא ר"י בשם ר"ה ע"ל חלמה דרבינו פוסק דהא כדכתיב לענין זה ודלע"ד להבוא דבריהם כשנדקדק למה בלחמ לא הזכיר רבינו דחין הלקה כחכמים כיון דליה הילכתא כדכתיב גם לבון ההוסי' מנומס בת"מ' וזבוק מלא ר"י בשם ר"ה ולא כתבו סבן מלא ר"י בשם ר"ה וזוהר המייסו כחון בסוף הדיבור קסיים מר' וידוע בהוסי' ככל מקום שמיסו' מר' הוא מר'י בעל הוסי' ובהוסי' כתב להדיא להיפך לזה הא"ל דכתיב קל דכתיב חף דלא לומר דכפי המוכן מפשט דברי רבינו לית הילכתא כות"י אלא כ"ל דכוננה אחרת יס כדכתיב והיינו דלא מפקק זיקה לגמרי לענין בלא הועיל אחריו מחמור וכעין זה כ"ל לייבב דברי הראש"ש ע"ל שחמוסיס דבריו דכתיב פוסק כחכמים ומקשה הראש"ד כיון דכלל האוקימתו חזין דברי רבנן דלא כהלכתא למה פסק כחכמים ותיק' הראש"ש דברי הראש"ש כח"י הוסי' ע"י"ג ומאלד חמור דהר"ף מטעם אחר כתב מבוס דלא כמכין אשעתא דליתאמרת בגמ' דהוויין דלא כהלכתא ומאריכין לומר ע"ס אחר וחך מאוס הראש"ש דברי הראש"ש דברי הוסי' חן האמת דגם הרמב"ן חמס האוד על הר"ף חף מדתה הסעמיס כמלמדו בגמ' ולומר דחין כומכין עליוס ח"כ על ניי כסמוך ונדחק מחמד במלתות ע"י"ג ודלע"ד דכוננה הר"ף כן הוא דחין כומכין על הויסה פכמות לבון הגמ' וזכריס לומר דכוננה אחרת לועס זיה

על חמור אפילו ע"י מוסף דעדיף מכולל כדאמרינן בריש שמעתא לא חייב כדאמרינן בכריתות כל שכן דקל ע"י חמור ע"י כולל לא חייב וכיון דבהבערה בשבת בלאו לא יחול על זרות דעבודתו במיתה כדאמרינן באלו הן הנשרפין אבל בעל מום ששימש בטומאה חייב ע"י כולל דהא שווים הם ותרזויהו במיתה לרבי כדאמרינן תחם וכו' ש' לרבנן דתחם דחיל דבעל מום באוהרה וטמא במיתה (ג) ראיה לדבר דאמרינן בשילהי שחיטה בכריתות ה"י רבי דאית ל"י בעלמא דאין איסור קל חל על איסור חמור דתניא כל חלב לה' רבי אומר לרבות אימורין וקדשים קלים במעילה דמעילה שחלה על איסור חלב ע"י איסור מוסף הוא כדפרישית לקמן גבי ארבע חטאות ואשם א' ואי לא קדשים נינהו לא חיילי מעילה דבמיתה לר' על איסור חלב דבכרת אבל בעלמא דלא קדשים לא חיילי אע"ג דמוסיף כל שכן כולל דלא חיייל בעלמא קל על חמור וכי מדכה ל"י רבי לאכילת דאי הנאת סיכה אין איסור חל על איסור אמר רב אחי בר יעקב בשחיטת פרו של בהן גדול כיה"כ שחל להיות בין בשבת בין בתל דהוה ליה מעיקרא איסור זרות דבמיתה לכל עבודת הוה ל"י יה"כ דמינו דחייל עליה איסור מלאכות בכרת משום יה"כ דהוה איסור חמור איתכלל נמי איסור בשחיטת פרו בכרת וחל על איסור מיתה דזרות שהוא קל ממנו והו' ליה איסור חמור על איסור קל מבתיבת יד רבינו:

פרק ה"ג

ד' ג"ג ע"א כא רב אשי אמר כ"ע חליצה פסולה אינה פוטרת והכא ביש תנאי בחליצה קא מיפלגי אם העושה חליצה על עיני תנאי ולא קיימי אי הוי חליצה אי לא מר סבר וכו' רבינא אמר דכ"ע יש תנאי בחליצה ואם לא קיימו פסולה חליצתו פסולה (א) ולא קיימא לן בהא כדכתיב ואע"ג דהוה בתרא אלא הכי קיימי לן שהתולץ על תנאי אפילו לא קיימי חליצתה כשירה כדאמרינן בפרק מצות חליצה ת"ד חליצה מועטת כשירה איזה חליצה מועטת וכו' ואסיק כל שאומרי' לו חלוץ לה על מנת שתתן לך מאתיים וזו ומעשה באשה אתה שנפלה לפני יבם שאינו הגון ואמר לו חלוץ לה ע"מ שיחן לך מאתיים

זה והיינו מדברי האמ"ק וזה הוא טוהר הרוא"ם לא
 כבד רק דהדין עם הר"ף אבל לא מעשה' אבל זה דוחק דכוס ל' להר"ם
 להזכיר כן בפירוש אלא ודאי מדברינו וזהו יפכנו דברי הר"ף - התמוהים לחלוט
 וכן הרמב"ם בפ"ה מה' יבום ה"ג י"ג פוסק
 כהם וס' וחינון שהלא דל"ע לית להו
 דכבינא חפי' רב אחא ב"י גמי מודה וכו'
 אלא דמשו חילוק שאין לומר כן במקדש על
 הגא' ולא קיימה לו התנאי ולכן בין
 התנה וכו' פ"ל ור"ל דזה לבי"ע פ"ל דלא
 דכבינא ואף רב אחא ב"י דס"ל דנקיטין
 מהני הגא' פ"ל ג"כ דבתיבא לא מהני
 הגא' משום דהיא לקיימו ע"י שליח ולכן
 פוסק דבינו להנהיג דלא כדבינא ואין
 תנאי בתיבא ;

כב (א) הלא ואיך נותן לה כתובה ומ'
 י"ס לעיין במ"א מ"י"ד ז"ל כשהבעל
 מתחייב למה נלחמה ואי משום חזקה דרב
 המנוחה דהיא אבה מעיזה במאי דידע הבעל
 ודמוכח מדברי ההוס' בסוף ד"ה שבינו
 לבינה דף ס"ה : ע"י"ם אבל א"כ העיקר
 חסר דף ס"ה ועוד דכתובה מיימוני
 לכפר נשים ס"ו ו' מביא שם בסוף ההכונה
 סייעתא מדברי רבינו ושם מ"י"ד דגם הוא
 מודה ואי לא מודה לא מהימנא ע"י"ם מזה
 מוכח בדבור דמ"י"ד שגם הוא מודה וא"כ
 י"ס לעיין מאי רבוחא בזה וי"ס לומר א"כ
 דבעלמא אין ספין אותו לגרם רק כשהוא
 מתחמם טענה דבעינא הופרא ליה קמ"ל
 רבינו דכח א"כ דהיה בזה מתחמם טענה
 טפין אוהו לגרמה וכמו שכתוב בהכונה
 הג"ל כיון דהוא כח ביהא כלל כדכ"ך כל
 הארץ והכל יודעים כלה למה נכנסה לחופה
 טפין אותו להאיל וכו' רבינו לא פליג עם
 ההוס' דהקוף מ"י"ד כשהינה חובשה
 כחובשה לכן לא נחמה ורבינו מ"י"ד כשהחובה
 כחובשה לכן אם אינו מודה אין טפין אותו
 ולא מודה טפין אף החובשה ועיין ב"ע
 א"כ"ע ס"א ק"ד"ט ס"ז ז' ובכ"ס כ"ק י"ס
 ומשמע מדברי רבינו דהחובשה כחובשה לא
 מקייבין לו כיון דלא ה' ריבא ביאה וכן
 מתבאר בהפוסק מיימוני ובכ"ס ס"ז
 (ב) וכן לפני פליגי לא הנשא וכו' פ"ל :
 (ג) מקו' דהיבשה פליגי והיינו סברתו
 וכו' פ"ל (ד) וכו' היא גוונא איבעי ליה
 כשהוא לפני וכו' פ"ל : (ה) מהקדמך
 הנהא אינלא מילתא וכו' פ"ל דע דהנהא
 ל' למה הנהא רבינו הר"ף דהמנהא בנהא
 מקודם והוא הנהא אוהו' לאהרונה וכו'
 דהמנהא דהמשון והשני נותנין לה כחובה
 הייתה דהיינו דהא מ"י"ד כשהוא ע"י פנים
 ומחוייבם לגרמה אף בלא תמיכה אבל
 משליש הנאמיר כמו שכתוב ההוס' שם
 רב יהודה ג"לן וע"ז י"ס ככתב בנ"ה
 דחייב יתן לה כחובה פשיטא דככתב גמי
 חייב כחובשה :

כג (א) והשיב כי לא מניט קנס וכו' . אלא א"כ נישתח ונמנח הנהו חייבוי
 וכו' פ"ל והוא בניסין פ' : ומדברי רבינו נראה אע"פ שכתבתי ה' כסוג
 ע"כ דעו דלף במזיד אם היו המעשה ג"כ מהנהג למקדש קן משמע מתסיפה
 דבריו וזיאתר ממה שכתב לקמן אבל יתנה וכו' נתקדשה ליכא קנס משמע דנתקדשה
 דומיא דזינתה וסינו במזיד וע"ז ליכא
 קנס ומדברי ההוס' דף ז"ב : אין ככרף אף
 הר"ם הביא ג"כ הא דרבינו ומסיים דהוקף
 בשוגג וכן פסק הסוד בס' ק"ס' וכן
 מדברי הר"ם י' לכוניה דעס רבינו דלף
 במזיד רק הר"ם פסק טוה' רק בשוגג
 ויוגר מזה נראה מדברי דה"נ גמי לא אכר
 רק דווקא במזיד ורבינו פליג עלי' כהא אף
 שלא צילר רבינו זה בפירוש משום דשכח
 דיד' ה' בשוגג גם הרמב"ן והרשב"א
 והמגיד משנה הסכימו דדברי הגאונים מ"י"ד
 במזיד כמו שכתב המ"ח פ"כ מה' יבום
 ה"ל י"ס ע"י"ם וכן נהג הר"ם ככ"ס ק"ס'
 וכן כהם הר"ם פ"ק א' וכתוהו כן תמידי
 על מר"ג הר"ם בשולחן הסהור שכתב דין
 זה חפי' בשוגג גם מדברי הרמב"ם סהמא
 כפירוש משמע דמ"י"ד במזיד דק משמע
 מתסיפה דבריו ועוד כיון שכתב הפעם שלא
 יהא חוסף נשכר משמע דמ"י"ד במזיד כמו
 שקדקו ההוס' מלפון זה ע"י"ם וכן הכ"ס
 הר"ם דהרמב"ם מ"י"ד גמי גם מלפון
 הפוסק משמע דהרמב"ם ח"י"ד במזיד וכו'
 לחדש דבר ולעשה שלום ב"דנותיו האשמוני
 דלדינא לה פליגי אהדי וכו' אהין פפיר
 דברי הר"ם בשולחן דהנה הלח"מ הקשה
 קושיא עולמה דבי פריך בנתיבא הנורו איחזר
 למה לריך להסך דברי שמואל לימא דבשוגג
 מ"י"ד למה הרמב"ם דבשוגג מותר ומה
 שהירך לדינא דחלף משמע פ"כ ע"כ גם
 ההוס' דקדקו זה אבל סו' דקדקו קלוב מלוד
 סמוך ובבבילי זה לא ה' לו להסך דברי שמואל
 שדן קשה לי מה שכתב הרמב"ם ה"כ חזר
 המקדש וקודשה אחר שמתן לה יתנה אין
 מוניחין אותה מידו מ"ל ה' והא אין דרכו
 של הרמב"ם להביא דין שחינו מחבר בנ"ה
 וע"כ לי למה לא הזכירו הר"ף והרמב"ם
 מה שהזכיר רבינו שם הגאונים דאם כרה
 אין מוניחין אותה מידו דליכא קנס וא"כ
 שפחה רבינו מאין להם להגאונים לחדש דבר
 זה ע"כ לא היו להם דלמוד דברייהם דכל
 דברייהם דברי קבלה ויותר מזה דהם פסקו
 דהסורה פולחוס והרמב"ם פסק דאם א"כ
 כשהא אין מוניחין מידו עוד י"ס עיין מ"ז
 להגאונים לקדש דבר זה דהי' בנה לא
 קניסין לו לכן אנו אומר דגם כל הגאונים
 מודים לדברי רבינו דהיינו נתיב מולקיס
 וע"כ דברייהם אמת ועדן וטוהו אחרת
 לטעם דברייהם וכו' דכל מה שכתבו
 הגאונים אין זה רק כשהוא כן כיון דהוא
 גרם שתיבכר על יתנה קניסין לו גמי פינת
 ולא יתנה עולמה וא"כ שקדשה בשוגג
 ע"כ"ס הוא גרם להסך שחאכור לו אבל אם
 קניסין למקדש :

כד (א) והשיב כי לא מניט קנס וכו' . אלא א"כ נישתח ונמנח הנהו חייבוי
 וכו' פ"ל והוא בניסין פ' : ומדברי רבינו נראה אע"פ שכתבתי ה' כסוג
 ע"כ דעו דלף במזיד אם היו המעשה ג"כ מהנהג למקדש קן משמע מתסיפה
 דבריו וזיאתר ממה שכתב לקמן אבל יתנה וכו' נתקדשה ליכא קנס משמע דנתקדשה
 דומיא דזינתה וסינו במזיד וע"ז ליכא
 קנס ומדברי ההוס' דף ז"ב : אין ככרף אף
 הר"ם הביא ג"כ הא דרבינו ומסיים דהוקף
 בשוגג וכן פסק הסוד בס' ק"ס' וכן
 מדברי הר"ם י' לכוניה דעס רבינו דלף
 במזיד רק הר"ם פסק טוה' רק בשוגג
 ויוגר מזה נראה מדברי דה"נ גמי לא אכר
 רק דווקא במזיד ורבינו פליג עלי' כהא אף
 שלא צילר רבינו זה בפירוש משום דשכח
 דיד' ה' בשוגג גם הרמב"ן והרשב"א
 והמגיד משנה הסכימו דדברי הגאונים מ"י"ד
 במזיד כמו שכתב המ"ח פ"כ מה' יבום
 ה"ל י"ס ע"י"ם וכן נהג הר"ם ככ"ס ק"ס'
 וכן כהם הר"ם פ"ק א' וכתוהו כן תמידי
 על מר"ג הר"ם בשולחן הסהור שכתב דין
 זה חפי' בשוגג גם מדברי הרמב"ם סהמא
 כפירוש משמע דמ"י"ד במזיד דק משמע
 מתסיפה דבריו ועוד כיון שכתב הפעם שלא
 יהא חוסף נשכר משמע דמ"י"ד במזיד כמו
 שקדקו ההוס' מלפון זה ע"י"ם וכן הכ"ס
 הר"ם דהרמב"ם מ"י"ד גמי גם מלפון
 הפוסק משמע דהרמב"ם ח"י"ד במזיד וכו'
 לחדש דבר ולעשה שלום ב"דנותיו האשמוני
 דלדינא לה פליגי אהדי וכו' אהין פפיר
 דברי הר"ם בשולחן דהנה הלח"מ הקשה
 קושיא עולמה דבי פריך בנתיבא הנורו איחזר
 למה לריך להסך דברי שמואל לימא דבשוגג
 מ"י"ד למה הרמב"ם דבשוגג מותר ומה
 שהירך לדינא דחלף משמע פ"כ ע"כ גם
 ההוס' דקדקו זה אבל סו' דקדקו קלוב מלוד
 סמוך ובבבילי זה לא ה' לו להסך דברי שמואל
 שדן קשה לי מה שכתב הרמב"ם ה"כ חזר
 המקדש וקודשה אחר שמתן לה יתנה אין
 מוניחין אותה מידו מ"ל ה' והא אין דרכו
 של הרמב"ם להביא דין שחינו מחבר בנ"ה
 וע"כ לי למה לא הזכירו הר"ף והרמב"ם
 מה שהזכיר רבינו שם הגאונים דאם כרה
 אין מוניחין אותה מידו דליכא קנס וא"כ
 שפחה רבינו מאין להם להגאונים לחדש דבר
 זה ע"כ לא היו להם דלמוד דברייהם דכל
 דברייהם דברי קבלה ויותר מזה דהם פסקו
 דהסורה פולחוס והרמב"ם פסק דאם א"כ
 כשהא אין מוניחין מידו עוד י"ס עיין מ"ז
 להגאונים לקדש דבר זה דהי' בנה לא
 קניסין לו לכן אנו אומר דגם כל הגאונים
 מודים לדברי רבינו דהיינו נתיב מולקיס
 וע"כ דברייהם אמת ועדן וטוהו אחרת
 לטעם דברייהם וכו' דכל מה שכתבו
 הגאונים אין זה רק כשהוא כן כיון דהוא
 גרם שתיבכר על יתנה קניסין לו גמי פינת
 ולא יתנה עולמה וא"כ שקדשה בשוגג
 ע"כ"ס הוא גרם להסך שחאכור לו אבל אם
 קניסין למקדש :

כה (א) והשיב כי לא מניט קנס וכו' . אלא א"כ נישתח ונמנח הנהו חייבוי
 וכו' פ"ל והוא בניסין פ' : ומדברי רבינו נראה אע"פ שכתבתי ה' כסוג
 ע"כ דעו דלף במזיד אם היו המעשה ג"כ מהנהג למקדש קן משמע מתסיפה
 דבריו וזיאתר ממה שכתב לקמן אבל יתנה וכו' נתקדשה ליכא קנס משמע דנתקדשה
 דומיא דזינתה וסינו במזיד וע"ז ליכא
 קנס ומדברי ההוס' דף ז"ב : אין ככרף אף
 הר"ם הביא ג"כ הא דרבינו ומסיים דהוקף
 בשוגג וכן פסק הסוד בס' ק"ס' וכן
 מדברי הר"ם י' לכוניה דעס רבינו דלף
 במזיד רק הר"ם פסק טוה' רק בשוגג
 ויוגר מזה נראה מדברי דה"נ גמי לא אכר
 רק דווקא במזיד ורבינו פליג עלי' כהא אף
 שלא צילר רבינו זה בפירוש משום דשכח
 דיד' ה' בשוגג גם הרמב"ן והרשב"א
 והמגיד משנה הסכימו דדברי הגאונים מ"י"ד
 במזיד כמו שכתב המ"ח פ"כ מה' יבום
 ה"ל י"ס ע"י"ם וכן נהג הר"ם ככ"ס ק"ס'
 וכן כהם הר"ם פ"ק א' וכתוהו כן תמידי
 על מר"ג הר"ם בשולחן הסהור שכתב דין
 זה חפי' בשוגג גם מדברי הרמב"ם סהמא
 כפירוש משמע דמ"י"ד במזיד דק משמע
 מתסיפה דבריו ועוד כיון שכתב הפעם שלא
 יהא חוסף נשכר משמע דמ"י"ד במזיד כמו
 שקדקו ההוס' מלפון זה ע"י"ם וכן הכ"ס
 הר"ם דהרמב"ם מ"י"ד גמי גם מלפון
 הפוסק משמע דהרמב"ם ח"י"ד במזיד וכו'
 לחדש דבר ולעשה שלום ב"דנותיו האשמוני
 דלדינא לה פליגי אהדי וכו' אהין פפיר
 דברי הר"ם בשולחן דהנה הלח"מ הקשה
 קושיא עולמה דבי פריך בנתיבא הנורו איחזר
 למה לריך להסך דברי שמואל לימא דבשוגג
 מ"י"ד למה הרמב"ם דבשוגג מותר ומה
 שהירך לדינא דחלף משמע פ"כ ע"כ גם
 ההוס' דקדקו זה אבל סו' דקדקו קלוב מלוד
 סמוך ובבבילי זה לא ה' לו להסך דברי שמואל
 שדן קשה לי מה שכתב הרמב"ם ה"כ חזר
 המקדש וקודשה אחר שמתן לה יתנה אין
 מוניחין אותה מידו מ"ל ה' והא אין דרכו
 של הרמב"ם להביא דין שחינו מחבר בנ"ה
 וע"כ לי למה לא הזכירו הר"ף והרמב"ם
 מה שהזכיר רבינו שם הגאונים דאם כרה
 אין מוניחין אותה מידו דליכא קנס וא"כ
 שפחה רבינו מאין להם להגאונים לחדש דבר
 זה ע"כ לא היו להם דלמוד דברייהם דכל
 דברייהם דברי קבלה ויותר מזה דהם פסקו
 דהסורה פולחוס והרמב"ם פסק דאם א"כ
 כשהא אין מוניחין מידו עוד י"ס עיין מ"ז
 להגאונים לקדש דבר זה דהי' בנה לא
 קניסין לו לכן אנו אומר דגם כל הגאונים
 מודים לדברי רבינו דהיינו נתיב מולקיס
 וע"כ דברייהם אמת ועדן וטוהו אחרת
 לטעם דברייהם וכו' דכל מה שכתבו
 הגאונים אין זה רק כשהוא כן כיון דהוא
 גרם שתיבכר על יתנה קניסין לו גמי פינת
 ולא יתנה עולמה וא"כ שקדשה בשוגג
 ע"כ"ס הוא גרם להסך שחאכור לו אבל אם
 קניסין למקדש :

כז (א) והשיב כי לא מניט קנס בשומרת יבם שנתקדשו לשוק
 בפרק אשה רבה ד' ז"ב ע"ב דכ"י פירושו אמר רב יהודה אמר רב מניין שאין קידושין תופסין ביבמה שנאמר
 לא תהיה אשת המת התוצה לאיש זר לא תהיה בה הויה לזר שמואל אומר בענינונו צריכא גט מכפקא ליה ופסק תלמודא
 דהלכת' כוותיה דשמואל אם היה היבמה כהן חולץ לה כהן שרי' ליה למקדש דהא כהן לא למהדר ליה דהא גרושה היא וכפינן
 ליה לכהן לחלוץ לה ושריא ומקשה תלמודא איתגורי איתגור א"כ מצינו חוטא נשכר והכי פרושי איתגורי איהגור וכי בשביל זאת
 שחמאת שקדשה עצמה ואמרה עצמה על הכהן תהא נשכרת שנכסף את הכהן לחלוץ כדי להתירה לו אלא וודאי אם יהי' יבם
 כהן לא נכסף להכהן לחלוץ אלא מבקשים ממנו כמו שמיצו בפרק ב"ש שיש שכתובין לחלוץ ויש שבמקשים הכי נמי שבמקשי'
 ממנו לחלוץ אם ירצה ואין לו קרינן לשני חוטא נשכר שבעבור הטאו אינו נשכר כלל דבלאו הטאו היה קונסו בכך הואיל וזה
 רוצה אם לא ירצה לא יחלוץ והשני לא יכנס אלא רב אשי הכי קאמר השתא דאיתמר הלבתא כשמואל אם היה
 יבמה ישראל נותן השני גט ומותרת ליבם ואע"ג דאיכא למיחש שמא יאמרו חלוץ זה וקידש וזה וקידשו נמצא זה
 מחזיר חלוצתו ואנן קיימא לן כיון שלא בנה שוב לא יבנה והוא בהיכרת אע"פ שהותרו לו ולא חיישינן ברבי
 אלא הותרו לו ליבם וישיאנה אם ירצה אם היה היבם רוצה לחלוץ לא קניסין להשני להמקדש
 להוציא דלא מצינו קנס בשומרת יבם שנתקדש לשוק אפילו באשת איש והאי נותן לה גט דאמרין גבי שני המקדש אינו
 קנס אלא כפירוש כדי שלא יהיה חוטא נשכר נותן לה גט כגון שאינו יבם רוצה לחלוץ כדפרישית אבל אם היבם
 רוצה לחלוץ לא קניסין ליה לשני המקדש למיתוב גיטא דאם איהא דקניסין ליה הוה ליה למימר דמוצי בגט ולא נותן לה
 גט

ה' יבמה גם הם יבמות שמה היתרונות אם לא להם יבמה ליבמה ופמרה בתלמוד
 רשאי ליקח אותה כי יבמה עשה אחי שלה אברה עליו וה"פ דברי שמואל באמר א"כ
 ה' יבמה כהן מולך לה ובגדיה ליה פשט הדברים משמע כיון דהוא כהן ואינו רשאי
 ליבמה לתת מולך אלוהה בחנם מהמקדש ומתדיין אהיבמה דמקדש לזה פריך הדפתי

א"כ לעשות רק דמחמה שלא יהא חופף שכר וכיון דמחוקקין ה' דלע"פ חוכמים לה
 לעולם לא שמהעורר מעלמו כגון שבתה כוזב אין לנו חוקקין לזה ועשה תראה שם דברי
 רבינו ק"ה הם שמה דמחמה כהן חקקים ממנו לתלון וחלוי דעתו ויכולתו לחסור
 ארסה לעולם כגון שלא ימן לה חליה א"כ א"כ חולץ לה מדעתו באמרו שלא ה"ד דעתו
 ליבמה לא קנסין ליה ואולי כה"ל גם

כיון דהוא גם וגם שחכור עליו ה' לגו
 לקונסו יתר משאם ה' יבמה ומיירי בין
 כשונג בין כמזיד דלא נחמין לאיסורא דעבד
 רק דקריין ליה מושא ביה שאלהיה על הכהן
 ומבני ה"ל א"כ ה' יבמה יבמה מוכח
 ליהן גם כתי שיעשה היבם מה ביבמה והנה
 בלש בלש רזה ליבמה לית דין וליה דין
 שמוכרה לחזור לו כיון דלאו מדי עבד
 והגלויה דקדקו מהגמי דלמחר בלש היב
 כהן כרין להויה פ"מ דלעולם קחיר דל"כ
 למה יבמה בחינם אחי שאלהיה לו וכיון
 דה"ן זה א"ל קנס לכן לא קנסין ליה רק
 להחילה ולא דיעבד כגון א"כ חור ולקחה
 כמו שכתב הרמב"ם והלכה כהן קא"ל ו'
 א"כ עשה השובב ומלאה דעתו דלא יחיל
 ליה כמו שכתב דדעת הרמב"ם ה' דמתי
 בריהה עקידה מוך ג' חדשים משום שהו'
 כפרה על האיסור שפשה כמו שכתב הרמב"ם
 ב"י ו"ל ס"ק פ"מ וזו היא דעה הגלויה
 ג"כ א"כ א"כ ביה ועשה שפשה לא עשה
 ליה עוד כיון דה"ן חוניה להיבם ועשה
 דוק וחסכה בדברי הרמב"ם שכתב ו"ל
 נחקדה לאחר לא נחמה על יבמה וכו'
 [ור"ל לא עשה לו כוונה ולכן נותן לה גם
 והיבם מה שיראה יעשה ופשיעא דל"כ יחולץ
 יחזור ויקחה] וא"כ ה' כהן [ור"ל דגם
 לה שמיאכר עליו לכן מושא קנס מוליה
 בנה ומחילה דהו' לעולם דל"כ לתם מנרה
 בחינם ולכן המחילה כהן נותן לה גם לפי
 שהו' מעיקר הדין ואח"כ כהן כהן כהן
 בנה לפי שהו' רק קנס ואח"כ כהן חור
 הו' שנייה וכו' אין מולין וכו' [ר"ל
 דק"ל הלכה כהן וכיון דקנסין ליה מחילה
 שגרינה לכן דיעבד מעלימם פ"ן מה
 והגלויה כהן חוקקין ז' א"כ ביה ולכן
 יפה מה ש"פ דלף כשונג כיון דמירי
 בלש כהן אין חילוק בין שונג למזיד וכל
 דקדקו מהגמי דמחמה כהן לא קאמרה הגמי

גמ' בדאשבתן גבי מעוברת ושאר קנסות דרבי משמע לשון
 קנס ועוד לרירי נמי הנה ליה למיקנס ולומר תצא מזה ומזה
 דאמאי קנסין ליה מפי מדינה כמו שמצינו בשאר דברים
 דאמרינן תצא מזה ומזה ועוד מרישא וכו' מהדר לא אקנפא
 קאי מהדר דקאמר אם היה יבמה כהן חולץ ושרי ליה אלא
 וודאי ליבא הכי קנסא אלא כפי כדפרישית ולא מצינו קנס
 בשומרת יבם אלא בשניסת ונמצאו הצרות עריות ואיילונית
 דמחלפה באשה שהלך וכו' כדאיתא בגיטין בהזורק אבל
 זינתה וכו' שנתקדשה ליבא קנס משנתנו דהאשה רבה האשה
 שהלך בנה ובעלה למדינת והים ואמרו מת בנך ואחר כך
 מת בעלך ואמרו לה וכו' תצא ולא קתני תצא מזה ההיא
 בעדים דאנוסה היא וקתני תצא בלא גמ' דהא ר' עקיבא
 דאמר אין קידושין תופסין וכו' בדאמרינן אבל האי דגטין
 לאו אנוסה היא דבעי לאמתויה אם תהיה צרתה אם לאו
 בדאמרינן בהאשה רבה מה הוי ליה למיעבד אי בעי ליה
 לאמתויה גבי הכונס את יבמה והלכה צרתה וכו' להב' קנסין
 לה התם אבל בשום מקום יותר לא נקנס אלא כשניסת צרת
 ערוה ונמצאת איילונית כדמפרש טעמא (ב) וניסת נמי והיא
 יודעת וודאי שהיא וקוקה לא קנסין דהיינו זינתה דאמרינן
 בגיטין דלא קנסין ופרי"ח דהלכות גדולות שמפרשי קנס
 כשנתקדשה לשוק בההיא דנותן לה שני גמ' והותרה לו כדי
 שלא יהיה חוטא נשכר ואמרה לו להתורה עולמית והלכות
 גדולת שפירש ברח ליבא קנס לפי פי' שיש קנס בשומרת יבם
 שנתקדשת לשוק לא יפה כיוונן דהא קנס דניסת צרות ערוה
 ונמצאת איילונית בין ברה ובין לא ברה דלא אמרינן בברה
 דלא קנסין אלא כשנתקדשה בתוך שלשה דהיבא איתמר
 איתמר היבא דלא איתמר לא איתמר (ג) דהא באשה שהלך
 בעלה למדינת הים אי ברה קנסין ולא מצינו חילוק בין ברה
 ובין לא ברה אלא במקומו גבי נתקדשה בתוך ג' והכי נמי
 אמרינן גבי קנסו דפסח בשילהי כל שעה עברה ולשה מהו וכו'
 ואומר התם (ד) היבא דאיתמר איתמר הלכות גדולות מפרשי
 דמפלגי בין ברה ללא ברה יש בני' ללא בני' מחומרא דנפשיהו
 דמרה לאיסור יבמה שנתקדש' משום דסביר' להו דלא גריעה

הגלויה והרמב"ם חלוקה סוף דבר לעמי
 כיוונה האמה כס"ד בדברי הראשונים ולא
 פלגי לדינה ואף שהם עתה לא תפסו ק'
 בדברי הגלויה א"כ כפי שדקדקו עשית
 בלש בין כלום לדינה ו"י א"כ עיני' במחור
 חוסרו חסון והנה הרמב"ן והרשב"א והרא"ש
 אף שכתבו דמזיד נחמה עליו לעולם על"פ
 התעין בדבריהם יראה שחמה אלא דבר
 זה א"כ לקיים דברי הגלויה אומרים כן
 ולדבריו דאיתנו מיירי בלש כהן גם
 מודים לזה וכו' כהנו לפלפולא ולמשה
 כבר כהנו הרמב"א דעת הרמב"ם והגמול
 עי"ם ולדבריו מהייבם ללקוסמיה שהקשו
 על הגלויה דו"ק (ב) וניסת נמי והיא
 יודעת והיא שיהא וקוקה לא קנסין דהיינו
 זינתה וכו' י"פ דהא וודאי מיתלפי בלש
 שהלך בעלה למדינה ויבמה שפשה
 דהיא יודעת דניבמה דהא גריה לא שייך
 אלא כשונג א"ל כמזיד הוי כונס בעלמא
 א"ל מכל הסוסקים לא נראה קנס וכיני
 יחיד הוא דבר זה ע"כ אין רלווי להפריך
 בזה: (ג) דהא בלש שהלך בעלה למדינה
 אף כהנו קנסין דלא מצינו חילוק וכו'
 פ"ל: (ד) היבא דאיתמר איתמר והלכות
 גדולות דמפלגי בין ברה ללא ברה בין יש לו
 בנים לבין לא בנים וכו' פ"ל: (ה) דמתי
 לנו נעסקן על א"ל וכו' היב' דהתם מפלגי
 וכו' פ"ל: (ו) נותן לה שני גמ' והותרה לו
 וכו' דהא בסוסה פסקין וכו' דלית
 הילכתא כרב המנוא וכו' פירש כן דהילכתא
 הכי דלא קני' הילכתא וכו' אי יש להוכיח
 ממה שפירשתי יש להוכיח וכו' כ"ל ומ"ס
 דרש"י פירש כן ר"ל דמירי
 כ"ד (א) אמרינן אליבא דרב והא עליו
 בלש חלוי קא"ל ובכ"הות
 וכו' כ"ל נראה שכתב כן ועיין בתוס'
 ד"ה והכל עליו מובחר הדין ג"כ:
 דל

מקידש בתוך שלשה ולהבא תלי ל' היתרא בברה והא דמפלגי בין בנים ללא בנים (ה) דמדמו להו דהנמען על אשת איש
 וכו' התם מפלגי בין בנים ללא בנים הכי נמי הבא וההיא דהשני (ו) נותן לה גמ' והותרה לו לא מיירי אלא באירוסין דאי
 בנישואין היבא קאמר ברישא השתא דאיתמר הלכתא כשמואל אפילו לא איתמר נמי אלא כרב אם היה יבמה כהן חולץ לה
 ואינו מייבם דהא זינתה כשנישאת וזונה אסורה לכהן ואע"ג דמותרת לישראל ולא כרב המנוא מכל מקום זונה היא ואסורה
 לכהן דהא נבעלה לפסול לה כדאמרינן באלמנה לכהן גדול בן תשע שנים ויום אחד גר העמוני ומאביה ומצרי וכו' אלא וודאי
 באירוסין מיירי ואין להוכיח ממה שאומר נותן לה גמ' שני והותרה לו דאי בנישואין איירי הא"ך הותרה לו והא יבמה שזינתה אסורה
 להחזיר ליבם כרב המנוא אי משום הא לא אריא דהא בסוסה בשילהי היה מביא פסקין לית הילכתא כרב הונאו ואי נמי
 לית ליה דרב המנוא ורבינו שלמה פירוש כן אלא הלכתא כוותי' אלא וודאי אי יש להוכיח מה
 שפירש יש להוכיח דלא מיירי בנישואין ותו לא מיירי:

ד' פ"ח ע"א **בר (א) אמרינן** אליבא דרב והבא על ספק אשת איש באשם תלוי קאי ובכריתות פרק ספק אבל אמרינן
 פ"ן סנה על אמר רב אבל תתיבה אחר ספק חלב ספק שומן פטור ומבירא ל' שתי תתיבות שנינו וטעמא
 כדמפרש התם דמצות בעינין וליבא:

כה (א) דלי מקנין בזה נפקא ח"כ וכו' כ"ל עיין בהוס' דף ג' ד"ה ואספסוף ושיין ברין ובמדרכי ריש מיתלחין וכו' אורח דבריהם דלף לכתובת משמע מהא דלמריי גמר קיהה קיהה משה עפרון ור"ם גמורה היא וכו' לכתובת וכו' קיינון משה חכן האמה דלח"ג ג"ס הוא וכן מוכח לתדיר מהא דלמריין דף ג' והנה מיידי לך מהכא דהגיה טי יתק וכו' אין קיהה אלא בכסף וכן הוא אומר נהניו בכף הסדה קח ממני חלמא דלחו מנז"ס גמריין לה אלא ליכנה דקיהה גמריין דהוי בכסף ומשמע לכהנה הו' דלמריין גמריין מיתלחין גמר קיהה קיהה הוא מנז"ס אלא וכן משמע להדיא מדברי רש"י בריש מיתלחין דף ב' בכסף מנז"ס עיי"ב והא דהגמ' אומר כול מקום זה ה'סלון דגמרי קיהה קיהה ר"ל דמשה עפרון שמינין על לשון קיהה דהא דהוי בכסף ומכוס דברים מיתלחין הו'רף לזה הלשון לפי לשון הסוגיא להוכיח דכסף איקרי קייין לכן אומר קן ככל מקום והנה דכינו מביא רש"י מוכרחת מהא קיינון דהו' גופה דהוי בכסף לא נפקא בנז"ס לקמן דף כ"ו משה עפרון וההוס' לא הביאו זה הר"ה מוס' דלחז"ל לביטול שכתבם דמשה עפרון חזן כלזה מוס' דליתא ה"מ מעני"ס סל קיינון בכסף וכו' חז"ל לביטול דס"ל הא דלמריי כל קיינון בכסף היינו דווקא בעד עברי אבל בקיינון שדה אדרבא עיקר קיינון במשיכה דקיי"ל כה"י יוחנן דלמר כ"מ מ"ו דבר טובה מעת קטנות ומינה לעט"ס בתיב"ס דמנוכח מפ"ס דבטרוס וכן כתבו ההוס' בשמן לקמן דף כ"ד : ד"ה הואיל ובגמריין ל"ה ד"ה אכל עיי"ס ולי קיהה לדעה דכינו כוף כוף למת לא לייף גמ' לקמן דלמריין שדה דהוי בכסף משה עפרון ו"ל דמשה אין כהלי דמזינו למימר דלא הו' קיינון אכנה מעפרון בכסף אלא בחוקה וכמו שכתב ההוס' ריש מיתלחין ד"ה אי כתי עיי"ס ומשני למה לא חילוב ההוס' בן יצו"ל מוס' דע"ג נראה להם זה לדוחק לן תיכחו הלוח מרבות ויהי: (ב) דלמריין שדה בכסף להא דלמריין כ"מ דף ז' הו' סודרה כיון דהפסי וכו' כמאן דפסק דמי ובמדרכי וכו' כ"ל זה הלשון שביא רבינו מדברים ליתא ס' והו' גרסין הס' ס"ס ה'סופהין אמר רב אבי ומאן ליתא לן דסודרה אי תפסי ל' לא מיתפס וכו' הוא כוונת רבינו ג"כ ועיקר הר"ה כיון דמי ליתא הפסי' הו' מתם ככסף ובה כהי'תת' ב"מ לא חזין וחזי אליהו דמאן דפסיק דמי משמע ל' סתול לחופסו או אפשר טובחו מוס' דקייין סודר אין דרך ביאחו הסודר כל הסודר רק שניהם אוחזים בו וכדחזין מסי' ככל יוס לכן אפשר דככה"ל לא יוכל לחופסו לזה מיידי כתי' משמע דכה"ג כ"מ מסי' אוחזים בו ועי"נ כמאן דפסיק חשינוק ס' והנה א"מ"ג סס"ס"ג וסרין ס' גמריין כהו דהילכתא כ"ג דלא מני מקנה למהפס ל' לסודרה ואף רב אבי לא ס"ל ק רק דחיי קא מדחי ל' ל"ג וביארו רש"י מפ"ק דמיתלחין דף ו' : דכ אבי נוס' ס"ל כ"ג אף דכתי' נראה דלא ס"ל ק ואילו בשיטת רש"י ז"ל לקמן דף כ"ו ד"ה סכא נמי ו"ל וחסר לא ה"י ש' שחפן כהנהו של קנה ליתן כליו כשכילו ע"ל ופירשו ההוס' דכ"ו דעמח מוס' דלי בני מקנה ספיק ל' ומלתי מפורס כסנהוס מיימוני פ"ה מה' מכירה אות ו' ביארו רש"י במד' ח"מ ס"ק"ה ו"ל והא

דלע"ס בהקנה לו סכ"ל ע"מ להחזירו וקנה המקח דמנה ע"מ להחזיר שמה מהנה אין זה שייכות לזה דככל הדברים אף בהנהגה נמורה סוכה מהנה ע"מ להחזיר ועיי"ס ב"מ גס בעור לא מלתי בזה דבר וכנראה דספיקו מספקא ליה וכנראה דמ"ס נפל כהר"ן ובמקום הרמב"ם ז"ל הרמב"ן דן פסק בהילכותיו בדברים ומר"ן סב"י ג"כ לא הביאו דין זה בשולחן השוקר סי' קצ"ה והפוסקי ע"ן הרמ"ח שכתב ס' בהג"ה סעי' דל' דלחין המוכר יכול לעכב סכ"ל עיי"ס ולמה לא הביאו דעה רש"י ורבינו וההוס' וגאון דפשיטא ליה דיתולים לעכבו ומה גס דהרמב"ם והסוד מספקא ליה יכול המוחזק לומר קים ל' כהני כפוחה עוד המו' ל' על הרמ"ח בזה דכתב דלחין מקנין כלי אלא מדעה בעליו דלחזרה לזו הדעה שאין יכול לעכבו מלי איכפת ל' לזה א"ס יקבלו קייין ככלו וכן במשמע קנה מהנה"מ בסבאנו דווקא מפוס' דיכול לעכבו לכן י"ס נמנעיס ומה שכתב ס' המרכיס דין איבא ברא"ש ור"ן ספ"ה דדברים ליתא לן אף הרמ"ח ד"מ הביא זה מהשנוס הרמב"ם וההוס' הרמב"ן ולפ"ו דיוו של הרמ"ח אמה דהא הרמב"ן ס' כהר"ן כמו שביאנו וע"ל כתב קן חלמא דלא חזי זה בזה ודעה רחבה מדעתינו ויש לעיין עוד לדעה הר"ה וסר"ן במאי דמדחי הגמ' חליפין לכסף ולהדיא כתב הר"ן ריש מיתלחין דהא דמקשה לחליפין משום דחליפין אחרים כסף חליפין עלה ולדעה מלי ש"י כסף לחליפין כיון דלא מלי לעכבו ולעני"ד ה"י ל' לפרס סוגיא הגמ' לשיפסא דס"פ סל"ה הואיל וגמר קיהה מ"ש"ע מה שדה מיקני' בחליפוןטו ר"ל דהיינו אומר דנ"ס גמורה היא למלף כל קייניו אשה מקייניו שדה קת"ל דלאו ג"ס היא אלא לעניין כסף וכמו שביאנו ופריך ואימא ה"י ר"ל דג"ס גמורה היא ומשני דאשה פחותה מ"ש"ס לא מקני' נפשה וא"כ אין סברה דהתורה הוה זלח דהר"ה דכ"י נוס' ק' נלע"ד :

מסכת קדושים

כה האשה נקנית בשטר מנא לן אמר עיין קדושי ס' קרא ויצאה והיתה וכו' אבל משה עפרון לא שמעיין אלא דוקא בכסף ושוה כסף (א) האי מקנין כסף שדה נפקא א"כ תקנה בחוקה תרע שהיא כן שהרי קנין שדה בכסף לא נפקא משה עפרון אלא משרות בכסף יקני' אלא גזירה שוה דקיהה קיהה משה עפרון ילפנין וההיא דפריך תלמודא גבי חליפין ואימא הכי נמי משום (ב) דחליפין שוה כסף דהא אמריין בבבא מציעא כיון דתפס ב' שלש כמאן דפסק דמי דבגדרים אמריין דאי בעי למיפק' פסק ליה ושקל ליה הלכך ככסף הו' משום הכי פריך דמקנה אשה בחליפין שיש בהן שוה פרוטה (ג) ומשני ויש חליפין בפחות משה פרוטה לא מקני נפשי הלכך לא גמדין ותרע שחליפין בכלל כסף ברתנן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף ובשטר ובחוקה לא קתני חליפין דבכלל כסף איתניהו והא דאמריין גבי עבד כנעני (ד) תנא אף בחליפין והא אמריין ותנא דיון מ"ט לא תני לה בחליפין משום דפחות משה פרוטה קאמר מלקיים כל דבר לא מתורת כסף :

כו (א) בכבודות דף ל"א ה"ג בכל עיין כבודות ס' הספרים בבגדו בה בבגדה בה תרי' וימנא כיון שפירש טליתו עליה שוב אין רשאי למוכרה דברי ר' אליעזר דקסבר יש אם לממדת בבגדו כתיב אע"ג דפשטא דבגדי בחירק בגודה משמע (ב) בדאמר ר' עקיבא מרלא כתב יוד לאפוקי משמעויותו דטליתו ובגד אמר ר' אליעזר יש אם למסורת רבי עקיבא סבר יש אם למקרא דבבגדו קיינין בחירק כמו בשברי לבס בשכבה ובקומה ומשמע בגודה מרלא קיינין בבגדו בסגל ואע"ג דותתפשהו בבגדו (ג) בגד ממש הוא בה הוא מודה ר' עקיבא דבתר מסורת אולנין דפשטא הכי נמי משמע (ד) אבל האי דפשטא בגודה משמע אלו בגד הוא ליה למימר בבגדו כמו חלבנו נגדו ערכו עומר במרדו כלישנא דרבנן אלא מרקאמר בבגדו ופשטא נמי בגודה משמע ריש אם למקרא וכיון שבגד בה שוב אינו יכול למוכרה ור' עקיבא למעמ' דאמריין בריש שנהדרין יש אם למקרא ור' אלעזר לטעמיה דאמר בכבודות יש אם למסורת ומה שהחליף הקונטרס בפרק קמא דקידושין דר' אליעזר לר' עקיבא לית' חזא דר"ע קמי' ר"א לא אשבחן ואע"ג שיש שאר תנאים תלמיד קודם לרבו ברא מיהא לא אשבחן ותו ברדיא דשלהי שמעתא דקידושין (ה) אשבחן אלא אמר רב נחמן וכו' ומשני ומוקי לא בר' עקיבא (ו) מעיקרא מהדר לאוקמי מתניתן דהי' סתמא כר' אליעזר כר' יחידאה היא דקאי ר' שמעון כותיה השתא מוקי לה כר' עקיבא דפליג אדר' אליעזר בבדייתא אחריתא ור' הגיה בספרו כר' אליעזר ולית' אלא בגירסא הישנה (ז) שחדע שמבל דברי התנא דתני חיטר אחר דמכילתא אם חסרון אמירא חיטר ר' אליעזר :

כז (א) בכבודות דף ל"ב ה"ג בכל עיין כבודות ס' הספרים בבגדו בבגדו כר' זימנא וכו' כ"ל ע"מ להחזירו וקנה המקח דמנה ע"מ להחזיר שמה מהנה אין זה שייכות לזה דככל הדברים אף בהנהגה נמורה סוכה מהנה ע"מ להחזיר ועיי"ס ב"מ גס בעור לא מלתי בזה דבר וכנראה דספיקו מספקא ליה וכנראה דמ"ס נפל כהר"ן ובמקום הרמב"ם ז"ל הרמב"ן דן פסק בהילכותיו בדברים ומר"ן סב"י ג"כ לא הביאו דין זה בשולחן השוקר סי' קצ"ה והפוסקי ע"ן הרמ"ח שכתב ס' בהג"ה סעי' דל' דלחין המוכר יכול לעכב סכ"ל עיי"ס ולמה לא הביאו דעה רש"י ורבינו וההוס' וגאון דפשיטא ליה דיתולים לעכבו ומה גס דהרמב"ם והסוד מספקא ליה יכול המוחזק לומר קים ל' כהני כפוחה עוד המו' ל' על הרמ"ח בזה דכתב דלחין מקנין כלי אלא מדעה בעליו דלחזרה לזו הדעה שאין יכול לעכבו מלי איכפת ל' לזה א"ס יקבלו קייין ככלו וכן במשמע קנה מהנה"מ בסבאנו דווקא מפוס' דיכול לעכבו לכן י"ס נמנעיס ומה שכתב ס' המרכיס דין איבא ברא"ש ור"ן ספ"ה דדברים ליתא לן אף הרמ"ח ד"מ הביא זה מהשנוס הרמב"ם וההוס' הרמב"ן ולפ"ו דיוו של הרמ"ח אמה דהא הרמב"ן ס' כהר"ן כמו שביאנו וע"ל כתב קן חלמא דלא חזי זה בזה ודעה רחבה מדעתינו ויש לעיין עוד לדעה הר"ה וסר"ן במאי דמדחי הגמ' חליפין לכסף ולהדיא כתב הר"ן ריש מיתלחין דהא דמקשה לחליפין משום דחליפין אחרים כסף חליפין עלה ולדעה מלי ש"י כסף לחליפין כיון דלא מלי לעכבו ולעני"ד ה"י ל' לפרס סוגיא הגמ' לשיפסא דס"פ סל"ה הואיל וגמר קיהה מ"ש"ע מה שדה מיקני' בחליפוןטו ר"ל דהיינו אומר דנ"ס גמורה היא למלף כל קייניו אשה מקייניו שדה קת"ל דלאו ג"ס היא אלא לעניין כסף וכמו שביאנו ופריך ואימא ה"י ר"ל דג"ס גמורה היא ומשני דאשה פחותה מ"ש"ס לא מקני' נפשה וא"כ אין סברה דהתורה הוה זלח דהר"ה דכ"י נוס' ק' נלע"ד :

דלע"ס בהקנה לו סכ"ל ע"מ להחזירו וקנה המקח דמנה ע"מ להחזיר שמה מהנה אין זה שייכות לזה דככל הדברים אף בהנהגה נמורה סוכה מהנה ע"מ להחזיר ועיי"ס ב"מ גס בעור לא מלתי בזה דבר וכנראה דספיקו מספקא ליה וכנראה דמ"ס נפל כהר"ן ובמקום הרמב"ם ז"ל הרמב"ן דן פסק בהילכותיו בדברים ומר"ן סב"י ג"כ לא הביאו דין זה בשולחן השוקר סי' קצ"ה והפוסקי ע"ן הרמ"ח שכתב ס' בהג"ה סעי' דל' דלחין המוכר יכול לעכב סכ"ל עיי"ס ולמה לא הביאו דעה רש"י ורבינו וההוס' וגאון דפשיטא ליה דיתולים לעכבו ומה גס דהרמב"ם והסוד מספקא ליה יכול המוחזק לומר קים ל' כהני כפוחה עוד המו' ל' על הרמ"ח בזה דכתב דלחין מקנין כלי אלא מדעה בעליו דלחזרה לזו הדעה שאין יכול לעכבו מלי איכפת ל' לזה א"ס יקבלו קייין ככלו וכן במשמע קנה מהנה"מ בסבאנו דווקא מפוס' דיכול לעכבו לכן י"ס נמנעיס ומה שכתב ס' המרכיס דין איבא ברא"ש ור"ן ספ"ה דדברים ליתא לן אף הרמ"ח ד"מ הביא זה מהשנוס הרמב"ם וההוס' הרמב"ן ולפ"ו דיוו של הרמ"ח אמה דהא הרמב"ן ס' כהר"ן כמו שביאנו וע"ל כתב קן חלמא דלא חזי זה בזה ודעה רחבה מדעתינו ויש לעיין עוד לדעה הר"ה וסר"ן במאי דמדחי הגמ' חליפין לכסף ולהדיא כתב הר"ן ריש מיתלחין דהא דמקשה לחליפין משום דחליפין אחרים כסף חליפין עלה ולדעה מלי ש"י כסף לחליפין כיון דלא מלי לעכבו ולעני"ד ה"י ל' לפרס סוגיא הגמ' לשיפסא דס"פ סל"ה הואיל וגמר קיהה מ"ש"ע מה שדה מיקני' בחליפוןטו ר"ל דהיינו אומר דנ"ס גמורה היא למלף כל קייניו אשה מקייניו שדה קת"ל דלאו ג"ס היא אלא לעניין כסף וכמו שביאנו ופריך ואימא ה"י ר"ל דג"ס גמורה היא ומשני דאשה פחותה מ"ש"ס לא מקני' נפשה וא"כ אין סברה דהתורה הוה זלח דהר"ה דכ"י נוס' ק' נלע"ד :

דלע"ס בהקנה לו סכ"ל ע"מ להחזירו וקנה המקח דמנה ע"מ להחזיר שמה מהנה אין זה שייכות לזה דככל הדברים אף בהנהגה נמורה סוכה מהנה ע"מ להחזיר ועיי"ס ב"מ גס בעור לא מלתי בזה דבר וכנראה דספיקו מספקא ליה וכנראה דמ"ס נפל כהר"ן ובמקום הרמב"ם ז"ל הרמב"ן דן פסק בהילכותיו בדברים ומר"ן סב"י ג"כ לא הביאו דין זה בשולחן השוקר סי' קצ"ה והפוסקי ע"ן הרמ"ח שכתב ס' בהג"ה סעי' דל' דלחין המוכר יכול לעכב סכ"ל עיי"ס ולמה לא הביאו דעה רש"י ורבינו וההוס' וגאון דפשיטא ליה דיתולים לעכבו ומה גס דהרמב"ם והסוד מספקא ליה יכול המוחזק לומר קים ל' כהני כפוחה עוד המו' ל' על הרמ"ח בזה דכתב דלחין מקנין כלי אלא מדעה בעליו דלחזרה לזו הדעה שאין יכול לעכבו מלי איכפת ל' לזה א"ס יקבלו קייין ככלו וכן במשמע קנה מהנה"מ בסבאנו דווקא מפוס' דיכול לעכבו לכן י"ס נמנעיס ומה שכתב ס' המרכיס דין איבא ברא"ש ור"ן ספ"ה דדברים ליתא לן אף הרמ"ח ד"מ הביא זה מהשנוס הרמב"ם וההוס' הרמב"ן ולפ"ו דיוו של הרמ"ח אמה דהא הרמב"ן ס' כהר"ן כמו שביאנו וע"ל כתב קן חלמא דלא חזי זה בזה ודעה רחבה מדעתינו ויש לעיין עוד לדעה הר"ה וסר"ן במאי דמדחי הגמ' חליפין לכסף ולהדיא כתב הר"ן ריש מיתלחין דהא דמקשה לחליפין משום דחליפין אחרים כסף חליפין עלה ולדעה מלי ש"י כסף לחליפין כיון דלא מלי לעכבו ולעני"ד ה"י ל' לפרס סוגיא הגמ' לשיפסא דס"פ סל"ה הואיל וגמר קיהה מ"ש"ע מה שדה מיקני' בחליפוןטו ר"ל דהיינו אומר דנ"ס גמורה היא למלף כל קייניו אשה מקייניו שדה קת"ל דלאו ג"ס היא אלא לעניין כסף וכמו שביאנו ופריך ואימא ה"י ר"ל דג"ס גמורה היא ומשני דאשה פחותה מ"ש"ס לא מקני' נפשה וא"כ אין סברה דהתורה הוה זלח דהר"ה דכ"י נוס' ק' נלע"ד :

אליעזר כ"ל ר"ל דמחילה איהא כיון שפירס עליה וכו' דכרי ר"ע וכו' נכאורה ראי' צרורה לגרסה כ"י לזה אומר רבינו דפ"ס הוא כס כיון שלא הביא הפלגתה כלל יכיר דיש הכרח במחילה וחסר שם חיבה ר"ל וכל דכרי ר"ע וזה למתה מדברי האב' בטרור עיי"ש :

כו (א) שטר מיקרי וכו' אכל שטר

רתי' אינו טהם סי' אדם וכו' מה אהה טושה בתוך שלי וכו' כדמרינן בכתובות כ"א י"א האי מאן וכו' כ"ל בלאור דכרי דלאן מנאחר דשטר שיכול להודיף כשר וכו' בכתובות משמע דפסול ואין לומר דהא ר"מ הא ר"א דפליגי בהא מילתא בניטין כ"א : דעדין קשה ל' אלעזר דאמר שם לא הכשיר ר"א חלל בניטין אכל לא בשאר שטרות א"כ ברייתא דהא במאן אהיה לזה מחלק רבינו בין שטר רתי' לזריך לפסול ימים רבים ובין שטר קני' והא דאמר לא הכשיר ר"א חלל בניטין כ"ל גיטין ודכוותיהו ועיין בהוס' כהובות שם ד"ה דווקא ובניטין כ"כ : ד"ה אכל עיי"ש היטיב ודע דכל דכרי רבינו הוא ל' אליעזר אכל לר"מ כלל נוויי פסול כיון דעדי' היתמה כתיי כמו שכתבו החוס' במקומות אלו ובקידושין ע' : ד"ה כח על הכירי ומה שכתבו החוס' שם בשם רבינו דההיא דכתובות אהיה כר"מ מילתא דפסיקא נקטי דזה ח"ש אפי' ל' יומא דס"ל בניטין שם דר"ל מכשיר אפי' בשטרות אכל ל' אלעזר דכ"ל דלא הכשי' ר"א חלל בניטין א"ש הוה דכרובה אפי' כר"ל כדמוכח מסוף דכריהס וכן הוא טוגחם בכתובות ובזה מהוין קושיה התרס"ה עיי"ש היטיב ועיין בש"ך חו"מ סי' מ"ב ס"ק ב' שהאריך ומדקק בזה ולדבריו ח"ש בפסיפוס ור"ה לניסי הגלון מוחללין בפסו על השאלות פירשה כהר סי' קס"ו הביא שם ההגה הרב דכרי רבינו כספר הישר כומרים למה שכתבו החוס' בשמו קידושין ולדבריו ליתא כתיבה כלל והדברים פשוטים ובדברים צעזעה :

כח (א) מעשה וכו' קודם שקדשה

זו וכו' ואפי' היה האמר קדשהו וכו' כ"ל בעובד זו הוא ברא"ש פרק בתרא דגיטין סי' י"ב ובטוב"ע א"ע סי' מ"ה כע"ז עיי"ש והב"י כ"י מ"ו הביא שבו הרמ"ש על ר"מ שקדש הלמנה אהה וכו' וכו' ואמר הני קדשה' תהיה כו' הך ר"ע לפייסו וכו' והגבו האשה וקדושה' וכתבו עדי' שקר וכו' והשיב הרמ"ש דהיא מותרת לר"מ וכו"ף הרמ"ש

לך הרי זה קנתו (א) שטר מיקרי וקיימא לן דקרקע ניקנית בשטר ובחוקה אבל ראייה אינו שטר שאם היה אדם מערער על חבירו מה אהה בתוך שלי אתה מברת לי אתה נחת לי וזהו השטר ומביא שטר שכתב על החרם אין זו ראייה משום דכתב יכול להודיף הוא כדאמרינן האי מאן דבעי למיתוי תתימת ידו לכתוב אחספה אדם שרוצה לדמות חתימתו יכתוב על החרם ולא אתו לוייף ולכתוב על אותו חתימה שום חוב דהיי שטרא לא לראייה חשוב :

כח (א) מעשה באחד שאומר קדשתי אחות אשתי קודם שנתקדשתי זו ולא

גרשתיה והיא כבר נשואה ויש לה בנים פלוני ופלוני עדים והנם במדינות הים ובא המעשה לפני ר' ואמר דכל זמן שלא באו עדים ליכא למיחש מידי דזה אינו נאמן לאוכרו אפילו היא האמר קדשתי אינה נאמנת לו לאסור על בעלה (ב) אלא שזה אסור באשתו ואסור בקרוביה של ראשונה ושניה ואפילו אם באו עדי' ואמרו כן היה שקדשה לפנינו ואפ"ה אין כאן שום חשש דהואיל וזה היה בשעת קידושהי מהא דאמרינן (ג) במס' גיטין ר' ירמ' בר אבא שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו רבינו יצא עליה קול ובא אחר וקידשה קידושי חודה מהו שלח להו תצא והעמידה דבר על בורי' והודיענו וכו' עד דפליג רב הונא דאמר רב הונא אשה שפשטה ידה וקיבלה קידושין מאתר מקודשה וכדרב המנונא האשה שאמרה לבעלה גרשתי נאמנת חוקה אין אשה מעיזה וכו' ואידך רב המנונא הני מילי בפניו אבל שלא בפניו מעיזה (ד) הלכך זו אע"פ היאיל ונתקדשה לאחר דהרי כאלו אמרו גרשתי דהיי חידוש' אתי לאשמועינן רב הונא משום הכי נקט האי לישנא ושוב הואיל ונתקדשה לאחר הרי כאלו אמרה גרשתי והוא מותר בה דאין אדם משים עצמו רשע :

כח האיש מקדש (א) הא ליחא פירש ר"מ ע"א

עין מה שכתבו הפוסקים רבי פירש קונטרס דלא נתרצה בראשון כדי נכבה אפילו נתרצה בשני צריכה מיאון והוא לא שייך ממאן כלל לדברי הפ"י ראשון ושני כדי נכבה ואם נתרצה בקידושי שניה והקידושין תופסין באחותו (ג) אלא הכי פירש דשמע' ולא תיקשי ולא מידי צריכה מיאון דשמא לא נתרצה אב לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני ומאן דחוי גיטא סבר דלא נתרצה

זו אפי' שנתקדשה לו הואיל ונתקדשה לאחר בפניו הוי כאלו אמרה גירשה וכו' משום הכי נקב האי לישנא והוא מותר בה דהין אדם משים עצמו רשע כ"ל והשנה נריך למחוק וכוונת רבינו דלמאור"ש לדיקוק כיון דדינה דרב הונא הוי דבר המנונא לימא האי לינא דרב המנונא לזה מתוך דעיקר הידושה אתי ר"ה לאשמועינן דנתקדשה לאחר דמי לאומרה גירשה ומה שכתב רבינו דהין אדם משים וכו' לא ידעת להלום כוונתו ואולי דקשה ל' הכי מדמיין הא דר"ה לרב המנונא הא אמרינן בכתובות כ"ב : ובגיטין ס"ז : אדרב המנונא דהיכא דליכא דמסייע לה מעיזה ומעניה ואינה נאמנת וכו' כהא הא חיבה דמסייע לה אמר דדבר הכה י"ש טעם החללה המינה י"ז כ' דהפי' צדד אחד דמסייע לה מעיזה וכו' אמר דדבר הכה י"ש טעם החללה המינה דהין הכשל משום עצמו נשע ובין וכו' בפניו ומהק ח"כ אם לא גירשה איהך לפשה דע' ופסק להכשיל באיסור ח"א חלל ונדחי דגירשה כן לע"ד לפרש כוונת רבינו :

כח (א) הא ליחא פירש ר"מ ע"א

הא ליחא פירוש רבי וכו' זה הכיוון משום מהוד ובקפי' עמדה על סוגיה וליחור דכרי דמפרש דלא כר"י ולא כחוס' דהנמי' הוכרחה' נומר לא נהרזה השניסה ור"פ לריבה גט משום דהין חייסין במה יהרנה בקידושי שני ולא בקידושי ראשון וא"כ קאמר לריבה מיהו וכו' ור"ל כמו דמגרינן גט משום חששה ז' הייסגין חולי' הגולה גהנינן גט יספור דהתם כן לא נהרזה בקידושי' רהשון ונהרזה בקידושי' שני לזה קאמר חייסין במה לא נהרזה לא בק"ר ולא בקידושי' שני ל"ל לארורו לגרסה דכמו דחייסין במה לא נהרזה בק"ר כמו כן חייסין במה לא נהרזה בקידושי' שני ולא חייסין בקידושי' הראשון (ב) דפי' בקונטרס דלא נהרזה בגרשון כדי ופילו נהרזה בפניו צריכה מיאון והיא לא נהרזה לא שיד' כלל ולפירושו ראשון ושני כדי נכבה והם נהרזה בקידושי' שניהם הקדושין ואפסין בחתונה וכו' כ"ל וביאור דכריו כמו שכתבו החוס' ב"ה לריבה בשם הר"י מקול"י עיי"ש :

(ג) חלל הכי פירושה דשמעיה וכו' ומאן דקני גיטא סבר דלא נהרזה בקידושי' ראשון חלל בקידושי' שני וכנע לא סי' מתמה כפי קידושין חלל מתמה קידושין גשירין ונאמר אין קידושין הופסין וכו' ראשון דלמאן דהיי גיטא וגם לא בקידושי' שני ובין פסוס דלמאן

דביהא דר"ה ולה הקשה משוף מדרס לכן כה"ש אם היא מודה הפסידה כהונתה מנינו שר' חייא כחז לה כהובס אחתה שעה אחת בלא כהובס וע"ז הינן כיון שמתנה בשם חתמים לא הפסידה כהונתה כ"ל ליישב דבר מר"ן שלא יהיו חתומים כן ק' : (ב) חלל זהו אסור באשה וכו' כסנו הח"מ והב"ש סוף סי' מ"ה שם מהר"ם דעכ"פ ש"ש הקנה רגמ"ה גם הוא אינו נאמן ומפורס' איהא כן במ"ה סי' קפ"ח פני' פ' ומהינה מוכה דכרינו השיב הלכה למעשה ואיך לא הזכיר זה וכוונתו ובאלו' לפרש כבר נחפשה תקנת רגמ"ה כידוע ורנתי נומר דכרינו יכבוד כדעת י"א שם דגם צו"ק נאמן חלל ח"א לומר כן דבהדיא מנאחר דבהר"ק שרש ק"י דאף ל"א ח"א נאמן רק במקום שהיא ג"כ אמרה פמחה איך כך רנה ח"א חורה אז נאמן דלמרינן היא חנה אלצט בין גיטין חלל הוא בעצמו אינו נאמן וכן מוכח מדברי החוס' סוף גדרים ד"ה חרו עיי"ש עוד סי' נ"ל לומר דודחי למירון בהר"ה של הר"ן גדרים דמדינה אינה נאמנת ומשנה ראבובא דלמרה דלמנת אינו מעיקר דהין ומשנה אחרונה לוקמא ארינא לז' ודהרי דעכ"פ גם הוא אינו נאמן דמ"ש חלל למירונא קמא דמדינא נאמנת ומשנה אחרונה דלמרה דאינה נאמנת הוא משום מיגדר מילתא העכ"פ עלי' חא דהין ח"כ מיל' לדושי' כי האי מילתא לומר דגם הוא אינו נאמן וכו' י"ש נח בדינו לבטל דבר חלל מה חטפה שהחוס' שם כחבו בהירון קמא דהר"ן ועכ"ז משמע מדכריהס דהיכא דלא אמרה פמחה איך נכ' הוא אינו נאמן וכו' דמיני' הכמי' המנהג כסנוח שלא הוה נאמנת כללו כ"כ בחוד גמירס עליו ג"כ חא אינו יכול לגרסה רק באופן זה שלא יהי' נאמן ועיין בהגה"מ פכ"ד מהי' אישות חוס' וי"ע צ"ח ובדבר' חג' ר"הי' להזכיר במאי דלכאורה משמע מדברי רגמ"ה שם דאף כשפנייה' אומרים שמתנה היינא נאמנים וכו' ח"ן כהר"ה כלל ומה ש"ש י"ש בזה כיון דשנייה' רגמ"ה נגט ח"ן דכרי רגמ"ה ק"י היכי שהיה חורה בה וכן מנאחר להדיא מהוין דכרי החוס' ומגרי"ק עיי"ש ומנאחר בסוף דברי רגמ"ה שם :

(ג) בהנ"ל גיטין דף פ"ב : אמר ר' ירמ' וכו' עד ופליגי דרב הונא דלמך ר"ה אשה ח"ש שפשטה וכו' מקודשה מדרב המנונא דלמך רב המנונא וכו' ואידך ט' איהמך דר"ה ח"מ בפניו וכו' כ"ל : (ד) הילכך

זו אפי' שנתקדשה לו הואיל ונתקדשה לאחר בפניו הוי כאלו אמרה גירשה וכו' משום הכי נקב האי לישנא והוא מותר בה דהין אדם משים עצמו רשע כ"ל והשנה נריך למחוק וכוונת רבינו דלמאור"ש לדיקוק כיון דדינה דרב הונא הוי דבר המנונא לימא האי לינא דרב המנונא לזה מתוך דעיקר הידושה אתי ר"ה לאשמועינן דנתקדשה לאחר דמי לאומרה גירשה ומה שכתב רבינו דהין אדם משים וכו' לא ידעת להלום כוונתו ואולי דקשה ל' הכי מדמיין הא דר"ה לרב המנונא הא אמרינן בכתובות כ"ב : ובגיטין ס"ז : אדרב המנונא דהיכא דליכא דמסייע לה מעיזה ומעניה ואינה נאמנת וכו' כהא הא חיבה דמסייע לה אמר דדבר הכה י"ש טעם החללה המינה י"ז כ' דהפי' צדד אחד דמסייע לה מעיזה וכו' אמר דדבר הכה י"ש טעם החללה המינה דהין הכשל משום עצמו נשע ובין וכו' בפניו ומהק ח"כ אם לא גירשה איהך לפשה דע' ופסק להכשיל באיסור ח"א חלל ונדחי דגירשה כן לע"ד לפרש כוונת רבינו :

כח (א) מעשה וכו' קודם שקדשה

זו וכו' ואפי' היה האמר קדשהו וכו' כ"ל בעובד זו הוא ברא"ש פרק בתרא דגיטין סי' י"ב ובטוב"ע א"ע סי' מ"ה כע"ז עיי"ש והב"י כ"י מ"ו הביא שבו הרמ"ש על ר"מ שקדש הלמנה אהה וכו' וכו' ואמר הני קדשה' תהיה כו' הך ר"ע לפייסו וכו' והגבו האשה וקדושה' וכתבו עדי' שקר וכו' והשיב הרמ"ש דהיא מותרת לר"מ וכו"ף הרמ"ש

זו אפי' שנתקדשה לו הואיל ונתקדשה לאחר בפניו הוי כאלו אמרה גירשה וכו' משום הכי נקב האי לישנא והוא מותר בה דהין אדם משים עצמו רשע כ"ל והשנה נריך למחוק וכוונת רבינו דלמאור"ש לדיקוק כיון דדינה דרב הונא הוי דבר המנונא לימא האי לינא דרב המנונא לזה מתוך דעיקר הידושה אתי ר"ה לאשמועינן דנתקדשה לאחר דמי לאומרה גירשה ומה שכתב רבינו דהין אדם משים וכו' לא ידעת להלום כוונתו ואולי דקשה ל' הכי מדמיין הא דר"ה לרב המנונא הא אמרינן בכתובות כ"ב : ובגיטין ס"ז : אדרב המנונא דהיכא דליכא דמסייע לה מעיזה ומעניה ואינה נאמנת וכו' כהא הא חיבה דמסייע לה אמר דדבר הכה י"ש טעם החללה המינה י"ז כ' דהפי' צדד אחד דמסייע לה מעיזה וכו' אמר דדבר הכה י"ש טעם החללה המינה דהין הכשל משום עצמו נשע ובין וכו' בפניו ומהק ח"כ אם לא גירשה איהך לפשה דע' ופסק להכשיל באיסור ח"א חלל ונדחי דגירשה כן לע"ד לפרש כוונת רבינו :

כח (א) הא ליחא פירש ר"מ ע"א

הא ליחא פירוש רבי וכו' זה הכיוון משום מהוד ובקפי' עמדה על סוגיה וליחור דכרי דמפרש דלא כר"י ולא כחוס' דהנמי' הוכרחה' נומר לא נהרזה השניסה ור"פ לריבה גט משום דהין חייסין במה יהרנה בקידושי שני ולא בקידושי ראשון וא"כ קאמר לריבה מיהו וכו' ור"ל כמו דמגרינן גט משום חששה ז' הייסגין חולי' הגולה גהנינן גט יספור דהתם כן לא נהרזה בקידושי' רהשון ונהרזה בקידושי' שני לזה קאמר חייסין במה לא נהרזה לא בק"ר ולא בקידושי' שני ל"ל לארורו לגרסה דכמו דחייסין במה לא נהרזה בק"ר כמו כן חייסין במה לא נהרזה בקידושי' שני ולא חייסין בקידושי' הראשון (ב) דפי' בקונטרס דלא נהרזה בגרשון כדי ופילו נהרזה בפניו צריכה מיאון והיא לא נהרזה לא שיד' כלל ולפירושו ראשון ושני כדי נכבה והם נהרזה בקידושי' שניהם הקדושין ואפסין בחתונה וכו' כ"ל וביאור דכריו כמו שכתבו החוס' ב"ה לריבה בשם הר"י מקול"י עיי"ש :

(ג) חלל הכי פירושה דשמעיה וכו' ומאן דקני גיטא סבר דלא נהרזה בקידושי' ראשון חלל בקידושי' שני וכנע לא סי' מתמה כפי קידושין חלל מתמה קידושין גשירין ונאמר אין קידושין הופסין וכו' ראשון דלמאן דהיי גיטא וגם לא בקידושי' שני ובין פסוס דלמאן

דלמרי בק"ר וכו' וידעי דהפסי קידושין בלחוחה וכו' כ"ל : (ד) והא דלא חקיט רבנן מילון ככל צענה מחלחל אפי' בקטנה שקידשה ועשה בה מחלחל וכו' . כ"ל וכו' . שקידשה האז לראשון ומת ופשה בה השני מחלחל : (ה) וחליטה לזיקתו משום דבשאר צענה מחלחל ליכא למיפשי וכו' . כ"ל וכו' דכס האז קיבל קידושי ראשון ואין חשש כלל לכל הכא דכס מינא הוא ר"ל כמו שהבני קידשה בלא ידעיה האז כמו כן קידשה כהאשון וא"כ ליכא למיפשי (ו) שמה יטעו וכו' : וכן מילון וכו' ר"ל למה לא חשבו ככל קטנות יתמות שהביאה חמה ואח"י היולאה ב"ב שמה יאמרו אין קידושין מופסין בלחוחה ע"ז קאמר דלא דמי להך ואין שס כמה למעוה דהכל יודעיס דיותמה קטנה אין לה קידושין מדאורייתא :

עגור כסום כלועק וסום ממש ועגור מלשון חליל הערוג וכמו כשכ כשכ ומציא רבינ שני ראיזות לפירושו האמת דברימי' סיס קרינן ביזר וביצעי' קרינן כום בולו ושס כתיב ועגור וכן כתיב עגור דמשמע דלסוס קאי ועוד ראי' מההגות דברימי' מפרש על סום טדינא [ובמהגות שלנו הגירסא כורכיא] ועל עגור כוונתה הוא שס טוף כדליתא בחולין ס"ז . כוונתה לנגה וביצעי' מחכנס ככוסית דלחיד ומלנף : (ד) והור וסיס ועגור קרינא לכל ככום עגור מחכרמין ככוסית דלחיד ומלנף קן לפיפת ומלנף כמו מלנף ותיבה הפוכה ומנחה וכו' כ"ל ועיין גרס"י ביצעי' כס וז"ע קנא :

לא (א) מה ככף דכר חסוב והא וכו' . למה כהן והפ"י מחט משמע דהכי אמרינן ההם כבטעות מ' : פטעו מחטין וכו' חייב האז לא היקבי לך דהא דלמרינן אף כליס וכו' קאמר דלפ"י מחט מיקרי דכר חסוב הוליל וכו' כ"ל : וכל זה משאר בחוס' קידושין י"ח : ד"ה וכו' ובצטורות ל' : ד"ה כל ובגירסא דאף כליס פליג ארש"י חלל בגירסא דמה ככף משמע כמסכים ודו"ק :

לב (א) ובסנהדרין הוא נטוח וק' כ"ל ורבנן הלי לבדו מלי עבדי ל"י מיצעי לכו לכהניא (כסנהדרין ס"ו) : ומחו גס וכו' חנק צניחה או נהרגין וכו' כ"ל :

(ב) לכשתביא סימני שתי בערות אלא סקילה פסור הבעול ומכקי לה וכו' כ"ל : (ג) ואינו שיה לניחא דקבעי ההכ וכו' לגמרי ממעט ל' וכו' או דילמא מסקילה ממעט ל' וכו' כ"ל : (ד) חט"פ שאין דינו שיה לדון שהיה ראו' לו וכו' והיינו דכתיב לבדו צניחה צפ"ע וכו' כ"ל (ה) צניחה ארבע מיתות דקבעי ההם קטנה מאורסה לר"מ וכו' ומה שפ"י רבינו פ"ל והשאר נמחק ובידור דבריו לפירש"י למה צני חקטנה מאורסה ליצעי אף חנשוה : (ו) רבינו זקוני אומתו גס פניהם שאם בא על הקטנה פסור דבעינן שיהו כתיבין שזין בני עושין קשה הא חנן כל הערות שבהורה מומתין על ידה וכו' דלתי' דלא כר' יאשי' ושד לפירוש רבינו פסור הכא על ח"א קטנה דל"כ כי פריך ל' [כס] והכתיב וכו' חלל לפי פירושו אין לגמנס וכו' כ"ל (ז) ועוד שאין זה צממע ומחו גס פניהם שיהיו פניהם כזים בני טובים אלא וודאו וכו' כ"ל ועיקר דבריו מנוול בשסו בהוס' עי"ש והכא לפיפת רבינו קשה לי חר' יאשי' הא מצינו כבשריה כה עק דהיא כבשריה ובעלה בהנן דלמרינן כסנהדרין י"ח : היא כבשריה ואין בעולה כבשריה ואין לומר דר' יאשי' לא אמר זה הדין רק אלאי קרא ודמותו גס פניהם ובמא' דמיצעי' י' קרא באכס יבראל ח"כ קשה כס סנהדרין למה כתיב רכ ובמולל נמי למה

נתרצה לא בקידושי ראשון ולא בקידושי שני שהיה מחמת ספק קידושין גמורין אמר אין קידושין תופסין באחותו ולהבי ממאני דשמה לא נתרצה בקידושי ראשון כדי למאן דחזי גיטא וגם לא בקידושי שני ובת מיאון היא דבקדושי שני טעו למימר למישרי אחות' משום דאמרינן בקידושי ראשון כדפרישת והיו אשתו רשני גמורה הלכך ממאני דשמה בשל שני נמי לא נתרצה וידעי דלא תפסי קדושין באחותה (ד) והא דלא תיקן רבנן מיאון בכל בעילת מאמר אפילו בקטנה שקידשה ועשה בה מאמר אלא גט למאמרו (ה) חליצה לזיקתו משום דבשאר בעילת מאמר ליכא למיטעי וידעי דגט למאמר הוא דליכא למיתלי בלא נתרצה האז בראשון אלא בשני כי הכא אבל הכ' משום דבת מינא היא (ו) שמה טעו כדפרישת דסברי בראשון לא נתרצה ולא בשני ונתקדשה שלא לדעת קלא אית ליה ולא ידעי באיזה נתרצה האז ובת מיאון דנפקא בגט לא דמי להך :

ל למימרא דסבר שמואל ידים שאין מוכיחות הוי ידים והתנן וכו' (א) הכי מוכח בנדרים שמואל סבר לא הוויין

דמכל מקום דאיכא לספוקי במילתא אחריתי מספקא כנון בנדרים מודרני ממך ואיכא לספוקי דלמא בדיבור והילך ומשא ומתן לכך איצטרך ליה למימר שאני אוכל שאני טועם גם בריש נזיר באהא באין נזיר עובר יש לתלות בתענית אבל אם נזיר עובר ליכא לספוקי בתענית וכן מפרש בריש נדרים ונזיר (ב) ומוקי נמי שמואל ברב יהודה דאמר בגיטין בהמגרש נופו של גט ודין תיהווי וכו' וטעמא דכתיב ודין מוכח' מלתא דבהאי גיטא מגרש לה הא לאו ודין ה"א בדיבור מגרש וידים שאינו מוכיחות לא הוויין ידים ושמואל כר' יהודה דאפילו דרבנן דפליגי עלה דר' יהודה בגיטין הוא דפליג דאין אדם מגרש אשת חברו אבל בעלמא מודה ליה דלא הוויין ידים הכי נמי הב' בלא לי לא כלום אמר אבל כשאמר הרי את מקודשת לי ליכא לספוקי במילתא אחרית' רבינו יעקב :

(ג) **כודניא** תרגום של סוס וסנוניתא תרגום של עגור (ד) ותור אבל כסום ועגור סיס ועגור קרינא ומתרגמין כסיסא דאחור ומנצף כעין צנצף כמו סיצנף ותיבה הפוכה ומנחם חיברו עם תור וסוס ועגור :

לא (א) מה דבר חשוב הא דאמרינן בשבועות פרק שבועות

הדיינין יצאו כלים למה שהן אפילו מהט משמע דכי כתיב התם טענו מחטין והודה לו בא' מהם חייב לכך הא לא תיקשי לך דהא אמרינן אף כלים דבר חשוב למלאכתן קאמר אפילו מחט הואיל וראוי למלאכתו ואית דגרסי אף כל דבר חשוב ולא גרים אף כלים משום דחוק קושיא :

ל (א) הכי מוכח בנדרים דשמואל סבר לא הוויין ידים דכל מקום דליכא וכו' . מספקין וכו' כ"ל (ב) ומוקי נמי שמואל למתניהין דנדרים כר' יהודה וכו' . יבטול כר"י ופליג רבנן דפליגי וכו' בניטין הוא דפליגי וכו' כ"ל רבינו אינו כוכר כדברי ההוס' ד"ה הכא עי"ש אלא ככר דשמואל ס"ל דלא הוויין ידים וכן נכח הר"ן בנדרים כס ומלי דמיייה ההוס' ראי' מהא דאמר כס ומלי דוחקי' דשמואל ללוקמא מהני' כר"י ולי ככר ל' כוונת' נמי קושיא ככר היכן הר"ן סס דמשום דלוקי מהניטין כוונת' לכן ככר כמותו וע"ז מקשה לה לוקי כוונת' ולא יכבוד כמותו ומלי דכחוה ההוס' דשמואל לא סבר כר"י נודין לא ידעתי מתניה מקום ואלו מתלית הר"ן בנדרים מהא דאמר שמואל בגיטין כ"ו : ולריך סיניח מקום הרי את וכו' ואלו ודין לא קאמר חלל מזה אין ראייה כלל לבד מה שתיבן כס הר"ן כדברי רבינו ככהן דבעינן שאני דאין חלל מנרגה אשת חבירו ורבא חמר ככרזו זו בריס נדרים חמנס כר מן דין לא ידעתי מלי ראי' מנס דהא אמרינן שס דמשום הקנה סופרים כרו ל' רבנן א"כ כל מה שיכולו להחיר להם לכתוב קודם זיווי הנעל החירו ואינם חמנס ים בזה אם כחצו אודין קודם הא עכ"פ מוכח דהאי גיעה מנרגה לה וכו' את מוחסה שאני דהוא עיקר הגט אך דעתה רחמה מדעתיה ואין להקשות לדברי רבינו ולהר"ן ז"ל אמאי קאמר בריס נדרים שמואל מוקי לה למתני' כר' יהודה וכו' הא אפילו לרבנן איתא דבעינן שאני ד"ל דהנמי מליחה דפסוקא נקט דר' וודאוי אית ליה ללא הוויין ידים חלל לפי האמת מלי אחי אף כרבנן : (ג) טדינא וכו' אין לזה כוב בייכות ואלו בייך לדף כ"ד : סוס שצנף וזכאך טונה רבינו ביצעי' ל"ח כתיב כסום עגור כן אלפנף ופינס מנחם כן כרוק וכן פירש"י דזה שס בני עופות כמו צירמי' ח' דכתיב וכו' וסום ועגור ורבינו מפרש כסום

ר' ח' ע"ב ענין ידים שאין מוכיחות

ר' י"א ע"ב ענין דבר חשוב

לב ובסנהדרין ד' ס"ו הא לבדו מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתני' ומחו גם שניהם עד שיהיו שניהם שווים שיה' שווים ברינם שיהא חנק בשניהם או נהרגין דהאי קרא בתנן כתיב אבל אם אין חנק בשניהם כנון שהיא קטנה מאורסת שאין דינה חנק (ב) לכשתביא שתי שערות סימנין אלא סקילה פסור הבעול מסקי לה כר' מאיר דפטור בשיליהי ארבע מיתות הבא על הקטנה מאורסת מסקילה וגם מחנק מיפטור מהאי טעמא כיון שמופה לבוא לידי נערה המאורסת בסקילה (ג) ואינו שוה לדינה לר' משום דקבעי התם לר' מאיר דפטור הבא על הקטנה מסקילה לגמרי ממעט לה ואפילו מחנק או דילמא מסקילה ממעט לה אבל בתנא איתי' ומוקי בתנאי לר' יאשי' פטור לגמרי דדריש ומתו גם שניהם ולר' יונתן דאמר ומת האיש אשר שכב עמה לבדה כלומר (ד) אע"פ שאין דינה שוה לדין שהיא ראוי לו כשתהיה נערה מיתתו בתנן והיינו דכתיב לבדה דמיתה בפני עצמה שאינו ראוי לאותו מיתה כשהיא בסקילה וכולא קרא יתירה היא לחייב חנק הבא על הקטנה מאורסה דלגופי' לא איצטרך דהא כתיב קרא אחרנא ולנערה לא תעשה דבר דכין מוכיח (ה) בשיליהי בארבע מיתות דקבעי התם קטנה מאורסה לר' מאיר וכו' מומתו גם שניהם וכו' מה שפירש (ו) רבינו זקני אמתו גם שניהם שאם הבא על הקטנה ולימא ר' יאשי' היא ואנן תנן כל הערות שבתורה מומתין על ידה והיא פטורה וליכא לפרושה שיה' שניהם שווין שיהו שניהם בני עונשין כמו שפירש רבינו שם וליפטור הבא על אשת איש קטנה דא"כ כי קא' פריך ליה והכתיב ומתו גם שניהם לדברי ר' מאיר אמאי לא פריך נמי לדרבנן דאמרי דהבא על הקטנה מאורסה בסקילה דהא אין שניהם שווין דאין שניהם בני עונשין אבל לפי פירש רבינו אין לגמנס דליכא למיפוך הכי לרבנן דהא שניהם שווין בדין סקילה שאם היתה בת עונשין דינה בסקילה כמותו (ז) ועוד שאין זה ומתו גם שניהם דמשמע ששניהם שווים אלא ווראי אדין מיתתו קאי שיהי' שניהם

במיתה דלת (ספר הישר)

למה לי' למימר מקרא לזכרו לזמנא פשוט דהאי קרא מיירי בנשואה ולא בצרופה ומלאחי להחום' שם ג'ה' עד שהקפו להיפך וז"ל ואל"ה כח סקן שהיא בשריפה וכו' וכל זה נקרא ל'פסרי' למתי כיון דלזין שניהם וכו' וז"ל למיפטר למתי אי אפשר משום דרשתינן לגבי זוממים לאחי ולא לאחורו עכ"ל ואיני מבין הימים דלמתי קשה הו'

קרא דלכדו יתירא הוא כיון דעכ"פ משריפת ביה סקן מוכח דהאי קרא דגם שניהם אינו כלל אכל האיתוח למה אינטיך בצרופה קרא דלכדו ע"ק ל' יונקן ולרבנן דכתיב למה לן קרא דהיא בשריפה ואין צעלה בשריפה כיון דגלי לן קרא דלכדו ללא בעינן שיקן שזין במיתה אחת ח"כ מלן' ה' לנו לומר דהא ג"כ בשריפה דאינטיך קרא למשמי מיהו בזה וז"ל דעיקר קרא דהיא אינטיך על היא וכו' וזמתי' ופי' משום דהו' ידעין מלאחי וכו' חזינו דההו' בפי' ל' מימות דף ל"א : ד"ה לחזיו דמחאי' קרא הו"ל היכא דמעדין נמי על הבעל עיי"ש אבל קושא לאשונה קשה וז"ל להרן דל' יונקן ולרבנן דכתיב אינטיך קרא דלכדו דהו' ללו קרא היהי אומר מדגלי קרא בבת כסן היא ולא צועלה ולא זוממי' דקרא יתירא הוא [ולא יבטרו כחירן החום] ידעין מלאחי אלא ודלוי גלי לן קרא יתירא דכאן דווקא מיעטי' קרא אכל בכל מקום בעינן שיהיו שניהם שוים במיתה אחת לכתיב אינטיך קרא דלכדו ובעין זה דרשין בכהונה מ' : כאן נערה הא כל מקום שנאמר נפר אפילו קטנה במשמע ועל מה שהקשונו ליפא דהאי קרא מיירי בנשואה ולא בצרופה יש ליישב בפשיטות דלדברי רבינו בנשואה ח"כ לאוקמי דשניהם שוים הם במיתה אחת דהוא נמי אם היחה גדולה הו' מיהמה בחנק ועכ"כ נריך לאוקמי קרא בצרופה וזכיה יש ליישב ג"כ קושא השני' דהו' ללו קרא דלכדו לא היינו דורשים גם שניהם אמשח חידודים אלא על שניהם שוים במיתה אחת ובהכרח הו' לו לומר דקאי אחרונה דהי' אשואה

הראשונים אבל כפי דבריו נכאן ח"כ דהו' פשיטא חס לא גמר הערלה חין כאן שום חוב ולא קידושין וכמו דבשמיטה חס לא גמר רוב הסמיכים חע"ל דנימא ישנו לשמיטה מתחילה ועד סוף עכ"ל אין כאן שמיטה כ"כ הכא אך חס גמר הערלה מיבעי לי' חס החוב או הקידושין נמשך מתחילה ועד סוף או רק לבסוף וא"כ אין

כ"מ לשום דבר נעניין פריש רק לקידושין ולכתיב זה שפיר תחילת ביאה קונה ר"ל אף תחילת ביאה וז"ל דלפיטת רבינו אף חס נאמר דישה מתחילה ועד סוף עכ"ל חס קיבלה קידושין מאחר בחלוצה הערלה אסורה לשניהם וזריכה גט משניהם והכי מיבעי לי' דחס נאמר חונה אלא לבסוף מקודשת לגבי וחס נאמר ישנה מתחילה ועד סוף זריכה גט משניהם דלזין כנראה כלל לומר שבהא מקודשת לראשון דהא אחי לא גמר קידושין ודמיא הא מילה' להא דהנן פסקי האומר דף ל"ח : מעכשיו ולאחר שלשים יום וזל אחר וקידשה בחוד ל' יום מקודשת ואינה מקודשת ואמרינן ע"ה בגמ' דף ס' : שולא אמר ר' יוחנן אפילו מחא חופכים בה דלל הו' וזה כוונתו לחזרי' שביק וכהנו החום' וז"ל שהרי המקדש רתה לומר מעכשיו יתחילו הקידושין ולאחר ל' יום יתנו עיי"ש ואל"ה בעשה דהכא חס נאמר דישה מהינה עד סוף הוי כמו אמירה דההו' ואפי' רב ושמואל דלגבי החס היינו מבטוח דכ"ל דלזין כוונתו כן נק דעמו להנאי או לחזרה כמבואר בס' אכל חכמה ר' יוחנן לא פליגי ועוד דהילכתא כר"י וזה ברור בעיני' : (ו) מיהו חס פירש קודם הכנסה עברה וכו' מכאן משמע דלדברי רבינו קרי תחילת הערלה שפיקה וסוף הערלה הכנסה עברה וכדברי הרמב"ם והריעב"ח הניחם המל"מ פסק הג"ל דללא כבעל מל"מ עיי"ש [חס לא דנאמר מה שכתב חס פירש קודם הכנסה עברה ר"ל כל עברה] והא דאמרינן שם ביבמות מכאן וחילך אינו אלא שפיקה ופטור עלי' היינו חס פירש אכל חס הכניס העטרה מתחיל החיוב משמע נשיקה אי הוה אמרינן דישה מתחילה ועד סוף ולפי האמת אחיב נפשונו אכן דלשון זה יש קשה ראי' לדברי הר"י בס' ד' שכתב ללא צעין הכנסה כל העטרה אלא כיון שהכניס מעט מהעטרה חשיבה הערלה לדברי החולקים קשה חילך קאמר מכאן וחילך אינו אלא נשיקה ופטור. הא אף אחר נשיקה פטור חס לא הכניס כל העטרה וז"ל דלדבריהם ח"כ פירו' אינו השבד רק כמו נשיקה וחס נאמר דענה הס"י חזי מוכרחי לפרש דברי רבינו כהרמב"ם והריעב"ח דללא כבעל מל"מ והב"ם בס' ד' ס"ק ג' מקשה מוז הגמ' על הס"י ולא ידענא מאי קשה לי' אדרבה להב"ם ח"כ כפשוטו עיי"ש הייב ועיין להגאון נ"ב מה"ה חלק ח"ה ע"ה כ"ג והלל"ג כהבתי ולדברי רבינו מאי דקאמר כל הבעל דעתו על גמר ביאה ר"ל דמסתחא על הערלה זו כיוונה ההורה וכן כתב הטב"י בס' ופירושו של הגאון דברי רבינו אילמלי

ראה זה הספר לא הו' נוסח זמנא ולכן לא רצו להאריך בזה עיי"ש והבין כי דבריו נודקים : (ז) דמיא לפוגה דר"י ור"ל וכו' ישנו לשמיטה וכו' כ"ל : (ח) כמו כן זה נאמר ביאה וכו' חונה כהולה וכו' כ"ל ומ"ל רבינו דאמרינן שיהי פסק בן כורר לא מלאחי שם והוא במכילתין דף י' : אחר ר"מ מודה רבי לעניין קנס דכולהו משלמי : (ט) ואין להקשות וכו' בנן כורר ומורה דף ע"ג : וכו' מאי איכא למימר לא מבטוח וכו' דהא צעולה גמורה היא וכו' כ"ל וביאור דבריו דאמרינן שם משמע הערלה דפגמה איפטר לה מקטלא ממונא לא משלם עד גמר ביאה ופריך היחא למ"ד הערלה זו נשיקה ח"כ משמע הערלה מיקרי בעולה וקנס לא מתייב עד שילאו בחולי' עיי"ש ברש"י וחס' ד"ה ממונא וכו' וי"מ דלא וכו' עיי"ש הייב אלא למ"ד הערלה זו הכנסה עברה מאי איכא למימר ח"כ מיהו והשלומין כאין כאלה וקשה לי' לרבינו לדבריו ינמא ג"כ מתחילת הערלה איפגמה כמו דנפסקת לכה"ל וממונא לא הוי עד גמר הערלה ומיך דלענין כה"ל ודלוי מודה דנפסקת קודם הגמר אבל לענין קנס ליכא לחיובי קנס לא מיהו בטר הערלה וגם לא שייך לומר משמע תחילת הערלה איפגמה וממונא לא משלם וכו' דעכ"ל בלין כאלה מיקרי ודעתי להא דאמרינן ריש פ"ג דכהונות בעיקרה נזקך כהנה היא ואפי' מאן דפליגי בהם הכא מודה כנל"ד לפרש כוונתו : (י) גמורה היא אכל כבוד מיהו דלכתיב הוי פטולה קודם וכו' כ"ל : (יא) ואין לנגמם חלבון ההלמוד דאמר ענון שהערה בה והו'

במיתה בסקילה או במיתת חנק אם הניע האשה לכלל שנותיה : ר' יוד ע"א לג הא דאמרינן סוף ביאה קונה או תחילת ביאה קונה ופשיט כל

הבועל דעתו אנמר ביאה אלמא בהעראה דהיינו תחילת ביאה לא קני והא קיימא לן (א) בהבא על יבמתו בכל דבר העראה חשובה ביאה תוין משפחה תרופה דפרט לך הכתוב ודע דבעינן מירוק הגיד ואשה לבעלה אמרה בהדיא מניין אתי' קיחה קיחה מאשר יקח את אחותה מה החם העראה חשובה ביאה דא"כ קשיא אהרדי (ב) ותירוין מה שתירין החם והחליף את השטה ונראה לר' דלא קשיא ולא מירי (ג) דהא איבעי' לן בקידושין אהא דנפקא לן ביבמות דהעראה חשובה היא ומעתה קרי לכולא תלמודא העראה ביאה והכי מיבעי' לן סוף העראה קונה או תחילת העראה דאפליגו אמוראי החם למר נשיקה היינו העראה ולמר נשיקה לאו היינו העראה עד הכנסת העטרה (ד) ומונאי דשמעתין כמ"ד הכנסת עטרה וכן הלכה והעראה דכניסת עטרה קאי והכי פיר' בסוף ביאה קונה (ה) כלומר ישנו לביאה מתחילה ועד סוף העראה כשיתחיל להערות יתחיל לקנות (ו) מיהו אם פירש קודם הכנסת עטרה פשיטא דלא קנה אלא היכי דגמר כל העראה דהכניס עטרה מי אמרינן משהתחיל להערות התחיל לקנות וקונה והולך עד גמר העראה או דילמא אינו אלא לבסוף בגמר העראה חלה קדושין וקודם לכן לא ודמיא לישנו לשכירות מתחילה ועד סוף או אינו אלא לבסוף (ז) ודמיא לפוגה לר' יוחנן וריש' לקיש משום לוי סבי בשחיטת הולין ד' כ"ט ע"ב ישנו. (לשכירות) [לשחיטה] מתחילה ועד סוף או אינו נפקא מינ' כדמפרש ואייל אי נמי לכהן גדול שרוצה לקנות בתולה בביאה אי אמרינן ישנה לביאה מתחילה ועד סוף קנה שהרי בשמתחיל לקנות בתולה היא אלא אי אמרת אינו עד לבסוף לא ליקני בביאה דקודם שהגיע לקנות דהיינו גמר ביאת העראה לאו בתולה היא דנהי דביאה לא הוי עד גמר העראה מיהו לא גרעה מביאה שלא כדרכה ואע"ג דלא הוי ביאה גמורה שהרי בא עליה א' משלם קנס כדאמרינן בשילתי בן סורר ומורה אפ"ה פסול לכהונה כדאמרינן ביבמ' (ח) כמו כן זה גמר ביאה מיפסלה מן הכהונה ולא מצי למיקני בביאה שהרי קודם הקניה אינו בחולה וכתוב והוא אשה בתולה יקח בשעת קיחה בעינן שתהא בחולה (ט) ואין להקשות מהא דאמרינן בבן סורר ומורה הניחא למ"ד נשיקה זו העראה שפיר אלא למ"ד העראה זו כניסת עטרה מאי איכא למימר דלא משום דלדידיה לא הוי פסול לכהונה קודם גמר הכנסת עטרה אלא משום דאחר העראה דידיה ליכא לחיובי קנס דהא בעילה (*) גמורה היא סבר מיהו לכהן גדול הוי פסול קודם הגמר כדפרישית (יא) ואין לנגמם דלשון התלמוד דאמר כגון שלא הערה בה ואין לומר דאתחיל לערות דאין לה לשון התלמוד מיהו פירש

לג (א) כהנה ע"י דף כ"ה : דכלל דבר וכו' ולשה לבעלה אמרינן שם בהדיא

וכו' כ"ל : (ב) ומיך מה שמירן וכו' כ"ל דכוונתו לדברי הר"י ביבמות שם דשם מיירי בביאה מאחר קידושין וכזו כן כתבו ההוס' חירון זה ביבמות עיי"ש ובקידושין ו' בשם ר"י גאון ולא הירא לי' לרבינו כמו במקשים החום' עיי"ש : (ג) דהא דלוינן לן בקידושין וכו' כ"ל : (ד) וכוונתו דשמעתין כמ"ד הכנסה עברה וכו' : יש לעיין בזה דהא אמרינן שם ביבמות אחר שמואל הערלה זו הכנסה עברה וכו' כי אהא רבין חרי' יוחנן הערלה זו הכנסה עברה וכו' אדשמואל מי לימא פליגי לא מנשיקה ועד הכנסה עברה הערלה קרי לה עיי"ש ח"כ קשה לפ"י כ"ש דסוגיא דשמעתין אחי כשמואל וז"ל משום דאמרינן שם רב שמואל כ"י חרי' יוחנן הערלה זו הכנסה עברה וכו' מכאן וחילך אינו אלא שפיקה ופטור עלי' ופליגי אדשמואל וכו' חס נאמר דרבינן חרי' יוחנן ושמואל לא פליגי כחירון הגמ' יאנטיך לומר דרבינן ור"ש בר יודא פליגי חליבה דר' יוחנן ובהדיא אמרינן כהונות נ"י דיוהר מיכהבר לומר דפליגי אמוראי חליבה דנפשייהו ולא פליגי חליבה דהו' ועיין ברש"י שם ח"כ לפ"י כהנה ז"ל דרבינן ורב שמואל כ"י לא פליגי ושמואל ור' יוחנן פליגי ממילא דליהא לחירון הגמרא הירב ואין לומר דעכ"ל שמואל יבטור כן דמנשיקה וכו' ח"כ יפלוג ג"כ על רבה כ"ה דאמר שם גמר ביאה זו הכנסה עברה ואפסו פוגמה לה מפשינן ומשעם זה פסקו כל הפסקים ג"כ דרק הכנסה עברה מיקרי הערלה : (ה) כלומר ישנו לביאה וכו' רבינו האריך בזה וההוס' מציאים דבריו בקוצר דאחרי שהרבה הערלה גמר ביאה ח"כ כל מקום שזכיר ביאה בהעראה קאמר וה"ק תחילת הערלה קונה או סוף העראה קונה עכ"ל ומשונים דבריו נכאן מכפי המבואר בהוס' הלא דבר הוא ואחר העין דברי רבינו מאיחת עינים דים להטובין על כל הראשונים הרא"ש והר"ן והסור כפי' ל ג והאמוק' ביבמות השמיטו דברי רבינו והאמת דבריו בחוס' תמוהים מאד דלמתי קשה מאי חיבעי לי' לעיין קידושין יוהר מצלל ההורה כולה ומלאחי במשנה למך פ"ו מה' ח"כ שכתב וז"ל לא ידעתי כוונת ר"מ בזה וכו' מה ה' סבור בעינין בכל העראה הנאמר בהורה וכו' ואל"כ למה נכתב וכו' למה ביאה זו משונה וכו' אימרת דכ"ל' שזכר הערלה נכתב מהו לא ידעתי מאי קאמר למאי נ"מ הא ל"מ טובא לידע על איהו דבר נחייב חוסר מיהו או מלקוח או קרבן ואלו הם דברים שרוב גופי הורה הלזין בהן עכ"ל ובחר הוא שפתיים זה השמיטו

וכיאל כזה כחז המדני כפ"ג דקדושין כפס הר"מ ארונסבורג על אחד שאלה עליה לקדש אשה ובאשר כל לשם הושיב השליח לעובי הקהל והראה להם הסדשה שראובן מיננה לשליח ובעת הקדושין עשה השליח ואמר הרי את מקודשת לי והשיב הר"מ מר"ב דל"ן זריכה גם מן השליח דמוכה שפעה ועיי"ש בחיובי אגב שם ואסיף עוד דלאמן לומר דפעה ולדעה הו

פירש הב' הוא שהתחיל להערות ועד שלא נמר פסולה וכו' :
לד (א) וניכתוב נערות ולא בעי בגרות וקשיא מאי האי דמקשה תלמודא וכי מויצאה הנם האיך משמע נערות יותר מבגרות ועוד מאי האי דקאמר רבא מידי דהוי אתושב ושכיר וכי צריכינן אנו לראי' מסבר' י"ל דבכ"מ שנמצא מקרא סתום דמשמע הכי מסברא יש לרורשה דמהאיך דמסתבר יותר: ד' ג' ע"ב ליה וכו' נילף מבשת ופגם ואי קשיא עיני קדושין (א) והלא בשת מהבא נפקא לן כסף לאב בכתובות פרק אלו נערות משום דאיבעי מסר לה למנוול למוכה שחין כשהיא נערה והיינו על קידושה לפיכך בשת ופגם לאביה לפי שבידה לפונמה דאי לא הוה בירו לקדשו בשת ופגם לא היה לו וא"כ היכא בעי למילף שקידושין לאביה מבושת ופגם נפקא לן שהן מקדושין ולא ממקום אחר :

לו אמר רב פפא הלכתא מלוה על פה גוב' עיני מלוה (א) מן הירושין ונ"ל והלי טעמא משום שיעבודה דאורייתא ואין להקשות מהא דאמרין בבבא בתרא פרק מי שמת טעמא דרב פפא משום שמא תנעול דלת בפני לווין :

פרק המקדש

לו הוי דברים שבלב ואינו דברים ואי קשיא הא הנן במסכת תרומה פ"ג ומייתי לה בפסחים בפ' תמיד נשחט ר"ס"ג המתכוון לומר מעשר ואמר הרומה תרומה ואמר מעשר שלמים ואמר עולה עולה ואמר שלמים לא אמר כלום עד שיהיה פיו ולבו שווים (א) אלמא דברים שבלב אינו דברים הם דאי אין דבריו בלום והקדש טעות לא הוי דפליגי להו ב"ש וב"ה (ב) בגדיר בפרק ב"ש משני דהקדש טעות לא הוי אלא הכי דלא מתקיים לא פיו ולא לבו כדמפרש התם כיצד הקדש טעות אמר שור ראשון שיצא מפתח ביתי הרי הוא הקדש ויצא לבן וכו' אבל ההיא דמסכת כלה דאמרין גבי ממזר שעבר לפני ר' עקיבא (ג) שהיה ר"ע נשבע בשפתיו ומבטל בלבו לאמו של ילד שיביאנה לעולם הבא לא קשיא ולא מידי דהתם וודאי ביטול לבו הוי ביטול דבאונסו הוה שהרי מה שנשבע לה לא נשבע אלא (ד) לאמת דבריו שהיא אומרת שבנה ממזר ובן הנדה וחבירו אומר שאינו אלא ממזר ומצינו בגדרים פ"ד נדרים גבי נודרין להרגין דלגבי אונסין דברים שבלב דברים :

יוחסין פרק י

לח עד היכן היא בבל רב אמר עד נהר עיק ושמואל אמר (א) עד נהר יונאי לעיל בדיגלת עד היכן רב אמר עד אכברא דמאנא גיר' פ"ה (ב) ורבי' ש"י גרם עד אכברא דמאנא ולא נהירא ושמואל עד נהר מושכנא נ"ל שבבל מוצעת בין פרת לחדקל פרת מן הדרום וחדקל היינו דגלת מן הצפון (ג) וחוצה לפרת אי"ש לבד מבירה שחוצה בבל וחוצה לחדקל מושך תחום בבל צד נהר אאני שמואל ונ"ל שפרת לצפוני של ארץ ישראל כדכתיב (ד) ונעו מים ועד ים צפון עד מזרח דהיינו מסוף ים פלשתים וממזרח עד נהר והנהר היינו צפון דאידך קרא ומדבר היינו מזרח שזהו מדבר מאב מזרח השמש הכי נמי כתיב וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ ואפסי ארץ היינו ממזרח ופרת אינו מן הרי ארץ ישראל (ה) כדאמרין כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יבוננה זו ארץ ישראל שיושבת על ארבע ימים ועל ארבע נהרות וירדן ורמון פרימון ופווה אבל פ"ד ק"ה הארץ כידוען במסכת סו"ט פ"ד ק"ה ר"ג דתמוכה

לו למד ההחיל לפדות דל"ן זה לבן התלמוד מיהו הפירוש הוא שהחיל לערות כ"ל והשאר נמחק ואינו אלא כפל דברים :

לד (א) וניכתוב נערות וכו' דתמעה הכי ומשמע הכי מסברא יש להורשה משמע מדבריו דאי הוה כתיב חד קרא הוה מוקמינן לנעמה דמיסבך יותר והימא למה מיסבכי כנערוה יותר מבגרות והדרבה חפסה מועט חפסה ולא אה מוקמינן דק לבגרות ולא אנערוה וכן מבוחר מהוב' ד"ה בא זה עיי"ש וי"ל ליישב דלע"ג דלהתנן וודאי כן הוא עכ"ל להמקשה ה' נראה דיותר מיסבכך לאוקמה אנערוה כ"ז דלכתחלה לנערוה הכרה דריס נפקא ל"י גורמותי דל"י ובעלה מפירין נדרי' יש לנו לומר דמאלוין יולאה נ"כ כנערוה ולכן מיסבכך יותר לאוקמה אנערוה יותר מבגרות דכי מוקמינן אנגורו' מסוס טעמ' דכנערוה יולאה מרסוה האב לגמרי קשה הא גם כנערוה יולאה הכרה מרסוה לזה אמרינן דמסבכך יותר לאוקמה אנערוה דכי מוקמינן אנערוה אין כוס קשיא דנעמה הוא מ"ש ועוד כיון דדרשינן אין כסף לאדון זה אבל יש כסף לאדון אחר ממילא מוכרה לאוקמה אנערוה דכנערוה אין לאביו כסוה וכקושיא החוס' ולהתנן כ"ל כיון דלפאר דברים אינה יולאה מרסוהו כנערוה אין כנערה כלל לומר שהזוה הכתוב דהנה מאלוין כנערוה ואין כסף לאדון זה וכו' לא הוה דרשינן כלל וכתיבין החוס' ולפ"י אפשר לומר דכתיב ראי' מתוכו וכו' דהוה ג"כ כשעין זה דאי הוה כתיב רק הושב כנערה הוה מוקמינן ג"כ אקניין קניין עולם דאם כימא דקאי אקניין שנים לכתוב שכיר דל"ו במשמע כלל אקניין עולם ועוד כיון דסתמא כתיב הוה שדן לחממה דנס קניין קניין עולם אינו אולל ועיי"ש כתיבא סתמא דאי הוה כתיב רק הושב הוה אומר דקאי רין אקניין שנים וכתיבא דל"י בק"ו טוח (א) ובה קרא דמסיק ק' כ"ל :

לד (א) והלא נשחט ופגם גופה מהבא כ"ל בכתיבות פרק א"ר דף מ' וכו' כשהיא נערה לסיק וכו' לפי שזוהי לפונמה ואי לא הוה נירו לקדשה גם כזוהי ופגם לא הוה לו וכו' מבושת ופגם הא זהו גופה נפקא לן שה' לאביו מקדושין וכו' כ"ל ועיי' בהוס' ואין הדעות ככאן :

לו (א) מן הירושין והלי טעמא וכו' ואין להקשות וכו' כ"ל הסר כאן ומבוחר בחוס' לתקן בין מלוה הכתובה בחורה וכו' עיי"ש :

לו (א) אלמא דברים שבלב דברים הם דאי אינם דברים למה אין דבריו כלום וכו' כ"ל והתיורין הסר כאן ובאמת לא דמי כלל דהתם עיי' דידעו נשעה מעשה א"ל ככאן גם בלבו נמר המכירה ומאי דהוה דערוה למיכך לארעה דישאל זה הוא דבר בפני עצמו אבל לא הוה טעות כשעה מעכה בין פיו ללבו ונראה שזה הוא טונה החוס' כפסחים ס"ג ד"ה התהטין עיי"ש ועוד דלא דמי כלל להתם דהא גם ככאן אמרינן לקמן דף נ' הוה נערה וכו' אחר רבא כל דליק וכו' והא לא מיהדר ל"י ופירש"י דבעינן מכירה פריש דלדעתה דלמיכך לא"ז ז"ין והנה עכ"ז נדך להבין דהא עיינן דברים שבלב הם דהא לא פריש אי מיהדר ל"י דווקא אלא וודאי היכא דמוכה שאני וזוה מוכה דלדעתה דלמיחדר ל"י ז"ין וזוה לא אמרינן דברים שבלב א"ד ללאו דברים שבלב הן דאין כסדי דלאו להכי איכיון וא"כ גם כשעה דהרומות אף כסדי דנענה וכן משמע הלבו דמיחמיון לומר הרומה משמע דידוע שמתכוין לומר הרומה והיינו דמסתמא נענו להפריש הרומה קודם אע"פ ולא לעטר נעשה וק להיפך במתכוין לומר מעבר מוכה ג"כ כיון דכבר הפריש הרומה למה לו להפריש עוד הפעם וכנמה דברים מיעו כ"ש דל"יין כהר אומדנא והיכא דמוכה כמו כהנהו החוס' פ"ד ק"ה הארץ כידוען במסכת סו"ט פ"ד ק"ה ר"ג דתמוכה

הבעלים חבל לפי התסקנה דרמי בר חמא חף דמודה ג"כ דלמרינן כן נמלא וכן הי' עכ"ל כוכב דמי שנולד בזכותו ור"ל דלנו תומרים שסקנין הוא כוכב ולכן בלזוס זכות שנולד עליו להביא רא"י ולכן על בעל הפרה להביא רא"י דבזוסי' נולד אחרי שבעל החמור מכך את הפרה ולכן גבי עבד דבזוסי' העבד נולד עליו להביא רא"י ומילא דבמחליף פרס בחמור וילדס אוקמינן ג"כ הולד בלזוס זכוס שנוולד ולכן שכנגדו מביא רא"י להביא מידו ק ג"ל לפרס דברי רבינו ויש לי להביא רא"י לכפרו לפי הס"ד מהא דמדמה הגמ' בפ"ק פלוגתא דמנה לי בידך למשנה דמבשרהסתי נלחסי ונתקשתי הו' ההס הוה מלווה על פה חבל הכה הו' חיה לה פער כחובס ומללזי להבי' בס"י ס"ח ס"ק כ"ב שהקשה קן ותיק דבין דלא מלא בחוליס חיהרע הכובע ע"י"ש ולדברי רבינו ח"ס דפשיטוס דל שד דלא נגמר בכלומס העניין לא נקדחש חיהרע מוחקת דבבזוסי' ע"פ שפעי' הכובע ולא דמי למומין דלמרינן חין חוס שוהס ככוס חלל ח"כ בודקו דלעניין דבזוסי' לא שייך זה דמה לו לעשות וטע"ג דלפי התסקנה לא למרינן קן חמנה לענין כחובס פשיטא דכ"י סכר' כוכב חף לפי התסקנה ולדברי רבינו חף לפי התסקנה על בעל החמור להביא רא"י דלא כפירש"י וברור הו' שזו דעת הרי"ף והרמב"ם בפ"ב מהל' מירכה הל' י"ד והר"ם חמה על זה וכתב שפשוט סופר ים דברי"ף ור"ל על בעל הפרה להביא רא"י ולדברי רבינו ח"ס לזה וכן פסק מר"ן הב"י בחו"מ ס"ו רכ"ד ע"י"ש ולפי מה שדברנו חין חנו דריכס דלדבר הכמ"ע שס ס"ק ג' לחלק בין זה ובין המחליף פרס בחמור וילדס עיין בדבריו שמתלק דבדריס דחוקיס ולדבריו החילוק פשוט כמו שדברנו בס"ד וטיין במחור : (ב) זכוסו של וכו' כ"ל : (ג) לקדושין דביתו נמלא ועליו להביא רא"י וכו' כ"ל : (ד) ממונו בידו וכו' כ"ל : (ה) לאסתי רא"י ומפיק וכו' מלזנו הי' להחזירה לבית בעל הכהס וכו' ור"ל בעל הכהס לייטי רא"י וכו' כ"ל : (ו) שיהא דבית אבי' ובעל וכו' ומייתי חב רא"י וכו' ור"ל לא מייתי רא"י מפסיד והא דלא פריך וכו' כ"ל : (ז) מכלה דבית חמי' ודעת בעלס להחזירה לבית אבי' וכו' כ"ל : (ח) מפרס גמי טעמא דכאן נמלא וכן הי' וכפי פירושו דלא דביתו חליא מילתא וכו' כ"ל : (ט) ועל בעל הפרה וכו' דכיינו זכוסו וכו' כ"ל (י) עבד דמי בעל כהס לייטי רא"י ומפיק וכו' כ"ל : (יא) חבל חפ"י ח' לא יחייב עבד דמי וכו' כ"ל : יללס

מא (א) ויש פנאי לנסך ולנעול חבל של מלטה אחת מתיראס וכו' בעשה מלחמה וכו' כ"ל : (ב) ח' אפשר דלא כיימא פורתא וכו' . מני למיערק אחר כ"ל כגון דמיהדר למתא וכו' כ"ל וכל זה מבוחר בסוס' ואין כאן חדשות : **מב** (א) כי אחי רבין ח' יחמן כהעדה של וכו' כ"ל : (ב) ומפרס דרבינ כהעדה דמעשה ידי' של ע"י הדחק לא פליגי וכו' . שהיא כעין מלוכה וכו' : כ"ל : (ג) חלל ממילתא דרבין ולפי דברי רש"י וכו' כ"ל וגם זה מבוחר בסוס' ע"י"ש : **מג** (א) דמה שהקשה הרב וכו' שהומיס הדברים על מי ועל מה פונקו והלל"ד דהנה החוס' לאיך מפיכ"ש מכוס דמפרס עלי' שמעתי חליבא דר"י וליה הילכתא טויה' וע"כ דפריש'ס מעטס חוקת מרס קמא ומקסיס צההיה דהמחליף פרס בחמור כמס' ג"ז דף ק' : דמוכח כס להדיא דלא אוקמינן אחזקה מרס קמא וכן מקסיס לפי התסקנה עיין על דבריהס לזה טוגה רבינו מה שכתב שהקשה הרב ורבינו דק דביעיס חדשה כזו הסוגיא וכו' סוגיא חלל חליבא דר"ג דהילכתא טויה' ובלג"ד דכוננה רבינו דבין לפי הס"ד ובין לפי התסקנה חלל הוא העטס משוס כאן נמלא וכאן הי' חק לפי הס"ד חינו חלוי בזכותו דעל בעל הזכות להביא רא"י דהא הכה הזכוס לבעל הפרה ושמואל אמר דעל בעל החמור להביא רא"י חלל חלוי בלזוס מקוס נמלא וגם כזה חדיס רבינו טובא דחין העטס משוס דמקומו נמלא חלל כל זמן שלל נגמרה הקיין בשלימות והיינו שיכול להיות דהקיין כשל מגד חיות מקוס מיקרי הבעלים מי שהוא מרס קמא ולכן כאן בעל החמור מיקרי בעלים מגד מרס קמא ולא משוס שדביתו נמלא ולכן מקסי הגמ' שפיר מטכח דהא ההס ג"כ לא ניגמר דקיין כ"ל ח"כ מיקרי בעל הכהס בעלים דהוא מרס קמא ולכפרה לה רבינו דבעלים דהוא מרס קמא והכפרה לה רבינו דלע"ג דעומדה דבית הכהס עכ"ל הא דלזנו להחזירה לבית הבעלים משוס דבזוסי' ור"ל ח' לו לבעל הכהס להביא רא"י מסח"כ במחליף פרס בחמור וילדס לא אוקמינן אחרה דקמא דהס ניגמר דקיין ואיך נוקי אחזקה מרס קמא ומייתי רא"י מכלה דבית אבי' ולקדושין שהיא דבית אבי' ועדיין לא ניגמר דקיין דהבעל רונה שהס"י דבית אבי' ולכן סופי רבינו דלא ליקסי ממחליף ודוק' וחי קשיא ח"כ לפ"ז חף כלה דבית חמי' לייטי חב רא"י דהס רלון הבעל להחזירה לבית אבי' ומיקרי הוא מרס קמא לא קן דחוקה חין חוס שוהס וכו' ולכן נגמר דקיין והבעל מיקרי

כתובות פרק קמא

מא עיר שכבשוה ברכוס וכו' ורמינהו.
 בלשח של גוים וכו' כאן בכרכים של אותו מלכות וכאן בכרכים של מלכים אחרים פי' כרכו של אותו מלכות אינן יראים (א) ויש פנאי ליבעל של מלכות אחרת דלא מתיראים מלהשרות ולנסך בשעת מלחמה כי יראים מפני אותו מלכות ופריך כרכוס של אותו מלכות אי אפשר דלא ערקא חד מנייהו ה"ג פרי"ח ובכל הספרים ופירש אתת מן הנשים אי אפשר שלא תברת וביון שאחת יכולה לברוח תלינן בכל כהנות להתיר כדאמר לקמן היתה שם מחבואות אחת מצלת על כל הבהנת כולן ואפילו אינה מחוקת אלא אחת ופריך אמר רב יהודה אמר רב במשמורות רואות זו את זו ואינה אפשר למיערקא ופריך משמורות נמי (ב) אי אפשר ניימא פורתא בהאי שעתא מצי למערק דלא אמר ר' לוי במהדר למתא שושילתי' גזאי ובלבא ואווא שמשמיען קולן כשרואין בני ארס בורחין ונותנה סביב לעיר לבלתי הנס וכשיבירתו יצעקו ישמעו השומרים ויעורו משנתן ואי אפשר למיערק :

ד' כ"ז ע"א
 עיין ע"כ שכתב
 כרכוס

מב פ' מציאת אשה ה"ג בכל הספרי' וכפר"ה (א) כי אתי רבין אמר רבה העדפה שלא ע"י הדחק ולפרושי פלוגתא דר' עקיבא ורבנן אתי דהא במתניתן במציאת ובמעשה ידיה איירי (ב) ופרש רבינו בהעדפה דמעשה ידיה לא שעל ידי הדחק פליגי דבעל הוי ומשום מעה כסף כי פליגי בהעדפה שעל ידי הדחק שהיא כגון מציאה דבע"כ מציאה שאמר ר' עקיבא לעצמה בדלא קבטלה ממלאכתה דשכר הפקעתה וביטל מלאכה היה לה להתזיר לבעל מתו המציאה ועלה פירש רב פפא ואמר פשיטא לי מציאתה כהעדפה שעל ידי הדחק דמי ופלוגתא דר"ע ורבנן היא כדפרישית דקמנבה מציאתה עם מלאכתה ולא הא מיבעי לי' עשתה לו שתים בבת אחת מהו כמציאה עם מעשה ידיה דמי ולר' עקיבא דידיה הוי או דילמא כמעשה ידיה לבעל הואיל ובשעת מלאכה הוא דכל זה בכלל מעה כסף כיון דעם מעשה ידיה קאתי דמלאכה ע"י הדחק אינו אלא בשעת שבני ארס ישינים ואנסה נפשה תיקו' הא דלא קאמר רב פפא פשיטא ברישא דמלתא דלא מסברא דנפשו' אמרה (ג) אלא ממלתא דרבנן ולפי דבריו רבינו שלמה איכא פירכ' טובא ולא הוצרכתי לכותבן כפשוטן :

ד' ס"ו ע"א
 עיין מילתא חבה
 והעדה של ע"י הדחק

פרק המדיר

מג המחליף ד' ע"ז ע"א
 עיין המחליף פרס
 בחמור ועיין נמלא
 כה מומין דבית
 חליבא

פרה בחמור נראה לי (א) דמה שהקשה הרב לאו פירכא היא דשמואל לאו ברשותיה דהיינו (ב) זכותו שלי תלי מעם אלא מפרש כאן נמצא וכאן היה בביתו נמצא ובביתו היה ובת' ביתו אויל והחמור בבית בעלה חמור מת וכלה בבית אביה בבית אב וכן כלה בבית חמיה בבית בעלה נמצא ועליו להביא ראיה וכן כלה בבית אביה (ג) לקידושין בבית נמצאו עליו להביא ראיה ולאוקמי' (ד) ממנו בידיה והיינו דקפריך אי דיהיב טבחה דמי צריך (ה) לאתוי ראיה ומפרק הא בביתו לא נולד ספק שהרי מרצונו היה מחזירו לביתה של בהמה שמשך בטעות וא"כ בעל בהמה תיתי ראיה ונוקי כמו שבביתו היא ואי לא מייתי ראיה יפסיד דרמי לכלה בבית אביה ולקידושין (ו) שהי' בביתו ובעל רוצה שתהיה בביתו של אב ומייתי ראיה אב ומוקי קידושין בידיה ואי לא מפסיד רא"י יפסיד הא דלא פריך לה (ז) מכלה בית אבי' ודעת בעלה להחזירה בבית אביה משום דסבירא ליה לשמואל חוקה אין ארס שותה ככוס אלא א"כ בדקה וחוקה אין ארס מפיים במומין לא הייש דהא נפיים ומחליף פרה בחמור וילדה לא דמי החס משיכה גמורה הוי ואיכא דררא דממוני אבל הכא לא הוי משיכה כלל אם מת החמור קידם משיכה כי אתא רמי בר יחזקאל כל שנולד בו ספק ברשותו רמי בר יחזקאל (ח) מפרש טעמא דכאן נמצאו וכאן היה נמי ופירש הכי ברשותו נמצאו היה ולא בביתו תליא מילתא אלא ברשותו דהיינו זכותו כלה בבית אביה היינו רשותו וכלה בבית חמיה היינו רשותו (ט) ושל בעל הפרה להביא רא"י דמת החמור ברשותו דהיינו רשותו וכלה בבית אביה היינו רשותו דקא פריך ואי לא יהיב (י) טבח דמי בעל לייטי ראיה ומפקי דשייך ביה לשון המוציא מחבירו שמוציא מעות מן הטבח ואמאי ספיקא ברשות טבח איתילד ומשני דיהיב טבחה דמי ומפני שנתן מעות שני תנא לשון המוציא שמוציא מעות מיד בעל הבהמה (יא) אבל אי לא יהיב טבח' דמי מכל מקום טבח מייתי ראיה ולא משלם אבל לשון המוציא מחבירו לא שייך למיתני כן נראה לי וכו' שמעתא אליבא דרבנן גמליאל וברכה :

(ספר הישר) קיין

מד

(א) יאהס סוראס מלפניו וכו' כ"ל : (ב) וסי' קסס לי מהא דלמרינן [גמריס 5] : השמים בני לביך יעשו וכו' בלחך ושוד מהא דלמרינן [גיטין פ"ח :] שלח סהא כל אחת ואחת חולה וכו' מיד בעלה וסא ע"י מאיס עלי חפקיע לעולם וכו' כ"ל וסע"ג דההוא הינו זהה אך כסל"ס ע"י"ס ואין להביא ראי' לדברי הסו"ס דכחוסה הליא מילתא דל"כ למס הינון סס צדריס דרלסונה פיו אומריס שלס נסיס יוללוח ונוטלח כחוסה וכו' חזרו לומר וכו' למס ל"ל למיכר כחוסה דכזו דווקא צלחח כהן וצלוס דלמרינן סס בני משמע דבלחח יברלל דלכוסר דווקא צלנון ומפסדה כחוסה חף למסנה אחרונה הלא דלמסנה רלסונה ל"ס היכא דמפסדה כחוסה דלמסנה חלל ודלי למסנה אחרונה נקיס לס דלפכר לומר דמסנה רלסונה רכונח קמ"ל דלפכר דלמסנה דלמסנה כחוסה עכ"ל חלל י ועוד דכוכר להזכיר כחוסה משוס לזכר הכסי השמים בני לביך ונכולה אני מן היסודיס דהסס ודללי לא מפסדה כחוסה צכל נווני דלף צכולס וכו' אכוסה היא משוס דהשמיס קסה לס כמו כהכ סס כר"ן ודלרלל קסח רל"ל דלל כדריסס מהא דלמרינן סס צנח' צמלי עכקינן חלימח צלחח יברלל אי צלנון כלוס יס לס כחוסה וכו' משמע דזכ מהכחוסה קסה ל"ל חלל צלל כחוסה היחל וכוה ל"ל להקסוח אי צלנון כיון דמפסדה כחוסה למס חיינה נלמנה למסנה אחרונה חלל ודלי דלף כשמפסדה כחוסה חיינה נלמנה למסנה אחרונה חלל י"ל דהלמנה דפריך קן אי צלנון מי איח לס כחוסה ור"ל דקסה צמלי חלל דמי איח לס כחוסה ועוד כיון דכחוסה ליח לס למס חיינה נלמנה חף למסנה אחרונה חלל דלל חס להלריך צמס שמלל סככרל כיון דפריך ל"ל ממס שמשורס צמסנה : (ג) מהכונות לענו ולענו וכו' כ"ל : (ד) וחינו יכול לגרשה וכו' לא יקן לס וכו' יס לעינן למס חיינו יכול לגרשה כיון שמיסס חניס ורלונו ליקן לס כחוסה ולא מלחסי חכר צוס לרבינו וספור צכ"י ע"ז כהכ מפורס דלס רוסס לגרש צהוך י"ב חודס וליקן כחוסה רשלי וקן הביא סס סכ"י צכס סרסב"ל וקן פסק סרמ"ל סקיף צ"י ע"י"ס ונלחס משוס דרבינו סוכר דכא דמקינן ומסקינן לס י"ב חודס קלי אמלחיס עלי ג"כ דמכוח לקמן מדרינו וקן הביאו ספוסקיס משמו ג"כ וס"כ צהוך י"ב חודס חיינו יכול לגרשה צלל כחוסה אע"ג דשמיסס רנויס [והחוס' חולקיס עלי סס סככנו צד"ה וחינו וכו' וז"ל ומיכו מסיקל דשמעתינן דמסקינן לס וכו' אמורדה וכו' ולא אלוטרס מליס עלי ע"י"ס] אע"ג דהתינן להא דמז זוסרלל דלמז כייפינן לס וזו היסה הקסח אמורליס אחרוניס כמו סככס סרל"ס ממילל דן מוס רבינו דס"ס צמורדה דבעינל ג"כ הידן קן דלף דלנונו ליקן לס כחוסה עכ"ל לא ספקינן לס לבלי יכא צנוס יברלל פרונוס

מד פ' אע"פ אין אדם עומד על דבריו תורה אלא א"כ נכשל בהם

כי כמה פעמים (א) יוצא הרעה מלפנינו בטעות על ההוא דאמרינן בפרק אע"פ אבל אם אמרה מאוס עלי לא כפינן לה והיינו מפרש על כל הנשים אומרות לבעליהן מאוס עליהן (ב) והי' קשה לי דאמרה השמים בניי וביניך יעשו דרך בקשה שמא עיניה נתנה באחר איכו ועוד הא אמרינן שלא תהא כל אחד ואחד תולה עצמו בגווי ומפקעת עצמה מיד בעלה וכ"ש ע"י מאוס עלי לא תפקיע לעולם ועוד קשיא דכולה שמעתא במורדת מיירי אך צריך לפרש כולי שמעתא אמורדת והכי פירש המורדת על בעלה פוחתין לה שבעה טרפיעיקין' בגמרא מפרש מורדת בתשמיש והדר קבעי ה"ד מורדת כגון דאמרינן בעינן ליה ומצערני ליה בעינן ליה אם לא יגרשנה ויתן לה כתובה ומצערני ליה לעגנו עד כלות כתובת ותוספת רידה בשבעת דינר לשבת דומנים הוי כחמש שנים או כעשר שנים וכמה דאנידא ב"י לא יהבי ליה אחריתא והיא (ג) מתכוונת לעגנו ולצערנו אולי יגרשנה ויתן לה כתובה והיינו מורדת דפוחתין לה מעט מעט (ד) ואינו יכול לגרשה אפילו אם הוא רוצה לגרשה או אינו נותן לה כתובה עד שתפתח כל כתובתה בשבעה טרפיעיקין' אבל אם אמרה מאוס עלי לא בעינן ליה לא הוא ולא כתובתיה אלא הבל אני מוחלת לא הוי כמחילה בטעות ולא כפינן להשורותה אולי (ה) תחזור בה אבל אם בעל רוצה לגרשה בלא כתובה יכול לגרשה ואין עליו כתובה דמחלה לו ומחילה גמורה היא מר זוטרא אמר כפינן כלומר כופין אותה להשורותה ואולי תחזור בה כדין בעינא ל"י היא (ו) ותרזיינה ומורדת הווינן דכיון דמחמת מרד מוחלת לא הוי מחילה גמורה ואם בעל רוצה לגרשה נותן לה כתובתה (ז) ולא היא וכל דמאוס עלי לא הוי מורדת (ח) דמשהינן לה חריסר ירתא שחא אגיטא אחר הכרוה אולי תחזור ואם לא חזרה מגרשה בלא כתובה אם ירצה והא דפסק הכי בתר מלחא דכלתי' דרב זביר אימרוד משום דאימרוד כלה דרב זביר הוי מוריד דמאוס עליה כדמוכח מהפסידה בלאותיה במרד דבעינא ליה ומצערנא ליה לא אמרינן הפסידה בלאותיה דהא אית כתובה ועוד דפוחתת שבעה דינרין תנן הפסד בלאות לא תנן אבל אם לא ירצה הבעל לגרש את אשתו לא כך ולא כך אין לנו לכופו אלא יעגינה לעולם כדמוכח במתניתין שאם תפול לה ירושה ממקום אחר פוחתין עליה וכל שמועה זו מיירי שאין הבעל רוצה (י) לגרשה בלא כתובה וקיימא לן שאם היה מוחלת ע"י מאוס מפני שסבורה שבעל מעבב מפני שכתובתה עליה ממנה אפילו הכי כופין אותה שלא תהא מחילתה מחילה אפילו הוא רוצה לגרשה עד מלאת לו שנה חמימה שלא יהי' בנות ישראל הפקר אבל אחר י"ב חודש אם ירצה לגרש יגרש ופטור מן הכתובה (יא) וכן פריך אם הבעל נותן לה גט משהינן ליה עד תריסר

וכ"ל דרבינו כחז זה לפי המסקנה חלל עכ"ל עדיין ל"ע דלחין הסכנה נוחה קן ורל"י דכא סרל"ס סכסיס לכל דברי רבינו וחינו מצינו זלח והלרלל מוכח מדרינו לבידל דלס רלונו לגרש צהוך י"ב חודס צריך ליקן לס כחוסה ע"י"ס עכ"פ צממע מפורס מהרל"ס דכחוסה ספקינן ל"י ויוטר מוס משמע מדרינו דכל זה הוא דעה רבינו לכן נלע"ד חלללי דמספיינא חיינו מניס קך צדרי רבינו וכו' : וחינו יכול לגרשה עד שפסחה כל כחוסה צככסס ערפסקין חלל חס הוא רוסס לגרסה חז נוחן לס כחוסה חלל חס חלמרה מליס עלי וכו' כ"ל : ולפ"ז הלשון מדוייק דלפי מה סכחוב לפיינו הלשון חיינו מדוייק כלל ג"פ הגהחינו הוא סכסיס לכל ספוסקיס וכל זכ כהכ רבינו לא לפי המסקנא דלמסקנא צ"ב חודס הליא מילחא דלס' חלל לגרסה צהוך י"ב חודס יקן לק כחוסה וחסר י"ב חודס חלל חלל כחוסה צין צמורדה דבעינל ל"י צין צמליס עלי זוס הוא כוונתו לקמן סוף הדבור כ"כ והסו"ס חולקיס ע"י דצמליס עלי כיון שצביהס חליס חלל כחוסה למס נעככס חלל סרל"ס והסור סכסינו לדרינו : (ה) החזור צה חלל דלס בעל וכו' כ"ל : (ו) וחרזיינו שוין קן דכיון דמחמת וכו' כ"ל : (ז) ולא היא וכו' דמליס עלי לא הוס מורדה כ"ל ור"ל מלי דלמסינן צנח' חלמז זוסרלל ולא היא ר"ל משוס דמליס עלי לא דמי למורדה : (ח) ומסקינן לס חריסר וכו' אחר הכרוה וכו' כ"ל הוא ענינן צפ"ע וקלי אמסקנא דשמעתינן דלמרינן ומסקינן לה "וס" ורבינו מפרס דקימי אחרזיינו כמו שצבירו זוס שמסיס רבינו והא דפסק הכי וכו' משוס דקסה ל"י כיון דסס אמליס עלי קלי שלל כדברי הסו"ס ח"כ למס מפסיק הגמ' צמזר כלתי' דר"ז לס זוסר דמזר כלתי' דר"ז הוי ג"כ צמליס עלי ופסיטל דקלי נמי אמורדת דבעינל ל"י וציינן צרל"ס (ט) הוי מרד דמליס עלי כדמוכח מהפסידה בלאותיה דצמזר דבעינל ל"י וכו' דכא חיה לס כחוסה וכו' : כ"ל (י) לגרסה כחוסה וקיי"ל שחלס היתי' מוחלת ע"י מליס מפני וכו' מפני שחוסה עלי ממנו חל"ס וכו' כ"ל : זוסה סככס וקיי"ל ר"ל זוס הוא מסקינן הגמ' מהאמורליס אחרוניס כמו שצבירו (יא) וכן פירושו חס הכעל וכו' : ולשוין ספינן לס סכסס רכוחינו וכו' כ"ל וכוונתו צכל דריבור חוס לססיג על פי' רש"ס וכן פסק סרינו"ס דכלל חלס סטוענת מליס עלי כפינן להבעל ליקן גט :

מה (א) מלי אמרת ס"פ וכו' והכי נמי הוס מלי למימר וכו' חו שמוס וכו' ולא אמרינן צוס מלי ר"ח דלמרינן בני סמיון ולכן דברי רבינו מלי צכוס דהני מומין מצלס ומחללכס ולא חיי ל"י כגון וכו' ושמעוס ומוככס למלסוס וסא דלמרינן צניטין וכו' חפ"י סכי חקקינן ל"י ר"י וכו' ומזכיר וכו' כ"ל וכוונתו להשיג על רש"י וכו"ז מצולר צהוס' ע"י"ס : דכא

ירחי שתא דהמליך בה וכן עיקר ולשון כפינן ליה הטעה רבותינו להעמיד השמועה בכל הנשים אינן מורדות מה שלא היה ומה שלא נברא אלא כל דבר שאינה רצונה מיקרי כפיה שמכריזין עליה ומפסידין כתובתה ומענגין אותה ותו לא מירי :

מה היא דאמרינן סימפון בעבדים ליכא אי משום מומין שבנלווי הא קחוי להו ואי מומין שבסתר למלאכה קבעי לה מאי נפקא ל"י מיני (א) מאי אי אמרת ס"פ מאי אמרת דאיכא ב"י סימפון ליסמיס מוויין או מוכתב למלכות דוודאי בהנהו הדרו בהו זבינ' כדאמרינן בהמוכר את הפירות ליסמיס מוויין או מוכתב למלכות אומר ליה הרי שלך לפניך והדרי זבינא הנהו קלא אית ליה ולא שביחא מלחא לזבינהו משום מילתא דלא שביחא לא חיישינן הכי נמי הוי מצי למימר כאי אומרת שוטה או שמעוס או נכפה הנהו קלא אית להו ולא שביחא מלחא למיזבנינהו משום מילתא דלא שביחא לא חיישינן לסימפון דהכי אמרינן בבבא מציעא פ' האומנין ד' פ' תניא נמי שפחה זו שוטה היא שעמומית היא נכפת היא הרי זה מקח טעות דקא מבטלה ממלאכה לא אמרינן בה מאי נפקא לה מיניה כדאמרינן נבי סימפון והדרי זביני' ומשום הני מומין דמבטלה ממלאכה ולא חזי להו כגון נכפה ושוטה ושימעוס ומשום מוכתב למלכות אמרינן בניטין פ"ו דכתבי בשטר דעבדא הוי פטיר ועטיר מן עורדי מלכא ומלכתא כלומר דאין מוכתב למלכות ומנוקה מכל טוס ושחיו דנפיך ביה עד שיגרר כלומר שאין בו מומין ממלאכה ולא חזי להו אע"ג דלא כתב ככתב דמי דכל הני הוי מקח טעות אפילו אתקין ליה רב יהודה דלא ליתי לאנציי מוהיז כל אחד במכירתו שלא יעשנה מקח טעות :

ד' ג"ז ע"ב ענין סימפון צככסיס ומומין סככמז

ד' ג"ז ע"ב **מה** היא דאמרינן סימפון בעבדים ליכא אי משום מומין שבנלווי הא קחוי להו ואי מומין שבסתר למלאכה קבעי לה מאי נפקא ל"י מיני (א) מאי אי אמרת ס"פ מאי אמרת דאיכא ב"י סימפון ליסמיס מוויין או מוכתב למלכות דוודאי בהנהו הדרו בהו זבינ' כדאמרינן בהמוכר את הפירות ליסמיס מוויין או מוכתב למלכות אומר ליה הרי שלך לפניך והדרי זבינא הנהו קלא אית ליה ולא שביחא מלחא לזבינהו משום מילתא דלא שביחא לא חיישינן הכי נמי הוי מצי למימר כאי אומרת שוטה או שמעוס או נכפה הנהו קלא אית להו ולא שביחא מלחא למיזבנינהו משום מילתא דלא שביחא לא חיישינן לסימפון דהכי אמרינן בבבא מציעא פ' האומנין ד' פ' תניא נמי שפחה זו שוטה היא שעמומית היא נכפת היא הרי זה מקח טעות דקא מבטלה ממלאכה לא אמרינן בה מאי נפקא לה מיניה כדאמרינן נבי סימפון והדרי זביני' ומשום הני מומין דמבטלה ממלאכה ולא חזי להו כגון נכפה ושוטה ושימעוס ומשום מוכתב למלכות אמרינן בניטין פ"ו דכתבי בשטר דעבדא הוי פטיר ועטיר מן עורדי מלכא ומלכתא כלומר דאין מוכתב למלכות ומנוקה מכל טוס ושחיו דנפיך ביה עד שיגרר כלומר שאין בו מומין ממלאכה ולא חזי להו אע"ג דלא כתב ככתב דמי דכל הני הוי מקח טעות אפילו אתקין ליה רב יהודה דלא ליתי לאנציי מוהיז כל אחד במכירתו שלא יעשנה מקח טעות :

מ (א) דהא למר רב מסדרה לכל חוץ מהרומה צפ' נערה שנתפחה דף מ"ח : ותחיה נמי הכי וכו' כ"ל ר"ל דשם פליגי רב ורב אחי והילכתא כותי' דרב דשם מיימי חיובתא לרב אחי מבדיחתא עיי"ש ורביעי אהיר לן עיינין דסוגיא זו אחיה אליבא דרב דהילכתא כותי' וזוהי מהורן קושית הוסי' על רש"י בקידושין י"א ד"ה קבל שמקיים עליו דהנא דמשמע דבמכר ליכא למיחש לסימפון ורב אחי איה לי' דפסירכה לכל חוץ לתרומה אלמא דבמכר לא מיישין לסימפון ולרביעי ח"ש דבמכר כוגיות חלו כרב אזלי וסנה גס כ"ל לא קשה שם קושיתא חרש"י לפי מהי דמפרש רש"י צפ' נערה דמפחה דרב אחי אשום שמה ימזוג דמטולא עיי"ש וגם ל"ק לפיר"י בס' בהוס' ד"ה רב אחי דמפרש איפכא דבמכר מיישין לשמה ימזוג ולסימפון ליכא למיחש עיי"ש רק דקושייתא לפי יחשון דמפרש רש"י וזכר רב אחי מפרש ג"כ משום סימפון ורבינו נראה דמפרש רש"י והירושלמי שם המוס' לי שכתבו וז"ל לך נראה לפרש דנוכר והלך שדה מילתא היא וכו' מכר וכו' והלך נכס הוא עמסה והלך מיישין לסימפון וכו' עכ"ל צמח מדניסה דהי לא הלך עמסה לא חיישין לסימפון וה"כ קשה לרב' דמייש כה"ג לסימפון והילכתא כותי' ולמה חשו לרב אחי ויהי תלרב חס לא שאלת דטוונתא שפירש לכל מר כדאיה לי' חל לרבינו הדברים פשוטים (ב) ונסוגיות וכו' וצ"ג דטולא וכו' רביס וכו' ר"ל דסוגיא דשם חולה ג"כ נמשנה רבשונה וצ"ג דגס טולא מודה דלמשנה אחרונה כממא מוסס סימפון כדאמרין צו הסוגיא במלחין ופסס לזון משנה אחרונה נקטין עד שתיכנס לחופס חן רביס מפרשים דלא חזוקא נקיע חופס חלל כוונת ריב"ז על מר חלל דק' יאמר רבינא דמוקי שם האוקומתא דמכר קורא כניסה חופס וכדאמר רב אליבא דרב אחי צפ' נערה דף מ"ח : וזוהי יתורן מחי דקאמר שם חלל מה אשפס שכרי אמר וכו' עד שתיכנס לחופס דמטולא והקשו בהוס' ד"ה עד דהא דלמשנה אחרונה מודס שלא דמטעם משום סימפון ולדבריו ח"ש : קן נע"ד לפרש כוונת רבינו :

רבינו ח"ש כמו שמפרש לקמן צפ' נערה עיי"ש : (ד) וטוד דבשמעתא קמיהא דקידושין דף י"י מיימי' לך כן כג' ארוסה מק"ו ונשואה דריש כספרי מלל ספור וגו' ולית דדריש מלחם וזיכוס ולא דרשי מקיין ככפו ש"מ דהא קניין ככפו אסמכתא היא וכו' כ"ל כ"ל דע"ה דע"ה רבינו דל עיקר אסמכתא בעלמא מדחויין דכן כג' בן יליף מק"ו ובספרי יליף מדכרש אסמכתא ש"מ דלא דרש' גמורה היא חף לנשואה גמורה וזה הדין ממה שכתבו בהוס' דהוס' דבמכר ח"ש : ד"ס קניין ככפו עיי"ש ולדברי הוסי' קשה לי דכן ממה דנאמר דדרש' דכפרי אינו חלל אסמכתא חלל כן כג' בן למת לי' למידרש ק"ו חלל ודחי' דגס זה הוי אסמכתא : (ה) וכתוב העובר וכו' אין לזה שום הנזה ולי נראה דקן לריך להגיה בדברי רבינו . וזה דמקן ציבמות כפרק אלמנה דף כ"ו : העובר וזיכוס והאירוסין וכו' פוסלין ולא מאכלין לפי משנה ראשונה הכי פירשו כיס חינו מאכלי בתרומה מנח למדמי וכו' דמעתא דמשנה ראשונה משום וכו' כ"ל ועיין ציבמות שם בהוס' ד"ס קניין ככפו כסוף הדיבור ומתהדר מנח כוונת דבינו :

מ (א) לא חללה וכן צמח' ירושלמי מוכח דזו חף זו קהני דקאמר וכו' כ"ל עד סוף הדיבור ומה שכתב דמאנע הדיבור וכן מוכח בהוספתא וכו' עד צמח' ירושלמי הוא שייך לעיל להוכיח פירוש דמדלורייחא שומרת יבם חוללת בהרומה וזמנו שמואל בהוס' ככאן וציבמות עיי"ש הסיכ :

נ (א) ומוחר יכול לאוכלן בין בניזונה בין צמח' ירושלמי וכו' כ"ל י"ש לעיין דמשמע מדבריו דאפילו בניזונה חס"י למ"ד מעשה ידי עיקר ג"כ המותר אינו קדוש וקשה למה חיו הל' ההקדש וזה דוחק לומר דמיימי כשאינו מעלה לה מעה ככף דלא משמע קן וכסס דליירי בניזונה מכהמת מיימי נמי במעלה לה מעה ככף ואילו דמיכהפניח הייתי מחדש דבר הספור צפ' פ' הביא מהלוקח ראשונים דרבינו יונה ס"ל דחף דיכולה לומר איני ניזונה ואיני עובד חלל במותר אינה יכולה לומר איני נופלה מעה ככף ואיני נוהגת מותר והרמ"ש פליג על זה וזוהי ראשונים ס"ל דע"ה כרמ"ה וכן הוא מפורש בשלילתא דר"א גלון פרשה משפטיה וכו' דכ"ל דכ"ל כ"ש מעעשה די' והכריז דבריו הכ"ל ע"ש וזכ"ו כגלון כמיוצרו על השלילתא כי הלה לה דקרי' ס"ל מונח דלורייחא ורבינן תקנו לו מעשה ידי' להני יכולה לומר איני כוונת וצ"ש חלל כמותר וצ"ש ככף דהר"ו וי"ש היקנה דרבנן אינה יכולה למחות והרמ"ה ס"ל דגס מונח דרבנן וכסס צמחונת יכולה לומר כמו קן כמותר ומע"ה ככף עיי"ש ואני מוכיף עוד דלמ"ד הר"ו וי"ש דרבנן לזה יכול להיות אפ"צ דלמ"ד כמותר אינה יכולה לומר איני ניזונה וצ"ש מ"מ כמותר יכולה לומר והסמס פשוט דמפסה ידי' שכיח ומותר לא שכיחא דהא חויין לברין והכרזה מראשונים דלמדו זה מכ"ש ח"כ יוכל להיות אפ"צ דמחונת אינה יכולה לומר למד מן דאמר חלל כמותר מודס ולמה לן לאפ"צ פנוגתא בין האחרונים דפליגי גס כמותר ואל' השייביי מהא דר"ל דס"ל ככף חלל צ"ח דמעשה ידי' דהא מעה ככף ועכ"ל קאמר מתוך שיכול לפרש וכו' דוודאי קן הוא ולדידי' נאמר כסיף כיון דמותר מהה מונח ויכל לנפשה על המותר ומעשה ידיו מהה מעה ככף לא ויכל לנפשה על מעשה ידיו ולדידי' דההיקנה יהיה לסיף צ"ל קן כמותר חף לפ"ז חיקטי לדידי' למת

מ (א) קשיא לי שוגא חס וכו' בהרומה מדלורייחא ח"ל למיחש שומרת יבם לא האכל וכו' כ"ל י"ש לעיין דהא חן ציבמות ס"ז : השער וזיכוס והאירוסין וכו' יפוסלין ולא מאכלין ח"ש דעובר מן הסורה אינו מאכל כדאמרין שם י"ג מאכל באינו י"ג חלל אינו מאכל וצ"כ מחי קשיא לי' לשון זה ציבמה וי"ל דהסס משום חיק קהני לה דלרובה ויבמה מן הסורה חוללן לך קהני לשון זה מא"כ כמפסחיו דקהני יבמה לך וטוד דהסס כ"ו לריך להחריך ולשעת אשה כהן משוכר לא האכל כסרומה לך חני לשון ק"ר משא"כ כאן וסכנה רבינו דבשלמא חס מן הסורה אכלת ח"כ שייכא גבי' לתרומה שייך למיחש דמכ"ז אינו מאכל חלל חס מן הסורה אינה חוללה ולא שייכא גבי' לתרומה מחי שייך למיחש דאין מאכל וזמנו דאמרין דבר חוכה ארוסה חוללה בהרומה ולא אמרין ארוס מאכל כמו קן כ"ו לו ככאן נהלות גס : (ב) חוץ מיום אחד וכו' . הא אמרנא אסורה לחלל וכו' אפכר לפרש כוונתו כמו שמתאר בהוס' מדקמי חוץ מיום אחד משמע הא כוין צפני הנעל חוללה חלל לשוט לא משמע קן וי"ל דה"פ כיון דמדלורייחא אינה חוללה ח"ה רבוחה שייך למיחש מחי מעשה צפני הנעל רובו או כולו כיון דביש רשות אחד הוא ולפיכך לה מילתא לתרומה מן הסורה מה לי מה מעשה צפני הנעל חלל ח"ה מדלורייחא אכלת פסיר שייך למיחש רבוחה דע"כ :

בזו דבנן : (ג) קניין ככפו אמר רתמנא וכו' וכו' ר"ל דלשון קניין דלחיו הוא משמע דכאן קניין מדלורייחא חלל ארוסה וכו' למת אינה חוללה וכו' ומ"ה משום דעיקר כוונתו לומר דקניין אחיו שקיע לי' ומ"ה דקאמר קניין דלחיו לאו דחוקא קאמר דא"כ הכי כוה לי' למימר קניין ככפו אמר רתמנא וכו' וכו' קניינו חלל לפי

מ נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

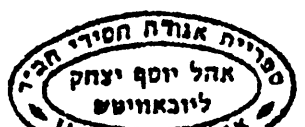
מ נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

מ נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך
ר' נח ע"א עיין קיבל מר וסלך

מעלה לה מעה כסף ר"ל שזה אינו נרשמווהו עסקה בע"כ : אבל עכ"פ לפי הסכמה
 כ"ל דברי רבינו מאיריים כשם עוד הי' אפשר לומר דכיון דמעשה ידי קאזיז
 א"כ כשהקדים מעשה ידי סתמא אין המותר בכלל ועוד הי' אפשר לומר כיון
 דלא הו' ההקדש על מעשה ידי והוא כללם דביבזר אחד כמו ללא חל על זו כמו
 כן לא הו' על זו וכמו בקני חט וממור
 לפיין מכירה ויש בזה מקום עיון
 ופיין ברמב"ם פ"ו מ"ה ערכין ה"ל כ"ח
 אך בזה עסקה כבינו דלמחר מיהא קדוש
 כותה אלו בני סכרות ההארועה באמרנו
 ונס מנופה דסוגיא מתמעט דלא כבכרתינו
 וזה עסקה דלמחר מיהא קדוש אינו אליבא
 דהילכתא דאין קיי"ל אין קדוש מקדים
 דכ"כ"ל אך עסקה לפי סכרתיא דלמחר
 אליבא דר"מ דכ"ל דמקדים דש"כ"ל ויש
 כ"מ בזה אף לדין אי אמר יקדשו יריך
 נטושיה ודעת הרמב"ם דכ"כ"ל קדוש
 אך הכנה פוסקים חולקים עליו והגור
 השמיט דעתו לגמרי וכן הרמ"א פסק דלא
 כותי" כס"י פ"א עיי"ש : (ב) ולאו הריבא
 דהמקדים מעשה ידי אכחו קאי דאי
 הריבא הא לקמן וכו' כ"ל וקשה למה לא
 מתיין לאוקמי לר"ל בניזונת הא אהרבה
 החוס' כתבו ד"ה מתוך דר"ל מוקי לה
 כד הו' בר אבבה במעלה לה מזונות ואין
 מעלה לה מעה כסף וכו' דמזונת תיקון
 חתה מותר ומעה כסף חתה מעשה ידי
 וכן רבינו בסוף הדיבור כתב כן וראה
 דטונת רבינו כמ"ש לקמן סי' ע"ב אליבא
 דרב אהר' דאי הריבא קאי בלא עוביה
 ואוכלת כרי כיון דאין מעלה לה מעה כסף
 לאו דדי' יכחו עיי"ש אך גם זה צריך
 ביאור דאהרבה לכוני עוביה ואוכלת דלא הו'
 ההקדש וכמו דמוקי בגמ' בשאינה ניזונת
 וכו' לא הו' מעשה ידי' בלו לרב הוגא
 דמזונת חתה מעשה ידי' ועל"ז קמי הכי זו
 עוביה ואוכלת ומ"ש לר"ל ולרב אהר' לעניין
 מעה כסף וי"ל דהא בלחמ' פריך הגמ' אי
 בשאינה ניזונת מאי למימרא ומתוך סיסא
 אינטיך ל"י ופירש"י להשמיע דלע"ז
 דלוינה ניזונת קדוש לחתה מיהא וזה
 התייחון לא שייך רק לרב ושמואל אבל לרב
 אהר' לא שייך להרין כן ויכח למימר
 דסיפא אינטיך ל"י להשמיע דר"מ ס"ל
 אדם מקדים דבר שלא בה לעולם דזה אין
 חיוב דהנין לה בכמה מקומות וזה
 בדיקת רש"י ז"ל להשמיע רבואה דלמחר
 מיהא דהו' רבואה עפי ולפ"ז מה עסקה
 רבינו ולר"ל ליכא לאוקמי הכי ר"ל
 אוקימנא דלקמן ואלע"ג דרבינו כהן לקמן
 הריבא דרב אהר' ב"כ רבואה אך זה
 החוס' במשמיתו יתה מדאי ואין סכרה לומר
 דכ"כ"ל הכי הו' רק זה חתמה על רבינו
 הא לרב ושמואל בפשיטות הוה ל"י לדקדק
 דלא מני קאי אריבא דאי קאי אריבא לפוס
 מאי דמוקמה לה בניזונת למה עוביה ואוכלת
 זריך לומר דזה אפשר להרין דר"ל ברטו
 להעלות לה מזונות ויש לי סיוע לזה מדברי
 בעל התמור לרב ושמואל עיי"ש אך לפ"ז
 לערך לומר הא דלמחר ואין מעלה לה מעה
 כסף ר"ל כ"כ שאין רבינו ומשמע אבל אם
 רטו יוכל לטובה והיא כשיטה רבינו וזה
 שחא נני כל הפוסקים ודע שכל דבריו
 הם נגד דברי החוס' שד"ה במעלה לה
 וכו' דמכרתיה מעשה ידיה וכו' וכן
 בדברייהם יש לדקדק הכנה עיון עליהם :
 (ב) ולא מיעביה מעשה ידי' דלמחר כדכ
 כ"ס אפי' מתיים קדוש ולפי וכו' כ"ל :

(ד) וא"כ אם הקדים מעשה ידי' אפי' מתיים הו' קדוש דלמחר כדלמא וכו'
 כ"ל : (ה) רב אהר' ב"כ אמר הא דקאמר דמותר הו' קדוש מתיים נמי הו' קדוש והא
 קמ"ל וכו' כ"ל :

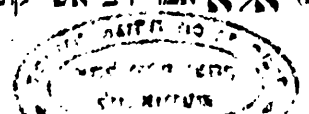
נב (א) שמא תעדיף בה העדפה שע"י הנהך דהו' שלה כדלקמן דף ס"ז
 וכו' כ"ל : (ב) ולא חיישינן להכווייהו בין
 לח"ק בין לר"ע וכו' כ"ל וכו' דלהכווייהו
 לא חיישינן שמא יגרענה והפעם פיין
 בר"ן בנדרים פ"ה : שכתב שני טעמים על
 זה : (ג) הלכה כר' יוחנן בר נורי דא"ל
 להגר מכוס העדפה וכו' כ"ל וכו' ור"ל
 דהעדפה הו' לבעל אבל לפרש"י לא א"ש
 וכו' מבורר בהוס' עיי"ש : (ד) ה"ז בסיר"ח
 וכו' כ"ל והלשון קאי : (ה) אלא אמר רב
 יוסף הכי גרסינן בסוף נדרים וכו' וכו' כ"ל
 דכונת רבינו לומר דכונתו דכונתו לא
 גרסינן אלא דהא אהרבה נשאר כבכרה
 רבואה דאין אדם מקדים דש"כ"ל רק
 דקונמות שאני אבל בנדרים ספיר גרסינן
 דכ"ס מיתין על מענה דנדרים דלמחר
 שמואל הלכה כר' יוחנן כן טורי דאדם
 מקדים דש"כ"ל ועי' מקסינן ממענה
 דכונתו דלמחר שמואל הלכה כר' הסנדלר
 וראה לתוך כמו בכחן ופריך ל"י ג"כ כמו
 מכאן וזהו שייך ספיר לומר אלא וכו' דלא
 כד"ס דלמחר מקדים דש"כ"ל אלא דאין
 מקדים דש"כ"ל אך דקוט' שאני (ו) שאני
 קונמות מתוך שחוס' פירות חבירו
 וכו' כשיבאו לידו אכוריס הכי נמי אדם
 אוסר דש"כ"ל ומקשה ל"י וכו' יאסר דש"כ"ל
 על חבירו שאין אדם אוסר פירות חבירו
 על חבירו אלא אמר רבינא וכו' כ"ל וממה
 שכתב רבינו ובנדרים פריך וכו' משמע
 דבכפיו של רבינו לא היתה נחובה זה בכחן
 אבל בספרים שלנו כדכונה : (ז) מעשה ידי'
 קידושין השתא לכו מנרש דווקא דאם לא
 כן ר"ע מאי קאמר במא תעדיף והא לא
 הקדישה כלום עד שבהנרש אלא ודאי
 וכו' כ"ל לעי' ביאור דבריו דלמחר מפרש
 כפירש המפרשי דלמחר בקדיש לכשהתגרש
 היקדוש דא"כ מאי קאמר כ"ע שמא תעדיף
 הא עד הגירושין לא הקדישה כלום אלא
 תפרש שהקדישה מהשתח' לכשהתגרש והגמ'
 קאמר דלמחר חל לכשהתגרש ולפירושו
 ניתח נמי מאי דפריך ומי איכא מידי דלא
 התח' וכו' ונדחקו רש"י גם הר"ן בנדרים
 בפירושו דבמא קשה דהו' ל"י להקשות
 בפשיטות דהא הגירושין לא בא לעולם אבל
 לפירוש רבינו א"ש דעדיפא מינה פריך
 כיון דמהשתח' הקדישה ומשמע דמהשתח'
 מחול ההקדש מי איכא מידי וכו' :

נא הו' ב"י רב פפא ואמאי מוקי למתניתין
 דקמיפלגי במותר אי קרשים מתיים
 אי לאחר מיתה וכו' :

נב הלכה כר' יוחנן הסנדלר דאמר שאין
 מקדיש אדם דבר שלא בא לעולם
 ר"ע אומר יפיר (א) שמא תעדיף בה העדפה שלא ע"י
 הרהק שלו כדלקמן ות"ק סבר העדפה שע"י הרהק שלו
 לפיכך לא חייש שמא יגרשנו' (ב) ולא חייש לתרווייהו בין
 ת"ק ור' עקיבא ור' יוחנן בן נורא חייש לגירושין ואמר
 שמואל וכו' וקמתרין כו' אמר שמואל (ג) הלכה כר' יוחנן
 להעדפה פירש רבינו הננאל הלכה כר' יוחנן דאין צריך להפר
 משום דהעדפה אבל לפי פירש הקונטרס דאין צריך להפר
 משום העדפה הלכה כמותו ולא נהירא דא"כ לא פירש
 כלל ועדיין הררי קושיא לדוכתא א"נ אין הלכה כר' עקיבא
 (ד) ה"ג דר"ח (ה) אלא אמר רב יוסף ה"ג בסוף גדרים וכן
 במילתא דרב הונא כר' יוחנן גרסינן אלא בנדרים (ו) שאינה
 קונמת מתוך שאדם מוסר פירות חבירו אע"ג דלא הגיעו לידו
 כשיבאו לידו אכורין אלא אדם אוסר דבר שלא בא לעולם
 הכי נמי מקשה ליה בשלמא אדם אוסר פירות חבירו עליו
 שבין אדם אוסר פירות שבא לידו על חבירו כמו כן אוסר
 גופו שהוא בידו מלאכול פירות חבירו יאסר דבר שלא בא
 לעולם על חבירו אלא אמר רבינא באומר יקדישו ידי לעושיהם
 ידיים איתנהו בעולם ובנדרים פריך וכו' אמרי הכי הובא
 קדושי והא משועבדים לבעל וקמתרין דאמר לכו מגרשה
 כלומר (ז) מעשה ידיה קידישין השתא לכו מגרשה דוקא
 א"כ לר' עקיבא מאי קאמר שמא תעדיף והא לא קרי דה
 הקדישה כלום עד שתקדוש אלא ודאי צריך לפרש כדפרישיתו :

נג ומי איכא מירי ראלו השתא לא קדוש ולקמי' קדוש וכו'
 (א) אין בידה לגרש את עצמה ממזונות של בעל ולפתות ממעשה ידיה כל זמן שלא אמרה לכשיסתלק יהי'
 קדוש לא קדוש אפילו נסתלקו היום ולמחר דהכי אמרינן בנדרים דאמרה לכו מגרשה הא לא אמרי רבי אינו קדוש אפילו
 מגרשה והכי נמי מוכיח כן דקאמר שדה שמשכנתי לך לכשאפרנה תקדש אבל הקדישה סתמא לא הו' קדוש לאחר
 פדיה אלמא אינו קדוש כלל :

נד (א) אלא אמר רב אשי קונמת בקדושת וכו' האי אלא עד דרב הונא מהדר אלא אמר ר' אליעזר והשאר
 תרוצים

לשטויסק וזכ"ל לפנים אך עדיין קשה כיון דלמחוק לשיעבודי הדרא קושיא לדוכתי מי חיכא מידי דאלו כשהח לא קדוש וכו' וכבר עמדו ע"ז כר"ם וכו' בנדריים לזה מהרז רבינו דלריכין להירוצא דרי חילעלי ולא שייך להקשות מי דמי וכו' דלין בידה לנגש ענמה כיון דמעיקרא דינא גס השהא קדוש דק דלמחוק רבנן לשיעבודי' א"כ שפיר הל בהקדש לכשהנגרש ועיין בר"ם וכו' שם כן נ"ל :

נה (א) לא היו יטל לערוה ולסיים דבריו אבל מהא דקאמר הלכה כמותו בהנחה מעשר לא ילפינן הכא מידי שפעמו וכו' כ"ל לא ידעתי מאי קמ"ל ואפשר דכוונה ללפוקי ירו' הכוס' דהא דלמחוק משום דלימא דיומו על טפ הארץ וכן פירכו הרמב"ם והר"ם בפ' המשנה דמאי פ"ד משנה א' ולפ"ז נובל לומר דזה הו"ב כ"ל לומר דלמדין דפתו דדדיומו יתיירא לומר בקר נזה מפרש רבינו דהטעם משום הסכסד וכן פירש"י והנה א"כ כן הוא כוונתו המהיני על רש"י ועל רבינו למה נאדו מפ' הכוס' דהא כדנדיהס מסורס כירושלמי ואולי כברי דלזה הטעם נוסף לריכין למעמא דהפסד ומשום הפסד חילין דע"ה ירא לבקר דדיומו דף עדיין קשה מ"ל לומר כן וי"ל דבריבא דמשה סס חנן דבשנה נתמן סע"ה דלימא שנה עליו וס"ל חנין סס דלוחס הפירוח גופה במולאי שנה לא יכלוס עד שיעשר אלמא דלמעמא דלימא שנה לחוד לא כמלין ומלרפינן לזה כבוד שנה ולכן כשעברה שנה חוקן הפירוח בעמלן חזרו לחיבוקן וא"כ כ"ס הכא בלימא דיומו דרבנן פליגי עלי' וליה להו כלל ששהא לימא דיומו עלי' ופשיטא דל"ש סזורי דליה ל"י לימא דיומו דלא סמכינן על טעם זה לחוד ולכן ירסו רבוינו טעם פסידא לזה כן ג"ל לייבב דנדיהס י ח"כ מלמחי בהוס' חולין ע"ה : כד"ה חף כחול שמביאים ירושלמי דפליגי אמוראי בזה חד אמר מפני כבוד שנה וחד אמר שלימא שנה עליו והירושלמי פריך דחמה להאי מלן דלמחוק למה נאכור כחול ומזה נסחר דברינו לכאורה ויש להרץ דנדיהס בפשיטות דהוכרחו למעמא דפסידא למלן דליה ל"י טעמא דכבוד שנה וליה ל"י כלל טעמא דלימא שנה ומכ"ס דליה ל"י טעמא דלימא דיומו קולא מלימא שנה ורמי' דה' דלימא דליה ל"י לימא שנה עכ"ל פליגי רבנן בלימא דיומו מכ"ס דמלן דליה ל"י לימא שנה דלא ס"ל הסכסד דלימא דיומו ולכן הוכרחו למעמא דהפסד עוד אפשר לומר דלכאורה הירושלמי חמוה דמתרן שס דלא חמרו אלא בשוגג וקשה מאי הירוצא הוא זכ ע"כ לענ"ד קך הוא כוונה הירושלמי דעיקר הירוצא דלא פליגי אהדי ונריכיס שני הטעמים דפרשנו וזכה מהוהן כל קושיות הירושלמי חף הירושלמי מתרן למה הקילו חכמים בזה אחרי דבמ"ס : לא סמכינן ע"ז מה ראו הבעל מפני כבוד שנה ס"י לו אמרו קודם השנה לזה מתרן הירושלמי לא חמרו אלא בשוגג ור"ל כיון שה' שוגג סמכינן אכל הקך טעמים להקל בשנה עליו : (ב) ומיאו ר"י דלמחוק הלכה בהירווייהו לאפוקי וכו' : כ"ל וכו' כיון דהנחה מעשר לאו משום אומדנא מאי שייכות זה לזה דלמחוק הלכה כר"ם סזורי בהנחה לזה מתרן דהכוונה לאפוקי משארי הלכות שאמר ר"ם סזורי ותם כהנב שכן פירש"י טוח במנחה ל' : עי"ם :

נו (א) ונראה לרבינו כ"ס גירושין וכו' : וכ"ס זו שהיא בושא וכו' כוונתו ידועה לאפוקי מהר"ם הזקן שמהיר בגרושה וטעמו כיון שאינה משועבדת להניק ורבינו חולק עלי' כמתאר כ"ז בהוס' במילתיה וביבמות מ"ב : ואלם חדשות אני רואה בכלן דהנחה' לא כתיבו זאת כרמי' שמיבא רבינו בפטר זה ויומר מזה שלמי

דבריו שצנחן גרושה חמירא מאלמנה וכן הוסיף ים לעינן דכן חמה שמביאים רמי' ל"ס גרושה ל"ס אלמנה חבל מ"מ עמל' מדחי סברתו של הר"ם הזקן בגרושה אינה משועבדת להניק וכבר עמד ע"ז מהרש"ל וחיזקו חמוה כאשר חמה ע"ז הגלון בעל חמה דלימא מחוייבה להניק מ"מ אכורה להנשא דעל ידי כן יחוסו על בנייה להניק ואזא בעמל' שזו צה גרנא דלשון ההוס' אינו מורה כן עיין בדבריו אהנה סברתו וודאי יובה ונחתה וכבר חמה הר"ם צפרק החולין האלמנא בדברי רבינו ח"ס הכל דהנה זה ודלמי מודס הר"ם סוקן דמקום סכנא לזולד לא משגחינן בחיובה דחגיגא נבי גרושה א"כ ה' מכירה כופס ומניקה מפני הסכנה והר"ם ל"ל קאמר רק א"ס עדיין אינו מכירה וזו היא דעת הרשב"א וכס"ס לזה המניח משנה בפ"א מה' גירושין והב"י בסו"כ וקבע קולה לכלי בשולחנו הסוקר דכתיב י"ד עי"ם ווע"ג דדבריו אלה הוא נגד הרבה מלחומים שהשנוט דבולס חפכו בהר"ם הזקן הויר אפי' דמכירה ולכאורה מנמט כן דברי המ"מ והב"י בגללה מדבריהם שהרשב"א הוא דעת שליטת אבל לענ"ד ח"ן גרנא כן דליך אפשר לומר כן כיון דכל יסודו על הא דהניא דגרושה אינה משועבדת להניק ומשם גופה מוכה דמכירה משועבדת להניק וכמדומני שזו היא דעת הגאון ר"ם לזלחו בשו"ה חמוה כמול ונס דומה ל"י ב"ז היא דעת רבינו הגר"א שכתב דבירורו בס"ק ג"כ על מה שכתב הס"ע ככתי' י"ד וז"ל הוא דעה הרשב"א ודעת ר"ם הזקן עכ"ל מבוחר דכוננו כדבריו ולפ"ז אי א"ר חמה דמה שנהה חמ"ס ב"ס הרשב"א מיאו מכיר אינו מכירה מותרת וכו' יפ"י מיהו א"כ הוא דלמחוק דהר"ם הזקן לא הויר אלא בס"ג ח"ס וחקך דדוחק קצת בלשון אבל עכ"ל מוטב לדחוק קצת מלומר דבר שהוא נגד הסכסד ובלימה מכירה הויר כיון דלין סכנה ולימה משועבדת למה נאכרה לזה מוכיח רבינו דהא מסקינן דהחולין טעמא שהיה בושא לצד ל"ד ליהבע מיהומים משמע להדיח דלי לזו הכי יהיה מותרת להנשא אלמא דמעמא דשיעבוד לא מעלה ולא מוריד דחף באלמנה דמשעבדת א"כ לא יהיה בושא יהיה מותרת להנשא ח"כ כ"ס בגרושה שאכורה להיות עמו יחד ופשיטא דבושה לצד ל"ד ויכל להיות ג"כ שימחם לו דביעי והלכה וכ"ס א"כ נאמר דשם מייירי חף באלמנה שאינה משועבדת להניק כגון שחובעה בהובחה ועכ"ל מזה הטעם אסרינן לה מכ"ס בגרושה שאכורה והר"ם הזקן לא חייש לזה כיון דעתה אינה משועבדת אין לנו להטיל הומר עלי' מפני אזהה טעם שיוכל לצד לידי איזה חששא משא"כ באלמנה דמשועבדת כעת לא סרינן לה מפני שיוכל לצד לאיזה חששא ובהה שברננו יחאה נמי מאי דלא הביא רבינו פה מה שמקסים ההוס' על הר"ם הזקן דהא חף באלמנה פעמים שאינה משועבדת וכו' דלא לריך לה כמקופש חשש סכנה כ"ל לרבינו דלין חילוקין משועבדת לאינה משועבדת וא"י חומר דזה הוא כוונה הר"ם בפ' הגולן שסכננו מקודם ודברי ההוס' כ"ל דה"פ תהילה מביאים רמי' מליבנא דגנני דלין חילוקין ב"ן אלמנה לגרושה ואי קשיא הא גרושה אינה משועבדת לזה מקסים הא ג"כ אלמנה פעמים שאינה משועבדת אלא וודאי דשיעבוד זה לא מעלה ולא מוריד וז"ל משום השם סכנה דלמדין חשש בושא לצד ל"ד ומכ"ס בגרושה אלא שקיטרו דנדיהס כ"ל :

נה דשמעינן ליה לר' נתן דאזל בתר אומרנא מרקאמר הלכה כר' שמעון שזורי במסוכן דאומרין דעתו דמסוכן שדעתו שיתבתו ויתנו אך מפני תול' (א) לא היו לנו לטרוה וסיים דבריו אלא מרקאמר הלכה כמותו בתורת מעשר לא ילפינן הכי מידי שטעמו של ר' שמעון שזורי לא משום אומרנא אלא משום הפסד הרבה שיהי' צריך למכור תשעים ותשע סאין ברמי תרומה בזול בשביל סאת דמאי המעורב בהן (ב) ומיהו ר' יונתן דאמר הלכה כהירווייהו לאפוקי אתי משאר דברים האמורים במנחות דקאמר ר' שמעון שזורי שאין הלכה כמותו אלא בשני אלו כן פירש רש"י :
נו ת"ד מניקה שמת בעלה תוך ס"ד חדש עיני מניקה שמה בפלה
(א) ונראה לרבינו כ"ס גירושין צריך להמתין שהרי אלמנה אין טעם אלא בשביל בושא לבא לבית דין והורגת כדמפרש בהתולין וכ"ס זו שהיא בושא לבא לב"ד ולתבוע את הבעל שהרי אמרינן בפ' שני אין נזקקין להם ורב פפא אמר שמותי משמתינן להו ונגודי מנגדינן להו ועוד משנה שלימה היא בסוטה מעוברת חבירו ומניקת חבירו לא שותת ולא נוטלת כתובתה דברי ר' מאיר וכו' יוצא מפרש בנמרא ה' ר' מאיר אומר לא ישא אדם מעוברת חבירו ומניקת חבירו וחכמים אומרים (לא) יוצא ולבשיניע זמן ליכנס וכו' מכל מקום מודים שלא ישא שהרי אינם חולקים אלא בכחובה ובע"כ טעם דלא ישא אינו אלא בשביל שהורגת שפעמים היא מולדת ומיעברה לאחר כן ומיעברת תלב וכן מפורש טעם מעוברת בהחולין ומעוברת חבירו משמע ב"ן אלמנה וב"ן גרושה וכן מוכיח בהתולין מאחר שהיה רוצה להעמיד קודם שתעשה עוברת סנדל כן יש לנו לחוש בגרושה כמו באלמנה ולאחר כן דוחה אותו ומעמיד כמו שפירש לעיל וכן הורה ר' הלכה למעשה :

נז (א) שומרת יבם שנפלו לה נכסים וכו' מתה מה יעשו בכתובתה דהיינו מנה מאתיים בתוספת בנכסי צאן ברזל הנישומן בכתובתה ובנכסי הנכנסים ויוצאין עמה דהיינו נכסי מלוג ב"ש אומר יחלוקו אנכנסין ואיצאין קיימי דהיינו נכסי מלוג כדדייק רב אשי בנמרא מרלא קתני יורשי אב עם יורשי הבעל וב"ה אומר נכסים בחזקתן דהיינו נכסי צאן ברזל הנישומן בכתובתה אפילו לב"ש ונכסים בחזקתן דקאמרינן היינו בחזקתן והיינו דלא כילל להו בהד"י כתובה משום דהיינו נכסי צאן ברזל ומיבעי לפרושי טעמא בחזקת מי שהן בירו טעמא דהו"י כמו פקדון דעלמ' דב"ש מנה ומאתיים בתוספת ונכסים נכנסין ויוצאין בחזקת אב בהו"י ווראי פליגי ב"ה אב"ש דב"ש סבר יחלוקו דיורשי הבעל באין לירש ויורשי אשה באין לירש שהרי היא מוחזקת בהם אבל כתובה ונכסי צאן ברזל מוד' ב"ש וב"ה דבחוזקת יורשי הבעל דלא ניתנה לגבות מחיים והא דאמרינן בפ' בתרא ביש נוחלין נפל הבית עליו ועל אשתו וכו' ב"ש אומרים יחלוקו וב"ה אומרים נכסים בחזקתן וכתובה בחזקת יורשי הבעל התם בבולי פליגי תדע דלא קתני התם יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב אלא יחלוקו סתמא ועוד דלעיל נפל הבית עליו ועל מורישיו מוכחת כן והיינו טעמא דהתם כי ניתנה לגבות אחר מיתת בעלה קמיירי דאית להו לב"ש שטר העומד לגבות כנבוי דמי וחשיב להו כהללו באין לירש כדמפרש בפ' החולין וכו' היכי דלא בעי תלמודא התם בחזקת' דגבי נפל הבית עליו ועל מורישיו יבם דפשיטא ל' ה"ג לא בעי ליה ברא נבי שומרת יבם דפשיטא ליה כדפרישית אבל גבי נפל הבית

הוס' ים לעינן דכן חמה שמביאים רמי' ל"ס גרושה ל"ס אלמנה חבל מ"מ עמל' מדחי סברתו של הר"ם הזקן בגרושה אינה משועבדת להניק וכבר עמד ע"ז מהרש"ל וחיזקו חמוה כאשר חמה ע"ז הגלון בעל חמה דלימא מחוייבה להניק מ"מ אכורה להנשא דעל ידי כן יחוסו על בנייה להניק ואזא בעמל' שזו צה גרנא דלשון ההוס' אינו מורה כן עיין בדבריו אהנה סברתו וודאי יובה ונחתה וכבר חמה הר"ם צפרק החולין האלמנא בדברי רבינו ח"ס הכל דהנה זה ודלמי מודס הר"ם סוקן דמקום סכנא לזולד לא משגחינן בחיובה דחגיגא נבי גרושה א"כ ה' מכירה כופס ומניקה מפני הסכנה והר"ם ל"ל קאמר רק א"ס עדיין אינו מכירה וזו היא דעת הרשב"א וכס"ס לזה המניח משנה בפ"א מה' גירושין והב"י בסו"כ וקבע קולה לכלי בשולחנו הסוקר דכתיב י"ד עי"ם ווע"ג דדבריו אלה הוא נגד הרבה מלחומים שהשנוט דבולס חפכו בהר"ם הזקן הויר אפי' דמכירה ולכאורה מנמט כן דברי המ"מ והב"י בגללה מדבריהם שהרשב"א הוא דעת שליטת אבל לענ"ד ח"ן גרנא כן דליך אפשר לומר כן כיון דכל יסודו על הא דהניא דגרושה אינה משועבדת להניק ומשם גופה מוכה דמכירה משועבדת להניק וכמדומני שזו היא דעת הגאון ר"ם לזלחו בשו"ה חמוה כמול ונס דומה ל"י ב"ז היא דעת רבינו הגר"א שכתב דבירורו בס"ק ג"כ על מה שכתב הס"ע ככתי' י"ד וז"ל הוא דעה הרשב"א ודעת ר"ם הזקן עכ"ל מבוחר דכוננו כדבריו ולפ"ז אי א"ר חמה דמה שנהה חמ"ס ב"ס הרשב"א מיאו מכיר אינו מכירה מותרת וכו' יפ"י מיהו א"כ הוא דלמחוק דהר"ם הזקן לא הויר אלא בס"ג ח"ס וחקך דדוחק קצת בלשון אבל עכ"ל מוטב לדחוק קצת מלומר דבר שהוא נגד הסכסד ובלימה מכירה הויר כיון דלין סכנה ולימה משועבדת למה נאכרה לזה מוכיח רבינו דהא מסקינן דהחולין טעמא שהיה בושא לצד ל"ד ליהבע מיהומים משמע להדיח דלי לזו הכי יהיה מותרת להנשא אלמא דמעמא דשיעבוד לא מעלה ולא מוריד דחף באלמנה דמשעבדת א"כ לא יהיה בושא יהיה מותרת להנשא ח"כ כ"ס בגרושה שאכורה להיות עמו יחד ופשיטא דבושה לצד ל"ד ויכל להיות ג"כ שימחם לו דביעי והלכה וכ"ס א"כ נאמר דשם מייירי חף באלמנה שאינה משועבדת להניק כגון שחובעה בהובחה ועכ"ל מזה הטעם אסרינן לה מכ"ס בגרושה שאכורה והר"ם הזקן לא חייש לזה כיון דעתה אינה משועבדת אין לנו להטיל הומר עלי' מפני אזהה טעם שיוכל לצד לידי איזה חששא משא"כ באלמנה דמשועבדת כעת לא סרינן לה מפני שיוכל לצד לאיזה חששא ובהה שברננו יחאה נמי מאי דלא הביא רבינו פה מה שמקסים ההוס' על הר"ם הזקן דהא חף באלמנה פעמים שאינה משועבדת וכו' דלא לריך לה כמקופש חשש סכנה כ"ל לרבינו דלין חילוקין משועבדת לאינה משועבדת וא"י חומר דזה הוא כוונה הר"ם בפ' הגולן שסכננו מקודם ודברי ההוס' כ"ל דה"פ תהילה מביאים רמי' מליבנא דגנני דלין חילוקין ב"ן אלמנה לגרושה ואי קשיא הא גרושה אינה משועבדת לזה מקסים הא ג"כ אלמנה פעמים שאינה משועבדת אלא וודאי דשיעבוד זה לא מעלה ולא מוריד וז"ל משום השם סכנה דלמדין חשש בושא לצד ל"ד ומכ"ס בגרושה אלא שקיטרו דנדיהס כ"ל :

נה (א) עד שיסו שלשה וכו' נראה לרבי וכו' כ"ל : (ב) לפירוט רבותי דלמדי להביאו אשה מיוחסת ומשום מעלה עשו ביוחסין קשיא עובא הא דלמדין בעשרה יוחסין גבי משנה דהגושא אשה כהנה דכחן טודק וכו' כ"ל פירוט רבותי כחן קושיות ובאמה לא תלמי דרש"י שפירש ק ואלו כונתו הוסיף מקום דרש"י פירש בקיבוץ גבי משנה דבדיקה ד' אמהות דהשש הוא משום ממזירות ונהיות וכוון דקן גם מה שפירש כחן דרד"י נמי השש משום ממזירות ק וכו' ליישב דברי הסו"ם אבל רבינו מפרש כונתו דרש"י כפשוטו לזה מקשה הא אשה אינה בודקת ואין להקשוט על רבינו דילמא טווח דרש"י ג"כ שבתו לא סהא לריבא בדקה ודכדכי רבינו חבל ח"א לומר ק דל"כ מלי קאמר מעלה עשו ביוחסין הא מעיקר הדין קד הוא כדחתן בקידושין אבל עכ"ל ג"ל ליישב דברי רש"י ז"ל דלפולס טווחו על כהן אך רש"י לייסחו גם בקידושין גופה במשנה דשם כוי ג"כ רק מעלה בעלמא לפירוטו דשם כוי השש משום ממזירות ונהיות והא ישראל מכירים ממזירי שכיניהם וכקושית הסו"ם חלא ג"ל דמשום מעלה בעלמא הקטן לך כחן כחן ג"כ משום מעלה :

(ג) והא דקבעי מהו להעלות משפחות ליוחסין משום דקסבר דכיון דהשש בעשר כהן ותמומים סמדי לוי לאו בדוק מד' אמהות וכו' מיתוסי כהונה ולוי לא היו חופמים וכו' דבעי וכו' כ"ל ב"ה ב"ה דכדכי דקשה ליי ולסיפוחו מלי ראי' משמרה ח"א חבל מחין ידעו שכוה כחן בודק לזה מפרש רבינו דקן הוא כונתו דרש"י דלי לאו דהקן בודק הוא לא הא' שחב בשטר כחן ולא הוא מלחיס סמדי על זה כיון דהכהונה לא י"ת מידי לנתיין השטר ח"א לאו דידענא הא גב סמדי דכדכי דכהונתו הוא לא הוא עבדי הכי : (ד) והא דבעי מהו להעלות מנשיאת כפיס וכו' כ"ל דקשה ליי לרבינו מלי קמיצבי ליי הא זה פשיטא חס נלכך שני עדים על תרומה מעלין ממנה ליוחסין וכן לתרומה לא נלכך שני עדים חן מעלין ח"א מלי קמיצבי ליי לענין נשיאת כפיס דשם נמי חס מלכין שני עדים על נשיאת כפיס ממילא דמעלין ואם לאו חן מעלין לזה מפרש רבינו דהכי קמיצבי ליי דיש סברה לומר ח"א חס נלכך שני עדים על נשיאת כפיס דהתרומה כ"ל מעלין עכ"ל ב"כ חן מעלין והשש דהתרומה לא חייבין דילמא חיתמי שהחילוהו ע"פ אחד כיון דשן מיהא הוא לא עבדי הכי אבל בשכיחות כפיס חייבין דילמא חיתמי בנושא כפיו ע"פ אחד כיון דחיו חלא איסור עשה בלדו וענין כהונתו שבת דף ק"ח : ד"ה חילו וים לומר ולהשש בלא דקדוק בזה כולי האי ע"כ סברה לומר ללכך חן חס די לנ"כ עד אחד דכה"ג בתרומה חן מעלין כחן מעלין והשש דוודאי סמדי דקדק חייב משום דמילי דפרהסיא הוא וירא סמדי לשקר כדלמדין כהשש דזה לענין אשה כשישאה ע"פ עד אחד משום

הבית עליו ועל אשתו עליו ועל אמו קבעי עליה ואפי' למאן דמפרש הבית עליו ועל אשתו בחזקתן בחזקת יורשי האב הבא מורה דהתם מת הבעל ואין אחד מהם בחזקת בניבנים אבל ביבמות ובכתובות גבי שומרת יבם שמתה היבם חי וכבר בא לירו נכסי אחיו וזכה בהן קודם שמתה יבמתו ולעולם חן בחזקתן אפילו לכשתמות יבמתו בחזקתן חן עומדין וגבי נפל הבית עליו ועל אמו דמורה ב"ה דיחלוקו היינו טעמא משום דירשי הבן באין לירש יורשי האם באין לירש מכח ירושת קורבה אבל גבי נכסי מלוג דירשי הבעל באין לירש מכח ירושת קידושין ולא מחמת קורבה קסברי ב"ה דנכסי מלוג בחזקת יורשי הבעל וא"כ קסברי ירושת הבעל דרבנן היא אפילו סברי דאורייתא לא אלימי בירושה גמורה : (עיי' ענין זה לעיל ד' ה' ע"ב) :

פרק האשה שנתארמלה

ד' ב"ב
 ענין מעלין ליוחסין
נה הא דתנן וכן שני אנשים זה אומר כהן אני וזה אומר כהן אני ובזמן שמעידין זה את זה הרי אלו נאמנין לתרומה קאמר דאלו ליוחסין בעינן תרי כדתניא בגמרא חבירי כהן נאמן להאכילה בתרומה ואין נאמן להשיאה אשה (א) עד שיהו שלשה וכו' ש נראה לרבי דלהשיאו אשה וכל הך שמעתא היינו כשמעידין עליו שהוא כהן בודק כדתנן בעשרה יוחסין הנושא אשה כהנית צריך לבודק אתריה ד' אמהות דאע"ג דידעינן דכהן הוא בודקין את אמו ואם אמו וכיון דשמעינן עליו שהוא בודק משיאין אותו אשה בודקה מד' אמהות ואין צריך לבודק אתר בתו ומותרת לכהן המשמש ע"ג המזבח ובנו משמש נמי ע"ג מזבח בלא בדיקה והיינו דקתני דאינו נאמן להשיאה אשה כדי להתיר בנם ובתם בלא בדיקה ובדין הוא דהו' ליה למיתני ואין נאמן לרבשירה לעבודה אלא עדיפא מיניה נקט וה"פ דשמעת' כול' (ב) דלמפרשי רבותי קשיא טובא דאסרי להשיאו אשה מיוחסת ומשום מעלות והא דאמרין בעשרה יוחסין גבי הא משנת דהנושא אשה כהנת דכהן בודק אבל אשה אינה בודקת דלא הוותרו כשרים להנשא לפסול ועוד כיון דאוכל תרומה וידעינן דלא עבר הוא מי נרע מישראל הנושא אשה מיוחסת (ג) והא דקבעי מהו להעלות משטרא ליוחסין משום דקסבר דכיון בשטר כהן וחתימ' ותתימת סהדא או לאו כיון דבדיקה מד' אמהות או ממיחסי כהונה ולויה (ד) והא דבעי מהו להעלי' מנשיאת כפיס ליוחסין ה"פ אם יש עדים שנשא כפיו אבל אין עדים שהוא כהן בודק מהו להעלות ליוחסין להשיאה אשה בודקה להתיר בנם ובתם בלא בדיקה תיבעי למ"ד מעלין מתרומה ליוחסין הני מילי תרומה דתחילת אכילתה לא הותרה לו אלא ע"פ עדים שנים משום דעון מיתה ע"פ שנים נמי מסקינן ליוחסין אבל נשיאת כפיים דאיסור עשה דכהן תברכו אתם ולא ישראל שמא הותרה לו על פי עד אחד לא מסקינן ליוחסין או דילמא אפילו למ"ד אין מעלין מתרומה ליוחסין דאביל לה ע"פ עד אחד הני מילי דתרומה דמתאכלי בצנעה ואין תושש אם הער

דאש דייקא ומיסבא חלמא דחוקת דיוק מתי חפי' לגבי איסור סקילה ועל פירש"י שפירש טבוח דהא עלמו לא ס"י לכול מקשה חמו בחזקתו וקולי חילא מילמא ממ"כ חס צריך שנים לזאתו דכר מעלין ממנה ליוחסין ואם לאו פשיטא דחין מעלין זה הוא חוקן טווחו חבל בלחם גם פירש"י ח"ש ע"פ מה שמקשים הסו"ם דל"ה חייבית אימא מה פלוגתא היא זו במעלין מתרומה ליוחסין לימרו חרווייהו דמעלין עומדין שני עדים בתרומה או וכו' וי"ל דכחן פליגי דמר סבר חייבין שחא יעלו וכו' עכ"ל וזהו טווח ח"ש ג"כ במה שכתב ר"י סבר הרואה שמלכילין תרומה וכו' מעיד עליו וכו' עכ"ל לפ"ו ח"ש חייבית דנשיאת כפיס ג"כ דעיקר הנתיב ח"ד סופסיס העולם וזה שחלח ח"ל דהתרומה מעלין ר"ל הטעם מעלין ולקן מלכין שני עדים היינו משום דמתיירא להעולם איסור תרומה וככרי דלחיה ופסל לא כוה מחייף נפשי' בלחיה מיהא ולקן העולם מעלין אבל נשיאת כפיס וכו' (ה) חמו משום חומרא וקולא הוא על פי שנים מעלין ליוחסין וכו' ועוד הא דקאמר למ"ד חן מעלין וכו' כ"ל ובאשרו בלוח הקודם כס"ד : (ו) וכן מוכח לשון חוקה לכהונה דמפרש ליי ליוחסין דלכון חוקה לכהונה לעבודה בלא בדיקה משמע כהניחין דיוחסין לענין ד' אמהות וכו' כ"ל קן ג"ל לכהנה וכוונה דלפירש"י דקן להשיאו אשה מיוחסת חבל לחלל מילי לא שייך לשון חוקה לכהונה דהניחא בבדיקה דף כ"ה חוקה לכהונה נשיאות כפיס וכו' וזהו כהניחין דקידושין דג"כ שפירש רבינו להכשיר זרעם בלא בדיקה כמו שכתבו הסו"ם גם כשם ספר הישר ואפי"ג דפי מלי דמשי הנמי לא לתרומה ג"כ לא הוא לכל מילי אך עכ"ל ע"ז שייך שפיר לישאל דכדכונה דהתרומה שייך לכהונה חבל לישאל דמפרש ליי ליוחסין חס נלכך כפיס"י לא שייך ע"ז לשון חוקה לכהונה קן לפי"ד :

(ז) והכ"ל דמביא ראי' וכו' מן המזבח ולמעלה ולא תאכילת תרומה ולמעלה ולא מנשיאת כפיס ולמעלה וכו' כ"ל ור"ל דיש מביאין ראי' מה לפירש"י מלחא מני תרומה וכו' כדן משנה דקידושין ע"פ דלח בחדל גוויי מייירי ע"ז משני רבינו ועיין בחוס' ד"ס חד חמר וכו' וכדכונה חסיף דלה חקשה להסיך למ"ד חן מעלין למס גריעו מהקד דהקן חסן שמעלין לשיטתו דמייירי כהשש וניהוח דכנירס בזרים וכו"ש תרומה וכו' לזה קאמר דבעבודת מוצת סתמינו פסי דאפי' הקד דכנירס בזרים לא כתיחו זה לעשות כ"א בדוקין : (ח) מ"ד מעלין ומ"כ מוקי לה נמי בדוק דכהנים בנבולין וכו' מתרומה מעלין דלמ"ד בעריכין דעבדי כהנים כיון כהנים חן מעלין וכו' כ"ל עיין בחוס' ס"ל ורבינו חוסיף דמה גופה מונח דכ"ס מתרומה מעלין ואין לרבינו לכלול זה במזבח והוסיף עוד דחין זה דוחק להעמיד לישאל דדוק דמייירי בנבולין לזה אומר דלמ"ד חומר בעריכין דף י' דעבדי כהנים חו חסן כחליל וחמתיק כס דף י"א : דלמ"ד חן מעלין מדוקן ליוחסין עיי"ש וא"כ חס נכח לומר

משקר ולהבי לא מסקינן מתרומה ליוחסין אבל נשיאות כפיס דכיון דעל ידי עד אחד נושא כפיו משקר לא מתצף נפשו כדאמרין גבי האשה שנשאת ע"פ עד אחד דדייק ומסבא ומסקינן על נשיאות כפיס בעל פי שנים אם הו' בודק והכי סלקא שמעתא שפיר אבל לפי פי' רבותינו קשיא טובא דמפרשי תרומה דעון מיתה משום חומרא (ה) אמו משום חומרא קולא הוא שעל פי שנים מעלין ליוחסין מה לי איסור מיתה מה לי איסור עשה ועוד למ"ד אין מעלין מתרומה הני מילי תרומה דמתאכלה בצנעה אמו משום צנעה ופרהסי' משום עד אחד הוא דאין מעלין ליוחסין ע"פ עד אחד וכל יוחסין דהא שמעתא להבשיר בנה ובתה בלא בדיקה (ו) וכן מוכח לשון חוקה לכהונה דהמפרש לא ליוחסין ולשון חוקה לכהונה לעבודה בלא בדיקה משמע ומתני' יוחסין בבדיקה אמהות (ז) והריא דמביא ראי' הא דלא תני דתם אין בודקין מן המזבח ולמעלה כפיס ולמעלה למאן דאית ליה מעלין בכלל מוצת ודוכן איתנייהו דיש במזבח דקילי מתרומה כגון הפשט וניתוח והולכת אברים לכבש דקים להו דהני לא מיתעבדי אלא ע"י בודקין ולמ"ד אין מעלין בעבודת המזבח החמירה טפי ואע"ג דדוכן דהתם מייירי בשירה כדמפרש בגמרא (ח) מ"ד מעלין מנשיאות כפיס מוקי לה

מתחילה אי לא דייק הער שאינו משקר לא מתצף נפשו כדאמרין גבי האשה שנשאת ע"פ עד אחד דדייק ומסבא ומסקינן על נשיאות כפיס בעל פי שנים אם הו' בודק והכי סלקא שמעתא שפיר אבל לפי פי' רבותינו קשיא טובא דמפרשי תרומה דעון מיתה משום חומרא (ה) אמו משום חומרא קולא הוא שעל פי שנים מעלין ליוחסין מה לי איסור מיתה מה לי איסור עשה ועוד למ"ד אין מעלין מתרומה הני מילי תרומה דמתאכלה בצנעה אמו משום צנעה ופרהסי' משום עד אחד הוא דאין מעלין ליוחסין ע"פ עד אחד וכל יוחסין דהא שמעתא להבשיר בנה ובתה בלא בדיקה (ו) וכן מוכח לשון חוקה לכהונה דהמפרש לא ליוחסין ולשון חוקה לכהונה לעבודה בלא בדיקה משמע ומתני' יוחסין בבדיקה אמהות (ז) והריא דמביא ראי' הא דלא תני דתם אין בודקין מן המזבח ולמעלה כפיס ולמעלה למאן דאית ליה מעלין בכלל מוצת ודוכן איתנייהו דיש במזבח דקילי מתרומה כגון הפשט וניתוח והולכת אברים לכבש דקים להו דהני לא מיתעבדי אלא ע"י בודקין ולמ"ד אין מעלין בעבודת המזבח החמירה טפי ואע"ג דדוכן דהתם מייירי בשירה כדמפרש בגמרא (ח) מ"ד מעלין מנשיאות כפיס מוקי לה

למך דמתניתין דיוחסין אחיה כריס כהכח נכריך לומר דמיירי דזוק כהכח נכריך וסא
 יתפרש כגמ' דקדושין דמיירי דזוק דהיינו הוא להנאי דפליגי עלי' דריס כריסין
 טס: (ט) והא דרבי כעלה בן פ"ס אביו לכבוש לתרומה כדמפרש ובעשה יוחסין
 (דף פ"ט): חן מביא ראי' על הבנים ומקי לב ר"ל כגמ' לקדשי הגבול דהאב
 ליטו נאמן ח"ל גבאי' בני קדשי הגבול לא
 דמי לקדשי הגבול דהך שמעתא דהאב וכו'
 פ"ל: (י) הילך קרי דלא גבול וכו'
 ודיקה ל' אמהות כל דלא מיקטל
 דפריסי' מדע דמתניתין דהאב כדדיקה
 עיירי וכל מילי וכו' כ"ל: וכו' דמאי
 חן: האב מביא ראי' על האשה זה ודאי
 לעיני דדיקה ל' אמהות ח"כ הא דחן ראי'
 על הבנים ג"כ מסתמא מיירי לענין זה
 ולדברי רבינו התיי' יכול לומר לתרומה
 לא מתריבין כלל גבאי' ולא פליג כלל רבי
 דהאב ח"ל האב' הידוע כשם רבינו דבזה
 קליג רבי דמי' למשנה דבס מעלין מתרומה
 ליוחסין פ"ן כהו"ס ד"ה נאמן: (יא) ודאמר
 דפריס יוחסין (דף פ"ח): כל כסיחו
 וכו' מסוס פסולא דכתיב וכו' ר"ל דלא
 כריס' וכו' שם ד"ה כחן להשילוי ח"כ לא
 דמיירי לענין אשה כדוקה מד' אמהות ח"ל
 מהו פסוליס אחריס כגון ממזרות דשכימי
 דהאב ומקומה ומה דמפקיס האוס' מיבזוח
 ת"ה: זיל גלי או נסיב כה וכו' לא
 הבנתי מאי קוסיא דהאב כגבול מיירי וככל
 נקי' היא ליוחסין כדאמרין שם ככל הדין
 סוגיא ע"י: (יב) והיא דחין חולקין
 מעלין ויוחס דהאב הכח קהל הוא ומעלין
 מתרומה דהאב מיירי מאכילה תרומה
 ומעלין מתרומה דגבי חין חולקין
 מיירי מחילוק תרומה כ"ל: דע
 אחס כמעין היקר דבדברי רבינו
 מהורן קוסיא האוס' דה"ה איבעית אימא
 וקוסיס כדף כ"ה ר"ה או דילמא פ"י: וכו'
 ורבינו חסס לו דכח דמא האמרו יוחסין
 לאו כולהו כדא' גווי מיירי דכחן מיירי
 לענין אשה כדוקה ובקדושין מיירי רק
 להציל מפסוליס אחריס ובפליה פירקין
 גבי חין חולקין לעבד מיירי רק להכחירו
 סקל יסחלל ובדברי אלה יסודן כמא
 עניינים ויוסמו המעקיס למיבור ולא
 לזכר להצירי' כעא כזה והענין יבין וחלי
 יזכירי' לנחר כמק"ל:

אכל כהנאוי שרינו לקמן לא הביא ראי' זו אמרתי שאתם כוח שאין כחן שיטע
 ודכינו סוגר דהך כריסא חספר לומר דמכרס ככל לכ סהך לומר ראי' אחת
 ואולי דהתוס' מבזי זה לשיטת רש"י דמפרש כריסא דווקא כהנאריס ח"ל לא כריסא
 וכו' ודאי חין סכר' שמהא מכרס ככל ח"ל רבינו מפרש דקאי חף כהנאריס וכו'
 ודאי דחפסר לומר דמכרס ככל כריס
 ושמחל כגמ' וכן סלכס: (ה) וכו'
 מתפרש על הדיסיס דמתניתין וכו' מכלל
 דחסיפא דריס' קאי וכו' כ"ל: (ו) אחון אמריכו
 וכו' חף זו מוכרס ככל חף כזה נאמר וכו'
 כדאמרי כ"ה ח"ל ח' מוכרס וכו' ח"ל: (ז) ודרך
 החלמוד לקשות כענין זה הניח אמר ל'
 חנינא וכו' כ"ל: ועיין כהו"ס (ח) אמרו
 ל' רבי' עד שלא נישאה ונישאה מה
 חמר להס חף כזו מוכרס ונתנת וקיים
 ומקשה והא חן חן וכו' כ"ל: (ט) וח"ה
 חליכא דכח זכיר וכו' ל' חנינא כ"ל: סכר
 מוכרס כהחילה וכו' י"ל: ממ' לרבינו
 הא דהא לניכסחו מניח רב זכיר ותיי
 מוכרס ונתנת וקיים חף חס כדחוק לומר
 כדוונחו על חרוסה שמכר כשהיא חרוסה
 דכזה ה' אפסר לומר דכין דחסינ
 דחרוסה לא דמי לנשואה מסוס שאין כעלה
 זכאי כמניחיה ח"כ חף כהחילה מוכרס
 חך נס זה ח"ל לומר מוכרס דכינו הא
 מוכרס קאי על נשואה חף ב"ל' הא מוכרס
 דנס כחרוסה חינו מוכרס כהחילה דהא
 כדרי' יהודה מוכרס' שפאלו מניח מס מכרס
 כעל וכו' חנינא חר' יהודה קאי ש"מ
 דכדא' גווי מיירי ולא דמי לניכרס רש"י
 דכניכרס רש"י מוכרס חסינ דמוכרס
 כהחילה מוכרס' לניכרס רבינו ועל' ח' ח' ח'
 חומר כדוונח רבינו על חמרו לו ד' חנינא
 דמתכונת ר' חנינא' שחסינן חף
 זו חס מכרס ונתנת קיים וחס ח' ח'
 דכדכרסה ג"כ חס מכרס ונתנת קיים ח"כ
 מה חילוק יס בין חרוסה לנשואה ומתכונתו
 כהחילוק ד' חנינא מוכרס חס חילוק בין
 חרוסה לנשואה ח"ל ודאי דכדכרסה ס"ל
 ל' חנינא וחמרו לו דחף כהחילה מוכרס
 וח"י' דרש"י ז"ל כמחך לשונו כמר ח"י'
 מזה שכתב כד"ה לא ק' חסיכס עסל
 חרוסה לא סהך להשיכס על הדיסיס וכו'
 ור"ל דכעטת אחרס כילקס ח"ל ח' ח'
 דכרווייטו הד דינא ח'ס לקו ונס ליכנא
 דחף זו משמע ק' דכו ק' זו ח"י' לרבינו
 לא נראה לומר כן ורש"י ז"ל לניכרסו דחף
 כהנשואה מוכרס כהחילה לר' זכיר הוכרס
 לפרס ק' דחזין לייכא מידי בין חרוסה
 לנשואה ח"ל לניכרס רבינו ככל לומר
 כפשיטת ד' חילוק ונחילוק מוכרס
 כהחילה והא דקאמר חף זו ח"ל חף כזו
 דנשואה היא ח"מ דביעבד מסר וכו' ל' ח'
 חנינא לא ח'ס ה' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 ונשואה ח'ס כחרוסה על מס מוכרס
 כהחילה ולניכרס רש"י פשיטא דח"ל ק'
 כמובן או חפסר לומר ח"י' דשאלתס ח'ס
 מפני מה מכרס ככל ע"כ' ח' ח' ח'
 כחרוסה דמוכרס כהחילה וסיעור דכרי
 רבינו ק' הא ח"ה ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 חנינא

לה נמי ברוכין והכהנים בנבולין וכ"ש מתרומה מעלין אלמא
 דאמרין בערכין דעברא כהונה ה' משוררין אין מעלין
 מרוכין ליוחסין וכן מפרש התם (ט) והא דרבי העלה בן
 ע"פ אביו לכהונה זהו לתרומה כדמפרש ואמר בעשרה יוחסין
 והביא ראי' על הבנים ומקי בנמר' בקדושי הגבול דלריש
 לקיש דהאב אינו נאמן אלא לראי' הגי לקדושי הגבול לא
 דמי לקדושי הגבול דהך שמעתא דהאב מיירי ביוחסין
 דבריקה לשמש על גבי המזבח (י) הלכך קרי קדושי הגבול
 תרומה ונשיאות כפיים והתם ביוחסין מיירי ביוחסין דקורבה
 דנהרגין זה על זה כדמוכח שמעתא דקאמר ואזדא ר' יוחנן
 לטעמ' דאמר ר' יוחנן סוקלין על חזקה ועל פי אביו לא
 קמלינן ליה והאי יתוס לאו יתוס כהונה אלא כדאמרין
 שילתי בתולה נישאת כאן להחיותו כאן ליתוסו והאי יתוס לאו
 במעלות יוחסין קאמר הלכך קרי קדושי גבול יוחסין לתרומה
 ונשיאות כפיים בדיקת ד' אמהות כל דלא מיקטל כדפריך תדע
 דמתניתין דהתם בבדיקה מיירי אבל מילי דלא שייך בנהרגין
 זה על זה קרי קדושי גבול (יא) ודאמר בעשרה יוחסין אמר רב
 יוסף כל שמית' כבבל משיאין לו אשת היהא משום פסולה
 דשכיח התם אבל יוחסין דהאב אפילו מוחזקין שהן כשירים
 ומעלין מתרומה דהאב דמתזיק לן באמה דהיא דכשרה היא
 ולא שפחה ומעלין מתרומה דגבי אין חולקין תרומה
 לעבד בדלא מוחזק לן באמו אי כשרה אי שפחה הלכך
 (יב) היבא דחולקין אין מעלין דרילמא עבר הוא והיבא
 דאין חולקין ויחי' דהתם הכשיר קהל ומעלין מתרומה
 דהאב מאכילת תרומה ומעלין מתרומה דגבי מחילוק
 תרומה:

גמ האשה שנפלו לה נכסים עד שלא
 תתארם וכו' אמר ר' יהודה
 אמרו לפני רבן גמליאל עד אמר להן
 על החרשים אנו בושין וכו' ג"ל דהבי איתא לה
 לגירסא דנפלו לה משנישאת וכו' עד שלא נישאת
 ונישאת ר' גמליאל אומר אם מכרה ונתנה קיים וגירסת
 ברייתא הכי הוא (א) איבעי' להו לכתחילה ר' יהוד'
 היא וכו' ת"ש דתניא אמר ר' יהודה וכו' וגרס בה אמר להן
 אף זו לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים אמרו לו הואיל
 וזכה באשה לא יוכו בנכסים וגירסא דברייתא דר' חנינא בן
 עקיבא הכי הוי (ב) לא כך השיב ר"ג אומר משנישאת מהו
 אמר זו מוכרה ונתנת וקיים אמר רב זביד וכו' תני אם
 מכרה ונתנה ר' חנינא בן עקיבא דאמר כב"ש וגירסת הספרים
 הב' הוי ופירש ההלכה לפי הגירסא נראה לרבינו לפרש
 איבעי' להו ר' אלכתחילה קאי או אדיעבד קאי כולומר
 אלכתחילה דהיינו רישא דמתניתין (ג) דקתני עד שלא תתארם
 ומודה ב"ש וכו' שאם מוכרה ונתנת קיים והכי קבעי תלמוד'
 ר' יהודה דקאמר שאמר לפני ר"ג אהאי קאמר ארישא או
 אסיפא על לכתחילה והכי קאמר ליה אמאי תיתני במתניתין

שמוכרת ונתנת לכתחילה הואיל וזכה באשה לא יוכה בנכסים (ד) ויהא מכרה בטל ת"ש אמר ר' יהודה אמרו לפני ר'ג על
 החרשים אנו בושין דהיינו נפלו לה משנישאת אמאי קתני מכרה בטל שהרי אין לו טעמא דקרא אלא תקנת חכמים ואם
 תיקנו חכמים שיש לו נכסים אמאי תקנו חכמים מכרה בטל ויקח אותם המעות ויעשה בהן עסקין או יקנה קרקע אלא שאחם
 מנלגלין עלינו את הישנים ואמר שיה' נמי מברה בטל אלא ודאי הא ליתא אלא מכרה קיים (ה) והבי מתפרש על
 החרשים וכו' מתניתין ש"מ אדיעבד קאי והכי קמדרק מאתר שאומרים אף זו לא תמכור מכלל דסיפא דרישא קאי דאי לא
 תימא הכי אלא אדרישא קאי מאי האי דקאמר אף זו לא תמכור הלא בהא כ"ע מודה שמוכרת לכתחילה ואסיפא דסיפא כמזו כן
 לא חוכל לומר דהא כ"ע מוד' דלא תמכור לכתחילה ולית מאן דפליג אלא אסיפא דרישא קאמר דפליגי בה ב"ש וכו' קאמר
 איהו לב"ה דהכי מהדר להו ר"ג לאותן אומרים לו (ו) אתון אמריתו הואיל וזו אשתו וזו אשתו מה זו מכרה בטל אף זו מכרה
 בטל לא בזה נאמר שתהא כאשתו שלא תמכור לכתחילה כדאמרי ב"ה אי מכרה ונתנה וודאי קיים והא דלא בעי ר' יהודה
 ארישא או אסיפא משום דידע המקשה שלא יתירץ לא מרישא ולא מסיפא דמתניתין אלא ממילתא דר' יהודה (ז) ודרך התלמוד
 להקשות כענין תנאי א"ר חנינא בן עקיבא לא כך השיב ר"ג לחכמים וכו' (ח) אמר ליה ר' עד שלא נישאת ונישאת ומכרה ונתנת
 קיים ומקשים והא אנן תנן עד שלא נישאת ונישאת אם מכרה ונתנה קיים אלמא דלכתחילה לא תמכור אמר רב זביד תניא
 בבבויחא אם מכרה ונתנה קיים ונהפך הברייחא מקמי משנה (ט) וא"ת אליב' דרב זביד מאי בנייתו בין ר' יהודה ור'
 חנינא

גמ איבעי' להו ר' אלכתחילה וכו'
 (א) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ב) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ג) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ד) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ה) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ו) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ז) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ח) דהיינו רישא דמתניתין וכו'
 (ט) דהיינו רישא דמתניתין וכו'

בימים: וס' ומחצת ר"ח כ"ע סדר דמוכנה לכתחילה ר"ל בע"כ ים דבר מאלו השאלות
 שמוכרת לכתחילה וסינו ע"כ בחזקה כ"טע"ד: (י) וכו'. יכול להקשות מיד ר"ח
 כ"ע דלמך דב"ש והא דמקשה לקמן אהר"י וכו' וז"ל וכו' וכו' כ"ל
 אך לא דמי ר"פ לר"ז דבדבר פסא פריך מ"ש כדפי"ש דל"ה אף כשזוה"ס
 דלר"ח כ"ע מוכרת לכתחילה ולר"ז הקושיא
 כפסוקו על חרסו לזכר וכו' שכתבתי לעיל:
 (יא) וברייחא דקחני מוכרת וטעמא
 לכתחילה ר' חנינא אליבא דר"ג וכו' וכי
 איתא להאי גירסא בפיר"ח וכו' וכו' וכו'
 כ"ל: (יב) ויש פירש משום דבאופן שתי
 בלשונות בלשון אחד וקילקול הכפריס וכו':
 כ"ל ור"ל כשהי' בלשונות של רש"י כתיבת
 ידו כמו שהוצא בתוס' ומה שכתב אבל
 בפירוש רבינו וכו' הכוונה על רש"י ז"ל:
 (יג) אחד של רבותי' ואחד שלו וגירסא
 כגירסא רבותי' אך כזה משנה מפירוש
 רבותי' דמפרש וכו' כ"ל יש כנחל כפל
 דברים עיין פלוג' (יד) והאי דקתיימי רבינו
 שלמה וכו' אין לך ישינים מיושנים מפיר"ח
 וירושלמי ומה שאומרים שכתובתה"ל ז"ל
 וכו' כ"ל:

ס (א) נראה בעיני כמו שפירש רש"י
 דטובא איכא כברייתא דדמאי כה"ג
 וכו' כ"ל ביאור דבריו - שמסכים לפירש"י
 דינן הוא טובא וישנה שמוכה מחדש ואינו
 טובע לפנין חיבור ומשיג אפירש ה"ס
 מפרשים דנוגע לפנין עומר ונס משיג
 אפירוש אחדו רש"י [ומ"ש בתוס'
 במילתין כ"ס רש"י] הוא טעם הדפוס
 דחדש וישן הוא לפנין שביעית אך מה
 שכתב רבינו דלא מלינו בשום מקום שם חדש
 וישן לפנין שביעית קשה לי דהא מלינו
 כשביעית פ"ז מ"ו וורד חדש שכתבנו בשמן
 ישן וכתבנו רש"י הכי' הוא ז"ל לר"ל וכו' וכו'
 יתחל להשנה זלם ונראה דטעונו דסתם שם
 חדש בלא שם הפירי לא מלינו ובשם מוכס
 דסתמא רוגס לקר' דבריו להכי קאמר וורד
 חדש שמן ישן ולכן ככל מס' שביעית לא
 מלינו לבון זכ' ודע דמה שמקשה רבינו
 על פירש"י כיון דהוא אומר כעלמו שחשוד
 על השביעית אך לוקח ממנו יש ליישב
 דרש"י ס"ל כשיטה רש"י ז"ל כבוכה ל"ט:
 וביבמות קכ"ב: דיעק' האיסור הוא לאחר
 הביעור אבל קודם שהגיע זמן הביעור

משמע מדבריו שם דלף למטר כדי וכו' דמדיש שאלו הוא פירוש שביעית - סינו
 לענין דלם חונה להשקוהו אחר הביעור לא יקנה ממנו ועוד לענין כמה דברים
 באכור לעשות שביעית כגון למסור לבין ושר ענינים אבל רבינו לשיטתו שפיר
 משיג דס"ל אף קודם הביעור אכור מן המשיג ומשיטתו למסור אכור כמו שכתב
 התוס' בסוכה שם ועיין לעיל סי' י"ז י"כ

חנינא דהא תרווייהו מודה דעד שלא נישאת ונישאת לכתחילה
 לא תמכור ואם מכרה ונתנה קיים ר' חנינא בן עקיבא סבר
 מוכרת לכתחילה (י) והי' יוכל להקשות מיד ר' חנינא בן
 עקיבא דאמר כב"ש והכי מקשה לפני' אתרווייהו אדרב
 וארב זביד רב פפא אמר לא קשיא הא ר' אליבא דר"ג
 וכו' ומתניתין דקחני אם מכרה ונתנה קיים ר' יהוד' אליבא
 דר"ג (יא) וברייחא דקחני אם מכרה ונתנה לכתחילה אליבא
 דר"ג ור' חנינא דאמר כב"ש דאמר מוכרת ונותנת לכתחילה
 דהא ב"ה אמר לכתחילה לא תמכור והכי איתא להאי גירסא
 כפי' ר' חננאל ובירושלמי אך בזה שינוי פ"ח דגם במילתא
 דרב זביד תני מוכרת ונותנת קיים ומרפכין משנה מקמי
 ברייתא ולא נהירא (יב) ויש פירוש משובש ואותן בשתי
 הלשונות בלשון אחד וקילקול הספרים אבל בפירוש רבינו
 בפירוש' הראה שתי לשונות (יג) אחד של רבותי' ואחד שלו
 ושל רבותיו וגירסתו כגירס' רבי אך בזה משני' מפ"י ר' דמפרש
 ר' יהודה על לכתחילה דהיינו ב"ש ארבעיבד היינו ב"ה ופשוט
 להו דאסיפ' קאי ואין נראה לי דכי על זה הו' קבעי תלמודא
 אי אמרי כב"ש או כב"ה פשיטא דלא אמרי כב"ש דב"ש
 במקום ב"ה אינו משנה הכי נמי מפרש בקונטרס דהא
 קאבעי ר' יהודה על לכתחילה או דיעבר כרבותיו אבל
 מקשה רבי מאתר דלא גרס אף זו לא תמכור וכו' מנלן
 דארבעיבד קאי ואסיפא דילמא הך בדייתא בעד שלא נישאת
 ונישאת קמיירי ובסיפא דסיפא וא"ת הלא סיפ' דסיפא ר'
 חנינא בן עקיבא דהא ר' חנינא קאמר אמרו לר"ג וכו' ובריייתא
 קתני ר' יהוד' א"כ ברייתא אינו בסיפא דסיפא זו אינך יכול לומר
 שהרי בספרים מדוייקים אינו ר' יהודה ואפילו הי' מכל מקום
 נובל לומר שזה בסיפ' דסיפא ור' חנינא מסייע' מילתא דר'
 יהודה דהכי מתרצי בע"כ אליבא דרב פפא דמעמיד סיפא
 כר' יהודה אליבא דר"ג ואע"ג דר' חנינא קתני לה ולעולם
 מנלן לרבי שלמה דאסיפא דרישא קאי (יד) והאי קמייתי
 רבי' שלמה ראי' מספרים ישינים אין לך ישינים מיושנים
 מר"ח בירושלמי ונס מה שאומרים שאתוספת' לא גרסינן אף
 זו לא תמכור וכו' עד על החדשים אנו בושים וכו' אינו ראי'
 דהא הוגהו מספרינו:

כתובות ודמאי פרק ד

ס ע"כ ר' ע"א חבירו ישן פירוש (א) נראה בעיני כמו שפירש דמאי כה"ג מכור לי ישן נושן
 ענין שלי חדש
 ומכירי ישן:
 אבל חדש וישן לא שייך למימר גבי עומר דהוה למימר שלי חדש ושל חבירו אינו חדש בדקתני שלי אינו
 מתוקן ושל חבירי מתוקן ומשנה מוכרת דקתני לעיל מהאי מי כאן נאמן ומי כאן מעשר ואמר לו אני אינו נאמן
 איש פלוני נאמן הרי זה נאמן הלך ליקח ממנו ואמר לו מי כאן מוכר ישן אמר לו מי ששלחך אצלי אעפ"כ נאמן ש"מ הישן
 פירות ישינים קאמר דאי ישן לאפוקי חדש דעומר קאמר והלא אותן שהוא קונה ישינות הן דהא הימנוה אלא ע"כ פירות חדשים
 מיושנים קאמר ולדברי רבותינו שמפרש חדש היינו שביעית כמה תשובות יש בדבר (ב) חדא דבחדש לא משכחי בכולא תלמודא
 לשביעי' ועוד כשאמר לו מי כאן מוכר ישן מכלל דשביעית זבין והוא הימנוהו ותו מי ששלחך אצלי הא איהו נופא אמר אין נאמן
 וזה מעיד עליו שהוא נאמן ועוד לא נחשדו עם הארץ על הדמאי כדאמרינן לפי ששלח וכו' מ"ט קונים מהן מעשרין את הדמאי
 אבל נחשדו על העומר חדש מה יועיל תקנת דמאי אלא וודאי על השביעית לא נחשדו אלא החשודים כדאמרי' בבכורות החשוד
 על הבכורות החשוד על המעשרות החשוד על השביעית החשוד לאכול תרומה על שם חולין ואיכא טובא התם ואמרינן התם
 החשוד על המעשרות אינו חשוד על השביעית אם כן לא נחשדו אלא החשודים ומעשרות דרתם מעשר שני כדמפרש התם
 משום דבעי תרומה וכן מוכח בשילהי הניזקין וכן פריך בפרקא קמא דחולין ולא גזרו על תערובת דמאי ומקשינן הנותן לשכנתו
 עיסה לאפות וקדירה לבשל אינו חושש משום שאור ותבלין שבה בחשודין מיירי' ואם אמר עשי לי משלבי תישש לשביעית ומעשר
 שני ופריך ליה מדחייש שמא עירבה שביעית ומעשר שני משום דחשודה (ג) הכי נמי ניתני בתערובת דמאי התם עם הארץ (ד) והא
 דקתני במשנת דמאי מי כאן נאמן ומי כאן מעשר בדקתני לעיל דההיא האומר למי שאינו נאמן על המעשרות קח לי ממי שהוא
 מעשר אינו נאמן וכו' (ה) ובתחלת אע"פ מוכרת שאי אפשר לאוקמי בשביעית דכיון דלר' יהודה מחמיר על השביעית הוי ליה
 לאורי' בשאר איסורין דלא חמירא עליהו כולי האי ותו לא והכי פירש שלי אינו מתוקן וגם פירות חדשים של חבירי מתוקן וישן
 דאע"ג דפירות חבירו דהרתי לטיבותא קאמר ביה נאמן למאן דלא חייש לגומלין ובל מעשרות שאצל שביעית מעשר שני קאמר
 ובחשוד (ו) בדמוכה בבכורות ובניזקין מעשרות בלא שביעית דמאי כדמוכה במס' דמאי בריש האי פרקא הלוקח פירות ממי שאינו
 נאמן על המעשרות ושכח לעשרן שואלין בשבת מכלל דכי אסרינן תיקנינהו:

סא פרק הבותב דף פג ע"א מאי בותב אומר וכו' וכי כתב לה מאי הוי והתניא אומר לחבירו לא אמר כלום ואי קשיא
 מהא דאמרינן בנישין פ"ד דף מג ומייתי לה בקידושין ת"ר המוכר עבדו לגוים עד מאי
 אע"ג פ"ג ע"א

אע"ג

סא (א) חט"ג דאמר חז"ל עסק כן מיד חז"ל י' ז' דעדין איהו' שדה מחוסרת זכיי' וכו' כ"ל וזה הוא הדין הסודי הסודי : (ב) ולאחר מכן כמו כן דין ודברים הללו וכו' אבל הסוד דלא קאמר הכי אלא כסודות ממנו וכו' כ"ל לא ידעתי להלום סודו זו ועוד ה' היתה ע' דין ודברים אלא על חז"ל י' עסק זה או י' מסולקת הימנה מה שייך כסודו זו והלע"ד ע"פ מה שכתבו הרמב"ם ז"ל ב"ה דאמרין ספ"ק המיעול המוכר ב"ה להבירו וחזר ומתלו מחול ונתקבו בעמלו של דבר וכתבו הפעם דכל דבר י' שני' ביעודים [כגון הסדה מועדע גופה הסדה לבעל הסדה וביעודו שני הו"א מן הסדה שייך לבעל הסדה כמו כן] הפע"ח מועדע גופו להבע"ח ופדומו מועדעיים בחורה ערבות ובשמכר הפע"ח לא מר רק ביעודו נמונו ולא ביעודו גופו וביעודו גופו נכ"ר אלא ונומילא כמתלו לו ביעודו גופו דפקע נעממו ביעודו ממונא ולפ"י נאמר דכ"ל בעיני כסודו זו ממש דהיינו לאו מיעולא דמה מכר לו אחרי דלא אמר כלום לכן כ"ל דהאמה מכר לו מה שהסדה נבאח פירוה ואינו רואה לריב עמו בעד זה וכו"כ כסודו חז"ל עסק זה או י' מסולקת הימנה ר"ל כ"כ ממה שהסדה נופלה לו פירוה אלא ט"פ הקרקע נכ"ר ח"י וממילא כיון דגוף הקרקע נכ"ר אלא ממילא ח"י הפירוה שלו אלא בעד דלא נשתייר אלא רק ביעודו הט"פ של העד ולא לריב שטר שיחזרו ממנו דמעשה ידיו שייך להכריז שמכר לו דעכו"ל קונה יב"ר אל למעשה ידיו אלא לאו את הגוף כדאמרין בעינין ל"ה עיי"ש וממילא מוכח דמאי דאמר כסודות מן הנכרי חז"ל עסק כן כוונתו על ביעוד הגוף דמעשה ידיו ככר כסודו ולכן ספיר מהני לישאל דחז"ל עסק כן ולפ"י כדה כי אמר חז"ל עסק זה גנופה של סדה ספיר מהני וקיי חזירו ורבינו משיב ע"י דהרמב"ם לישאל ידיו מסולקת הימנה ממשע לגמרי ח"י מהגוף וכו"ל דאף דהרי לישאל קמאי נובל למר כן אלא לישאל ידיו מסולקת ממשע ותר דהסדה אלא גנופה הסדה ולא השיבנו למר דבדבריה קבה לבעל זלתי הסדה למה לא קני לה רבינו לקנין פירות ה' ליהא דלם ה' כוונתו לקנות הפירות ספיר הוה מהני חט"ג דהאמה זה כוונתו לקנות הגוף והגוף הסדה לא מהני לכן זה ולכן לא קנה גם הפירות כן כ"ל להרן דעה ה"ב מהרן כהצ"ח רבינו והמעשין יבנה את הגרסה לו והקרב חז"ל :

סב (ב) הסדה קי"ל כרשב"ג דהנאו בעל והסדה ודח"י החי בעל ידע ומחיל בהרי הוא יודע וכו' כ"ל זה הוא היך מדברי הסוד' במסכתין דף פ"ר י' ה' ובכר ובמכ' ב"מ דף ל"א ד"ה הלא שכתבו דכתיב ויקרי ג"כ לא ידע שאינו יודע אם תמות חששו קודם שירכנה עיין בדברייהם וסודו רבינו נראה דזה לא ידע שאינו לא ידע דה"כ נבי שאל וככה נראה נמי דמיקרי לא ידע דליתא מעשה ידיו י"ה יוהר על מנומיה"ל אלא ודח"י כיון דעכ"פ מדבר זה מהייאשה לגמרי ח"י דיכול להיות שלא יגיע לזה כוס היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומתלה הכי נמי נבי ירושה דעכ"פ ה' ה' מהייאש מירושמה ח"י שיעל להיות שלא יגיע לו היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומחיל מה שאין כן נבי חונאה ח"י ידע כלל אם י"ה עינין החונאה ועוד דליתא גמריין ריב פירקין דהסוד' מיהא שיחא משינה לא שיחא וכתבו הסוד' הפעם משום דרוב פעמים מסתכנת בלידה אלא דהך האשה למה קודם ועד דל"ל דזה בסודו דקאמר הגמ' דמכוס דלא ידע לכן לא הוה מחילתו מחילה סוי כענין הסמכה דכיון רק להסמך הבירו עכ"ל דכיון ולא גמ' ומקמי מלך שלם ולענין הסמכה בחי' הוה כפ"י דעירובין ובמכ' ב"מ דף ע"ד ובכסדרין כ"ד דדבר דכיון למרי או שאין בידו כלל כגון שתקן בקוביא לא מיקרי חסמכה ומה שבידו ולאו בידו כגון שחלו ביד חב"ד זה מיקרי חסמכה עיי"ש ולפ"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה דהני בחזירו ודח"י לא גמ' ומחיל ח"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה ומה שמקיים הסוד' דח"י חט"ג מרד ארבע הא אמריין כס דהיכא ידע ומחיל הנאו קיים וח"י הכי נמי ידע ומחיל והנאו קיים י"ל דס"ל לרבינו כמו שכתב לקמן כזה

סב (ב) הסדה קי"ל כרשב"ג דהנאו בעל והסדה ודח"י החי בעל ידע ומחיל בהרי הוא יודע וכו' כ"ל זה הוא היך מדברי הסוד' במסכתין דף פ"ר י' ה' ובכר ובמכ' ב"מ דף ל"א ד"ה הלא שכתבו דכתיב ויקרי ג"כ לא ידע שאינו יודע אם תמות חששו קודם שירכנה עיין בדברייהם וסודו רבינו נראה דזה לא ידע שאינו לא ידע דה"כ נבי שאל וככה נראה נמי דמיקרי לא ידע דליתא מעשה ידיו י"ה יוהר על מנומיה"ל אלא ודח"י כיון דעכ"פ מדבר זה מהייאשה לגמרי ח"י דיכול להיות שלא יגיע לזה כוס היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומתלה הכי נמי נבי ירושה דעכ"פ ה' ה' מהייאש מירושמה ח"י שיעל להיות שלא יגיע לו היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומחיל מה שאין כן נבי חונאה ח"י ידע כלל אם י"ה עינין החונאה ועוד דליתא גמריין ריב פירקין דהסוד' מיהא שיחא משינה לא שיחא וכתבו הסוד' הפעם משום דרוב פעמים מסתכנת בלידה אלא דהך האשה למה קודם ועד דל"ל דזה בסודו דקאמר הגמ' דמכוס דלא ידע לכן לא הוה מחילתו מחילה סוי כענין הסמכה דכיון רק להסמך הבירו עכ"ל דכיון ולא גמ' ומקמי מלך שלם ולענין הסמכה בחי' הוה כפ"י דעירובין ובמכ' ב"מ דף ע"ד ובכסדרין כ"ד דדבר דכיון למרי או שאין בידו כלל כגון שתקן בקוביא לא מיקרי חסמכה ומה שבידו ולאו בידו כגון שחלו ביד חב"ד זה מיקרי חסמכה עיי"ש ולפ"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה דהני בחזירו ודח"י לא גמ' ומחיל ח"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה ומה שמקיים הסוד' דח"י חט"ג מרד ארבע הא אמריין כס דהיכא ידע ומחיל הנאו קיים וח"י הכי נמי ידע ומחיל והנאו קיים י"ל דס"ל לרבינו כמו שכתב לקמן כזה

הדיבור חליבה דשמואל דהסוד' דח"י חט"ג נאמר נבי חונאה דהני בחזירו ודח"י לא גמ' ומחיל ח"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה ומה שמקיים הסוד' דח"י חט"ג מרד ארבע הא אמריין כס דהיכא ידע ומחיל הנאו קיים וח"י הכי נמי ידע ומחיל והנאו קיים י"ל דס"ל לרבינו כמו שכתב לקמן כזה

סב (ב) הסדה קי"ל כרשב"ג דהנאו בעל והסדה ודח"י החי בעל ידע ומחיל בהרי הוא יודע וכו' כ"ל זה הוא היך מדברי הסוד' במסכתין דף פ"ר י' ה' ובכר ובמכ' ב"מ דף ל"א ד"ה הלא שכתבו דכתיב ויקרי ג"כ לא ידע שאינו יודע אם תמות חששו קודם שירכנה עיין בדברייהם וסודו רבינו נראה דזה לא ידע שאינו לא ידע דה"כ נבי שאל וככה נראה נמי דמיקרי לא ידע דליתא מעשה ידיו י"ה יוהר על מנומיה"ל אלא ודח"י כיון דעכ"פ מדבר זה מהייאשה לגמרי ח"י דיכול להיות שלא יגיע לזה כוס היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומתלה הכי נמי נבי ירושה דעכ"פ ה' ה' מהייאש מירושמה ח"י שיעל להיות שלא יגיע לו היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומחיל מה שאין כן נבי חונאה ח"י ידע כלל אם י"ה עינין החונאה ועוד דליתא גמריין ריב פירקין דהסוד' מיהא שיחא משינה לא שיחא וכתבו הסוד' הפעם משום דרוב פעמים מסתכנת בלידה אלא דהך האשה למה קודם ועד דל"ל דזה בסודו דקאמר הגמ' דמכוס דלא ידע לכן לא הוה מחילתו מחילה סוי כענין הסמכה דכיון רק להסמך הבירו עכ"ל דכיון ולא גמ' ומקמי מלך שלם ולענין הסמכה בחי' הוה כפ"י דעירובין ובמכ' ב"מ דף ע"ד ובכסדרין כ"ד דדבר דכיון למרי או שאין בידו כלל כגון שתקן בקוביא לא מיקרי חסמכה ומה שבידו ולאו בידו כגון שחלו ביד חב"ד זה מיקרי חסמכה עיי"ש ולפ"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה דהני בחזירו ודח"י לא גמ' ומחיל ח"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה ומה שמקיים הסוד' דח"י חט"ג מרד ארבע הא אמריין כס דהיכא ידע ומחיל הנאו קיים וח"י הכי נמי ידע ומחיל והנאו קיים י"ל דס"ל לרבינו כמו שכתב לקמן כזה

סב (ב) הסדה קי"ל כרשב"ג דהנאו בעל והסדה ודח"י החי בעל ידע ומחיל בהרי הוא יודע וכו' כ"ל זה הוא היך מדברי הסוד' במסכתין דף פ"ר י' ה' ובכר ובמכ' ב"מ דף ל"א ד"ה הלא שכתבו דכתיב ויקרי ג"כ לא ידע שאינו יודע אם תמות חששו קודם שירכנה עיין בדברייהם וסודו רבינו נראה דזה לא ידע שאינו לא ידע דה"כ נבי שאל וככה נראה נמי דמיקרי לא ידע דליתא מעשה ידיו י"ה יוהר על מנומיה"ל אלא ודח"י כיון דעכ"פ מדבר זה מהייאשה לגמרי ח"י דיכול להיות שלא יגיע לזה כוס היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומתלה הכי נמי נבי ירושה דעכ"פ ה' ה' מהייאש מירושמה ח"י שיעל להיות שלא יגיע לו היזק מזה עכ"ל מיקרי ידע ומחיל מה שאין כן נבי חונאה ח"י ידע כלל אם י"ה עינין החונאה ועוד דליתא גמריין ריב פירקין דהסוד' מיהא שיחא משינה לא שיחא וכתבו הסוד' הפעם משום דרוב פעמים מסתכנת בלידה אלא דהך האשה למה קודם ועד דל"ל דזה בסודו דקאמר הגמ' דמכוס דלא ידע לכן לא הוה מחילתו מחילה סוי כענין הסמכה דכיון רק להסמך הבירו עכ"ל דכיון ולא גמ' ומקמי מלך שלם ולענין הסמכה בחי' הוה כפ"י דעירובין ובמכ' ב"מ דף ע"ד ובכסדרין כ"ד דדבר דכיון למרי או שאין בידו כלל כגון שתקן בקוביא לא מיקרי חסמכה ומה שבידו ולאו בידו כגון שחלו ביד חב"ד זה מיקרי חסמכה עיי"ש ולפ"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה דהני בחזירו ודח"י לא גמ' ומחיל ח"י ח"י חט"ג נאמר נבי חונאה ומה שמקיים הסוד' דח"י חט"ג מרד ארבע הא אמריין כס דהיכא ידע ומחיל הנאו קיים וח"י הכי נמי ידע ומחיל והנאו קיים י"ל דס"ל לרבינו כמו שכתב לקמן כזה

ס"ל ב"כ בלאו ביה דהאי מילה ומתין שמואל ליה נ"י האי דיתוהו וס"ל דחן חילוק בין ידע ללא ידע ולא ידע ומתין דחף דשמואל יודה בזה עכ"ז לא דמי לא ידע בלאו ביה דהאי מהוה ידע הי' בידו אבל גבי ירושה חין דיטולקו כלל והדר מקשה לזה הסברא דבכתב כ"ע מדיים משום דחין בידו למחול דחולף ר' יהודה מודה דלא הוה מחילה א"כ ח"ך רבה הגמ' ליתא דרב פליג ארשב"ג ומתין דלפי האמת חמירין ק' אבל רב חיטו משוכנע לזה הסברא ולפי מה שנהג הגמ' לומר ס"ל לרב דהיא ג"כ פליג ר"י רק לפי האמת חיווין ק' :

סג (א) א"ע"פ בקתו באתרסה ובכתובה לגביה למחר כשוין וכו' כיון שגא הספיק לגביה וכו' דברי רבינו מובאים בהוס' ומביני ע"פ רש"י דמפרש דמיירי מן האירוסין והנה הרמב"ן ז"ל במלחמות החלום דנס דעת הר"ף כרש"י מהשמ"ע הר"ף כל סוביא זו וסביג הטעם רבוב על פירות רבינו וסביג ביה"ל : כהם מעלות טיבות יש לפירוש "דח"ף על פי" רב ר' יעקב וס' ומה דקדוקין ודיים מוכיחות י"ש לפירוש זה למי שמתין בבורח ההל"כ ולא יתן ליהוה עב"ל ומתער שפניה על לחרן דברי רבינו לכן נכסתי ונדחתה לפניס ממחיתי לחרן כל ההשגה והנה לפירוש ר' רפי' ברובה אשר חין לנסות ימין ושמאל מדברי רבינו דלפירוש"י והר"ף דזו הפלוגתא הוי מתעט כפלוגתא דרבא"פ ורבין א"כ ח"ך עלה על דעמו לומר דר' נתן ס"ל כרבנן והא ברית א"ע"פ חמירין הסתייס דר' נתן דלמר הלכה כרבא"פ דלשמתין ל"ל ר' נתן דחילין בחר לומדת דלמר ר"ג הלכה כר"ע שגרי במסוכן וכו' ולפ"ז דלמסקתא חז"ל דער אומדת וחיבה למימר ח"פכא מ"מ ח"ך לא חזירי התלמוד דבר מזה אמנם שבה ורלתי דבשם נר"ך להיות הניכרה ר' יונתן ולא ר' נתן ללא מליוו בכל הש"ס שפילוג ר' נתן עם רב וכן הוא הניכרה בחולין ע"ה :

עיי"ש ח"ך א"ע"פ שחין רפי' מזה מ"מ מזו הסוגיא התייבז קלה מהשגות הרמב"ן שהקשה מדקאמר הגמ' סהמא מ"ד לא זכה כרבא"פ ולא קאמר דחילין בחר לומדת ע"מ דרבינו מתח האי פלוגתא דאי לא"ה ח"ך דע"פ סברא מדמה זו לזו משום אומדת הוא ל"י לפיכך לא ה"ל לכתוב רפי' אומדת דחי"ן כסוגיא סמויה אע"פ דקאמר שם דעממא דרבא"פ משום אומדתא וכתן קאמר ליתא בפלוגתא דרבא"פ ורבין קומפולגי האי"ל כמתן דלמר מפורש כרבא"פ דחילין בחר לומדתא ודכתיב כה"ז במ"ס כ"ב דף קמ"ז : דלחמירין שם מתן הנה ליה דס"ר הכי שה"ל תולה ומוטל כמיסה ואמרו לו נכסין למי ואמר להם דומה ביש לי בן וכו' ונדע שיש לו בן או שהיה משום משוכנת חין מהנתנו מהנה ליתא ר"ע בן מנסיה הוי עיי"ש ולא מסייב ג"כ ר"ש ב"מ היא דחילין בחר לומדתא ח"ך ודחי דמתין דחילין דלמר דעממא דרבא"פ משום אומדתא והנה ג"כ לא בחרה גווי מיירי כדפריך הגמ' שם עיי"ש ועוד כ"ל שבח דהא חוין דה"ס מהמ דמה אומדתא להדי ח"ף ע"ז דמיירו צענייניס וריס ז"ל כגון ברית א"ע"פ דמדמי הא דרבא"פ לר"ש שזורי דמיירי לפנין מהנה ש"ט כטלה להאי דר"ש שזורי א"כ כל היכי דמיירי בחד עניינא א"ע"פ דלא דמי לגמרי מ"מ כיון דהי עניינא הוא לא נר"ך הש"ס לפרש דעממא משום אומדתא עד הקשה מהשגתא אחרי לא זכה מ"מ כי לא נכס דחי"ן יכול להזיף מיד אב דלמתין דעממא הוא שלא כהב ח"ך ע"מ שיהי כ"י נכס בני אחריר ועלמא דרבינו הרמב"ן ז"ל תפס דרמי רבינו דמתין בין נכס ללא נכס דעממא משום חוקה דכיון דהבעל מוחק חין להזיף מידו וח"י לומר דעממא אחרינא ח"מ כ"י דעיקר הטעם דהב"ב לא הקנה רק בחלוף שהתנה בזה מזה חכל חופן הגאמא ח"ף ח"ס נתייחסה בדמיה קלים ונדוויייתה היתה מלה מנה ג"כ הקנה לו דל"כ ח"יה שייעור התן לזה ודךר אכשיס קן הוא וכו"ב מליוו ככ"ב דף קמ"ז : השולה סבלותה לביס מתיו וחלא שם חפילו ברניה לא הדרי הסבלותה ח"ס מהה לז גרסיה חפילו הוי הסבלותה מלה מנה חכל ח"י לא נהנה כלום הדרי הסבלותה חלמא דרך המוגס קן הוא כשכיל הגאס קלס מקנה סטוס גדול ווכי נמי כיון שהיו המטות ביד הבעל שבה אח"ה לא יתנא ששהתא לא נתייחסה מיה דכא חיבה ריווח ביהא חכל בשלה היו המטות כלל ביד הבעל לא רביע לה שם הגאס : וזה לממא ל"ס דעמיקה דחין קן הוא ולא

אומר דהתם דידעו מחילה לא בפ"י אנו אומרה בהוהב לימא רב דאמר בר' מאיר וכו' אמר קך רב אנא דאמרי אפי' לר' יהודה ע"כ לא קאמר ר"י התם אלא רידעה ומחלה אבל הכא מי ידע דנמחל אלמא לא מחיל יש לנו לומר דהתם ריחוייה הוא שאמר רב לא ידע דנמחל כרי לאוקמי מלתא לדברי חבל ושמואל לא סבידא להאי דיתוי' והאי דאמר באיזה נשך למה לי ליכתוב דחמנא לאו בריבית לאו באונאה משום דלא ידע דנמחל אלמא בע"כ יש לנו לומר לא ידע דנמחל משום תלתא קראי ששמואל יאמר משום קולא אחרת או משום חומרא אחרת צריכא ג' ועוד תוכל לתרין לשמואל התם שאני דהא אלו ידע נמחל הוה מצי למחול דהא כמון בידו הוא אבל גבי ירושה אינו יכול לומר איני יורש דהא קמי' נפלה בע"כ רובה ל' רחמנא ואם תאמר לכתחילה כשאמר אלימא כרשב"ג דאם מתה ירשנה ולא מטעמא דרב סבר תנאי קיים וכי חולק רב אדרשב"ג דהא כ"ע מודה בהך א"כ כמאן סבר תוכל לומר דרב ווראי יאמר דפליג ר' יהודה הוא הדין בהא דהא לרב לא קשיא הלכתא אהלכתא והוא יאמר אין הלכה כרשב"ג בכל מקום ששונה במשנתנו ולעולם לא יסבור לטעמיה דאמר תנאי בטל אלא תנאי קיים וכו' יהודה :

סג פרק נערה

ר' מו ע"א עיני חמיריה בלה כהיבה חי מהני בשעה שעומד וקידש וה"ה אם לא כתב אלא באמירה הן הן הדברים הניקנין באמירה וכ"ש בכתיבה ונישואו ואח"כ מתו (א) א"ע"פ שנקנו באמירה ובכתיבה לגבותן לאחר נישואין בדרך כל מכנסת שום לבעלה בשטרא פסיקתא דרב גירל לא זכה הבעל בדברים הללו כיון שלא הספיק לגבות קודם מיתתה וה"ה אם נתגרש' דלא כתב לה אלא על מנת לכונסה וכיון דמתה או נתגרש' פקע לה קנינה והלשון מוכיח דבמיתה לאחר נישואין מיירי דקתני שיבואו עמה מבית אביה לבית בעלה א"כ לא כתוב לה אלא על שיבואו עמה לכשתנשאו ואעפ"כ לא זכו ור' נתן סבר זכו דקסבר כיון שנכנסה לחופה זכה בהן מיד ואי מן האירוסין מתה לא אח"י ר' נתן שפיר דהא ע"מ שיבואו עמה מבית אביה לבית בעלה קתני (ב) ותו לא אח"י דהא מתה מייתי לה ועוד הרע דלאו במיתה מן האירוסין דקתני לה אמתניתין דקתני נישאת יתר עליו הבעל שאוכל פירות בתיו ועלה קתני ת"ד כתב לה כלומר א"ע"פ דבעל אוכל פירות בתיה לכשתנישאת פירות כמות ובלים שכתב לה אביה לכשתנישאה אינו אוכל (ג) כיון שלא אכלה בתיה לומר בפלוגתא וכו' למ"ד זכו כרבנן כי היכי דגובה תוספת א"ע"פ שלא כנסה לא תלינן מסברא בכנסה כן ה"נ זכה הבעל הב' הואיל ונישאת (ד) דאי בעי מפרק לה בבית רין ולא תלינן בקיומו ומ"ד לא זכה בר' אליעזר בן עזריה לא כתב תוספת אלא ע"מ לכונסה הכי נמי לא כתב אב אלא ע"מ לקיימו וכו'

מטעם חוקה עד הקשה הרמב"ן ז"ל למס לן למימר בגמ' עד כאן ל"ך רבא"פ ח"ך חילוק בין ידע ללא ידע ולא ידע ומתין דחף דשמואל יודה בזה עכ"ז לא דמי לא ידע בלאו ביה דהאי מהוה ידע הי' בידו אבל גבי ירושה חין דיטולקו כלל והדר מקשה לזה הסברא דבכתב כ"ע מדיים משום דחין בידו למחול דחולף ר' יהודה מודה דלא הוה מחילה א"כ ח"ך רבה הגמ' ליתא דרב פליג ארשב"ג ומתין דלפי האמת חמירין ק' אבל רב חיטו משוכנע לזה הסברא ולפי מה שנהג הגמ' לומר ס"ל לרב דהיא ג"כ פליג ר"י רק לפי האמת חיווין ק' :

הטעמים וזה לא זכר שבס מקום ואולי הוא מהקנה מדינה זה ח"יה מילת שנים חכל כבוס מקוס לא מלאחי זאה שהיתה תקנה הקדמויני על ג' שנים וחף דבהגהת אכר"י זכה הסוביא י"ש רוח לזה כשהבן ז"ל ומלאחי בהבשה ר"ב ור"ד ממנגל'ה ספקלות עבו תקנה וס' בתוך שניהם שיחזרו ח"י הדנויין והג' עוביא מבוגה ח"ך היכא שאלשו בבית אב"י וחוללה משל אב"י חפילו נתייחס משל בעלה ח"פי' שתיכ ושלש שנים וכו' הכל של אב"י וכן משמע בספר הישר עכ"ל אבל משמע לי דללא דווקא ג"כ שנים דה"ה יוחר כל זמן שהיה ח"ך אב"י ומה שכתב וכן משמע בספר הישר לא ידעתי המשמעות לזה לא בכלל ונל לקמן בהקנה ס' הק"ע' ואולי חשיקתא דחיקתא כונתה וזו אה סברא שכתב דכיון דהא עדיין צריכא חוהנו מיחשב חכלו לא קיבל המשתח מעל כ"פ וישמחנו בק"ג וכו' תוכנ"ה : (ב) ומו לא אחי דהא מתה לה ועוד מדע דלאו במיתה מן האירוסין מיירי דקתני לה אמתניתין וכו' כ"ל (ג) כיון שלא אכלה בתיו כ"פ בפלוגתא וכו' כ"ל : (ד) דאי בעי מפרק לה בבית רין וכו' כ"ל : כ"ל : ור"ל דהא ביטלה הבעל לנכסה ע"פ כ"ד א"כ מה לני לקיומו ורבא"פ סובר דע"כ הי' דעת האב

כל עת שלא יקיים לא הזכה בן והנעל אינו יורש; כמו שזכרנו בלוח א' : (ה) וכו' היכי דחולין החם חברי אומר דעתי' הי' חולין האל ופריך דילמא דכ"ע כדכ"ט וכו' דלא חזיב חלף ע"מ לטנסה הי' לא חזב חלף ע"מ לקיימו והא מהה לה ומ"ד זכה אומר ע"כ ל"ק רכ"ט חלף בתידי' לידה וכו' דלא סייך חיתון בתידידי וכו' כמ"ל : (ו) ואין לנו לעמוד דעמי' במה

חזכה וכו' ר"ל דבאירוסין אין הדעה נוחה שמזכה כיון דעדיין אין שום קריבות ביניהם אבל מדידה לדידי' שהזמן הוא בנשואין די לנו בלחמה זו ואין זה סתירה למה שכתבנו סוף לוח א' דעכ"ז הא חזיק במדידה לדידי' דלע"ג ט"ב אומהח' אחת לא חזיק נהנה וכמו שכתבנו לעיל : (ז) כשכנסה לשם נשואין בעלה יורשה וכו' כמ"ל : (ח) ומתאם שמתין דסיבוק דוניח של חתנים שלטו בלא גבו קודם וכו' לא זכה בך דהיכנח' וכו' דשפוטא דשמתח' רבין כדכ"ט וכו' ושיי' דרי' דיחית' בעלמ' הוא ודכינו בלמה דמפרש מן האירוסין וכו' כמ"ל :

סדר (א) גולל זה האבן שנתנו על הקבר לאחר שקוברין אותו והוא האבן לאורך הקבר וכו' : הגם לדבר זה מוכח ברום' בכמה מקומות מ"מ לבי אומר לי שהדמות אני רואה בזמן ובזה שהיריחו לשיי' לזה לא רבינו מהשנה רבתינו בעלי האבן : עליו דע דהאבן כשבה דנ"ב ובכחכות ד' : מצי' כמ"ל פירש' גולל : הוא אבן גדולה שעל הרום של פנים שקוברין מניחה ובולין אותה עם הקרובים לסימן וכו' ובכחכות כהו צוה"ל וכו' מפרש דגולל היינו מניחה שהוא אבן גדולה וכו' וכן כתבו ברמב"ם מ"ב : ובכחכות מ"ב : דגולל היינו מניחה והקשו כשבה ובכחכות מהא דהיינו כחככ"ח דלחלוה כפרק חר"י פתי' חזי' גדולות שעשאין גולל לקבר המתאיל ע"ג מה' סתי' פתח פתח חתח מה' המתאיל ע"ג סתי' סתי' פתח פתח לכוונת דרך מה' לזה הקבו מה שייך לפירוש רבין דרך מה' ובכחכות חזי' עוד להקשו עיי"ם וכשבה סיימו דמריה דעמר' פירש' פירוש אחר ולפירוש יסקן מה שבחוסי' ולוי מוסף עוד להקשו על פירוש רבינו שני קוסיו' עומות האתה מה' דהיינו בתי' שחמות פ"ד הלכה מ"ב מעשה כתיב אחד שכתב נכסיו לחתים והינה את בני משפחתו והיו מעוררים וכו' וחתמו חתים על יבדק מחלה שכתב הגולל עיי"ם ומעשה קשה לפירוש רבין מה שייך בתימה הגולל לזה ולפירוש ח"ם כיון דהגולל שייך לגוף הקבר לכן חם לא היו נוהגים עדיין הגולל אין לו כיוול בזה אבל לכדי' אף חם עדיין לא התיירו מנחה לסימן האבן שייך כיוול ומנחה זו לא מעלה ולא מוריד לענין הכיוול שלן והגני' ק"ל אה' דחמין כשבה עם כל שאומרים בפני המה יודע עד פוסה הגולל וכו' דכתיב ויטב העפר על האבן כשפיה והנה מלכד דאין זה כברא לומר דהעמדה מנחה חסלק ידיעתו וככל' העמיתו מנחה עדיין יודע אף נס בר מן דין דלא מוכח מקרא דיושב העפר וכו' ומה שייך מנחה לזה האמנם כשנודק כן דברי רבינו דרוח אחרת אהו כזה וכן הוא הענין כשמתייחן השם בדרך החרון וטועין אותו כקבר וכו' ועל פני' על החרון אף אין מתלח' לזה החל' בעפר ולוקחים אבן גדול דנותנים אותו על פני' כל אורך הקבר וזכה מהתל' כל החל' ולמה עושים כן מפני שרבים להעמיד סימן על הקבר שידע מקום הקבר ואם היו מתלח' כל הקבר עפר ומעמידים קרשים או קנים ללא

בדרך העפר כאשר המנהג הלאינו היו נוהגים בקל כמו שפנינו חולות היום ולכן כשמעמידים הדוקים שהוא לסימן נוחים הגולל האבן הגדול עמ"ס הקבר והא' העמיתים נמלא דהאף עיקר הטובה של גולל ודובק היה לסימן מ"מ עיקר הסימ' הוא הדופק והגולל ממלא חלל הקבר ולפי"י ח"ם קושיה החום' דכעלוקחים אבן אחד מהגולל כאשר הדכס חלל בקבר ויש מקום

לנחמה לזאת וגם מה שהקשו ממס' שתמות ח"ס ג"כ דכל זמן שלא ניתן הגולל לא נגמר עדין כיסוי הקבר ולא נקרא כיוול עדיין וגם המה יודע כשי קבלת רבתינו ובקרא מדוייק קן וישב העפר על האבן כשה' ר"ל כמו שה' המחילה מטובה בעפר כל החלל ולפעמים כשאין מוק הגולל והדופק מעמידים בזה לסימן ומלחי' און לזה מדברי החום' בסוכה כ"ג : ח"ל ולא גולל לקבר כשהם מונח בקבר מתיחם על הקבר אבן גדולה לסתום את חללה והוא נקרא גולל וכו' כמ"ל וכן הוא בספר מה"ט להרמ"ץ והבא' בבי' צנז"ד סי' פ"ט ח"ל וחמיו הגרסאים השבוי' על פירש' והם אחריו שפירוש גולל הוא אבן גדולה שנותנים על הקבר לסימו' ולא לעשות נפש לקבר חלף לסתום וכן פירש' ר"ל על הערוך ז"ל עכ"ל הכי לך ראי' מפורש לדבריו והגם שהחום' כשבה כתבו שפירוש הערוך ח"ם החוספח' ומשפט שמחליקם דברי רבינו מפירוש הערוך אבן כפי המהלך לנו מדבריו שכתב פירוש הוא כעין פירוש הערוך ומצדדו זאת אין ביכולתנו לעמוד בזה על דבריהם ההוארם דמוריס ח"ם מדבריהם כשבה לדבריהם דהויתו דס' כתבו על פירש' דכעין זה פירוש הערוך וי' בידו' לזהו גס דברי רבי' ז"ל לדבריהם אף לא בלתי ידי מידה זו כמל' ולישבו דברי רבינו בלתי : (ב) והלשון מוכיח וכו' וכן כמל' מ"ג גולל אבן חלו' חסוד על פני דרי' לליל ודובק וחזי' מנחה אבן או עץ שנותנים אחת מתחם וחתה וכו' כמ"ל ומלח' דאף שהטובה בהגולל ודופק כשמוי' לסימן אף עיקר הסימן הוא כהדופק וכאשר בארע כמ"ל : (ג) ודופק מראשותיו ומי' דהאבן לא נקרא גולל חלף חרון ועוד ח"ם דכבר שיש בו רוח חיים וכו' או יכסו את החרון שאין דרך העולם כך הוא דלמדין בכחכות וכו' עכ"ל ומה שכתב מכתובות דלכאורה ממש כתיבה לדבריו כיון לדבריו הגולל והדופק אין זה הכתי' כן כך לדיבע זה כ"ל לבי' ופי' מעני' דע"פ רוב קב' יום היו גומרים הגולל והדופק כשי סיכר כל אחד קבר מה :

סה (א) פירוש וכו' זה סיבוב וכו' ותלמוד טועה וכו' קשה לעמוד על כוונת זה הסימן והגירסא דמי שכתב זה אין רלונו לפרש כפי' הבני של רש"י וחוס' דיש בלומה עי' ס"ס לכל הפירושים משום דקשה ליי' דל"כ לפה חכמה דה אלמנה עי'ם והחום' כהו משום דמעלה עשו ביחוסין ולבצע' זה המתאר לא נהיר ל' דברים הללו ואולי משום דל"כ למה לא עשו מעלה זו בלומה דהא בנה חכמה לדידי' הכל ועוד דמתע' בקידובין ע"ה ג דר' יוסי להכי חסר אלמנה עי'ם משום דכל האתה עוש' בכו' וכו' ואם דהוא כ"ס אף חסר זה כמלח' דפסיכ' דתנו חכמה עד שמפני זה נאסר ה' המנה וחי' דכדרי החום' דרך מעלה בעלמ' האם מפני זה יאסרו אף אלמנה חתמה לן מפרש' דהחל' יכא' חלף ספק אחד ולכן כתי' חכמה דתנו טעמו ולחמנה מיהב כ"ס משום דאורי' גופי' ספק ולחמנה מיחב עד ימו

סדר וכל אשר יגע ע"פ השדה להוציא וחולין ד' ע"ב העובר שבמעט אשה דברי ר' ישמעאל ר' עקיבא אומר לרבות הגולל ואת הדופק פי' מורי (א) גולל זה האבן שנתנו

על הקבר לאחר שקוברין אותו והוא נתון לאורך הקבר (ב) ולשון מוכיח גולל על שם וגללו האבן ע"פ הבאר וכתוב גולל אבן אל תשוב על פני דריש לגולל (ג) ורופק זה המצבת אבן שנועצים מראשם ואחת מן העצים מרגלותיו כדי שיכיר כל אחד את קבר מתו ולפי' זה יתיישבו כמה הלכו במס' עירובין ד' ט"ז בכל עושין לחים אפילו ברבר שיש בו רוח חיים ר"מ מ"ט משום גולל ועוד בברייתא דקתני התם ולא גולל לקבר כזה מנהגים דבר שיש בו רוח חיים כגון בהמה מעמידין על הקבר להכירו או יום או ימים עד עת שהיה מתקנים באבן או בעץ ולא כפירש' רבותינו הראשונים שמפרשים גולל זה כיסוי הארון שמשמין המת בו ורופק מראשותיו ומצדיו שהוא לא נקרא גולל אלא הארון ועוד אי אפשר דבר שיש בו רוח חיים יעמידו ארון לקבר או יכסה את הארון שאין דרך העולם בכך ועוד הא דאמרין בכתובות אי לר' יהושע עד משימתם הגולל כלומר שאין עליו אבילות עד שיעשה כל עסקי המת שיקברו ועושין היכר כגון גולל לאורך הקבר ומצבת לסותמין מכאן ומכאן עד דחל עליו אבילות כיון דרבם היו לתקן בו ביום לאלתר מצבת וכל תיקון המת מפני רוב המתים להכיר כל אחד את קבר מתו :

סה (א) פירוש ר' יוד ע"א : ענין חלמנה עי'ם וכתב ספיקא

פירוש רבים אלמנה עי'ם כלשון רבים והוא דקאמרין תרי ספיקא לא היינו ספק ספיקא ממש דאם כן בת אלמנה עי'ם שהיא בהספק חלל כשירה וכל שכן אלמנת

כתי' זה הוצא לעיל סי' פ"ו ועיין מה שכתבתי בס' כ"ד : (א) אם יבא הקנה וכו' עד פ"ד י לא ידעתי אם סי' זה הוא מבינו דהא רבי פינש לעיל סי' מ"ה דהא דאמר הנהו קלא חים לכו ר"ל ולא חיישין לזה וכן כהנו הסוס' בשם במבליהן דף נ"ח . ובקדושת י"א י וכו' כ"ב י"ג : וזה הפירוש ושכחן כהנו הסוס' בשם רבינו אליהו ע"ה

הקדירה וטעם כמו שפרש בפ' חביות דמקשה הבא לאוכל אוכל הוא והוי כמו אוכל דאפרת מאתר שברהמה ראוייה ב"ט ואין בנזנה זה סגנת נפשות דא"כ אפי' בלא בלאחר יד מותר ותו לא מידי ; ד' נ"ח ע"א ע מאי איכא ליסטים מוויין או מוכתב עיני ליסטי' מלכות הנהו קלא אית להו ואי קשיא הא אמרינן בפרק המוכר את הפירות ר' צ"ב המוכר עבד לחבירו וכו' ליסטי' מוויין או מוכתב למלכות אומר לו הרי שלך לפניך אלמא לית להו קלא ומקח טעות הוא תריץ הכי פירש הנהו קלא אית להו (א) אם ישאל הקונה על העבד מה עיסקוומה טיבעו בשעת מתן מעות אם הוא ליסטי' מוויין או מוכתב למלכות יודעים בני ארס והגידו לו ויכול לחזור אם משך או נתן עירבונן עליו בתחילה ומתחילה לא ברק שהוא סומך עד שעת מסירת המעות ואם שתקולא ברק בשעת מסירת המעות ווראי לא הקציר ומחל ואינו יכול לחזור לבך אמרינן דאין סימפון בעבדים דאמרינן מאחר שקנה העבד בשעת ניתן המעות ולא שאל עליה אם ליסטים הוא אם לא ווראי לא הקציר ואינו תיור ואוכל בתרומה וא"כ מה בין דין לליסטים או גנב או קביוסטוס דאמר כמו כן הגיעו יש לומר שאם נתן עירבון או משך בלא מעות גנב או קביוסטוס אמרינן (אין) מיד אבר זכותו ואינו יכול לחזור דוראי ידע דסתם עבד גנב או קביוסטוס ולא הקפי' וקנה כמו שהיא ; ד' ל"ז ע"ב ע פ' אלו נערות מעיד בה לא ישיאנה ר' יהודה אומר בין כך ובין כך לא ישיאנה בין מעיד ובין לא מעיד (א) והא קשיא ליה דמס' יבמות פ' ביצד מת הרגתו והרגתו לא ישא את אשתו וקתני בגמרא הרגתו באומר אני הייתי עם הורגים ופליגא ר' יהודה במשנה דתנן מת הרגתו הרגתו לא ישא את אשתו ר' יהודה אומר הרגתו ישא את אשתו הרגתו לא ישא את אשתו ואוקימנא באומר אני הייתי עם הורגים פירוש מעיד יש לומר דבשבויה הקילו דההיא דכתובת מיירי בשבויה ; ד' נ"ח ע"ב ע פ' אע"פ מיתר אימת קדוש דכיון דבמותר פליגי ולא בעיקר מעשה יריה שום חידוש אתי לאשמעינן רב ושמואל למותר לאחר מיתה קדוש כדמפרש לקמן דאין מעלין לה מעה כסף (א) אבל עיקר קידוש דמעלה לה מזונות ורב אדא אמר מותר מחיים קדוש דמזונות חחת מותר והוא מעלה לה מזונות אבל עיקר מעשה יריה לה

אלא שבחן הרחיב התיאור בזה וזוהי דגש רבינו מפרש ק' ותה שחבילאי לזה משום דק"ל לרבינו אליהו שמקייספיר"ט ולפירושו צ"ל דכלן מיירי לאחר מתן מעות לך פירש וסבר וקביל אבל אם עדיין לא נתן מעות קבלה לפרשבו דליתו אוכל ולא משמע ק' והלכא דמסוגיא דגמ' משמע להיפך דהא קאי אחרונה דלמה אינה אוכלת בתרומה מכוס סימפון וע"ז קאמר חי הכי עבד נמי ותמי קלא חיה לכו ולא נחמא דקודש מתן מעות ליתו אוכל ח"ג דקנה בקיין גמור ח"כ דמי לתרומה דג"כ אינה אוכלת רק כשנזחין ללא וודאי צ"ל דגם קודש מתן מעות אוכל וקשה למה הא יטל לחזור אלא בוודאי צ"ל כפירוש רבינו דלא חיישין לזה משום דלא שכיח נחמא דחפ' רבינו אליהו מוכרחים לחמו לפירוש רבינו ג"כ ופירוש רבינו בעלמא ג"כ חיו מספיק דה"ל להגמ' למימר הנהו לא שכיחא ומדלמתי קלא חיה לכו מוכה כמי הפירושים ביה ועיין בהשגה הראש"ד ז"ל פרק ט"ו מה' מוכה הלכה י"ב : (ב) מאחר שקנה העבד וכתב שנתן המעות לא שאל עליו וכו' וודאי לא הקפיד ואינו יטל לחזור וכו' כ"ל :

ע"א (א) והא קשיא וכו' . דע אהה האעיין סיקר בסימן זה כולו תמוה ולא ידעתי אם י"א זה מפי רבינו וזוהי חיה הלימד טועה כהנו דטונוה להקבוע דכחן נכ"י בין ק' ובין ק' יבאנה דהא דאמר לן יבאנה לדבריהם דרבנן קאמר כדלוקמין בגמ' וביבמות קאמר ר"י בסוף פרק בני הרנטוה לא ישא את אשתו ומיירי באומר אני הייתי עם הורגים וכו' כ"ל כהנהו כשהרנטוה ומעיד ע"ז אבל בלחמא אין הניכסא ק' ודברנא בהרנטוה אמר ר"י ישא את אשתו ואין לומר דלפניו ה"י הניכסא להיפך דלפני לייא ועוד דכלל הסוגיא כס מוכה להדיא כהרנטוה ובין חיה אומר דהלימד טועה כתב זהה :

עב (א) חל עיקר חידוש דמעלה לה מזונות וכו' כ"ל סי' זה ה"א מהכפולים ובלחמא כס"ל לעיל סי' י' וכו' כ"ב ע"ה :

עג (א) דכחלמא לכו"ה לא דייק כהנהו כהנו כולי האי דלחיה הוי כהני מעיקרא האשה שחמה וכו' כ"ל ביואר דכריו לכו"ה דטונוה לתקן קושים הסוס'

וקמ"ל דמזונות תחת מותר ואורחא דמלתא נקט כל הנשים מעלין להם מזונות ולא מעה כסף ודוקא הקדיש מותר בלא כסף מעשה דאי לאו הכי דרב אדא דאמר מחיים קדוש ואוקי לה במעלה לה מזונות ואין מעלה לה מעה כסף אי ארישא דמתניתין קאי בלא עושה ואוכלת שרי ואין מעלה לה מעה כסף ולא דיד' נינהו והא דתנן קונם שאני עושה לפיך מה שאני עושה יהי קונם לפיך יהא הקדש מליהנות לו אין צריך להפר נדר זה כיון שמעדין לה מזונות ומעה כסף שאין בו כח להקדישו לפי שהוא שלו דהערפה שעל ידי הרחק נמי שלו שמא תעדיף יוהר ממה שפסקו לו חכמים משקל ה' סלעים ע"י הרחק דמותר זה אינו שלו כיון שע"י הרחק הוא כדאמרינן במציאות האשה דלר' עקיבא הערפה שעל ידי הרחק שלה ויכולה להקדישו והך כשנה במעלה לה מזונות ומעלה לה מעה כסף ואמר שמואל הלכה כר' יוחנן להערפה קאמר פירוש רבינו שמואל כלומר הלכה דיפיר ולא מטעמים דאילו לר' יוחנן עיקר מעשה יריה צריך הפרה ולשמואל משום הערפה שמא תעדיף על הראייה הוא ויפיר זה שיבוש גדול אלא כך הגורס' בפר"ח ולימא הלכה כר' יוחנן בן נורי להערפה א"ג הלכה כת"ק א"ג אינו הלכה כר' עקיבא וכן היא בשילהי נדרים הכי פירש כי אמר שמואל הלכה כר' יוחנן שרי להערפה והערפה שתולק על ר' עקיבא הלכה אלא דאמר יפיר משום הערפה אלא משום הערפה שעל ידי הרחק דבעל הוי וברא הילכתא כוותיה אבל שמא יגרשנה לית הלכתא כוותיה ולימא הלכה כר' יוחנן בן נורי להערפה א"ג הלכה כת"ק דאמר אין צריך להפר מכלל דלית ליה להערפה דיריה ולא שמא יגרשנה מכלל דהערפה שעל ידי הרחק דבעל הוי וברא לאו דיריה הוא והשתא ליכא למיפרך וודאי מה שמקשה בפירות וכן עיקר פר"ח :

עג פ' האשה שנפלו אי משום כתובה לא ניתן כתוב' לגבות מחיים כלומר כתובת יבמה מחיים דמספר כתובה נלמוד שכתוב לה לכשתנשא' לאחר תטלי מה שכתוב ליכי אמר לוי מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כתובה ב"ש (א) דבשלמה לכו"ה לא דייק במדרש כתובה כולי האי דאי סברא מעיקרא השתא שאמרה מת בעלי תינשא ולא תיטלה כתובה ומדרש כתובה לא לגמרי משמע

ד' פ"א ע"א ענין ניתן כתובה מתי"ס מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כתובה ב"ש (א) דבשלמה לכו"ה לא דייק במדרש כתובה כולי האי דאי סברא מעיקרא השתא שאמרה מת בעלי תינשא ולא תיטלה כתובה ומדרש כתובה לא לגמרי משמע

אלא (ספר הישר) יוד

פא (א) בתרא פלוני דיהבא על נהר פלוני חזא פלוני הגולג בתחא פלוני ושמד היום בתקום וכו' כ"ל והוא חסרון היכר והרבה ערפולות יש בעניינה

בדמויות יש שמתבין מקום הלידה ומקום הדירה וזו היא נוסחה רכיש עיין גיטין פ' תוס' ד"ה וכו' עירב ויש שמתבין מקום הדירה ולא מקום הלידה והיא נכחה

מסכת גיטין

עין טופס הגט פא טופס הגט בכך ובכך בשבת בכך ובכך בימים לירח פלוני

שנת כך וכך לבריאת עולם למנין שאנו מונין כאן (א) במחא פלוני דיתבא על נהר פלוני ועומד היום במקום פלוני דיתבא על נהר פלוני (ב) וצבית ברעות נפשי בלא אניסנא ושבקית ופטרת וחורבית יחיבי ליכי אנת אינתחי פלוני בת פלוני (ג) המכונה כך וכך שנולת בפלונית מתא דיתבא על נהר פלוני ועומדת היום במקום פלוני דיתבא על נהר פלוני (ד) רהיית אינתתא מן קדמת דנא וברן פטרת ושבקית וחורבית יחיבי ליכי (ה) די תיהוויין רשאה ושלטאה בנפשיכי למרחך להתנסבא לכל גבר דתיצביין ואינש לא ימחה בידיכי מן יומא דנן ולעלם והרי את מותרת לכל אדם ורן די יהוי ליכי מינאי ספר תרובין ואגרת שבוקין וגט פטרוין ברת משה וישראל פלוני בר פלוני עד פלוני בר פלוני עד (ו) אם האמינתו שלית לקבל גיטה מיד בעלה יתנו בעלה לשלית ואין לחוש לקורבה ואינו עד דהוי כחצירו (ז) דלגבי שלית לפסול קרוב לא אמרין שלוחו של אדם כמותו אפילו גולן ואשה משייא שלית ואם שלוחו הוא ואחר עמו שאינם קרובים יחד ולא לבעל ואשה (ח) אז צריך עדים אחרים והא דצריך שני כיתי עדים (ט) כגון שאין השלוח כשר לעדות דאמר הבעל התקבל גט זה לפלוני אשתי בת פלוני המכונה כך וכך הרי היא מותרת ובפני עדים כשרים יקבלו (י) ויקראוה העדים תחילה (יא) וישתקו לבעל שלא יזכיר שום תנאי כי טוב לה למותרת עד שיתקיים תחלה כדאמרן חזר ואמר לה מחולין לך מהו וכו' ואותן עידי מסירה יכתבו ויחתמו שקיבל פלוני לפנינו (יב) אבל אם עשאה בעל שלית להולכה צריך המולך לתתו לאשה בפני שנים כר' יוחנן שלא היא המולך קרובים של בעל ואשה ועדים שהרי הוא אחד מן ג' הדיינים ואם הוא קרוב לאחד מהן או פסול צריך לתת בפני ג' כשרים דהתם ר' יוחנן מורה :

עין משפט הגט פב והלכתא כמו שסדרתי ושלחתי לבני פרי"ש וצריך שיהי' הדיו והקולמוס והקלף משל בעל דלא ליהוי גול דונתן בעינין ואם אין לו יתנו לו אחרים במתנה ויתנם לסיפר לכתוב גט לאשתו (א) ויאמר לאופר כתיב גט לפלונית אשתי ולעדים תתמו במעמד הבעל והסופר ועידי תתימה דאמרו בן ועידי הגט אין חותמין זה שלא בפני זה ואם שלוח מביאו צריך להעמיד ע"ג סופר לפי שצריך לומר בפני נכתב ובפני נתתם (ב) וצריך לעשות כל שלוחי גט בעדים שלוחי ויתתו הבעל לה או לשלוחה בפני שני עדי מסירה צריכים העדים לקרותו הבעל לנתינתו ויאמר לה הרי גיטך והרי את מותרת לכל אדם ואם לשלוחה נותנה יאמר התקבל גט זה לפלונית אשתי והרי היא מותרת לכל אדם אם שלוחו מוליכו יאמר לו הולך גט זה לפלונית אשתי והרי היא מותרת לכל אדם המולך יאמר הא גיטך והרי את מותרת לכל אדם ובפני נתת ונתתו לה בפני שנים דהילכת' כר' יוחנן ואם שלוח של בעל נותנה לה שלוחה של קבלה פסול דהלכת' ברב דאמר אין האשה עושה שלוחה לקבל גיטה מיד שלוח בעלה וצריך שיחתך

פ"ה דלון השליח עולה מהשנים ומקור מקומו כסוד מירובלמי עיי"ש והש"ג דהר"ש כחב זה בשליח הולכה חמס זה דעתו ג"כ בשליח קבלה כמו במתן הש"ג כפי קמ"ח סעי' פ' זה הוא ה"ש מי שחולק שכל ה"ב' ועיין בהש"ג אות פ' ולכן כחב ה"ב' ו"ב מי שנתנה מדבריו שחולק ע"ז ולא כחב ויש חולקין כמו שכתב בכל מקום משום דהר"ש לא כחב זה רק בשליח הולכה וזה שייך בהר"ה בהגה"ה והיא בשליח הולכה ודעת רבינו כדעת העיטור והסוד היירובלמי לא קאמר רק שאינו עולה במקום שנים אבל במקום אחד עולה וא"כ כפי שני שלוחים עולה במקום שנים ומה שחוקקו הקדמון תהא בלתי ג' דאם טונה היירובלמי דאינו עולה במקום שנים פשיטא מאי למימרא כ"ל דליק כלל דלצריך אליבא דר"מ דאמר פ"ה כתיב פ"ה דלון השליח עולה מהשנים ומקור מקומו כסוד מירובלמי עיי"ש והש"ג דהר"ש כחב זה בשליח הולכה חמס זה דעתו ג"כ בשליח קבלה כמו במתן הש"ג כפי קמ"ח סעי' פ' זה הוא ה"ש מי שחולק שכל ה"ב' ועיין בהש"ג אות פ' ולכן כחב ה"ב' ו"ב מי שנתנה מדבריו שחולק ע"ז ולא כחב ויש חולקין כמו שכתב בכל מקום משום דהר"ש לא כחב זה רק בשליח הולכה וזה שייך בהר"ה בהגה"ה והיא בשליח הולכה ודעת רבינו כדעת העיטור והסוד היירובלמי לא קאמר רק שאינו עולה במקום שנים אבל במקום אחד עולה וא"כ כפי שני שלוחים עולה במקום שנים ומה שחוקקו הקדמון תהא בלתי ג' דאם טונה היירובלמי דאינו עולה במקום שנים פשיטא מאי למימרא כ"ל דליק כלל דלצריך אליבא דר"מ דאמר פ"ה כתיב

פ"ה דלון השליח עולה מהשנים ומקור מקומו כסוד מירובלמי עיי"ש והש"ג דהר"ש כחב זה בשליח הולכה חמס זה דעתו ג"כ בשליח קבלה כמו במתן הש"ג כפי קמ"ח סעי' פ' זה הוא ה"ש מי שחולק שכל ה"ב' ועיין בהש"ג אות פ' ולכן כחב ה"ב' ו"ב מי שנתנה מדבריו שחולק ע"ז ולא כחב ויש חולקין כמו שכתב בכל מקום משום דהר"ש לא כחב זה רק בשליח הולכה וזה שייך בהר"ה בהגה"ה והיא בשליח הולכה ודעת רבינו כדעת העיטור והסוד היירובלמי לא קאמר רק שאינו עולה במקום שנים אבל במקום אחד עולה וא"כ כפי שני שלוחים עולה במקום שנים ומה שחוקקו הקדמון תהא בלתי ג' דאם טונה היירובלמי דאינו עולה במקום שנים פשיטא מאי למימרא כ"ל דליק כלל דלצריך אליבא דר"מ דאמר פ"ה כתיב

(ספר הישר)

וסד"א כמו דאמינו לשליח על קיום הגט כדאמרינן ריש מחלותין אע"ג דלון דבר כבערה פחות משנים עכ"ל משום דעדים החמושים נעשה כמו שחוקקו עומד כב"ד כמו כן י"ח' מהמין ג"כ על הנחיה ועל חתימה כפ"ג ג"כ לזה משמעו היירובלמי דליונו עולם במקום שנים • כן כ"ל :

כבעל התקבל גט זה וכו' • קד וקד וסודי היא מנוסחה חמני ותהא מותרת לכל אדם ובפני עדים וכו' • כ"ל : (י) ויקראו העדים תחילה וכו' • כ"ל : (י) ויקראו הגט קודם שיתן ליד השליח קבלה ואחר הנתיב יקראו ג"כ זה א"ל לפני : (יא) וישתקו לבעל וכו' כי מזה לה לחמח' וכו' • עולם חמני כוונתו וחילולי דמיסתפיח' היה מניה כי אין פוז לה ומחלה וצילוח הדברים דהנה הסוד כפי"ה מביא דיון בשה"ה"ף וחמה ה"ב' למח' כ"י כותן לה גט דרשאי להאנות ותיקן משום דילמא אזלי עדים ויגידו לה ששלוחה קיבל הגט והחנאי לא יזכירו והיא לא ידעה ותיקב ונמלח גט בטל וכו' ממזיכים עיי"ש ק"ר אחתי קשה דהא יש חקקה לזה שח"כ יבעל החנאי ויאמר לפני עדים שמחול לה החנאי כדי שלא יקלקל רק דגב זה לא מהני דלא מהני מחלה ח"כ כדאמרינן בניי שאלחו דף ע"ד : חזר ואמר לה מחולין לך לא מהני ולאמרינן שכ הבעל דלעורה קא מסין ולפ"ז זה כוונת רבינו לפי הנתיב ושיעור דבריו כן הוא וישתקו לבעל וכו' ר"ל במח' לא מדע מהחנאי וכו' שח"כ ימחול לה ע"ז אומר שאין פוז לה שימחול דלא מהני כדאמרינן חזר ואמר לה מחולין לך מהו ומסקינן דלא מהני' ומה שכתב עד שיתקיים תחילה ר"ל כשהיא מקיימת החנאי אזי צידו ח"כ למחול אבל ככתב החששא מתח' לא תקיים כי לא הדע מהו : (יב) אבל אם עשה הבעל שליח לאלנה וכו' כ"י יוחנן דף ט' : ובלא היא המולך וכו' כ"ל ופ"ה כתיב ד"ה ה"ג וכו' :

פב (א) ויאמר לכופר כהו"ב ובעדים חמומו ובמעמד הבעל והסופר והעדים יאמר כן וכו' כ"ל וכו' שיאמר

להסופר במעמד העדים וכמו שכתב בסדר הגט ומקומו שכ מהגהה אב"ר כמ"ג הנ"ל ס"ק כ"ה או אפשר להגיה דהסופר והעדים יאמרו כן וכו' ויקבלו עליהם לכתוב ולחתום וכמו שכתב בסדרים שזריכס לומר כן נעשה אך העיקר כפי"ה קמח כי הפירוש השני הוא חומרת בפלמח ובלאמינן ליהא זהא חבל פירוש הרשב"א ודלתי דינא הכי שיערש העדים ש"פ ליוני הבעל עשאו להסופר שליח או חף להפסקים דס"ל דלא בעינן שליחות כדכתיב הגט מ"ח בלא ליוני הבעל לא מותרת לשמה כמו שכתב החס"ד ב"ב : ד"ה והא ללו בני דיעה עיי"ש וממילא דבהכרח שימשו העדים וכן כ"ל להק"ש מלשון הברייתא דף ע"ב • דהנ"ל כ"ל א"פ וכו' הרי הגט בטל עד שימשו קולו שיאמר לכופר כהו"ב ולעדים חמומו והנה שימשו קולו הוא מיוהר ודעת הגמ' שכ אף עדיין קשה לתת לוי' להנ"ל למיפליגינכו בהרמי ליתני גדא עד שימשו הסופר והעדים קולו אלא דלוי' הוה בני ה"ה דדי כשמע הסופר קולו אלא שהש"ה קמ"ל דגם העדים לריכס ליתמע קולו וה"ם עד שימשו קולו ר"ל העדים והסופר שיאמר לכופר כהו"ב ולעדים חמומו כן כ"ל דיון זה יש לו מקור מהגמ' : (ב) וצריך לטענה כל שלוח גט בעדים ויהנה וכו' כ"ל רבינו ס"ל

כדעת רוב גדולי ראשונים דצריך למנות שליח בעדים והר"ה כריב"פ פ"ד מיימי יירובלמי דשליח הולכה צריך להחזיק בפני עדים ודאמרינן ז"ל בעמח מקומות פליגי ע"ז ובפ"ג מה' א"שוח הל' כ"י מחוק דבר זה דמח עינין שליח לעדים שאין מקום לעדים בשליחות כמו בשליחות דה"ה טולחו והרשב"ד ז"ל מסכים עמו עיי"ש והנה מס' שמתנעין היירובלמי לדעת הרמב"ם ז"ל אין לוי עינין בחיבורי זה אבל בלתי לצלח הפסו כל רבינו וגדולי ראשונים לתקן קוביח הרמב"ם דמח עינין עדים בשליחות וק"ל כ"ל ע"פ מה שכתבו החס"ד דף ל"ג דה"ה דקיי"ל בשם רבינו דלפ"י לר"מ דע"ה כתיב מ"ח צריך לתת חמס בפני שנים דלון דבר כבערה פחות משנים וצילוח הדברים דלף דהתורה לא ציווהה רק שיחמו העדים זה הוא לענין הכבר הגט אבל בחיוב עינו ליה

לידה דזה הוא פיקר הגידושתין איך יעשה בלי עדים ולא כחלקים ע"ז היינו משום דס"ל שהעדים החתומים אינו כמו שמעמדים כאלו בעת ההגינה ורבינו והגדולים לא ס"ל שכרם וז"ל חוץ דא"כ דמה ענין לאלו העדים שלא נזכרו בחבורה אף דכבר נזכרו לא יוכלו להעשיות עיקר דבר בלי שני עדים ח"כ גם נבי שליחות הן אחת המורה גירסה שיהא שלוחו מ"א כמוהו ואי"ש

שיחתוך הקלף קודם כתיבת הגט (ג) ואם קיצעו אתרי בן פסול ונהגו לכתוב כתיבה נסה ובשירוטוט בעין ספר שנים עשרה שורות (ד) והתיבות שלימות שלא יכחוב ישראל חסר ולורכה לוי"ז רוכרו ולא ישמע כרי תיהיוין ג' יודין ולא ליכתוב לימחך ביו"ד וה"א של למחך יפרידנה שלא הראה הית ולא ליכתוב לאיתנסב' באלף ראשונה אלא להתנסבא בהא . וי"ו של תרוכין ושבוין פטורין יאריך ולא לכתוב ודין ביו"ד אלא ורן בלא יו"ד ולא ליכתוב איגרת ביו"ד אלא אגרת בלא יוד ושכיב מרע צריך לומר בשעת מסירת הגט בפני עדים (ה) אם לא מתי מתילה זה ואם מת יהי' גט ואם לא מתי לא יהי' גט ואשה עושה שליח לקבל נישואין ע"י הרשאה וצריך לכתוב בן בפנינו ח"מ מינת פלוני בת פלוני את פלוני בן פלוני לקבל נישואין מיד פלוני בן פלוני בעלה ומה ששמענו כתבנו וחתמנו וחתמין שני עדים ואם האשת עושה שליח שרוא במקום אחר ומרשה אותו ע"פ עדים הרי זה כשר (ו) ואין זה דומ' לאמר ליה לסופר ויחתמו דפסקין הלכת' בר' יוסי דמילי לא ממסר לשליח אפילו באומר אמרו ברמב"ה תני' כוותי' דרב אשי במי שאהזו דהא דמילי לא מיפסרין ה"מ היבא דרוה מילי ביד שליח שני וכן במתנה אמרו לפלוני שיכתוב

בטל עד שיאמר לכופר נהוב ולפנים חתומה והנה רבינו הגדול ברמב"ם הכריע לט' בכמה מקומות דכל היבא דאמרין פסול חינו מן ההורה ובעל הוא ככל מן ההורה וא"כ למאי דאמרין ביהא' סוגיא דמוכח מהמשנה דכלהא אפי' באומר אחרו ח"כ היבא דאמר ההוא ע"ז שם בטל ההוא מדאורייהא סא אמרין שם בעמחא דנפיקי מיני' מוכרה והוא רק פסול דרצון וזה אין לומר משום דהחנה כולל כל הפסולים ביחד לך שנה לזמן בטל ח"כ לומר כן דאיך יבנה לו ההוא לזמן בטל במילתא דיוכל לבא לידי קלקול כגון באומר אמרו אש קידשה אחר פשיטא דלריכה גם מהכתיב קיון דהיא רק גיזרה נעלמה ולא שייך כאן לומר כל דמקדש וכו' וכפשיטא לזמן בטל מחמת דבטל מן ההורה ואם כן אחר וקידשה ח"כ חמת גט להא הרי אומר דודלו כל הסוגיא דס"פ ההקבל דשם אילוף חליצה דשמואל דהא שלחו לוי' מצי' רב נשואים ולא נשואים ודלוי' דס"ל כן דבאומר אמרו לא שייך פעמא דמילי וכן אילוף החילת סוגיא דמי שאהזו אכל רב אשי דמסיק שם כולה ר"י היא ולא מיבעי' קאמר וכו' ולא מיבעי' היכי דלא אחר אמרו אלא אפילו אחר אמרו נמי לא עי"ש דלדידי' ודלוי' דפעמא דמילי שייך נמי באומר אמרו וכמו שנבאר בחיזה כדלא פליגי בזה שמואל ורב אשי וכיוון דקן פסקין כרב אשי דיחא דהוא כהרבה ועוד דבריהם דשם כייעתא לוי' ולזה חנן נקטינן חליצה דהילכתא דאפילו באומר אמרו שייך פעמא דמילי והנה ח"כ חס' נראה לדחוק בלשון המשנה כמו שמתנו אכל דבריהם אמרו שם דממעט אומר אמרו דאמרין

ימעטו לחפוקי ממ"ד מודה ר"י באומר אמרו וגם שם בגיטין הגם בעל מזה מוכח בודלוי' דהוא מדאורייהא וזכר ח"כ לישאל דרב אשי דאמר ולא תיעביט וכו' דלכאורה קשה מאי שייך ולא מיעביט הא פעמים חלוקים הן ועוד דזה הוא פסול דאורייהא והוא פסול דרבנן ולדבריו ח"כ וה"ק' לא מיעביט היבא דלא אחר אמרו שייך מילי אלא חליצה באומר אמרו נמי שייך מילי וכן הוא כוונת המשנה והבבליהא והנה זה ודלוי' להך ראשונים דלא ס"ל כן נעטרך לדחוק ולומר או דלא דקדוק בלשון בטל או דלא ס"ל האי כלל דכילי רמב"ם ז"ל ודחוק גם כן בליבול דרב אשי אכל לרבינו ח"כ הכל כהגון ובלי שום גימגום ועשה חכמי דברייה דמענין דמילי לא ימסרין לשליח יאמר לפרש שבני פנים האחת לכפישי' והוא חליצה דשמואל ויש לפרש גם כן דלון כה דברים שיאמר העפל דבר אשי עושה שליח דברים שיעשה גם הוא במקומי שליח דברים דלון כה דברים נעלמא שיומכר ליד שליח שני ופעמא דמילתא דכן אמה ששלוחו מ"א כמוהו אכל דברים נעלמא כמה נחפס שליחותו שיעשה גם הוא שליח דברים ודלוי' דאם עושה שליח שיעשה שליח שני על מיד דלית ביי' משפחא נעשה הרשאה כמוהו וממנה שליח שני אכל בכנס הוא עושה שליח דברים הוי מילי דכדי ויש לבאר עוד דשליחות יליפינן מהרומה וההס' הוי מעשה ומקרא יליפינן דשליח עושה שליח דברים פ"ב דקידושין ויש להבין לתם לן קרא דלכי כיון דשלוחו כמוהו פשיטא דעומד במקומו חלף דה"ק קרא חתמה שלוחו כמוהו ביה' כעני' דעמא כמירי דלית ביי' מעשה כגון הרומה וכו' אכל דברים נעלמא כמוכר לשליח הון על מה לחול ביה' ככעלים עמא וכעין כיעתא לזה ג"ל מהא דפליגי חנני בנדרים ע"ז : חס' יכול לעשות העפל בליה להפר דברי אברה ופסקין כמ"ד דאין יטול וילפינן זה מקרא עי"ש ואף דלון לנו לדרוש פעמא דקרא ח"מ כל מה שמעו להא' יעשה מה טוב והנה לדבריו ח"כ דשליחות דליבול דעמא קולא כוונת חנני להא' הפסוק לענין שאין שליח עושה שליח ולכן חס' המילי עמא הוא כספק מה אף העפל יודע כלל חס' הדור אשבו חס' לחי' כפיאק דמילי לא נהנה מהורה כה חס' לצעדי' עמא שיעשה שליח ועי"מם ששהבנו לעיל כ"י ע"ה כוף חוה ח"הככרונה עשות ונעושה בעוה"י ובעוה"י ביה מלאכי חסר טוב לרבינו ח"כ רבינו הגדול רמב"ם ז"ל ואשי' העקוב למיכור כמה שנתקשו בדבריו רבותיו האחרונים והוא דפ"ד מה' זכי' ומתנה ה"ל' י' כתב הרמב"ם ז"ל המתנה כעט שאין חס' יכול למכור דבריהם לשליח כ"ד אחר לשלמה אמרו פלוני ופלוני שיכתבו ויחתמו דכטר מהה חון זה כלוס עכ"ל ודבריו מרפסין חגיגה דהן אמה דפ"ב כל הגם פליגי רב ושמואל אי' מתבס כעט ופסק כשמואל אכל באומר אמרו הא פעמא דפסול בעט משום גיזרה ובמתנה לא שייך כך גיזרה ובאלמא חבד הבור בח"מ כ"י רמ"ד דהרמב"ן כה נדמתה כשר באומר אמרו והאזר הבסיס להרמב"ן ועי"ן שם דבשי' ובכמ"ע וכו' דלדבריו היתא כמן חומר דהרמב"ם ס"ל כמו שאמרנו דל"י אשי אפילו באומר אמרו שייך פעמא דמילי וזה צדור והרמב"ן חיל' לשיעור' כמו שהבאתו לעיל ובזה יתיישבו דבריו ג"כ בפ"ב מה' גירושין הלכה ו' שכתב וז"ל אחר לכתוב אמרו לכופר ויכתוב וכו' הרי זה גט פסול ומחייבין דבר זה והרבה מפני שקרוב הוא להיות גם כן בטל עכ"ל ועי"ן שם בי"מ שארין מחד והנה גם דברי הרמב"ן והר"ם כפי"ק דמילי לא נהנה מהורה כה חס' קושיות כמה נחפס רמב"ם ח"כ ואף שייך ח"כ גם כן אלא חס' שהיה רק גיזרה דרבנן והאריכו דברים דחוקים ולדבריו חתמין דבריו דקדוק גדול דהרמב"ם ז"ל דלרב אשי הוא ג"כ ככל מן התורה משום פעמא דמילי אף מפני שאין מכוון דבר זה בניה להדיא וחילי על כל דחוקק נאמר דעשה כרמב"ן והר"ן דכדברא זו לא פליגי על שמואל וכ"מ דבתיא לדינא לענין חס' באחר וקידשה כמו שהבנו וגם לענין חס' גיזרה

עדים ולא קניין רק הודאה נעלמה אכל עכ"ל בגיטין וקידושין דהוי דבר שבטרוח איך מחקיים הדבר בלי שני עדים ודאי זה דומה כמי שנתן גט לאשתו בינו לבין עצמו דלוי' גם וז"ל ראי' : שכר זו מדברי הרמב"ם עמא בפ"ט מה' גירושין הל' ל"ב דגם שאין חתומים עליו עדים חס' נהנו לשליח הע"ג דהשליח מסר לה בפני עדים חס' גם אכל חס' עשה שליח בעדים חס' הגט כשר עי"ש וביאור דבריו לעני' דלע"ג דס"ל להרמב"ם דאין ענין לעדים בשליחות זה הוא הכל כבעדים החתומים כגט ולאנו מחשבים העדים כקיימים ובעיקר מ"מנין השליחות ח"כ עדים אכל עי"ש נעשה הדבר שבטרוח בעדים ור"ל עדי היתמה אכל כשאין שם עדי היתמה ח"כ וביאור דבריו לעשות שליח אף כמה נעשה הגירושין הלא י"ק הכשר הגט נעשה בינו לבין עצמו או בעד אחד והוא השליח דנעשה עד דוק' בדברי הרמב"ם והמלא שזה הוא כוונתו הדבורה ובה גרה קושית הרמב"ם בבהיה מ"מ חס' פ"ג מה' חיתום הל' ט"ו עי"ש ולפ"ז רבינו וסיעמו דס"ל דעדים שחתמו כגם חס' רק להכשר כתיבה הגם אכל לענין נתינה חס' כהשנים כאלו עומדים כן העדים חתומים ודלוי' דנעשהוה ביה נאון בעדים חס' היה סברה הירושלמי ולדבריו יש לדברי רבינו שכתבו הסוס' מקור פיקר מירובלמי כ"ל ליתן טוב טעם ודעה על הירושלמי ועל רבותיו הקדמונים י"י : (ג) חס' קיצעו ח"כ פסול וכו' מחלף יש ראי' כרוה לדברי הב"ש כפי' קכ"ד כ"ק י' שכתב על דין זה שהביאו רמב"ם דפסול מדאורייהא דלע"ג דמדברי ההוס' דף כ"א : שכתבו ד"ה הוי' מהמיר דבר מחמת שזה הוא רק חומרה נעלמא אכל מדבריו שבכאן מוכח צדור שדעה שהוא פסול גמור וכן מוכח בחוס' גופה מהחיות שמצייתים ע"ז עי"ש ועכ"ל ג"ל מה שכתבו בלשון חומרה היינו לענין חתימת קטנים לחתוך מהגיר כמו לישורו או להשמו ב"כ מהמיר רבינו בזה ודלוי' היינו רק חומרה נעלמא מ"מ החוס' דדווקא בחותם מקלף גדול שייך פסול זה : (ד) והתיבות שלימות שלא יכתוב ישראל חסר וכו' ר"ל בלא שייך אחר האחרון ויכתוב עליו כמו קו לבסוף כוונתו הגמול והא דקטט שם ישראל משום דכלו אחריות דרך הטולס להקפיד מפני שהס' נכמתו של הקב"ה וכן כה' אחר יוד ואפשר עוד לומר בטוונתו שלא יכתוב ח"כ למד ביה ועי"מכוס' ס' קכ"ה סעי' ט"ו בהג"ה וכו' ח"כ מ"ז דיש חילוק בין הופס להורף אף לכתחילה ודלוי' דיש ליזהר אף בחופס : (ה) חס' לא מתי מחולי זה לא יהי' גט ואם מתי יהי' גט וזה לא וכו' כ"ל וזה מכוון בגמ' דף ע"ה : עי"ש דע"פ הדין ז"ל חס' מתי מחילה ושום דבעינין קודם ללחו רק דלא מקדים חס' פורענותה לפנסי' כהכרחי לומר משום ורתיא לה"ף בהקמתו לוי"ד שהקשה על מה שכתבו הסו' דקידושין ס"ב : שהקשו דאף מקדים הכחן בטובה לאמר חתילה חס' לא שפטי האקי הא בעינין הן קודם ללחו ופירשו דמה שאנו רוניס חסד קוואנו רוניס שפחה נקי' והקשה הסו' דח"כ למת אמרו כאל' דחס' מתי חסד הן דאדרבא חס' לא מתי חסד הן דהא חון בעינין דלוי' שלא יעוש עי"ש ואחר מהילת עמאיה הן ליק כלל וכלל ולא דמי אפי' כי חוללא לדינא דהס' גזיה"כ ה"א להשקאה חס' סעי' נקי' ה"י חושלת מזה המעש' דהקשה ומוזעה יודע וכן להיפקר אכל ככאלן כל עיקר העני' ולה נעשה רק משום שהשע' דעמא יתה ואף שייך לקרוא להיפקר הן מפני רזונינו ובכמה עניינים חס' גיז'ל נהר רזון חלוקין כהר חפיכא ודוק : (ו) והין זה דומה לאמר לשנים ככהו והינו גם ואמרו לכופר וכמה וההמוהן דפסקין הילכתא כר"י וכו' והפי' באתר אמרו כדמונה הינא וכו' דהא דמילי וכו' כ"ל והוא ככוף האומר ובמי שהחזיק דף ע"ב אכל חמישי דמשמע מדברי רבינו דהא דפסקין באומר אמרו הוי נמי פעמא דמילי לא מימסרין לשליח ובדיא מוכח בכל הסוגיא דפרק האומר דבאומר אמרו לא שייך פעמא דמילי דאמרין שם ומי מודה ר"י באומר אמרו והא הן כהב כופר וכו' והר"ם מחי' מי כ"י היא דאחר מילי לא מימסרין לשליח וחי' כ"ד מודה ר"י באומר אמרו נפיק מיני' חורבא עי"ש אלתא דבאומר אמרו לא שייך פעמא דמילי ועוד הא שמואל סבר כר"י דמילי לא מימסרין לשליח ואיחא אחר הדודה ר"י באומר אמרו וכל הסוגיא דשם מוכחה כן וחס' חון דפסול באומר אמרו היינו משום דנפיק מיני' חורבא הו' פעמא דאריגה וכן כתב הר"ן שם הרמב"ם הביאו הלכה כר"י ק"ב ז"ל ופעמא דר"י דפסול באומר לג' חס' הוי שפיר משום דמילי ליי' לשליח אכל מאי דפסול באומר אמרו לא הוה פעמא משום דמילי וכו' דלאו מילי חסר אלא חס' הוה עושה שליח שלא בפניו ח"כ חס' עמא וכו' עכ"ל וכן תבאר מדברי רש"י בפ' כל הגט דף כ"ע ד"ה רבא אחר חס' היינו פעמא שלא מסר לס' אלא דברים ואין דברים כה וכו' עכ"ל הרי לפניך דלא שייך פעמא דמילי רק כשנזהר להס' הדברים חס' אין כשחוס' למוכר לאחר אכל כשאמר אמרו עשאון שלוחים וכדברי הר"ן שם הרמב"ן רק דהרמב"ן חיל' לוי' פעמא דאריגה נכחאל כבי' והלג"ע דרבינו יש לו שיטה אחרת בחלי סוגיא והחילה מוכרתי להקדים מאי דקשה לי עובא בפתח דמי שהחזיק דף ע"א : אמרו לו וכו' הרי הגט

בירשה אח"כ הראשון בנם טוב ובה שלישי וקידשה כמובן לזה דקדק לומר להגט פסול וכו' וליבא דמי' והא"כ קאמר ומתיישב בדבר זה הרבה שקרוב הוא להיות פסול מפני שבזוהי רב השי כשחלק הוא בעמס הפיוס דמילי על במוח וכו' וכו' והנה קבע דעתו זה בפירוש אך כהן מפני תומר ח"ל לא קבע זה מסמורה רק דגילה דערמא שלכך לית זבה בכל אופן לחומרא ומלאהי לי הנא דמטיע המניד משה שהיה שם וכו' והקה רב חבי טלה ר"י הוא וכו' נראה מזה חליצה דמי' הפילו אחר אמתו לא הוה נפ דמילי לא מיתסן לבלתי עכ"ל וזה כמעט רח"י בדורה לדבריו וכן כהב הע"ז ב"ח"ט סי' רמ"ד דהרמב"ם ס"ל דאפילו באומר אמתו הוי פטורה מביט מילי לא מיתסררר לבלתי חלל כהה דבריו וברכ"י מוכנה הדי הרמב"ם ס"ל ההס כופר ועד כבר אפילו לכתחילה וחי' לדיד' לית בה הרבה ולפי' לדיד' אפילו בניתי ככר באומר אמתו ולפי דבריו חי' הבל : ועיניהו בהשו' הרד"ך בית ה' וביה ו' שהיה מזה עש גדול אהד ולפי הגרסה כהה הר"ס הלפ"ך ובניסס יהד לחוח בסנך דברי הרמב"ם ולא נהד דמיה בכל דבריה עי"ג וגם הוא ראה שמה שבינו בעל הוא מדאורייה ומה שנגע"ד בהתי הגם שהרמב"ן דרך אחרה בזה והר"ה וכו' וכי"כ ה"ז דרך אחרה להס מ"ח ח"ל ברור בזעה רבינו והרמב"ם כמו שכתבתי וגם דעה הר"ף נראה שכן הוא חף בלין רח"י כ"כ שהוה העתיק דברי רב חשי מ"ט שמהוה לבונו ומנעם דהרווייהו פסולים מדאורייה ונראה שגם הרמב"ן הבין כן בזעה הר"ף ולכן כהה גם הוא דכו' ומהררייהו חף משעמא אחריהו כמו שהובא בפוסקים ונראה חשי לומר בעממא של דבר כמו דלכמואל חין כה בדברים למוכרם לאהר בליה ליווי העל דבר כמו כן לכר חשי חין כה לבע"ד עממו למכור דברים מפליה לשליח רק דזוקא כפניו והבעט שפאמר על שמואל במילת' כי"כ נאמר על רב חבי במילת' ולדבריו דברי רבינו מדוקדקים וברכ"י מונק"ס : ובדבריו חלה ח"ט מה שבינו המור על רבנו מיר הלוי עסי' קמ"א על מה שפסק בלין בליה קבלה עושה שליח אפילו חס ליווה ולפחות בליח מעממא דמילי לא מיתסן לבלתי חלל המסקה המור הא באומר אמתו לא סייך מיני ולדבריו ח"ט שהרמ"ה הלך בשיטה רבינו והרמב"ם וההמיר עוד יותר באפילו לקבל גפט דזה לעמ רבינו מפני שיש ממש עקבלה הגע לא מיקרי מילי והרמ"ה ס"ל דחף בזה מיקרי מילי מפני שהלל שליח הראשון הוי מילי בעממא חבל עכ"ל בזה השוו דבריהם דאפילו באומר אמתו סייך מעמא דמילי רק דברי הרמ"ה ח"ל לרבינו

(ז) שיכתוב שטר מתנה לפלוני בכל הגט דהיה מילי ביד שליח שני אבל הכ' ששטר ביד שני אין זה מילי וכן מתנה האומר אמור לפלוני שיתן הפץ שלי שבידי לפלוני (ח) אין זה מילי אבל הרשאת כך הם שאומרה לעדים אמרו לפלוני שיתן נכסיו לפלוני אין אמרו לפלוני שיטול נכסיו לא הוה מילי (ט) ושליח המורשה את חתימת ידי עדים של הרשאה כשר שהעדים החותמי על שטר הרשאה הם יבררו הגירושין אם יש עדים שראה שבפניהם קיבל וקרע דתנן הילך כמה שאמרה ולבסוף מגליא אמירתה ע"י עדים ובמהדורא בתרא וכו' המצא :
ד' ב' ע"א ורף פג פ"ק (א) איירי דעכו לא מארץ ישראל ד' ע"ב
 ענין חי עכו מהרץ ינחלל

בצפון וכו' ולצפונית של עולם צריך למיטר בפני נכתב אלמא דעכו מתוין לארץ ויש תימא דכתיב בשופטים אשר לא הורישו את יושבי עכו ואת יושבי צידון מכלל שהי' מא"י והירץ כדתרצינין בחולין ד' ו' ע"ב גבי בית שאן בפרק קמא ר' מאיר אבל עלה של ירק בבית שאן ואמרין מי איכא למ"ד בית שאן לאו מא"י היא והכתיב כי לא הוריש מנשה את בית שאן וגו' ואמרין אישחמיטי דאישחמיטי הא דאמר ריש לקיש הרבה רכבי' כבשו עולי מצרים ולא כבשו עולי בבל וקסבר קדושה ראשונה קידשה לשעה ולא קידשה לעתיד לבא והניתוחו כדי שיסמכו עליהן עניים בשביעית ואתא עזרא לאחר כן וקידש מה שרצה והניח מה שרצה ובתחילה קידש יהושע את בית שאן וכמו כן עכו ובה נבוכד נאצר וחילל הכל ובא עזרא ולא רצה לקדש את אלו וטעמא כדפרישית ואי קשיא הא אמרינן בפ' מי שאחזו עלה דהיהיא משנה הרי זה גיטך אם לא באתי וכו' היה הולך למדינות הים והגיעו לעכו בגמרא פריך למימרא דעכו במדינות הים קיימא והא אמר רב חסרא כי הוה מיפטר רבנן בעכו הוא מיפטר וכו' אלמא מא"י היא וגם בכחובת פ' בתרא אמרינן ר' אבא מנשק להו לכיפר דעכו אלמא מא"י היא בתלמוד ירושלמי מפרש דעכו מקצתו בארץ ומקצתו בתוצה לארץ היתה והשאה נוחא דיהושע קידש כל עכו ועזר' קידש חצי' הסמוכה לארץ והניח חצי' הסמוכה לח"ל כדאמרין בית שאן והשאה כי מיפטר רבנן הוה הולכין עד סוף חצי הסמוך לארץ ישראל :

ד' ה' ע"א פד אי הכי הר נמי אומר ר' דקמהדר אמוגי ענין דרעה ח"ל דרעה

פרך לימא תהוי תיובתא מהאי (א) דלמאי דאסיקנא
 ולה כתיב וסיכאי מוצלע וסתייהו ובעיקר רבינו ג"כ כמו לפיר' ובזור הוא שפטמו כל ר"י בעל הווס' כיון לדבריו בהי' של ח"י א"י לומר מהמחם שכתי וגמירי ולפי' חין כבדל לומר דבתי' השני לא גמירי הוא דזחק מוצר לומר כן אבל לפי מה שכתבו ח"ט דודלחי בעכו לא גמירי ולא שטייה וטעמא דר"י דבתי' של ח"י א"י לומר שלא החלוק בתי' ור"מ ס"ל דמשום זה הפי' בהי' דחול' חין לומר בפ' וקושיהם השי' מדאמרין לקמן דף ח' לגיטין חין לעבדים לא וכו' כוריא דמרחקי סובל אדרבה כוריא עדיפה וכו' עי"ג ח"ל דהכי פריך כיון דפשיטא לי' לגיטין קילי מעבדים כדמוכה מדברי ר"מ וחי' כ"ט כוריא דתינה שם הדיא כח"ל לגיטין כ"ט לעבדים הוי כח"ל ואין לקבוח כיון דכוריא חיה לה כמה דינים כח"ל למה קושיין לי' שינא להורות ח"ל דהא לפי' ר"י דבעט חפי' כזד של ח"י ינא לחיותה בע"כ נריך למחא עמס והבעס פשוט מפני שהוה רחוק מעיקר ח"י חיישין שהעבד יברח לח"ל ח"כ גם לרבינו נמי דבעטו כזד ח"י לא קושיין לי' משום דעכ"ל קרובה לח"י אבל כוריא דמרחקי סובל קושיין לי' והקי' הוא מנע דכפי מה שגברנו גם בגמ' דר'ך לומר בעכו חלל מבוס לא פלוג לא גזריט לומר ועכ"ל בעבדים לא חמרינן לא פלוג מכ"ט כוריא דגם כגם מפלגין לה מח"ל כ"ט בעבדים ומה דמקשיט מפני שהיא עממא ח"י ח"ל דלחו דינא דאורייהא הא חלה חינו חלל קובא דכנען ובעט הוי ג"כ חשש דרבנן ובלאו שני הדינים הפליגו ח"י מח"ל לזה ספיר פשטיין באלו שני דינים בדברים הנוגעים לפנין ח"י וקי'ל ממדא לחביהם כ"ל ליישב דברי רבינו :

פרך (א) דלמאי דאסיקנא דרעה חיה לי' דרעה לא מני פריך דה מני לה יעמד לומר וכו' דהא כ"ע מודיס דבעין מזויין לקיימו וכו' ליתא למימר וכו' בר קיום

החילה כלל לעדים וכו' ההא כ"ס הרשאה חלה שאינן מקושיין] וגם הרמ"ה לא חלמה חלל לכתחילה כמו שכנה שם ואלו רבינו סובר דחף לכתחילה לא לריך דמן מורה לבנו ועי"ג דבזווי הגר"ה ס"ק כ"ל משמע ג"כ כדבריו :

פג (א) אמרינן דעכו לא מא"י וכו' : כ"ל : כל עניין זה מוצר בהוס' בשמו אך ר"י בעל הווס' הקשה על שיטה שני קושיה ומתוך כך נחז מדברי רבינו וס"ל דכל עכו ח"ל בפ"ג עי"ג דבדבריהם וכו' להרן דברי רבינו וחיליה קשה לי לרוא' דכלל עכו אפילו כזד של ח"י ח"ל בפ"ג מפני שהוה רחוק מעיקר יובד ח"י ומפולג מן הסיבות ובהי דינים ח"י דר"מ דלמך עט כא"י לגיטין ח"י חין לומר דבזח פליגי חס עדים מזויין לקיימו דינסי וניהוי חזף פליגי במתיאות והין לדמות למחי דאמרין בגמ' דפליגי ח"ק וכו' ח"י כמכוח גמירי ח"י לא יונן ח"י עדים מזויין לקיימו ח"י לא דההס ח"ט דלא סייך לומר וכדוק בזה על כל המקומות שביד ח"י חבל בעיר חנה ניחוי וניהוי ור"ה חזה דעל מוצלעות אמרינן דפליגי מבוס שלא החלוק במדע"י וקשה נמה לא אמרינן ג"כ דפליגי במוצלעות ג"כ ח"י גמירי וכו' חלל ודח"י דמוצלעות ביוסלה לכדוק חלל כמנוסת הלה כמה מדינות מקומות אלוהי חן חמס ד"ל דלכתי לא קאמר הגמ' דמוצלעות כמו כמכוח מבוס דפשיטא לכו דמוצלעות גמירי ועדיס מזויין לקיימו ועיין בהוס' דף ד' ד"ה ומר כזר ובמהרש"ה שם חלל גם כלה רח"י זו ג"כ חין כבדל לומר כן מפני קושייתו וזה חין לומר ג"כ דבזחמה על כל הכמוות פליגי ובפלונוה דחי' ור"ג וכו' דנפק ר"מ עכו חדח מינייהו נקע דח"כ למה שזך רקס דלמדה ר"י חתייה ורקס הוה מהבמוות כדלמך ר"ג וכדלמך בגמ' ח"י חין לומר ג"כ דעכו היתה המוצלעות פליגי בפלוגתא דר"ז ור"ה דהא בגמ' מוכח דמוצלעות כ"ע גמירי וסתייהו והווס' חמרי דינא מופלג מן הסיבות ובהי דינים מזה מוכח דלה שטייה ועוד דל"כ הדתא קושיה רי"י לדוכתי' מהא דלמך ר' חילפה וכלל כפר סיכאי וכו' עי"ג חלל ודח"י דר"מ ור"י ח"ל דהרווייהו דבעמוות ח"ל בפ"ג כזד גל דלא גמירי ולא שטייה רק ר"מ פ"ל בעט כיון דינא גופה ח"י מא"י לא מרקינן לומר בפ"ג דעיקר חתייה בפ"ג חיה חלה השפח בעממא דכזן בקושיט' הס כמזוהר ריש מתלתיין לכן בעטו לא הששו לזה שלא חלקו בח"י ולפי' מהותך קושיה הווס' מהא דל' חילעט דכפיר קאמר חלה כפר סיכאי מוצלע וכו' וקובה לייפוי יותר מעט כיון דעכו חיה מהמוצלעי' וג"כ לא גמירי

החילה כלל לעדים וכו' ההא כ"ס הרשאה חלה שאינן מקושיין] וגם הרמ"ה לא חלמה חלל לכתחילה כמו שכנה שם ואלו רבינו סובר דחף לכתחילה לא לריך דמן מורה לבנו ועי"ג דבזווי הגר"ה ס"ק כ"ל משמע ג"כ כדבריו :

פג (א) אמרינן דעכו לא מא"י וכו' : כ"ל : כל עניין זה מוצר בהוס' בשמו אך ר"י בעל הווס' הקשה על שיטה שני קושיה ומתוך כך נחז מדברי רבינו וס"ל דכל עכו ח"ל בפ"ג עי"ג דבדבריהם וכו' להרן דברי רבינו וחיליה קשה לי לרוא' דכלל עכו אפילו כזד של ח"י ח"ל בפ"ג מפני שהוה רחוק מעיקר יובד ח"י ומפולג מן הסיבות ובהי דינים ח"י דר"מ דלמך עט כא"י לגיטין ח"י חין לומר דבזח פליגי חס עדים מזויין לקיימו דינסי וניהוי חזף פליגי במתיאות והין לדמות למחי דאמרין בגמ' דפליגי ח"ק וכו' ח"י כמכוח גמירי ח"י לא יונן ח"י עדים מזויין לקיימו ח"י לא דההס ח"ט דלא סייך לומר וכדוק בזה על כל המקומות שביד ח"י חבל בעיר חנה ניחוי וניהוי ור"ה חזה דעל מוצלעות אמרינן דפליגי מבוס שלא החלוק במדע"י וקשה נמה לא אמרינן ג"כ דפליגי במוצלעות ג"כ ח"י גמירי וכו' חלל ודח"י דמוצלעות ביוסלה לכדוק חלל כמנוסת הלה כמה מדינות מקומות אלוהי חן חמס ד"ל דלכתי לא קאמר הגמ' דמוצלעות כמו כמכוח מבוס דפשיטא לכו דמוצלעות גמירי ועדיס מזויין לקיימו ועיין בהוס' דף ד' ד"ה ומר כזר ובמהרש"ה שם חלל גם כלה רח"י זו ג"כ חין כבדל לומר כן מפני קושייתו וזה חין לומר ג"כ דבזחמה על כל הכמוות פליגי ובפלונוה דחי' ור"ג וכו' דנפק ר"מ עכו חדח מינייהו נקע דח"כ למה שזך רקס דלמדה ר"י חתייה ורקס הוה מהבמוות כדלמך ר"ג וכדלמך בגמ' ח"י חין לומר ג"כ דעכו היתה המוצלעות פליגי בפלוגתא דר"ז ור"ה דהא בגמ' מוכח דמוצלעות כ"ע גמירי וסתייהו והווס' חמרי דינא מופלג מן הסיבות ובהי דינים מזה מוכח דלה שטייה ועוד דל"כ הדתא קושיה רי"י לדוכתי' מהא דלמך ר' חילפה וכלל כפר סיכאי וכו' עי"ג חלל ודח"י דר"מ ור"י ח"ל דהרווייהו דבעמוות ח"ל בפ"ג כזד גל דלא גמירי ולא שטייה רק ר"מ פ"ל בעט כיון דינא גופה ח"י מא"י לא מרקינן לומר בפ"ג דעיקר חתייה בפ"ג חיה חלה השפח בעממא דכזן בקושיט' הס כמזוהר ריש מתלתיין לכן בעטו לא הששו לזה שלא חלקו בח"י ולפי' מהותך קושיה הווס' מהא דל' חילעט דכפיר קאמר חלה כפר סיכאי מוצלע וכו' וקובה לייפוי יותר מעט כיון דעכו חיה מהמוצלעי' וג"כ לא גמירי

פרך (א) דלמאי דאסיקנא דרעה חיה לי' דרעה לא מני פריך דה מני לה יעמד לומר וכו' דהא כ"ע מודיס דבעין מזויין לקיימו וכו' ליתא למימר וכו' בר קיום

קיום. הא ולא דמי וכו' ומשום הכי פריך פסיר יטל לדבר נמי הואיל וכו' והצ"ח
 דרבה חי' ל' דרבה כ"ל וע"ז שבוכספוס הגילו' בשם רבנו לפרש חי
 הכי הו' נמי לפי הסקל' ח'ן דברי' דחוקים מחד דמפרכי חי הכי חד נמי
 לביב' שמואל מצ"ה חי הכי בקיום חומתיו וכו' ע"כ ותימא דלמנו שמואל במרי מיכטי
 ל' חי לר"ך קיום או חי בני בקיום דליפריך
 חי הכי חד נמי ליכטי ל' הא במרי חיכטי
 ל' דלא לירוך ללוה והמוס' הגילו' פירוש
 זה בשם רש"י ופאח"כ חזר בו לן אפי' אומר
 דרבינו בספר זה חזר בו מפני דוחק
 שבהבנו והסכים בקופי' דחי הכי חד נמי
 לפירש"י הגלבו' וקופי' דחי הכי יטל נמי
 כחזירתו והנה לכאורה גם זה דוחק גדול
 טיקפה כפי הס"ד לזה חי אומר להרן
 בפשיטות ומה כמעט יתהו דברי רבינו
 בכלן עם מה שבזמ' חתום' דהא דפריך
 לפי הס"ד מ"ס דל"ג לרינא ח'ף לפי
 המסקנא דהא רב הונא פשיט ל' לכוהיל
 דנשים ח"י וח"כ ר'ך לידע ח'ך הדין לאהר
 בלמדו בזה חי בני בקיום ולכן פריך הגמ'
 כדי לבב' הדין ח'ף לאחר חזרה דרבה
 חי' ל' דרבה ומהו דכפשיטתו הראשונה
 הלך הסוגיא על דרך זו לן דרבה הש"ס
 כהשני' ג"כ יל'ך על דרך זו לן לנ"ד
 והמש"ך יבחר :

פיה (א) ח'ל בין שיטה לשיטה לא ר'ך
 ואהכי סמכין בשמרי הדינות
 וכו' שאין גריכין שיטתו והיא דלמרינ
 בהקמן רבה דף ל"ב : ה"ל' חזרה לר'ך
 וכו' ל"ל' מה כהנא שמרי הדינות ר"ל
 שמרו שמהם בזה פסוקים דהן אומר
 דטוונת על אינות כהנא ביה לחון
 הלבו' כעלמא דהא חתום' במחילתין ובמחנות
 מה ד"ה הא ובסופה י"ז : נחבו בשם
 רבינו דרבה ח"י שיטתו כלל ומיהו החום'
 הגיני עליו מירושלמי עיי"ש בחום' ולדעת
 גראה דרבינו מפרש להירושלמי בזמן אחר
 דלא היה השאלה כלל מפני הירושלמי חל
 השאלה כימה דהא ח'ן פסקין דח'ן כוהבין
 מבילה לחי'ק להלמד כח כמטאר במחילתין
 דף ס' וכן פסקו הסוסקס וח"כ כ"ס
 דלחבר לכתוב פסוק יחיד ופ' ז הינה השאלה
 ומיהו הירושלמי דכשהו כותבים חי
 מהפכים סדר הפסוק מ"ח דלחבר וכן
 כהנא המפרש בעל ק"ע לזה פירוש בפירוש
 למבילה פ"ב הל' ז' ומתמיהו שלא העיר
 דרבה ממון קופי' החום' ויותר מזה חי
 אומר דמה שבהו החום' ומיהו הרבה
 מביא מה שגראה שהו כותבים לרבה וכו'
 ע"כ זה גופה כוונתו וכו' ומיהו חי
 אפשר לפרש על שיטתו דל"כ מהי מביא
 מה שהיו כותבים לרבה דהא ע"ז לא
 הינה השאלה כלל ופשיטא דרבינו שיטתו
 ועיין במהרש"ל ומהר"ס שנתחקו כוונתה
 מה שבהו ומיהו ולדבריו ח"י וכו'
 לרווח לן דלא נפקד לומר דהגמ' בלבו
 מחולק עם הירושלמי ופי'ן בחום' כוונה
 י"ז : דנחמא לא הבינו ע"י עיי"ש עוד
 ג"ל דרבינו לא ס"ל היתר שבהו הפוסקי'
 בכח' בלבו דל"כ למע לר"ך עס לטעמי
 הדיכותה וכן הוא דעת הר"ש דה' ס"ח
 עיי"ש וזה דוחק לומר דכוונה רבינו הוא
 על כפרי הדינות הנכבז' כהנא חזרתי
 קן ל"ל : (ב) וכך עמסנו בר שאלא מייחי
 בסדרו למילי אחריות וכו' ביחוד דרבינו
 נחל' משום דיש לנכ"ד לחלוק דלימא
 היחשולמי לא קאמר לה רק לדינא דשס
 דמיי' בהחיל כפשוטה דמק אש החמלו

חי מפסיקין ע"ז קאמר כל הפסוק וכו' כמצאה בירושלמי שנה פ"ח הלכה ז' לזה
 אומר רבינו דכך עמסנו בר שאלא והוא רב עמסנו בחון פסול סידור פסול לספר
 ידוע בקדמונים והוא מייחי זה הירושלמי בסידורו לעיני דייבי אחרים ועד שדין זה
 י' לעיני כו דל"כ חי לן לאדם להתמיר על עמנו ובש"כ ח"י ס' חתום' הובא דין זה
 ולפי'ן הפסוקים מן הסוגה דנקרא הדי'ת
 ומקורו מהגמ' פ"י מה' סוגה ובשם ודל"י
 א"כ דכסודרי' גמתי' מיפק המהל'
 ומכזה המנהג חל בהפסק כשודרו חי
 כבירטוט מה לנו אש רובה' להתמיר והלע"ל
 דכל מה שחמרו חתום' מפורש ללא לר'ך
 חי לן לאדם להתמיר ע"י דזה מיקר
 נכד דברי ח"ל ולכן מיקרי הדי'ת חל לזה
 זה לע"ג דפי' הדין לא לר'ך לנהוג בחומת'
 זו או בח"ל חמרו פסוק אש מתמיר ע"י
 קדוש יאמר לו ולדעתו לן לא הביח הכמ"ל
 זה הדין רק ביריד גמתי' כסוגה משום
 דלפארי דברים לא בנינו רק 'פסוקים מן
 הסוגה לן יטל להתמיר ע"י חל גמתי'
 בנינו משל לפעו וכו' במעט דהקפיו ח"ל
 ביח' דווקא או מעט' שחמרו מקום
 ובהו יתח' ל' ג"כ דברי רבינו כהנא
 דכס"ת משום נוי מתרעע בין שיטה לשיטה
 ח"כ דלדעתו ס"ה ג"כ לא לר'ך שיטתו
 וח"כ מ"ב מחילין חל לדבריו ח"י משום
 דכתפילין בפירוש חמרו ח"ל דל"י שיטתו
 חל בש"ס לא חמרו בפירוש : (ג) ח'ת
 דקפריך במחנות הא מורידין וכו' כ"ל :
 (ד) דהא לא תניא ה"ל' וכו' ונמכקנא
 פסק וכו' ר"ל דהא לא תניא דהיא דה"ל'
 דלחבר לרעע תפילין ח'ך החלמד פסק קן :
 (ה) ובשמה וכו' הו' הוא לרעע תפילין
 וכו' כ"ל : (ו) מלמד שריכיה שיטתו ולא
 כדפי' הקונטרס ס"ה חמ' כ"ל :

פ"ה נראה לי הא דאמר ר' יצחק בניטין
 בתחילתו שנים כותבין שלש
 אין כותבין פי' בלא שירטוט כגון שירטוט העליון (א) אבל
 בין שיטה לשיטה לא צריך והכי סמכין בשמרי הדינות
 ובקמיעין ובתפילין שאין צריך שירטוט והא דאמרין בהקומץ
 רבה הלכה למשה מוזהר צריך שירטוט דאלו שירטוט עליון
 מהלכה דר' יצחק נפק' ובי אתי הלכתא לבין שיטה לשיטה
 אבל תפילין אין צריכין שירטוט בין שיטה לשיטה וגם לא
 חי' אבותינו רגילין לשרטוט תפילין כדאמרין בתלמוד
 ירושלמי כל הפטור מן הדבר ועשהו נקרא הדי'ת (ב) רב
 עמרם בר' ששנא מייחי לסדרו למילי אחריות (ג) ח'דע
 דקפריך במחנות היו מורידין מקדושה חמור' לקדושה קלה
 עושין מתפילין מוזהר והא בעי שירטוט כדאמר רב חמא בר
 גוריא וכו' ומשני תנאי היא מ"ש מוקי לה כתנאי לוקמי
 בתפילין ששירטטן וא"ח מפני שאסור לשרטטן הא ליתא
 (ד) דהא לא תניא הלכה למשה מסיני גבי תפילין כלל ובמסקנא
 פסק דאין צריכין שירטוט אף אם שירטוט לא פסל כדאמרין
 גבי דופן שלישי אפילו טפת וכו' אם יש בו ארבעה וכו' ש
 הכא דאין הלכה לגבי תפילין דלא לשרטוט ולא להניח דאם
 שירטוט לא פסל אלא להכי לא מוקי לה בששירטוטן דלא
 היה רגילין (ה) ושמות ופורת' הוא לשרטוט תפילין דכל
 הפטור מן הדבר ועושיו נקרא הדי'ת ומפר' תורה משום נוי
 משרטוטין ליה בין שיטה לשיטה והיינו דאמרין במגילה
 דברי שלום ואמת (ו) מלמד שצריכין מגילה שירטוט כאמתה
 של תורה דהיינו מוזהר לא כפי' הקונטרס' משמע ס"ה ממשו :

פ"ו ומה שפי' רבינו שלמה בהאומר תנו
 גט לאשתי ושטר שיתרוד לעברי
 ענין האומר תנו
 גט לאשתי
 ומה לא יתנו משום דלא בא ליד עבד בחייו
 לא ובה העבד בעצמו אפילו רבנן דלעיל מוד' האע"ג דאינו
 חזו' בעב' היינו בעלמ' משום דעודנו בחייו ואע"ג דלא בא
 ליד העבד ובה לו והב' היינו טעמ' דלא ובה לו דמת הבעל
 קודם שבא הגט ליד העבד הא ליתא דלכל מילי חן כוכי
 דמי וכיון דבא ליד הווכה בשביל עבד ובה העבד בעצמו
 אפילו שרף באור מיד הוה עבד משותרד והאי דקאמר הב'
 לא יתן לאח' מיתה משום דלא נתן הגט ליד שום אדם ולא
 נכתב אלא סתמא קאמר (א) וכתבו תנו קאמר דכיון דלא
 נתנה לידו ולא ובה בו מחיים לא יכתבו ויתנו לאחר מיתה
 ודומי' דמלתא דשלח ר' אליעזר לנולה דשביב מרע שאמר
 כתבו ותנו מנה לא יכתבו לאחר מיתה אבל אם נתנה להם
 בחייו ומת יתנו לאחר מיתה אבל היא דלעיל דאמרין רבנן
 דאין תיוד בעבד כשנתן להם שטר בחייו מיידי מיד ובה לו
 ולהכי אין חזר בו הנ"ר וכן פי' רש"י לקמן במחנות וכן
 מוכיח לקמן דכתבו ותנו קאמר במלתא דרב זבד ולא גר' זה
 במשנה אלא תנו גט לאשתי ושטר שיתרוד לעברי :

פ"ז הכי התופס
 מצינא
 טעמא הוא כדמובח התם במילי דרב נחמן ורב חסדא דאמרי המגביה מצינא לחבירו לא קנה חבירו
 דהוי תופס לב"ח וכו' וה"ג מוכיח כן דמייתי עלה מי שליכת את הפיאה וכו' ופאה הפקר כמצינא ומגבי' הפאה
 ומגביה מצינא לחבירו תירץ הריא דקמבר ר' יוחנן גבי מצינא שקנה חבירו משום מינו דוכי לנפשו ובה נמי לחבירו אבל
 רב' בתופס לב"ח ליכא למימר מינו ואי הוי' מצי למימר מינו (א) כגון שחייב לו אותו האיש שתפסה משלו לתופס
 והוא
 ד' יא ע"ב
 ענין תופס לב"ח
 במקל' שח' לחברי'

פ"ח ומה שפי' רבינו שלמה בהאומר תנו
 גט לאשתי ושטר שיתרוד לעברי
 ענין האומר תנו
 גט לאשתי
 ומה לא יתנו משום דלא בא ליד עבד בחייו
 לא ובה העבד בעצמו אפילו רבנן דלעיל מוד' האע"ג דאינו
 חזו' בעב' היינו בעלמ' משום דעודנו בחייו ואע"ג דלא בא
 ליד העבד ובה לו והב' היינו טעמ' דלא ובה לו דמת הבעל
 קודם שבא הגט ליד העבד הא ליתא דלכל מילי חן כוכי
 דמי וכיון דבא ליד הווכה בשביל עבד ובה העבד בעצמו
 אפילו שרף באור מיד הוה עבד משותרד והאי דקאמר הב'
 לא יתן לאח' מיתה משום דלא נתן הגט ליד שום אדם ולא
 נכתב אלא סתמא קאמר (א) וכתבו תנו קאמר דכיון דלא
 נתנה לידו ולא ובה בו מחיים לא יכתבו ויתנו לאחר מיתה
 ודומי' דמלתא דשלח ר' אליעזר לנולה דשביב מרע שאמר
 כתבו ותנו מנה לא יכתבו לאחר מיתה אבל אם נתנה להם
 בחייו ומת יתנו לאחר מיתה אבל היא דלעיל דאמרין רבנן
 דאין תיוד בעבד כשנתן להם שטר בחייו מיידי מיד ובה לו
 ולהכי אין חזר בו הנ"ר וכן פי' רש"י לקמן במחנות וכן
 מוכיח לקמן דכתבו ותנו קאמר במלתא דרב זבד ולא גר' זה
 במשנה אלא תנו גט לאשתי ושטר שיתרוד לעברי :

מופל על הישראל להפריש ח"מ כשכיל הלוי - וחי קשיא אי"כ גם נני טור מעשר למ
 חלוקת ספרים הישראל כיון דלאו מלוא דינא הוא י"ל כיון שהספר סמוס מידה
 משמע שדקדק בהו ושלל הסר שייך להלוי ומסתמא ספרים ח"מ דלתיב יחסר להלוי
 להסר ולמה ה' לו להסיר לננו שיש לו טור אלא ודאי ספרים ח"מ כאלוה

סקרובים דמוכח דלכבוד חתני וכו' אלא טעמא וכו' כנ"ל ועיין מה שכתבנו בזה
 ח' בס"ד ועיין נ"ך שם והנה ניכר לומר דכא ע"כ רבינו עם כ"כ דכ"ג
 ס"ל דהיכא דחמיס לפנינו הקרוב דביכא עדיף עפי דמוכח דלכבוד חתם ולרבינו
 פסול כה"ג ודלכבוד חס א"כ ליתוי חתים ככר אכל ככחחס דרישא קודם העדים פסול

ברישא הקרובים בפנים אלא. טעמא (ה). דאמרינן התקיים
 העדות בשאר בנט פשוט היינו הוכא דלא ראינו תחתין
 ברישא קודם הכשרים דנעשו כמו שנתקרו עדותן כבר
 דאמרינן למילואו חלוק של שטר אחי ולא לאסודרי אתי
 קרובים ואם הם באמצע כמו כן כשר דאמרינן משום תנאי
 חתמו הני קרובים ולא משום סהדותי ושטר פשוט היתה
 ואפילו שנים ושלשה קרובים למילואו או לתנאי אבל במקושר
 לא התירו אלא עד אחד כדאמר ר' יוחנן בשילהי הוורק לא
 הששירו בו אלא חד פסול בלב' (ו) ומשום למרחו בו טפי
 שיצטרפו לאסודרי אעדים כשרים :

ר' לא ע"כ עיי יבדלו בלאר לוי מעשר יב לך בידו

צד (א) כדלמך דבי אף הוא נותן דמי עתמו וכו' כל העניין הוא לקמן דף ג"כ ודאי"ג לית הילכח כרבי הכל

ר' לא ע"כ עיי יבדלו בלאר לוי מעשר יב לך בידו

צד (א) כדלמך דבי אף הוא נותן דמי עתמו וכו' כל העניין הוא לקמן דף ג"כ ודאי"ג לית הילכח כרבי הכל

ר' לא ע"כ עיי יבדלו בלאר לוי מעשר יב לך בידו

צד פ' השולח ההוא עבד דבי תרי וכו' שלחה קמי' דרב הונא וכו' שלח לתוכאש עשה בן יעשי' לו גמדי' ישוב ר"א פיר' רבותינו קנס היו ושלח כהנין עשה ופעות הוא בידם ובל היב' דאמרינן כאשר עשה בן יעשה לו דינא הוא כדאמר בבבא מציעא ההוא גברא דובן חמורו לא היו לי' וכו' מסקנא כאשר עשה בן יעשה לו והתם דינא הוא אבל היב' דאיתמר הוא עשה שלא כחונן החם ווראי קנס הוא כדאמרינן ביבמות בתהיא דאיקדש בנרש ואחא תבדי' וכו' ומסקנא הוא עשה שלא כחונן וכו' והרבה יש בתלמוד ועוד תשובה לדברי רבותי דאמרי קנס הוא גבי ההוא עבדה ומ"ט קנסין ליה והא אמרינן ביוקן מוכרין עבדים ולוקחין שדות ושוב אמרינן מוכרין אותן לאחרים ואחרים מיציאין אותן לחירות ובל זמן דאיבא דינא קנסא למה לי' אלא פירש הכי הוא נתחבם עלינו להקנותי לקמן כהלכה גם אתו נתחבם עליו בדין תורה להפקיעו ואין קום לן בינוקא דמקרב דעתו לגבי זווי ומצמת חימוד ממון לא יחוש למה שאמר אביו שלא להרצות בשחרורו של עבד ומקמינן ליה אפטורפא ולא אביו דאין מורדין קרוב לנכסי קמן וכ"ש הוא שהאב לא הו' שתדעה לאפטורפא זו ומקריש ל' האפטורפא הוויי של עבד וכו' (א) כדקאמר ר' אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא אף משל

ר' מ' ע"א עיין עבדא דבי תרי

אפטורפא ובלא קירקיש זווי נמי הוי מצי למעבד אלא היא דומי' כחוכא וטלולי ואם הו' הקמן עומד וצווח אל תמכרו את עבדי שרתי אביו למרו לסרב מסתמא לפיכך מקדקשין לפניו המעות כדרי שיתרצה ולא יצווח עוד וברוב מקומות אנו היששין ללוות שפתים גבי עבדים כדאמרינן בפ"ק דקידושין ובהאי פירקא ר' מב נמי מייתי לה נראה דברי רבי טרפון בשן ועין ודברי ר' עקיבא בשאר איברים ומדרש חכמים הוא וקשיא ליה וכו' מדרש חכמים הוא קל משן ועין בתמי' שבשן ועין אין צריך גט שחרור ונראה לי דבשאר דברים הצריכו גט שחרור שלא ימצאנה רבו ויאמר לו בשוק עבדי אתה כדאמרינן בהאי פירקא ועשה עבדו אפותיקי ושחררו כופין אותו ועושה לו גט שחרור והכי נמי לא שנא אבל בשן ועין ליכא למיחש דויל קרי ביה רב הוא ומשום דאוקמי אפטורפא בע"כ של אב הוצרך מדרבנן לניטא דחירותא דהא כי עבדוה דנותן דמי עצמו ויוצא ומוכח בקידושין פ"ק דכסף או שטר נומרין וכו' וכסף בלא שטר בלא כסף (ב) ומשום שלא ימצאנה בשוק כדפרישית אבד שטר ולא דמי כסף לשן ועין ר' שמעון דמצריך שטר דהתם כתיב קרא לתפשי ישלחנו כדדריש בפ"ק דקידושין ; השולח

צ"ה (א)

דלאמר כנה הקדש וכו' זה הסימן משום מהלך ובקושי לצמד על אחיהו וכו' וכו' ומיהו כהה סתם וכו' בזה מקום לא הביאו פירוש רבנו והחוקק רבותיו כמלך סתם על רש"י דהא דהקדש מפיק מידי שיעבוד אין זה רק בקדושת הנוף דמזבח וכן כוכרס הרח"ט והר"ן בזה"ל פ"ז ע"ש וכן הוא דעת הרמב"ם בזה"ל פ"ז מה ערכין הל' י"ד ע"ש ועיקר יסוד של רש"י והמחמיר אחריו מהלך דערטין דף כ"ג : דתנן המקדש נכסו והיו עליו כהונה אשה וכו' וכו' מוסף עוד דברי ופודוהו וכו' והמירין בניה' בס דבעמח שלא יאמרו להקדש יונא בלא פדיון משמע להדיא מדתין מוכר לא חל ההקדש ללא ולהג' התלווה דמיתאר דנכח אינה רק בקדושת הנוף בלבד דהיינו קדושת מזבח ועיין בהוב' לתן ובצ"ק דף ז' : מה במקשה רבינו על פירוש" ומסוך החיבור הנה נראה דקדושות רבות ה' לו על שיהיה זו ומפני ששיעבוד לא היתרם ללא והלג"ד דעיקר קדושתו הוא משאר בניה מקומה דהקדש אינו חלו רק מי שהוא ברבונה יכול להקדים כדמוכה ממיתאר דר' יוחנן בניה מקומה גזל ולא נתייחסו ובעלים שיהיה אינם יכולים להקדים וכו' דדבר שנרשחו יכול להקדים ולא מה שזינו ברבונה וכן זוכה במס' ב"ב דף פ"ח : בהאי נכח דאישי קרה ע"ש משום דבני הקדש נתיב כי יקדים לה ביהו בעיני דליהו ברבניה כי ביהו ולא כל המעטלים אע"ג דיש עליהם שיעבוד מצ"ח נכון שעמלן הפותיק או שיעבוד לו מעטלין הצ"ק מ"מ עדיין ברבונה של להו הם דמותרים גזיניה ולינה של פקדון דלא יעכבו מה שאין בידם דהא אין עליהם אלא שיעבודא בעלמא ועדיין מחוסרי גזיניה א"כ עדיין ברבונה של להו הם זלמה לא יוכל להקדים דהא הוי דומיא דביהו ועוד דלמירין בעירטין כ"א : הקדש משכיר הדר בו ועלם סכר להקדש והגמ' פריך סס הוי דייר ב' הא בעמילה קאי ע"ש"ס אלמא דהפ' בקרקע והסכר מוחזק בה ע"כ הייל הקדשה' דמשכיר ולא מי מעכב דמהאי דשוכר מלהו עלי' ההקדש הן אמה דההוב' סס בד"ה ש"ק ובכחכות כ"ע : ד"ה כנה הקדש ע"כ מסוביא דההוב' סס דלמירין גרסו וז' משכניה לך לכבאפדנה מיקדש וכו' ומשמע דבעתה כהיא ממוסנת לא הייל ההקדש ולכן חירלו דמירי ביחד על דמי השכירות ועוד חיריות ע"ש"ס אכל לרבינו פשמא דכוניא לא נהירא ל' לפרטין וכן משאר להדיא מדברי הרמב"ם פ"ז מה' ערכין הל' ג' שכנה המשכיר ביה לחצירו וחור והקדשה פקע השכירות ע"ש"ס וכן הוא דעת רבנו דשיעבודא לא מעכבו ההקדש וקושית ההוב' משכניהה לג"ד דלא דמי בשנדקק עוד דהא רבינו בקרקע מודה דלא הייל ההקדש כמשאר כהוב' זה ובעמח משום דלא מיחסרו גזיניה ולא וכו' בשכירות למה חל הקדשה' דמשכיר אכל הליחה דמי לגדדי דמלהו במשעבוד הקרקע למלהו והקרקע אינה מחוסרת גזיניה הא ודאי דהסיב ככיהו דמלהו ולא יוכל להו להקדישה ולכן נבי משכמה לא יוכל להקדישה קודם הפד' משא"כ בשכירות דאין לו זכות בגוף הקרקע רק ששכרה לזמן קצוב והגוף שייך להמשכיר ואין להשוכר רק שיעבודא הא ודאי דההקדש של משכיר פקע שיעבודא דשוכר וא"כ כ"כ במעטלין ס"ס להמלהו שיעבודא עליהם דמחסי גזיניה שהל עליהם ההקדש של הלוה ולכן כוכר רבינו דהא דלמר רבא הקדש מפיק מידי שיעבוד אכל מילי קאמר נכד מקרקעו דכיון דלא מיהסרל גזיניה עומדים ברבונה המלהו ולא מקרי ביהו דלוה וכו' וכו' א"ס מגנה דערטין דמוסף עוד דינר דכס בקרקעו מירי והנה לפ"ז נריבים אלו לחלק בין מוכר להקדש דהא במעטלינים אס שיעבדם ומכר הלוה מוליח מדין דלמר רבא גופה צ"ק דף מ"א : עשה עבדו אפוהיקי ומכר בע"ח מרוא מידי הלוהוה ובעשה סורו אפוהיקי ומכר דאין צ"ח גרסיה וכו' זכר להקדיש מוכר דלקוחות מוכר דליה ל' קלא אכל מדינה נריך להודיא ונריך לחלק בין מוכר להקדש וכו' דעמח רבה אינה צליליה דמכר אין ארס יכול למכור הפגו א"כ הוא גולו שלו וזה ה"ל לפנים אכל מקדים ביכולתו להקדים דבר כדבריו ה"ל שאלן כל הדבר שלו רק במקרהו שלו והיו ברבונה וכו' עמח מוכר דנה הקדש מהפסג צוליל' הא למה זה דומה למקדים אכר שהנמה הלוי' זו דפסגה קדושה צולה כמשאר בניה מקומה ופסקה הרמב"ם בפ"ז מה' ע"ש"ס הל' ג' וחט"ג דלא חמירין זה רק בקדושת הנוף דמזבח ולא בקדושת דמים דלמירין נפ"ק דערטין דף ה' : לא קשיא הא בקדושת הנוף וכו' ע"ש"ס לך דע דעל זה קשה ל' מהלך דערטין בפ"ק דקדושתין דף ז' : ופיפשו קידושי צולה וכו' גבי המקדש אשה להיו' ע"ש"ס ומא פריך הא לא חמירין זה רק בקדושת מזבח והנה ההוב' סס הקב"ו ח"ל תימח דברים המורה י"ך וכו' מקרא דכל חבר יתן ממנו ל' וכו' אשה לא כתיב קרא ותיכנו דלן כנה רש"י דקדושתין הוא לכוון הקדש דלכר לה א"כ ע"כ בהקדש עכ"ל וכו' קשה לי מהלך דערטין דלכוון אשה כוי קדושת הנוף דמזבח ומחמה י ואין לומר דנפס ארס הוי בקדושת הנוף לזמנה דהא סס דערטין פתי רבא הקדשים דמי רבא לזמנה מהו ע"ש"ס אלא דקדושת הנוף ארס לא דמי לקדושת אש וכו' ע"כ על הא דערטין מהלך דגריטין בהמורה דף ח"א : בעי רבא הקדשים אכל לזמן מהו וכו' מי אכר כיון דנתחל ל' קדושת דמים נההל ל' ומי קדושת הנוף ומתאקדשי' להד אכר אקדשי' לכולה או דילמא הד מינו חמירין הרי מינו לא חמירין ע"ש"ס אלמא דהד מינו חמירין אפי' בקדושת דמים דהא עד כאן לא מיבעי ליה רק מוכר הרי מינו אכל כנה מינו חמירין מדלוקשי' להד אכר אקדשי' לכולה אכן אפשר לומר מוכר דכתנן חמירין הנינו דנתחל לה קדושת דמים נההל לה נמי קדושת הנוף תהילה ולכן פיר חמירין המינו שני מוכר דהדר הוי לה קדושת הנוף רק מרש"י לא משמע נ דרש"י פהה שס תהילה צמיג הבני ע"ש"ס הסיב חך דאפשר לומר דלא דיקק רש"י ז"ל בזה וכן משמע דערטין סס אכל מהייל דקדושתין קשה וולג"ד דעיקרא דמילתא הכי הוא דכיון דגילתה בתורה דקדושת הנוף פשגה קידושי צולה מהו יאל להגמ' דדומיא דענין זה חמירין ובעמח דקרא פרטין משום דהי אפשר להקריבו על המזבח הני בניהם לכן פשגה קידושי צולה ו"א ח"א לימר דלא יקרבינה ללא כיון דלהדיא הקדשים זה למזבח ולא פלגי המנה צולה אלא הו בעיני אכר שהנמה הלוי' זו אכל בקדושת דמים דאין הני מוכר לחצירו דיכל להיות חצירו קודם והני הוא לא חמירין

ר' מ' ע"ב ענין הקדש מפיק מידי שיעבוד

צ"ה פ' השולח (א) כדאמר רבא הקדש וחמץ ושיתרו מפיקין מידי שיעבוד

דפסקה קידושי צולה דלמח יפסג הקדושה כיון דאין לורך בזה ולכן בקידושתין דלמח לא חי לכן בנהרה לומר דהפסג קידושי צולה ולכן פירד ספיר סס ולא תריך רק מוכר דה"ל דעתה אחרת וכו' א"ס דברי ההוב' סס ולכן כהאי סוגיא דהמורה ח"ס ג"כ כיון דגזירה הנהוב הוא דהמקדים זכר למי חיקדוש קדושת הנוף דלחמירין סס ח"כ בנהרה כחוקש קדושת הנוף וכיון דכן פשגה לה קידושי צולה וכיון שברינו דמקרא זה ילפין לכל עניני הקדש לכן חילי לומר ג"כ דבהקדש כל כסוף צרשוהו ור"ל שהעיקר שלו וגם אלו הוא יכול להקדישו חמץ דש לאחר חזיה שייטה כיון כזה שפ' להמלה על מעטלין אפוהיקי והמעטלינים סס ברבונה של לוח דעיקר המעטלינים שול דיכול לכלק להמלה בזוי וגם צרשוהו סס ומחוקרי גזיניה עדיין יכול הלוה להקדישם וכיון דאקדשה פשגה ההקדש צולה דלא יכול להמלה להודיא ולא שייך לומר חזיה סכרה הוא שהפסגה צולה ההקדשה כיון דעיקר הדבר צולה שלו אין דבר צורו שיעכב ע"י ההקדשה של הפסגה וזהו במקומה שאלמו חמרים דלמחה לשיעבוד' זכרו מתקנה חמרים ולא מדינה וכו' ח"ס מיתמר דר' צולו ולא נתייחסו בעעלים דשניהם אינם יכולים להקדיש מקרא דוארס כי יקדים לה ביהו קודם ולכאורא קשה דשכלמא הא דאין בעעלים יכולים להקדישו : נריך על זה קרא אכל אהא דאין הגזלן יכול להקדישו למה לן קרא ע"ז מחסי הויה נלמר סיויו שייך בהקדש אחרי קדושת יואו הוא וזה ח"ן לומר דכאמא הוא כן דעיקר קרא לא חילי רק לחמעין דאין בעעלים יכולים להקדישו הא לא יתיא דפ"ב דקדושתין דף ג"ב : גבי קדושה בגזל מוכה גזס ע"ז נריך קרא ע"ש"ס ללא ודאי מוכר דהקדש עדיפא ממכר כאמר צרנו לוח הויה חומר כיון דהגזלן עשה הא הפסג צרשוהו ויס לו ע"כ"ס חזיה שייטה גה צמה שפסקה ח"י יכול להקדיש והיפשוט קדושי' צוליל' לזה אזי קרא להורוה לכו כיון דלא נתייחסו בעעלים אין להגזלן עדיין שום שייטה דהפסק ועוד חמינא דמהא גופה יס כיוע דלבריו דכיון דר"י דייק לה מקרא דכס"ג לא יוכל להקדיש מוכר דעיקר הדבר אינו של ממילא מוכר דכל דעיקר הדבר שלו אפי' דיש גס לאחר חזיה הפיסה בזה יכול להקדישו דל"כ לחמעין רבוחא כפי ודק צקרקה דלא מחוסרי גזיניה אין יכול להקדישו לדעת רבינו ולדעת הרמב"ם ז"ל כדכר נבחר ח"ס ג"כ בקרקע יכול להקדישו ודאיהו במל"מ פ"ח מה' מלוה ולוה הל' ו' הביא דברי בעה"ז ככה דהאי מיתאר דרבא נהקשו בו האשבוים ג' קושיות האמה מהאי דערטין והגמ' מהלך דלמירין שבטושא דף מ"ב : אכל גזשעין לקבן ולספר ומהר"ם גמ' חילי להקדש לפרט מוכר הקדש כהפליטת ממחי דלמירין כוף כהר"ם ח"מ שהקדיש לו נכסיו ואמר מנה לפלוגי בדי נאמן חוקק אין חס עובה קפויא על ההקדש אלמא דלא מהי ההקדש לאפוקי שיעבודא ע"ש"ס דמכה זה הסכימו לשיעור רש"י ז"ל והנה ב' קושיות הראשונות מהורוה דדברי רבינו דקרקה שלמי דאין מחוסר גזיניה ומהלך דכ"ב ג"כ ל"ק דמחן לימח לן דמלהו מירי דילמא צפיקדון מירי שאלמר מנה לפלוגי בדי ר"ל ב"הפקיד אצו אפי' דמהרמב"ם פ"ז מה' ערכין הל' ג' מה שמצד דרבו מירי חך להרמב"ם שיעה אחרת צ"ל ועוד יס לייבז דההס חומר בלא היהו בוונה כלל להקדים הווב המניע וזהו לבון נאמן אכל אס הקדשים הווב וודאי דקדוש והנה בעעליהם ארבעה מקשה לפיכ"ס דאס מיתאר דרבא מירי רק בקדושת הנוף מאי קמ"ל ע"ש"ס במל"מ וההוב' דף ק"ג : כהנו צ"ד מה סס ח"ל ובכפן ביד מורי חס הלוה אין לו כ"א מעטלין וכו' והקדושו הלוה חס יכול להקדיש חס לא חוודאי חס מכרו המכר מסור וכו' לפי שאין שיעבוד המלה על המעטלין וכו' פדיון חמץ אלא מוכר בכל יוכי בין מקרקע בין מעטלין וקאמר דלא יכול ההקדש ח"ל פדיון חמץ אלא מוכר דר"א ע"ל והמוריס הדברים דמגרעי כח הקדש מנה הדיוט אכל לדברי רבינו סור ה"פך מזה דהפי' בע"ה אפוהיקי דכ"ג במכר גבי עבד לא מקפא השיעבוד אכל הקדש מפיקע השיעבוד ובטולי הש"ס חמיר כח הקדש מכה הדיוט ודע כי נהחיה חמר פוז לרבינו ח"ל רבינו הגדול הרמב"ם ז"ל בפ"ז מה' ערכין הל' ז"ל ככה מפורט דהקדש מפיקע כה השיעבוד ע"ש"ס ולשיעור חף בקרקעו מפיקע השיעבוד ועמח צריך לי מעטע שכתבו דהקדש הלוי רק מי שיעקר הדבר שלו ורבינו ס"ל דכיון דקרקה אינה מחוסרת גזיניה מוקרי כאלו הוא סולו ברבונה של מלה והנה חף בשיעוריה זה ח"ן ל' עסק צדברי הרמב"ם ז"ל אגס מפני שכניו יחיד צדבר זה נגד כל הראשונים וח"ן לו חמר רק הרמב"ם לכן חף כמזה הפרט מתולקוס ע"כ"ל אכר כס"ד דבריו מה שנהקשה צדבריו סמניד משנה פ"ח מה' ח"ל והגריע דלא הרמב"ם וגם ס"כ"ו צה' ערכין לאלה למאן הפעה לדרבי ואתי דתכלה להניו לרגל המלכסה אכר לפניו ובשור האור-עמדה על נוונה רבינו הגדול ז"ל ח"ל בפ"ז מה' ערכין הל' ז"ד המקדים כל נכסו והיו עליו כהונה אשה וכו' ח"ן האשה וכו' שההקדש מפיקע השיעבוד פקדש אכל כשימכר ההקדש וכו' יס לצ"ח ולאשה לנכוה מן הפודה וכו' הא חל מהלך זה דומה לשני לקוחות שנהכה לראב"ן ד"ד ח"ן ל' עקך אכבר לשני כהיא שורפת מן השני וכינד פדיון וכו' ומהציעו וכו' ואומרים כמה חרס רוגה ליתן צדקה ע"מ ליתן לאלה כהונה וכו' ואלה שפודין אותה ולקח הלוקח הפי' דינר כדי שלא יאמרו ההקדש יונא בלא פדיון עכ"ל ודבריו מרפסין ליגרה דסוסר ח"ע מריבא לכיפא דמקודם חמר שיהקדש מפיקע מידי שיעבוד וח"כ קאמר כדי שלא יאמרו הקדשינא בלא פדיון משמע דמדינא לא הייל ההקדש אלא כדי שלא יאמרו נוחן הדינר ומה ברנה מר"ן סכ"מ לומר דמ"ם מפיקע מידי שיעבוד חינו הפקשה נמורה ככר הרגיש מר"ן צנומו דח"א לומר כן כמשאר צדבריו צפ"ה מה' מלהו ולוה ע"ש"ס גס מר"ן לא רתה עדיין פי' המכה להרמב"ם דסס צעירותין ככז לפידו הטעם מוכר דרבא דהקדש חקר ושיעבוד מפיקעין מידי שיעבוד ותיבון הראשון של מר"ן הוהא ידלח כנה מהזחק צדבריו עד שהמניד משנה הודה צדברי הרמב"ם ככאן המוריס דדברי הראב"ד מ'שכ"ס וכן כנה מר"ן הבי' צנומו כ' קי"ו ע"ש"ס ולעיל דנראה דהרמב"ם מפרש למשנה ונמ' דערטין בלופן להך מפיה שפירש"י ועיקר דמילתא כן הוא דלשול ההקדש מפיקע מידי שיעבוד חך מפני שכהו חמרים על צ"ח והאשה

ואמרו להקדש יונא בלא פדיון משמע להדיא מדתין מוכר לא חל ההקדש ללא ולהג' התלווה דמיתאר דנכח אינה רק בקדושת הנוף בלבד דהיינו קדושת מזבח ועיין בהוב' לתן ובצ"ק דף ז' : מה במקשה רבינו על פירוש" ומסוך החיבור הנה נראה דקדושות רבות ה' לו על שיהיה זו ומפני ששיעבוד לא היתרם ללא והלג"ד דעיקר קדושתו הוא משאר בניה מקומה דהקדש אינו חלו רק מי שהוא ברבונה יכול להקדים כדמוכה ממיתאר דר' יוחנן בניה מקומה גזל ולא נתייחסו ובעלים שיהיה אינם יכולים להקדים וכו' דדבר שנרשחו יכול להקדים ולא מה שזינו ברבונה וכן זוכה במס' ב"ב דף פ"ח : בהאי נכח דאישי קרה ע"ש משום דבני הקדש נתיב כי יקדים לה ביהו בעיני דליהו ברבניה כי ביהו ולא כל המעטלים אע"ג דיש עליהם שיעבוד מצ"ח נכון שעמלן הפותיק או שיעבוד לו מעטלין הצ"ק מ"מ עדיין ברבונה של להו הם דמותרים גזיניה ולינה של פקדון דלא יעכבו מה שאין בידם דהא אין עליהם אלא שיעבודא בעלמא ועדיין מחוסרי גזיניה א"כ עדיין ברבונה של להו הם זלמה לא יוכל להקדים דהא הוי דומיא דביהו ועוד דלמירין בעירטין כ"א : הקדש משכיר הדר בו ועלם סכר להקדש והגמ' פריך סס הוי דייר ב' הא בעמילה קאי ע"ש"ס אלמא דהפ' בקרקע והסכר מוחזק בה ע"כ הייל הקדשה' דמשכיר ולא מי מעכב דמהאי דשוכר מלהו עלי' ההקדש הן אמה דההוב' סס בד"ה ש"ק ובכחכות כ"ע : ד"ה כנה הקדש ע"כ מסוביא דההוב' סס דלמירין גרסו וז' משכניה לך לכבאפדנה מיקדש וכו' ומשמע דבעתה כהיא ממוסנת לא הייל ההקדש ולכן חירלו דמירי ביחד על דמי השכירות ועוד חיריות ע"ש"ס אכל לרבינו פשמא דכוניא לא נהירא ל' לפרטין וכן משאר להדיא מדברי הרמב"ם פ"ז מה' ערכין הל' ג' שכנה המשכיר ביה לחצירו וחור והקדשה פקע השכירות ע"ש"ס וכן הוא דעת רבנו דשיעבודא לא מעכבו ההקדש וקושית ההוב' משכניהה לג"ד דלא דמי בשנדקק עוד דהא רבינו בקרקע מודה דלא הייל ההקדש כמשאר כהוב' זה ובעמח משום דלא מיחסרו גזיניה ולא וכו' בשכירות למה חל הקדשה' דמשכיר אכל הליחה דמי לגדדי דמלהו במשעבוד הקרקע למלהו והקרקע אינה מחוסרת גזיניה הא ודאי דהסיב ככיהו דמלהו ולא יוכל להו להקדישה ולכן נבי משכמה לא יוכל להקדישה קודם הפד' משא"כ בשכירות דאין לו זכות בגוף הקרקע רק ששכרה לזמן קצוב והגוף שייך להמשכיר ואין להשוכר רק שיעבודא הא ודאי דההקדש של משכיר פקע שיעבודא דשוכר וא"כ כ"כ במעטלין ס"ס להמלהו שיעבודא עליהם דמחסי גזיניה שהל עליהם ההקדש של הלוה ולכן כוכר רבינו דהא דלמר רבא הקדש מפיק מידי שיעבוד אכל מילי קאמר נכד מקרקעו דכיון דלא מיהסרל גזיניה עומדים ברבונה המלהו ולא מקרי ביהו דלוה וכו' וכו' א"ס מגנה דערטין דמוסף עוד דינר דכס בקרקעו מירי והנה לפ"ז נריבים אלו לחלק בין מוכר להקדש דהא במעטלינים אס שיעבדם ומכר הלוה מוליח מדין דלמר רבא גופה צ"ק דף מ"א : עשה עבדו אפוהיקי ומכר בע"ח מרוא מידי הלוהוה ובעשה סורו אפוהיקי ומכר דאין צ"ח גרסיה וכו' זכר להקדיש מוכר דלקוחות מוכר דליה ל' קלא אכל מדינה נריך להודיא ונריך לחלק בין מוכר להקדש וכו' דעמח רבה אינה צליליה דמכר אין ארס יכול למכור הפגו א"כ הוא גולו שלו וזה ה"ל לפנים אכל מקדים ביכולתו להקדים דבר כדבריו ה"ל שאלן כל הדבר שלו רק במקרהו שלו והיו ברבונה וכו' עמח מוכר דנה הקדש מהפסג צוליל' הא למה זה דומה למקדים אכר שהנמה הלוי' זו דפסגה קדושה צולה כמשאר בניה מקומה ופסקה הרמב"ם בפ"ז מה' ע"ש"ס הל' ג' וחט"ג דלא חמירין זה רק בקדושת הנוף דמזבח ולא בקדושת דמים דלמירין נפ"ק דערטין דף ה' : לא קשיא הא בקדושת הנוף וכו' ע"ש"ס לך דע דעל זה קשה ל' מהלך דערטין בפ"ק דקדושתין דף ז' : ופיפשו קידושי צולה וכו' גבי המקדש אשה להיו' ע"ש"ס ומא פריך הא לא חמירין זה רק בקדושת מזבח והנה ההוב' סס הקב"ו ח"ל תימח דברים המורה י"ך וכו' מקרא דכל חבר יתן ממנו ל' וכו' אשה לא כתיב קרא ותיכנו דלן כנה רש"י דקדושתין הוא לכוון הקדש דלכר לה א"כ ע"כ בהקדש עכ"ל וכו' קשה לי מהלך דערטין דלכוון אשה כוי קדושת הנוף דמזבח ומחמה י ואין לומר דנפס ארס הוי בקדושת הנוף לזמנה דהא סס דערטין פתי רבא הקדשים דמי רבא לזמנה מהו ע"ש"ס אלא דקדושת הנוף ארס לא דמי לקדושת אש וכו' ע"כ על הא דערטין מהלך דגריטין בהמורה דף ח"א : בעי רבא הקדשים אכל לזמן מהו וכו' מי אכר כיון דנתחל ל' קדושת דמים נההל ל' ומי קדושת הנוף ומתאקדשי' להד אכר אקדשי' לכולה או דילמא הד מינו חמירין הרי מינו לא חמירין ע"ש"ס אלמא דהד מינו חמירין אפי' בקדושת דמים דהא עד כאן לא מיבעי ליה רק מוכר הרי מינו אכל כנה מינו חמירין מדלוקשי' להד אכר אקדשי' לכולה אכן אפשר לומר מוכר דכתנן חמירין הנינו דנתחל לה קדושת דמים נההל לה נמי קדושת הנוף תהילה ולכן פיר חמירין המינו שני מוכר דהדר הוי לה קדושת הנוף רק מרש"י לא משמע נ דרש"י פהה שס תהילה צמיג הבני ע"ש"ס הסיב חך דאפשר לומר דלא דיקק רש"י ז"ל בזה וכן משמע דערטין סס אכל מהייל דקדושתין קשה וולג"ד דעיקרא דמילתא הכי הוא דכיון דגילתה בתורה דקדושת הנוף פשגה קידושי צולה מהו יאל להגמ' דדומיא דענין זה חמירין ובעמח דקרא פרטין משום דהי אפשר להקריבו על המזבח הני בניהם לכן פשגה קידושי צולה ו"א ח"א לימר דלא יקרבינה ללא כיון דלהדיא הקדשים זה למזבח ולא פלגי המנה צולה אלא הו בעיני אכר שהנמה הלוי' זו אכל בקדושת דמים דאין הני מוכר לחצירו דיכל להיות חצירו קודם והני הוא לא חמירין

והאשה דל אחד יפקיע חנו ולחובו בלשון זה והף אש לא יחוש לזה עכ"ל
 טללו רכושנו מקום להטות המצ"ח בלשון זה דהנה הלכה שאוק' צידיט הקדש שזה
 מנה שחיללו על ש"ם מחולל והנה אף דאין זה רק דיעבד אמנם בשלן כיון דמן סמורה
 יטל לעשות ק חשו רבנן על הכע"ח והאשה והאירו לפניה כאלן למחילה בלשון זה
 והנה נפשו ים ביטול שסכע"ח והאשה

עלמן יפדו בלשון זה אף זה לא הניח
 חכמים פסוק דתראה להדיא שמפקיעין
 כח הקדש חל אחר רשאי לפרוס בפירושה
 דין חורה וחשו חכמים דילמא האחר
 כשיפדה לא ילנה להזיז החוב והמחובה
 גזס חיקו דמחילה מקודם המכונה בלשון זה
 פורים ע"מ ליתן לאשה המכונה ולכע"ח
 החוב ולמורה הדר השם לדוכיה דנראה
 כאלו להדיא מפקיע כח הקדש אחרי
 דמזכירי שם הכע"ח והאשה לזה הסביר
 הרמב"ם ז"ל דזהו דומה לאשה שכתבה
 ללוה קודם ד"ח לין לי עמך וחל"כ מכר להבני
 דנכס מהשני והכל נמי חל"כ דכל הקדש
 אין לו דין דברים דהקדש פקע שיעבד
 עכ"ל מה"ש שדה לא פקע שיעבד ולכן
 חל"כ כשיבא ליד הפודה חזר הכע"ח
 עליה ולפי"ח נחמה לא לריכנא למה
 שכהבט לכן מחנים עמם דילמא לא
 יפלקו לזכו והמחובה דהא בע"כ ידעו
 מהם ורק לכן מחנים עמם למען ידעו
 בעליהם לבלק להכע"ח והאשה שלא יאמרו
 אח"כ שכטעיה פדוהו מן הקדש ולא
 היו יודעים שריכין להחזיר לא היו פודין
 זה לכן מחנים עמם מקודם והנה מדין
 הורה שני בפירושה והא דהגריס חכמים
 דינר שלא יאמרו הקדש יולא בלא פדיון
 ודינר היו מנבע חשבה דלמרינן כפי"ק
 דקדושין דף י"ב ב' נשמח דכ"ש דלמרינן
 בקדושי' אשה דינר משום דנעתי דבר
 חסוב עי"ש ולפי"ח הטעם שנאמר בנ"ה שלא
 יאמרו הקדש יולא בלא פדיון אינו על
 עיקר הדבר למה שזכרנו הפדיון כפי"ש
 אלא זה שפיטח דכלה פדיון הקדש מפקיע
 כשיעבד כדכח אלא הטעם הוא למה הגריס
 חכמים דינר ולא שני בפירושה ע"ל קאמר
 שלא יאמרו וכו' ור"ל שיהי' דבר חסוב
 בעיני השולט וכן דקדקא המשנה לומר
 הפודה פודה ור"ל שיהי' דבר חסוב
 ופדיון גמור וה"פ דמשנה המקדש נכסיו
 וכו' אין האשה יכולה וכו' [ר"ל הס בעלמא
 אין יכולים בשום חופן להפקיע מן הקדש
 דכלה פדיון ודאי דאסור דהא הקדש מפקיע
 מידי שיעבד ואפי' כפדיון חל"כ משום
 דגראה להדיא מפקיעים כח ההקדש] אלא

הפודה פודה ע"מ ליתן וכו' [וכ"ל שאמר יפדה דבר מועט ע"מ ליתן] וע"ל פריך
 הגמ' למה לי למימר הפודה פודה בקיבור ה"ל לנסות פודה ע"מ ליתן וכו' לזה
 משני כדי שלא יאמרו וכו' ור"ל דאי לא תני הכי הו"ל דפודה אף בפירושה דין
 חורה כהקדש שזה מנה שחיללו על שום פחוסה מחולל לזה לומר הפודה פודה
 ביבולה שיהי' לפחות פדיון טוב ונמנע חשבה והוא דינר כדמסיים שם במשנה
 והא דלא הני מקודם דינר משום דזוה ג"כ חוט גבול קצוע דתשיבות האנעטע חוט
 שזה בכל הזמנים לכן חני מקודם דנעתי פדיון חסוב וכלל הזמנים לפי מה שהוא
 ומכר התנא דבזמנה הי' תשיבות מנבע דינר וכמו דר"ם קדושין ועל פירש"ק
 דפירש הקוביא שיפדה הוא 'עלמנו והא מליטול דגת' משמע דאטיק דינר ליק
 לוי רק אליטול דמחנין דקמינא הפודה וכו' ולפירש"ק ה"ל למיפדך כפשוטו למה
 לא יפרו בעלמא ועשה תראה שדברי הרמב"ם הם נכונים ומישרים ור"אויס
 לני שאלמכ ותחינה ביאר דאין שום חרופה להם להוציא בעלמא מההקדש אבל יש
 תקנה לזה כשאמר יפדה ע"מ ליתן להס וחל"כ מנאכר הא כשאמר פודה ע"מ ליתן
 להם הוא ג"כ כמו עלמא ומה הועלת' שם צוה לזה מנאכר דאין זה דימה כמחילין
 מן ההקדש דזהו דומה לאשה שכתבה דין ודברים וכו' וחל"כ מנאכר דאית לן לחישה
 לקטניא לכן קאמר דמשכ"שם תחילה וכו' וחל"כ מודיעים להפודה שיפדה ע"מ
 ליתן וכו' וזה שכתב ולוקח אותה שפילו בדניר ר"ל אף שהוא דבר מועט נגד
 שיוון הקדש והא דהגריס דינר ולא שני בפירושה כדי שלא יאמרו וכו' ולכן אין די
 בפירושה קן כ"ל כבוד בטונת הרמב"ם ז"ל ולדבריו הא דלמרינן בסוף ב"ב ש"מ שאמר
 מנה לפלוני וכו' הקוביא השלישית של בע"ח נוכל לפרש אף בהלואה וזה שפיטח
 דהקדש מוציא מידי שיעבד אלא דלמנוטה הוא דנעדין לוי' תיקנתה דמשנה דערכין
 ואין חושבין עמא הוא קטניא על ההקדש ולא השיבנו דכ"ק דף ל"ג : מנאכר להדיא
 דקדושה דמיס לא תפקא יידי שיעבד דלאר שם לענין שור שגנח הקדשו מוזיק
 מקודם אפי' לר"ע משום דרי' אבזה שלא יאמרו הקדש וכו' ומשמע דכלל ר' אטוס
 גא קדים משום דקדושה דמיס לא תפקא מידי שיעבד וכו"כ החוס' שם דרי'

(ספר הישר)

משום עי"ש אמנם נחמה דברי החוס' למורה שמוסי' דמס שייך לר"ע שיעבד
 כיון דס"ל דחלפ"ס ניכס וודאי דכלל ר' אבזה לא קדים וכבר עמחו על דבריהם
 הש"ס והמחש"ל וכתבו דלמא דמריה מכור לדריא הקדשו מוקדש משום דרי'כ

שיעבוד (ב) הלכך כשיתירו רבו הראשון הפקיעו
מידי שיעבוד רבו שני ופי' דרב' הבי איתא הקדש כגון
שהקדיש מטלטלין בהמ' ועבדים וכל דבר לבר מקרקעו'
(ג) הקדוש' הגוף חייל עלייהו (ד) כי האי איצטלא דפרוסה
אמיתנא ועלה מעשה דבא ביבמות בפרק אלמנ' וכי האי
דהתילין וכי האי דהקונמת בשילהי נדרים בפרק אע"פי וכי
האי רפ' התובל כולא לאו קדשי מובה נינהו אלא קדושת
הגוף דשאר דברים מלבד קדשי מובה (ה) מה שפי' הקונטרס
דבשאר קדשי מובה מיירי ליתא ואי' בה עליה כמה פריכא
אלא בכורה מילי איתא לרבא לבר מקרקעי וטעמא משום
דכי יקדיש את ביתו קדש אמר רחמנא מה ביתו ברשותו אף
כל ברשותו וכל המטלטלין ברשות המקדיש איתנהו
(ו) והשתא ליכא למיפדך מכר נמי מפקיעין מידי שיעבוד
כדאמרינן בהמניח את הכד ובתיקת הבתים אמרו רבא עשאה
שורו אפותיקי ומוכרה אין הבעל חוב תיור וגובה אותו ממנו
ועוד דברא קאמר רחמנא דמפקיע (ז) וקדיש מדאוריית'
ולא לאפקי מכר דלא וטעמא כדפרישית אבל מקרקע אין
הקדש מפקיע אפילו בלא אפותיקי אלא אפילו בשיעבוד
גדירא אין הקדש מפקיע כדאמרינן בערוכין מוסיף עוד דינר
ופודה את הנכסים הללו וטעמא משום שלא יאמרו הקדש
יוצא בלא פדיון משום דמקרקעי כמאן דגבי למלוה דמי ולא
דמי לביתו דמקדיש (ח) כדאמרינן בהמקבל יתומים אומרים
אנו השבחנו וכו' אומר אביכם השביח על היתומים להביא
ראיה דבמקום שהחוב ידוע שהוא מתייב למלוה ארעא כמאן
דנביא דמי והכי אמרינן גבי מקדיש מסותא בשנים אוחוין
מקרקעי דכי יכול להוציא בדינין אע"ג דלא אפקיה ברשות
דמריה קיימא (ט) וכן גבי שיעבוד מלוה דלא בשור בלבד
אמר רבא בהריא מלחא עשאה עבדו אפותיקי ומוכרה ב"ח
חוזר וגובה אותו ממנו ועוד נירו דלא מצי מקדיש מלוה לזה
נמי לא מצי מקדיש דמי לגול ולא נתייאשו הבעלים דשניהן
אין יכולין להקדיש (י) וה"פ רבינו בספרים לא מיתמ' קדושי
סתמא קוישיא דמוסיף עוד דינר והאי קידושי סתמן דהאי
דכתב בספרים קדושת קרקעות דלעולם תורת דמי עלה
אבל בקדושת דמים מפקיע כגון מטלטלין שיש מהם ראוין
למזבח ויש מהן ראוין לשקעה בבגין וה"ה לשאר מטלטלין
ואפי'

וכן ז"ל דבריהם דלחובו הגאה דחמין וכן שיתכור עבד דמי למזבח וכל זה נראה
 לרבינו דזוק ומל' ה"ן מילין י"א לו לרבינו שיעמו הק"י : (ד) כי האי
 איצטלא דפרוסה חמיטנא על מעשה דרבא וכו' בשילהי נדרים ובפרק אע"פ וכו'
 פלוגה לאו קדשי מובה ניכסו וכו' כ"ל : (ה) ומה שפירש הקונטרס דרק בקדשי
 מובה מיירי וכו' כ"ל : (ו) והשתא ליכא למיפדך מכר נמי וכו' כדאמרינן בהמניח
 אה הכד דף ל"ג : ובחזקה הבתים דף מ"ד : אמר רבא עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח
 גובה הימנו עשה שורו אפותיקי ומכרו אין ב"ח גובה הימנו [ומפרש שם פעמא
 בעבד דאית לוי קלא עי"ש] וכו' כ"ל ור"ל דלכן לא חשיב מכר דהא כמכר אדכר
 אינו מפקיע מידי שיעבוד בעבד והא דבשורו אינו חוזר וגובה ממנו היינו משום
 שיקנהו דלקוחות ומשום דאית לוי קלא ולזה הוסיף רבינו לומר ועוד וכו' ור"ל
 אפילו כשנקשה מכור דדמי בהאי דינא להקדש אף זה מדאורייתא חלל הקדש
 מפקיע מדאורייתא : (ז) וקדים מדאורייתא לפוקי' מכר דלא מדאורייתא וטעמא כמו
 שגפרש וכו' כ"ל : (ח) כדאמרינן בהתקבל דף ק"י : יתומים אומרים וכו' והכי
 אמרינן גבי מסותא בשנים אוחוין דף ז' וכו' כל אלו מביא רבינו לר"אויס דקרקע
 כמאן דגביא דמי : (ט) וכן גבי שיעבוד מלוה דרק בשור בלבד אמר רבא דאין ב"ח
 חוזר וגובה חלל בעבד אמר רבא בהריא מילתא עשה עבדו אפותיקי ומכרו ב"ח גובה
 וכו' כ"ל ביצור דבריו דגם גבי מלוה לענין מכר אמרינן כדמחין דגבי' דמי ולוי טעם
 למכורו כדאמרינן גבי עבד ורק בשור דכוחו' לא יוכל להניילו ממכור משום
 פסידא דלקוחות וכן אמר דמכר לא דמי להקדש כאשר ביררנו בלוח ח' ב"ד בחרושה
 עכ"ל רחי' לזכר הוא דבדבר דמשאן דגבי' דמי לא יוכל הלא למכור וה"ה בהקדש
 לענין קרקעות : (י) וה"פ רבינו בספרים וכו' השיבות רבא מלך מלך והנלע"ד
 דמקשה לפירש"ל דאין אפשר דמכר הקדש דקאמר רבא לא קלי' רק הקדושה מובה
 כיון דכל עיקר דהכריחו לזה משום קושיה משנה דערכין דמוסיף עוד דינר
 וכיון דתיילנו דקרקעות שאני שוב לא קשיא משם ולא חימשנו מסתא
 הקדש דקאמר רבא רק קרקעות חלל בלא דברים נכללו בכלל :

פירשו

(יא) פירכו דקונס האור מהקדש וליחא אלא ה"פ שאני קונמוסוכי ביאור דכניו
 דלכחורה פמוגיא דלמ"פ ושי"ה נדי סי יס רח"ל לפירש"י דהא מתיקרא מקשה אדמואל
 דפסק כר"י כן נורי פמואל נוסה דפסק כר"י הסמלר לחין אהר מקדים דלכ"ל
 ומתקן הרבה הירוש"י ומקשה עליהם עד שלכנפו מהתן רב אשי דטעמא מבוס דכ"ל
 ור"כ לכלורה משמע דר"ב אשי פליג אכלל
 בני חינוכי לעיל ומתקן בין קונס להקדש
 דנקונס ארס מקדים דלכ"ל וכל דלמור
 וכדכ"ל ר"ל כמו שאמר רבא דהקדש מוצב
 וה"ה קונס לבייסק רפ"י מפסקי מדי
 שיעבוד ה"ה דנקונס מקדים דלכ"ל אלמא
 דקונס חמור מהקדש לזה אומר רבינו דר"ב
 אשי קלי אחינונא דר"ה כר"י דר"י בלומת
 יקדשו יד לעשיהם דידים איתניהו בשולם
 אך פ"י פריך מי איכא מידי דללו שהא
 לא קדיש וכו' לזה מתקן רב אשי דהקדש
 מפסקי מדי שיעבוד וקונס כו כהקדש
 ח"כ מן הדין גם מהבחה קדיש אלא דאלמיה
 לשיעבודא בשדו ביה הרהיו ולפ"י ל"ק
 מי איכא מידי וכו' וזהו גם רש"י מפרש
 כפירוש רבינו דוק והבחה ועיין לעיל סי'
 ל"ד פסק רבינו ג"כ כן וכפי מה שהגבנו
 שמה בלוח ח' עיי"ש ורבינו מייס רח"ל
 דהא דר"ב האנא כר"י דר"י היא הלכה
 פסקה דבידושין ס"ג : אומר הא איהמר
 עלה אמר ר"ה כר"י דר"י בלומת יקדשו
 וכו' אלמא דהתם כן הוא ור"כ ח"ל לומר
 כלל דר"ב אשי גליד מדברי ר"ה כר"י דר"י
 (יב) ואחלי פריך דלעיל מי איכא מידי
 וכו' ולקמן קדים ופריך ר' חילעל ואחוראי
 פסקי טובא וכו' כ"ל :

צו (א) בשלמא ר' יוחנן וודחי נולא ידיו
 כדקאמר הלמודא וכו' כ"ל (ב) הא
 סבירא לן כ"ל וכו' בימותה כהמון דף
 ל"ז : וכו' כ"ל (ג) כוונה דר"ב נתקן כהנא
 פ' המוכר את הבית ואע"ג וכו' והיינו
 כר"ב וכו' כ"ל (ד) אלא מחוס דלהיה
 מילתא כיוצאים דמי וכו' לכלורה אין זה
 אלא דברי בימות דהגמ' קאמר דר"ב כ"ל
 כיוצאין דמי ורבינו מפרש לה דדוקא
 להאנא מילתא כיוצאין דמי והבוס ורבינו
 לקמן כהילוי רח"ל לזה ממתי דנרסיין כרוב
 ספרים כב"ק דף פ' י' כיוצאין וכו' רח"ל
 מילתא לא מנכרעה וכלל לביבא רח"ל
 לזה דכ"ל נמש' כ"ב דף ס"ה : לפלוגתא
 דר"ב ובמואל או מוכר צעין יפה מוכר אי
 צעין דעה אמר שם רבינא לימא דלזון
 לפעמתייהו וכו' פלוגתא דמואל אמר
 אחין שחלקו אין להם דרך זמ"ז וכו' ור"ב
 אמר יש להם וחס ימא דר"ב כ"ל דכל
 מקוס כיוצאין דמי ח"כ אין רח"ל דס"ל
 דבעין רעה מוכר דהא בלחין פעמא משום
 דיוצאים הם ולא לקוחות ומאי רח"ל למכירה
 אלא וודחי דפשיטא ל' להגמ' דר"ב ג"כ
 כ"ל דלקוחות הן ויורר רח"ל לזה דהגמ'
 דחי שם ועביר לבייסקא דלי איתמר כהן
 דלחין ה"ה טעמא מבוס דאמר דעיקר
 למיד ד' כי היכי דר"ל אהבא וכו'
 עיי"ש וקשה דה"ל למיעבד בפשיטות
 צייטתא מעטש דיוצאים הם אלא וודחי
 דפשיטא לן דגם כ"ל דלקוחות הן
 ואין לומר דהו' בלחמ סונא הכרישתא
 דלמא ה"י לו להאריך כל כך וגם אין הלשון
 משמע קן ואחתי יש לעיין מכל להגמ' הא
 וכל דפלוגתאם נוסה מוכח כן דלי ס"ד
 דר"ב ס"ל דיוצאין הן למא ל' למימר דיש
 להם דרך זמ"ז פשיטא כיון דיוצאים הם
 והאכ"ל לו דרך גס הם יש להם דרך
 ואפשר לומר דלפלוגתא על שמואל אחי אך
 עכ"ז למא ל' לומר בלשון זמ"ז ימא דיוצאין
 הם אלא וודחי משמע דכפלי מילי הו'

ואפילו עבדי כדפרי"ה אבל רבותי טעו בדבר שפירשנו
 קדושת הגוף כגון בהמה למזבח ועשו אותה כהלכת! בלא
 טעמא וכן קונמת קאמרת בנדרים ובאע"פ (יא) פירשו דחמור
 קונם מהקדש וליחא אלא ה"פ קונמות קאמרת שאני קונמת
 דכי קדושת הגוף דמין והקדיש ימים לעושהו כדמוכח בפ'
 האומר בקידושין האמרין הא איחמר עלה אמר רב הונא
 בריה דרב יהושע באומר יקדישו וכו' א"כ לא דרתי היא
 אלא דסמכא (יב) ואמאי פריך לעיל מי איכא מידי דהשתא
 לא קדיש ולקמן קדיש ופריך ר' אלא ואמורא פירוקא טובא
 ופריך עליהו רב אשי ומשני אלא אמר רב אשי קונמת
 קאמרת שאני קונמת דכי קדושת הגוף דמי משו' הבי קדשו
 מעש' ודיה דיד' אנידה בה וברין הוא דמהשתא קדישא אלא
 דאלמיהו רבנו לשיעבודא דבעל והשתא לא תיקשי היהא
 פירכא דמי איכ' מידי דהשתא לא קדיש ולקמן קדיש דהכ'
 נמי מהשתא קדיש כדמסיק אלא משום דאלמיהו ה"נ אמרינן
 בפ' התובל דאלמיהו רבנו לשיעבודא דבעל קצרה של דבר
 הקדש דכל מטלטלי מפקיעין מידי שיעבוד ואפילו עבדי דכי
 יקדיש את ביתו קדש כתיב אבל מקרקעי לא מפקיע דברשות
 מלוה קיימ' כמו ברשות לזה המין מידי שיעבוד עכו"ם היכי
 דלא הירחינו ישראל בביתו של עכו"ם דמי להקדש וחל
 עליו איסור המין ואיסור הנאה אבל הירחינו ישראל בביתו של
 עכו"ם אין חל איסור המין דברשות עכו"ם קאי שיתררה מפקיע
 מידי שיעבוד אע"ג דשויה אפותיקי מידי דדוה אהקדש
 דמטלטלון והקונמת ואאיצטלת דמלתא והוי ברשות בעלים
 הראשוני וכולהו חר טעמא הוא דמשום הכי נמי לית ליה
 למיתני דמכר מפקיע בהדייהו דטעמא משום דלית ליה קלא
 ופסידא דלקוחות והני מדאוריית' :

ד' מה ע'א צו פ' השולח אמר רב יוסף אי לאו
 עיני קני פינח
 ודאמר ר' יוחנן קנין פירות
 בקנין גוף דמי וכו' וקשיא לר' (א) בשלמא לרבי יוחנן דמציאוי
 דודאי מציי דיו' כדקאמר תלמוד' דאי סבירא ליה אחין לקוחו'
 הן מ"מ מביאין אחין ביכורין' דהא סבירא ליה קנין פירות
 בקנין גוף דמי ומביאין וקורין וגם לריש לקיש נחא דאע"ג
 דסביר' ליה לאו בקנין גוף דמי מ"מ אחין מביאין ביכורים
 דהא ס"ל אחים שותפין הם אבל אנו היכן אנו מציינו ידיו
 ורגליו (ב) הא סבירא ליה כריש לקיש דקנין פירות לאו בקנין
 גוף דמי דפסקינן הלכת' כוותי' ביבמות בהתולץ וגם כר'
 יוחנן דאחין לקוחות הן דר"י קאי בשיטתא ודרב נחמן האחין
 שחלקו הרי הן בלקוחות ופסקינן הלכת' (ג) כוותי' דרב נחמן
 בפ' בתרא המוכר את הבית ואע"ג דפסקינן כוותיה דרב בבית
 כור דאמר בטלה מחלוקת היינו כרב דאמר אחין שחלקו
 יורשין הוה התם לאו משום דיורשין הוה (ד) אלא משום דלהיה
 מלתא כיורשין דמי (ה) תדע דרב אשי דאמר נוטל רביעי
 בקרקעי רביע במעות עלה דההי' מפרשי' דמספק' ל' אי
 כיורשי' דמי אי בלקוחו' דמי דסבירא ל' בעלמא דלקוחות
 הן דאמר רב אשי אמר ר' יוחנן אחין שחלקו לקוחות הן אלמא
 כיורשין דמי ולא יורשין לגבי ברידה ומשום הכי משוי להי'
 לקוחות בפ' מרובה (ו) והא עדיפא למימר ולתרוצי דרב אשי
 הא דר"י הא דרבי אי נמי רב אשי ור' אשי לתיד לאו מלתא
 (ז) ומדפסק הלכת' כר' אושע' בשילהי דיש ברידה בדרבנן
 מכלל דבאורייתא אין ברידה (ח) ואף על גב דקיימא לן
 משנת דר' אליעזר קב ונקי ואיהו אית ל' ברידה בשור שנת
 את הפרה גבי המדיל מים מן הבור דמייתי היהא דנדרים
 השותפין שגורו הנאה זה מזה אסור לכנוס בהצר ר' אליעזר
 בן יעקב אימר זה נכנס לתוך שלו וזה נכנס לתוך שלו אלמא

לקוחות ורק משום דס"ל כמין רעס מוכר
 אסי דלמור נוטל רביע בקרקע ורביע כמעות
 וכו' דלמור רבי אשי וכו' כ"ל : (ו) והא עדיפא למימר ולתרוצי דרב אשי
 דר"י הא דרבי' וכו' ור' אשי לחד דללו מילתא היא וכו' כ"ל אכל הכי מחבו
 היסך מזה דנע"כ כ"ל אחד מלבי החיובים
 דרב אשי בודלי חיה ל' דיוצאים מתם
 אי כדמוכח כפ' יש כבוד דף מ"ה .
 נבי חמש ולא חזי חמש עכ"ל ותמיכר
 על רבינו אך יפרנס כוניה דכבודות
 דלמור שם ודכ"ע חיה לכו דרב אשי
 דלמור ר"ה האחין שחלקו מהנה יורשין
 ומתא' לקוחות הילכך נבי בהן מתא'
 למאן דליה ל' חמש וחס' חזי חמש
 עיי"ש וחילת' לומר שנתלב מרביע בעה
 הזחא כוניה הנ"ל לכן הנלפ"ד דהנה
 בתוס' שם הקשו כיון דהוי ספיא י"ח
 המוילא מחבירו עליו דל"ה ויהוה דוחק
 עיי"ש ויש דלדקק שד לרבינו והאוס'
 דמפשי דרב דלכל מילי הוי בלקוחות
 רק להאי מילתא לחד לענין אס לקה
 נע"ה חלקו של אחד מהם ס"ל : רב
 דיוצאים הוי מה נסחזה זה הפרע מכל
 דיני יורשין דנפלוה לקוחות הן וכלל"ד דק
 הוה הסבירא דמחומן דעשו של אב
 הדבר חלוי דרב ס"ל דלחן כהדי דלא
 ניהא ל' להאב להעביר נתלה מלמד
 מהלחין ועבירה נמי איכא דאחרינן כב"ב
 דף ק"ג : לא חיהי עעבירי אחסנהא
 מנכר שישא לכרה עכ"ל הילכך אנו הוה
 ידע האב שיקבל הבט"ח חלק אחד מהננים
 ה' מזהו שיחורו לו חלקו ובכמה דברים
 כיוצאה חזינן בחר אומדנא ורב אשי
 מספקא ל' בזה מילתא נוסה הילכך נוטל
 רביע וכדומני שרבינו ס"ל כפ' ראשון
 דרש"י כ"ק דף פ' ולזה הבנים הרשכ"ס
 כב"ב דף ק"ז . עיי"ש ובדברינו מתוקן
 קושית בתוס' שם להאי ליבנא דילמא
 מכפקא ל' אל בלקוחות בלחרייה או שלא
 בלחרייה ומל"ל להגמ' דהכסף הוא אס
 כיוצאין אס בלקוחות ולדברינו ח' דל"י
 ניהא המתע"ה בלקושת החוס' דכבודות
 לענין כהן כמו כן יש להקשה אך דבא
 צע"ה ונעל חלקו וכו' דוק וי"כנה שכן
 הוא להכי מוכרה הגמ' לומר דהכסף הוא
 משום יורשין וכו' משום אומדן דעה האב
 דכזה לא שייך לומר המתע"ה כיון
 דבלחומן דעתא חלוי ורב אשי כ"ל דהאומדנא
 הוי למתא : ולפ"י ח"ש ג"כ דכבודות
 כיון דלוקו שם דמה לחל ל' והל על
 האב מלוח הפדיון אכן כהדי דניחא ל'
 לאב לשלמו לענין וכו' ור"כ נר"ב אשי דכ"ל
 דהאומדנא לבעין הבנים הוי למתא כמו
 קן לענין הכהן נמי אחרין דעתי' דלכ
 למתא ומעשה ל"ק קושיות בתוס' דכבודות
 דניחא המתע"ה כיון דלחן אחרין דעתי'
 דלכ ולפ"י אחין דברי רבינו כהן חומר
 ודלא כדברי החוס' : (ז) ומדפסקין הילכתא
 כר' אושע"ה בשילהי בינה דיש ברידה
 בדרבנן וכו' כ"ל (ח) ואע"ג דקיי"ל משנת
 רב"ז קב ונקי ואיהו חיה ל' ברידה בשור
 שנת לא הסרה דף נ"א : גבי המלה מוס
 וכו' מ"מ אין הלכה כן וכו' כ"ל אין סוגיה
 דלחן הלכה כרבא"י דנהדי' ספקינן כפ'
 השוחסין כרבא"י אלא דסוגיהו כמו שכתב
 רא"ש והר"ן בריש פ"ה דנדרים בשם
 דהלכה כרבא"י ולא משעמי' וכמו שכתבו
 החוס' משום דלחן פסקין ויחור מוד
 צנוד כהנה עיי"ש צר"ן שהאריך הרבה
 צוה לבאר דברייה דרבא"י לא דמי לברייה
 דעלמא

בדאורייתא אית ליה ברידה מ"מ
 קפא פ"ק נבי היהא דרב גבי אחין שחלקו וכו' קאמר רב
 עלה בטלו מחלוקת נרסינן קסבר כיורשים דמי לא נרסינן
 יורשין

בדאורייתא אית ליה ברידה מ"מ
 קפא פ"ק נבי היהא דרב גבי אחין שחלקו וכו' קאמר רב
 עלה בטלו מחלוקת נרסינן קסבר כיורשים דמי לא נרסינן
 יורשין

דעלמח: (ט) דסכא נבסכגא למדין לפולס אימח נר דרי וריז כברי קניין פירחה
כקניין כגוף למי וכו' דדין יוס או יומים וכו' כ"ל ההוס' נפ' כל כנס דף כ"ס:
דיס ר"י כהנא לפניין מילהא אחריתא למדין יוס או יומים אין ללמוד נעלמא
דשמי ההוס דנחוי קרא כסנו והחזי עכ"ל וגרסא דלרביט לא ניהא ל' בנך
מסוס דמליכנא דנמ' כהנאל דף ל':
מוכח דנעלמא פליגי דל"ל להס ל' למימח
דחז בכז קנין פירוח וט' לימח מסוס
כסנו או החזי ופי' לי אדברי הסוס'
מסיהא דחוקק כהניס דף ג' דמייח
סס סאי' פלוגתא דיוס או יומים אדברי
למימח פלגא אים וחסא כמכרו נ"ל לא
עס ולא כלוס ולמח דס"ל כ' אלעזר
מסמט דמדין יוס או יומים ילפין
בעלמח ומדברי הסוס' סס גוסה ד"ה
קכבר מוכח דלא כדנריסה בניין ד"ל
קכבר ק"ס כק"ג דמי דלי מסוס דריס
החזי ס"ג מתיב כסנו ומ"ל דהחזי
דווקא כפי מוכסו אלח מסוס דס"ל קניין
פירוח כק"ג דמי עכ"ל הרי ההוס'
בעלמח הנדו לגויייהו ועוד ראי' דכס
ד"ה ק"ס וכנלל הקכו קושיה רבינו
ותירטו דהס ל' קאמר אלח דמסכא
ליכא למיפך מינה עכ"ל ולא הירז כסו
בניין וכהלי חידוש וודאי דלא ניהא ל'
לרביט דזה לא הלנין אלח במקוס דחוק
דליכא חיחזא אחריתא ולכז דזה ק"ג
סאי הירוגא דהס' דקן אמח דנניין
נוכל למח כן דדיווחא בעלמח כווסכוייה
ס"ס מדקאמר לעולס אימח לך וכו'
מסמט דדיווחא כווסכוייה דקאמר החילה
לימח כהנאי אלח כפרין דף כ"ו:
דלימח כסנו הרי כוניה קאמר לימח
כזה קמיפלגי וט' ולמח רכינא בעלמח
לר"י ור"ס ק"ס כק"ג דמי וכו' מסמט
להדיא דלאו לדיווחא כווסכוייה
דמסכגא כן הוא מדלח קאמר בעלמח
אומח לך וט' מדקאמר בניין ואף עכ"ל
הסוס' אין זס קביא כל קך דעכ"ו
ביטלהס למח דדיווחא בעלמח כווסכוייה
כרלנו פניס כמכריוס להלכא מלי' דלא
היך רביט ק: וגרסא להדיא רביט
לא ס"ל דדיווחא רביטא כווסכוייה
בעלמח דהא מתיח חיחזא הוליד היחוק
כנו דביטריס וסדא ארזוס לא דמי לכל
מלי' דביטריס כחי' ולבייך וסדא
ארזוס כחי' מסדא מקוס דהא כפלו
הירוגא דרביטא לך י' לעין לרבי
רביט הא גס כיוס או יומים כחי' קראי
אמנס דכחי' הסוס' שהכנו א"ס
דכס כיון דנחוי הרי קראי זה היך
מזה כוב אין נלי' מקרה מסח"כ
בביטריס וסדא ארזוס לא כחי' קרה
קרה לאוויי דק"ס כק"ג דמי דע' דעל
חיחוק רביט קסה לי מזה דיש טחלין
דף ק"ו: כמכר כן כחי' אלח ומה כן
כחי' אלח ד"י אמר לא קיה לוקח
דק"ס כק"ג דמי ור"ל אמר קיה טוקח
דק"ס לאו כק"ג דמי ופריך הא פליגא
דהא זימנא כן דביטריס ומחקר אמר
לך ר"י נע"ג דעלמח ק"ס כק"ג דמי

קארה כזה והנה עכ"פ בין לרביט וכן להסוס' ליה כילכחא כר"ל
 בביטריס אלח כמכ"ס פסק כר"ל כפ"ד מה' כטריס הלי' ו' שכתב ח"ל סלוקח
 כדיוה לפירוח מביא וליע קונא כקניין פירוח איט נק"ג וכן תמה חסא חקרא פל
 רביט כגדול איך מנח ידיו ורגליו ככהמ"ד דהא איחא פסק כפ"ד סס' מסוסה ויכול
 ה' כ' האהרן שחלקו לקוחה הן ומחויי
 זל"י ביכול וכו' לא מכתבה דמייח
 ביטריס רק חד חד כד ר"י יוכפ' עכ"ל
 כוונתו אמר ר"ח מחלוקת ביכול בני אלח
 ביכול ראשון ד"ה מביא וקורא ופירש"י
 ליוכל ראשון שמו ישראל ע"י"ס אלח
 הרמב"ם מסוס לכל אחד מהלוקחים
 ביכול ראשון כפדיון לא החיר הקרקע
 עדין לא מססה דעמו כל מוכר החבור
 לו הקרקע אלח ביכול בני ר"ל כח"ה
 כמובן חזק ומכרה זו הקרקע כיוצא בני
 כזה פליגי ר"י ור"ל דקן מסכגא מדברי
 כפ"ד מה' ביטריס הלכה ז' ועיי"ש כ"ח
 ולפ"י ל"ק כלל דטלוה יורסי מייח ביכול
 ראשון ול"י מזה הקביא גוסה יוא' לו
 להרמב"ם הפירוש הוא אך ח"כ מלי' מקסי
 רכ יוכפ' על ר' יוחנן וז"ל דכ יוכפ' ליה
 ל' להא דכ חסנא ולין נגויו להאריך כו'
 כי לא כהני כיוצא זה לכא דברי
 הרמב"ם אך נפלאהי טעמיה כליו לא
 כרבינו כזה ומלאהי נגויו כלי' ועוד
 גדולי אחרונים שפירשו מזה והארכי
 כזה במק"ל כהנא וכו' (י) מ"ד
 הביאו כהנא וכו' וקסה חכו כי וכולא
 ליחס וז"ל כיון דפסק כהנא מילהא דלאו
 כק"ג דמי ממילא דה"ה כסולח דיח
 וז"ל דמונח רביט הכי הוא דלמח לו נרביא
 להביא קך דנ"כ הל' ביטריס סאי' כסד
 זרעיס וסכ ויחד להביא כפולמח שניסח
 על הקודם נה ועוד אפטר למח דכככיא
 קך דנ"כ אכ"י לא ידעיין קך דביטריס
 דנולח למח דכנלל דכחי' ולבייך הוי
 כק"ג אלח דביטריס ידעיין טלוה מכ"ס
 ואפ"ג דנ"כ סס' א' ככר' אפיכא מ"י
 לרביטא בעלמח אלח סס' כנ"כ ולא ל'י
 האתחא מסח"כ כן דביטריס: (יא) וס
 ככאמר וחדו לפעמייהו לא רנה להביא
 ארזוס דכמוה דסחכ נכסו מסוס דלא
 מיידי רק דביטריס וט' כנ"ל: (יב) ארזוס
 דסדא ארזוס ולא רנה להביא וט' כנ"ל:
צ"ו (א) וגרסא לי דניסכא דהסס כי
 הלא וט' ומקמ' דחיה ליד' דאלו
 לכא דלא ליד' לא אמר כלוס וכדאמר רב
 כסח כמקבל מהנה מלחך וט' ופריך
 חסס מדכז שסח דלמח וכו' ומתיב לא
 דכרו קיימיס וט' כ"ל כיוצא כדכריס
 דכחי' איט מפרש ג' כפרש"י ולא כהנכ"ס
 דאף דנ"כ רש"י נוח ככריתא כ"ד
 כגיכאל דנימין מ"מ פירוח דחוק כאלר
 ככז בעלמח סס' ככריתא ורביט ככריס
 לגירסוהו ולא לפירוחו ודוק כוונתו דכנס
 ר"ס אמר כקבל מהנה שאלח ללחזר ככח
 מתנה לידו וט' אלח ר' יוחנן אמר כהנא
 מתנה לכחי' ולמח וס' ממשע דככח
 כחי' אמר מהלח מפרש כר"ס וסלגון

יורשין רוח ולפי סברתנו שאנו סבורי קנין פירות לאו כקנין
גוף דמי ואחין לקוחין הן נמצא דלא משכתנא דמיית ביטורים
אלא חד בחד ועוד קשיא דר' יהודה אה"ב יהוד' (ט) דהב'
במסקנא אמרינן לעיל אימא דר' יהוד' ור"ש סברי קנין
פירות כקנין גוף דמי ובבבא קמא פ' התובל ד' צ' תניא
ר' יהודה אומר שני ישנה בדין יום או יומים וכו' קסבר קנין
פירות לאו כקנין גוף דמי ועוד למה אמר החלמור הא דקנין
פירות והביא הברייתא דמציונן למדתי אותו דשרה אחוזה והלא
הי' יכול למצוא בלא דיתי תנאים תלפין בקנין פירות בהתובל
על יום או יומים ומתוך ר' דבכל מקום הלכת' כר"ל דקנין
פירות לאו כקנין גוף דמי כדפסקין בהרולין ח"ן מביכורי'
ישרה אחוזה דהא כתיב בהו קרא בביכורים ולביתך ובשרה
אחוזה כתיב ואם משרה מקנתו כמו שדורש ר' מאיר ותרע
דלית הילכת' כר"ל בביכורים (י) מדלא הביאו בהרולין כשפסק
הלכת' כר"ל בהני תלת (יא) וגם כשאמר ואורא למעמיה
לא רצה להביא אותה ביבמות דהכותב נכסין משום דלא
מיירי בבכורים ואע"ג דאמר רבא קרא ומתניתא מסייע לריש
לקיש לית הלכת' כר"ל דהא ס"ל לרבא אחין לקוחות הן
כדאמר בהמקדש אמר רבא אמר רב נחמן האחין שתלקו
לקוחות הן וריש לקיש סבירא ליה שותפות הן כדפריש' לעיל
דאי לקוחות הן לא ימצא ידיו ורגליו וכמו כן חמצא בבבא
מציעא בהוהב דקרא ומתניתא מסייע ליה לריש לקיש דאמר
החם משיכה קונה מן התורה וקיימא לן הלכה כר' יוחנן
דאמר דבר תורה מעות קונה והא דאמר בעלמא קסבר ר'
שמעון קנין פירות בקנין גוף דמי בעלמא ורו גבי בכורי' ושרה
אחוזה כי היכ' דלא תיקשי דר"י אדר' יהודה בהתובל ולפיכך
הביא על לימא כתנאי (יב) אותה משרה אחוזה לא רצה
להביא אותה דיוס או יומים שנישנת בהתובל לפי שבאלו
השתים קיימ' לן קנין פירות בקנין הגוף כר' יוחנן אבל בעלמא
קיימא לן כריש לקיש כדפסקין ביבמות ותו לא מדי:

ד' לב ע"א צ"ו בהשולח אמרינן למימרא דבטל
עין בעל הוא דליבטל משמע והאמר
ריש לקיש וכו' בשיליה היא כריתות הנותן מתנה וכו' אלמא
בטילה היא מעיקר' משמע ובשיליה כריתות למילה דריש לקיש
איכא (א) וגרסא ל' דגירסא דהתם כי רב' וה"פ דשמעתי'
דרתם אמר ריש לקיש הנותן מתנה לחבירו אמר הלה אי
איפשי בה כל הקודם בה זכה בה ומקמי דתיית לידיה דאילו
דבחר דאתי לידיה אמר אי איפשי בה לא אמר כלום כדאמר
ריש לקיש בהמקבל מתנה מאתר שבאת לידו אי אמר אי
איפשי בה לא אמר כלום ופריך רתם מדריש לקיש דאמר
מאתר שבאת לידו ואמר בטילה לישנא דמהני בה דבריו
קיימין שכבר באת לידו והוראת בעל דין יש והוה כאי איפשי
דקודם שבאת לידו מאי לאו דבריו קיימין והדר' למר' דהו'
ל' למימ' דכל הקודם בה זכה בה ומשני לאו דבריו קיימין
ולמריה

משמע ק ולכן לא קשיא מאי חפשי בה דלגון וי חפשי משמע
 למימ' ולכן קודם שקבל מהני ולאחר קבלה לא מהני אלח מקשה מדכז כסח מק"ו
 דהסכח לאחר שגאל לידו דכז זכס כס עכ"ל אס אמר ליסנח דמתיב כיון שאמר
 בטילה היל כהנה למרה א"כ כ"ס היבא דעדין לא כאל לידו דסס מהני ליסנח דלי
 חפשי בה לא כ"ס דהדכס למרה ולמה אמר ר"ל כל קמחיק כס זכס כס' אלח כיקך
 דכרי רביט המוסיס דליך חפטר למח דמקמי דתיית ליד' דחיקל כל הקודם זכס
 ולפירוש נכיס כבי' כווס' מכקאל דכריתות הא להדיא אמרינן כדריס מ"ג ר' אמר ר"י
 מ"פ ד' יוכי קכבר הסקר כמחנה מס מהנה מד דלאי מדמשה טוק לגרסות מקבל
 אף הסקר וכו' עיי"ש אלמח דקודם שכלח ליד סמקבל יטל אף הטוק לחורו כו' וס'ס
 היבא כחור המקבל דחורה לטוק ולפ"י דלכרי רביט ז"ל דמיידי שזיכה לו פ"י
 אחר ופתק ולכסף טוח דנחא פליגי רש"ג ורבנן כמ' כ"ז דף קל"ח: ודכנן ככרי'
 דלא אמרינן כוכיס כוסו על מחלמו ור"ל דכריתות ס"ל כדכנן כמו שסד' סס
 כככ"ס כ"ס יורשין עיי"ש ולי' ככ' יוא מדמשה כהנא וס"ל לר"ל כדיון דעדי'
 לא חת ליד' דמקבל ומכמה נטוק יוא כדכנן דסס לק כ"ל דכל הקודם זכס וכסא
 כיון

כסא איפריך כסוס דלכא לגבי כרי' אטלי מחיל עיי"ש ודכרי רביט קסה
למח ל' כולי האי לימח כפשיטות דמכריוס לא מניט למיפך בעלמח מסוס
דכביטריס כחי' ולבייך אמנס גס כלא דכרי רביט קסה אכוינח דכס למח לא
עביד כריתותה כהנ"ג וז"ל מסוס לר"ל אי חפטר לכסוח אכריטחא כווסן זה
דכ"ס הוא מכריוס וכנהכר למח לר"ל כד"ה דכל לגבי נפשי' חפ' במקוס
כרי' נפשי' עדיפא ל' לקן ואמר ככרנא זו להיפך גס לר"י דקן סוא דך הש"ס
לסטוך ככרנא אחח לשני הכפסיס דליכא למימח כנו וליכא נשימח לסיפך ועי"ל
דכככ"ס' ככז סס דגריך לספוך אכריטחא לכל אחד כאלו שני הככרונ
מסוס דאל"כ קסה לר"י לאשפטינן כהאי דמכר כן ומינה כליף לכביטריס
וכן לר"ל עיי"ש ולפ"י ח"י דאי חפטר לפשות אכריטחא לר"י מזה דלנבייך
דלי' חיקשי קושיה ככככ"ס וכו' גריך לסאריך ולמח עוד כריתותה מסוס ככרנא
אחרת לכי קלס הנמ' כזס ואפ"ג דמי סוא עביד אכריטחא דר"ל ממילא כוי
ידעיין ארזוס ככככ"ס לר"י ג"כ עכנן מ"מ כיון דלאו מחד סכרנא
סוא ה' גריך כנמ' לספוך אכריטחוח לכל אחד דך דך ס"ס לק

כיון דהמקבל לא כל ליה עדין מהני לן אפי' כהן ופריך ספיר מדכח עשה דכהן סף בשבחה ליה המקבל הדרס למרה מ"כ"ס היכא דעדין לא כל כהן ליהו י כן גל"ד ביאור דכרי רבינו חבל מכל הפוסקי' לא רחמי מי שיפרס סמוניא דכרי רבינו חזר טוהי זלח מלאמי לקמן סי' ת"ע שאלח מהלמי רבינו הקדש עליו כמה קושיות ולפלא כלל הנהני מן דלדריס וכפי הגולה לקמן לא כיון רבינו למה שהירלתי וחי"ס פס יתבאר עוד בזה :

(ב) אמר בסוף דבריו קיימין א"כ יש לומר שתי גרסות הן כי הריא דנויר מפורט ודר' פפא ודרב יהודה וטובא איב' :
צח השולח מתנתן המוכר שדהו לעכו"ם
 ר' מו ע"א ענין המוכר שדה לעכו"ם
ומביא (א) ורבינו שלמה הגיה ומביא אינו בכל הספרים הישנים ופר"ח מפרשין לעכו"ם לוקח שדה מביא ביכורי' אלמא מבי' דווקא נרסינן וכן בירושלמי נרסינן בהדיא הלוקח מביא ביכורים (ב) אמר רבה אע"פ שאין קנין לעכו"ם בארץ ישראל להפקיע מיד מעשר (ג) פירות הורועים בקרקע ואין ברשות ישראל בין בתחלתו ובין בסופו אם מוכר הקרקע והפירות שבו גדל' אפילו פחות משליש ברשות ישראל אין הוא יכול להפקיען מיד מעשר שנאמר כי לי הארץ כי לי קדושת הארץ שמתובר לקרקע הרי הן בקרקע וכשם שקרקע אינה נפקעת אם יקנה ישראל כך המתובר בה אינו נפקע אם חור ישראל ולקחן אבל מה שזרע עכו"ם בקרקע ישראל פלוגתא דתנאי בפרק ר' ישמעאל ובהשוואל וברוב מקומות בתלמוד (ד) איב' מ"ד אין קנין ומשניות הרבה חלוקין בהן חכמים ביש קנין ואין קנין לפיכך לא הביא רבה ר"א מהן ולא קושיא דלאו ברבי איירי רבה ור' אלעזר ורבי קאמר רבה אע"פ שאין קנין לעכו"ם להפקיע של ישראל אפילו למ"ד בעלמ' יש קנין לעכו"ם במתובר אין קנין שנאמר כי לי הארץ וגו' מתנתין קאי (ה) כדמשני רב אשי לקמן והבריית' דלקט שבתה ופיאה דריוק מינ' אליעזר אמר אע"פ שיש קנין לעכו"ם להפקיע מיד מעשר אפילו מתובר אם הביא שלישי ואליבא דמ"ה יש קנין בעלמא קאמר ותרויהו אליב' דמ"ד יש קנין בעלמ' פלוגי רבה אמר במתובר מודה ר' אליעזר אמר מתובר ושאינו מתובר שווים ובתרייהו יש קנין (ו) תרע דר' אליעזר גופ' אייתי בסוף המביא תנינא פלוגתא דתנאי דמיתוקמא פרק ר' ישמעאל ביש קנין ואין קנין ומדאורייתא למ"ד אין קנין ובע"כ רבה ור' אליעזר במתובר איפלגו כדפ' במאי קמיפלגי מר סבר דנגך ולא דגן עכו"ם ומר סבר דנוגך ולא דיוגן ומ"ד יש קנין אפילו במתובר נמי (ז) דכיון שלא הביא שלישי דגן עכו"ם ועיקרא דקרא לאו להבי אתי דהיינו פשטא (ח) אלא לאפקי מדרבה לר' אליעזר שמעינן פשט' ושמעינן נמי מירוח למאן דפטר מירוח העכו"ם ודנגך ולא דגן עכו"ם קדריש ליה לפשט' ומ"ס דיוגן ולא דיוגן עכו"ם ולוב' הבי פשטא דקרא (ט) אלא כדמשמע לי כל הארץ והמתובר בה (י) אמר רבא מנא אמינא לי' דתני' הלקט והשבתה והפיאה של נכרי וכו' אלא דעכו"ם ולוקמנה ישראל וע"כ בשלחך ישראל עם התבואה שבא מישראל והניח הפאה ולקמו ישראל וטעמא דהפקיע עכו"ם הא לא הפקיע עכו"ם חייב לעשר דאין קנין לעכו"ם להפקיע מתובר אין לא קנאה מישראל (יא) אלא בסופה שנתנה ישראל ללוקמה בעודם מתוברים וכה בהן הלוקח מן המתובר והוה ליה בקרקע שחור וקנה מן העכו"ם דאי אמרת משום פלוגת' דעלמא ויש קנין ואין קנין בלא מתובר לקט שכחה ופיאה למה לי ליפלגי כדפליגי בעלמא ודחה ר' אליעזר דישאל וכו' אבל לאוקמי באין קנין דעלמא לא מצי ר' אלעזר כדפרישית (יב) התם קשיא לרבה וישאל שלקח וכו' נתחייבה אין בהם את שלישי לא נתחייב' לא אע"פ שהוא מתובר קדם שלישי אלא למ"ד יש קנין אפילו במתובר נמי וקשיא לרב' ומשנ' בסוריא וכו' ת"ש ישראל ועכו"ם שלקחו שדה בשותפות מלא הפירות קדם שלישי מישראל דאי לארד שלישי הבל טבל וכו' (יג) ע"כ לא פלוגי וכו' אלא דכ"ע יש קנין אפי' במתובר למאן דאית ליה קנין ומשני בסוריא ת"ש

צח (א) ורבינו שלמה הגיה ומביא
 וח"ו בכל הספרים הישנים ובפיר"ח מפרס המוכר שדה לעכו"ם הלוקח מביא ביכורים אלמא וכו' כ"ל ולא הביא רבינו פס בספח קוביה ההו"ם שכתבו בשמו דרבי' בעלמא לקמן תירך קושיא זלח כמו שזמנה פ"ו המסכת"א והמסכ"ס ז"ל עיי"ש : (ב) אמר רבה וכו' הוא דיבור בפני עצמו (ג) פירות הורועים בקרקע וכן נרשמו יב"ח בין בתחלתו ובין בסופו וכו' כ"ל ד"ע רבינו נאיד בכל הסוגי' מפריש' וההו"ם דכל פירש"י הקפו ההו"ם ועל דברי ההו"ם קשה ג"כ דכלל הש"ס היכא דאמר מר סבר הכי ומר סבר הכי ידוע דמר לא סבר ומר לא סבר כמר לפיכך ההו"ם יב"חנייה כוגיא וכו' דהא דאמר מר סבר דנגך ולא דגן עכו"ם א"ש חבל מאי ד'מר מר סבר דיוגך וכו' הא גב חידך ס"ל ק חבל לפירות רבינו א"ש כמו שהבאר וי"ט מה שמקדים ההו"ם כי היכי דדרישין דיוגך למאן דמחייב מירוח העכו"ם אין אישטו אחר מיעוט חלא לרבות ה"ג נידרוב גבי דנגך ומת שהירלו דלא מיסבד ללוקמא אין מיעוט אחר מיעוט לכל מיני קשה מאי חזיה דלוקמא לגבי מירוח טוקמא לענין קנין ואחרכא יוהר מיסבד ללוקמא על מאי דמחיב נהדיא חך בזה אפסר לומר להפיק דיוגך מיסבד ללוקמא הנישטו להכי עדי' ללקדק קנה חפירש"י ומוס' לפי מה שכתבה ההו"ם ב"כ דף כ' : ד"ה קסבר דהיכא דהיכא הכי קרלי דהיכא למידרס הכי וחיכא למידרס חיכא חן רח"י מהפסוק ואלוין בחר סבדל ח"כ י' לענין מאי דעה' דרבה דכיון שאמרה מרס דלון קנין לעכו"ם בנופס של קרקע להפקיע מיד מעשר חלמא דלון קרקע בלו כ"ס דלון ל קנין בנפס ולא קרקע לחסור צורות סתיו ומערות ומאי חזיה למידרס קרל דקבלה השמים כמיס וכו' טפי הוה ל"י למידרס קרל דקבלה לה' חלקן לן דעה רבינו דהאי קנין לא דמי לטוני הש"ס דחיירי שגדל מעט נרשמו ישראל רק אח"כ קנה העכו"ם הנהו"ס מנוולת ואח"כ קנה ישראל ההנהו"ס ולכ"י יש קנין כבקה חרן לא זרועה וה"פ מר סבר דנגך וכו' ור"ל ח"ט' דלפולח חנאי דרשינן דיוגך וכו' וכמו שכתבו ההו"ם מ"מ חלוין נמי כהן פשטא דקרא למידרס נמי דנגך וכו' ומר סבר דיוגך וכו' ור"ל דלא דרשינן כל דיוגך ולא חלוין כהן פשטא דקרא כל זכה לא מיקרי דקרקעין כהן פשטא דקרא כל חלקי חלקי דקנין דקנין דמיתדגן משמע ולק לא הלס חובת הומוס עד מירוח כדאמרינן ככמה מקומות גבי מירוח דר"ל מעבר לחשין דקרקעין כשיבליס פסוק ההנהו"ס גדולה ופריך עלה ומאי רחמי ומכני האי חלקן וכו' ופירש"י מנפס דקרי' רחמי דנגך וכו' עיין בכרכות מ' : נשפח קר' ועוד כהנהו מקומות ו פ"ו חלקן דקרב

ת"ש ח"כ לא פלוגי וכו' : אלא דיש קנין אפילו במתובר למאן

למחן היות לי קניין וט' כ"ל: (ד) ח"ט סמוך שיהא מליצה פירוח סוקקה מן העכו"ם וט' כ"ל קשה לי מניח דמיירי שלקחה מליצה פירוח ולהקשות לרבה דילמא מיירי כפשוטו שמכרה ריקנית וכך אשי למה לי' לרחוקי בחיובא דבתי הקטנה ליהרין כפשוטו ונל"ד לגימרת רכינו והטעם' דלא מתידיקין ליקח ולהביא ביטורים מה' תיקון העולם יש בזה דלי משום שלא יכנינו למסור לעכו"ם שזהו ה' להם לחכמים לתקן במהוייב ליקח כפירש"י לכן בהגדת הלוקמי שמכרה מליצה פירוח והי' דרכם לעשות קמפני פעניים היו והי' קשה להם לטבוק בהשחזת פ"ב הי' דרכם לזרוע ולמכרה לעכו"ם ואח"כ בעת הנמרה לקחה מן העכו"ם בריוח מועט והכו חכמים דהיבכול תורה ביטורים לכן חייבו להלוקק להביא ביטורים ולא שייך למיקבטי' שמתווייב ליקח כיון דללא קאם היו ג"כ לוקחים מן העכו"ם מפני שכלל השדות עשו כן ומעורן רב אשי לרבה דמתחילה לוקמה דלימא דלורייהא להביא ביטורים מפני שבחונבר חין קניין חך אח"כ ראו חכמים שזמני זה רכנינו ההמון למסור שדות לעכו"ם לחלוטין דהמון העם לא הנמינו' שיש חיסור בזה מפני שראו שבחונכריס עם הפירוח מביאים ביטורים ולא הנמינו החילוק מפני שמתחילה וכוונתו היה כד ישרא' לזה היקט חכמי' בעל יבואו ביטורים ויש כח ביד החכמים לטבוק דבר מה"ם כזה ואלו תעשה כדלמתינו כהאשה רבה למען ידעו ההמון דמפקי מקדושתם ואח"כ ראו חכמים שכל' מפני דוחק' מוכרחי' לעשו' כן למסור לעכו"ם כשהיא מליצה ונמלא דהיבכול תורה ביטורים הדר לוקמה דלורייהא והא דקלמך וקא משהקטן ביד עכו"ם ר"ל דלדרכא ההמון כיון שנאו שאינם מביאים ביטורים ככה"ג וזה מוכרחים לעשות מפני דוחקס לזה היו מוכריס גם לחלוטין והי' קילקול גדול מהא"כ כמביאים ביטורים עכו"ם רבים הנמינו החילוק: (ט) ואין זה כבעלי כיסין וט' זה הוא כמתנת ס"ו :

(יד) ת"ש המוכר שדרו לעכו"ם מלא' פירות לקחה מן העכו"ם עם פירותי' מביא ביטורים מפני תיקון עולם אבל מדאוריית' לא אלמא מאן דאית ליה יש קניין במתובר נמי אית ליה ומשני רב אשי דמשום תיקון העולם אהדררה לדאורייתא שהי' דרכן למסור לעכו"ם עד שיבוא ללקוט פירות ואז מוסיפין להם על דמים שנתנו קצת ותזורין וקנינים אותן ומביאין ביטורים או המוכרים או ישראל אחר (טו) ואין זה כבעלי כיסין שאותן מתכוונין להפקיען תרומת ומעשרות וגורו התם משום בעלי כיסין והבא חזרו ותיקנו כדמעיקרא שאלו מתוך דוחקן הי' עושין שלא הי' בעלי כיסין אלא בעלי עוני ולא מארה ותשועתם בקרב במהרה :

ד' נ' ע"א צמ פ' הניזקין מאי עידיות שפאי ענין עידיות

כמו שפאי (א) שהם גדות הנהר אצל העידיות ואינן ראויין והן פתוחים מן היובורית וקמ"ל ר' אליעזר נותא' שמהן גובין מן היתומים ואע"פ שהן זבורי ויבורית דהוי כפתות שבכלים כדרכא דאמר רבא היוק זיבורית גובה עידיות כדין ניוקין שגובין בעידיות שפאי עידיות אהיוק קאי כלומר היוק שפאי עידיות גובין מן הבינונית וכן פר"ח דאהיוק קאי דגרים היוק היוק תרי זימנא ופי' דהיוק שפאי עידיות גובין מן הבינונית ובע"ה חשוב ליה דדינה בבינונית דרך שפאי עידיות וידות הנהר וגורן להעמיד שם בהמות ולרעות ובעל שפאי נוטל שבר והוא כב"ח משום הכי לא תני ביה בהדיא היוק גבי שפאי רבין היוק ובוין העמיד שם בהמות (ב) כיווד ברשות ונותן שבר לבעלים דמי והוי כב"ח דדינו בבינונית וקמ"ל רבא בשפאי עידיות אין דין מויק זיבורית עליה משום דלא תויא לוריעה ואליעזר ניתאי קמ"ל שאעפ"כ גובין אותן מן היתומים והיינו דאמר תלמוד' (ג) כרבא גבי יתמי אוקמא רבנן אדאוריית' ואליעזר ניתאי מהדר (ד) על פתות שבכלים מוציאין לבעל שפאי עידיות שהן זיבורית נפרעין מן היתומים דזיבורית לגבי יתמי דמתניתן לאו דווקא אלא אפילו זיבורי זיבורית ועיקר (ה) ולא בהיוק מיירי אליעזר ניתאי דא"כ בבינונית הוא ליה למיגב' כדמסיק רבא אפילו היוק שפאי עידיות גוב' מן הבינונית אלא כב"ח מיירי (ו) ודינו בפתות

קא (א) וזעיל דפריך וט' ולר' חנינא דפריך וט' ולענין מלוה ע"פ וט' ח"ג עיקר בעיא וט' כ"ל כוונתו דע"פ קשה למע לא פשיט לר' חנינא דמתנה דכו' ב"ב דמלוה ע"פ גובה מתי חוקין לוח משני דמתא ל"ק כלל דמבטחיו לא איירי רק עסק דעיקר כתיבי ועוד חידון אחר מפני רכינו דעיקר דבעיא לר' חנינא חינו

שבכלים דהיינו זיבורית כדעולא י"צ ב"י מ"ד מה שפירש הקוגטרס והערות דגרס שא"פ ומפרשים נתקלקלו לית נגר ובר נגר דפרקי' ואינו דא"כ מאי אפילו ועוד מאי קאמר רבא דגבי יתמי אוקמינן אדאורייתא לגבות מן היובורית והא מדאוריית' דינין בבינונית היכי דשפאי העידיות גובין מן הבינונית אלא כב"ח קמיירי ודינו בפתות שבכלי דהיינו זיבורי' כדעול' תי"צ ב"י מ"ד :

ק אין (א) וכתובת אשה דלא מני לה בכתובות מנה והבא תנא ושייר בנערה שנחתתה היא שניי' גבי חמש הגובין מן המתוררין דקתני התם בת אשתו דגבי מתוררין והכי קתני ממשעברי התם כשלא קנה והב' בשקנה כדמסיק לה :

לזה לרבי חנינא קצובין וכתובים בעי או דילמא כתובין אע"פ שאין קצובין פי' רבי' שי' אין נראה דאמר נפקא מינה מלוה ע"פ דאי אמרת כתובין וקצובין בעי מלוה ע"פ לא טרף ממשעברי ונראה דאיב' למיפרך על בעי' זו דהא משנה שלימה היא בגמ' פשוט המלוה את חברו בשטר גובין מנכסים משועבדים ע"י עדים גובין מנכסים בני חורין ובגמרא פסק והלכתא מלוה ע"פ גובין מן היורשין ואין גובי' מהלקוחות וליב' מאן דפליג אלא ה"פ איבעי' לדוכי' ונפקא מינה למכירה ע"פ אי טרפא ממשעברי או לא דאי אמרינן קצובין וכתובין לא טרפ' דהא לא כתיב' אי אמרינן קצובין אע"פ שאין כתובין טרפ' ממשעברי דמכירה ע"פ אינו במלוה ע"פ כדאמרין בחוקת הבתים למיטרא דקסבר רב עדים לית להו קלא והאמר רב המוכר שדרו בעדים גובין מן הנכסים משועבדי' ומשני התם הוא דאפסיד אנפשי' ומקשי היכי אמר רב המוכר שדרו בעדים גובין מנכסים משועבדים והאמר רב מלוה ע"פ אינו גובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות אמר לי' מלוה אזובני קדמית מלוה עביר אינש דיויף בצנעה מאן הזבין בפרדסי' זבין והשתא קבעי ר' תנינא אית להו דרב דכיון דקצובין גובין ממשועבדים אף על גב דאין כתובין אי דילמא לית ליה הא דרב ולא טרף ממשעברי דכתובין נמי בעי דשטר הוא דמפיק לקלא ולא עדים דאע"ג דמאן דזבין בפרדסי' זבין לית ליה קלא ולא הוי לקונה לאסוקי דעתו אבל במלוה לר"ה לא טרפא ממשעברי ע"י עדים אי ליכא שטר והא לא תיבעי לר' חנינא (א) ולעיל פריך והא מוזן אשה והבנר דמאן דכתיבא דמי דבעי למידחיה ומשני כתובים הם וכו' דלר' חנינא פריך גבי עישור נכסים דקייצי ולא כתיב' דבעי למידחיה ומשני כמאן דכתיבא דמי ולענין מלוה ע"פ לא איירי ר' חנינא אליב' דתנא דמתניתן דכי קתני מתניתן כתיבי דעיקרן כתיב' אכילת פירו' גוף קרקע כתיב וכן שבת קרקעות מוזן האשה והבנות עיקרן כתובה דכתיבי ומיכר שדרו ובעדים כמאן דכתיבי אם קצובין בלא קצובין קאמר אי' עיקר בעי' דקצובין לעישור נכמי אתי' ולמוכר שדרו בעדים אבל מלוה ע"פ לא קלא (ספר הישר) יך

למחן היות לי קניין וט' כ"ל: (ד) ח"ט סמוך שיהא מליצה פירוח סוקקה מן העכו"ם וט' כ"ל קשה לי מניח דמיירי שלקחה מליצה פירוח ולהקשות לרבה דילמא מיירי כפשוטו שמכרה ריקנית וכך אשי למה לי' לרחוקי בחיובא דבתי הקטנה ליהרין כפשוטו ונל"ד לגימרת רכינו והטעם' דלא מתידיקין ליקח ולהביא ביטורים מה' תיקון העולם יש בזה דלי משום שלא יכנינו למסור לעכו"ם שזהו ה' להם לחכמים לתקן במהוייב ליקח כפירש"י לכן בהגדת הלוקמי שמכרה מליצה פירוח והי' דרכם לעשות קמפני פעניים היו והי' קשה להם לטבוק בהשחזת פ"ב הי' דרכם לזרוע ולמכרה לעכו"ם ואח"כ בעת הנמרה לקחה מן העכו"ם בריוח מועט והכו חכמים דהיבכול תורה ביטורים לכן חייבו להלוקק להביא ביטורים ולא שייך למיקבטי' שמתווייב ליקח כיון דללא קאם היו ג"כ לוקחים מן העכו"ם מפני שכלל השדות עשו כן ומעורן רב אשי לרבה דמתחילה לוקמה דלימא דלורייהא להביא ביטורים מפני שבחונבר חין קניין חך אח"כ ראו חכמים שזמני זה רכנינו ההמון למסור שדות לעכו"ם לחלוטין דהמון העם לא הנמינו' שיש חיסור בזה מפני שראו שבחונכריס עם הפירוח מביאים ביטורים ולא הנמינו החילוק מפני שמתחילה וכוונתו היה כד ישרא' לזה היקט חכמי' בעל יבואו ביטורים ויש כח ביד החכמים לטבוק דבר מה"ם כזה ואלו תעשה כדלמתינו כהאשה רבה למען ידעו ההמון דמפקי מקדושתם ואח"כ ראו חכמים שכל' מפני דוחק' מוכרחי' לעשו' כן למסור לעכו"ם כשהיא מליצה ונמלא דהיבכול תורה ביטורים הדר לוקמה דלורייהא והא דקלמך וקא משהקטן ביד עכו"ם ר"ל דלדרכא ההמון כיון שנאו שאינם מביאים ביטורים ככה"ג וזה מוכרחים לעשות מפני דוחקס לזה היו מוכריס גם לחלוטין והי' קילקול גדול מהא"כ כמביאים ביטורים עכו"ם רבים הנמינו החילוק: (ט) ואין זה כבעלי כיסין וט' זה הוא כמתנת ס"ו :

ד' נ' ע"א צמ פ' הניזקין מאי עידיות שפאי ענין עידיות

כמו שפאי (א) שהם גדות הנהר אצל העידיות ואינן ראויין והן פתוחים מן היובורית וקמ"ל ר' אליעזר נותא' שמהן גובין מן היתומים ואע"פ שהן זבורי ויבורית דהוי כפתות שבכלים כדרכא דאמר רבא היוק זיבורית גובה עידיות כדין ניוקין שגובין בעידיות שפאי עידיות אהיוק קאי כלומר היוק שפאי עידיות גובין מן הבינונית וכן פר"ח דאהיוק קאי דגרים היוק היוק תרי זימנא ופי' דהיוק שפאי עידיות גובין מן הבינונית ובע"ה חשוב ליה דדינה בבינונית דרך שפאי עידיות וידות הנהר וגורן להעמיד שם בהמות ולרעות ובעל שפאי נוטל שבר והוא כב"ח משום הכי לא תני ביה בהדיא היוק גבי שפאי רבין היוק ובוין העמיד שם בהמות (ב) כיווד ברשות ונותן שבר לבעלים דמי והוי כב"ח דדינו בבינונית וקמ"ל רבא בשפאי עידיות אין דין מויק זיבורית עליה משום דלא תויא לוריעה ואליעזר ניתאי קמ"ל שאעפ"כ גובין אותן מן היתומים והיינו דאמר תלמוד' (ג) כרבא גבי יתמי אוקמא רבנן אדאוריית' ואליעזר ניתאי מהדר (ד) על פתות שבכלים מוציאין לבעל שפאי עידיות שהן זיבורית נפרעין מן היתומים דזיבורית לגבי יתמי דמתניתן לאו דווקא אלא אפילו זיבורי זיבורית ועיקר (ה) ולא בהיוק מיירי אליעזר ניתאי דא"כ בבינונית הוא ליה למיגב' כדמסיק רבא אפילו היוק שפאי עידיות גוב' מן הבינונית אלא כב"ח מיירי (ו) ודינו בפתות

צמ (א) שהם גדות הנהר אצל העידיות וט' ג"ל משום דע"פ טבוב הקוקמות הכמוכיס לנגר הב עידיות מפני לחוחיהם חך מה כמקוד לנגר מנוח משום רכינו הלחוחית הם גריעי מזיבוריות ומניחים זה למרעה כהמות: (ב) כווד כהמות דמי

שבכלים דהיינו זיבורית כדעולא י"צ ב"י מ"ד מה שפירש הקוגטרס והערות דגרס שא"פ ומפרשים נתקלקלו לית נגר ובר נגר דפרקי' ואינו דא"כ מאי אפילו ועוד מאי קאמר רבא דגבי יתמי אוקמינן אדאורייתא לגבות מן היובורית והא מדאוריית' דינין בבינונית היכי דשפאי העידיות גובין מן הבינונית אלא כב"ח קמיירי ודינו בפתות שבכלי דהיינו זיבורי' כדעול' תי"צ ב"י מ"ד :

קא איבעיא שם

לזה לרבי חנינא קצובין וכתובים בעי או דילמא כתובין אע"פ שאין קצובין פי' רבי' שי' אין נראה דאמר נפקא מינה מלוה ע"פ דאי אמרת כתובין וקצובין בעי מלוה ע"פ לא טרף ממשעברי ונראה דאיב' למיפרך על בעי' זו דהא משנה שלימה היא בגמ' פשוט המלוה את חברו בשטר גובין מנכסים משועבדים ע"י עדים גובין מנכסים בני חורין ובגמרא פסק והלכתא מלוה ע"פ גובין מן היורשין ואין גובי' מהלקוחות וליב' מאן דפליג אלא ה"פ איבעי' לדוכי' ונפקא מינה למכירה ע"פ אי טרפא ממשעברי או לא דאי אמרינן קצובין וכתובין לא טרפ' דהא לא כתיב' אי אמרינן קצובין אע"פ שאין כתובין טרפ' ממשעברי דמכירה ע"פ אינו במלוה ע"פ כדאמרין בחוקת הבתים למיטרא דקסבר רב עדים לית להו קלא והאמר רב המוכר שדרו בעדים גובין מן הנכסים משועבדי' ומשני התם הוא דאפסיד אנפשי' ומקשי היכי אמר רב המוכר שדרו בעדים גובין מנכסים משועבדים והאמר רב מלוה ע"פ אינו גובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות אמר לי' מלוה אזובני קדמית מלוה עביר אינש דיויף בצנעה מאן הזבין בפרדסי' זבין והשתא קבעי ר' תנינא אית להו דרב דכיון דקצובין גובין ממשועבדים אף על גב דאין כתובין אי דילמא לית ליה הא דרב ולא טרף ממשעברי דכתובין נמי בעי דשטר הוא דמפיק לקלא ולא עדים דאע"ג דמאן דזבין בפרדסי' זבין לית ליה קלא ולא הוי לקונה לאסוקי דעתו אבל במלוה לר"ה לא טרפא ממשעברי ע"י עדים אי ליכא שטר והא לא תיבעי לר' חנינא (א) ולעיל פריך והא מוזן אשה והבנר דמאן דכתיבא דמי דבעי למידחיה ומשני כתובים הם וכו' דלר' חנינא פריך גבי עישור נכסים דקייצי ולא כתיב' דבעי למידחיה ומשני כמאן דכתיבא דמי ולענין מלוה ע"פ לא איירי ר' חנינא אליב' דתנא דמתניתן דכי קתני מתניתן כתיבי דעיקרן כתיב' אכילת פירו' גוף קרקע כתיב וכן שבת קרקעות מוזן האשה והבנות עיקרן כתובה דכתיבי ומיכר שדרו ובעדים כמאן דכתיבי אם קצובין בלא קצובין קאמר אי' עיקר בעי' דקצובין לעישור נכמי אתי' ולמוכר שדרו בעדים אבל מלוה ע"פ לא קלא (ספר הישר) יך

לחמטת דל האיסורים ומר"י דנימין שהצטנו מפורש משמע דלא ק באו ובאמה עיקר הדבר נפלאה היא ממני דהא גם כ"ד אינו הלא לחמטתו אכל בדבר הנוגע לכ"ד עלמא דהוה עומד ג"כ אינם נאמרים ונרבים ל"ד אחר ואף נמי דבשופט מסו' המחמיר יאח נאמן לעמא כמו כ"ד החממה : ומה שביאר הש"ך ורמזו לגברי האוס' לא ידענא מלי' היא וזלי נחמין למה שכתב רש"י

וחץ עד אחד נאמן להניח מחזקה איסור רק כמה שבידו כמבואר ריש באשה רכב וכו' כ"ד ז"ל דה"ס דמחזקה איסור אי מחמיר ל"י עד אחד העד נאמן חף כמה שה"י בידו של כפטי"ב וכן מורין פשטי הדברים וקשה מכאן למאי דפסקין צו"ד כוף סימן ח' בשוחם כהפטיד עליו עד אחד משמע שלא כהגון והוא מחמירו עד אחד בהחממה ללא כלום האו עיי"ש וכבר יש מן האחרונים

כחוקת היתר אבל לדברים שישנו בחוקת איסור מדין לאיסור ופי' שמעתא הכי טרדות שעשה ע"מ ביום פלוני נטמאו כדמפרש רבא ראשחון ולא אמר ליה ולא מידי ובתר הבא אשכחי' ואומר ליה אינו נאמן הואיל והיה בידו אינו נאמן אלא בפעם ראשון נאמן אע"ג דלא שתיק אלא אמר ליה איני יודע אבל אי לא הוי בידיה דליבא למיטר שעשיתי עמך אפילו בפעם ראשון אינו נאמן היכי דמכחיש ליה או אינו יודע כדאמר אב"י בהאומר לחבירו ונטמאו טהרוחך והלה שותק נאמן אבל אין שותק לא מהימן ורבא מודה ליה דלא פליג אלא גבי דבר שבערוה וכן מוכח התם דקאמר וצריכא דאי אשמועינן גבי אבילות חלב דאי לאו דקים ליה דאביל וכו' מכלל דטעמא משום דקא מודה ליה כיון דשתיק וטעמא דשתיק נמי מוכח בריש פ' האשה רבה משום דשתיקה כהודאה דמיא דקאמר התם תרע דקתני סיפא וכו' ואב"י דאמר בנטמא טהרוחך ושותק נאמן לא פליג אדיריה דהניזקין דהכי דאמר דכל שבידו נאמן אע"פ שאינו שותק דהתם לאו בידו' הוי אבל שתיקה כהודאה דמי' והיבא שהוא בידיה במקום שתיקה קאי והיכי דאין בידו אינו נאמן העד משום דלא שתיק ליה האי ורבא פליג הכי' הואיל והי' בידו אבל רתם דלא היה בידו מודה לו אב"י והיא סמיא דאמר רבא אם מהימן כבי תרי אפקה משום דשתיק וכן פי' הקונטרס הואיל ולא רבחישתו דמסתמ' יש רגלים לדבר כדאמר גבי סוטה אבל אי ליכי' רגלים לדבר ואמרו לו ייך נתנסך או אשתו זינתה אין נאמן אלא א"כ שותק (ה) ולדברי האומר נאמן על דבריהם ידו כל הרוויים שיבא כל אדם שירצה לאסור אשת חבירו עליו ויאמר לו זינתה ויאסרנה עזי אפילו היכי דקמכחיש ליה (ו) או אומר איני יודע ומהימן עלה כבי תרי במילי אחרינא כהניא עובר' דשוילי דנגרי בהניזקי' שאמר חינוקת נתעלל בה בדרך וכיחש לו אלא וודאי אינו נאמן מהימן עליה כבי תרי אלא א"כ שותק (ז) כדאמר רבא גבי האי סמי' ומהימן לך כבי תרי אפקא הואיל ולא רבחיש' דשתיקה הודאה היא ורגלים לדבר ואם אמר איני יודע (ח) לא הוה אסר לה מרשמואל

כחוקת היתר אבל לדברים שישנו בחוקת איסור מדין לאיסור ופי' שמעתא הכי טרדות שעשה ע"מ ביום פלוני נטמאו כדמפרש רבא ראשחון ולא אמר ליה ולא מידי ובתר הבא אשכחי' ואומר ליה אינו נאמן הואיל והיה בידו אינו נאמן אלא בפעם ראשון נאמן אע"ג דלא שתיק אלא אמר ליה איני יודע אבל אי לא הוי בידיה דליבא למיטר שעשיתי עמך אפילו בפעם ראשון אינו נאמן היכי דמכחיש ליה או אינו יודע כדאמר אב"י בהאומר לחבירו ונטמאו טהרוחך והלה שותק נאמן אבל אין שותק לא מהימן ורבא מודה ליה דלא פליג אלא גבי דבר שבערוה וכן מוכח התם דקאמר וצריכא דאי אשמועינן גבי אבילות חלב דאי לאו דקים ליה דאביל וכו' מכלל דטעמא משום דקא מודה ליה כיון דשתיק וטעמא דשתיק נמי מוכח בריש פ' האשה רבה משום דשתיקה כהודאה דמיא דקאמר התם תרע דקתני סיפא וכו' ואב"י דאמר בנטמא טהרוחך ושותק נאמן לא פליג אדיריה דהניזקין דהכי דאמר דכל שבידו נאמן אע"פ שאינו שותק דהתם לאו בידו' הוי אבל שתיקה כהודאה דמי' והיבא שהוא בידיה במקום שתיקה קאי והיכי דאין בידו אינו נאמן העד משום דלא שתיק ליה האי ורבא פליג הכי' הואיל והי' בידו אבל רתם דלא היה בידו מודה לו אב"י והיא סמיא דאמר רבא אם מהימן כבי תרי אפקה משום דשתיק וכן פי' הקונטרס הואיל ולא רבחישתו דמסתמ' יש רגלים לדבר כדאמר גבי סוטה אבל אי ליכי' רגלים לדבר ואמרו לו ייך נתנסך או אשתו זינתה אין נאמן אלא א"כ שותק (ה) ולדברי האומר נאמן על דבריהם ידו כל הרוויים שיבא כל אדם שירצה לאסור אשת חבירו עליו ויאמר לו זינתה ויאסרנה עזי אפילו היכי דקמכחיש ליה (ו) או אומר איני יודע ומהימן עלה כבי תרי במילי אחרינא כהניא עובר' דשוילי דנגרי בהניזקי' שאמר חינוקת נתעלל בה בדרך וכיחש לו אלא וודאי אינו נאמן מהימן עליה כבי תרי אלא א"כ שותק (ז) כדאמר רבא גבי האי סמי' ומהימן לך כבי תרי אפקא הואיל ולא רבחיש' דשתיקה הודאה היא ורגלים לדבר ואם אמר איני יודע (ח) לא הוה אסר לה מרשמואל

ואמכחי' מיהב כחד לגבי תרי דילמא גזא"כ הוא דכפאן אחד נאמן כמו לבבונה דעד אחד קס אכל מלן דהוא כהרי לזה מפרש דדוקא כמה שמניט שבכל אהון הדברים הנרבים ההורה שני עדים כגון בדבר שבערוה דכ"מ בעינן שנים רק לענין סוטה או עדות מיתה בעלה החירה ההורה בעד אחד וכן בעגלה ערופה דכ"ל ענייני ש"ד נלכך שני עדים רק בזה הפרט החירה בעד אחד כ"מ לענין פרט זה הוי עד אחד כשי עדים אכל בנאמטו דאיסורים דכל האורה טולה דהאמינה עד אחד ימא דלא הריבא רק עד אחד וזה צא אחר ומכחי' הוי כהני לגבי תרי ומלן לחושבו כשנים . קן יש לפרש דברי הריב"א (ח) ולדברי האומר נאמן ע"ז ידו כל הדווים וכו' כבר בארנו לעיל כל אלה הדברים ורבינו נחמין על הרמב"ם ז"ל שכח בפס"ד מה' איכות באש דעמו דמחמיר עליו חייב להניחה ובודאי מייירי אע"ג דלא שקק וכך הם דברי הרי"ף והרא"ם בפעשה דסמיא דכ"ל ללאה י"ם חייב להניח ולענין אין השגה עליהם דנהדיא כהב כס הרמב"ם דהב"ד אין כופין בזה וזוהי צודדי' חף דעמו בומתה שהעד לא יפקר חס בל ללאה י"ם הייב להניחה וכך הם דברי הבור בס"י קמ"ו כמו שפירש דבריו הכי' וגם הרשב"א בששונה הביאו שם הכי' כהב שלא נחמורו לו דברי הרמב"ם בזה ולענין דלא פליגי כלל הנך דבוחא דהנה הש"ך ז"ל ס"ק כ"ו ממתי' על דברי הרמ"א שכתב כס דאם הצעלים אומרים איני מאמיך אע"ג דכלבו מאמין ל"י כפי הרי אין להחמיר וסמיה הש"ך כיון שכלבו מאמין לו מתי ששומר חמירה בעלמא דליט מאמין לו והקדמונים הביאו חס בשם רביט דמלמדין אורו לחמיר איני מאמיך ושאמת זה פלא הא קמי במיא גליא וברור הוא דכדבי הש"ך שצודדי' חס מאמין לו לדבר זה חייב לשמוע לו אך חס באמת אינו מאמין דבר זה חף שבעד נאמן אלא לכל דבר מ"מ אחרי שנקבע בלבט שדבר זה משקר יכול לומר לו איני מאמיך והין חייב להניחה ומה שמלמדים אורו קודם על דק פהח פיך ללאש כמו שכתב הש"ך שכתב לקמן אע"פ דמהימן ל"י בשמ"י אחר"א וכו' ומשמע ראי' ברורה לדעת הש"ך שכתב לקמן אע"פ דמהימן ל"י בשמ"י אחר"א וכו' ומשמע להדיא דאם דבר זה מאמין ג"כ וודאי דלינו יולא ידי במים דכל קמי במיא גליא והלב יודע . ועיקר הדברים חף שבעד נאמן אלא שלא יפקר בלבט מלי' מ"מ חס אשתו מוחקת אלא לנטעה בודאי מאחר לו לחבוב ולומר שדבר זה משקר בעד אכל חס חבונה אלא למקולקלת מלי' מהני אחריהו בזה וזה הוא ג"כ טונת הרי"ף והרמב"ם והרא"ם וגם דברי רמ"א נר"ך לפרש ק ומינה לא חושב : (ו) או אומר איני יודע אע"ג דמהימן עלי' כפי תרי במילי אחרינא וכו' פ"ט : (ז) כדאמר רבא גבי האי סמיא ח' מהימן לך כבי תרי וכו' : פ"ז : (ח) לא הוה אסר לה שמואל

ואמכחי' מיהב כחד לגבי תרי דילמא גזא"כ הוא דכפאן אחד נאמן כמו לבבונה דעד אחד קס אכל מלן דהוא כהרי לזה מפרש דדוקא כמה שמניט שבכל אהון הדברים הנרבים ההורה שני עדים כגון בדבר שבערוה דכ"מ בעינן שנים רק לענין סוטה או עדות מיתה בעלה החירה ההורה בעד אחד וכן בעגלה ערופה דכ"ל ענייני ש"ד נלכך שני עדים רק בזה הפרט החירה בעד אחד כ"מ לענין פרט זה הוי עד אחד כשי עדים אכל בנאמטו דאיסורים דכל האורה טולה דהאמינה עד אחד ימא דלא הריבא רק עד אחד וזה צא אחר ומכחי' הוי כהני לגבי תרי ומלן לחושבו כשנים . קן יש לפרש דברי הריב"א (ח) ולדברי האומר נאמן ע"ז ידו כל הדווים וכו' כבר בארנו לעיל כל אלה הדברים ורבינו נחמין על הרמב"ם ז"ל שכח בפס"ד מה' איכות באש דעמו דמחמיר עליו חייב להניחה ובודאי מייירי אע"ג דלא שקק וכך הם דברי הרי"ף והרא"ם בפעשה דסמיא דכ"ל ללאה י"ם חייב להניח ולענין אין השגה עליהם דנהדיא כהב כס הרמב"ם דהב"ד אין כופין בזה וזוהי צודדי' חף דעמו בומתה שהעד לא יפקר חס בל ללאה י"ם הייב להניחה וכך הם דברי הבור בס"י קמ"ו כמו שפירש דבריו הכי' וגם הרשב"א בששונה הביאו שם הכי' כהב שלא נחמורו לו דברי הרמב"ם בזה ולענין דלא פליגי כלל הנך דבוחא דהנה הש"ך ז"ל ס"ק כ"ו ממתי' על דברי הרמ"א שכתב כס דאם הצעלים אומרים איני מאמיך אע"ג דכלבו מאמין ל"י כפי הרי אין להחמיר וסמיה הש"ך כיון שכלבו מאמין לו מתי ששומר חמירה בעלמא דליט מאמין לו והקדמונים הביאו חס בשם רביט דמלמדין אורו לחמיר איני מאמיך ושאמת זה פלא הא קמי במיא גליא וברור הוא דכדבי הש"ך שצודדי' חס מאמין לו לדבר זה חייב לשמוע לו אך חס באמת אינו מאמין דבר זה חף שבעד נאמן אלא לכל דבר מ"מ אחרי שנקבע בלבט שדבר זה משקר יכול לומר לו איני מאמיך והין חייב להניחה ומה שמלמדים אורו קודם על דק פהח פיך ללאש כמו שכתב הש"ך שכתב לקמן אע"פ דמהימן ל"י בשמ"י אחר"א וכו' ומשמע ראי' ברורה לדעת הש"ך שכתב לקמן אע"פ דמהימן ל"י בשמ"י אחר"א וכו' ומשמע להדיא דאם דבר זה מאמין ג"כ וודאי דלינו יולא ידי במים דכל קמי במיא גליא והלב יודע . ועיקר הדברים חף שבעד נאמן אלא שלא יפקר בלבט מלי' מ"מ חס אשתו מוחקת אלא לנטעה בודאי מאחר לו לחבוב ולומר שדבר זה משקר בעד אכל חס חבונה אלא למקולקלת מלי' מהני אחריהו בזה וזה הוא ג"כ טונת הרי"ף והרמב"ם והרא"ם וגם דברי רמ"א נר"ך לפרש ק ומינה לא חושב : (ו) או אומר איני יודע אע"ג דמהימן עלי' כפי תרי במילי אחרינא וכו' פ"ט : (ז) כדאמר רבא גבי האי סמיא ח' מהימן לך כבי תרי וכו' : פ"ז : (ח) לא הוה אסר לה שמואל

המחמיק בעשרה יוחסין דף ע"ג : נאמנה לה
 שנה מהימן וכו' ל"ש לא מהימן כפי חרי אינו נאמן אלא א"כ שותק וכו' כ"ל לאו
 אהאי דעשרה יוחסין קאי דכשם ל"ל דלא שייך שותק אלא דכתיב : וזו היתה :

(ט) מקוה פסולה ביחיד כלומר בעד אחד
 ומוקי לה רבא וכו' : כ"ל : ומאי דאמרינן
 גבי בן גרושה החילוק בין שהק ולא שהק
 אינו נוגע זה למאי דאמרינן ספ"ק דתוכחה
 בממזר טווח והלל שותק דפליגי הנאי נהא
 דכאן דבדרך עדות שאלו (י) ורבא מוקי לה
 בבוהק ולא מהימן כפי חרי ושותק דגבי
 חבתי וימנה כ"ש רגלים לדבר וכו' כ"ל
 ור"ל כיון דנאמן כפי חרי ושותק מיחשב
 רגל"ד ועיין לעיל אוח' ב' אכל להרמב"ם
 בפ"ד מס"א שיטה אחרת כ"ז דכ"ד חין
 כופין רק כשי עדים והוא בעלמו מהוי"ב
 לנשוא אי מהימן כפי חרי וכדכתיב לא ניהא
 ל"י בכל אלה ונראה לו דגם כאן דינה
 קאמר וכיון דכן ב"ד מוחזקים ע"ז לכן
 מוכרח לחלק : (יא) ולרבא ע"כ הא
 חיבורא חבטל וכו' : ובע"כ ככעל אומר
 איני יודע וכו' כ"ל : לא ידעתי מה רגונו
 צוה ונלע"ד דלא להסביר הסכרה לרבא
 למא חלו זה בחתימת העל כיון דכלבו
 מהימן ל"י כפי חרי וכקושיה ספ"ד לעיל
 אוח' ס' עיי"ש לזה מוסף דההורה חלטה
 בעל ולבו יודע וכאשר בחרנו לעיל כנלע"ד
 ביאור דכתיב : (יב) וכל מה שפרשנו
 להחיק ברשות חזקה היתרה כדמכח מר"י
 גבי ערעור כדפירשתי לעיל המדקדק
 בשיטת ההלכות בשילי האומר וכו' כ"ל :
 (יג) ובהאשה רבה מוכח דלהיתירא עד
 אחד נאמן או משום דשתיקה וכו' וכ"ש אם
 אחר דחב הוא או בענין שבידו לחלק
 נאמן כדאמרינן וכו' כ"ל ביאור הדברים
 דכתיב מייתי ראי' כדכונה לדין דלא שותק
 אמרינן שתיקה כהודאה דמי כהא דאמרינן
 דכלא חיתחזיק לא חיבור ולא היקר ואמר
 אחד דשומן הוא נאמן ובע"כ מייתי דשותק
 דלא הכחישו וודאי דליתו נאמן וממילא
 דכ"ש כה"ג אם אחר חב הוא נאמן אם
 שותק מזה חזין דשתיקה כהודאה דמי וכנה
 חף דיש לחלק דגם כלה חיתחזיק היתירא
 ג"כ חב בקדושים הא חיתחזיק היתירא עכ"ל
 כיון דהעטס דשתיקה כהודאה וכבכרה
 דמהימן ל"י מה ל"י חיתחזיק או לא חיתחזיק
 אחרי דהודה לו ועוד מייתי ראי' להודיא
 מדיעה ה"ל דכלא שהק לא מהימן מהא
 דאמרינן שם דהיכא דכידו נאמן חף
 בדלחיתחזיק חיבורא חב לא חין כידו אינו
 נאמן וה"ה בדלחיתחזיק היתירא חין כידו ג"כ
 דליתו נאמן דלד"י ודאי חד הוא וזה
 מייתי בודאי ראי' היכי דמכחיש ל"י דהא
 במילתא דכידו חפי' במכחישו נאמן כדמכחיש
 כוגיא דידן וכמו שכתבו רבינו והסמ"ב
 בתירוץ הסוגיא ועד דהרא"י שמידי רבינו
 מדברי רבינו משולם לכאורה היא ראי' נגדו
 וכדעת הרמב"ם הן אחר דכתיב בסוף
 דכידו אומר דכח לא מודיע ל"י חב
 ח"כ מאי ראי' מייתי ור"ל דכתיב משמע
 ל"י מה דמסייס רבינו משולם ואם ידוע
 שהוא נאמן יש לחוש שיש מעיקר הדיו
 דל"כ מאי ליכא דיש לחוש דמשמע משמע
 בעלמא ולפ"ז מאי דמסייס רבינו ובהא
 חשבה לא מודיען לרבנן ר"ל דלדעת רבינו
 חפי' חשבה בעלמא לית לן בה חב עכ"פ

לדעת נראה דס"ל דכדרי רבינו ולפי מה שפרשנו לעיל דעת הרמב"ם ל"ל לדעת
 דק הוא דעת רבינו משולם ג"כ וכל הכי דכוחא לא פליגי אהדי' דוק :

קב
 עלה ממנהימין (ב"ק דף ע"ח :) נגב והקדש וכו' : ומאי עלה בתוך
 כה"ג וכו' כ"ל : (ב) ור"ל משום דכדי
 שלא יאוש כדי בעלמא קנה לבד מקרבן
 ואחריו דבפרק מרובה דף ס"ז : אמר
 עולא וכו' כ"ל דע דכדרי רבינו מובאים
 בתוס' כאן וכס' במרובה ור"ל הוקן בעל
 הסוס' הקשה עליו הרבה קושיות ומפני
 זה נאיד מפיוס רבינו וכפירושו החזיקו
 הסוס' בכל המקומות ולאשר שחבה עליו
 להקדש דכדרי רבינו עייני וכו' זכיתי
 להרבה כמות עטס ועיני ור"ל הסוס' קשה
 לר"י כמנהג דמטיק רבא דוולדות חין כל
 רק משעה הקדש וכו' וחי לעולא יאוש קני
 הא ע"כ משעת יאוש יכו' דידי' הוי עכ"ל
 ונלע"ד דלא קשה כלל דהסוס' דכ"ה
 לניזוטי' מקשים דהא חפילו קודם הקדש
 הן שלו דהא חין גזל פרה משוכנת וילדה
 וכו' משלם דמי' פרה השומחה לילד וכו'
 ור"ל דמי' לר"מ דאמר משלם חונה וחס'
 גיוזתי' וחס' וולדותי' משום דקנסו גזלן
 וכו' עכ"ל והשתא ק"ו הדברים דהא חפילו
 שטיי גמור ס"ל לר"מ דקנסו הגזלן כ"ש
 יאוש דחף למי' דקונה לאו כגולה מיילי
 קונה כמו לענין קרבן : לא כ"ש דלר"מ
 קנסו הגזלן כזה ולכן כפי רבא שפיר אימתי
 חוקמה ברשותי' דהא חי לאו דחוקמה
 רבנן ברבוחו לר"מ קנסו הגזלן ורק דחוקמה
 ברשותי' כי היכי דליחייב עלה משום
 שחופי חין שפיר כפי חומתי חוקמה
 ברשותי' אי משעת גניבס אי משעת הקדש
 ועוד ר"ל לחנן בלופן אחר דהנה דכרי
 הסוס' שכתבו דמי' ח"בא דר"מ הוא
 דחוק מחד דלפ"ז כל הסוגיא חין ח"בא
 דהיתחזק דהא קי"ל כ"ל וכתחמת דמשנה
 דהגזלן קמה וזהו קודם כל לחיוב דהסוס'
 במרובה ד"ה רבה אמר הוכיחו דרבא ס"ל
 יאוש די לא קני ונלע"ד לדכרי רבינו לא
 קן הוא אלא דס"ל לרבא ג"כ כעולא דלכל
 מיילי קני לבד מקרבן ורא"י לזה דהא
 בסוגיא פריך רבא על מאן דלית ל"י יאוש
 כדי לא קנה וחף דכד שיזבו משני לה ורבא
 פירש דכדרי מ"מ לדכרי רבינו חף לפי
 התירוץ אינו רק לעניין קרבן ועכ"פ
 מהקשיא חזין דדעתו כמ"ד יאוש כדי קנה
 וגם מאי דאמרינן שם במרובה דהדי
 ב"י רבא ממאי' דלמך דגזל קרבן דכרי'
 לא דבר ב"י ר"ל לעניין קרבן ורביה לזה
 דבר ס"ל שם דקנה קנה ופרכין דף ס"ח
 לרב מצרייתא ופני רבא ח"בא עיי"ש ואין
 לומר דלדכרי רב מחוק ור"ל לא ס"ל דהא
 קאמר ומיכבדה הא מיתחלחל היא משבחה
 היא אלא סלה לפני יאוש וכו' עיי"ש
 חלמא דקושטא הכי הוא ועוד קאת ראי'
 דרבא ס"ל שם כ"ל : דהמכור לפני יאוש
 חייב וחל"ג דלפטר לומר דס"ל דחויבי'
 בין לפני יאוש בין לאחר יאוש כ"י זוחן
 מ"מ ראי' קאת מלמל הסוכר הגמ' שם
 תכנת דלא ס"ל קן ועוד ראי' חמה
 שמיחזיק הסוס' בעלמא מהא דב"מ כ"ו :
 דאמר רבא כעלה לפני יאוש וכו' וחל"ג
 דהסוכר כמר יאוש חמה בעלמא הוא
 דיכ"ב ל"י משעת להדיא דס"ל יאוש קני
 ומה

די נה ע"א עיני יאוש כדי לא קנה
 קב פ' הניזוקין אמר עולא דבר תורה בין נודעה ובין לא נודעה אין מכפרת מ"ש יאוש כדי לא
 קנה (א) ופרכין עלה נגב והקדש ואח"כ טבח ומכר משלם חשלומי כפל ואינו משלם
 די' וה' וחניא עלה שחופי ברוין כה"ג ענוש כרת אלמא יאוש קנה וקשיא לן מגופא דמתניתין מצי למיפך
 אמאי פטור מד' וה' אי לא קנאה איש כי יקדיש את ביתו אמר רחמנא א"כ לאו דהקדש קטבת ומ"ט פריך מבריתא
 (ב) ור"ל משום דסבר לעולא יאוש כדי בעלמא לא קנה לבד מקרבן ואחריו דפ' מרובה אמר עולא מנין ליאוש שאיש
 קנה

לאחר יאוש וטעמא דהקדים הא לא הקדים חייב דל' וכו' וחי יאוש קני שלו הא חומר עיי"ש וגם זה לא קשה כלל להאוס סוגרים ד' יוחנן חומר שם דחויבי' דין לפני יאוש דין לאחר יאוש ומשום דכ"ל יאוש לא קנה וכן משמע מפירוש"ם שם אבל מדברי רבינו מבואר לי דל' יוחנן ה"ק דלף דיאוש קנה מי"מ גז"ה הא דמחייב חף לאחר יאוש וזכו פליג על ר"ל אבל ב"אוש מוד

קונה שנאמר והבאתם את הגזול ור' יוחנן בלולב הגזול דריש ליה לגבי אתרוג נמי מרב' ומפרש ר' יוחנן טעמא משום מצוה הבאה בעבירה ומשום הכי לא מצי למיפרך ממתניתין דגנב והקדיש דההו' הקדש מקמינן ליה בבעל מום דלא קיימי למזבח ובההיא סבירא ליה עולא דיאוש כדי קנה משום הכי פריך מברייחא דמיירי בשחטי חרץ דהיינו קרבן וראי' דדבר דפרק הגזול בתרא אמר עולא גבי נטלין מוכסים את חמורו וכו' אמר עולא מחלוקת בסתם אבל בידוע דברי הכל יאוש כדי קנה אבל גבי קרבן סבר דיאוש כדי לא קנה דגלי' קרא גבי קרבן דכתיב והבאתם את הגזול ואת הפסח גזול דומי' דפסח והשתא לא תיקשי דעולא אדעול' ואמטו הכי פריך מברייחא כדפרישית (ג) ועוד דעולא גופ' מותיב ליה תלמוד' מליסטים וגנב נוחא ליה דקתני נטלו מוכסים את חמורו וההוא לא שינוי רשות ולא שינוי השם כדמוכח בריש פירקין דתניא המחזיק לבעלים הראשוני' דיאוש כדי לא קנה ש"מ דשינוי רשות דאיסור לא שינוי רשות הוא הואיל בע"כ מקבלו אבל הכי גבי' אמי אוונכרי בסוכה בלולב הגזול אין רוב קרקעו' נגזלת הוה שינוי רשות בהיתר אלא משום דלא תגלי' מלחא למפרע דגזולה היא אמרינן דליגזי' אינהו אלא בין עולא ובין ר' יוחנן סברי דיאוש לקיש במרובה מנגב והקדיש וקמסיק אי סלקא דעתך קני שלו הוא טובח שלו הוא מוכר ה"פ (ד) בשלמא לירידי דקנה אפי' שלו טובח שלו מוכר חייב דקנה חייב ור' יוחנן קאי כוותי' אית' לר' יוחנן נמי גניבה ונפש תוכיח והך שינויי דשני רב יוסף התם לגרמי' הוא דשני (ה) אבל ר' יוחנן ועולא ורבה באין עציבא שינוי השם דיאוש כדי לא קנה והוא יכול לשינוי' תרומה ומעשר דגנב וגולן חומרא כדאמרינן בכמ' דוכת' תרומה ויחזור ויתרום והכ' לא איירי בתקנתא דתבואות הקדש נמי שלא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיון ומשום דרב יוסף איסתפוק כ"ב שנין ושני הוא גופ' הכי סלקא שמעתא הכי (ו) ויש טועי' פועי' גועי' שחו מי בלועים און מים רעים ומתרצים דההוא דעולא דמחלוקת בסתם ההיא משנה דעציבא שנו כאן משום דאיכ' שינוי השם הוא כדמתרין רב יוסף במרובה וכן בהקדש שנוי השם וליתנהו שינוי דאי הוה יאוש כדי קנה קאמר וא"כ אינו בהדיא לא יאוש ולא שינוי השם ועוד מאי האי דרב יוסף קרי ליה יאוש כדי לא קנה ועולא קרי ליה יאוש כדי קנה (ז) ועוד הא ר' יוחנן קאמר בסוכה

הא לרדי חפילו קנה דשלו טובח ומוכר גבי' חייב דקנה חייב ור"י ס"ל טוהי' דלית ליה לר"י גניבה כנסת טובח וכו' כ"ל ב"אוש דהדריס פיטבט כזוה' ב' חף מאי דמביא רבינו ראי' דר"י ס"ל פעולא מהא דאמר גניבה פיטבט טובח דמחייב בטכנו קודם יאוש לא ידעתי מה ראי' היא זו דיאוש קנה כיון דכ"ל חויבי' דין קודם יאוש ובין אחר יאוש וכהו' דכביע' חסבנה לה דלף דקנה חייב לר"י מ"מ חף מייחי' זה לחאי' ונ"ל דה"פ דר"י ס"ל כוותי' דר"ל וביאור דכריו דהא בלפני יאוש ס"ל לר"י כר"ל מדאמר גניבה כנסת טובח ור"ל הא ודחיי' ס"ל פעולא וא"כ פלוגתא דמחייב לא מביין בין ר"י לר"ל דהיי' דכ"ל פליג ר"י דחויבי' חף לאחר יאוש מ"מ כהא דיאוש קנה לא פליג עלי' . קד י"ל : (ה) אבל ר"י ורבה שניט' השם דעציבא ס"ל דיאוש כדי קנה והוא יטל לטעמי' וכו' ומכוס דר"י וכו' ופני חיהו גופה הכי וכו' כ"ל וביאור דכריו דקנה לטעמי' להיכוס' דשינוי השם מחי' ערך לטעמי' חקושיא דהקדש והרומה כמרוכה שם משום שינוי השם לשינוי' כדאמרינן בסתם דוכתי' תרומה ויחזור ויתרום וגם גבי הקדש משום דנקרא עליהן שם תרומה והקדש אלא ודחיי' משום דשיקר היכוסא לרב יוסף ומשום דר"י קשה בה ל"ב שנין עד שסייעוהו מן השמים לפחוק האי חירוסא דשינוי השם וחייב ליה האי חירוסא לקד' משני ג"כ כהאן כו' ק' אולם קשה לי קאם דהן אמת דהקדש והרומה נוכל להקד' קן אלא כמתינתא סהי' חיהו ג"כ ומעברויהו מעשרתא ואמעשר לא מנינו כה"ג ואולי דקתא' כמעשר שני דגם סה' קדושים הן (ו) ויש טועים פועים טעים [לשון לעקף] וכו' דכתיב דשאלה דמחלוקת שהם (בהגזול כהה' דף ק"ד) : יגנה כההיא משנה דעציבא שני סאן וכו' ומן בהקדש שינוי השם וליתניהו להכי שייחא דחיהו יאוש כדי קנה קאמר וא"כ אינו כהדיא דיאוש שינוי השם וכו' כ"ל וסוגרו על חירוק ר"י כעל הסאוס' והכריו מוכרסים : (ז) ועוד הא ר' יוחנן קאמר בסוכה הא קני' ב"אוש וכו' זה הוא ברבי' לולב הגזול

ומה שדחו הסופ' לטעום ס"ל דלא קנה רק משום דמחיי' היאוש לתוכרה או להקדישה חשיב גזול חממתי דהא ס"ל כר"י דחויבי' לפני יאוש וכו' דלאמר דס"ל כר' יוחנן דלאחר יאוש ג"כ חייב ת"ת לא מהני היאוש לעניין מכירה ואם טוונסה דמהני היאוש למכירה משום דהוי יאוש ושינוי רשות הא קודם יאוש נמי מהני לעניין ד' וה' ולעניין הקדש ג"כ לא שייך

לומר דמהני היאוש דהא תקנה הנתיים הוא לזקא' כדכתיב' ולא שייך לומר דההני ביאוש ח"כ מוכח מזה דס"ל לרבא יאוש קני ומה שביאור ראי' מרש הגזול כהה' דאמר דרשות יורש לאו כדשות לוקח דמי אין ראי' דכיון דרבא מוקי לה כשכאלום היורשים שוב מני לזקא' מחייבין חף קודם יאוש וחי משום דכ' חסדא דאמר גזול ולא כתייבשו הבעלים וכו' אחר ואלכו רבא מזה גובה וכו' וא"כ היכי קתני כמנה דשם דמפורס' היורשים כזה י"ל דלא ס"ל כר"י דהא חייב מוקי בדרף קט"ו דרב לא ס"ל כר"י ורב ג"כ ס"ל יאוש קני ח"כ רבא דלית ליה ג"כ לדברי' דיאוש קנה ס"ל כהא ג"כ כרב ורואיחם מכוניא זו לדברי' דרבא ראי' הוא להיפך : וכיון שזכית לרין דרבא ס"ל יאוש קני ח"כ קשה קוביח הסאוס' גם לרבא עצמו ובין י"ל לומר דרב חדש דכיון דס"ל לר' יוחנן ועולא ורבא לדברי' רביע' דיאוש כעלמא קני לכד לעניין קרבן ח"כ כדאמרינן לעניין קרבן לא קני לאו לעניין פלס הקרבן לכד אלא כהא דהא העניין כהך כהמה כההקדיש לקרבן והמנה הורה שאינה שולה לקרבן כמלה כהורה זכחו מנסמה זו מכל דבר חף לעניין גיזוח וולדות והכנה נוחתה כן דכאמח אין כהה' כלל לומר דההורה זימחה לו בטף כהמה ככל מילי רק שלא יקריבנה דהוי כמו הרחי דסהי' אלא דעל כל זכותה ממנו וא"כ שפיר בעי רבא כי אוקומה כגנן כדשוחי' ונ"ל לעניין גיזוח וולדות . ובה מילי לא דברי רבינו כהנה וכתוס ככי לא מצי למיפרך ממהני' דגנב והקדיש דההוא הקדש מוקמינן ליה כבעל מום דלא קיימי למזבח עכ"ל וכלמרחא למה לו לזקאמה כבעל מום הא חף בהם מני לזקאמי' וחי משום דאמרינן כעלמא דהקדיש המימיס לכד"ה שרב כשהה ולכן כהה דהקדיש' למזבח לא חיי' לא למזבח ולא לדב"ה משום דהה' חסור לבדק הבית הייט עכ"פ משום דדחוי' למזבח אבל כהאן כהכרחה ההורה מקרבן ולא חיי' רק לבדק הבית שפיר מני' מקדיש ליה ולדברי' ח"כ דכתיב ח"ק דלם ה"י הם והסתמחא יקדיש למזבח וכיון דההורה חפיקתה זכחו ממנו לכל מילי וכו' כהה' ח"כ למס פסור מד' וה' לכן הוכחה לזקאמי' כבעל מום . ולפ"ז למסקנא רבא ס"ל ג"כ

כשולא דיאוש קני רק לעניין קרבן לא קני לכל מילי מפני גז"כ קריבט ולא הגזול משום מצוה הבאה בעבירה חף דרבנן אוקומה כדכתיב' כי היכי דלחייב עלה משום שחויי' חף לם מייביע ליה רבא דטוהלי' כיון דלזקא' כדכתיב' אוקמי לכל מילי גם לעניין גיזוח וולדות חי חמרינן דהגיזוח וולדות שלם משמע הקדש או משמע גניבה ופשיט' ליה דמשמע הקדש כדי שלא יחא חופא כהכ' . ולפ"ז יש להקשות דל"כ דלוקומה רבנן כדכתיב' למה לא מקפד כשהורה לרבים ומוכרסם להקן כמו לרב יהודה שלא יאמרו מוכח אוכל גיזוח וזכה יתייבשו דברי כהמ"ס ז"ל כפ"ה מה' איכורי' מוכח סה' ז' כהנה כהה' משום שלא יאמרו מוכח אוכל גיזוח והמסו עליו ולפ"ז ח"ש דכתיב הוא חסקה דרבא חף דחיהו פסק דילוש לא קני כעלמא מ"מ כהא הקנה חממיס הוא דלזקאמה כדכתיב' וזו היא טוונסה מרין ככ"ה ודברי הל"ה' כה"ה מהי מעשה"ק דמוקדס מאל כהמסוד למינין שם חף מה כההקנה הכ"ה על מה שנהב כהמכ"ס ומאימתי העמידוה כדשוחי' כדי לחייבו עליו כהה' כה"ה הא כהה' חמרינן דכ"ה לעניין גיזוח וולדות ועד הקשה דלעניין כהה' מלי' כהה' כהה' דלפי כדקדק כדי לחייבו ט' דלפי מה שהבין כה"ה ה' לו כהה' ומאימתי העמידוה כדכתיב' לחייבו וכו' וליבנה דמנ' נקט כדמנ' דכמנ' מני חמרינן אוקומה רבנן כדכתיב' כי היכי וכו' ומה גם כיון דהמכ"ס ס"ל כעלמא יאוש לא קני ח"כ מוכח הוא לבאר למס אוקומה כדשוחי' וכמה שזכרנו מתוך ג"כ קושיא הל"ה' כהה' דהסאוס' כהה' דכל זה אינו רק ח"כ רבא דר"מ וליהו פסק כר"י ולדברי' מתוך הכל שד מקשים הסאוס' הא דפריך רבא מנגב והקדיש וכו' משמע דחי יאוש קנה ח"ש וכה כהה' פריך ח"כ ר"ל דאמר חויבי' לפני יאוש אבל לאחר יאוש שם הוא דגנב והקדיש וכו' אימתי ח"כ לפני יאוש מי קדש אלא

אע"ג דר"י משמ"י דר"ס בן יוחאי אמר לה מ"מ משמע דס"ל ג"כ הכי עיי"ש ומכאן
 ג"ל דר"י ג"כ דר"ס ס"ל ג"כ יאוש קני כמו שכתבתי לעיל דכ"א אמר כס לעולם כיו"ט
 רבאון וכו' ויחמא בהם גזילה יאוש בעלים הוא וכו' עיי"ש משמע להדיא דלא יאוש מיא
 קני' : (ח) ועוד לרבה דאמר שם במדונה דף ס"ו . וכו' ליפרוך ל"י כדפריך וכו'
 ולא מני לבעי ל"י דהקדושה בעלים ביד
 גנב וכו' כ"ל דכ"ו רבינו ציבור והס
 קמי ההבנה וכו' דבונה רבינו דאין הכרח
 לומר על"ר יוחנן מדמתייב לאחרי יאוש ס"ל
 דיאוש לא קנה דל"כ קשה מלי מכפקא
 ל"י לרבה אי יאוש מדאורייתא או מדרבנן
 הא מהאי מהניחין דגנב והקדש סוכה
 דיאוש לא קני מדאורייתא דל"כ מלי אריא
 הקדש חפ"י כי לא הקדש נמי פסור
 כדפריך ל"י ר"י לר"ל ולרבה לא מני לבעי
 כדמשני ר"ל שהקדשו בעלים ביד גנב דהא
 פריך ע"ז ומי קדוש והאמר ר"י גזל ולא
 נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולי להקדיש
 וכו' ומשני דר"ל כ"ל פלוטין דלא ס"ל כד'
 יוחנן כהאי גזל ולא נתייאשו הבעלים וכו'
 ורבה הא חיה ל"י דכי יוחנן דפ"ק דמיתע
 דף ז' גני מסוחא דקיל וערי רבה כס
 ופסטינן מהאי מיתע דר"י גזל וכו' עיי"ש
 ש"מ דרבה חיה ל"י דר' יוחנן אלא ודאי
 אף למחן דס"ל יאוש קנה מ"מ מני לחיוב
 לאחר יאוש חרבעה ומתעב וכו' אף חיה
 מר"י מהא דמתייב לאחר יאוש דס"ל יאוש
 לא קנה אלא יכול להיות דס"ל יאוש קנה
 וכך נתיב לרבה ולא מני לבעי וכו' ביד
 גנב לרבה חיה ל"י דר' יוחנן גזל הדבר
 דגזל וכו' כדמוכח גבי מסוחא כ"ל . ק"ל :

הא קני' ביאוש ואם הוצרכת שינוי השם בהרה לא הוי כרי
 ולא קניא ביאוש (ח) ועוד לרבה דאמר יאוש קנה בלא שינוי
 ולא ידע אם מדאורייתא אם מדרבנן ליפרוך ל"י כדפרי' ר'
 יוחנן לר"ל מגנב והקדש אימת וכו' ולא מצי לשנוי ליה
 דהקדישהו בכלום כי גנב דלר"ל לית ל"י לר' יוחנן אלא בשני
 דברים כדמוכח גבי מסוחא :

ד' ס"א ע"א ק"פ הניזקין משאלת אשה לחברת'
 ענין משאלת אשה לחברתה
 כברה ונפה ורחי' וחנ' מפני דרכי שלום ואי
 קשיא וכו' מפני דרכי שלום איתא דהא אפילו היבא דליב'
 דרבי שלום מותר דכל היובי דאיב' למיתלי תלינן כי ההוא
 דע"ז פ' ראשון לא ימכור לו פרה התורשת בשביעית ובית
 הלל מתירין דבהשוד על השביעית מיירי ואמרין דטעמא
 דב"ה משום דאיב' למיתלי להתירא דאימר לשחיטה ובני
 והכי נמי איב' למיתלי להתירא (א) דאימ' לתקן חפץ שאלתה
 וא"ת הכא כשאין לה אלא דבר איסור עסקינן ואפילו משום
 דרכי שלום (ב) אמאי משאלת והתניא אלו דברים שאין
 מוכרין להם בשביעית העול והמורה והמהרישה והדקר אלא
 ודאי ביש לה דבר היחר כמו כן ואומר ר' לעולם כשאין לה
 אלא דבר האכור דליב' למיתלי להתירא קמיירי דקאמרין
 (ג) אמאי משאלת הוי בשביעית אסור למכור אומר ר'
 דבמכירתה ליבא משום דרכי שלום כיון דאינו בחנם דגבי
 פרה מאי דרכי שלום איב' אבל הכ' גבי משאלת אשה וכו'
 כיון דבתנא הוא איב' משום דרכי שלום וכן כל מקום שתמצא
 במקום אחד מותר ובמקום אחר אסור כגון הכא תירץ הא
 בתנא הא שלא בחנם (ד) משום דליבא דרכי שלום :

ד' ס"א ע"ב ק"ד אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ענין אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ומותרת אשת חבר לטחון חייטם שלה ברחיים של עם הארץ
 בזמן שאשת ע"ה טמאה נדה ואפילו דטהרת עם הארץ טמאה
 היא אצל חבריים כרתנן בתניג' בפ' תומר בקודש בגדי ע"ה
 מדרם לפרושים מ"מ התירו חכמים לאשת חבר לטחון עם
 אשת ע"ה בזמן שהיא נדה ראפילו בקמח שלה אינה נוגעת
 בימי נידותה וכו"ש בקמח חבר (א) ועוד יודעת אשת ע"ה
 אם היתה אשת חבר נדה שהיא עצמה לא תגע בתולין של
 בעלה ולא בשל אשת חבר אינה מניחתה ליגע אבל בזמן
 שהיא טהורה דכיון שטהורה אשת ע"ה או תגע בע"כ של אשת
 חבר בקמח כיון שהיא טוחנת בביתה ברחיים שלה ר' שמעון
 בן אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון עמה אשת
 חבר חייטם של חבר שאף על פי שלא תגע היא עצמה חברתה
 שהיא שפתחה או אחת מבנות ביתה גונבת וגזולת ונתנת
 לה ואוכלת שתברתה טהורה היא ותגע בחיט' בע"כ של אשת
 חבר וזהו שמקשה התלמוד מיגולה גולה אחת מבנות בותה
 של ע"ה של חברת' חילופי' מ"בעי (ב) ואע"ג כע"ז פרק השוכר
 הפנימה של חבריו וההיצונה של ע"ה חבר שוטח אע"פ שיד
 ע"ה נוגעת לשם מ"מ נאמר דלא תיטחון אשת חבר עם אשת
 ע"ה בזמן שהיא טהורה דחיישינן שמא תגע בשביל שרחיים
 שלה לא מיבעי שלא נתפס בגניבתה אם תגע אלא אפילו על
 פניה ובע"כ תגע כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה אבל התם
 יהי' נתפס בגנב אם יגע כדמוכח ההם וטעמא משום דנתפס
 כגנב (ג) וכל אותו סוגי' דע"ז לא דמי' במוסר מפתחות של
 ע"ה וכו' דטעמ' דהתם משום דלא מסר לו אלא שמירת
 המפתח וכן גננו של חבר צד גנות של ע"ה לא דמי דהתם
 נמי נתפס כגנב אבל בכאן תגע בע"כ כדפרישית אבל לפי
 פי' ר' שלמה (ד) איב' פירב' טובא חדא שאם בזמן שאשת
 חבר טמאה הוי' לו לומר אבל הוא אומר אם אשת ע"ה
 בזמן שהיא טמאה ועוד כיון שהיא אוכלת ע"י אשת ע"ה
 ואינה

ק"ד אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ענין אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ומותרת אשת חבר לטחון חייטם שלה ברחיים של עם הארץ
 בזמן שאשת ע"ה טמאה נדה ואפילו דטהרת עם הארץ טמאה
 היא אצל חבריים כרתנן בתניג' בפ' תומר בקודש בגדי ע"ה
 מדרם לפרושים מ"מ התירו חכמים לאשת חבר לטחון עם
 אשת ע"ה בזמן שהיא נדה ראפילו בקמח שלה אינה נוגעת
 בימי נידותה וכו"ש בקמח חבר (א) ועוד יודעת אשת ע"ה
 אם היתה אשת חבר נדה שהיא עצמה לא תגע בתולין של
 בעלה ולא בשל אשת חבר אינה מניחתה ליגע אבל בזמן
 שהיא טהורה דכיון שטהורה אשת ע"ה או תגע בע"כ של אשת
 חבר בקמח כיון שהיא טוחנת בביתה ברחיים שלה ר' שמעון
 בן אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון עמה אשת
 חבר חייטם של חבר שאף על פי שלא תגע היא עצמה חברתה
 שהיא שפתחה או אחת מבנות ביתה גונבת וגזולת ונתנת
 לה ואוכלת שתברתה טהורה היא ותגע בחיט' בע"כ של אשת
 חבר וזהו שמקשה התלמוד מיגולה גולה אחת מבנות בותה
 של ע"ה של חברת' חילופי' מ"בעי (ב) ואע"ג כע"ז פרק השוכר
 הפנימה של חבריו וההיצונה של ע"ה חבר שוטח אע"פ שיד
 ע"ה נוגעת לשם מ"מ נאמר דלא תיטחון אשת חבר עם אשת
 ע"ה בזמן שהיא טהורה דחיישינן שמא תגע בשביל שרחיים
 שלה לא מיבעי שלא נתפס בגניבתה אם תגע אלא אפילו על
 פניה ובע"כ תגע כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה אבל התם
 יהי' נתפס בגנב אם יגע כדמוכח ההם וטעמא משום דנתפס
 כגנב (ג) וכל אותו סוגי' דע"ז לא דמי' במוסר מפתחות של
 ע"ה וכו' דטעמ' דהתם משום דלא מסר לו אלא שמירת
 המפתח וכן גננו של חבר צד גנות של ע"ה לא דמי דהתם
 נמי נתפס כגנב אבל בכאן תגע בע"כ כדפרישית אבל לפי
 פי' ר' שלמה (ד) איב' פירב' טובא חדא שאם בזמן שאשת
 חבר טמאה הוי' לו לומר אבל הוא אומר אם אשת ע"ה
 בזמן שהיא טמאה ועוד כיון שהיא אוכלת ע"י אשת ע"ה
 ואינה

ק"ד אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ענין אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ומותרת אשת חבר לטחון חייטם שלה ברחיים של עם הארץ
 בזמן שאשת ע"ה טמאה נדה ואפילו דטהרת עם הארץ טמאה
 היא אצל חבריים כרתנן בתניג' בפ' תומר בקודש בגדי ע"ה
 מדרם לפרושים מ"מ התירו חכמים לאשת חבר לטחון עם
 אשת ע"ה בזמן שהיא נדה ראפילו בקמח שלה אינה נוגעת
 בימי נידותה וכו"ש בקמח חבר (א) ועוד יודעת אשת ע"ה
 אם היתה אשת חבר נדה שהיא עצמה לא תגע בתולין של
 בעלה ולא בשל אשת חבר אינה מניחתה ליגע אבל בזמן
 שהיא טהורה דכיון שטהורה אשת ע"ה או תגע בע"כ של אשת
 חבר בקמח כיון שהיא טוחנת בביתה ברחיים שלה ר' שמעון
 בן אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון עמה אשת
 חבר חייטם של חבר שאף על פי שלא תגע היא עצמה חברתה
 שהיא שפתחה או אחת מבנות ביתה גונבת וגזולת ונתנת
 לה ואוכלת שתברתה טהורה היא ותגע בחיט' בע"כ של אשת
 חבר וזהו שמקשה התלמוד מיגולה גולה אחת מבנות בותה
 של ע"ה של חברת' חילופי' מ"בעי (ב) ואע"ג כע"ז פרק השוכר
 הפנימה של חבריו וההיצונה של ע"ה חבר שוטח אע"פ שיד
 ע"ה נוגעת לשם מ"מ נאמר דלא תיטחון אשת חבר עם אשת
 ע"ה בזמן שהיא טהורה דחיישינן שמא תגע בשביל שרחיים
 שלה לא מיבעי שלא נתפס בגניבתה אם תגע אלא אפילו על
 פניה ובע"כ תגע כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה אבל התם
 יהי' נתפס בגנב אם יגע כדמוכח ההם וטעמא משום דנתפס
 כגנב (ג) וכל אותו סוגי' דע"ז לא דמי' במוסר מפתחות של
 ע"ה וכו' דטעמ' דהתם משום דלא מסר לו אלא שמירת
 המפתח וכן גננו של חבר צד גנות של ע"ה לא דמי דהתם
 נמי נתפס כגנב אבל בכאן תגע בע"כ כדפרישית אבל לפי
 פי' ר' שלמה (ד) איב' פירב' טובא חדא שאם בזמן שאשת
 חבר טמאה הוי' לו לומר אבל הוא אומר אם אשת ע"ה
 בזמן שהיא טמאה ועוד כיון שהיא אוכלת ע"י אשת ע"ה
 ואינה

ק"ד אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ענין אשת חבר טוחנת עם אשת עם הארץ
 ומותרת אשת חבר לטחון חייטם שלה ברחיים של עם הארץ
 בזמן שאשת ע"ה טמאה נדה ואפילו דטהרת עם הארץ טמאה
 היא אצל חבריים כרתנן בתניג' בפ' תומר בקודש בגדי ע"ה
 מדרם לפרושים מ"מ התירו חכמים לאשת חבר לטחון עם
 אשת ע"ה בזמן שהיא נדה ראפילו בקמח שלה אינה נוגעת
 בימי נידותה וכו"ש בקמח חבר (א) ועוד יודעת אשת ע"ה
 אם היתה אשת חבר נדה שהיא עצמה לא תגע בתולין של
 בעלה ולא בשל אשת חבר אינה מניחתה ליגע אבל בזמן
 שהיא טהורה דכיון שטהורה אשת ע"ה או תגע בע"כ של אשת
 חבר בקמח כיון שהיא טוחנת בביתה ברחיים שלה ר' שמעון
 בן אליעזר אומר אף בזמן שהיא טמאה לא תטחון עמה אשת
 חבר חייטם של חבר שאף על פי שלא תגע היא עצמה חברתה
 שהיא שפתחה או אחת מבנות ביתה גונבת וגזולת ונתנת
 לה ואוכלת שתברתה טהורה היא ותגע בחיט' בע"כ של אשת
 חבר וזהו שמקשה התלמוד מיגולה גולה אחת מבנות בותה
 של ע"ה של חברת' חילופי' מ"בעי (ב) ואע"ג כע"ז פרק השוכר
 הפנימה של חבריו וההיצונה של ע"ה חבר שוטח אע"פ שיד
 ע"ה נוגעת לשם מ"מ נאמר דלא תיטחון אשת חבר עם אשת
 ע"ה בזמן שהיא טהורה דחיישינן שמא תגע בשביל שרחיים
 שלה לא מיבעי שלא נתפס בגניבתה אם תגע אלא אפילו על
 פניה ובע"כ תגע כיון שהיא טוחנת ברחיים שלה אבל התם
 יהי' נתפס בגנב אם יגע כדמוכח ההם וטעמא משום דנתפס
 כגנב (ג) וכל אותו סוגי' דע"ז לא דמי' במוסר מפתחות של
 ע"ה וכו' דטעמ' דהתם משום דלא מסר לו אלא שמירת
 המפתח וכן גננו של חבר צד גנות של ע"ה לא דמי דהתם
 נמי נתפס כגנב אבל בכאן תגע בע"כ כדפרישית אבל לפי
 פי' ר' שלמה (ד) איב' פירב' טובא חדא שאם בזמן שאשת
 חבר טמאה הוי' לו לומר אבל הוא אומר אם אשת ע"ה
 בזמן שהיא טמאה ועוד כיון שהיא אוכלת ע"י אשת ע"ה
 ואינה

ע"ה הני ככוף וז"ל אם הסומאח עלי
 מי היה הסומאח כיון דמינה סליק אכל לפירש"י הי' לו לפרש דלשח חבר היה
 הסומאח דהא דריבא הני אשה חבר
 ע"ה סומאח וכו' הלל כל מעשי ידי פמח
 דרש"י מפרש דכיון שהיה סומאח אינה
 כגיילה ליגע בפרכות ע"ז מקשה רבינו דהא
 פבושה ע"ה סומאח ואחרת כשהיה סומאח
 לא תיזדה מליגע בהצואה: ודע דריבוי
 לא הקשה קבוצה הסום דהרי היא מסייעת
 ידי ע"ה דלפניה לומר דהכא נמי מיידי
 בע"ה דר"מ ונאמרה ופסדה דרגנן דמחוקי
 רבא למנהיגין ואין האיכוד משום מעשה
 רק משום גזל אף להיק ולכן לפיכך רש"י
 דהיא מחזקה ההצואה שהיא עכורה לכן
 כשהיה סומאח אין חשש במח תפול לחוך
 פי' אכל כשהיה סומאח מיישקין לה ואע"ג
 דרש"י בעלמא פירש כחולין דף ר' ז'
 דהשכחא הו' משום מעשה מ"מ וכל לפרש
 קן עכ"פ וכתלן לא פירש כלום ומלכדה
 ים שינוי ימירכו כחולין לפירושו כאלן
 והמעין ימלא שכן הוא ואע"ג דריבוי
 מקשה עליו דהומאח ע"ה עומח מ"מ לשיכח
 רש"י וכל להקן קן וז"ל בקבוצה זו כלול
 גם קבוצה הסום: אך מה שמקשה רבינו
 דלפירש"י חך קרי חזיריה אשה ע"ה
 ללשה חבר לא קבוצה אלימה היא דיוהר
 חזה מנינו כבכה ק"ל: אמרנה דלא יאמר
 לחזירו לשכור לו פועלים וסריך מ"ה הוא
 ומ"ה חזירו ומיקן לה ר"מ מאי חזירו
 חזירו עכו"ם וכ"ה דחבר לע"ה מיקר חבר
 וכפוק חומר בקודש מנינו דרגנן פיהרו
 כומאח ע"ה כרגל מקרא דכתיב כתיב איה
 חזיריה ואפשר לומר דלדרכא חזה מוכח
 דדוקא כרגל קראו חזיריה וע"ה: אין זה
 קבוצה לפירש"י רק דלפירש"י רבינו א"ש
 ספי אמרנו עכ"ל לומר דלרש"י בעלמא שפיר
 מקשה דכבוכה ל"ט: נדי הלוקח לולב
 מחזירו כבדיעה מניה סם רש"י מע"ה
 דלפ"ה לא קרי חזירו והסום הדין עליו
 ופיין בעירובין ל"ב: הו"ב ד"ה האומר:
 (ו) ועוד חך מיקר חכה ע"ה חזיריה היא
 וכו' כ"ל: (ז) ועוד חיה גיילה היא
 שהיא טומא מכל צנעה הלל גזל זה לא
 מנינו וכו' נמר ביהודה וכו' ואמרנו סם
 דרכיה אקלע לתחוח וכו' ודרי קמי'
 וקביל מינינו וכו' אמר ל"י הכי לגני
 מתוחח כרוב מועט דמי וכו' הכא דכר
 מועט הוא וכו' כ"ל: (ח) שגילה ח"ו
 אלא בגלוי אכל לפירש"י שפיר אמרנו
 מ'גזל גילה בשפתיה וכו' כ"ל:

לכא לא אמרנו קן ע"ה ואחרת בפשיטתה מקבין כס ומי מנו שמיין ויזבין שהה
 תפילו שבע רלויין וגז בעלו יזלוח מורא דכתיב ב"י כל הקהל אחד אחד ריבוי
 וכו' ואפילו מאי דהחליין כס ירמי' החוקן ויאשי' מן עליהן לא אמרנו כן רק פנ
 זמן ביה רלשון ומה שכתב רבינו כיון שחזרו מכל שבע ושבע וכו' יושבים בערכין קן
 אחת מה שיכחו בעריהם מטרם בנתמי'
 וכו' וכערי יהודה יצבו א"ש בלחוחו
 בעריהם וגו' אכל מה שחזרו מכל שבע
 אין רמו בקרא מזה רק שבע יהודה
 ובנימין כתיב ולא זכיה להבין דברי הסום'
 בהשגח דף ל"ד: בכוף ד"ה בזמן כבכחו
 ומיאו הינוא דיל קרי ב"י רב הוא דבעורא
 מני לכל י"ב שבטים עכ"ל ואלי לא מלחיה
 בעורא ונתמי' שיהכבו שמות השבטים
 זולת יהודה ובנימין וחסבי סם רק שמות
 רלשי משפחות ושמות הערים ע"ה אמרנו
 מ"מ לרבינו לא קשיא זלח דקיינו לומר כן
 וקלח דמות רלשי לזח מדכתיב בעורא ח'
 ולכניה כעס וככתיב ומכני לוי לא מלחיה
 סם שמעט ללחורא דמכל השבטים היו סם
 לך בזמנא ח"ו זה רלוי' דלא הוכחו בני לוי
 סם רק לענין השיב כמפורש בקרא עוד
 ק"ל דהא אמרנו כס בערכין יבול היו ע"ה
 והן מעורבין שבע יהודה ובנימין ובנימין
 ביהודה יבול וזג הל' לכל יושבי'
 בזמן ש'וכבי' כהקונן וכו' ע"ה וזה כתיב
 בנתמי' י"ל ובירושלים יבנו מבני יהודה
 ומכני בנימין וגו' א"כ היו מעורבין ביחד
 רק ד"ל דבעריהם יבכו כל אחד בפ"ע רק
 דאלו היו מהמהנדסים לשבח בירובלים אף
 דפשוט דקרא מכתע סם דהס יבכו רק
 בירובלים וכתיב השבטים יבכו בכל הארץ
 וכן מוכח מהמפרשים ע"ה מ"מ רבינו לא
 יפרש קן ומפרש דום דכתיב מקודש ובערי
 יהודה יבכו ח"ו בלחוחו. בעריהם ישראל
 וגו' קאי נמו אשכח יהודה ובנימין ולפ"ו
 י"ל דגם מה בצידי מכריטוח דהני הנחי
 ככרי קבוצה רלכונה קידשה לבעיה ולא
 קידשה לעמוד לכא ובעירובין אמרנו סם
 דהרי הנחי חליבא דר' יבמעל אכל מ"מ
 דברי רבינו כתיב רלוי' מוקים דכיון דלגני הנחי
 צוודלי נהנו יוצל בניה שני ולחיק הנחי
 ג"כ אין הכרח לומר היפכה ואין פסקין
 כתי' לא קידשה לעמוד לכא וכן פסק
 הרמב"ם בפ"ו מה' ביה הכתובה ונפ"ל
 מה' הו"מ ונפ"ו מה' שמיכה ויבול וסם
 פסק נמי דנהנו יוכלות נבית בני וכן
 הסכימו לדברי רבינו רלחיוו בעלי הסום'
 בערובין ל"א: ובהשגח דף ל"ו ע"ה:
 (ד) ואמרנו נמי בזמ' נתיחיה דף י"א:
 וכו' ואלי ללן וכו' ור"ע ור"ל דכ"ע
 מפרשי הכס ככמוך וכו' ולי ס"ד וכו'
 ח"כ אין עכד עכרי נוהג וכו' כ"ל (ה) ללן
 ללכיי קבצי דחיקוי דחוק הוא אלא חליבא
 דרכא וכו' מכני שמיכות כפוחתה הכהוב
 מדבר ובמיטה יבול זה שמיטת קרקע וכו'
 וכן הוא ביהודה בהלמוד ירושלמי כ"ל ועיין
 כל זה בהשגח דף ל"ו: כחוס' ד"ה בזמן
 חך רבינו חכמה לה לפירש"י דמיטת
 ככפיה הוא שמיטה ככפיה ממש קבצי קלח
 דהכהוב חכמה ככאן ובעיקר הדינים
 דחוקים זה מזה דמיטה קרקע הוא כפרסה
 כזה סני ושמיטה ככפיה הוא כפרסה
 רלח אכל יבול ובמיטה סם ביחד:
 ולע"ג

ואינה תיששת בניניה גם בלא נתינתה היא נוגעת ואינה
 זוירה כל כך ואמאי נקט שתכרתה נותנה לה (ה) ועוד דתבוא'
 ע"ה טמאה וכו' אינה רגילה ליגע בדברים טמאים שהיא
 עסקה בהם הלא כל מעשה ידי' הואיל והיא טמאה צב"י
 (ו) ועוד מיקרי אשת ע"ה חברתה דאשת חבר אבל לפי
 פ' דלעיל קרי שפתתה ובת בתה של ע"ה חברתה של אשת
 ע"ה לפי שהיא דומ' לה (ז) ועוד אי' גזילה היא שהיא נותנת
 משל בעלה גזל זה לא מצינו בכל התלמוד שכן אנו אומר'
 בהגוזל בתרא ק"ש דמקבלין מהן דבר מועט דתנן לוקחין
 מן הנשים כלי צמר ביהודה ב' ועכשיו דרבינא איקלע
 למחזיא אחיא הנך נשי' כבל' ושרי קמי וקביל מנייהו עד
 דאמר ליה הני לבני מתחזא כדבר מועט דמי וליכ' למימר
 דמשמאת וכו' רב' דרבר מועט הוא ולית בה משום גזל ועוד
 לא ה' לו לומר מיגזל גזילה אלא מיגנב גנבה (ח) שגזילה
 אינו אלא בגלוי מיגזל גזילה שפי' ששפתתה של אשת ע"ה
 תקח בע"כ של אשת חבר כך פי' רבי' תם מפי הערוך:
 ד' עד ע"ב קה פ' מי שאחוזו תנן התם בראשונה ה'י
 עיין התקין הל' קה פ' מי שאחוזו תנן התם בראשונה ה'י
 נטמן יום שנים עשר
 חוקן
 חדש וכו' התקין הלל שיה' חולש מעותיו על
 הלשכה אי קשיא והלא הלל לא ה'י כ"א בזמן בית שני
 (א) כדאמר בשב' הלל ושמעון גמלא' ושמעון נהנו נשיאתן
 בפני הבית מאה שנים ובבית שני לא ה'י יובל נוהג כדכתיב
 וקראת' דרור בארץ לכל יושביה בזמן שכל יושבי' עליה
 ובבית שני לא ה'י כל יושביה עליה שכבר גלו עשרת השבטים
 דכתיב וינחם בלחלח וחבר וגומ' (ב) והואיל דאין יובל נוהג אין
 בתי ערי חומה נוהג דאמרנו בעירובין בפ' המקריש שדרו
 מיתבי אין עכד עכרי נוהג אלא בזמן שהיובלת נוהג שנאמר
 לא יצא ביובל אלמא דבזמן בית שני אין יובל נוהג ואין
 בתי ערי חומה נוהג א"כ האריך ה'י תקנתו של הלל (ג) ויש
 לומר דע"כ ה'י יובל נוהג בזמן בית שני כדאמרנו בפ'
 בתרא דעירובין דאמר מקיש ביאתן בימי עזרא לביאתן בימי
 יהושע מה ביאתן בימי יהושע מנה שמיטין ויובלת וכו' והתם
 נמי דאמרנו משגלו שבט ראובן' ושבט גד וחצי שבט מנשה
 בטלה היובלת ההיא כדמחריך לה ר' יוחנן ירמי' הושיבי'
 ויאשי' מלך עליהם ובית שני אע"פ שלא חזרו כולם כיון
 שחזר מכל שבט ושבט והיו יושבי בעריהם כדאמרנו
 (ד) ואמרנו נמי במסכת כריתות בפ' ארבע מחוסר כפרה
 בסופה איל צאן על אשמות' אמר רב חסדא מלמד שכולם
 שפחת תרופת בעלו ור' ישמעאל ור' אליעזר בן עזרי' מפרשי
 התם סמוך דבשפחה תרופה המאורסה לעבד עברי הכתוב
 מדבר שמחייבין קרבן ואי ס"ד רבבית שני לא מנה יובלת
 א"כ אין עכד נוהג והאריך אמרנו שהביא קרבן ומאותן
 שפחת שנאורסה בבית ראשון לעבד עברי ליכא למימר דקרא
 דעזרא דקאמר שרושיבין נשים נכריות בבית שני הוה ג"מ
 ועל דמקשה בפ' התקבל עלה דהאי מערימין על מעשר שני
 וכו' ופריך אמה העברי' בזמן הזה מי איכא והתניא אין עבד
 עברי וכו' ובמס' קידושין בפ' האומר עלה דההיא אשפויבני'
 ממור הוה ופריך נמי ובשני דר' שמלאי עבד עברי מ' הוה
 ולא תשכח דפריך אלא בזמן הזה ובבית שני לא הוה קרי
 בזמן הזה והא דאמרנו בפ' השולח גט הלל תיקן פרויבל

ומוקי לה בנמרא בשביעית בזמן הזה ובזמן הזה נהנה שביעית כדאמרנו במס' בנדרות באתר' דר' יהודה תמירו להו שביעית דההוא
 הוה קרי לחברי' דירתי בר דירתי' אמר ליה תיתי לי דלא אכלי פירות שביעית יש לומר דלדורות הבאין תיקן שהי' יודע
 שיתרוב הבית כדמכות במס' נויר בשילהי ב"ש פריך התם ולא ידעי לאימת חרוב והבתיב שבועים שבועים נהחך על עמך
 וגומר ואבתי מי ידע וראה שנמנעו ותיקן והא דאיבעי להו לקמן הלל תיקן פרויבל לדריה הוא דתיקן (ה) לאו לאבתי קבעי
 שתירוצו דהוק הוא אליב' דרבא ותו לא מירי והא דתני' ר' אמי וזה דבר השמיטה שמוט בשני שמיטות הכתוב מדבר הכי
 פירש משני שמיטות סמכות הכתוב מדבר אשמיטה יובל שזה שמיטה קרקע שהשדות חוזרת לבעליהן וכן בהדיא
 בתלמוד ירושלמי:

קה (א) כדאמר בשבט דף פ"ו הלל
 ובממשן גמלא' ובממשן וכו' כ"ל:
 (ב) והואיל דאין יובל נוהג אין כתי עני
 חומה טוב דאמרנו בעירובין דף כ"ט:
 אין עכד עכרי וכו' שהיוכל נוסח שנאמר
 עד סנה היובל וגו' ואין כתי ערי חומה
 גובג וכו' שנאמר לא יא יבול וכו' כ"ל:
 (ג) וי"ל דע"כ ה'י יובל נוהג בזמן בית
 שני כדאמרנו בפ' נחל דעירובין דף ל"ב:
 מקיש ביאתן וכו' ובית שני וכו' חזרו מכל
 שבט וכו' ע"כ אין זה הכרח רק למ"ד
 קדשה רלכונה לא קידשה לעמוד לכא
 דלדידי' אמרנו סם בעירובין מקש ביאתן
 בימי מורא וכו' אכל למ"ד קדשה לעמוד

והוא קרי לחברי' דירתי בר דירתי' אמר ליה תיתי לי דלא אכלי פירות שביעית יש לומר דלדורות הבאין תיקן שהי' יודע
 שיתרוב הבית כדמכות במס' נויר בשילהי ב"ש פריך התם ולא ידעי לאימת חרוב והבתיב שבועים שבועים נהחך על עמך
 וגומר ואבתי מי ידע וראה שנמנעו ותיקן והא דאיבעי להו לקמן הלל תיקן פרויבל לדריה הוא דתיקן (ה) לאו לאבתי קבעי
 שתירוצו דהוק הוא אליב' דרבא ותו לא מירי והא דתני' ר' אמי וזה דבר השמיטה שמוט בשני שמיטות הכתוב מדבר הכי
 פירש משני שמיטות סמכות הכתוב מדבר אשמיטה יובל שזה שמיטה קרקע שהשדות חוזרת לבעליהן וכן בהדיא
 בתלמוד ירושלמי:

קו (א) ואע"ג דנשים נופייכו כרין לגבי דידי אפרין דפוניהו מד"א ולא חליין בהו רובא וכו' כדפריך האם מן כחומה וכו' ל"ל מה שכתב דפוניהו מד"א האי ליכא לאו דווקא דהא מד"א אכוריס לן כיון דהשנין קבוע ופ"י נחמי דמסיק דמדאורייתא לא אמרינן חוקה שליח עושה שליחותו ואין זה אלא קבוע בעלמא

במ"ע שם שכתוב הדיבור בזה לבאר ההפך בין החוס' והר"ש וכן ה"ק ר"ש ואחרי האריותה ביארו דאל מקום אחד הולכים עיי"ש אמנם זה כב וס"כ כ"ח יחדשו דבר במאי דלחזיקי בגמ' להיפוך מפורש ודברי הכור י"ד בסיון ש"ל מיושרים האם שלאחר שכתב דעת רבינו כהנ' וז"ל אבל הר"ש פסק וכו' הליך את יודע שכרו חרוס לא חיישיק שמה פ"ה

קו פ' האומר ולימא חוקה שליח עושה שליחתו דאמר ר' יוחנן צא וקדיש לי אשה פלוני אמור בכל הנשים שבעולם לאו דווקא כל הנשים דאמרינן בפ' הרינו נזיר מן הגרוגרת מודה ר' יוחנן באשה שאין לה לא בת ולא בן וכו' (א) ואע"ג דנשים גופיהו שריין לגבי דההיא אמור דשוניהו חתיב' דאיסורא ולא אויל בתר רובא דקבוע חשיב ליה כדפירש החם מק' סתומה שפיר' א' מהן וכו' ומשני אשה קבוע וק' ניירי וכו' (ב) הני מילי לחומר' בלומר לאו לאוסרה בכל הנשים אמרינן חוקה שליחות אבל הכ' שוייה גרושה לא אמרינן וא"ת א"כ הוה ל' למימר הכ' מגורשת ואינה מגורשת ואם פשמה ידה וקבלה קידושין מאתר צריכה גמ' משני או אם מת חולצת ולא מתיבמת איב' למימר דמדאוריית' אין חוקה עושה שליחותו והא דפריך דהם מגורש מק' הבי פריך ליה ריש לקיש לר' יוחנן כיון דלחומר' מיירי אמרינן חוקה שליח גבי קן שפרת נמי נאסור כל הקנים מההוא תימרא דמדרבנן והכי אמרינן בהכל שוחטין דמדאוריית' אין חוקה שליח עושה שליחותו גבי האומר לשלוחו צא שחוט והלך ומצא שחוט והא דאמר רב ששת בפ' בכל מערבין דחוקה שליח עושה שליחותו אפילו בדאורייתא ה"מ שליח' דמצוה דרמי' עלה כגון גבי מעו' שבשופר ועומ' כדמכח דהם וגבי עירוב שאין מערבין אלא לדבר מצוה ורבנן שויי' שליח אליב' דרב ששת בעיק' דמצוה דרמי' עלה מדאוריית' :

קו אלא לאו דלא אתי' שערות איב' למיפוך דהא אמרינן דהם באותו משנה עצמו בפ' חלון בעירו' אבל אינו מוכה לא ע"י בנו ובתו הקטני' וזאת השפחה קטנה מ"ש מבנו ובתו הקטנים דאמרינן אינה מוכה חרין הא בנו ובתו הקטנים לא קטנים ממש אלא משום הכ' קרי להו קטנים דסמכוין על שולחן אביהם ורא דמוכה להו ע"י בנו ובתו הגדולים לא גדולים ממש קאמר אלא משום הכ' קרי ליה גדולים דאין סמכוין על שולחן אביהם שזאת השפחה נמי אע"פ שהיא קטנה מוכה להו על ידו כמו גדולה היא (א) גמראי' אוכלת משל אדוניה אלא משלה שהאכילה באה בשכרה והוי דין גדולים דאינו סמכוין על שולחן אביהם כדמכח בפ"ק גבי מציאת בנו ובתו הגדולים קטנים וגדולי' דאמרינן' אמר ר' יוחנן לא גדול גדול

ודע דקלח תמוהים לי דברי החוס' והר"ש שכתבו דבהא חין הלכה כרב ששת ולבאורא משמע דהאי דעירוב קאי והא דברנבן גס ר"ג מודה דאמרינן חוקה שליח וכו' כדקאמר כהני' של כופרים חוקה וכו' וז"ל מה שכתבו בהא ר"ל בהאי פלוגתא אבל לא לעניין עירוב : ק' ל' :

קו (א) ומדליה אוכלת משל אדוניה' אלא משלה שהאכילה באה בשכרה וכו' עכ"ל כ"ז מוצא בהוס' כולן ובעירובין ע"י עיי"ש והחוס' כתבו דעל חיוס דהק' פ"ח דהשפחה אוכלת בשכרה דנראה דלחשבינן יתוס ידו כיד דנע"ב כדכיל שהו סמוך על שולחן אלא דווקא כגון דכל הסמוכים על שולחן חתני' חין מציאה שהו עכ"ל וז"ל לחזן דברי רבינו דלכאורא עיקר דברי תנועה מנה שייח' זה למציאה וכו' מפני שהבן הגדול הסמוך על שולחן אביו מציאה שלו חין לו כח לזכות לאחריה הא בתמיאה פטמא משום ח"בה ומאי ענין זכ"ת עירוב להאי דמציאה ובאמת הרמב"ם ס"ל דהאן ח"ק ר' יוחנן מודה גדול גדול ממש וקטן קטן ממש כמבאר בדברי הרמב"ם פ"ח מה' עירובין הלכה כ' ועיי"ש בהל"מ ובפוס' ע"פ ח"ח ס' ס"ו ובכ"י. כמנ"א שם ואין לומר דס"ל לרבינו והחוס' דנין דסמוכים על שולחן דהרי' דהך גרידי בעיני עירוב דהא בתמוהין מה דאמרינן מערב ע"י בניו ובתויהו הקטנים ח"ק החוס' מודים דלפי' לרי' קטן ממש כמו שכתבו בעירובין דף פ"ב : ד"ה מערב עיי"ש ומה לי ערובי החומין או שיתופי מציאות בזה הענין ואי שאל דבעירובי חתומין דהמירא יטל לפרש על ידו ח"ק בלא דעתה וצ"הוסיפי מציאות דקילא חינו יטל לזכות מדעתה ע"י גדולים משום דסמוכים ע"י לכן האג"ד דטעם רבינו חינו משום דמתי זה למציאה אלא דוגמא דעלמא קאמר ועיקר הטעם כיון דסמוכים ע"י מיקרייא לעניין זכ"ת עירוב דהעיקר הוא בצריכה להוציא בזה הז' וכו' ח"ה המאכל מרשותו לרשות אחריה האם נקראים דהן ציולת להוציא על יד' מרשותי' משום דעדיין צרבותי' הם מפני באוכלים מפתו ופיהם מיינו ח"כ עדיין שם רבועה' ע"י ואין יכנס ע"י ויסיים לרשות אחריה ולפי' מן ההבדל' ה' לומר דכל הסמוכים ע"י לא יטל לזכות משום דעדיין המאכל צרבה

ד' סד ע"א ענין שליח עושה שליחותו

כמו שכתב החוס' מ"מ לא שייך ליפגא דכ"א עלי' מד"א : (ב) הני מילי לחומר' כלומר לאכסרו בכל הנשים וכו' ל"ל והוא מילתא בחפי נפשה דרבינו לא כבד כהחוס' דהפסס מפורסם קבוע אלא משום דמדרבנן אמרינן לחומר' חוקה שליח עושה שליחותו דלכרי החוס' קשה לי למס לי למימר ככונא דידן הני מילי לחומר' לימא דהחוס' משום קבוע אבל ככאן לא שייך למיקנסי' גס מה שכתבו דנזיר כן כחומה פריך שם ג"כ דהא לן למיקנסי' על שלא נזכר וכו' וליפגא דגמ' שם דף י"ב : דפריך ואלו שאר קינין בעלמא מיהקין משמע דלכולי עלמא פריך ולדברי החוס' ה"ל לומר ואלו שאר קינין ליד' מיהקין אבל לדברי רבינו ח"ש ודע דהדמות אני ח"ה בלא הגה החוס' שצ"ה עירובין ל"ב : דל"ה רב ששה והר"ש שם כתבו דר"ח פוסק כר"ג דלא אמרינן כלל חוקה שליח עושה שליחותו וכן כתבו הרבה מהראשונים משמו ואלו ככאן חנו רואים דפסק כר"ש אך להק' יא דווקא בשליחות דנזורה דרמי עלי' אמרינן חוקה שליח וכו' ואולי משום דרבינו לא רצה לחלוק על האי כללא דהגאונים דהלכה כרב ששת בחיבורי וכמו שהביא הר"ש שם ולגנז זה עמד לו כונא דידן וכוניא דחולין דף י"ב : לך יא חלק בזה ודברי רבינו משונים מדברי הרי' בעל החוס' והר"ש שם כתבו דהם רב ששה לא אמר חוקה אלא במקום שם לא יעשה שליחותו יבא המשלח ליד עבדו ואלו רבינו ס"ל דווקא במזוה דרמי עלי' אמרינן חוקה ולי"מ רבחה בין חלו פני העעמים כגון מי שעשה שליח למטר בהזו המזכרה דלח"ה והר"ש אמרינן חוקה דהא יכול לנא לדי חיסור קדשים בחון אבל לדברי רבינו לא אמרינן חוקה דהא לאו מזוה דרמי עלי' ודארכא מן האמה מזוה לקדיש צטר כדליהא ריש צטרות ולהיפך מזוה מי שעשה שליח לדמות בנו דלכרי' והר"ש לא אמרינן חוקה דלח"ה משכיל ים בזה שפירושו על בלא פריא יפדע אז אבל לדברי רבינו אמרינן חוקה דהא וודאי מזוה דרמי עלי' הוא וכן אש עשה שליח לחול בזה ונלול ולרבינו ח"ש דהא מזוה דרמי עלי' הוא ואלו בזה ח"ק לדבריהם אמרינן חוקה דיש משכיל בזה דכל יוס טובר בעשה מיום השמיני והל"ה : והנה כבר האריך המל"מ בפ"ד מה' צטרות להוכיח דנה הרי"ף והרמב"ם והרשב"א ז"ל עומדים וביטוח רבינו דכשל חורה לא אמרינן חוקה שליח עושה שליחותו ופסחו צטר מללו דבהדיא כתב הרמב"ם בפ"ד מה' הרומות הלכו ו' האומר לשלוחו לא וחוס' וכו' חין חוקה חרוס שאין אומרים בחיבורי' חוקה וכו' להקל אלא להחמיר וכו' עכ"ל ולפי' דברי רבינו כהפך סוה דברי הרמב"ם מדוקדקים מאד דלכן כתב דעיקר לומר שאין אומרים בחיבורים וכו' וז"ל אבל במזוה המועלים עליו אומרים חוקה ומה שכתב הרמב"ם בפ"י מה' מעשר ובפ"א מה' מחוסרה כפרה העעמים שנאמרו ככונא דעירובין אליבא דר"ל לדידי לאו דווקא הוא כיון דלדינא חין ל"מ בזה לזה כתב העעמים המחומים אליבא דר"ע : אמנם מאי דנתקטי' בזה דהא חרומה וודאי מזוה דרמי עלי' ולמה לא אמרינן בזה חוקה בפ"ק דחולין לכן ה"י אפטר לומר דרבינו ח"ק דבעינן מזוה דרמי עלי' דשליח לעשות כמו עשומר ובקוני נשים דהכהנים מצוים להקריב וקלח ראי' לכשרה זו והא רב ששת מיימי בעירובין מהני כרתי מילי ראי' לדינו ור"ג משני שם עיי"ש ואל"כ לפי ר"ג דשחתי הכא דעל השליח מל המזוה ומדשני שיתויא אחרינא ש"מ דעיקר פלוגתהא חינו אלא בזה וכו"ל בזה וזה דומק לומר דמאי דשני שם כדכר שמעי' סוגמו בלחא לזה דלא נראה כן עיי"ש ולפי' להלכה חס נאמר כן לא אמרינן במילי ופד"ה חוקה דלאו מזוה דרמי עלי' דשליח הוא : ומבלעדי זלח גס דברי רבתינו בע"ה החוס' ממני נפלאה : שכתבו שם בעירובין לשיטה דגס כהניא דחולין חינו חושב השליח להרוס דיראה המשלח שליחו הרוס ולא ח"כ אדעת' שמה אחר ח"ק במזוה חרוס אסור ואין יאמרו דהא בגמ' דהדיא דחושבין שמה אחר חרוס ולכך והר"ש שם השכיל לפרש בצופן אחר דלם לא ימלא ההרומה אלא הכרי ידע הגמלח שליח חרוס עכ"ל אבל גס זה קשה דהא חין חיישינן שם לזה ח"ק במזוה חרוס ועיין

ודע דקלח תמוהים לי דברי החוס' והר"ש שכתבו דבהא חין הלכה כרב ששת ולבאורא משמע דהאי דעירוב קאי והא דברנבן גס ר"ג מודה דאמרינן חוקה שליח וכו' כדקאמר כהני' של כופרים חוקה וכו' וז"ל מה שכתבו בהא ר"ל בהאי פלוגתא אבל לא לעניין עירוב : ק' ל' :

קו (א) ומדליה אוכלת משל אדוניה' אלא משלה שהאכילה באה בשכרה וכו' עכ"ל כ"ז מוצא בהוס' כולן ובעירובין ע"י עיי"ש והחוס' כתבו דעל חיוס דהק' פ"ח דהשפחה אוכלת בשכרה דנראה דלחשבינן יתוס ידו כיד דנע"ב כדכיל שהו סמוך על שולחן אלא דווקא כגון דכל הסמוכים על שולחן חתני' חין מציאה שהו עכ"ל וז"ל לחזן דברי רבינו דלכאורא עיקר דברי תנועה מנה שייח' זה למציאה וכו' מפני שהבן הגדול הסמוך על שולחן אביו מציאה שלו חין לו כח לזכות לאחריה הא בתמיאה פטמא משום ח"בה ומאי ענין זכ"ת עירוב להאי דמציאה ובאמת הרמב"ם ס"ל דהאן ח"ק ר' יוחנן מודה גדול גדול ממש וקטן קטן ממש כמבאר בדברי הרמב"ם פ"ח מה' עירובין הלכה כ' ועיי"ש בהל"מ ובפוס' ע"פ ח"ח ס' ס"ו ובכ"י. כמנ"א שם ואין לומר דס"ל לרבינו והחוס' דנין דסמוכים על שולחן דהרי' דהך גרידי בעיני עירוב דהא בתמוהין מה דאמרינן מערב ע"י בניו ובתויהו הקטנים ח"ק החוס' מודים דלפי' לרי' קטן ממש כמו שכתבו בעירובין דף פ"ב : ד"ה מערב עיי"ש ומה לי ערובי החומין או שיתופי מציאות בזה הענין ואי שאל דבעירובי חתומין דהמירא יטל לפרש על ידו ח"ק בלא דעתה וצ"הוסיפי מציאות דקילא חינו יטל לזכות מדעתה ע"י גדולים משום דסמוכים ע"י לכן האג"ד דטעם רבינו חינו משום דמתי זה למציאה אלא דוגמא דעלמא קאמר ועיקר הטעם כיון דסמוכים ע"י מיקרייא לעניין זכ"ת עירוב דהעיקר הוא בצריכה להוציא בזה הז' וכו' ח"ה המאכל מרשותו לרשות אחריה האם נקראים דהן ציולת להוציא על יד' מרשותי' משום דעדיין צרבותי' הם מפני באוכלים מפתו ופיהם מיינו ח"כ עדיין שם רבועה' ע"י ואין יכנס ע"י ויסיים לרשות אחריה ולפי' מן ההבדל' ה' לומר דכל הסמוכים ע"י לא יטל לזכות משום דעדיין המאכל צרבה

וכי שצאוהו טעה ונחזיק בברייתא שולס דלר"מ הוולד ממזך דמ"ש ממלכות
 שאינה הוגנת וכו' כ"ל ה"ג דלא דמי דמלכות שאליה האגנה חכמי איכא קפידא
 מבוס דמליכא בראמרינן בגמ' אך רבינו הלל קמן סמוך לתוכן הבית והע"ג דמשם
 ג"כ ח"ן ר"א דלמתי איכא קפידא דחורבן הבית י"ט צ"ח למלכות טיטוס

הכסף ודבר זה למדתי מדברי הגהות
 מיימוני בפ"ח מה' גיטין ע"י"ש ח"ל כ"ל
 דרבינו לא ס"ל להא וכן משמע פשטא
 דסוגיא בגמ' ח"ל צעיקר הדבר חמישי
 דלדבריו בניעי דין הוולד ממזר לר"מ וי"ך
 הקינו רבותיו הראשונים כן הוא חז"ן
 נחמתי הגמ' דדקדקו בגיטין ללאה אליכא
 דכ"ע חף למחן דליה הילכתא כותי' דראמרינן
 לקמן דף פ"ה : מיומא דנן נאפוקי מתי'
 יוסי אפ"ג דהלכה כר"י כדפירש"י בש וי"ך
 יתקנו בזה מלי דהוולד ממזר אליכא דר"מ
 ובהמשך דמהניתי' כותי' אמתיה : ועיקר
 הסברא הוה דמתי' שי"ך עהה שלוס
 מלכות בזה הא גס האומות איכא מוניס לימי
 מלכס נמו טהבו הווס' וגס גרמב"ס חזב
 כן צפ"ה מה"ג ע"י"ש לכן ח"י חומר דגס
 טווח רבינו ח"נו רק לפי זמן התבונה והגמ'
 ורבינו ח"י קאמר כיון דלר"מ בזמנא ח"י
 הוולד ממזר לכן לדדי' לא הוה לן לזלז'
 צהקנה זו משר"כ לרבינן וי"ך שלבוו דחוק
 מ"מ לא משהביר לן למיהל' ציקי סריקי
 דצדרי רבינו עמוד הוורה שילמך מתי' דלא
 מישהביר עממי' י כן כ"ל :

(ב) דלא זילא ולא שביחה ופתייתין קאי
 אר"מ וכו' כ"ל : (ג) וצפ"כ ח"ינו במזרח
 קאי והאי דקאחזקין והאיכא שלוס מלכות
 ריבא דמתניתין נקיט וכו' וכן מוכח בפירוש
 דגמ' גס והאיכא שלוס מלכות מכלל
 דמייבא לא פריך וכן יחודה וכן הוה
 לא פליגי וכו' כ"ל : (ד) וסא פסולא לחו
 צנופה גיעתא הוא ח"ל צביפא וכו' כ"ל :
 (ה) והדר פריש האי דתי' במזרח
 וכו' כ"ל :

ק"ב (א) הרי עדיין צעלה אוכל פירות
 והכי היקני לה איכסף רבא וכו'
 כ"ל : (ב) הא קי"ל כ"ל דקניין פירות
 לאו כקניין הגוף וכו' כ"ל בהוס' דחס ר"י
 צעל הוס' דצרי רבינו ומייתי רלי'
 מירושלמי דמשמע להדיא דפירות הלוא
 מילחא דגמרינן גס גנה ומתקנה הלוא
 מצופדיס לאל"ש לאכילה פירות ומכתי ר'
 ויחזן צבס ר"י עד שיהכזב לה ד"ד ח"ן לי

פירות דאי לגבי פירי קאמר חרמא מה לי אם יש לו פירות (ב) הא קיימ' בהא כריש לקיש דקניין פירות לאו כקניין גוף דמי
 א"כ לאשה יש קנין בגוף הקרקע ומיגרשא בהכי ועוד לעיל דקאמר הצירה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומחרץ בכוחה לה
 ועורה ארוסה והלא בכחותיו דין ודברים אינו מסתלק מן הפירות אלא א"כ כותב לה ובפירותיהן דהכי אמרינן בכחות
 הכותב לאשתו דין ודברים אין לי על שדה זו הבעל אוכל הפירות ואם מחה ירשנה א"כ למה כתב דין ודברים שאם מכרה
 ונתנה קיים ואי משום פירי אקשי הכי מה הועיל בכתיבת דין ודברי' להכי אמר דהכי מקשה מה שקנתה אשה קנה בעלה
 כלומר אם מכרה ונתנה אינ' קיים (ג) להכי איכסף לרבא דוודאי אין להקנות בו גט הואיל ואין רשות למכורו אע"פ שאית לו
 פירות לבעל להכי מקני' לה דאין לו רשות למכור ולא היא נמי הצירה למקני' גט לה וא"ת וכו' פחותה משוכר ושואל שאע"פ
 שאין להם אלא פירות בחצר השוכר או שואל יש לו קנין לקנות בה חפץ כדאמרינן גבי מעשה ר"ג וכו' דקאמר לי' מקומו
 מושכר לך ובהכי מיקני' לי' מעשר שבו תריץ דגדול קנייני' של שוכר יותר מהאשה שאם שכר בית לזמן ומת אין בעל הבית
 יכול להוציא את היורש עד השלמת הזמן א"כ יש לו בה קנין גמור ויש לו נמי קנין לחפץ אבל אשה זו אם מכרה
 ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות דמכרה ונתנה אינו קיים אלא בחיי' שאין לו פירות בהיים תדע מדלא תני שם מכרה ונתנה קיים
 בבבא בתרא ברקתני בכחות אבל אחר מיתה יוציא מיד הלוקחות (ד) או הוא יורשים ולאחר מותו התעורר השרה ליורשי הבעל
 אייב קנינו קנין גמור ואם תתמה על זה הלא כשכתב לה דין ודברים אין לי בנכסים אע"פ שבכך אינו מסתלק מן הפירות מסתלק
 הוא שאם מכרה ונתנה קיים כ"ש הכי פנותן לה שדהו שאין לו פירות שיש לוומר שמסתלק מן המכר תריץ דברין ודברים הרי
 כתב לה בנכסים ומגוף הקרקע מסתלק לעשות ממנה מה שהיא רוצה אבל בנתנית שדהו אין לנו לומר שמסתלק מגוף
 הקרקע ותהא מכירתה קיים (ה) אלא וודאי לא נסתלק אלא מן הפירות או אם יגרשני יהי' שלה בחייהאם מכרה ונתנה אינו
 קיים מדלא תני ואם מכרה ונתנה קיים כדקתני בכחות :

צניכייך וצפירותיך עי"ש ולכאורה היא קושה עמומה לפיחש רבינו ח"ל לבי חידוק
 לא קשה כלל דהירושלמי ח"ל למחן דס"ל קניין פירות כה"ג דמי והדע לך שכן הוא
 דמחן מרע דמשמעה האוס ר' יוחנן ואיכא ח"ת לי' לעיל ס"פ הכולא ובצ"כ דף
 ק"ז : דקניין פירות כה"ג דמי ולכן דקדק רבינו להקשות דהא ח"ן קי"ל

כר"ל : (ג) להכי איכסיף רבא וכו' הואיל
 לח"ן לה רבות למכורו אע"פ שאין לו
 פירות לבעל דלהכי חקני לה ח"ל ח"ן לה
 רבות למכור וזהילך לא הוי נמי ח"רה
 למיקני' לה גט וכו' כ"ל ובכ"ד מהבאר
 טווח רבינו : (ד) הו הוא או יורש"ס וכו'
 כ"ל : (ה) ח"ל חודאי לא נסתלק ח"ל מן
 הפירות וכו' ק"ק דח"י קבא להי"ך דמה
 סיכא במסתלק מן הפירות ע"י' לא נסתלק
 מגוף הקרקע כ"ש ההס שסתלק מגוף
 הקרקע לא כ"ש במסתלק מן הפירות וי"ל
 כיון דד צע"ס על התחונה ח"ן לנו לומר
 רק במסתלק מדבר אחד וכיון דמסתלק
 צע"ס מגופה ג"ל קרקע ח"י צהכרז לומר
 דמהפירות לא נסתלק וכן מוכח צ"ס
 הנוהב דפריך גס ומימא לי' מכל מלי
 סליקא נפ"ך ומכתי חמר ח"י יד צע"ס על
 הסתהוה עי"ש . ודע דע"פ דצרי רבינו
 מהו"ן קושי הווס' צבס דפריך גס בגמ'
 ואימא מפירו ומכתי ח"י צויניא עב מקרה
 וכן ח"י משני צנכ"ך ולא צפירותיהן
 וחקשו הווס' למתי' דליה לי' לבד ח"י יד
 צע"ס על הסתהוה קבא חמתי' קמי
 צ"ס מכה ונהנה קייס דיעדד לכהילה
 נמי המכור ע"ל ולפי דצרי רבינו כ"ל צדור
 דגס רב ח"י ח"ת לי' יד צע"ס ע"ת
 רק דצחה פליג ח"ב"י ח"ת דחמר צויניא
 עב מקרה לפ"י קבא קושיה בגמ' ואימא
 מפירי דכיון דיד צע"ס ע"ת צוולדי יוהב
 ייחא לי' לסתלק מפירי ולא מגוף הקרקע
 דחזיין צחוקה צההיס לזה הוכרז לומר
 דצניכייך לא משמע כלל פירות וזהו ייחא
 נמי ח"י ח"ל קבעס הגמ' חירולא דצב ח"י
 צב"ר קושיא קמא עי"ש והן ח"ת דלמתי
 דחמר רב ח"י לא צריכנא עוד לחירולא דיד
 צע"ס ע"ת ח"ל לא מבוס דליה לי' קך
 כצ"ל וצח"ת כצ"ל דיד צע"ס על
 הסתהוה ח"י דלכתיילא לא המכור דהכי
 קאצ"כ לה דין ודברים ח"ן לי' צניכייך ח"ל
 צב"ס דיעדד המכור ח"ן לי' דין ודברים
 ח"ל לא לכהילה :

ק"ב (א) הרי עדיין צעלה אוכל פירות
 והכי היקני לה איכסף רבא וכו'
 כ"ל : (ב) הא קי"ל כ"ל דקניין פירות
 לאו כקניין הגוף וכו' כ"ל בהוס' דחס ר"י
 צעל הוס' דצרי רבינו ומייתי רלי'
 מירושלמי דמשמע להדיא דפירות הלוא
 מילחא דגמרינן גס גנה ומתקנה הלוא
 מצופדיס לאל"ש לאכילה פירות ומכתי ר'
 ויחזן צבס ר"י עד שיהכזב לה ד"ד ח"ן לי

פירות דאי לגבי פירי קאמר חרמא מה לי אם יש לו פירות (ב) הא קיימ' בהא כריש לקיש דקניין פירות לאו כקניין גוף דמי
 א"כ לאשה יש קנין בגוף הקרקע ומיגרשא בהכי ועוד לעיל דקאמר הצירה מה שקנתה אשה קנה בעלה ומחרץ בכוחה לה
 ועורה ארוסה והלא בכחותיו דין ודברים אינו מסתלק מן הפירות אלא א"כ כותב לה ובפירותיהן דהכי אמרינן בכחות
 הכותב לאשתו דין ודברים אין לי על שדה זו הבעל אוכל הפירות ואם מחה ירשנה א"כ למה כתב דין ודברים שאם מכרה
 ונתנה קיים ואי משום פירי אקשי הכי מה הועיל בכתיבת דין ודברי' להכי אמר דהכי מקשה מה שקנתה אשה קנה בעלה
 כלומר אם מכרה ונתנה אינ' קיים (ג) להכי איכסף לרבא דוודאי אין להקנות בו גט הואיל ואין רשות למכורו אע"פ שאית לו
 פירות לבעל להכי מקני' לה דאין לו רשות למכור ולא היא נמי הצירה למקני' גט לה וא"ת וכו' פחותה משוכר ושואל שאע"פ
 שאין להם אלא פירות בחצר השוכר או שואל יש לו קנין לקנות בה חפץ כדאמרינן גבי מעשה ר"ג וכו' דקאמר לי' מקומו
 מושכר לך ובהכי מיקני' לי' מעשר שבו תריץ דגדול קנייני' של שוכר יותר מהאשה שאם שכר בית לזמן ומת אין בעל הבית
 יכול להוציא את היורש עד השלמת הזמן א"כ יש לו בה קנין גמור ויש לו נמי קנין לחפץ אבל אשה זו אם מכרה
 ומתה הבעל מוציא מיד הלוקחות דמכרה ונתנה אינו קיים אלא בחיי' שאין לו פירות בהיים תדע מדלא תני שם מכרה ונתנה קיים
 בבבא בתרא ברקתני בכחות אבל אחר מיתה יוציא מיד הלוקחות (ד) או הוא יורשים ולאחר מותו התעורר השרה ליורשי הבעל
 אייב קנינו קנין גמור ואם תתמה על זה הלא כשכתב לה דין ודברים אין לי בנכסים אע"פ שבכך אינו מסתלק מן הפירות מסתלק
 הוא שאם מכרה ונתנה קיים כ"ש הכי פנותן לה שדהו שאין לו פירות שיש לוומר שמסתלק מן המכר תריץ דברין ודברים הרי
 כתב לה בנכסים ומגוף הקרקע מסתלק לעשות ממנה מה שהיא רוצה אבל בנתנית שדהו אין לנו לומר שמסתלק מגוף
 הקרקע ותהא מכירתה קיים (ה) אלא וודאי לא נסתלק אלא מן הפירות או אם יגרשני יהי' שלה בחייהאם מכרה ונתנה אינו
 קיים מדלא תני ואם מכרה ונתנה קיים כדקתני בכחות :

ק"ג

(א) לוח נג שפקד רחשן נקרא פמו ליתכר דליתכרן אהוא קיימא ופיני יוניה דהמו גנדליה וסבי נני מני למיפקד דליתכרן אהא קיימו וכו' כ"ל עברי ועד יויוי דס"ל לתקפה מת"ל דלי לא בהפדים והפני גהיוויס ולי מבוס דמפקוס סיווי בין הפענרי' מה צכך הא חפי' בהרתיק שני שיטין ומלאהו בקרובי' ג"כ כב' כדלמרין בפרק ג"כ כ"ה ה'דליוני מפסקי רק בחדא שיטה ופי הייטיקלוגנדליה טולכו הרבנה הראשון קיימי דהעברי הראשון ודלוי חיה כדרכו דלמה יהאוס גנדלית אכל הייוניס חממי גנדלית כדי שיסיו סוין בזהיתמון להעבריס ודלל עמו סהבין המהרש"א דלוי הברח לומר שהיווי השני תהם גנדלית עיי"ש הלל ודלוי חס רק הליון בהיווי הראשון בגנדלית בהכרח דחלוין גס להיווי השני ג"כ בגנדלית דמלי חויה ודל חלל אמה הגמ' וליהעבך קמח כטלוה מבוס דלולי לאו גנדלית ההמו ופי"ט דכיון דלמר דיתכר עעברי ויוני עיי"ש כוונתו לגנדלית דלויי' הכפירא דקמח הוא עמי העבריס כמובן מ"מ לא סה להלריך כזה דמילל מובן סונחו וכיון דדי עמי עדיס לא חס התקפה להלריך דז"ה (ב) ועדיס עבריס מוקמינן לקמח ולי נמי יוניס אשמאלא ג"כ כשר דמלאהו נקדוביס כשר וכו' דהא לא הרתיק חלל שיטה חמה ומשני הא בני זעירי שניהם כשיריס וכו' כ"ל ובחום הקודם בחרנו טונתו כזה (ג) והנה לה הלל אשמאלא וכו' יש לעיין בליון סכרס פליגי המקסן וההליון והמהרש"א ז"ל כזה דהמקסן לא חסיק דעהי' דייחוס דעברי בני החיס גנדלית וכוין כדכרן דמיכעבר לי' דיוחד יש לו להעברי השני לחוס כהעברי הראשון ולא כהיווי דקמ' והמהר"ן לא חס לזה עיי"ש ולעני"ד זה דוחק דהמקסן לא יהוש להכרח המקסה בלי כוב טעם ופי דמלינו לפעמיס כיו"ח בזה מ"מ כל כמה דנוכל לחס חיה טעם עיי"ש מה כוב הוא אכל לפי מה שזכרנו דהמקסה ס"ל דלי גנדלית חלין דרהי יוניס בגנדלית דלוי ככרל לומר דהיווי הראשון חיהס גנדלית ולא ככני לזה מהר"ן כפיר דיוחד כוב להלוח הגנדלית בעברי השני לזכר ממהשני יוניס חזר חין לומר דכיון דהעברי הראשון חיהס כדרכו גס השני חיהס דכרכו דלל כן דלוי דכיון דההי להיווי דקמ' דחיס כדרכו לכן דהו ח"ע גנדלית כדי להכות א"ע להיווי דקמ' מל"כ כיווי השני ח"ע לומר כן כמובן והמקסה הי' ככרנו דלי גנדלית טולכו כשר קמח חולי לזה מהר"ן דלן אמה דהככרל כן הוא אכל מ"מ חס כילל דחילין כשר קמח זריכיס לומר כהניס חממו גנדלית לכן כוב יחד לומר דהיוויס כדרכס דהמו והעברי השני לזכר חוס ח"ע גנדלית מעטס שזכרנו : (ד) והוי לה ימינא פסול חי נמי הרבנה אהדא וכו' כ"ל ומה שחייס רכינו ומה שפניס לא כ"ל כוונתו איתכרס רש"י ז"ל :

ד' פו ע"א
ענין עד אחד עברי ועד א' יוני
ה"ג וליתכשר יהיא בעד א' עברי ועד אחד יוני (בבולא תלמודא מיקרי)

ראובן בן עברי
שמעון בן יוני
שמעון בן עברי
(שמעון) נפתלי בן יוני

ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירושי' וליתכשר האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גנדלית חתום (א) אוחן גט שהעד ראשון נקרא עמו ליתכשר דארבעתן דהוא קיימ' ושני יוניס חותמין גנדלית הכי נמי מצי למיפקד דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגנדלית תרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עבריס מוקמינ' להם ואי נמי יוניס אשמאל' דמלהו בקרובים בשר אפילו בסירוגן דכ"ש הוא דהא להרתיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדרי שניהם כשיריס דלא חייש לגנדלית ותנא רידן דחייש לגנדלית דלמא תלחא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גנדלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלחא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גנדלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גנדלית והוא להו ד' אימינ' (ד) והוי לי' שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימינ' ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי :

ק"ד אין מעילה בקרקעות שאם אדם נהנה מן ההקדש בעוד שמחובר לקרקע לא מחייב קרבן מעילה עד שיתלוש ומה שאנו אומרים בבב' בתר' ד' ע"ט המקדיש בור מועלין בו ובמה שבחוכו הוכו כנוז מים (א) ומים תלושין הן בו שחפר מן הקרקע ונהנה בו דהוא לי' תלוש ולא כפי' רבי' שלמה שמפרש כמו שהצניעו בו חפצים דא"ב הוי לי' תשימישי מחובר וברייחה הוא בפרקן שאין מועלין במחובר לקרקע במסכת' מעילה ד' י"ח והכי תניא (ב) יכול לפונם בלא נהנה או ששפך משקה דקודש ולא נהנה ממנו או נהנה ממנו בדבר שיש בו פגם ולא אכל ולא פגמה כלום או נהנה בדבר המחובר לקרקע ובשליח שעשה שליחתו של בעל הבית לקנות תלית ממעות הקדש וקנה לו תלית יכול ימעול השליח נאמר הטאה בשוגגה כאן ונאמר הטאה' להלן לא תשא עליו הטא מה חטא בשוגגה פוגם ונהנה ומה שנהנה פוגם בעצמו שפוג' את התרומה (ג) והוא עצמו ממנו ובתר שפוגם הוא נהנה ילא בדבר אחר פגימיה והניי' כאחד ובתלוש הקרקע ובשליח שעשה שליחתו שאם חרם מדעת בע"ה אף חטאו האמורה במעילה פוגם ונהנה לאפוקי מעל קרע שיראין פגום ולא נהנה או לבוש נהנה ולא פגום ומה שפוגם נהנה לאפוקי דחד קרע חצי שיעור פרוטה ואידך לבש ונהנה חצי שיעור דלא מועלין וברבר שפגם בו נהנה לאפוקי נהנה חצי שיעור ופוג' חצי שיעור דרי פי' לך מקצת חילכת מעילה והבאתי לך ראוי שאין מעילה בקרקעות ועוד אבי' לך ראוי לדברי (ד) דאמרינן

ולא צפירס רכינו שמואל שפרס ענון שהניעו בו וכו' וברייחה היא שאין מועלין וכו' כ"ל וכן השיגו ר' יהושע על הרבנים בכמה מקומות וכן נב' ס' הדבר קשה בעיני לומר שפעלס מעיני הרבנים ז"ל כמה כוונות בש"ס ולפוס מהיפא ר' יוסי לומר דכג טוגלה לבעשה

ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירושי' וליתכשר האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גנדלית חתום (א) אוחן גט שהעד ראשון נקרא עמו ליתכשר דארבעתן דהוא קיימ' ושני יוניס חותמין גנדלית הכי נמי מצי למיפקד דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגנדלית תרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עבריס מוקמינ' להם ואי נמי יוניס אשמאל' דמלהו בקרובים בשר אפילו בסירוגן דכ"ש הוא דהא להרתיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדרי שניהם כשיריס דלא חייש לגנדלית ותנא רידן דחייש לגנדלית דלמא תלחא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גנדלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלחא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גנדלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גנדלית והוא להו ד' אימינ' (ד) והוי לי' שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימינ' ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי :

ד' לט ע"א
ענין מעילה עקב יוסף יעקב יחצאל

ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירושי' וליתכשר האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גנדלית חתום (א) אוחן גט שהעד ראשון נקרא עמו ליתכשר דארבעתן דהוא קיימ' ושני יוניס חותמין גנדלית הכי נמי מצי למיפקד דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגנדלית תרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עבריס מוקמינ' להם ואי נמי יוניס אשמאל' דמלהו בקרובים בשר אפילו בסירוגן דכ"ש הוא דהא להרתיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדרי שניהם כשיריס דלא חייש לגנדלית ותנא רידן דחייש לגנדלית דלמא תלחא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גנדלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלחא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גנדלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גנדלית והוא להו ד' אימינ' (ד) והוי לי' שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימינ' ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי :

ד' לט ע"א
ענין מעילה עקב יוסף יעקב יחצאל

ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירושי' וליתכשר האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גנדלית חתום (א) אוחן גט שהעד ראשון נקרא עמו ליתכשר דארבעתן דהוא קיימ' ושני יוניס חותמין גנדלית הכי נמי מצי למיפקד דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגנדלית תרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עבריס מוקמינ' להם ואי נמי יוניס אשמאל' דמלהו בקרובים בשר אפילו בסירוגן דכ"ש הוא דהא להרתיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדרי שניהם כשיריס דלא חייש לגנדלית ותנא רידן דחייש לגנדלית דלמא תלחא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גנדלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלחא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גנדלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גנדלית והוא להו ד' אימינ' (ד) והוי לי' שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימינ' ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי :

ד' לט ע"א
ענין מעילה עקב יוסף יעקב יחצאל

ולא גרסינן והאי בעד אחד עברי ועד אחד יוני ולא הי' בספרים אלא שרבותינו הגיה' והבי פירושי' וליתכשר האי בעד א' עברי ועד אחד יוני ואפילו גנדלית חתום (א) אוחן גט שהעד ראשון נקרא עמו ליתכשר דארבעתן דהוא קיימ' ושני יוניס חותמין גנדלית הכי נמי מצי למיפקד דארבעתן א"ח קיימ' דאי לא חיישית לגנדלית תרווייהו מבשרנא להו (ב) ועדים עבריס מוקמינ' להם ואי נמי יוניס אשמאל' דמלהו בקרובים בשר אפילו בסירוגן דכ"ש הוא דהא להרתיק אלא שיטה אחת ומשני הא תני דעדרי שניהם כשיריס דלא חייש לגנדלית ותנא רידן דחייש לגנדלית דלמא תלחא אחרא אשמאלה וחד אחרא אימינ' דעברי קמא חתם כהלכת' אימינא ויוני קמא כהלכת' אשמאלה ועברי תנינא גנדלית ויוני בתרא כהלכת' (ג) והוי תלחא אשמאלה והוי לה ימינ' פסול א"ב ארבעה אחרא עברי כהלכת' אימינ' ויוני גנדלית ועברי שני כהלכת' ויוני שני גנדלית והוא להו ד' אימינ' (ד) והוי לי' שמאל' ופסול ולא חס התלמוד להזכיר אלא פסול ימינ' ופסול שמאל' הזכיר המקשה ומה שבפנים לי נתיישב לי :

נהנה מן ההקדש בעוד שמחובר לקרקע לא מחייב קרבן מעילה עד שיתלוש ומה שאנו אומרים בבב' בתר' ד' ע"ט המקדיש בור מועלין בו ובמה שבחוכו הוכו כנוז מים (א) ומים תלושין הן בו שחפר מן הקרקע ונהנה בו דהוא לי' תלוש ולא כפי' רבי' שלמה שמפרש כמו שהצניעו בו חפצים דא"ב הוי לי' תשימישי מחובר וברייחה הוא בפרקן שאין מועלין במחובר לקרקע במסכת' מעילה ד' י"ח והכי תניא (ב) יכול לפונם בלא נהנה או ששפך משקה דקודש ולא נהנה ממנו או נהנה ממנו בדבר שיש בו פגם ולא אכל ולא פגמה כלום או נהנה בדבר המחובר לקרקע ובשליח שעשה שליחתו של בעל הבית לקנות תלית ממעות הקדש וקנה לו תלית יכול ימעול השליח נאמר הטאה בשוגגה כאן ונאמר הטאה' להלן לא תשא עליו הטא מה חטא בשוגגה פוגם ונהנה ומה שנהנה פוגם בעצמו שפוג' את התרומה (ג) והוא עצמו ממנו ובתר שפוגם הוא נהנה ילא בדבר אחר פגימיה והניי' כאחד ובתלוש הקרקע ובשליח שעשה שליחתו שאם חרם מדעת בע"ה אף חטאו האמורה במעילה פוגם ונהנה לאפוקי מעל קרע שיראין פגום ולא נהנה או לבוש נהנה ולא פגום ומה שפוגם נהנה לאפוקי דחד קרע חצי שיעור פרוטה ואידך לבש ונהנה חצי שיעור דלא מועלין וברבר שפגם בו נהנה לאפוקי נהנה חצי שיעור ופוג' חצי שיעור דרי פי' לך מקצת חילכת מעילה והבאתי לך ראוי שאין מעילה בקרקעות ועוד אבי' לך ראוי לדברי (ד) דאמרינן

במו כן במסכת מעילה הרש קלעים בשדה הקדש מעלן ומתוך שמא אבקי מעלה לה כלומר מה שמחבבק על שדה הקדש בקלעים נראה בעיני דמין קטנית יפה להם אבק בין תלוש ולפיכך מועלין בו ומה שאנו אומרים במס' גיטין (ה) בהשולח גט במס' סנהדרין פ' קמא אין מועלין בשערא של עבד דאיתקש לקרקעו' ואין מעילה בקרקעו' צריכין אנו לפרש כגון שעשה בעוזן מחובריס לראש דאי בתלושין ועשה בהן נפה וכברה כמו שפי' הקונטרס' הוה לי' תלוש ואמאי אין מעילה ותו לא מידי :

ב"י ובל תמצא ד' ב' ע"ב :

שאין

חינו דמילתא שלפנינו עור גיליקה ראי' לזי מהאזנרסין כפרק ערבי סתמי דף ק"ז : אמר רב אחא בר יעקב ונריך להזכיר יאיחא מזריס בקידוש היום כהני הכא וטור אח יוס וכתיב דהעל למען מזור וגו' ויזה ייחא מה שהקשה הסור מלי שייחא יאיחא מזריס לקידוש היום עיין בטו"ח סי' רע"א ולא הוא נזירא הכהוב אין קטי' ככל זמ ור"ל בין אם הוא דרסה

סיני (ב) פי' מושבע עלה הקידו' דפתיב זכור את יום השבת לקדשו וכריריו על היין (ג) הברלה דכתיב להבדיל בין הקודש ובין החול ואמרין כל המבריל במ"ש על היין הווינלי (ד) בנים ראויים להוראה וכתיב המשמת אלקים ואנשים אם אנשים משמת וכו' ואמרין את החוקים אלו המדרשות (ה) ומתריץ אלא הא דאמר רבא שבועה דאשתה חור ואמר הריני נזיר אתי נזירות חיילא על שבועה והאמר לאסור יין מצוה ביין רשות שהרי מצוה לשתות כיון שגשבע חייל' נזירות עליוהו :
(ו) ר' יוסף קרא אמר ששמע מפי רבי' קלונימוס איש הומי שהנזיר מותר בקידוש והברלה פי' ר' יעקב טעו הקדמונים בפי' של שמועה אלא ה"פ יין מצוה מאי היא קידוש והברלה ורבייה קרא לאיסור ופריך **(ז) מי איצטריך קרא לאיסור** הרי מושבע מהר סיני הא קידש והברלתא דרבנן ומי איצטרי' קרא למיסר דרבנן כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה וחזר ואמר הריני נזיר אתי נזירות וחייל על שבועה ולשון הרי הטעה אותם (ח) אבל לשון נזיר חלוק מלשון ולדבריהם מושבע ועומד הלא בשאמר שבועה שאשתה ומה העילו במעותם :

ד' לו ע"א **קז"פ"ג מינין יש היתר לאיסור (א) ופי' עיין י' היתר לחיכו' ע"י שאלה**

שאלה שאפילו לאחר איסורו עוקר ע"י שאלה כל נדרי כדאמרין במס' שבועות מי שנדר שתי נזירות ונשאל בו רבי' שמואל פי' האסור לנזיר הית' הוא לאחר לתרוייהו קשיא להו והי"ה לערלה בשתיים אך לדברו יש סייג לפירושי דבנטעי רבעי יש היתר לאיסורו ע"י פדיון אחלי והדר אכלי אבל בשלש שני ערלה הרי הוא ככלאי הברם וכו"ש דאיכ' תלתא לשש ערלה קאמר דאי' בו' הית' לאיסורו ע"י חילול כנ"ל אבל לפי דברי רבי' שמואל אין תיריץ ויש מפרשים יש היתר לאיסורו יש היתר לגרום איסורו שיותר לנזיר בניזר וגבי ערלה נמי יש היתר לגרום איסורו לנטעו אבל לשון הספרי קשה לה דקתני ויש להם הית' לאחר איסורו :

פסחים כ"ד **קיה איסי** בן יהודה אומר בהנאה מניין ענין כז' בהל' קל וחומר בן (א) וקשיא לי בהל' בהנאה היכי נפיק ק"ו מגזיר' שוה דאין ג"ש מופנה למהצה חריץ דמהיחא קרא דבשר בשדה טריפה **(ב) נפקא ליה קדשים מהווצאין חוץ ועוד עובר שהוציא ידו והחזירה** יש

ואמרין וכו' כ"ל והוא בשבועה י"ח : (ד) צריס לריס להוראס וכתיב כשפתיס פי' ההדלתי אה הידווי המבמת חלקים ולנטי' דרבינן דריס פרק כיד מברכין אה חגיביס מבמת חלקים במה משמת מכאן שאין חומרים שיהא חלל על היין ואמרין כדכריותה י"ג : חת' כל החוקים אלו המדרשות וכו' כ"ל : (ה) ומתריץ אלא כי הא דאמר רבא שבועה שאשתה חור ואמר הריני נזיר הית' נזירות וחיילה על בטעה וזה הוא כחומר לאסור יין מצוה ביין רשות שהרי מצוה לשתות כיון שגשבע על כל זה חיילה נזירות עלייהו כ"ל ועיין במפרס ס"ס : (ו) ר"י קרא וכו' מותר בקידוש והבדלה ואמר רבנו יעקב שבע הקדמונים כפירושם של שמועה וכו' כ"ל ור"ל דהדין הוה ילך לו לרבינו קלונימוס מפני שפירשו אלזי כוונתא כפירושא דהייל' דכתיובהא קהמך הש"ס הרי מושבע ועומד וכו' ורבינו חומר כשמו בזה ובכזו בהתי' קהמך ור"ל האל מושבע מהר סיני הוא דלנזיר קרא ע"י הלא הוא רק מדרבנן וזי משום דלשון הרי מושבע חינו מדוייק ידוע דלשון מס' נזיר משונה מכל הש"ס ועוד לדבריהם הוא ג"כ מושבע ועומד כשפתיס שבועה שאשתה ומהל תל הנזירות וזי משום גזירת ההבוי ח"כ מלי פריך מקידוש והבדלה והחילוק כהנה המפרס לית ל' לרבינו והעמיק ב' יראה העעס : (ז) ומי איצטריך קרא למיסר דרבנן אלא כי הא דאמר וכו' כ"ל : (ח) אכל לשון נזיר חלוק מלל הש"ס ולדבריהם קשה הלא כחומר שבועה שאשתה הלא מושבע ועומד ומה הועילו במעותם כ"ל וכבר בארנו דבריו בחוה' ו :

ק"ז (א) ופי' רבינו שלמה י' היתר לחיכו' ע"י שאלה כדאמרין במס' שבועות דף כ"ה מי שנדר שתי נזירות ומנה דהכונה וכו' ואז"כ כחל על הדשבויה עתה לו שני' דהכונה וכו' ורבינו שמואל פי' דיש היתר לאיסורו פירוש הסבור לנזיר מותר לאחר ולהכריותה קטיא הלא מלי דאמר וסי' לערלה בשבועה (כ"ד דהא כל הית' הלא איחא דערלהומה כפירס"ז בפסחים מ"ד : משום דערלה אין איסורו איסור טולס דאחר ג' גנים מותר ככר הקבו הומוס' מס ובגזיר' ל"ז . דהא הני מעולס לא נאכר והפירי לעולס אסור' חן לדברו יש סייג לפדיוני (כ"ל לדברי רש"י עכל לתרץ לשיטתו דלא כפירוש' דנגעט רבני י' היתר לאיסורו ע"י פדיון דהמרינן ר"פ כיד מברכין אחלי' והדר אכלי' וכו' דהיכא תלהא חן כס ערלה קהמך דהית' דיי היתר לאיסורו וכו' כ"ל ור"ל דוודלזי בעלמ'

זכירה שבה דלס לא הי' רק זכירה דכריס בעלמא ח"כ אינה מצוה כפ"ע רק הקדמה והזהרה לקדוש כבה שיהי' היום קודש ל' אלא אה היא מצוה שיש בה מעשה לקדש על חיזה דבר ותיקרי שפיר מצוה כפי ענמה ידע כי מוכ"ג עיין ב"ס נראה דלא כדברי סבתא וכו' שהיקנה דלא הטב בקידוש והבדלה הקנה היא וכו' עכ"ל אמנס כדמלתי לי תנא דנוביעי הר"ן ז"ל פ"ב דשחב גבי הא דבעי רבא קידוש היום ונר חובסה מהו קידוש היום עדיף הדיר או דילמא כ"ח עדיף משום פרכומו ניכא וכפטי' דכ"ח עדיף עי"ם וכתב הר"ן וז"ל ור"ח והיכי דהיין קידוש היום דלורייחא וכו' י"ל דלא דחיין ל' דאפשר לקדמי הריפתח וכו' עכ"ל ואי ס"ד דהפילה לדד הוי מדלורייחא מאי קשה ל' ומה לנזיר לדחוקי נפשי' הלא וודאי כדבריו ונפיקו חנטי' כס ראינו כס סבתא דטונת הר"ן לאו ליתמרר דלא הפך הוי דלורייחא חלל קושטא קהמך עי"ם ודברים של מה צדק הם דח"כ דקארי לה מי קארי לה וכן נראה מדברי מר"ן ככ"י בטו"ח סי' הרע"ה שהביין כן מדברי הר"ן עי"ם וכן הבין הט"ז שס והעמ"ס ההתחמך על זה מפני שיה' להס כמו מילתא דפשיפח דדברים כלזד יואל מן הוורה אכל כפי מה שברנו לא כן הוא והעמ"ס כשהי' מדברי הרמב"ם שקורא לזה דברי סופרים אכל כבר בארנו שאין זה ראי' כ"ל ועוד כהם הלכות חומה טונת הרמב"ם כפשוטו שגרי יכל לקדש על הפס וכמו בכתב הר"ן ז"ל ודלתי לזה דהרמב"ם בלשונו הכיר דזה עוז יהי מקודש על היין עכ"ל וידוע שאין דעו כל הרמב"ם להוסיף על לשון הגמ' אלא וודאי כוונתו כדבריו דפס וודאי קודש לנר חטובה כמו בכתב הט"ז שס ונפיק ניכא מאי דלא קהמרה הגמ' קשמה דקידוש היום דלורייחא כחיכעיהו דכח משום דמיירי שיש לו פה' ומדברי המרדכי פ"ג דברכות אין ראי' דהגא' הוא מעהיק דברי רבינו וכמו במפרס דברי רבינו כן נפרס דבריו : סוף דבר לא מלמחי מטורס מההלכות שיהמרו להפוך רק הסמ"ג ומהר"ן נראה להדיא כדבריו והתפרס כגזיר' וברב"ן כ"ל דאף על היין הוי דלורייחא ע"כ כלפ"ד דהפילה לבד אינו יואל מן האורה גס י' ל"ט לענין לאויחא נשים בקידוש אחר שהא"י הפלל והגשים לא התפללו ור"ל : (ב) פירוש מושבע על הקידוש דכתיב וכו' ונבירו על היין וכו' כ"ל והוא כפרק פ"ג דף ק"ו : (ג) ההבלה דכתיב להבדיל בין הקודש וכו'

ק"ח (א) וקשיא לי היכי נפיק ק"ו מנזיר' דהין גז"ש מופנה למתנה וכו' גס הומוס' כפסחים ל"ד : הקבו כן והמיהייה אה מזיני כיונח כזה כז"ק דף מ' : ובבבלי מקומות אהני גז"ש ומהי קרא וכו' ומה לי קרא ומה לי ק"ו כיון דק"ו יתהן לידרס ולחיותי להומוס' כערבין ט"ו' ד"ה הוי להו ככתבו דגז"ש זה אינו גז"ש גמורה עי"ם וזה יחיה להבין דברי קודש מר"ל לרבותינו לומר כן ומלמחי להומוס' ככסתות י' ד"ה מה להבין ככלו כדמנו כמו סבתא וכו' ח"כ הקבו וז"ל ומינה קשה דכמנה מקומות אהני גז"ש ומפקת מק"ו כדמנה כמנה דוכתי ביטול ושעה ק"ו והדר קהמך הלמוד לומר אלהי גז"ש ומפקת ק"ו עכ"ל ומי יתהן דעיהו ומלמחייהו דהמרינן כן אף במקום כס כ"ל וכל לקיים הגז"ש כמו בכלן דקול לאוקמי' לאיסור חלצה והלפ"ד דמ"ל לרבינו דזה לא מיקרי בני דברים כיון דחלילה גס היא הנאה מיקרי י' ח"כ כדאמרין דחבור גס בהנאה ובכס מותר בהנאה ח"כ עקרינן לגמרי מנו"ש ועוד כ"ל לרבינו דהיא האמה קהמך כיון דמהי' קרא ילפינן גס ח"כרי הנאה ח"כ למה לן למי' מהאי דכוכר הק"ז גיליףמהאי דמי לק"ו רק דרבינו כבד לה כלשון קשיא והיווין כן כ"ל : (ב) נפקא לן קדשים גי' חוץ למתנה כחולן ס"ח : ועוד נפקא לן

ערלה איחא כל הני חלחא חן נטע רבני קבא ג"כ על כס ערלה וכו' קהמך דערלה בשמים ולא כליס וכפי ההלכות לו דבריו מחלכיס וח"ל פירוש לפירושו חן דע"ג דכ"י פי' כפסחים יש היתר לאיסורו חן בחרך החול' ע"י שאלה ולא דעתה מי דבריה לרבינו לפרס ללחמך זמן איסורו קהמך ולהביח ראי' משבועת דגס לאחר זמן יוכל לשחול עליו והלנ"ד דדבר גדול דיבר רבינו כזה משום דלפי מה שפירש הא דערלה בשמים הוא על נטע רבני ונהי דנטע רבני קבא ג"כ על כס ערלה מ"מ עיקר כס ערלה הוא על ג' גנים ור"כ אימימי מתכתח היתר לאיסורו לאחר זמן הערלה ולפי' דומיא דהני לנטעך לפרס כמזיר ג"כ אכל רש"י לפירושו לא הוילך לזה דוק ותכתב כן הוא ועוד משום דלשון הספרי כהביח רבינו כה"ד דקתני ויש להס היתר לאחר לאיסורן כמבט ג"כ כן ולכן הוכרח לפרס כן :

ק"ח (א) וקשיא לי היכי נפיק ק"ו מנזיר' דהין גז"ש מופנה למתנה וכו' גס הומוס' כפסחים ל"ד : הקבו כן והמיהייה אה מזיני כיונח כזה כז"ק דף מ' : ובבבלי מקומות אהני גז"ש ומהי קרא וכו' ומה לי ק"ו כיון דק"ו יתהן לידרס ולחיותי להומוס' כערבין ט"ו' ד"ה הוי להו ככתבו דגז"ש זה אינו גז"ש גמורה עי"ם וזה יחיה להבין דברי קודש מר"ל לרבותינו לומר כן ומלמחי להומוס' ככסתות י' ד"ה מה להבין ככלו כדמנו כמו סבתא וכו' ח"כ הקבו וז"ל ומינה קשה דכמנה מקומות אהני גז"ש ומפקת מק"ו כדמנה כמנה דוכתי ביטול ושעה ק"ו והדר קהמך הלמוד לומר אלהי גז"ש ומפקת ק"ו עכ"ל ומי יתהן דעיהו ומלמחייהו דהמרינן כן אף במקום כס כ"ל וכל לקיים הגז"ש כמו בכלן דקול לאוקמי' לאיסור חלצה והלפ"ד דמ"ל לרבינו דזה לא מיקרי בני דברים כיון דחלילה גס היא הנאה מיקרי י' ח"כ כדאמרין דחבור גס בהנאה ובכס מותר בהנאה ח"כ עקרינן לגמרי מנו"ש ועוד כ"ל לרבינו דהיא האמה קהמך כיון דמהי' קרא ילפינן גס ח"כרי הנאה ח"כ למה לן למי' מהאי דכוכר הק"ז גיליףמהאי דמי לק"ו רק דרבינו כבד לה כלשון קשיא והיווין כן כ"ל : (ב) נפקא לן קדשים גי' חוץ למתנה כחולן ס"ח : ועוד נפקא לן

ואב"י ורבה וכולהו אמוראי דייקי מאי דלא פתחין צהא ולא צהא כולהו ס"ל אין פותחין בהרעה חזן וכו' כ"ל (ג) והאי באלתי למורי צעובדא דרב ספרה דלתי לקמי' דר"י הוואיל ופתי ל"י פותחין בהרעה וכו' לימא ל"י ל"כך עלך ולישרי' וצמר ל"י ר"י דרב נתנן אדעתא דרב ספרה קאמר ור"ס ס"ל דאין פותחין בהרעה וכו' כ"ל ועיין ב"רין ובמ"ש ב"אוח א' והנס מה שכתוב לקמן גימנוס ד"כ אין נדרים נדרים הנכס לא ידעתי לפתרו ופולי זכו הנחה הלימו של רבינו וכוונתו דלפי מה שכתבנו ס"ל לרבינו דפירוכו דפותחין בהרעה היינו בהרעה דהכחא ומקשה ע"ז דל"י למ"ד פותחין בהרעה אין נדרים נדרים חסד דהא שהחא וודאי דהדר ב"י ועיין דלמדין בהרעה היינו הרעה דמשקלא ולפ"ז אולא לה כלה רבינו (ד) חזן ממנדף וכו' הוא דיבור בפ"ע וכ"כ דל"י לרבינו נדרים דף פ"ו דלמדין כס והילכח הך כד דבור כדבור דמי הך ממנדף ועוד ע"כ ומקשה ומגמגם וה"ה לכל דבר מן התורה הגמ"י דדיבור וקרי' ע"כ

ואמאי לא פותחת בהא ולא בהו סבר להו אין פותחין בתרטה חזן מרב נתנן דאמר פותחין בתרטה (ג) ואני שאלתי למורי העובר דרב ספרה הוואיל ולית ל"י פותחין בתרטה א"כ אמאי דמיא לרב ספרה לימא ליה לביית עיילה ולשרייה ואמר ל"י ר' אדעתי' דרב ספרה קאמר ורב ספרה לא סביר' ל"י אין פיתחין בתרטה גימנוס דא"כ אין נדרים צריכין חבם (ד) חזן ממנדף כו' בעלמ' חזן מע"ז וקידושין ה"ה לכל דבר מן התורה התלו' בדיבור וקרי' לאו מן התורה :

קבב פ' ד נדרים עלה דההיא דאתפס ענין ח' הסמכת' ר' כ"ז ע"א ק"י

לא הסכים רבינו לגירסת החוס' גם הא דמיימי רבינו שישו סוגיות מתכונות פ' : לחוקה הכתוב דף ל"ו : לא הסכים ג"כ לגירסת החוס' גם והיא גירסת ר"ח דגם בח"ס גרסין רבינו חזקיה ונ"ל דפעמי' של דבר משום דבש מיימי כל הני דלא היה חזקיה ע"י"ש וגם הרשב"ס שם לא הסכים לגירסת ר"ח וגם לא ניחא ל"י לרבינו לומר דכתיבות מיימי בלכילה זמורות ובח"ס מיימי בלכילה פירוה דל"כ הוה ל"י לה"ש למימי אהדיד כמו שכתבו החוס' גם והחוס' במנחות ל"ח : כהנו צעמס דהוה תוכניות הפוסת וגם מהאי דחוק ג"כ לפ"ק דקידושין דף י"ג : לא ניחא ל"י לרבינו כמ"ס החוס' שם בשם ר"ח דבש מיימי במלוא הכמורה בתורה דס"ל לרבינו דגם בג"פ מיימי במלוא הכמורה בתורה ג"כ כמו שצ"ל רבינו דדבריו מדקאמר פעמא שלא הנעול דלת משמע דניזקין דליכא פעמא דנעילה דלת אינו גובה ולי קשיא מנ"ל דמיימי שם כלל בניזקין נ"ל לרבינו דייק לה יתבס דמקודס זה מקשה לרב ובמאן מדייקת דמיימי וחת"כ פסק ר"פ הילכתא משמע דגם ע"ז קאי ר"פ חמס הא קשיא ל"י מאי חזי רבינו דייק מדברי ר"פ דקאמר פעמא דנעילה דלת ש"מ דשיעבודא לאו דלוקייחא אדרבא דוק לאידך ניכא מדקאמר דאינו גובה מלקוחות משום דלית ל"י קלא ש"מ דשיעבודא דלוקייחא וארז פפא גופה לא קשה דליכא צלמא חומר אליבא דהרמב"ם וכן משמע מדברי החוס' שם ונ"ל דרבינו מפרש דה"ק דלינו גובה מן הלקוחות ולא שייך בזה נעילה דלת דלית ל"י קלא נמא דהא דל"כ עטס ע"ז כדי לנפקי הנעילה דלת וכן משמע שם מדברי רבא ע"י"ש :

ובחוקת הבתים אמר רב יהודה דלא הוי חוקה (ב) ול"כ למימר הכא דל"י כמו איכא דאמרי דהא בבתובות קאמר דאזיל לטעמי' דאכילת זמורת דנאכל בהני שני ערלה ושביעית וכלאים הוי אכילה וגם ההיא דחוקת הבתים ליכא למיפרך דהא לעיל איירי ר' יהודה במילי ועלה קסמך הא דרב יהודה אלא ווראי הוי כמו איכ' דאמרי כמו כן הכא ועוד אמרינן בגמ' פשוט אמר רב פפא הלכת' מלוה על פה גובה מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות גובה מן היורשין כד' שלא תנעול דלת בפני לווי' ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא ארמא שיעבודא לאו דאורייתא (ג) מדקאמר אינו גובה אלא משום תקנה כד' שלא תנעול דלת ובקידושין פ"ק אמרינן אמר רב פפא הלכת' מלוה על"פ גוב' מן היורשין ואינו גובה מן הלקוחות דלית ל"י קלא אלמא שיעבודא דאורייתא (ד) אפילו גבי ניזקין ובגמ' פשוט דמוקי טעמא משום שלא תנעול דלת בפני לווי' אבל גבי ניזקין לא אמרינן אלא ווראי צריכין אנו לפרש דהוה כאיכ' דאמרי כמו כן נמי הכא (ה) ובג' נמי אמרינ' ביומא והתניא נזיר ממורט שמאי אומר צריך העברת תער וב"ה אומר אין צריך העברת תער ועו' אמרינן בהאי סוג' אמר ר' פדת ר' אלעזר וב"ש אמרו דבר א' דתני' אין לו בהן יד ובהן רגל אין לו טהרה עולמית דברי ר' אלעזר ביומא אמרינן דמלתא דר' אלעזר כד' שמעון דאמר בניזיר יניחם על מקומו ויוצא ור' שמעון נמי אומר עלה דההיא סוג' ביומא כמימרא וחבטים דהוי בר פלוגת' בניזיר ועוד דאמרי רבנן ביומא עלה דההיא סוג' אין לו טהרה עולמית' ובניזיר נמי אמרינן מניחו על שמאלית ויוצא ועו' דאמר רבינא ביומא ב"ש צריך ואין תקנה ופלוני דר' פדת אלא כולהו איכ' דאמרי כו' :

ואמאי לא פותחת בהא ולא בהו סבר להו אין פותחין בתרטה חזן מרב נתנן דאמר פותחין בתרטה (ג) ואני שאלתי למורי העובר דרב ספרה הוואיל ולית ל"י פותחין בתרטה א"כ אמאי דמיא לרב ספרה לימא ליה לביית עיילה ולשרייה ואמר ל"י ר' אדעתי' דרב ספרה קאמר ורב ספרה לא סביר' ל"י אין פיתחין בתרטה גימנוס דא"כ אין נדרים צריכין חבם (ד) חזן ממנדף כו' בעלמ' חזן מע"ז וקידושין ה"ה לכל דבר מן התורה התלו' בדיבור וקרי' לאו מן התורה :

קבב סברותו מאי לתולין לאו לתולין ליהווי ענין לקרבן כמח' או בשו"א ר"מ לית ליה לר"מ מבלל לאו אתה שומע הן דתנן בל (א) פ"י ר' דסיניא דשמעת' דר' מאיר בין לקרבן ובין לקרבן אסור דדייקין לחומרא לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך אסור ותולין דמשמע לא לתולין יהא אלא קרבן לפיכך לא אוכל לך לתולין לא אוכל לך מותר דכי נמי אומרת לתולין מה שלא אוכל לך הא מה שאוכל קודש מותר דלית ליה לר' מאיר מבלל לאו אתה שומע הן אבל לחולין דמשמע לא חולין יהי' אלא קרבן אוכל לך ותולין לא אוכל לך מותר לא חשיב ל"י מבלל לאו כיון דאמר לא

ואמאי לא פותחת בהא ולא בהו סבר להו אין פותחין בתרטה חזן מרב נתנן דאמר פותחין בתרטה (ג) ואני שאלתי למורי העובר דרב ספרה הוואיל ולית ל"י פותחין בתרטה א"כ אמאי דמיא לרב ספרה לימא ליה לביית עיילה ולשרייה ואמר ל"י ר' אדעתי' דרב ספרה קאמר ורב ספרה לא סביר' ל"י אין פיתחין בתרטה גימנוס דא"כ אין נדרים צריכין חבם (ד) חזן ממנדף כו' בעלמ' חזן מע"ז וקידושין ה"ה לכל דבר מן התורה התלו' בדיבור וקרי' לאו מן התורה :

קבב פ"י ר' וכו' מרוב השיבוש קשה לעמוד על הביאור והלל"ד דלרבינו קשיא ל"י בהאי סוג' בהר"י הדל מתי דמקיש מקרבן לחולין כמו דלמדין שם לר"מ נעשה וכו' ה"ג ניחא לא לחולין אלא קרבן לפיכך לא אוכל לך הא חכמי מבלל לאו כו' וכן הקשו הגא"ס והר"ן וזהו מתקן כיון דמסיים להו וכן חילוי המפרשים ורבינו מחבר הטעם דלא שייך מבלל לאו אלא בעיקר כהנר

קבב (א) חב' ר' אינו מודה וכו' כמו איכא דאמרי וכו' כ"ל

אבל החוס' בג"פ דף קס"ה י ד"ה אמר הכריעו דגרסינן אין הלכה ולכאורה דברי החוס' טרקים דכן אמר דמיימי כמה סוגיות הפוסת אכל כיון דאין הכנה לה למה

וכי אלא תלמידי דהכי נדרת וחכמים אומרים וכו' כדקאמרינן וכו' כ"ל הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פתח דרבינו חזיל לטעמי' בספק לעיל דלפי' כן חז"ל דלפי' מזה קושיא דהא חיין זה נדר ורק בע"ס מהמיתרין עליו כמוכרז בגמ' מ"מ אין דעה רבינו עונה מזה: והנה בחכמי' הוצא זה כבש רבינו ונקבו עליו דח"כ למה מינו חכמים ליבטל דח"ק דקאמר מהמיתרין עליו ולמה לנו לומר בלבון אחר דפותחין לו פתח ממקום אחר יעווד הקבו דנירופלמי משמע דח"ק במתמיתרין עליו פליגי ובל"ג דרבינו לשיטתו ח"ס דכיון דחזיר פוסק דלפי' פותחין בחרטה לכן מינו חכמים לבנו על הח"ק שאמר מהמיתרין עליו ולאזרו דלפי' זה חומרא דכיון דככל הגדיס חיין פותחין בחרטה ח"כ גס חלוו הדין קן וזולי הח"ק ס"ל פותחין בחרטה לזה אמר לבון מתמיתרין עליו וחכמים ס"ל בעלמא דלפי' פותחין בחרטה לזה אמרו דלפי' זה חומרא ומילא דח"ק גס הירושלמי דלחמת גס ע"ו פליגי חכמים לומר דלפי' זה חומרא ותי' ככל הגדיס כך י"ל ליישב דברי רבי:

קב"ט (א) נדר זכוין נדרי הנזילי נדרי שנגזר נדרי אונסין עממא דנדרי וזוין משום דנענין פיו ולבו שוין כנדריס והא דלא פריך בגמ' והא קיי"ל דנדרים שכלב הינס דנדרים כדמפרש לקמן גבי נדרי אונסין משום האי עממא דפרישית וכו' כ"ל יבאר דנרי דלאורא הא דנדרים שכלב קן ולמה ננדרי אונסין אמרינן לקמן דף כ"ח: גבי נדרי להנזין וכו' דלפי' סיור אלא כשאומר כהמא ומחשב בלבו היוס כה"ג סיורו הנדרים שכלב גבי אונסין אלא אם אמר בפירוש יאסרו עלי לכוול לא מהי מה שמנעל בלבו ולמה גבי נדרי וזוין מותר הא אומר בפירוש קובס חס חני פותח לק מכלכו ומתק דכינו דהנה חק כהדי דכוונתו בנ' דיגרין מהו דקן דרך החטונים ולא מיקר דנדרים שכלב וכה"ג כהנה הח"ס כפי' דקידושין ובגמ' מקומה לפנין דנדרים שכלב גבי הווא דכין נכס' דהתמחן ומלפס אלדעו דיבטל דכל היבט דלפי' כהדי לא מיקר דנדרים שכלב אלא קבה לי' הא וזולי גבי אונסין ג"כ חק כהדי דמפני האונס לומר קן וי"ל דהנה מי בליו יודע האונס חינו יודע דמכוס חונס אומר קן וכן המאנס גופה מהמה כהמחא וכלב שלם אומר קן כדי בלא יאסרו ובחמת יוכל להיות קן דמפני האונס נתר בלבו ע"פ האמת יזה"ו קן משל"כ גבי וזוין הכנ יודעין דדרך האוכר והלקוח קן ומה שמה דביע דפטופה שיק נמי לא קבה לא למימרא דותר לידור קן לפתחילא דהא בפירוש ספקו הכמנ"ס וההל"ס וכפוש"ע סי' רל"ב דאסור לעשות קן לפתחילא כשחליט כזה וליק' דכינו ומקור מקומו סהור מירושלמי דנרסיק לא יח"ל דכרו לא יעשה דכרו חליין אלא דעונה רבינו דלפי' עי"ו שום בעל דמר עקר: (ב) והבי גמי אמרינן גימ' ב"ק דף ס' ו גבי אשה שהי' בנה מיר לא ובעניה כל מי שיהא איהה מחורצו וקפנו עליו' בני חרס שנים מסוגנסי וכפנא הדבר ח"ל חממי ומתרו לא תכונק ו חללא להנן לה וכו' פ"ל:

קב"ט ד' ב' ע"ב ענין ד' נדרים זריוות נדרי הגמרים (א) נדרי וזיוות נדרי שנגזר נדרי אונסין פ"ו דבעין פיו ולבו שוין כנדריס וזיוין וההיא דלא פריך בגמרא כדמפרש לקמן גבי נדרי אונסין הא קיימ' לן דברים שכלב אינו דברים משום האי טעמא דפרישית דהב' אנו סהרי והתם מפיו אנו חיין (ב) והבי נמי אמרינן בכתובות פ"ק גבי ההיא ששבעה דאמרינן לא נחכונת זו אלא להנין לה וכיון דאנן סהרי הוה שבעה זריוין ושרי ושבעת שקר נמי לא הוה ולא לשיקרא איכוין מעיקרא:

קל פ' ד' כ"א ע"ב ענין ההנה נדר בחרטה נדר ד' כ"א ע"ב ענין ההנה נדר בחרטה נדר (א) והאמר ר' יוחנן המגרש אין חכם מתיר כלום אלא בחרטה היינו תרטה דמעיקרא וההיא איתת' לא הוית מיתחא מעיקרא וה"נ משני דרב נחמן אדרב נחמן לקמן (ב) רבא אמר לעולם כדאמרת מעיקרא והב"ע כנון שהחנה כו' רבא לא פליג אשוני דאביי ואשיטתיה דפריך תלמודא רווראי הבי הילכת' אלא לישנא דמתניתין בעי' לאוקמי והא דקאמרינן לעיל כיון שאמר כל נדר שאני עתיד לידור יהא בטל לא שמיע ליה כו' דמשמע דלא רזי נדר והא אמרינן הב' דכיון דיוכר עקריה לתנאי היתם היינו טעמא משום דעל בסמוך החנה ומינדר הלכך לא מצי לשנויי כנון שנדר שלא בפניו:

קלא תנא ד' כ"ד ע"ב ענין נדרי הנזילי נדרי אונסין (א) שבעות שותים כי הבי באומר יאסרו כו' ושרי מה דאיתבע עליו כדאמרינן גבי נשבע לבטל המצוה דשבע' שוא הוה למאי דאישתבע עלויה דשרי וכדאמרינן האומר שבעה שלא אישן ג' ימים דאין פיו ולבו שוים כדאמרינן גבי שבעות זריוין לעיל ושבעות שקר לא הוה דלאו לשיקרא מכונן מעיקרא גבי זריוין (ג) התם בשבעות נמי קשיא ליה היכי הוה שבעות שוא וליתסרו כל פירות דעלמא עלויה כדאמרינן גבי שבעות אונסים לקמן כדאמרינן בהשול' ג"ט אם אוסרת כל פירות דעלמא

לא כו' ר"מ מיתחבט מטיקרו כמו שכתב בבאובאולא דהרמב"ן וכו' ודכינו פתחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין: (ב) רבא אמר וכו' הוא דיביר כפי' וביד' לתבנה דף כ' והגמ' עיי"ש וכינוי כאל חדש דמה שאמרו חכמים פותחין לו פתח ממקום אחר לאו בחרטה ודגש כזה פליג על ג"מ וכמו שפי' הר"ן פותחין דלפי' קיימין:

בהשולח גע דף ל"ה דלחברה כל פירות שבעולם עלי גבי ילדה דלחמה ועוד קשה
 דהא חסר חפציו עילוי ושבועה לא הוי אלא כי חסר נפשו מן הפלא וכו' כ"ל
 ועיי' בהוס' גיעין שיש להם דרך הארה בכל זה כמבואר בס' ד"ה ועודת וחי
 כהנהיג הלג"ד לדעה רבינו :

דפירע חיבו אינו אלא חזון אשמו וא"כ קשה דק מחניחין ל"ל וסלה יהירא היא לזה
 מהרן הרא"ש בשם רבינו דכאן מיידי בפניו ואפי' חמיה מודים בזה עיי"ש וכו' דזה
 א"ש לרבינו עמנו והנה אף אם כי חסרון נכון הוא לא נחה דעמי בזה דהא מ"מ
 לדינא לא לי"מ מזה ולמה לו להרא"ש לכתוב זאת לזה הלג"ד דהא בלווה
 ואכלה אפי' חס' חסן מודה דחייב ובפניו אפי'
 לווהה ואכלה לא מחייב כמו שביאר רבינו
 בכ"ן וא"כ הו' מחניחין ל"ל יהירא היא
 וקמ"ל דפניו אף בלווה פטור ולכן מותר
 במודה ה"ה וזהו שדקדק רבינו לומר דאף
 בלווהה ואכלה פטור דלכאורא למה כו"ך
 לזה ולדינא ח"ש וקושטא קאמר דכזה
 אפילו רבין מודים וביטור דברי הרא"ש כך
 הם ולאמר ר"ח דמיידי בפניו הילכך מחנה
 בעלמא הוא דיהב לה וכו' עיי"ש וכו'
 וכיון דק אף בלווהה ואכלה פטור אף
 דליו ספור כן בדבריו דף מסכנא דעט
 זה דפניו בכל גווי ספור ומותר
 ק ג"ל :

קלב

(א) דנה סבר דהא מהחילתו
 חסר טלכס וכופו ה' חומרי זה
 וזה אכרין ואכל מותר וכו' ובסופו וכו'
 טלכס ואכל מותר ר"ע מהיר והכמים
 אוכריה דרבה סבר וכו' לר"ע מותר אכל
 כשארין מחליף ד"ה אכור ורבה סבר הכל
 מותר לדברי הכל חון וכו' לבון ראשון וכו'
 חסר מעיקרא טלכס ולכסוף היתי חומר
 וכו' ואכדו רבין אכל וכו' בין אמר לכסוף
 וכו' הי גמי וכו' כיון דלא חסר מעיקרא
 כולכס וכו' כ"ל בסוגיא זו האריכו הרא"ש
 והר"ן וכו' וכו' כ"ל כהא דרבה כפי' הרא"ש
 ולא כפי' הר"ן וכו' (ב) בשלמא לרבה
 דחמר לזה ולזה לכסוף כהחילוף מוקי לרביא
 היכא דחמר כולכס לכסוף כהחילוף הילכך
 וכו' כ"ל : (ג) לפי שיטה זו ליכא פירכא
 בלאור דבריו דהא נפרש דלרבה הלוי ג"כ
 כמותר דבריו הראשונים או כמעמיד דבריו
 וכמו שפירש הר"ן קשה עובא דמחי פריך
 לרבה מסיפא נוקמה כמעמיד דבריו וביריבא
 חסר כהחילוף ובסוף טלכס ובסוף חסר
 כהחילוף ובסוף לזה ולזה אלא ודאי לרבה
 היכי דחמר לזה ולזה אף כמעמיד דבריו
 מותר לר"ע ולפ"ו פריך כפ"ר לרבה והטעם
 דס"ל לרבה דכ"ע חס' לכו נדר שהוה
 תקנתו אחר דלו : (ד) ודשמואל בדיניה
 חריפא וכו' כ"ל הוא דיבור בפ"ע ופריך
 לדף ל"א : וזה מעובר בר"ן עיי"ש :
 (ה) ובפרק הבודל את האומנין דף פ"ח :
 מפרש כעמא דבהליכה שולל ובחורה עובא
 שגר כ"ל והטעם מפורש בס' דל שולל
 לאחר זמן השלחה הוי ש"ס דהואיל
 ויגהה מהנה :

דעלמא עלייה גבי הדרא דאלמנה ועוד דקאמר הפצים עילוייה

ושבועה דלא הויא אלא כי אסור נפשיה מן חפציו כדאמרין
 בריש מכילת' ויד נמי לא הוה דאין יד אלא בהלכות העיקר
 אלא שמקצר ברבריו :

ד' כ"ה ע"ב קלב לא

נחלקו אלא באומר אלו היית יודע
 ענין היכי דחמר שאבא בניבכ היית אומר כולן
 כולכס

אזורים (א) רבה סבר מתחלתו כולכס דסופו
 היית אומר זה וזה אכרין והב' מזה א"נ אומר מתחלתו לזה
 ולזה בסופו אמר היית אומר כולכס באבא מותר ר' עקיבא
 מתיר ורבנן אסורה דרבה סבר כיון שמחלק דבריו ועקרא
 לגירי ר' עקיבא אבל כשאינו מחלק ד"ה אסור רבה סבר
 הכל מותר חוץ מהיב' דאיב' למימר תפוס לשון ראשון לר"ה
 וכו' אמר מעיקרא כולכס ולכסוף הייתם אומר כולכס נדרים
 חוץ מאבא איב' למימר תפוס לשון אחרון ואסרה רבנן אבל
 אי אמר מעיקרא לזה ולזה בין אמר לכסוף הייתי אומר כולכס
 א"נ הייתי אומר זה ולזה ד"ה מותר כיון דלא אמר מעיקרא
 כולכס (ב) בשלמא לרבה דאמר לזה ולזה לכסוף דהחלוף
 מוקי לרישא היכא דאמר כולכס לכסוף דהחלוף הלכך ר'
 עקיבא ולא רבנן אלא לרבה בשלמא רישא דאמר כולכס
 בין מעיקרא ובין בסוף ור' עקיבא היא ולא רבנן דאית ליה
 תפוס לשון ראשון אלא סיפא דאמר לזה ולזה כי היכי דאמר
 לכסוף רבנן מודה כדפרישית ואמאי פליגי רבנן אמר ליה
 רבא ולרבה מי ניהא סיפא דסיפ' הרין הוא ראשון הרין
 הוא אחרון כלומר מ"ט ראשון ומ"ט אחרון בתרווייהו
 הוה ליה למימר הותרה כולן (ג) לפי שיטה זו ליכא פירכא
 (ד) ודשמואל כרבינא חריפא הא דשמואל מוקמינן בהמוכר
 את הספינה כדקיצו דמיה ובפ' השוכר את האומנין בהליכה
 ש"אל ובחורה נושא שכר :

קלד

(א) פ"ק דמגילה דף ה' : פריך
 וכו' אכל חסר ד"ה אכור במודה
 הגאה ע"ל וכן יהוה הוס' וכן כהב
 הרא"ש בפסוקו בשם רבינו והקשה דל"כ
 ליקמה בחסר וכו' וחייב דל"כ אף במודה
 מחלל אכור דיוולא בו משכירי עיי"ש
 וביאור דבריו א"כ דהן לקמן מוקם
 שמשכירים יולא כהא אכור אכל כהא
 פשיטא לוי דכל מקום משכירים כיוולא בהם
 והטעם י"ל דגמס היזק ראי' ודאי לא
 יעח גלי משום שפירות ועוד כ"ל לחרן
 דהבוגיא דמגילה סמך אהאי דמחלחין דהא
 הכיפא ודאי אריא כרי' לחמר ויכור אכור
 ממילא דהריבא יש לנו ג"כ לאוקמה
 כה"כ וכו' יש להרן הכיפא לשון דכרין
 פריך מין הגל ולא פריך דריכא הגל הא
 לא קפדי אינטי כמו במגילה משום דאיכא
 לאיקמה בחסר לזה לומר מין הגל וכו'
 אז מיידי בחסר וכו' או דנקטת וכו' אלא
 ונחיי דכ"ה ונקטת וכו' דהרין כן
 משום דהכיפא אריא כרי' וכיון דהא הוא
 לכן במגילה דמינטיה סב אכז גרר' דאין
 בין פריך כפשיטתו ויזהר י"ל דכז אדז
 נופה הוא המקשה כמו שכתבו הסו' כדים
 פ"כ דמגינת והוא דמוקם לה לכיפא כרי' א'
 לזה מוקי כאן כנקטה :

קלה

(א) פירוש ל"ך ולהביא פירות
 אכל לא הכוס טבעה ליראות
 פה במקום הגאה פירות מיפסק וכו' כ"ל :
 כ"ל דטובו דלכאורא יש לפרש כוס לרבו
 עליו לרזה זורך הגאה ובלמה כפי דברי
 הח"מ בפ"ו מה' נדרים מפרש הרמב"ם
 קן עיי"ש והספק אינו אלא כעד הממון
 יוכל לקנות מחלל ומפני זה הרא"ש וכו'
 פירשו ל"ך למשה דמפני זה יבא מהר
 לכה או בעד העצמה יתראה כהא סבו
 ויהו לו חלק טוב אבל גם זה דוחק דה"ל
 להנמי לפרש כוס לרבו עליו לרזה הממנה
 לזה מפרש רבינו דקאי דלעיל להביא
 פירות ומה שכתב ליראות כה במקום
 פירות ומה שכתב ר"ל דע"כ יהו לו הפירות
 בשם ומה שכתב אלא לאו אפי' וכו' זה
 קאי אפשיפוחא דמ' עיי"ש :

קרו

(א) מקום שמשכירים כיוולא בהם
 אכור ולא חמירין השול הגאה
 להקדש וכו' כ"ל דקשה לוי לרבי למה
 כהחמה אכד' מחירי במקום שטעלים
 סכר דיוחיר לו אכדו ובעל האכד' יתן
 הנאחו להקדש ולמה לא חמירי כן במקום
 שמשכירים כיוולא בהם דשחילע
 הכלים והסכר יתן להקדש לזה מהרן רבינו
 דלא חמירי כן אלא במקום מזה כען כהנהגת אכד' ומ"ס אכל את המשיב
 אכד' חוה לקבל סכר הי' מותר להביא אכדו כ"ל קאי אמשנה דלקנת דמחר לו
 אכד' דקשה לוי כפסטה דמהניחין דמחר מחירי אכד'ו למחר א"כ קשה למה
 הפול הגאה להקדש הא אמדיר נשאי ליהנות ממחר לו לזה חסרן דמיידי כשאינו כונה
 לקבל סכר אכל את חוה קאי וכן כהה הר"ן ז"ל עיי"ש :

קלג

(א) אכל ממלח את בני מקרא
 כריך למחוק ודעייור מהל' מן וזן
 את אשתו : (ב) א"ש פ' שחייב כחמסיהו
 כען דגריסה וזאדרה ופסק לון את בני
 דחייב כחמסיהו ולא היפסום וכו' כ"ל :
 הרא"ש והר"ן מפרשים דמה שאמרה הימנה
 א"ע"פ שחייב כחמסיהו קאי אשה ולא
 אגז'ים דכניס מזה הוא דאיכא ולא מובא
 ורבינו לא נראה כן דל"כ כחמסיהו ה"ל
 למימר ולמה חיי בשלון רביס ובקניס לא
 כה רבינו לאוקמה א"ע"ג הקנה אשה
 היא כחמסיהו מ"ט : דחייב האז לון את
 בניו הקניס ד"ל כמו שכתב הרא"ש דזה
 הוא הקנה אשה ולא משנה עיי"ש אכל אני
 מפה חסו הקנה אשה לא מיהני' כמשנה
 והלא כתיב כנהרה פ"ד מנה' ה' על ששה
 ספיקות בורסין את הסרומה והמירין בששה
 דף ט"ו : דהלו ו' ספיקות בלושה ספיקות
 ואלוי י"ל סכס דנהרובה ס' הוא מימרה
 דר"ל משום כ' וכו' כן ונינה וכו' לו
 להביא כייפא מחמסיהו ועוד דהנה אכד'ו
 ל' הי' אכד'א כוה' הי' אלו ופשיע מחמירא
 דאחורא וכו' לו לפסוק ממסנהינו אלא
 ודאי דפשיטא ל' להס' דחין זה עינין
 לשמשנו ואלוי זה כונס רבינו ששה ולא
 היפסו לון קניס : (ג) ובפי' בעל
 קאמר דן ופניו מודים בני כהניס גדולים
 עבד וכו' ובפניו מודים בני כהניס גדולים
 וע' כ"ל א"ע"ג דהלכה כהן מ"מ רואה
 רבינו לפרש דהתי' המנה ככ"ע אכל על
 הרא"ש כפסקו שהביא זה בשם רבינו תמוה
 וכבר תמה ע"י הגור כפי' רכ"א עיי"ש
 ומר"ן ה"כ תיך ברוק דלנתיין ניר לא קי"ל
 ובעל רבינו ש' עינין מן הכיחור לזה הי' משום דנמ' לא מוקמינן זה כהן אכד'ו כי
 רובל' ליהב וכו' ואלוי משום דרבה מוקי מהניחין לעיל דפרע את חוב אפי'
 כהבין ובשלה ע"מ שלא לפרוע וקשה הא כע"כ מהניחין רנן הוא מהאי משנה דהא
 לא"ל רבינו דגם מזה חון ראי' דעול לומר דפניו מיידי וע"ל כמו שתיך הק"נ על
 הרא"ש דהרא"ש ס"ל כמ"ס בס' במרא דמניה כ"י ח' בשם רבינו דמשנה קמא

קלד (אבל)

ד' לח ע"ב עיין ממלח את בני מקרא (א) וזן את
 אשתו פי' וזן את אשתו ואת
 בניו (ב) א"ע"פ שחייב כחמסיהו כגון דפרשה
 והדרה ופסק לון את בניו דחייב כחמסיהו לא הפשוט דחייב
 לון קניס היכי דלא פסק (ג) ובפני' בעל קאמר דון את
 אשתו דמצוה קא עביד דאי לא זיין לחו אחרים זיין לחו כיון
 דאין זה המודר עצמו ובפניו מודה בני כהניס גדולים דאיבד
 מעותיו אבל שלא בפניו פליגי משום דאי לוחה ואכלה אפי'
 חנן מודה דחייב הלכך עמד ופרנס לבני כהניס גדולים נמי
 חייב אבל בפניו אי לוחה ואכלה ודאי הניח מעותיו על קרן
 הצבי ואביריה מדעת דגברא קאי תתפעה להכא :

קלד אין

ד' ל"ב ע"ב עיין דריכא רנל הא לא קפדי אינשי (א) פ"ק
 דמגילה פריך דריסת הדגל הא לא קפדי אינשי פי' כגון בקעה
 בימות החמה אבל חצר ד"ה אסור במודר הנאה :
 ד' לג ע"א קלה בעי רב פפא טום להכוב עליו (א) פי'
 עיין סוס לרבו לילך ולהביא פירות אבל לא
 הוסס שבעת ליראות בה במקום הבאת פירות
 מיפסק ומיול בני בארעי' להביא פירות אלא לאו אפירו לראות
 בהן פי' לצורך הבאת פירות :

קלו מתניתין

שם עיין משיב חסדי' בהרן כפי' להשאילך לא אמרין
 הפול הנאה להקדש דלא מצוה היא אבל אם המשאיל המשיב
 אביריה רוצה לקבל שבר הי' מותר להשכירו להשיב אבירתו :
 אלמא דלא חמירי כן אלא במקום מזה כען כהנהגת אכד' ומ"ס אכל את המשיב
 אכד' חוה לקבל סכר הי' מותר להביא אכדו כ"ל קאי אמשנה דלקנת דמחר לו
 אכד' דקשה לוי כפסטה דמהניחין דמחר מחירי אכד'ו למחר א"כ קשה למה
 הפול הגאה להקדש הא אמדיר נשאי ליהנות ממחר לו לזה חסרן דמיידי כשאינו כונה
 לקבל סכר אכל את חוה קאי וכן כהה הר"ן ז"ל עיי"ש :

ומר"ן ה"כ תיך ברוק דלנתיין ניר לא קי"ל
 ובעל רבינו ש' עינין מן הכיחור לזה הי' משום דנמ' לא מוקמינן זה כהן אכד'ו כי
 רובל' ליהב וכו' ואלוי משום דרבה מוקי מהניחין לעיל דפרע את חוב אפי'
 כהבין ובשלה ע"מ שלא לפרוע וקשה הא כע"כ מהניחין רנן הוא מהאי משנה דהא
 לא"ל רבינו דגם מזה חון ראי' דעול לומר דפניו מיידי וע"ל כמו שתיך הק"נ על
 הרא"ש דהרא"ש ס"ל כמ"ס בס' במרא דמניה כ"י ח' בשם רבינו דמשנה קמא

קדו (א) הן היא ופועה לה תצו דמאיתין וכו' וכן פירשנו בשי דייני גזירות וכו' כ"ל ל"ז מטובר בתום פרק בתרא דהונויה וכלל האשמונים : (ב) אמרי הפול הגלה להקדם אחרת קרי אכסל אבידה דקא מיסהי ומיהו רבלי וכו' כ"ל והיא דיבור בפ"ע ושיך להגמ' והיא ספירות רחבון דהר"ש ו"ל ע"י"ש וכו' דמיירי כבלינו וזהו המחיר לקבל שכר וכו' דסוף דיבור דלעיל שיך כאלו ונריך ונכרס כמכין ; (ג) שך טהב לה אחריות וכו' הוא דיבור בפ"ע ושיך לדף ליה ; ע"י"ש ורביע הכרס לניכסה רבי" : כ"ל ק"ד י וכן דב גירסה הר"ש והר"ן ו"ל כמפ"ח דהכל דר"י מילתא בלפי נפשה יק"י אחרת הגירוסין שהיא פוסרטה כשוכר מכוונתה ומכל אשר ה' חייב לה וכו' כ"מ דכפודה החמין ה' חייב בקדושתו ולא פוקי מניכסה האוס' שם שהוא טהב לה צעח והיבולין שיבא קדושה' מה שחייבה קודם הגירוסין ע"י"ש :

קלה (א) אמר קרא מעשר הכולהך וכתה ה' איהם בפ' הכל מנידין

דף י : וכוונתו להפקי מניכסה ספריים שלנו לגנסי הכולת זרעך ונהה והיא גירסת הר"ן וכבר תמה ע"ז הגאון ר"צ בגיליון וחולי זהו שמיים קשה והסד וכו' לגירסתה אחריתא קשה : (ב) צנות מי צעי שימור וכו' אוקמינן בק"ן וה"ל אכ הימה קטנה לא ילמוד דמיה פיקוק בין בזכרים בין בנקיבה כ"ל ועיין בר"ן : (ג) לכן עמדה מסיחון ועוד דלמרינן בעמדה תמה למשה וכו' י דע דכ"ל בגירסתה חק דף ק"י וכן הר"ן בנכילתין פירשנה כעדה קרח ולרבינו לא יגורא הלי פירושא וכעמו כ"ל דלא חייבו בש"ס ומדרשים שטמה לו חמה למרע"ה כמחלקוהו על קרח ועוד דל"כ אין לך מופת גדול מזה ולמה ה' לו למרע"ה לבקש חס כריאה יכרא וכו' דהגילה לומר דכוונה מרע"ה לניקוס נקמתו מטוב כבודו ושוואלי טוונט יהיה רק כדי ליתן אות חמה על אשיתה חוה"ק דכל מה שאמר הוא מפי הקב"ה ולא מעצמו הגילה כאשר פהלינו קרח ועדתו ולא היה עמידה בשם זהו מופת נריך עוד אין לך שיטה גדולה מזה ודברי רש"י והר"ן כ"ל נהרן דלמחם הקב"ה לא כמעט להשמש ולא נעשה זה האלו ומה עמק מחשבותיו וכן יתן טעם ע"י מפני שהקב"ה ראה יתן אלו ולניקוס נקמת חמה עכודו וכו' יתן אלאן ביהו ובני אוחות למה ולא עביר קב"ה ניכא לתום בלאן חוטאה ודי גמופת אחד שפתיחה פי הלקח דהיא זה האלאן אזה ומופת גדול ונקמה כבוד עבדו האלאן אבל לרבינו לא נראה זה הדין דעלו לזול ממנה לא שמשו בדקק לזה פירש רבינו דמיירי דחמון ועוד דשם דרשינן בעלתא ג"ש דלחל חל חן ים להדין דחלק שם מיירי מנידין קרא ו"ע והיא רבינו ר"ל מהר"ם ונתן דמפרש ג"כ הקרא בעמידה

קמ (א) רישא דקרא בכהנום הרויות דכתיב ואת ראשיהם לא יגלתו ופרע לא ישלחו ואתי בסנהדרין פרע פרע מניור וכתה הדיוט מספר א' ל' יום סיפ' דקרא כמים יכסמו את ראשיהם בכהן גדול מכהיב בתר'

ד' נא ע"א עיין מניור והכפורה של כהן גדול

ד' נא ע"א עיין מניור והכפורה של כהן גדול

ח"כ נהנה מהמותר מפעל המהנה עמנו לזאת הנדר זהו אכור דאף דקונס פרי' לא חיל' ת"מ כמים לו הפיכה יד שיך ג"כ צוה ומלוא דמסאורה האנוש מהתלומי' להסוכר הוא נהנה מהמספיק אבל אש מפלס להסוכר כדאין שוב אין הגהה מהמספיק ק' ל"ל : (ב) חייני משקע שם בליה שלו דמקבל בשקא ש"כונר נתן המס וכו' כ"ל האקד לזה דלפירא קשה מי קאמר היכי דמי דשרי לביני ל"כ ככחיני יטול לעשות בשם הב"ה דאף ע"ז לא הניח לנעמו רבות לזה מתרן רבינו וביאור הדברים כך הוא דעסק הב"ה שם תמיד רשות להספיק כיון דחייני שיך להמרהך כלל זה לא שכתה ביהנה עט הסוכר שם זה לא יק' ביטולו לזה פריך הגמ' שפיר היכי דמי דברי ומנהך שקבל בשקא וכו' כעמון גש המס מהמרהך שוב נכחלק מהסוכר מכל וכל ואין לו רשות רף ליכ"כ בליה ולכן לא גירס רבינו דמקבל בעיקרה כשאר גירסאות או אפי' הר"ן דגירס בשקא ע"ז גש הוא מפרש בעמון דבר קצב למנה דל"כ פירוש ים לו רשות לעשות בשם ב"ה : (ג) כדלמרינן בדרע עם הש"ס דף ס"ב : ה"ד בכירות גריאה כמנהגין ואחינוגי פ"י מסיס כ"ל דע דרש"י פ' רבינו פירוש אחר וחולי שם ב"ה י"ל ור"מ לה י"ח פ"י"ש וכו' מלחית כן ברה"ש ו"ל ור"מ פ"י כמו בתיק ע"י"ש ופסחתי כמנונה לדעתו הקדומה :

קמ (א) רישא דקרא בכהנום הרויות דכתיב ואת ראשיהם לא יגלתו ופרע לא ישלחו ואתי בסנהדרין פרע פרע מניור וכתה הדיוט מספר א' ל' יום סיפ' דקרא כמים יכסמו את ראשיהם בכהן גדול מכהיב בתר'

ועל כללל זכרו חז"ל יודע ה' כללל לנרף אוחיות וכו' דכלל אל ה' ה' רבינו ח"ה ל"י כמד לפירושו דהא דרביק חל חל' הארעה קאם צוה ליתן כעט מה ראה רבינו דכרי אנה לטות פירושו של מפרשו של מאור כמנון ר"י ו"ל י דע דמה שמיים רבינו ומכאמה בימי משה עמדו שמש וירח צביל רחבון לא ידעתי

לפרכו נדך הפסוק ועל פי דרך הדש כ"ל לומר דנכניין כה"ק נהיב צנה צינה בית זול לך מתון לשכך שלמים והמתן ה' בקריעה י"ס כמו שכתוב בשינה כ"ס ספון לשכך פפלה ינו' מקדש וכו' וחלי הגז קרלות מחלמות הם כמון וזול הוא לבון ירובה והארבות כדכתיב הפעס י"גלוי חיי וכו' ומי הוא היחזק הקב"ה והאורה וישראל וכל העולמות כולם זהר ממרע"ה וחולי לכן עלו לזול לומר בלש לא תחוב כל כבוד מרע"ה אין זול ואין עמון לשכך וכן כעס פליה הקב"ה לומר אש כעסם על שקיקי ע' כבוד העבד הקדוש אש הלקיב המחבר בני וכן כ"ל מל"ש סה' לכס לעטוב על המכפסי' אותי בעלמי ע"י"ש ים מקוס לפרכ הא' דרכה וכו' אמרו בשמם והיה דלח אין חורס אין עילס ולמה נבלח וכו' אמרינן חלי כהנה הקב"ה עם מעשה דכריתות וכו' ואין עסק חבורי זה בדרך דש לכן קלמי בענין זה ומי שפרש בדרך פשוט יקבל שכרו מן השמים : (ד) ויומנן היגס על המפורש כ"ל ר"ל אף דיומנן היגס זה הפסוק על עמידה חמה דיהושע ולא על משה רבינו לאו משום דליה כ"י דרשח אלא דהיגס ע' מלי דמפורש בקרא וממילא כלל מלי דלחי מדרש' וכו' שפרשו ב"ה חמות הקודם דרשח דלחל חל' הוא כהמנהיג י"ד ובעש"ה כ"ה י"ש :

(ה) כ' ל' י"ד מודה ולא כו' מהנהגה וכו' כ"י יוכי וכמה מודה דלא הוי כמתנה [כ"ל חס השקיד בכ"י ג' ומין כדל"ש וכו'] ור"י"ל כדכ"ל כ"ל :

קלט (א) פ"י ביזנס או צנחוח מדקדך שניקנן דבר מועט וכו' ים

לעין דמשמע דלח מפלס צנד המנהך או הדיח הדד כדדך בכירותו שרי ולא משמע קן צבל דכתיב ורבינו עמנו לעיל סימן קל"ו כדב' דלח חמיו אף כספול שכרו להקדש רק כהשגח אציה משום דהוי מליה אבל לא כדכ"ל אציה והאנ"ד דהנהגה הרב"ה ה' הקבו ככאן לו הפיכה יד למש ברי ה' למרינן בערין כ"ל י דהמפיקר יטול לאסור ביהו על הסוכר ופיין כד"ן כשביא ע"י"ה הכנה הינוס וצסס רבינו מרן דה"מ בשקדש או בקונס כליי אבל בקונס פרמי אין ביטולו לאסור ע"י"ש והנהגה ים לדקדק דל"כ אף בים לו הפיכה יד להמפיקר היקד יטול לאסור על אחרים ולהפיקר להסוכר שלא יוכל להפיקרם הדיח כדד או המרהך לרמוך ט' לזה הירן רבינו דמיירי בלחם כמסוכרין כפחות מהמקא

ח"כ נהנה מהמותר מפעל המהנה עמנו לזאת הנדר זהו אכור דאף דקונס פרי' לא חיל' ת"מ כמים לו הפיכה יד שיך ג"כ צוה ומלוא דמסאורה האנוש מהתלומי' להסוכר הוא נהנה מהמספיק אבל אש מפלס להסוכר כדאין שוב אין הגהה מהמספיק ק' ל"ל : (ב) חייני משקע שם בליה שלו דמקבל בשקא ש"כונר נתן המס וכו' כ"ל האקד לזה דלפירא קשה מי קאמר היכי דמי דשרי לביני ל"כ ככחיני יטול לעשות בשם הב"ה דאף ע"ז לא הניח לנעמו רבות לזה מתרן רבינו וביאור הדברים כך הוא דעסק הב"ה שם תמיד רשות להספיק כיון דחייני שיך להמרהך כלל זה לא שכתה ביהנה עט הסוכר שם זה לא יק' ביטולו לזה פריך הגמ' שפיר היכי דמי דברי ומנהך שקבל בשקא וכו' כעמון גש המס מהמרהך שוב נכחלק מהסוכר מכל וכל ואין לו רשות רף ליכ"כ בליה ולכן לא גירס רבינו דמקבל בעיקרה כשאר גירסאות או אפי' הר"ן דגירס בשקא ע"ז גש הוא מפרש בעמון דבר קצב למנה דל"כ פירוש ים לו רשות לעשות בשם ב"ה : (ג) כדלמרינן בדרע עם הש"ס דף ס"ב : ה"ד בכירות גריאה כמנהגין ואחינוגי פ"י מסיס כ"ל דע דרש"י פ' רבינו פירוש אחר וחולי שם ב"ה י"ל ור"מ לה י"ח פ"י"ש וכו' מלחית כן ברה"ש ו"ל ור"מ פ"י כמו בתיק ע"י"ש ופסחתי כמנונה לדעתו הקדומה :

ד' נא ע"א עיין מניור והכפורה של כהן גדול

קמ (א) רישא דקרא בכהנום הרויות דכתיב ואת ראשיהם לא יגלתו ופרע לא ישלחו ואתי בסנהדרין פרע פרע מניור וכתה הדיוט מספר א' ל' יום סיפ' דקרא כמים יכסמו את ראשיהם בכהן גדול מכהיב בתר'

(יד) ומה שנהגו לומר ג' פעמים שכן רוב דברי חכמים וכו' כ"ל וכו' דגם זה לשיטת רבינו לכאורה קשה ולכן מהרזן שכן רוב דברי חכמים משל"כ אי קאי על העבר ח"ט בפשיטות משום דהוי הדרה נדרים ז"ל ג' פעמים מותר לך : (טו) במנחות צפרק ר' יבמהאל וכן הלוח העל צפרק מלת חלילה וכן רוב דברים כגון מותר לך וכו' כ"ל: (טז) אך לפי עמדה רבינו ע"מס ג' פעמים כמו צהיח נדרים ועוד הוסיפו במחזורים ישיבים לומר חוץ מנזירה היבוב והקנה הקהלות שהיו מדמים בזהו היתר נדרים שעברו וכו' כ"ל: (יז) וטעו בזהים וכו' וגדרי נדרים וטעו"ו ונזירות כ"ל וכו' אלא בדעה המקום וכו' וזיבור ולא מישהרי ובהכי נמי לא מישהרי חזק כיון ד"ד וזיבור הן מסתמא

זכרון וכו' כ"ל וכו' דעל אלו לא מהני הדרה לא על העבר דהדר לאו דעמייכו הוי אלא בדעה המקום והקנה והכ"ד ועל להבא נמי לא מהני כיון דהכ"ד והכנה מהזיבור וודאי זוכרים ההנאי בשעת הדרה א"כ עקרוה להנאה וקיימוס לנידרה דהמרינן בהאי שמעיה ומה שכתב חייבי מלוה ר"ל מה שמפשיטין להלוה בשעת אין לי וכיוצא בזה : (יח) ועוד דלא איהקן אלא משום דבשל יחידים קיל וכו' ואלא קילא לא דרשינן וכו' כ"ל: (יט) ומה שחקנו לומר ביוה"כ וכו' ופעמים יוה"כ נקרא ר"ה כדכתיב ציחוקאל מ' נדר"ה בעשור להודש ודרשינן בערכין דף י"ב חזירו שנה שר"ה שלו בעשור לחודש הוי אומר זה יובל קך פיר"ה כ"ל וכו' דיובל הוא ביוה"כ :

הבאי הן פורחין באויר (יז) וטעה בשתים חדא דלהבא הוא כרפרישית ועוד נדרגי יחיד משתרי בהכי ונדררי רבים בשבועת גזירת ב"ד ושבועת אלמנה וחייבי מלוה אינן בכלל שאינן תלוין בדעתו בלבד אלא בדעת המקום וב"ד בציבור לא מישחרי בהכי חדא כיון דב"ד דציבורא הן מסתמא זכורין הן או כולו או מקצתן ולא מישחרי דהא איתעקר תנאי כיון דזכור בשעת הדרה (ית) ועוד דלא איתקן אלא משום בשל יחידים קיל ושל אלמנה קיל אבל דציבור לא קיל ומשו' דקול' דרשינן ואדלא לא קילא לא דרשינן ואפילו דרשינן לא מהני כרפרישית (יט) מה שתיקנו לומר ביה"כ ולא בר"ה כמו שהוא במשנה משום דיה"כ בטל מכל מלאכה ואיכ' כנופיא טובא וסמוך הוא לר"ה ופעמים יה"כ נקרא ר"ה כדכתיב בר"ה בעשור לחדש איהו שנה שר"ה שלה בעשור הוי אומר זה יובל כך פי' ר"ת :

סליק מסכת נדרים

מסכת נדה

המה (א) קשיא לן האי אפי' אפי' קאי וכו' דהנן האבה מעמאה כחדל וצפוחה מוכחדל וכו' צריש יוצא דופן דף מ' תנינן לה ובהאי ליטא ומשמחין בכל שהוא והפי' כעין החדל וצפוחה מכלן עיי"ש ורבינו לא דקדק בלשון וכוונתו הוה או חזי י"ל בזה דהקשיתי בלשון המטה הרוכות בלשון למה

משניות גירי צפר משל'קמא דנעמחין ונעמח לנה ומפקידה לפקיד' ומשום חששא שמיא חישהכי צביה החיזין לזה קמ"ל רבנא לא מיבעי ב"כ דאיה לוי שיטורא דחייבינן דילמא חישהכי צביה"ח אלא אפי' בפתום מכלן נמי חייבינן לזה וככן י"ל לומר דטונה רבינו להנאי מכל אלו הפירושים לזה הסמינו דהחדל ר"ל אפי' משבו ולא לעניין מראה חרדל וחירון השני לא יתא

ס"ו ע"א
 ענין טיפת דם כחדל
 לן האי אפילו אהאי קאי אלימא אטיפת דם כחדל יושבת עליו ז' נקיים וה"ק שאפילו רואות כ"כ דם מעט שהוא שיעור קמן כחדל והא ק"ל בפ' יוצא דופן שאפילו בפחות מכן מטמא דהנן האשה מטמא בכחדל ובפחות מכתחדל אלא אשבעת נקיים קאי וה"ק אפילו רואה דם כחדל בראיה אחת יושבת עליו ז' נקיים אע"פ שאינה רואה אלא שעה א' (ב) א"כ אפילו ראייה א' ה"ל וטיפת דם כחדל מאי אתא לאשמעי' ויש להרץ דהכי קאמר ר' זירא בנות ישראל וכו' דדעתיהון דמחמירין אעצמן משום דאמרי אנו דחוינן השתא טיפה כחדל (ג) דלמא טעינן השתא לא ראשונה ושמא אני עומרת בחוך אחר עשר יום שבין נדה לנדה וזבה גמורה וזה ראייה שלישית היא וצריכי' לישב ז' נקיים (ד) ועוד יש לתמוה למה החמירו כ"כ והלא אלו הוי זה ברור שראתה שני (שני) ימים קודם הוי לה לראות בשפע יש לומר וודאי אינה זבה ואין זו אלא ראי' ראשונה אפילו הוי מחמירות ויושבת ז' נקיים :

קמה היא דאמרינן
 על עצמן אפילו רואה טיפת דם כחדל יושבת עליו ז' נקיים (א) קשיא דהנן האשה מטמא בכחדל ובפחות מכתחדל אלא אשבעת נקיים קאי וה"ק אפילו רואה דם כחדל בראיה אחת יושבת עליו ז' נקיים אע"פ שאינה רואה אלא שעה א' (ב) א"כ אפילו ראייה א' ה"ל וטיפת דם כחדל מאי אתא לאשמעי' ויש להרץ דהכי קאמר ר' זירא בנות ישראל וכו' דדעתיהון דמחמירין אעצמן משום דאמרי אנו דחוינן השתא טיפה כחדל (ג) דלמא טעינן השתא לא ראשונה ושמא אני עומרת בחוך אחר עשר יום שבין נדה לנדה וזבה גמורה וזה ראייה שלישית היא וצריכי' לישב ז' נקיים (ד) ועוד יש לתמוה למה החמירו כ"כ והלא אלו הוי זה ברור שראתה שני (שני) ימים קודם הוי לה לראות בשפע יש לומר וודאי אינה זבה ואין זו אלא ראי' ראשונה אפילו הוי מחמירות ויושבת ז' נקיים :

קמו הנשאר
 לחכם וטימא לא ישאל לחכם ר' ע"ב ענין הנשאל לחכם בכמה דוכתי' אתי לקמי' דפלוני ואמר את' לקמי' ושרי ה"פ הנישאל לחכם וטימא לא ישאל לחכם וכו' אדם הבא לפני חכם אחד לישאל דבר איסור או דבר טמא ואמר (א) או טימא אותו דבר חכם לא ישאל לחכם אחר ויטהר אותו חכם שני אותו חכם שני לא יטהר ולא יתיר כיון שיודע שחכם אחד

קמי' (א)
 לא יטהר ולא יתיר וכו' כ"ל ומשמע מדבריו דלפיכך מזה אם חכם הראשון הוה והכני נראה לו לזכור משיקול דעתו אין חכמה וכו' ואין חולקין כמד לנך ופשיטא דלדעת הראשון והרשע"ל דאין העטק משום כבוד החכם אלא משום

מפי אחד ד"מ תמיהי ולא ידעתי לכוף דעמו דההס מיידי ציסקול הדעת דכוניא... דעלמא אולא כחד מיטייכו כדלמנין פס והאי ציסקול הדעת שכהבו הפוכים צעיינ...

פסוק דכו' תחילת דלכורה כמו שכתב הר"ן כע"ק דעט"ס ודחי דכנה"ב לא... פייך זה ודחוי להכרעת הש"ך כ"י חמ"ט ס"ק ל"ט שהג"ב על הרמ"א וגם דברי...

אחר טימא מה שהוא רוצה לטהר (ב) וברב' התלו' בסברא ובאומדן דעתו כגון רם נדה שאינה תלו' אלא בסברא ובראיות העין אם הוא אדום או לבן זה אומר אדום הוא וזה אומר אינו אדום אם באת אשה להראות את דמה לחכם אחד וטימא כגון זה אין חכם אחר רשאי לטהר מה שטימא ומה שיאמר אותו חכם אין אחר רשאי להתיר ועל החכם הוא אומר שלא יטהר ולא על השואל דהכי אמרינן בנדה פרק כל היד התקנתה ילחא אייתי דמא לקמי' דרבה בר חנא וטימא לה לקמי' דרב יצחק ודכי ומקשה היכי עביד הכי והתניא נשאל לחכם וכו' ולא מקש' היכי עברה מבלל שעל החכם הוא מזהיר ועוד דמקשה מהאי ברייתא חכם שטימ' אין חבירו רשאי לטהר ותו ליכא למיפוך כלל (ג) אבל קשה לי עוד מהא דיבמות דאמרינן נפקי שיפורה דפלוגי ואסרה ושיפורה דפלוגי ושירי :

בעלי הוס' כפי"ב דידה ד"ה דאמר' כמיך עי"ש וגם הרמ"א פסק כן כפי' הג"ל והש"ך כפי"ב כ"ה הפ"ג על הרמ"א והארי מחילת כ"ק"ס דברי הרמ"א נכונים והמיהס' דהר"ש בפ"ק דפי"ז סי' ג' ופ"ג דמלוין סי' ז' כהנ' להדיא כן דדוקא אם חולק עליו כבנדה ובציסקול הדעת עי"ש והש"ך כהנ' דהר"ש צהלוין נמתך אחר דברי הוס' תמימי לו יפי קראם לא ה"י מוכיח ליה לדינא ה"י לבאר עכ"פ ועוד ההל' חזקן דגם כפי"ז כהנ' כן והא' דמת' כפי' עובדא דמלוין מיידי כפי' שביטו שניהס יחד כנה"מ הוא הדק דה"מ לבטוי דאמר' כמיך אלא חדא מיטייחה נקיפ' וכן נהנ' עס דהש"ש עי"ש ומ"ש דההוס' כפי"ב חלקים ע"ז לא ידענא מאי קאמר מר דלכרעא משט ראי' להישוד דהסכימו לפירש' ח"ך מה שכתבו ח"כ ולכאורה ה"י נראה פשט ההלכה דנדה דאמר' כמיך ולקך האמן לדבריו וכו' עכ"ל אין זה אלא לכאורה אבל לפי האמת הסכימו לפירש' ומה שהביא ראי' מהג"א כבס מהר"ח דפרק ח"ט דמולק ע"ז ומעטא נראה מדכתיב הג"ה"א דעובדא דפ' ח"ט מיידי כפי' שביטו שניהס יחד כנה"מ ולא כתבו משום דלגמרי' כמיך ומפני זה הביא ג"כ דעת הוס' במ"ב עכ"פ והסמ"ג דפליגי ע"ז ואין זה כלום דהא הר"ש כפי"ב עכ"פ כהנ' ג"כ הירוש' זה ועכ"פ טעם מפורש דדוקא אם הולקים כבנדה אלא ודחי דהא מיטייחו נקיפ' וראי' דהא הר"ש צהלוין בלחמ' כהנ' הירוש' זה ועוד ראי' דהא הג"א מביא זה כבס כ"י בעל הוס' והפ"ש עכ"פ ה"י הביא ג"כ כבס כ"י ז"ל ואיך יהי' דבריו כותרים זה אה זה ויהר' ל' לומר בזה ולפשט כל העקומות דכ"י בעל הוס' לא יפסא ל' כהנ' חירולא דלגמרי' כמיך ועממא ג"ל גדלה הזכיר הגמ' זה כמו שהזכיר זה בנדה ובפ"ג ולכן מתר' כפי' שניהס ישיבו יחד כנה"מ וכזה ח"ש דהר"ש צהלוין כהנ' דאמר' כמיך וכפי"ז שהביא דברי כ"י לא כהנ' זה הירוש' ולכן ההג"ה"א שהביא ג"כ כבס כ"י כהנ' הירוש' אהר' וזהו מדוקק לבון הג"ה"א עי"ש אבל לדינא ס"ל ג"כ דלא כמיך אקבלתו רשאי להתיר ומ"ש הש"ך לדיניו הנכרא

קמו המפלת אמר רב ירמיה בר אבא

עין גוט חייס ופינו חלס

אמר רב הכל מורים (א) גופו תייש ופניו אדם גופו אדם ופניו תייש ולא כלום לא נחלקו אלא שפניו אדם ונברא בעין אחד כבהמה שר' מאיר אומר מצורת אדם וחכ"א כל צורה והא איפכא תני' ר' מאיר אומר כל צורת וחכ"א מצורת אמרו לו אי תניא תניא וקשיא לן בגויה טובא חרא דר"מ חשוב ליה ואפילו כולה בהמה וחיה בדקתני מתניתן המפלת מין חיה ועוף ובהמה בין טמאין וכו' ועוד הא לעיל אמרינן טעמא מקראי ועוד רב יהודה אמר רב אמר נמי לעיל אמר רב יהודה אמר רב לא אמר ר' מאיר אלא הואיל שבמינו מתקיים אלמא אית לי סוגיא דלעיל ועוד הרי ר' יוחנן אמר לעיל הואיל ועיניה דומות לשל אדם והבא קמפליגי לר' מאיר ותירץ מורי (ב) בתרתי פליגי ויולדת חיה ועוף ובהמה מבל וכל דר' מאיר סבר לירה הוי מבל הני טעמא דלעיל וגם משום הואיל דבעינו מתקיים הואיל וכולן מין שלם (ג) ורבנן סברי הואיל מבל וכל אין דומין לאדם אבל אם דומין לאדם במקצת אז הויא לירה דהואיל ויש בו מצורת אדם ור"מ דוקא בשבולה מין בהמה וחיה שבמינו מתקיים אבל אם יש בו מצורת אדם אינה חשובה לירה עד שיהא בו כל צורת אדם ובתרת פליגי ונמצא שר' מאיר מחמיר בשבולה בהמה חיה ועוף ומקיל בשיש בו מצורת אדם ורבנן מקולי' בשבולה חיה ועוף ומהמירי' בשיש בו צורת אדם דרבנן לא חשיבא לירה אלא א"כ יש בו מתולדת אדם ומשום אדם הוי לירה ומהיכי דייקינן דהא מלחא דרבנן מחמירי' בשיש בו צורת אדם מדקתני במתניתן והבמים אומרים כל שאין בו מצורת אדם אין ולר' הא יש בו מצורת

וגם על הר"ש ח"ה המה שכתב בפ"ק דעט"ס על הני הכי עובדי דמיידי שבה דהכר לפני שניהס יחד כנה"מ ור' ה"י דברי התמיר החילה עכ"ל הא להדיא מבואר כפי"ב דה"י דברי המהיר החילה וה"א לומר כס כלל כהנ' דכדכר לפני שניהס יחד כדמוכה למעין כהני כוגיות וכפרט ככוגי'א דפ"ב וכן קשה לי על סמ"ג עשין קי"א ח"ך כבס י' לתק קתא דמטוס עובדא דפרק ח"ט נהנ' זה עי"ש ולא ס"ל לדבריהו דבתהיל' הוורו להלכה ולא למעשה והת"כ הוורו למעשה ולפי"ז ח"ש חלל מי הכריחה לומר כזה ולהקשות והתמור אזלי ביה לכה גירכא אהרם בגמ' וכן משמע קת' מדברי הכת"ב ש עי"ש כנהגות הכת"ב ש ור"מ ח"ש חלל מי הכריחה לומר כזה ולהקשות והתמור אזלי ביה לכה גירכא אהרם בגמ' וכן משמע קת' כמי (א) גופו תייש ופניו אדם חלל מי הכריחה לומר כזה ולהקשות והתמור אזלי ביה לכה גירכא אהרם בגמ' וכן משמע קת' כמילתא ח"י ועוף וכו' כפי"ז (ג) ורבנן סברי לא הוורו לירה הנחיל המכל וכל אינן דומין וכו' ור"מ כהנ' דדוקא כשגולה וכו' כפי"ז ודעמו מדעת הוס' דלפי"ז קשה שינוי השגון כמבואר בתוס' והא דלא נהירא ל' לרבינו גירכא ר"ח דגרים צברייה' ר"מ אומר מטרה וחכ"א כל נורא וזהו פשוט יורה לן לדחקי נפשין לנפ"ד דקשה עובדא לפיר"ת ה"ך אפש' לומר דלחמית' צעיק לפי האמת כל עורא חס' הא כמשמענו וכן כמשנה דכסודר הנוכח מקודם כמשמענו הניחן מפורש וחכ"א עד שיהא בו מטרה חלל מי הכריחה לומר כזה ולהקשות והתמור אזלי ביה לכה גירכא אהרם בגמ' וכן משמע קת' דכיון דרבנן כמנהגי' ודכסודר קאי על ר"מ דמיידי כנה"מ סביר קאמר' עד שיהא בו מטרה חלל ולא דקדקו בלבן בין מטרה וכן כל נורא חלל צברייה' פליגי בזה גופא וכן כפי"ז לפירוש רבינו הא דפריך לרוב מברייתא ולא עמתייתין חלל לרבינו נראה דחזק לעורר כן לפי האמת דרבנן דמתייתין לא דקו בלבן ח"ך י' ליעין לפירושם של רבנן על לבן חמית' כבטוח דאמר' עד שיהא בו מטרה חלל

בכפי"ז דנדה איפכא חני אומר דודאי זה אמת לדינה כפי מה שביאר הוס' צהלוין מ"ד : אבל גם לדבריהו כפי"ב הסכים ג"כ לדין זה ד"ל רש"י הגמרי' כמיך דפייפא ג"ה לכבוד וכו' אבל לא הוה מחפיק ל' לא הוה כמיך עלה עכ"ל והנה נראה להדיא דרש"י ז"ל כהנ' מתחילה כפי מה שביאר הוס' דבריו והת"כ כנה"מ חזר בו לזה חני לומר דרש"י חזר בו מהפירוט אבל לא מן הדין ומטוס דלא קאמרה הגמ' אלא ג"ל לרש"י דלא חזר בו ומתייראו הראשון רק דרש"י מפרש דאמר' אינו לבן קבלה מפי רבו אלא אפשימות כבנדה דפשיטא ל' דפאר וראי' מלשוגו שכתב דפשיטא ל' ועוד ג"ל דלגן חזר בו כפי"ז ז"ל דאין שייך במראה דם זה שה"י לו קבלה דמקור והלא גם ככה ודחי דה"י לו קבלה על דמים טהורים אלא דלפי ראות עיניו דמה לו דזה חזקן דם כהנ' וכו' רב ינחם שטירא כמיך על חמתו ודעתו לא על קבלתו וזה דוחק' לומר דעל מדכנת מלאה זו ה"י לו לרב ינחם קבלה דמקור וכו' לא היה לו קבלה זו דלא נראה כן דהא מיני דמים הטמאים פניע כמשנה ואין בזה מחלוקת ועיקר המחלוקת מסתמא הוא על דם זה כהנ' יודם דמה אמר דזא ממני דמים טמאים ומר אמר דהוא מהטמאים ואיך שייך בזה קבלה ולכן חזר בו כפי"ז דעדיין לריבין לשיעור קמא חלל בקבלה מודה רש"י דיכול לחלוק ולהתיר וע"ל להביא ראי' לדין זה דהא לדעת הראש"ד והרשב"ה הוא מטעם הר"א ח"כ כבזו י' לו קבלה טהור טהור וכו' מודה הוא איכורא כעטור ואנו חס אחד ימעה על טמון שבוטא חלב שייך בזה מלא וכה"ה חני דטוחה וכשלתא חי פליגי כבנדה ח"ש כיון דבנדה של חכם הראשון נטהה להתמיר פסיר שווי' עליו חר"א והר"ש ע"ז חבן ג"כ הכיט משום דהוא אשה שהקנה פ"ז הר"ן

הוא ולבן עד משמע דרבנן מחמרי בזה פ"י וקשה דהא דברטא דאורה חלם ר"מ מחמיר טפי דבעי כל אורה וי"ל כיון דעל מלי דלחמ ר"מ בנחמה מחמרי רבנן ספיר שייך לבון עד חצי"ג בדבר אחד ר"מ מחמיר- טפי וכג"ג מליט נפכחים ל"ב : בסוגיא דשיעור מעילה דרבנן מחמרי דבעין כזיה ואנא שאלו חומר עד שיהא בו ט"ס חצי"ג דכבוד פרומא וליכא כוית רבנן מקילי טפי כמו בחניא ש"ב בחידך ברייתא דלחא שאלו חומר ש"ס וחכ"ל לתרומה עד שיהא בו כויה עיי"ש בסוגיא וי"ל לרבינן דר' ינאי ור' יוחנן חצי"ג דלחמי לר"מ טעמים אחרים הוחיל ועיניהם הונתה לפניהם בשל חכם או דמות לשל חכם מ"מ ס"ל טעמא דיתרה שנלחך בזה ב"ב דלי לא סימא הכי תיקשי להו קך ברייתא דבעי לר"מ כל אורה מחי טעמא חך מדברי החוס' דר"ם הוחיל ובמיטו התקיים נח משמע כן עיי"ש ה"ט וחס נלחמ דלח טעמי להו קך כרייתא קשה דל"ב למח לא מקמי גמ' מוחה הכרייתא על דברייהם לכן כ"ל דקף נכבדחס ס"ל דלר"מ בעיין או בהסמך שלימה או חכם שלם והסבדל נותנת כן דגלא זה חין זה כרי' כלל כן כ"ל :

קמח

(א) וזהו דבר דכר' וכו' וכו' חסדא עכוקה במסכות וכן פיר' דר' חנינא ור' דמכללא דיר' נלחמה הויה דרב יהודה דלח מוקי ר"י בעכוקה בטהרות חלל כה"ס מפרש מהניחין דלעיל חליצא דר"י הכי והלשון מוכיח כן דמחן דמחני סא חנוכה למילתא קמי' וכו' כ"ל דע דרבינו חינו מפרש כפירוש' וטוב' חלל כפי' השני של רש"י והוא פירושו של רבינו מנחם ומה בסקבא רש"י דהא רב יהודה טפס מוקי מהניחין דלעיל , לטהרות לזה מחקך רבינו דהא חמירין לעיל דף י"א : דחדח מכלל הכרייתא חיתמר ומפרש רבינו כפי' רש"י שכוונו החוס' דקך דר"י מכללא דכר' בר ירמיה שמעין והנה החוס' הקבו טס על פירוש' ש"ב דהא כהניחא לא פ' שמואל דמיידי בעכוקה בטהרות חלל רבא דייק בסניקין וכו' עיי"ש וי"ל לחקך ע"ס מה שכתבו החוס' דקך י"ב . ד"ה חסא שהקשו מלי קמ"ל שמואל הא מהניחין הויה וכו' שהיה עובדא לפתח חס' ביהה וכו' עיי"ש מה שתינונו קמי' ולרבינו רש"י נראה לחקך דהא דשמואל קמי' חתמיהו ומהמעיעו מהניחין מיירי חף בלחם חלן לה ווסח דלחוסה לנמש עד שהדוק דשכח מהניחין נראה דנויירי ז"ס לה ווסח דהא בנשים דדיין בעהן מיירי טס ודדיין טעהן יש להם ווסח ודפריך גמ' טס בסוגיא עיי"ש וזה קמ"ל שמואל דמיידי חף בחין להם ווסח והנה ע"ז גופא קשה מלי קמ"ל פשיטא דמכ"ס שמעיין לה וי"ל לדיוקא קמ"ל

מצורת אדם היא ור' ור' יוקינן לרבנן אבל לר' מאיר לא חייש לצורת אדם אם לא יהא בו כל צורת אדם ומשום הכי נקט רבנן פלוגתיהו כל שאין בו מצורת אדם דברא נמי פליגי בח' ועוף ופליגי בצורת אדם פ' מהר"י :

קמח האמר שמואל חרא זימנ' בדמסיק ואזיל מדרב' בר ירמי' אי בשאינה עסוקה האמר שמואל כל לבעלה לא בעי בדיקה דאמר רבה בר ירמי' וכו' ואוקמינ' בעסוקי בטהרות ומשני דמתני הא דמוקי רבא לעיל לרבה בעסוקה בטהרות לא מתני הא דהלכה כר' חנינא בן אבטיגנוס אלא לא תוקמי לרבה בעסוקה בטהרות

(א) ואח"י ררבה כר' חנינא בשאינה עסוקה וכו' פיר' דר' חנינא בשאינה עסוקה ואי קשיא לך הא דרב יהודה גופ' דאוקי מתניתא דלעיל בעסוקי בטהרות הויה למאן דאוקי ררבה בעסוקה דמכללא דידיה נאמר' הויה אדרב יהודה למאן דלא מוקי ר' יהודה בעסוקה אלא מפרש מתניתן דלעיל אליב' דר' יהודה הכי הלשון מוכיח כן רמאן דמתני הא אפי' דמלתא קמי' כדאמרין בהאמר לשלותו קטנה שנתקדשה שלא לדעת אביה צריכא גמ' שמא נתרצה האב וצריכא מיאן וכו' אמר רב נתמן והא ששרכן עולא אמר אפילו מיאן אינה צריכא ופריך תלמודא ואע"ז דשירכן דמתני הא לא מתני הא דעולא לא מתני דיוקי דרב נתמן דמוקי לה בשירכה ועולא דלא שירכה קאמר ובשיליה פ"ק דכתובות מפרש נמי דמתני כה"ג לשון ישר יעקב הויה רבי' אי"מ ת"ב ז"ל ה"ה כ"י :

ר' ר' ע"א

ועיין ככר נהוגה פ"ק תחתיה אע"פ שנפלה אי אפשר שלא יגע על הקך הטהורה שאני אומר אדם טהור נכנס לשם ונטלה ואילו במסכת' פסחים אמרינן קורדם שאבד בבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונטלה קשיא אהרדי איכא לשניי הא דמסכת' נדה אוקמינן לקמן בשמעתין בדבר שאין בו דעת לישאל הלכך אפי' ברשות היחיד ספיקו טהור דכיון דאיב' למיתלי בשאני אומר בטומאה דרה"י בדבר שאין בו דעת לישאל וטהור אבל הויה דפסחתי דאמרינן בבית טמא משום שאני אומר אדם טמא נכנס לשם תרנימנא (ב) בדבר שיש בו דעת לישאל כגון בכלים שאדם לבוש בהן כר' יוחנן דאמר ספק טומאה הבא בידי אדם נשאלין עליה בדבר שאין בו דעת לישאל בדבר שיש בו דעת לישאל וכן עיקר דהא במסכת' נדה גבי שאני

לחוסף עוד כזה דלמיכא דרבה"א גופא במעיין לה מדקאמר כן כן מיקוי' כן כן עיוותי' וי' לעיין בלמאן הן עיוותי' ספיר דחס חרזה חסודה לשמא חלל הן כן מיקוי' מלי חסי תיקון שלה כיון דכלל פטס צריכה בדוק וזה חין לומר דתיקון חין רק על ציאה לחת חס לא מיקרי' תיקון כחונן וזה עיוותי' ג"כ לא ח"ס ח"ס עיוות יש כזה חס רחמה פטס לחת חלה חיה חסודה לשמא חלל רחמנ' ג' פטמים תחמת השמים חלל וודלי ז"ל דמיידי בחמת גמ' פטמים כשרחמה חלל מעלה ח"כ כה"ג מיידי ג"כ הן כן מיקוי' כשלא רחמה ג' פטמים מיתחנתא לפולס : וזה כרוך כס"ד חך דיש לעיין טה דל"ב כי פריך על שמואל דלחמ דהלכס כרבה"א מלידך דשמואל דלוקיס בעסוקה בטהרות חלל נבעלה נא בעי בדיקה מלי פריך לוקמה להויה בלחמ ג' פטמים הראשונים ומליחיה שהר"ם הקשה קושיא זו חלל נס זה ח"ס דל"ס לומר כן דהא כי פריך ל' ר' זירא לר' חלל חין לה ווסח בעי בדיקה וכו' ומתוך ר' חלל לחלק בין ערה ליבנה למע' ל' למשוך טלי' חאי לימרך כשכופו דבי' לה ווסח חף בג' פטמים הראשונים מוחתא השליש בחין לה ווסח חלל מדלח משני הכי ש"ס דבעגה חף בג' פטמים הראשונים ח"ל בדיקה וכמו שמדייק הש"ס מדלח חין לחלק בין בעלה לטהרות ושאר הקושיות שמקשה הר"ם על הר"י יושנס מרין כפי' כס"ל כ"ל ככוב פטס ודעה עיי"ש היסוד : ומתקני על כס"ד ז"ל שרנס להשיא דעה כר"י לטונה אחרת מלמד דזה נד כל הראשונים דדעה חף בר מן דין חלל ידוע שה"י חולך ע"פ רוב בשיתא רבו רבינו חננאל וכבר חתה ע"ז הגאון בעל ח' ונכרס שנעוה"י הראשו פנים מסניחה בחלכה לשימה זו וז"ל למעשה בלחה בחין לה ווסח וודלי דיש לחס לכל כפי רעויתא לבדוק בג' פטמי' הראשונים' דכריי חלכה הטובכספקכא ע"ס : (ב) ודבר יש בו

פליגי לדינא וס"ג וודלי דקן הוא משל"כ לשי"ש . והנה לדינא חף כוכר רבינו חינו מוטור כנחן ומדברי המדלכי כבנושה משמע דרבינו גם לדינא כוכר כר"ח דחאין לה ווסח בעי בדיקה לבעלה עיי"ש חלל מספר הכרומוח משמע דקך כפירושא דגמ' כ"כ חלל חלף חמורלי דלח נצי בדיקה חף בחין לה ווסח ועיין כפי' כפי' חלל חלל חלל גם רבינו מסכים לדינא פס הר"ח יש לעיין ק"ח כזה דהרשב"ל מקשה ע"ז משנה דפ"ג דהקן כל הנשים בחוקה פהרס לבעיין ומדתי כל משמע דמיידי חללו בחין לה ווסח עוד הקשה שמואל דכס דלחמ רב הונא על הא משנה ל"ב חלל בחין לה ווסח וכו' עיי"ש חלל לפענ"ד נראה ליישב דעה קדושים דלדברא מהגמ' מוכח טס דמיידי ז"ס לה ווסח דהא חלל דרב הונא פריך טס כלפי' לייח ומסיק חלל חי חיתמר הכי חיתמר לא טס חלל שאל הכי טעם ווסחה טעם הגיע טעם ווסחה חסורה עיי"ש חרי דלפי המכילתא מיידי ז"ס טה ווסח וכן לקמן מיידי טס ז"ס טה ווסח עיי"ש היסוד והחוס' טס דר"ם הכי חיתמר כהכו דלח ח"י לו לחומר חמה שחמך החילה ל"ס חלל בשחין לה ווסח דחמת חוה דהיא בחוקה פהרס כדאשרין כפ"ק וכו' עכ"ל וזה הויה כוונת הרשב"ל כקושיתו דחיט חומר מענטס כדן חלל לרבינו ור"ח דלחמ דהדברים כספיקן כספיקא דליבנא דחלמודא שחור חמה שחמך חמילה והרשב"ל ז"ל מצי' עוד חלל' ספק' דליבנא לשיבנא לשיבנא דתי' דר"ם וכו' חלל' דר"י כי לחו רבנן מני רב מתנה לטו בדיקה וחמרו לא זכ"ל לשימח וודלי דמיידי ז"ס להם ווסח ודלי' לזה דהא מקודם נזה הויה כגמ' כרייתא דחזרין ופעלין ומקי לה שמואל ז"ס לה ווסח וע"ז חמ' ל' ר"ס לרבא מהו למיעבד כי הא מהניחא וי"ל לא וע"ז חמ' רב כהנא שילחיהו לשיבנא ביתח דר"ם וכו' מהו משמע להדיא דמיידי ז"ס לה ווסח ולענין בטהרות מיידי טס עיי"ש ולאידך דכמואז לפי' רבינו ור"ח נוקחא הכרייתא כספיקא דלענין בעלה מיטתא זכ"ל לה ווסח : והנה יש לחמו כס"ד פנים אחרים ליישב דברי הרשב"ל דהנה כר"י ז"ל פסק ג"כ כר"ח כן חכמינו חף לא סגיך רק ג' פטמים והסכימו כולם שה"י מפרש הסוגיא כפישת ר"ח רטו וז"ל יש לחמוה מניל להרי"ף לחלק בין ג' פטמים הראשונים לבין אחרי כן נכן הליד' להרי"ף הויה קשה ל' כל הקך קושיות לזה חסכרל נס וחידוש דרבה"א לא קאמר רק בג' פטמים הראשונים וז"כ כל הסוגיות מיידי לחמ ג' פטמים הראשונים וכן מפיין דברי הרשב"ל ויש להוסיף עוד כזה דלמיכא דרבה"א גופא במעיין לה מדקאמר כן כן מיקוי' כן כן עיוותי' וי' לעיין בלמאן הן עיוותי' ספיר דחס חרזה חסודה לשמא חלל הן כן מיקוי' מלי חסי תיקון שלה כיון דכלל פטס צריכה בדוק וזה חין לומר דתיקון חין רק על ציאה לחת חס לא מיקרי' תיקון כחונן וזה עיוותי' ג"כ לא ח"ס ח"ס עיוות יש כזה חס רחמה פטס לחת חלה חיה חסודה לשמא חלל רחמנ' ג' פטמים תחמת השמים חלל וודלי ז"ל דמיידי בחמת גמ' פטמים כשרחמה חלל מעלה ח"כ כה"ג מיידי ג"כ הן כן מיקוי' כשלא רחמה ג' פטמים מיתחנתא לפולס : וזה כרוך כס"ד חך דיש לעיין טה דל"ב כי פריך על שמואל דלחמ דהלכס כרבה"א מלידך דשמואל דלוקיס בעסוקה בטהרות חלל נבעלה נא בעי בדיקה מלי פריך לוקמה להויה בלחמ ג' פטמים הראשונים ומליחיה שהר"ם הקשה קושיא זו חלל נס זה ח"ס דל"ס לומר כן דהא כי פריך ל' ר' זירא לר' חלל חין לה ווסח בעי בדיקה וכו' ומתוך ר' חלל לחלק בין ערה ליבנה למע' ל' למשוך טלי' חאי לימרך כשכופו דבי' לה ווסח חף בג' פטמים הראשונים מוחתא השליש בחין לה ווסח חלל מדלח משני הכי ש"ס דבעגה חף בג' פטמים הראשונים ח"ל בדיקה וכמו שמדייק הש"ס מדלח חין לחלק בין בעלה לטהרות ושאר הקושיות שמקשה הר"ם על הר"י יושנס מרין כפי' כס"ל כ"ל ככוב פטס ודעה עיי"ש היסוד : ומתקני על כס"ד ז"ל שרנס להשיא דעה כר"י לטונה אחרת מלמד דזה נד כל הראשונים דדעה חף בר מן דין חלל ידוע שה"י חולך ע"פ רוב בשיתא רבו רבינו חננאל וכבר חתה ע"ז הגאון בעל ח' ונכרס שנעוה"י הראשו פנים מסניחה בחלכה לשימה זו וז"ל למעשה בלחה בחין לה ווסח וודלי דיש לחס לכל כפי רעויתא לבדוק בג' פטמי' הראשונים' דכריי חלכה הטובכספקכא ע"ס : (ב) ודבר יש בו

מטמא : (ד) והא דחניה פתח וכו' היינו משום שאין צריך לכלל וכו' : כצ"ל ביעור דבריו קן הוא דהא מלחמיהו דפסין קמי' טהורים בטהא הזב חט"ו דלאוי לנגיעה בער כיון דאין ראו לנגיעה בער אלמלא חט"ו דלאוי לנגיעה דבר אחד מדלאוי ראו לדבר השני חף כדלשון טהור וכו' כדכנס ימחא חט"ו כהיטס לזה אומר דלא דמי דההא חט"ו ראו לנגיעה בער לעולם וההורה הנהיה דבעין ראו לנגיעה בער משכ"ט נאן ראו לנגיעה פנים דמייירי דהתמה בדבר שאינו מבטל הסחימה ולפי"ז ספיר מטמא גם עמה כהיטס : (ה) כדחנן כמס' כליס פי"ג במה מקיפין בסיד וגסיסה וכו' כצ"ל בדבאלות ליחא מכה זו בשום מקום ובכלים פי"ג מ"ב הוא שנוי' לעניין נהיר פתיל עיי"ש דלחתיחה מקיפס בסיד ובפסיס ולא בדבילה שמיה ולא דנצק שלא יציאו לזי פכול וחס הקוף הכל וזממע לזי לרבינו דבסיד ובפסיס מקרי סחימה קבע וחט"ו דלבי מקרי פסק הרמב"ם פי"ז דמקואות ובמחש"ט יו"ד סי' ר"ח סעי' ז' דבסיד ובפסיס לחודא לא מקרי סחימה ממילא שאי החס דבעין דליבעל מחורה כלי ויהי' מיקרי בענין לא בני בסיד ובפסיס לחודא משכ"ט כנן לענין סחימה כלי דלזי עומד להפחה ספיר מיקרי סחימה ממילא בסיד ובפסיס : (ו) וכן חילפסין עירוייה וכו' ור"ל דבעידות פי"ג משנה ה' שניו חילפסין עירוייה טהורות צאלה התח וטמאות בטהא חט"ו וזמרי רבינו ומה ראו לפירושו ואזיל לשיטה' שכהבו הכוס' משום כבייה ל"ב . המפרש ללא כפירוש" משום דאין להס הוך ח"א דים להס הוך ח"א כמטות למעלה ועומדות ליפחה ולכן צאלה התח טהור מבוס ל"פ וכביהם עמא והרמב"ד כפירוש' למס' עדיות מפרש ג"כ כפירוש רבינו חך הרמב"ם מפרש לה בענין אחר עיי"ש :

קנא א [זה הסי' נדפס לקמן כסי' ע"ג צטעות ואפרסו כנה] פירוש למטה מן התגור וכו' כוננו לאפו"ך מפירש"י וכמו שכתבו החס"ו ח"א שדכ הדג אינו נואה כאלו במה שכתב לקמן ומיהו לא חיביקי מחניה וכו' דכריס וכו' וכאלו קאמר דאין ממלכות וכו' עכ"ל דמוכה להדיח דאין כעלון רב נגידים חלין ג"כ התחמו ובע"כ צ"ל דההתחון יהור מנגדיום דל"כ חלי' זו למה ולא קן מתאר כמות"ט סי' ק"ב עיי"ש דווקא חס העליון יהור מנגדיום או חלין התחמו וכן מבוחר במוש' ונצ"ח סי' ו' עיי"ש

ההון בעליון שוב לא מקלין' גם צה ולרביע"ו הלא מקלין' הרבה קולות בזה לדברי התחון קן כ"ל (ו) והוא מהרץ כלל מקום וזלדי עד ולא עד בכלל אכל כבתים הכל לקולא וכדל' אבוב דלעיל וכו' כצ"ל הי הומחא אמרין עד ולא וכו' אכל

מוקף צמיד פתיל (ד) והא דחני' פכין קטנים טהורים במשא הוב היינו שאינן באין לכלל מנע בשך ואף על גב דשיער הנוגע בו טמא פתח ראו' לנגיעת בשך בעינן דכתיב הנוגע בבשר הוב וכו' כל אשר לא בא לכלל מנע בשך לא בא לכלל היסט והכא בבלי פתוח המוקף צמיד פתיל ומידתו סביבותיו בזפת או בדבילה שמניה או בבצק שנלוש במי פירות או בכל דבר הנתמרה (ה) כדהנן במסכת' אהלות במה מקיפין בסיד וגפס' כו' דהבא ויראי ניצול באהל המת וטמא בהיטס הוב דהא פיון שהיטו רוח ליה כאלו נגע בתוכו דמפני שמירה סביבותיו בזפת או בבצק לא ביטל את פתחו דהא הקפה אינו אלא לפי שעה ומנע ככולו כדפרישיה והלכך חשוב לז' כנוגע בכולו שהרי יכול לפותחו וליוגע בתוכו וסופו ליפתח פתח הראוי לנגיעת בשך (ו) וכן אילפס' עירניות ואפילו סחומות כולן טמאות במשא הוב וסופו ליפתח פתח הראוי לנגיעת בשך וכו' וא"צ אומן ואין ה מחוסר מעשה אבל פכין קטנים פתח שאין דעתו להרחיב : **קנא הרואה** נמצא עליה טיפי דמי' וכו' תמצא בדף ג' ע"ב :

קנב פסקנו מו ע"א הוביאה שער' שומא ניגרו הרי למדנו שאם באות תינוק' פחותה מ"ב שנים ויום אחד למאן ממאנת לכתחילה בלא בדיקה ואם באות לאחר זמן למאן אינה יכולה למאן דפסיק רב דימא הלכת' תוששין שמא נשרו היב' דבעל לאחר זמן ראיב' ספיק' דאוריית' והיב' דלא בעיל (א) ולא הביאה שתי שערות שממאנת לכתחילה דהיב' דפסק רב דימא אין חוששין שמא נשרו היב' דלא בעיל אחר זמן אבל אם הביאה שתי שערות אין ממאנ' (ב) ואע"ג דאמרין הלכה כר' יהודה היבא דלא בעיל עד שירבה השתור אפ"ה אין הלכה כר"י דהא אמרין בבבא בתרא פ' מי שמת בדרךין למיאן לאפוקי מדר' יהודה דאמר עד שירבה השתור קמ"ל דלא והתם פסק הלכה היא דהא רבא קאמר לה דהוא בתר' טפי מר' אבורו א"ר אליעזר דאמר גבי הלכת' פסיקת' והיב' דבעיל אפילו ר' יהודה מודה (ג) וכל זמן שלא בעיל אפילו רבה שחור אין אשת איש כ"א מדרבנן דרבי עסקינן הלכת' ביבמות פ' ב"ש ואם קבלה קידושין מאחר צריכא גט משני דאוריית' וראשון

כצ"ל דע דים לעיין בזה וזולתי טונה רבינו חבא דגון חסם דף ק"ע . שני חופן כשוין לשהי חחיות גדולה וקטנה ומת בעלה בל גדולה ואחר ר"ג חס מיאנה ומת לאו תמון עד שנגזל וחסא חומו מסוס אחיה ובע"ז ר"א מרב אי טעמא דר"ג יפוס דקדושי קטנה . מיחיל חלי וקאי חט"ו דלא בעיל או דווקא בעיל ובפסי' ל' דווקא בעיל ורב שנה דחי לה והדר דחי לדרב שטח עיי"ש היפיב וכסב הרי"ף דהאי מילתא כפיקא הוא חס רק דיחויח הוא דמדחי לה לדרב שטח או דהתחם קן והרמב"ד כהנ דזורלי העביס ניפעטה חך מדרבנן לריבה גט דתומכת ממנה מהא דרב דימי עיי"ן כ"ז צלורך כר"א שם סי' ז' והשתחא מאי דעתי' דרבינו חט"ו דס"ל כהרי"ף ד"ל דהבעיה לא נפעטה ח"כ או כפיקא דאורייתא דל"א לומר דמפרש דהבעיה הוא רק מדרבנן כמו טעלה על דעת הב"ח בעט"ש פי' ק"ה דכבר השינו הב"ב שם בס"ק ל"ב דכיון דר"ג אחר שהזכר מבוט לחוח חשה מוכח להדיח דמדלוקייתא קאמר וחי דס"ל לרבינו כהרמב"ד דהבעיה כפפטא חך מדרבנן לריבה גט כדמוכח מהך דתנה ח"כ מאי שיי"ל לך דיעמות והלפ"ד דרבינו לעולם ס"ל כהרמב"ד חך שיעור דרבינו קן הוא דכל זמן שלא בעיל אינה חשה ח"כ חס חסין שמשע להדיח דכלא בעיל חין חסשין שמא נשרו חלל דבאיבא שערות לריבה גט ומוכח לומר דהוא רק מדרבנן דאי מדלוקייתא ניחוש שמא נשרו כיון בעיל דהוי כפיקא דאורייתא וכזה מהבאריס דרבי רש"י שם שלכתורא האריך ללא עורך חלל לרבינו כוונתה לזה עיי"ש והא דמבי"ס רבינו דהני מסקינן היכנהא כפרק ב"ש ר"ל דמדלוקייתא חין חסב בזה ומטוס דס"ל כדעת הרמב"ד דהוי' ואידי דלחי לידיו דרבי הרי"ף חלו וניגעיס ג"כ נדרבינו של רבינו וגדולי החאמונים נתקשו בדבריו ולפי"ז דרבינו מנוריס חמריה לבאר זה בכלן והא דהרי"ף סייס שם כפרק ב"ש ח"ל וצמעינן מינה דקפטת שלא מיאנה והגדיה חט"ש בלא נפעלה לאחר שגילה אינה יולתה כתיבא חלל לריבה גט מדרבנן וכיון דמדרבנן הוא חספי כה קידוש- בני ולריבה ממט גט וכו' ואם צא ע"י שני קדס ניורביו רבאון

רצונן אכורה לתרוויייה אבל ממזר ליה זה דעיסוי דרכן נינהו ולא ניסוי חורה
על' הר"ף והקשה מה'אש'ל דכומר א"ש למאי שחזר בחילול הדברים לא נפסטה
וא"כ הוי ספק ממזר והפסו"ע העמיקו זה הדין כפי' קנ"ה והב"ש בס"ק ל"ב
הקשה ג"כ כיון דהנעוץ לא נפסטה למה אינה זריכה גט רק מדרכן הו' הוי
ספיקא דלורייתא והק"ש כס' נדה לרפאות
השבר על נקלה וסורף דבריו דמיירי שאל
הביאה שתי פטרות אחר גדולה אבל אם
הביאה ש"ש הו' ספק הורה וכברי הטור
והסו"ע הם נהר"ג"ז וזמלית כ"ה שנה
בוה בהרתי דנראה לעין דהטוב"ע הפתיקו
דברי הר"ף ונשנו מתם וכן כתב הנ"ל
בס"ק ע"א ע"ש ואפיקר דבריו דהר"ף
מיירי כשלא הביאה שתי פטרות שכן
דל"ף נעלמו כתב סם דבלא נעיל הביאה
ש"ס ממלכה לפתחילתא מצום דהוי ספיקא
דרכן ולקולא וכן סתם רבינו בגמ' וכן
כתבו כל הפוסקים דכשנשאה לאחר זה זה
גוסף היא מיאונה ווא"ל גט ללא ונע"כ
הא דמלרבי לה גט בהביאה שתי פטרות
מיירי והאריכות ביה הו' ללא זוכר
האמת הנלע"ז דכמותו הא דגוסף לא
יבדו נעשה הר"ף דהוא ז"ל כס' וז"ל
וחיוין מאן דכתב דהא מילתא ספיקא היא
ועדיין כה לחומרא דהא חניא וכו' ונע"ג
דננין לה שנייה דמיקא הו' וכו' והאי
סברא סברא מעליא הו' דנתיבין ספק
יולא דופן אחר רב דימי וס' ע"ל
והמכת"ל והב"ש חספו דהר"ף הסכים
לדברי מאן דכתב דהא מילתא ספיקא הו'
אבל א"א לומר כן דל"כ למה ל"י להביא
הך דיוולא דופן הא מתך סוגיא פדיפא דהוי
ספיק' דלורייתא ואין לומר דזכו ביוכר על כך
סוגיא דהנעוץ לא נפסטה דהא אין סוס
ענין הך דיוולא דופן דמיירי מדרכן
כדפי"ס" שס' להך סוגיא דהספק הו'
מדלורייתא אלא ביוכר הדברים כך הו'
דאחר שביה הר"ף מספקת כמנ' דדוקא
בנעיל ומשמע להדיא דבלא נעיל אינה
זריכה גט לזה הביא מי בסוגיא דהנעוץ
לא נפסטה א"כ זריכה גט ואינה יולאה
בתיאון וע"ז כתב דהאי סברא סברא מעליא
הו' ור"ל בעל סברא הזאת בסוגיא דזריכה
גט הו' סברא מעליא ור"ל אע"כ דזכה
אינו טובר כנעל דהא סברא דלא ניפסטה
הנעוץ וכריחא ל"י דהנעוץ ניפסטה אך
מלאי דיוולא דופן מוכח דע"כ מדרכן
זריכה גט וכדפי"ס" שס' וכמו שכתבנו
לעיל א"כ בעיקר הדין י"ש טועם לנע"ל
האי סברא לענין זריכה גט אבל לא
לענין פירוש הסוגיא וכן נהר"ג"ז לא
השיג' ועלו אלא על מאי שהביא בעל
סברא זו דכ"ל דהנעוץ נפסטה
רק מדרכן זריכה גט נעל
לדעיון דינא לא פליגי ולא
וז"ה א"ש דבריו וכברי הפוס'ע וכו'
שכתב הר"ף ולא חופיקא הכל הילכתא
בהדיא ר"ל דכסוגיא זו דינכות לא
חיפסקא הילכתא בהדיא חי זריכה גט חי
לא זריכה שייך ושמעין מינה וס' לומר
דזכה לא ס"ל כהך סברא דנפיקא
ל"י דהנעוץ ניפסטה ועיין בס"ש כ"ש
דהביא הר"ף כל הסוגיא דבדיקת נשים
וכהנ' שחידש סברא זו דהיאך דלא נעיל
לא חיזיקין שמת נשרו ופליגי על כמה
רבוהא ומשס' יחזיק' לך שכל דבריו

בטובה דבריו המה זריכה וחמיהם ענה"י (ד) והילכתא אפילו גומה לך נדיך וכו'
שרי בטלה לה בדיקות מעלנת מכל וכל כ"ל כבר הובאו דבריו אלה במו"ק נדה
דף ג"ב וז"ה הלכה פ"י"ש וכל זה לאחר י"ב שנה אבל קודם לזה פשיטא בממלכת
אפי' בזמנה"ז והכרעת הרמ"א בס' קנ"ה וכמעשה שעה הנאון ר"י"ט ז"ל ומה
שהחמירו בזוים קדמונים שלא למאן כלל הוא מעשים אחרים כמובאר כ"ז בשו"ר
הר"י מינ' ועי' דל"מ :

קנ"ג (א) ואי קשיא הא אמרינן בחולין דף י' טבל ועלה וכו' כ"ל דבריו מובאים
במו"ק דף ס"ז : רק דיש לעיין למה ל"י לרבה למירא א"ל לחוף ולטבל ה"ל
לומר א"ל לטבל ואילו דברי רבינו פשוטו היה אפשר לומר דרבה ה"ק א"ל לחוף ולטבל

וראשון דרבנן (ד) והלכת' אפי' שערות לכך צריך להזהר בממננת
לאת זמן שלא יהא בה גומ' וצריך לבדו בכל גופה אפי' על קשרי
אצבעות ידים ורגליים הרי בטלה לה בדיקות ממננת מכל וכל;
קנ"ג א ס"ו ע"ב. סמוך לחפיפה טבלה אינה זריכה
ענין טבילה סמוך לחוף ולטבול (א) ואי קשיא הא אמרינן
בהרולין טבל ועלה ונמצא עליו דבר תוצץ אע"פ
שנתעסק באיתו מין כל היום כו' לא עלתה לו טבילה וכיון
שטבל אי אפשר שלא בדק עצמה החילה אפי"ה אמרינן אימר
לא ברך יפה ויתלא לתומרא והבא אמרינן רתולין לקולא
ר' תירץ התם בנמצא עליו דבר תוצץ דמשמע על גופו שלא
הדיח אלא קמטום ולא כל גופו הו' גרסינן ונמצא דבר תוצץ
סמוך לחפיפה וכו' דמשמע בראשו שהוא מקום חפיפה כרמוכת
במרוכה שאין חפיפה אלא בראש גבי עשרה דברי' שתיקוע עורא:
ענין כפיפות ימי **קנ"ד על הליבון** כבר הי' הנשים רגילות
למטבול אחר שבעת ימים
של נדות וספרו אחר כן ז' נקיים משו' חומרא דר' זירא ואו
הי' מקילות בלבם משום דאמרינן בשיליה נדה אמין' אלא
איסור' ואת' אמרת לי מנהג' היב' דאחמיר אחמיר היב' ולא
אחמיר לא אחמיר והיו אומרים משום חומרא לא גרסינן משום
הרגל עבירה אלא איסור תשמיש לבריה אבל היב' דלא טבלה
אין בין ליבון לימי נדות ולא כלום (א) והא ברקה אליה'
להריא בימי ליבון נביא הי' ויודע ענינו והריא דמסיק עלה
כישן עמי אמר' לאשמעי' שהי' מעשה בלא קירוב בשר ממש
אפי"ה נענש עליה ואסור לעשות ואם לא פירשו האמוראים
היתי אומר סינר מפסיק וכל אלו ענינים שמפרש לשם אבל
מרומי' שלחה שלא הי' מחמירין בליבון כ"כ וקבלה היא בידם
בלא טעם ולא ישר לעיני :

ענין מטובע מטמא **קנ"ו (א) מצורע** משכב לטמ' אובלן ומשקין אבל לא לטמא אדם וכלי' דהא אמרינן באלו דברי' (ב) במס' פסחים מאי היא

אכל טבילה וודאי צדי ובלמה כמנ"ס מפרש כן צפ"ד ומקומו עיי"ש ב"מ
ובב"י ס' קנ"ח וז"ל מבורך קובים רבינו אמנם לא נוחא לנו לרבותינו בעלי ההוס'
בכך וז"ל לדבריהם אידי דממזר רבא ואם לאו זריכה לחוף ולטבול לכן הוכיח דריבא
ג"כ חפיפה ושוד אפשר לומר בפשיטתו דאי לא הוה אחר לחוף רק לטבול היה
חומר נהי דעבילה לא צדי מצום הא
חילתה אבל חפיפה וודאי צדי ואי משכחה
עוד חילתה זריכה עבילה אחרת דכתיב האי
לא חילין בשעבד החילתה לאחר הפעילה
לזה קמ"ל דחק לחוף לא צדי ;
קנ"ד (א) והא דדנק אליכו להדיא
איתחא בימי ליבונך מה הוא
אליך נביא הי' וידע ענינו והריא
דמסיק עשה י"ן עמוד אחרת וכו' כ"ל
ביארו על מאי דאיתא בשב"ט י"ג :
מעשה בחימיו אחר וכו' ומח' נה"י ימי
והיה אשמו נעלה הפילו וכו' ואמרי
לח' צדי צריי' ידוהיך מה וכו' צדי
ליבונך מה וכו' אמרה לו אכל עמי ויבין
וכו' ולא עלתה וכו' עיי"ש וה"כ לכאור'
מדשאל הביא על ימי ליבון ש"מ דימי
ליבון קילא וכו' לומר דאחר ימי הנדות
טבלה דל"כ למה נענש לזה חומר רבינו
מצום דביא הי' ידע המעשה ובלמה עבד
חיכורא לזה טבלה על ימי ליבון
ומהשונה שאמרה י"ן עמי ג"כ אין
ראי' דזה מותר דהא בלמה נענש
ט"ז אך היא לא ידעה החיכור הלאה
ומשכחה היה רק לומר כה"י בלא
קירוב צד' ממש הו' כסינר מפסיק
וע"כ"פ הא חיון ממש דנענש ט"ז ועיין
בשב"ט כס' נדות ד"ה בימי ליבונך כל
רבינו ומנמי שאלו דלא הי' מחמירין כל
כך לביבון בלא שום פסס ולא יצר בעיניו
דכל זמן שלא טבלה אין בין ימי נדה לימי
ליבון כלום ואולי דמ"ל דכל נהי דהוי
הדקקה יתיבא כגון חילתה וזוומה לא
גזרו חז"ל על ימי ליבון אבל בשאר דברים
ח"ו שהקילו בזה :

(א) קודם שטעבול טבילה ראשונה
וכו' . כ"ל מה שכתב ראשונה
חילי סוגיא לפי מה שכתב בסיון הקודם
דהי' אגלס המנהג לטבול שתי פעילות
ועכשיו בטל המנהג הלאה לזה קאמר דגם
צוילת אכורה לטבול עבילה ראשונה קודם
ז' נקיים ואדברא יולדת חומר יותר דמלכד
חומרא דר"י מחזיקין כל הנשים בחוקה
יולדות בזוג ואפשר דחק בזמן קמנהג שבנהנ
צניעה שתי פעילות לא נהנו מן צוילתה כן
כ"ל : (ב) עמא הוא ואחר שכתב על כן
עמא ומאחר שכל דמיס שחמרה פהדיס הם
וכו' לנקיטה לכן זריכה לפרוש מעטלה
ואכורה כל אחת הלילה וכו' שבר פנינו
(פסזים קו"ץ) : היוצאת וכו' לומר מה
שהנגלה וכו' כ"ל ועיי"ש בנפ"ס וכל
דברי רבינו מבוארים ונראה שבזמן ובמקומו
בעלו עדיין על דם עובר וכן כתב הרמב"ם
פ"א מה' א"ב בשלפת זועלין על דם
עובר אבל החידוש שכל נוקס אין זועלין
על דם עובר לא שיק' כלל דין זה ועיין
בנוש"ע יו"ד ס' קנ"ד ובב"י שם ובפי"ו
עיי"ש היטיב : (ג) היוולדת מותרת לנעלה
אחר ז' לזכר וי"ד לנקיטה וכלם שהטבול
אבל אם נראה דם חשב ז' נקיים דכל יולדת
מחזיקין לה צוילתה בזוג וכו' כ"ל ור"ל
מין חורה מותרת אחר ז' לזכר וי"ד
לנקיטה אך לזן מחמירין אם נראה דם
שכתב כלן דמותרת להרומה בפ"כ הוא פ"ס
דהא היא מובלטת יוס' ארוך עד מ' לזכר
ובמונים לנקיטה וטבול יוס' אכור נחומה
מעשר דעטול יוס' מותר זו דמה עניינא לכאן ומאי כ"ס
הוא לק' כ"ל לחוקו ומי שיפסחו יקבל שדו מן
הששים : (ד) ואח"כ יולדת זריכה ז' נקיים
צדי' שמה טבלה וטבולת ואתר כך ראתה
קורם טבילה אותו ראייה בטילה היא ותטבול
בתוך ל"ג לזכר או ס"ו לנקיב' וכן הלכה :

קנ"ו (א) מטובע מטמא משכב לטמ' אובלן ומשקין אבל לא לטמא אדם וכלי' דהא אמרינן באלו דברי' (ב) במס' פסחים מאי היא
דכלו דברים דף ס"ז : מאי יומרא דזוג מטובע טק וכו' כ"ל ועיי"ש : דמוכח

(ג) כמזכרה בשילהי נדה וכו' ר"ל דעבד מוכח דע"פ כמזכרה קלה מתמחא דהל"כ קשיא משכ' להיה' דפסחהו ולא נחלק ק' ל"ק ע"די וכן נכתב רש"י בפסחים כ"ס אהל בריש יומא דף ו' : ד"ה לעמא אוכלין ומשקין מזונא מדברי רש"י דמלוורע חף כוונתה המורה מנמח וכבר הקשו כן נהו"ס :

היא תומרא דוב ומצורע שכן עושה משכב ומושב לטמא אדם וכלים משא"כ במצורע דמצורע לא מטמא אלא אוכלין ומשקין (ג) כדמביח בשילהי נדה ד' סט ע"ב דקתני הוב והוב והמצור' והיולדת מטמאין במשא עד שימוק הבשר מפרש בגמרא מאי משא אלימא ממש כרין משא אמו מת מי לא מטמא במשא כרין משא כגון אדם הנוש' את המת אע"פ שהו' מאהיל עליו ולא נוגע אלא באבן מסמ' ש"מ דמצורע אית לי' מושב ומשכב צריכין אנו לפרש דלאוכלין ומשקין כי היכי דלא תיקשי ההיא דפסחים ולהכי נקט אבן מסמא שאינו לטומאה חמור' אלא לטומאה קלה וכן נמי פ' דם נדה נ"ה ע"א קא פריך (ד) א"י מה היא מטמא באבן מסמא אף מדרס לה מטמא באבן מסמא וכמו כן הכ' נקט אבן מסמא שהיא לטומא' קלה דהא מטומאת חמור' אפקי' ברי' הרו' שמעת' וכן נמי בפ' ר"ע גבי ע"ז מיירי באבן מסמא לפי שזוממת ע"ז דרבנן היא (ה) וקלה היא לגבי זוממת אוכלין ומשקין החמירו בה ודוק ותשכח וכל היכי דאיכא למימר משכב ומושב קורא למדרס אבן מסמא היינו משום שאין באותו מדרס אלא טומאה קלה (ו) כדון באהל נדה שמדרסו אינו מטמא אדם וכלים :

זרעה ה"לכה י"א מפורש להדיח דתעמח גומאזה המורה ודעה הר"ש ז"ל כדעת רבינו כמבורח מדבריו בהבנתו לשי"ג הלכה י"ג טי"ג וטמיכני בלא השינוי מקודם ואלו' בסמך דלדקמן ומפני שהר"ש ז"ל עומד בשיבת דביו לכן אבאר דבריו בקורה ממה שחמה עליו מר"ן כ"ס דהנה הרמב"ם פסק כס דגבר מנוגע טושה משכב ומושב לפילו תחת האבן וכו' ע"ל ומחז' הר"ש ז"ל וז"ל חיי רחמי טעה דמיזוגותיו כי הוא חממה אבן האנוגעה למפורע ומטה שהרי למרוז שבר יש עליו האבן ולא אבן המנוגעה והמה על עמקך ולמה לא למרו הזב וגא' המנוגעת הלא ששגורה י" לו מו"מ לעינא חולבין ומשקין מפני שהוא רחוי' למ"מ אבן אבן המנוגעת שאינה רחוי' לכך הו"ל לה כלל וכו' ע"ל וממה מר"ן כ"ס אבן מנוגעת מ"ן ודבר שמי' ואין ספק בספר מוטעה נזדמן בו בדברי רבינו ע"ל והנה מלבד הדוחק ח"ל לומר כן כלל דה"ל לפיו כיכנסה בדברי הרמב"ם אבן מנוגעת דהרי לא הניח עדין הרמב"ם דין נגתי בחס' ובפירוש הנלוים מנכר דין אבן עיקר העניין ק' הוא לדבית פ"ז דנדה אמרינן יכול הוא אבן מנוגעת טושה משכב ומושב לטמא דהוכחו ט"ל הזב ולא אבן מנוגעת והנה מ"ן דלדי' דממטין ג"כ כגד מנוגע מהאי דרבא דאבן מנוגעת וכגד מנוגע דין טוה לעינן זה מהאי מיעופא וכן שנינו להדיא כ"ספרי ומוט"ה כמ"מ כס וז"ל הכפרי ר"ע חומר לומר עד נקיבה תגלחו וכו' הרי אבן המנוגעת טושה ברינה מתמחה מו"מ וטושה פלוח היה הוכיח לכלים שח"פ שאין מתמחים מו"מ יעשו פלוח עכ"ל הכפרי הרי לפניך דאבן מנוגעת ובגדידי מטגעים דינח טוה לעינן זה וזה כוא טוהה הר"ש ז"ל ממה שלמנו ריב פ"ז דנדה הזב ולא אבן מנוגעת ולמה לא למרו ולא מנוגע עלמו הלא משכב דמירע עלמו יב לו עכ"פ עומתה קלה אבן אבן מנוגעת חף טומאת קלה חין לו ומיכה שמטיין דבס כגד מנוגע חפי' כוונתה קלה חין לו וזה הוא טוהה הר"ש ז"ל ודעה הרמב"ם ז"ל דנפקא לי' מהאי' כוונת גופה מתקלמח יטל וכו' אבן מנוגעת וכו' אינו דין שסמח מו"מ לממח' חס' לממח' כגדיכ ח"ל וכו' השמע דטומאה קלה יש נה ומינה מנלל קלמח מלוורע עלמו ש"מ דמתמח חף טומאה המורה וזהו מקורן קשיית המל"מ כס מהסיה דכפרי וזה מפורש בדברי הרמב"ם ע"מו דלענין מלוורע כחב לישל כפי' דמתמח מו"מ כמו זב וזכה ובכחן כחב סהמח ש"מ דלכומח קלה הוא דקלמח והיה' דפסחים יתקן בדברי הר"מ מפוני"א חס' חס' שם או בלופן אחר עיין כס' כ"מ' (ד) אי מה היא מתמח בכהן מטמא חף דמה נמי טומא' בכהן

המתח וכו' כ"ל ז"ל דהא טומאה המורה אפקי' בריש הסוח שמעתי ר"ל מדממעס כס אבן מנוגעת מהיה' דהזב ולא אבן המנוגעת כמו כן יש למעט מלוורע גופה והא דלא קלמח הגמ' כס כלוורע גופה משכב דמלוורע עכ"פ מתמח כטומאה קלה ועיין בהוס' כס ד"ה יטל וכמו שכתבו בחוה"מ קודם : (ה) וקלה היא לגבי טומאה אוכלין וכו' כ"ל : (ו) כדון טוהה דהם במדרסו וכו' כ"ל :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

לר"מ ורבינו סוגר כחירוץ השני והג"מ בין שני החירותים דלחירותא קאח מותרת חף לשמח באלו הימים ולחירותא בחדא חסורה לבמש רק דליו חיוב לגרבה כלע"ד רק מדברי רבינו משנה דדוקא היכא שכנסה בחור י"א אבל שכנסה קודם חז' לחתונה ק"ל יום חיוב לגרבה אבל בהוס' חף בהוס' חס' כפי' מה' טומאה

היא תומרא דוב ומצורע שכן עושה משכב ומושב לטמא אדם וכלים משא"כ במצורע דמצורע לא מטמא אלא אוכלין ומשקין (ג) כדמביח בשילהי נדה ד' סט ע"ב דקתני הוב והוב והמצור' והיולדת מטמאין במשא עד שימוק הבשר מפרש בגמרא מאי משא אלימא ממש כרין משא אמו מת מי לא מטמא במשא כרין משא כגון אדם הנוש' את המת אע"פ שהו' מאהיל עליו ולא נוגע אלא באבן מסמ' ש"מ דמצורע אית לי' מושב ומשכב צריכין אנו לפרש דלאוכלין ומשקין כי היכי דלא תיקשי ההיא דפסחים ולהכי נקט אבן מסמא שאינו לטומאה חמור' אלא לטומאה קלה וכן נמי פ' דם נדה נ"ה ע"א קא פריך (ד) א"י מה היא מטמא באבן מסמא אף מדרס לה מטמא באבן מסמא וכמו כן הכ' נקט אבן מסמא שהיא לטומא' קלה דהא מטומאת חמור' אפקי' ברי' הרו' שמעת' וכן נמי בפ' ר"ע גבי ע"ז מיירי באבן מסמא לפי שזוממת ע"ז דרבנן היא (ה) וקלה היא לגבי זוממת אוכלין ומשקין החמירו בה ודוק ותשכח וכל היכי דאיכא למימר משכב ומושב קורא למדרס אבן מסמא היינו משום שאין באותו מדרס אלא טומאה קלה (ו) כדון באהל נדה שמדרסו אינו מטמא אדם וכלים :

זרעה ה"לכה י"א מפורש להדיח דתעמח גומאזה המורה ודעה הר"ש ז"ל כדעת רבינו כמבורח מדבריו בהבנתו לשי"ג הלכה י"ג טי"ג וטמיכני בלא השינוי מקודם ואלו' בסמך דלדקמן ומפני שהר"ש ז"ל עומד בשיבת דביו לכן אבאר דבריו בקורה ממה שחמה עליו מר"ן כ"ס דהנה הרמב"ם פסק כס דגבר מנוגע טושה משכב ומושב לפילו תחת האבן וכו' ע"ל ומחז' הר"ש ז"ל וז"ל חיי רחמי טעה דמיזוגותיו כי הוא חממה אבן האנוגעה למפורע ומטה שהרי למרוז שבר יש עליו האבן ולא אבן המנוגעה והמה על עמקך ולמה לא למרו הזב וגא' המנוגעת הלא ששגורה י" לו מו"מ לעינא חולבין ומשקין מפני שהוא רחוי' למ"מ אבן אבן המנוגעת שאינה רחוי' לכך הו"ל לה כלל וכו' ע"ל וממה מר"ן כ"ס אבן מנוגעת מ"ן ודבר שמי' ואין ספק בספר מוטעה נזדמן בו בדברי רבינו ע"ל והנה מלבד הדוחק ח"ל לומר כן כלל דה"ל לפיו כיכנסה בדברי הרמב"ם אבן מנוגעת דהרי לא הניח עדין הרמב"ם דין נגתי בחס' ובפירוש הנלוים מנכר דין אבן עיקר העניין ק' הוא לדבית פ"ז דנדה אמרינן יכול הוא אבן מנוגעת טושה משכב ומושב לטמא דהוכחו ט"ל הזב ולא אבן מנוגעת והנה מ"ן דלדי' דממטין ג"כ כגד מנוגע מהאי דרבא דאבן מנוגעת וכגד מנוגע דין טוה לעינן זה מהאי מיעופא וכן שנינו להדיא כ"ספרי ומוט"ה כמ"מ כס וז"ל הכפרי ר"ע חומר לומר עד נקיבה תגלחו וכו' הרי אבן המנוגעת טושה ברינה מתמחה מו"מ וטושה פלוח היה הוכיח לכלים שח"פ שאין מתמחים מו"מ יעשו פלוח עכ"ל הכפרי הרי לפניך דאבן מנוגעת ובגדידי מטגעים דינח טוה לעינן זה וזה כוא טוהה הר"ש ז"ל ממה שלמנו ריב פ"ז דנדה הזב ולא אבן מנוגעת ולמה לא למרו ולא מנוגע עלמו הלא משכב דמירע עלמו יב לו עכ"פ עומתה קלה אבן אבן מנוגעת חף טומאת קלה חין לו ומיכה שמטיין דבס כגד מנוגע חפי' כוונתה קלה חין לו וזה הוא טוהה הר"ש ז"ל ודעה הרמב"ם ז"ל דנפקא לי' מהאי' כוונת גופה מתקלמח יטל וכו' אבן מנוגעת וכו' אינו דין שסמח מו"מ לממח' חס' לממח' כגדיכ ח"ל וכו' השמע דטומאה קלה יש נה ומינה מנלל קלמח מלוורע עלמו ש"מ דמתמח חף טומאה המורה וזהו מקורן קשיית המל"מ כס מהסיה דכפרי וזה מפורש בדברי הרמב"ם ע"מו דלענין מלוורע כחב לישל כפי' דמתמח מו"מ כמו זב וזכה ובכחן כחב סהמח ש"מ דלכומח קלה הוא דקלמח והיה' דפסחים יתקן בדברי הר"מ מפוני"א חס' חס' שם או בלופן אחר עיין כס' כ"מ' (ד) אי מה היא מתמח בכהן מטמא חף דמה נמי טומא' בכהן

המתח וכו' כ"ל ז"ל דהא טומאה המורה אפקי' בריש הסוח שמעתי ר"ל מדממעס כס אבן מנוגעת מהיה' דהזב ולא אבן המנוגעת כמו כן יש למעט מלוורע גופה והא דלא קלמח הגמ' כס כלוורע גופה משכב דמלוורע עכ"פ מתמח כטומאה קלה ועיין בהוס' כס ד"ה יטל וכמו שכתבו בחוה"מ קודם : (ה) וקלה היא לגבי טומאה אוכלין וכו' כ"ל : (ו) כדון טוהה דהם במדרסו וכו' כ"ל :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

קנח כל היתר ה"ג בערוך ת"ר איהו שפיר מרוקם (א) אבא שאול אומר כל שחתולת בהירונו כראשון סלע' חרומי עקילא ראשונה ואמרינן בפ' אלו טריפות סלעם זה חגב ולא גרם מראשו דהא אמרינן בסוטה בפ' עגלה ערופה מהיב' הוא נוצר חתלה אבא שואל אומר מטבירו ואם מראשו גרסינן קשיא דאבא שאול אדאבא שאול :

ר' יצחק כל שיכולה למחן וכו' ואמרין בגנ' טעמא משום דמטעה נפילה וכו' פ"ל: (ג) כגון שהכיר בה וכוון שהלכה היא ובעלה למדה' ובמעה הארה במה הגבל וכו' פ"ל וכו' כגון שהלכה הסדרה עם הגבול למדה': (ד) ועל' קן הלכה הצרה ונישאת וכו' והלכה לא ידעה וכו' כ"ל: (ה) והי קשיא נמי הא דהנן ההס בטובס חס היבמה וכו'. ה"ג כגון שהכיר בה וכו' והקפיד וכו' כ"ל והא דקשה לי' מזה יוסף מבנה קאה משום דכאן לא משמע כלל שהלכו למדה' ליה אומר דאשכח"כ נידך לדחוקי נפשו וכו' לרב חסי אבל לרבא נוכל לומר פסוק בקיבל עליו קודם יקידושין: (ו) ואילו דכל הני מהניין דגישין חייבי כבשא הכיר בה וכו' ולא קהני שהיו וכו' כ"ל דע דאף שהיכרונו לשון שנאלחו מ"מ לא יחא לי' לרבנו לבסוף נמאלחו משמע לי' דלאחר מינה נמאלחו (ז) וכוי אשה גמורה הויה קטנה ולכן אכרי כ"מ שמה הנאלח איילוניה ואחוי של זה שמה קיבל עליו בפני מדים וכו' כ"ל: (ח) וכו' וכו' א"ל: (א) שכתב ז"ל שמה הנאלח לרואה ככל שהיא וכו' וכתב ח"ה למה ד' כ"ס ואיכא למ"ד כעדשה ובפסחים אמרינן כ"ל ח"ד דף ס"ז: וכו' כ"ל: ע"י"ם בפסחים דהא לר' נתן אבל רבנן פליגי עלי' ויעלם ממני כוונתו מחי' צמי צה ואולי טוונת רבינו להקשות על ר"פ דאמר כהנאי חי מטמא נוגע כ"ס חי כעדשה ולמה לא אמר נמי כהנאי טל רואה גופה דפליגי רבנן ור"י ציה דלרבנן נטמא כ"ס ולר"י נר"ך כתימא פ"ה כהמה ויש לי לתמן משום דבשם הלכה כרבנן אבל כנוגע דהא הפלוגא דבזן מינה ומינה או חוקי כלהה דפליגי הדינה הנאים ציה בכולי הש"ס ולא מכרעה הלכה כהר"ש כהד מייניהו לזה אמר שפיר כהנאי וכו' דהא חלוי כעלמא הכלל שכל הש"ס ולענין הלכה הידי אומר לכאורה דנוגע כ"ס כיון דלמ"ד חוקי כההרה הוי כ"ס ולרב' כונה כ"ל דר"י דמאו ח"ה דש"י קמרי לי' לטובת ח"כ ח"ך למ"ד הו' מינה ומינה ג"כ שמה כ"ס כעבדא בגמ' לפ"ז רוב דעות מביעות דהוי כ"ס אבל מה אשנה שרבינו הגדול הכתוב' ב"ה מ"ה לר"ה"ך פסק כנוגע כעדשה ואולי דעמו משום דר' הילאי משמי' דר"א ב"ה אומר נן ח"כ אש"ג דרב ספא חלי ליה כהנאי ע"ז לא כענין שפוטח דר"א כ"ס שאומר קן פטרוס להלכה ור"ע צהאי פלוגא גופה דבזן מינה ומינה וח"כ"מ: (ב) הגמלים וכו' אין לו שום שייכות בהם' זו והיא משנה בעדות פ"ח ומייתי ליה כהנאיגה כ"כ: ועוד כ"ל'ם 'האוס' הקדוש סמ קושא ז' בשם רב נשים גלון ומייתו הירושלמי דבגינה שהובא פה ותמיחיה בשם כהנא האוס' בשם רבינו חרין אחר ואולי רבינו בספרו זה חזר בו משהי הירושלמי (ג) וקשיא היכי תכבדן לאתא וכו' פ"ל וכו' הא תתקשו בכלי שרה (ד) דהוא חזן דקדשה מיירי בגמלים של יוה"כ וכו' פ"ל: **ק"ס ב** (א) וביבמות פ"ק דף י"ב: אמרינן וכו' ע"י"ם בחומ' ד"ה שמה וכנהה כ"ה י תוס' ד"ה קמ"ל מה שכתב בשם רבינו ולע"ז ואולי נר"ך הגביה האן הכהירין וכו' אבל מהעברת נפל [ואה' הוא כפי' האוס' שם לשיפת דש"י] אי נמי כהנא הוא עניין אחר [וכתו שכתב סמ] דמול הוא כשהאשה מתעברת האומים חס משמח בלא מוך נכנס הזרע בין שני הוולות וכו' פ"ל ועי"ם בחומ' ודלא כפרש"י ביבמות: **ק"ס ג** (א) ח"כ דכתיב וכל הטנוע וכו' דכרי רבינו מוכח קלח בחומ' לאשוקי משיק"ו וגיבדקן ומה שקתו בש"י חזר ב לפנינו כרש"י

ה' מקפיד דלא מתחוקנין לי' בהכי וראי' לדבר כל היכולה למאן ולא מיאנה צרתה תולצת אבל לא מתיבמת ואמרין משעת נפילה נראין כצרות בתו וגבי איילונית לא אמרינן הכי ואי קשיא הא דתנן בנישין הלכה הצרות ונישאת לשוק ונמצאו העריות איילונית תצא מזה ומה וכל הדרכים אלו בה אלמא מתחשבינן לה למקח טעות אע"פ שמת ולא הכיר בה תרי"ן התם נמי (ג) כגון שהכיר בה וכגון שהלכה הצרות שהלכה היא ובעלה למדינת הים ושמע הצרות שמת הבעל והצרה אינה מעוברת (ד) ועל ידי כן הלכה הצרות ונישאה והבעל כבר היכר בה שהיא איילונית והקפיד ונתבטלה הקידושין והצרות לא ידעה בדבר כלל (ה) ואי קשיא נמי הא אמרינן הא דתנן הכונס את יבמה והלכה צרתה ונישאת לאחר ונמצא זו איילונית תצא מזה ומה וכל הדרכים האלו בה ה"ג כיון שהכיר בה בעל שהיא איילונית והקפיד ואמר בפני עדים שאותה אשה איילונית וקידושין במילין והיא לא ידעה והלכה ונתייבמה ואח"כ באו עדי' והעירו עידותן כך צריך לדחוק אליב' דרב אסי דאמר צרת איילונית' אסורין והרי היא צרת ערוה ומוחרת לשוק אבל רב' דאמר צרת איילונית מוחרת וה"ג פסקינן הלבנת' אין צריך לדחוק אלא נישואי איילונית לא חשבינן לי' מקח טעות כלל הא דתנן תצא מזה ומה משו' דאיילונית' כל לגבי איסור צרת כמאן דלית' דמיא ואפילו הכיר בה כדפסי' רבא הילכת' צרת איילונית מותרת ואפילו הכיר בה ואפילו צרת בתו איילונית' כך פ"י ר'. אברהם (ו) ואינו וכל הני מתניתן דגיטין בשלא הכיר בה דהוה מקח טעות דיקא נמי דקתני שנמצאו ולא קתני שהי' וההיא דקטנה שמא תמצא איילונית כגון שקבלה אחיו המת בפני עדים דהוי כהכיר ומחל (ז) והוי אשתו גמורה היא קטנ' שמא תמצא איילונית ואחיו זה שמת קבלה עלי בפני עדים ואפילו היא איילונית והשת' וודאי אשתו גמור' הוא ואסורה לאחיו: **ק"ס א יוצא דופן** (א) שכתב ז"ל זרע מטמ' ענין שכתב ז"ל וענין נהלים שנתע עבול יוס' למימ' דאמרין' בכל שרה ואיב' למ"ד בבעדש' ובפסחי' אמרינן בפ' אלו דברים איתקש בעל קרי לזב מה זב בתמימת פיו של אמ' אף בעל קרי בתמימ' פי אמה: (ב) הגחלים שנוגע טבול יו' במקצתן פטיל את בול' אלמ' בלי שרת מקדשי להו ואי קשיא הא אמרינן בתמיד תותה מן המעוכלת ועירה לתוך של זהב החפור ממנו קב גחלות מכבדין לאמה (ג) אי קשיא היכי מכבדין לאמה בירושלמי מתרג' (ד) דהיא דתנן בהו לקדשה בגחלים של י"ב שבאותו שהוא תותה הוא מכניס אבל גחלי' דבל יו' שתותה בשל כסף ומער' בשל זהב לא קדשה לה בשל כסף:

לא נמלא חזרה זו ובלמה רבינו בספרו זה אינו מביא שרש' חזר בו ועיין לקמן אות י"ד והעיקר דחיקא ליה דהא האי קרא דהחזיו מוקי לה כק"ב לעניין מרכב למגעו ופסוק הקודם דוכל המרכב הוא למשאו ודיס חזק לעניין עומאה צדדים וח"כ ח"ך מוקי האי קרא לעליון של ז' לזה מקיימי גיבסא כפרים ישימי' דהלימוד לעליון של ז' הוא מקרא דכתיב' הונושא השהיב הוא בלא וואו מזה משמע דנישא הוא על הזב והוא עליון של ז' אך דקשה דצאי קרא כתיב עומאה חמורה לזבוס צדדים לזה מפרי דקאי דלעיל אקרא זולל הטנוע דכתיב ב' יבמח סתמח והוא עומאה קלה לעניין אולבין ומשקין ומייתו ראי' דהכתיב והנושא הורה ונישאת לא שיק' לזון אחס וביחור דבירס דכשנלח והנושא אחס ח"ס וכו' דהנושא חס הכלים שיב עליוס הזב חל לנישא דהייט עליון של ז' מל' שיד' לנישא דלוחס והנישא עליו הו"ל לכתיב חלל וודאי דהאי אחס קאי לני' קרי' חלל לפי הכתיב דהייט ניבא קאי דלעיל ופסקי' לקרא ורבינו הגמל' מייתי עוד ראי' מדלח כתיב וא"ס חסר יגע בכל חסר יח' החמיו כמו בכל הפסוקים הקודמים ש"ס דאדס חיוט ממחל וחי ס"ד דמיירי במשכב הזב הא וודאי ממחל חס חלל וודאי כדרשא דגמ' דקאי חליון של ז' והנה זה כנור דגס ר"ח כוונתו אשה לזכרתי' כלפי'ח רבינו ועיין לקמן אות י"ד דלי' לא"ה קסא מה"כ כמו שכתבנו והר' מקשה רבינו דלך אשכ' אשכ' לומר דקאי' לחולכי' ומשקיס ח"כ ח"ך כתיב ימחל עד הערב והא לחולכי' ומשקין ח"ך להס נכרס במקום לזה מפרש רבינו דהא דכתיב וכל הטנוע בכל חסר יח' החמיו ימחל עד הערב הא ימחל עד הערב חיוט קאי ומהנוגע חלל החמיו קאי ור"ס והטנוע ככל חסר יח' החמיו וכו' אס דכר מה יגע בעליון של ז' דכש בעליון של ז' חס הוא חס חו כלים ש"ס להס נכרס במקום (ורבינו לאו דווקא חס נקיט) מתח"ס עד הערב חס יגע לחולכי' ומשקיס בעליון של ז' עומאה כמו שכתבנו בפסוק הקודם ימחל כהמ' במרכב דסס חו עומאה חמורה וכלולכי' ומשקיס חו ג"כ כעין עומאה חמורה לעניין זה שפומאן עומאה עולס מדליח להו עהרה במקוה לפ"ו בהס הכתוב ככאן ולא פירש הכומאה דנוגע בעליון של ז' וכתיב דלעיל וא"י מוכיף שד ראי' דלא מלי קאי חלדס דככל הפירשס היכי דתישמע' גבי חלדס כתיב כלשון ועמח עד הערב ובפסוקים דלא עיירי כחדס כתיב ימחל ולא ועמח עיין בפרכה וח"כ מדכתיב הכא גבי נוגע לישנל דימחל ש"מ דלא קאי חלדס וכוה ניחא לי' מלי דקחמרה גמ' ימחל עומאה קלה משמע אכרעה ר"ח מוכיח מדלח כתיב וא"ס ולרבינו דא חלח חחח חו חלדס לא שיד' לנישא דימחל חלל לשון ועמח ויש להוסיף גזה דכריס דלכאורה קשה דל"כ כתיס קרא כשומאס דנוגע בעליון של ז' וכתייך דלעיל ולאו חרחה דקרא הוא ליה ל"ל דכונס רבינו נן הא דהאי ימחל כתיב כסוף פסוק דמכריב קרינן ב' נמי ימחל חלדסתי' וה"ק קרא ימחל וכל הטנוע בכל חסר יח' החמיו: וכו' וכו' שכתב חסר בעליון והאי עומאה חו ע"י סתמח עומאה חמורה לגבי חולכי' ומשקין ועי"ן יס דלקדק מלי משני הגמ' ימחל עומאה

ק"ס ג (א) וביבמות פ"ק דף י"ב: אמרינן וכו' ע"י"ם בחומ' ד"ה שמה וכנהה כ"ה י תוס' ד"ה קמ"ל מה שכתב בשם רבינו ולע"ז ואולי נר"ך הגביה האן הכהירין וכו' אבל מהעברת נפל [ואה' הוא כפי' האוס' שם לשיפת דש"י] אי נמי כהנא הוא עניין אחר [וכתו שכתב סמ] דמול הוא כשהאשה מתעברת האומים חס משמח בלא מוך נכנס הזרע בין שני הוולות וכו' פ"ל ועי"ם בחומ' ודלא כפרש"י ביבמות: **ק"ס ג** (א) ח"כ דכתיב וכל הטנוע וכו' דכרי רבינו מוכח קלח בחומ' לאשוקי משיק"ו וגיבדקן ומה שקתו בש"י חזר ב לפנינו כרש"י

קלה משמע טוונתו ח"טמח עד הערב דכתיב' כנוגע הא לפי מה שכתבנו לא קאי כלל הא ימחל חנוגע ואס חלמ דסוניה הגמ' ח"טמח דמרכב כה' חממה ח"ן ז"ל עומאה קלה וכלולכי' ומשקין חו כממחלה חמורה לזה ל"ל כפי' חסר יבמות רבינו ולעולם ח"טמח עד הערב דנוגע קאי וכו' מלח טמח קאי ז' חלל עומאה

ערב כדון רחוק לטומאה ח"כ ממילא מוכח דטעם כזה בעליו של זכ אינו טעם רק
 אוכלין ומשקין ולא אדם וכלים כדון כל ראשון לטומאה אבל עיקר טומאה דטעם
 כתיב בקרא דמרכב וקרינן יטמא וכמו שפרשנו הארכתי קח כי כחומים הדגרים
 ועתה אבא להגיע דבריו : (ב) ומאי מגע נמי משא מ"ס נושא בהרף נהקו הכחוב
 דכתיב בלא ולו וכו' כ"ל ור"ל דהאי טעם
 כולל נמי משא דהיינו מה שהזכיר נושא דהכתיב
 דהטעם קאי אטעם וכמו שכתבנו בראש
 ח' : (ג) דהא קרא ארכינא במרכב כתיב
 ומתוך מגעו ממשהו שמגעו וכו' כ"ל :
 (ד) והכי דרשינן דהאי דכתיב וכו' כ"ל :
 (ה) לא שייך הוזהר אלא אהיה אקרי קאי
 דקרינן נושא ורשע דמסורה וכו' כ"ל :
 (ו) והכי דרשינן כפינוש דרשע וכו' וכו' :
 כ"ל : (ז) ומאי נייה יושה דלו וכו' :
 כ"ל : (ח) ונתקו הכחוב וטומאה חמורה
 וכו' כ"ל : (ט) אין לו פרכה שולמית
 ואוכלים ומשקין אין להם פרכה בתקוה
 אין זה נלוס וכו' כ"ל : (י) בכל אשר
 יהיה תקוה דזכ שהזכיר התהוו דהיינו אדם
 וכו' כ"ל וזהו לאו דווקא כקודם וזהו
 כ"ל ספק כמו שכתבנו בראש ח' (יא) למעלה
 טומאה חמורה יטמא פהם וע"ל קאי
 והטעם נמשך הוזהר וכו' כמו שכתבנו למעלה
 וכו' כ"ל ומה שכתבנו משא חזק ר"ל
 עליו של זכ מה שהזכיר נושא עליו :
 (יב) ומשני יטמא עד ערב טומאה קלה
 כשעת אע"ג דהוי טומאה כהה ולא טומאה
 קלה כדחמרינן יטמא יטמא אלא פריש הכי
 תולא נקח הכחוב לאותו משא אלא טומאה
 קלה וכו' כ"ל ומדבריו בראש ח' יבאר
 פירושו : (יג) ואע"ג דכזעל נדה לא
 כתיב כי אם יכחב ולא כתיב עד ערב
 אעפ"כ טומאה קלה משמע כדחמרינן
 כמון וכו' דכתיב לעיל מיני' והכי נראה
 עליו ומה שכתב ימים וכל המשכב אשר
 יכב עליו יטמא ועתה הוי יטמא מיוזהר דאי
 לא היה כתיב הו"ל כשעת ימים דלעיל
 אלא וודאי דהוי יטמא לאפיקי טומאה
 ז' הכחובה לעיל מיני' ולמיכתן ל"ל רק
 טומאה ערב וכו' כ"ל ביאור דבריו דיש
 לסקוח לפי פירושו דייק הנמי דיטמא
 משאי טומאה קלה מדכתיב עד ערב אבל
 מיטמא לחודה לא משמע ח"כ היכי דייקין
 כסוגין לעילין משכב כזעל נדה דלא
 עומא רק לטומאה קלה הא שם לא כתיב עד
 ערב ומתוך דכשם לא נרינן ליה דהאי

הנוגע בכל אשר יהי תחתיו יטמא עד הערב והנוש' נמי יטמא
 (ב) ומאי מגע נמי משא מ"ס נושא בתר' נתקו הבת' כתוב
 ויו וזה פוכל הנוגע בכל אשר יהי תחתיו הוב בא הכתוב
 ללמד על המרכב שיטמא במגע (ג) דהא קרא אחר במרכב
 כתיב וחלק מגעו ומשאו שמגעו מטמא אדם ולא בגדיו ומשאו
 מטמא אדם למטא בגדיו כדמסיים בה קראי והנושא אותם
 כל האמורים בענין זכ בעצמו ומעיינו ומושבו ומרכבו כולן
 מטמא במשא את האדם למטא בגדיו והכי מוקי לה בתור' בהני'
 דמרכב חלק מגע ממשא ומהאי קרא נפקא לן מגע ממרכב
 (ד) והבא דרשינן דהאי דכתיב והנושא חזר ויו למיררשה
 אנשא על הוב דקאי ארישא דקרא דכתיב יטמא עד הערב
 טומאה קלה ונפקא מטומאה חמורה וה"ק והנוגע במרכב הוב
 יטמא טומאה קלה למטא אוכלין ומשקין וכן הנישא על הוב
 דע"כ דרישא דנישא אטומאה דרישא קאי ולא אסיפא דנטמ'
 דסיפ' אות' כתי' בה הוב גבי ניש' (ה) לא שייך אות' אלא
 אות' אמקרי קאי דקרי' נישא ורשע דמסורה ארישא קאי
 (ו) ה"ג בפ' ר"ח והנוגע בכל אשר יהי תחתיו יטמא עד
 הערב (ז) ומאי ניהו נישאו דאי בתחתיו דוב קאמר מאיש אשר
 יגע במשכבו נפקא אלא נישא קאמר (ח) ונתקו הכחוב הטימאה
 חמורה לטומאה קלה מרלא כתיב ואיש כדכתיב' גבי משכב
 אלא כתיב הנוגע ש"מ דאין מטמא אדם אלא אוכלין ומשקין
 ואל תחמה והא טומאת ערב כתיב ביה ואי באוכלין ומשקין
 מיירי והא כל דבר שאין לו טהרה' במקו' (ט) אין לו טהרה
 עולמי' אוכלין ומשקין אי' לו טהרה במקרה אין זה בלום
 דהכי מפרש הכתוב הנוגע (י) בכל אשר יהי תחתיו הוב
 שהוב תחתיו דהיינו אדם הנישא על הוב שטמא עד הערב
 הנוגע באותו משא טמא טומאה המפורש' במעלה שהוא כתוב
 באותו פרשה (יא) למעלה לגבי טומאת חמורה וטמא סתם
 ועל זה קאי והנוגע במשא הוב שטמא טומאת ערב יטמא
 לעולם כמו שסתום למעלה ודייקין נמי הכי כי בכל הפרש'
 כולה לא כתיב טומאת ערב כ"א גבי טומאה חמורה ופריך
 חלמוד' ואימא למטא בגדים וכו' (יב) ומשני יטמא עד ערב
 טומאה קלה אבל אי הוי טמא סתם ולא טומאה קלה כדאמרין
 יטמא יטמא אלא פרישה הכי מרלא נתן הכי לאותו משא אלא
 טומאה קלה טומאת ערב מכלל דאין מטמא אדם

יטמא מיוזהר לגמרי דאי ס"ד דטמא טומאה חמורה לא ליכתוב כלל וזהו קאי אלעיל
 מיני' דטומאה ז' אלא וודאי דהוי יטמא לאפוקי מטומאה ז' : (יד) ופירושו שכתבנו
 רבינו שלמה חמרה וכו' קשה לעמוד על כוונתו ואחר הפיון לנע"ד דרבינו ס"ל
 דכ"ט הנלאל לא כמד כלל אמסורה דנישא אלא דליף הכל מוהטעם ודלא כמו שכתבנו
 בראש ח' ופירושה קמח הוא לפי גירסת רש"י
 כמו שמביאים החסו' ודלא כמו שכתבנו
 לעיל ודי קשיא לר"ח הא בת"כ דרש' להאי
 קרא למרכב נריך לרחוק דהרתי חמתי
 מינה וזהו שכתב דפיר"ח ח"ש לפיפושא
 קמח קשה לישאל דהוהם וכו' וכו' שכתבנו
 מהו רבינו לעיל דהאי אהיה אקרי חמתי
 מי"מ לא נהירא ל"י דככל מקום דרשינן
 מסורה נריך לאוקמי כולי קרא אמסורה
 וכך נריך להגיע דח"כ אמאי קאמרי
 אהיה דככל מקום שדורשינן מסורה יש לנו
 ליישב כל הפסוק ע"פ המסורה כ"ל כנלע"ד
 והבואר יבאר : (טו) אי מה היא טמאה
 בלבן מטמא וכו' כול דיוור כפ"ט ושייך
 לרש' פרק דס הגדה עיי"ש ודברי רבינו
 נריש' עיון דלא להדיח חכמו החסו' דרש'
 פרק דס הגדה ובשבת ריש פרק אר"ע על
 פי התורה כהנים דכלים שאין להוסיף
 למשכב ומושבו אין להם אפי' טומאה קלה
 אבל עיקר העניין כך הוא דכבר ביאר הר"ש
 בפ"ק דכלים וכן החסו' דבאגן מטמא יש
 שני טומאות האחד אם הזכיר יש על האגן
 ותחתיו כלים דזהו עמא טעמא משכב
 ומושבו או צעין דווקא ראייה למשכב
 ומושבו ויש עוד כשהטעם יושב על האגן
 והמשכב הוא תחת האגן דזה אינו טעמא
 מדרס אלא טעמא משא וזה האופן הזכיר
 הר"ש שם כמשנה ד' או כשיד הטעם תחת
 האגן ועל האגן טומאה דזה הוא טעמא
 משא או כשאלגנעו של זכ תחת האגן והכלים
 עליו דטמא טעמא היבט ובהני חרי גווי
 מסמאי חף כשאינו ראוי למשכב ומושבו אך
 הטומאה היא טומאה קלה והנה על אופן
 הראשון לא שייך כלל מוטעם דם נדה ומש
 שגגת' ממטע הוא על אופן השני וזהו
 דברי רבינו מנאכרים וזה הוא שחסיים
 רבינו דטומאה חסייה של נדה בין חסייה
 אחרים בין שאחרים חסייה ור"ל בהני
 גווי בהראי פכתבו ועל זה ממעט דמא
 אבל על פנין מדרס לא שייך כלל ודוק :
 (טז) וכו' חסייה אחרים בין שהסכה
 מאחרים וכו' כ"ל :

כלל ולא בגדים כלל (יג) ואע"ג דבנדה לא כתיב כ"א וטמא ולא כתיב עד ערב אעפ"כ טומאה משמע כדאמרין ובסמוך הכי
 פירש הוא כתיב לעיל מינה ותרי נדה עליו וטמא שבעת ימים וכל המשכב אשר ישכב עליו יטמא ועתה וטמא מיותר דאי לא
 הוי כתוב ה"א שבעת ימים דלעיל מרלא ואתי יטמא לאפוקי מטומאת ז' הכתובה לעיל מיני' ולמיטען ליה טומאת ערב (יד) ופירש
 שבפנים רבי' שלמ' אמרה ולא נהיר' דא"כ אמאי קאמר אהיה מ"מ שדורשינן מסורה יש לנו ליישב כל הפסוק מפי המסורה מ"ד
 (טו) אי מה היא מטמא באבן מטמא בין ראויין למשכב לטומאה חמורה בין אינו ראויין למשכב לטומאה קלה אף דזה מטמא
 באבן מטמא בין ראויין למשכב בין אין ראויין למשכב לטומא קלה דטומא היכמה של נדה (טז) בין היכמה אחרים בין היכמה
 אחרים אמר קרא והנושא אותם אותם מיני' הוא :

סימתי סדר נשים בס"ד

